Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Suenson, E.; [E. Suenson] ; Vignetter og Friser tegnede af Knud Larsen ; Træsnittene udførte af Oscar Andersen.
Titel | Title:	Det store nordiske Telegraf-Selskab. 1869-1894 : Beretning om Selskabets Tilblivelse og de første 25 Aar af dets Virksomhed
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Thieles Bogtrykkeri, 1894
Fysiske størrelse | Physical extent:	282 s., 3 kort :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

DET STORE NORDISKE SELSKAB

1904

DET·STORE·NORDISKE TELEGRAF-SELSKAB

1869 1894

DET·STORE·NORDISKE TELEGRAF-SELSKAB

BERETNING·OM·SELSKABETS·TILBLIVELSE
OG·DE·FØRSTE·25·AAR·AF·DETS·VIRKSOMHED
UDGIVET·VED·FORANSTALTNING·AF
SELSKABETS·BESTYRELSE

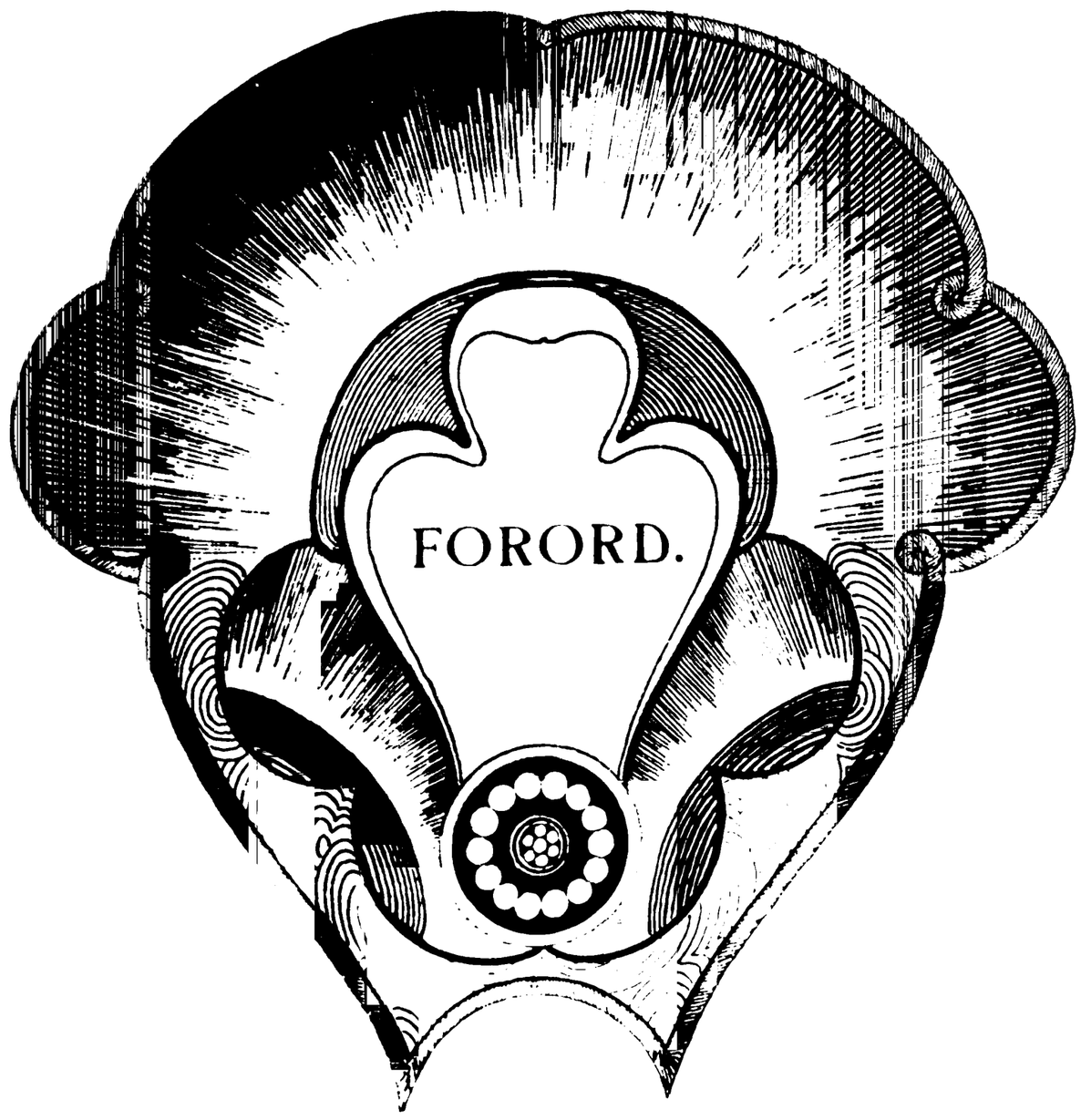
KJØBENHAVN
MDCCCXCIIII

BIBLIOTEKA HAFNIENSIS

DET STORE NORDISKE TELEGRAF-SELSKABS OG PRIVATBANKENS
FÆLLESBYGNING I KJØBENHAVN

BIBLIOTHECA REGIA · SISNIENSIS · HAFNIENSIS

FORORD.

Den 1ste Juni 1894 er det 25 Aar siden, at det Store Nordiske Telegraf-Selskab blev stiftet. Næppe har noget dansk privat Foretagende, saa længe Danmark har bestaaet, sat sig et større Virkefelt og hurtigere eller heldigere realiseret sit Formaal end dette. De fem og tyve Aar, som ere henrundne, have ikke alene været Vidne til dets Fødsel og første Udvikling, men de have set det naa et Omfang og en Betydning, der gøre det til et vigtigt og uundværligt Bindeled mellem Landene og mellem Verdensdelene.

Om Selskabet nu staar paa sin Udviklings Højdepunkt, eller om disse 25 Aar kun ville danne et kort Begyndelsesafsnit af dets Historie, hviler i Fremtidens Skød; men i hvert Fald er det blevet organiseret og ledet med en lang Levetid og en større Udvikling for Øje og staar rustet til at hævde sin Stilling i de Kampe, som endnu kunne være det forbeholdte. Eet er sikkert: at hvad enten Store Nordiske, som hidtil, skal forblive et samlet Hele, eller det muligvis som enkelte lignende Foretagender skal blive splittet paa forskellige Hænder, f. Eks. ved at Regeringerne opkøbte dets Kabler, saa vil dog det Arbejde, som er nedlagt i det, de Anlæg og Organisationer, som det har fremkaldt, ikke være gjorte forgæves.

Derfor er det ogsaa berettiget at skrive dette Arbejdes Historie, og skulde denne blive fuldt paalidelig, maatte det ske, medens de fra Begyndelsen medvirkende Personer endnu leve. Allerede nu har det paa enkelte Punkter, hvad de europæiske Anlægs allerførste Tilblivelse angaar, været vanskeligt at hidskaffe det fornødne officielle Materiale, medens alt dette er til Stede i Selskabets Arkiver for de østasiatiske Anlægs Vedkommende. Det har dog ikke været Opgaven at give en tør kronologisk Fremstilling af Selskabets Virksomhed, indeholdende saa mange faktiske Oplysninger og Data som muligt. Paa Grundlag af saadanne og af originale Aktstykker har man

derimod søgt saavidt muligt i en mindre tør Form at indvie Læseren i de Faser af Selskabets Historie, Virksomhed og nuværende Organisation, som maa antages at kunne have almindelig Interesse selv for ikke Sagkyndige. Dette er gjort fuldkommen objektivt og upaavirket af de forbigaaende Stemninger og Lidenskaber, de tilfældige Omstændigheder og Konjunkturer, der i Selskabets Barndom snart bidroge til at bære det frem, snart til at trykke det ned i den offentlige Menings Omdømme herhjemme og i Udlandet.

Det Stof, som har foreligget til Behandling, er meget omfattende og righoldigt. Det er tillige saa uensartet, og Selskabet har til enhver Tid maattet virke samtidig paa saa mange forskellige Steder og Omraader, at det ikke har været muligt at skrive en samlet Fremstilling af Begivenhederne i deres Tidsfølge. Et Forsøg herpaa vilde kun have givet et forvirret Billede af Forhold og Begivenheder, hvor Traaden idelig maatte slippes for paa ny at genoptages, naar de andre Traade vare spundne til samme Længde. Af denne Grund er Stoffet inddelt i Afsnit, hvis Overskrifter sætte Læseren i Stand til uden Besvær at finde de Oplysninger, han særligt søger, og at følge disse fra Begyndelsen til Enden uden altfor meget at blive afbrudt ved Indblanding af tilsyneladende uvedkommende Emner. Dog har denne Inddeling af Stoffet ogsaa sine Mangler. Den har bevirket jævnlige Gentagelser og hyppige Henvisninger fra eet Afsnit til et andet, fordi Aarsager, der ere skildrede i eet Afsnit, ofte have fremkaldt Virkninger, der ere behandlede i et andet. I saa Henseende deler Fremstillingen imidlertid kun Skæbne med al Historieskrivning.

Man har dog ikke alene villet give en troværdig Fremstilling af, *hvad* der er foregaaet, men har ogsaa fundet Anledning til at fremhæve, *hvem* der væsenligst have bidraget til de opnaaede Resultater. Største Delen af Selskabets Virksomhed foregaar jo i Udlandet, om den end ledes fra Kjøbenhavn; dets talrige Stab aflægger kun sparsomme Besøg i Hjemmet, og dens Færden og Virken er kun sjældent Genstand for Paaagtning og Omtale herhjemme. Det har derfor været en simpel Taknemmelighedspligt at bøde herpaa ved i denne Beretning at fremdrage Navnene paa dem, der mest have haft Lejlighed til at bidrage til Selskabets Udvikling. Adskillige Navne ere nævnte, og flere vilde kunne nævnes, dersom dette ikke vilde have gjort Skriftet for vidtløftigt. Dog bør det erindres, at i en stor Administration er det ikke altid det mest iøjnefaldende Arbejde, der er det mest værdifulde. Det er derfor med oprigtig Tak til *Alle*, der, paa de større Omraader som paa de mindre, med Dygtighed, Iver og Trofasthed have bidraget og endnu bidrage til Værkets Udførelse, at disse Blade ere nedskrevne.

En ikke mindre varm Tak skyldes de mange saavel *danske* som *udenlandske* Myndigheder, Institutioner og Personer, hvis Interesse og Sympati for

Selskabets Virksomhed have givet denne en Støtte, som umuligt vilde have kunnet undværes. Det danske *Udenrigsministerium* og de *Kongelige Gesandtskaber* i Udlandet have vist Selskabet en aldrig svigtende Interesse og ved mange Lejligheder staaet det bi med Raad og Daad. Det samme gælder *Indenrigsministeriet* (det nuværende Ministerium for de offentlige Arbejder) og det derunder sorterende *Statstelegrafvæsen,* hvilket noksom vil fremgaa af selve Beretningen, der ogsaa gør Rede for *Marineministeriets* og *den danske Marines* Medvirken ved de første Anlæg i Østasien. En lignende Støtte og Velvilje har Selskabet mødt hos de *fremmede Regeringer* og *Administrationer,* med hvilke det har Æren af at staa i Forbindelse, og dette ikke alene i de *to nordiske Broderlande,* hvis Interesser det til enhver Tid har søgt at fremme jævnsides med Danmarks, men ogsaa i de fjernere og mindre beslægtede Lande, til hvilke det efterhaanden er blevet varmt knyttet, og hvis Sympati for dets Virksomhed synes at vokse med Aarene og med de gensidige Forbindelsers Udvidelse og Befæstelse.

Kjøbenhavn i Maj 1894.

BIBLIOTHECA REGIA · SIGNATUM

INDHOLDSFORTEGNELSE.

			Pag.
		Forord.	
Afsnit	I	Den elektro-magnetiske Telegraf og dens Indførelse i Norden	1
—	II	Det Store Nordiske Telegraf-Selskabs Stiftelse	17
—	III	Det Store Nordiske Kina og Japan Extension Telegraf-Selskabs Stiftelse og første Anlæg	27
—	IV	Det europæiske og det østasiatiske Selskabs Sammensmeltning	57
—	V	De europæiske Kabelanlægs videre Udvikling	65
—	VI	De østasiatiske Kabelanlægs videre Udvikling	87
—	VII	Wladiwostocklinien	117
—	VIII	Telegrafudviklingen i Japan, Kina og Korea	131
—	IX	Konkurrerende Linier	163
—	X	Selskabets Administrations- og Personalforhold	177
—	XI	Telegrafunionen, de internationale Konferencer, Takserings- og Trafikforhold	195
—	XII	Finansiel Oversigt	215
—	XIII	Kablernes Sammensætning, deres Tilsyn og Vedligeholdelse	227
—	XIV	Telegrafapparater og det mekaniske Værksted	247

TILLÆG.

Alfabetisk Fortegnelse over Personer, knyttede til Selskabet 260
Tabellarisk Personal-Oversigt 274
Selskabets Love 276
Oversigtskort I—IV.

AFSNIT
I.

I.

DEN ELEKTRO-MAGNETISKE TELEGRAF OG DENS INDFØRELSE I NORDEN.

Den Dag er endnu i Mands Minde, da Verden første Gang hørte Tale om den elektro-magnetiske Telegraf — i Begyndelsen som et Kuriosum, et videnskabeligt Legetøj, snart efter som et nyttigt Tilbehør til de nylig indførte Jernbaner og endelig som en selvstændig Institution, der inden ret længe skulde hidføre gennemgribende og frugtbringende Omvæltninger i mange af Livets Forhold, paa Videnskabens, Politikkens, Handelens og det daglige Livs Omraader. Omtrent et halvt Aarhundrede er forløbet, siden de første korte Telegraftraade udspændtes, og i dette Øjeblik se vi hele Jordkloden omspunden af et Telegrafnet, hvis samlede Traadlængde udgør henved tre Millioner engelske Mile.

Tanken om at udnytte den af H. C. Ørsted i 1820 opdagede elektromagnetiske Kraft i Forbindelse med et Signaleringssystem, der kunde afløse den hidtil benyttede temmelig mangelfulde »optiske Telegraf« (Semaforerne), havde allerede i en længere Aarrække sysselsat Sindene. Æren for at have løst dette Problem, der skulde faa en saa vidt rækkende Betydning, maa, hvis enkelte skulle nævnes, hvor saa mange have bidraget til det lykkelige Resultat, fortrinsvis tilkendes: Tyskerne Gauss, Weber og Steinheil, Englænderne Cooke og Wheatstone og Amerikaneren Morse. Af de nævnte Mænd lykkedes det i 1833 Gauss i Göttingen at frembringe elektriske Lydsignaler mellem to Stationer, der vare forbundne ved en Dobbeltledning; disse Forsøg fortsatte og udvidede han i Forbindelse med Weber, medens Steinheil i München i 1837—38

forbedrede Opfindelsen ved kun at bruge een Ledning og ved at gøre Signalerne synlige paa en Papirstrimmel. Lignende og endnu mere praktiske Fremskridt gjordes samtidig i London af Cooke og Wheatstone. Der hengik imidlertid endnu nogle Aar, inden Systemet, udviklet og forbedret ved Samarbejde mellem Opfindere i de forskellige Lande, naaede en saadan Fuldkommenhed, at det med Fordel kunde benyttes i det praktiske Liv, og selv da nøjedes man foreløbig med at anvende den nye Opfindelse som et Signalapparat i Jernbanevæsenets Tjeneste. Hvad der gav Sagen det endelige og afgørende Stød fremad og gjorde Telegrafen tilgængelig for den store Almenhed, var omsider Morse's Opfindelse af det simple og praktiske Apparat og dertil hørende Telegrafalfabet, der bærer hans Navn, og som den Dag i Dag er Grundlaget for den elektriske Telegrafering hele Jorden over. I 1844 anlagde Morse den første offentlige Telegraflinie i Amerika mellem Washington og Baltimore, og allerede i 1850 havde de Forenede Stater et Telegrafnet paa henved 12000 engl. Miles Længde. I sidste Halvdel af Fyrrerne begyndte man ogsaa rundt om i Europa at give Publikum Adgang til Benyttelse af Telegrafen, dels ved Aabningen for offentlig Korrespondance af de alt bestaaende Jernbane-Telegraflinier, dels ved Etableringen af særlige Anlæg i dette Øjemed.

Selv om Udviklingen i Europa ikke gik for sig med samme rivende Hurtighed som paa den anden Side af Atlanterhavet, havde dog ikke faa europæiske Lande i 1850 et mere eller mindre udstrakt Telegrafnet. Saaledes var der i Storbritannien anlagt ca. 2200 engl. Mile Telegrafledninger, i Preussen ca. 2400 engl. Mile, i Frankrig ca. 600 engl. Mile o. s. fr., ligesom adskillige af de kontinentale Stater allerede havde forbundet deres Systemer indbyrdes og aabnet dem for international Korrespondance. Som en Følge heraf havde man ogsaa begyndt at føle Trang til at simplificere og regulere Telegraftjenesten ved at indføre en vis Ensartethed i Telegrammernes Behandling saavel med Hensyn til Ekspeditionen som Tarifferingen. Denne Trang affødte i 1850 Sammenslutningen af de fleste tyske Stater til en tysk-østrigsk Telegraf-Union, medens en Del af de vest- og syd-europæiske Stater sluttede sig sammen med Frankrig. Disse to Kombinationer traadte i 1852 i Forbindelse med hinanden, andre Stater sluttede sig til, og heraf udviklede sig efterhaanden *den internationale Telegraf-Union*, hvis officielle Stiftelse fandt Sted paa den første almindelige Telegrafkonference, der afholdtes i Paris i 1865, og hvor man enedes om en international Telegrafkonvention, indeholdende fælles Regler for Behandlingen af den internationale Telegramveksling.

Medens man i Telegrafens første Aar ganske naturligt havde holdt sig til Forbindelser paa Landjorden — dels og fornemmelig overjordiske, dels underjordiske — varede det ikke ret længe, før den Tanke opstod ogsaa at benytte Telegrafen som Forbindelsesled mellem Lande og Landsdele, der ere

adskilte ved Havet, og efter forskellige famlende Forsøg lykkedes det i 1851 at sætte England og Frankrig i direkte telegrafisk Forbindelse ved Hjælp af en undersøisk Ledning, der blev nedlagt mellem Dover og Calais. Den heldigt fuldførte Udlægning af dette, det første *undersøiske* Telegrafkabel, efterfulgtes, som det var at vente, af talrige lignende Anlæg. Dog var man langt fra at have overvundet alle Vanskeligheder paa den submarine Telegrafis Omraade. Der skulde endnu hengaa adskillige Aar, inden man havde vundet saa megen Erfaring, med Hensyn baade til Telegrafkablernes Konstruktion og til deres Udlægning, at Etableringen af et undersøisk Kabel hørte op at være omtrent ensbetydende med at kaste Pengene i Vandet. Det var i Virkeligheden først efter at have betalt meget dyre Lærepenge, at man naaede *saa* vidt. Ganske vist bleve i 1853 England og Belgien forbundne ved et Kabel, der, ligesom det førstnævnte Dover-Calais Kabel, er i Brug den Dag i Dag; derimod maatte der samme Aar ofres hele tre Kabler, inden man naaede at faa oprettet varig Forbindelse mellem England og Irland, ligesom det — ogsaa i 1853 — mellem England og Holland nedlagte Kabel meget snart maatte opgives. Overhovedet maa det overvejende Flertal af de i det første Tiaar nedlagte Kabler henregnes til de mere eller mindre mislykkede Forsøg. Som særligt mindeværdige blandt disse bør nævnes de første Forsøg i 1857 og 1858 paa at virkeliggøre den dristige og storslaaede Plan om at forbinde *Europa* og *Amerika* ved Hjælp af et transatlantisk Kabel, en Plan, som allerede i 1854 var bleven taget op for fuldt Alvor, trods dens efter Datidens Ideer fantastiske Natur. Dens lykkelige Gennemførelse i 1866, efter gentagne Skuffelser, utrolige Anstrængelser og uhyre Ofre, kom til at danne Vendepunktet i den undersøiske Telegrafs Historie. Hermed vare nemlig alle Skranker nedbrudte for, hvad der overhovedet vilde kunne præsteres paa dette Omraade; man havde nu faaet fast Grund under Fødderne, Kapitalen, der havde været lige ved at blive bortskræmt — og intet Under, thi af de hidtil udlagte ca. 20,000 engl. Sømile Kabler var mere end Halvdelen, repræsenterende ca. 50 Millioner Kroner, gaaet tabt — kastede sig med styrket Tillid over det nye Forretningsfelt, der lovede et saa rigt Udbytte, og rundt omkring dannedes Telegrafselskaber for at udføre og eksploitere, særlig undersøiske, Telegrafanlæg.

I de *skandinaviske Lande* havde man i de første Aar med stor Interesse fulgt Telegrafsagens Udvikling i de større og rigere Stater, der havde bedre Raad til at anstille kostbare Forsøg, men forholdt sig foreløbig afventende, indtil Eksperimenteringens Stadium var overstaaet, og indtil de indvundne Resultater paa en umiskendelig Maade havde fastslaaet den elektriske Telegrafs endelige Sejr. Blandt de Mænd, der paa dette tidlige Stadium sloge til Lyd for den nye Opfindelse, og som ved deres Fremsynethed og Dygtighed

væsentligt bidroge til Sagens Gennemførelse, fortjene særlig at nævnes — i *Sverige:* Oberstløjtnant v. HELAND og Major v. FAHNEHJELM, kraftigt opmuntrede og støttede af Chefen for de optiske Telegrafer, Generalløjtnant C. AKRELL, — i *Norge:* fremfor Alle Marineløjtnant C. NIELSEN, hvem Regeringen allerede i 1850 overdrog at udarbejde et detailleret Forslag til et norsk Telegrafsystem, — i *Danmark:* daværende Finansminister, Grev W. SPONNECK, som personlig interesserede sig levende for Sagen, og Ingeniørkaptajn W. LEHMANN, der baade i Skrift og Tale optraadte som dens ivrige Talsmand, og hvem det ærefulde Hverv at forestaa Bygningen af den første Telegraflinie her i Landet blev overdraget. Disse Mænds Arbejder skyldtes det hovedsagelig, at de tre Landes Regeringer saa at sige samtidig bestemte sig for Indførelsen af den elektriske Telegraf, af hvis videre Udvikling i Norden Akrell, Nielsen og forhenværende Justermester i Kjøbenhavn (Digteren) P. Faber indlagde sig store Fortjenester i deres Egenskab af de tre første Statstelegrafdirektører i henholdsvis Sverige, Norge og Danmark.

I *Sverige* forelagde Akrell i December 1852 Regeringen en Plan, som kom til at danne Grundlaget for den i Februar 1853 udstedte kongelige Forordning angaaende Anlæget af en elektrisk Telegraflinie fra Stockholm over Upsala, Vesterås, Ørebro, Mariestad, Venersborg til Göteborg og herfra videre over Varberg og Halmstad til Helsingborg, med en Sidelinie fra Venersborg til den norske Grænse i Nærheden af Frederikshald. Af dette Anlæg fuldførtes i 1853 den ca. 10½ danske Mile lange Linie mellem Stockholm og Upsala, som aabnedes for Publikum den 1ste September s. A. og blev den første offentlige Telegraflinie i Norden. I Løbet af det paafølgende Aar førtes Linien efter Planen videre til Helsingborg, hvorved Sverige gennem det for fælles svensk og dansk Regning udlagte *Øresunds-Kabel* mellem Vedbæk og Hillesborg blev sat i Forbindelse med det danske Telegrafsystem og derved med det øvrige Europa. Denne Sveriges første internationale Telegrafforbindelse, hvorom en Konvention blev afsluttet med Danmark den 23de November 1854, aabnedes for offentlig Korrespondance den 1ste Januar 1855 med følgende Takster fra Stockholm:

til Kjøbenhavn	Kr. 6.50
- Berlin	- 12.75
- London	- 21.60
- Paris	- 22.00
- St. Petersborg	- 29.50

alt i Begyndelsen pr. 25 Ords, senere pr. 20 Ords Telegram.

Samme Aar, den 16de Juni, fandt Tilslutning Sted mellem de svenske og norske Linier, og Sverige manglede saaledes kun direkte Forbindelse med

sit tredje Naborige Rusland. Dette opnaaedes dog først den 1ste November 1860 ved Aabningen af Linien over Torneå og Haparanda, idet den Koncession, som Regeringen i 1857 havde givet et engelsk Konsortium paa Anlæget af en undersøisk Forbindelse tværs over Ålandshavet, ikke blev benyttet. I 1861 gjordes atter Tilløb til at aabne en hurtigere og bekvemmere Telegrafroute mellem de to Lande end den lange Haparanda-Linie, idet et andet engelsk Konsortium fik Koncession paa et Kabel mellem Gotland (som i 1859 var blevet forbundet med det svenske Fastland) og Libau. Men heller ikke dette Anlæg kom til Udførelse.

I *Norge* nedsatte Regeringen i Slutningen af 1852 en Kommission paa 3 Medlemmer, nemlig Oberstløjtnant N. WERGELAND, Lektor Dr. O. J. BROCH og Løjtnant C. NIELSEN, med den Opgave at udarbejde Forslag til Telegrafens Indførelse. I Henhold til denne Komités udførlige og grundige Indstilling bevilgede Stortinget i April 1854 de fornødne Midler til Oprettelsen af et norsk Telegrafsystem, som, foruden en Kystlinie fra Christiania over Drammen og de fleste andre mellemliggende Søkøbstæder til Mandal, tillige skulde omfatte den for den internationale Korrespondance bestemte Linie fra Christiania i Retning af den svenske Grænse ved Frederikshald. Den 1ste Januar 1855 aabnedes Kystliniens første Sektion mellem Christiania og Drammen, og et halvt Aar efter var Forbindelsen med Sverige og derigennem med Danmark og det øvrige Udland oprettet. Taksten var fra Christiania til Stockholm Kr. 4.13 og til Kjøbenhavn Kr. 7.00 pr. 25 Ords Telegram. Til det øvrige Udland stod den i Forhold til de for Sverige nævnte Takster.

Samme Aar tilstod den norske Regering den amerikanske Oberst T. SHAFFNER Koncession paa et Kabel mellem England og Norge som Led i et stort Projekt, der omfattede en Forbindelse mellem Amerika paa den ene og Nordeuropa paa den anden Side, men som aldrig kom til Udførelse. En anden Koncession paa et Kabel mellem Norge og Skotland blev i 1858 tilstaaet Kabelfabrikanterne Glass & Elliot, i London, og overdroges i 1861 til det samme Konsortium, der i Sverige havde opnaaet Koncession paa det ovennævnte projekterede Anlæg mellem Gotland og Libau. Heller ikke denne Koncession kom imidlertid til Udførelse, blandt andet fordi Rusland vægrede sig ved at deltage i Anlægsudgifterne ved det svensk-russiske Kabel, og fordi man tvivlede om, at den svenske og norske Trafik alene vilde kunne forrente et Nordsø-Kabel. Tanken om et saadant Kabel, der havde en stærk Tillokkelse for Nordmændene, fik saaledes foreløbig Lov til at hvile.

I *Danmark* forlangte Regeringen i Slutningen af 1849 Generalpostdirektørens, Grev O. S. DANNESKJOLD-SAMSØES, Erklæring om Tilraadeligheden af at anlægge en elektromagnetisk Telegraflinie gennem Sjælland, Store Bælt og

Fyn til Als. Den afgivne Erklæring, der gik ud paa varmt at anbefale et saadant Anlæg, blev derefter forelagt Ingeniørkorpset, som i en af Kaptajn Lehmann udarbejdet Betænkning gav Planen sin fulde Tilslutning. Dog tilraadedes det at afvente de Erfaringer, der maatte indvindes ved den under Arbejde værende Ledning over Kanalen mellem England og Frankrig, da det ansaas for uvist, om en undersøisk Ledning kunde føres over saa stor en Strækning som vore Bælter. Sagen stilledes da foreløbig i Bero, men blev efter Dover-Calais-Kablets heldige Udlægning atter optagen af Regeringen, paa hvis Foranledning den i Finansministeriet ansatte daværende Justitsraad, Dr. C. M. Poulsen udarbejdede et Lovforslag angaaende Oprettelsen af en elektromagnetisk Telegraflinie mellem Sundtoldstationen i Helsingør og Hamborg, hovedsagelig i Sund- og Bæltfartens Interesse, hvorfor Udgifterne ved Liniens Anlæg ogsaa skulde udredes af det daværende Øresunds Toldkammer. Efter at dette Forslag var blevet vedtaget og den 17de Marts 1852 ophøjet til Lov, blev Anlægets Udførelse overdraget til Ingeniørkorpset, medens Faber udnævntes til »Administrerende Direktør for Telegraflinierne i det danske Monarki«, i hvilken Egenskab han i Efteraaret 1852 foretog en Rejse til Udlandet for at gøre sig bekendt med det praktiske Telegrafvæsen. Linien, hvis Bygning paabegyndtes den 1ste Oktober s. A. under Kaptajn Lehmann's Ledelse, bestod af en underjordisk Ledning fra Helsingør over Kjøbenhavn, Korsør, Nyborg, Fredericia, Flensborg, Rendsborg og Altona til Hamborg med undersøiske Kabler over Bælterne. Den fuldførtes i Løbet af 1853 og aabnedes den 1ste Februar 1854 med en Takst af 1 Rdlr. (Kr. 2.00) pr. 25 Ords Telegram uden Hensyn til Afstanden. (Mellem Kjøbenhavn—Helsingør og Altona—Hamborg var der dog en Moderation i Taksten.)

Ved Tilslutningen til de tyske Linier i Hamborg var Danmark fra første Færd blevet sat i telegrafisk Forbindelse med det europæiske Telegrafsystem i Almindelighed, og ved Aabningen af Øresunds-Kablet Aaret efter blev det samme Tilfældet for Sveriges og Norges Vedkommende, idet Danmark fra nu af blev Transitland for største Delen af disse Landes Korrespondance med Udlandet.

Savnet af en hurtigere og billigere Route for de skandinaviske Landes Trafik med Storbritannien blev imidlertid snart føleligt, idet selv den mest direkte af de bestaaende Router — gennem Tyskland, Holland og derfra per Kabel til Lowestoft — maatte betragtes som en Omvej, der baade forsinkede og fordyrede Telegrammerne. Et enkelt (25 Ords) Telegram til England kostede saaledes ad denne Vej fra Danmark Kr. 15.80 og fra Sverige og Norge som oven anført endnu mere.

Da derfor et engelsk Konsortium, der repræsenterede det store Kabelselskab »Submarine Telegraph Company«, der allerede havde etableret andre

Kabler mellem England og Kontinentet, i 1857 søgte om Tilladelse til at anlægge en undersøisk Telegrafforbindelse mellem Danmark og England, gav den danske Regering beredvilligt sit Samtykke hertil. Dette Anlæg kom imidlertid først til Udførelse to Aar efter ved Udlægningen af et Kabel mellem *Vesterhever,* i Nærheden af Tønningen, og Helgoland og derfra til *Cromer,* Nord for Yarmouth; det aabnedes for offentlig Korrespondance den 20de Januar 1860 med en Takst per enkelt Telegram til England af Kr. 7.12 fra Danmark, Kr. 13.65 fra Sverige (Stockholm) og Kr. 15.80 fra Norge (Christiania).

En Udsigt til en Dublering af Kabelforbindelsen mellem Danmark og Storbritannien aabnede sig Aaret efter. Den tidligere nævnte Oberst Shaffner havde allerede i 1854 hos den danske Regering opnaaet en Koncession, der for 100 Aar sikrede ham Eneret til Anlæg og Drift af en Kabellinie fra Nordamerika over Grønland, Island og Færøerne til Norge og Sverige og derfra til Kjøbenhavn eller et andet Punkt paa Sjælland. Efterhaanden var det imidlertid blevet ham klart, at hans Plan vilde have bedre Chancer for at kunne gennemføres, dersom han valgte den mere direkte og naturlige Route over Storbritannien, og i 1861 søgte, og opnaaede, han derfor Regeringens Tilladelse til Landingen af et Kabel mellem Jylland og Skotland.

Skønt det Shaffnerske Projekt, der tilsigtede en Løsning af Tidens store Problem: Oprettelsen af telegrafisk Forbindelse mellem Europa og Amerika, aldrig kom til Udførelse, spøgede det dog i henved en Snes Aar, inden det blev endeligt skrinlagt, og kan siges at have indeholdt Spiren til de Anlæg, hvoraf det Store Nordiske Telegraf-Selskab udviklede sig, ligesom dette Selskab ogsaa optog og i en længere Aarrække beholdt dette Projekt paa sit Program.

Det Uheldige i, at det dansk-engelske Kabel ikke var dubleret, og at alle tre nordiske Riger for næsten hele deres Korrespondance med Udlandet praktisk talt vare afhængige dels af dette ene Kabel, og dels af de kontinentale Landlinier, viste sig paa en iøjnefaldende Maade under den dansk-tyske Krig i 1864. Vejen over Hamborg blev nemlig straks lukket ved Krigens Udbrud, den 1ste Februar, og da Vesterhever-Kablets Endepunkt et Par Dage efter, den 6te Februar, faldt i Tyskernes Hænder, var man i alle tre Lande udelukkende henvist til den lange, upaalidelige og kostbare Omvej over Haparanda. Eksempelvis kan anføres, at et enkelt Telegram ad denne Route kostede fra Christiania til Hamborg Kr. 23.00, fra Stockholm til London Kr. 25.65. Hertil kom en meget langsom og usikker Befordring, idet Telegrammerne ofte vare flere Dage under Vejs og fremkom i en yderst forvansket Skikkelse — et Forhold, som bevirkede, at en Del af Korrespondancen i lang Tid blev sendt med Postdamperen mellem Malmø og Lübeck.

De Erfaringer, man saaledes havde indhøstet under Krigen, gave, som venteligt var, Stødet til en meget livlig Bevægelse paa Telegrafens Omraade

i den nærmest paafølgende Tid. I *Sverige* optog Regeringen Tanken om et Kabel over Ålandshavet, men maatte atter opgive den, da Rusland erklærede ikke at kunne gaa med, fordi vigtigere indenrigske Telegrafanlæg lagde Beslag paa de disponible Midler. Derimod gennemførte man Planen om en af Danmark uafhængig Telegrafforbindelse mellem Sverige og Tyskland, idet disse to Lande i Forening den 20de Juni 1865 nedlagde et Kabel mellem Trelleborg i Skaane og Arkona paa Rügen. Dette Kabel, der aabnedes den 1ste Juli s. A. med en noget lavere Takst end den danske Transittakst, kom saaledes til at danne et nyt Afløb for Sveriges og Norges Korrespondance med Udlandet.

I *Norge*, hvor man i endnu højere Grad led under den danske Transitvejs Lukning, tilbød Regeringen allerede i 1864 en Fornyelse af 1858 Koncessionen paa et norsk-skotsk Kabelanlæg — et Tilbud, som Koncessionshaverne dog ikke mente at kunne gaa ind paa, da Regeringen nægtede at opfylde deres Forlangende om en Statsgaranti af 8 % p. a. paa Aktiekapitalen.

Ønsket om en direkte Kabelforbindelse med Storbritannien var imidlertid blevet saa levende, at en Del fremragende Mænd i Januar 1865 traadte sammen i Christiania for at virke for denne Plans Virkeliggørelse ved Dannelsen af et »*svensk-norsk-britisk Telegrafkompagni*«. Blandt disse Mænd maa særlig nævnes Købmand Ths. Joh. Heftye, Dr. O. J. Broch og Rud. Winge, der kom til at udgøre Selskabets Bestyrelse, samt Telegrafdirektør C. Nielsen, hvis Stilling forhindrede ham i direkte at optræde i Sagen, men som ikke desto mindre ydede den en trofast og kraftig Støtte. Trods disse Mænds ihærdige Bestræbelser lykkedes det dog hverken i dette eller de nærmest paafølgende Aar at realisere den smukke og sunde Tanke, fordi det i lang Tid viste sig umuligt at tilvejebringe den fornødne Kapital, ligesom man, efter omsider at have overvundet denne Vanskelighed, stødte paa andre uforudsete Hindringer. Først i 1869, og da under det Store Nordiske Telegraf-Selskabs Auspicier, fik Norge sin direkte Kabelforbindelse med Skotland.

Havde den Forstyrrelse, som den dansk-tyske Krig bevirkede i *Danmarks* Telegrafforbindelser med Udlandet, været følelig for de to andre nordiske Riger, saa var den det selvfølgelig i langt højere Grad for Danmark selv; thi ikke alene blev dette for sin egen Korrespondance henvist til de samme utilfredsstillende Befordringsveje som hine (Haparanda Routen, eller delvis Postbefordring over Østersøen), men det mistede samtidig Indtægten af den forholdsvis betydelige internationale Trafik, som under normale Forhold transiterede Danmark fra og til Sverige og Norge. Ganske vist fandt denne Trafik efter Krigens Ophør og den danske Transitroutes Genaabning atter Vejen over de danske Linier, men dette varede kun kort Tid, da Aabningen af det svensk-tyske Kabel trak saa at sige hele Sveriges og Norges internationale Korrespondance om ad denne mere direkte og til Dels billigere

Route. Danmarks Transittrafik, der i 1863 havde udgjort 33,716 Telegrammer med en Indtægt af Rdl. 58,900 (Kr. 117,800), sank som en Følge heraf i Løbet af de nærmest paafølgende Aar mere og mere, indtil den i 1867 kun udgjorde 4,580 Telegrammer med en Indtægt af Rdl. 2,711 (Kr. 5,422) — med andre Ord, Danmarks Rolle som Transitland var foreløbig udspillet.

Det var imidlertid ikke alene Landets fiskale Interesser, der lede under de forandrede Forhold. Ogsaa i praktisk og politisk Henseende maatte det føles som en Ulempe, at Danmark ved Vesterhever-Kablets Overgang i tyske Hænder havde mistet sin direkte, uafhængige Forbindelse med England, ligesom Taksten herved blev betydeligt fordyret. Endnu værre blev det dog, da Vesterhever-Kablet ikke længe efter helt ophørte at fungere, saaledes at Danmarks Korrespondance med England, Frankrig o. s. v. atter maatte sendes via Hamborg, hvis man da ikke foretrak den langsommere, men i nogen Tid faktisk billigere, Omvej gennem Sverige (Trelleborg—Arkona Routen).

Der var saaledes Omstændigheder nok, der pegede paa Ønskeligheden af at skaffe Danmark nye, bedre og billigere Telegrafforbindelser med Udlandet, og i 1865 spores derfor ogsaa her et lignende Røre paa dette Omraade som i Sverige og Norge. I dette Aar afsluttedes saaledes en Konvention mellem Rusland og Danmark om et Kabelanlæg mellem Libau og Møen via Bornholm, og samtidig genoptoges Shaffner's Projekt under Bankdirektør C. F. Tietgens Medvirkning af et engelsk-canadisk Selskab, som hos den danske Regering opnaaede en Koncession, der omfattede Kabler mellem Danmark og England og mellem Danmark og Norge, hvilke sidste dog skulde være udlagte inden et Aar. Paa Grundlag af denne Koncession stiftedes i England det paafølgende Aar — 1ste Marts 1866 — »*The North-Atlantic Telegraph-Company*«, i hvis Bestyrelse Etatsraad Tietgen og Etatsraad O. B. Suhr indtraadte.

Det nordatlantiske Projekt i sin Helhed mistede imidlertid sin væsentligste raison d'être ved den heldigt fuldbyrdede Etablering af de to direkte transatlantiske Kabler i Sommeren 1866, og det blev derfor umuligt at skaffe den fornødne betydelige Kapital til Projektets Gennemførelse. Under disse Omstændigheder besluttede Kabelfabrikanten J. Newall i Gateshead, der var en af Kontrahenterne for det paatænkte Anlæg, at redde den Del af Koncessionen, der havde mest aktuel Betydning, ved for egen Regning at udlægge det dansk-norske Kabel, i Haab om, at det ogsaa skulde lykkes at gennemføre Udlægningen af det dansk-engelske Kabel og faa et Aktieselskab til at overtage disse Anlæg.

Dette Haab støttede Newall særlig paa den Hjælp, som han ventede af Etatsraad Tietgen. Denne havde i Forbindelse med den ansete danske Købmand H. G. Erichsen i Newcastle, med stor Opmærksomhed og levende Interesse fulgt Telegrafbevægelsens Udvikling i Norden. Gentagne Gange var

han bleven søgt som Mellemmand og Medarbejder af de fremmede Konsortier, der havde projekteret Kabelanlæg til de danske Kyster, og ved deres Forbindelser bleve han og Erichsen efterhaanden ledede ind paa videregaaende Kombinationer med det Formaal at oprette et stort nordisk Kabelsystem, der skulde omfatte de skandinaviske Lande og Rusland paa den ene Side, England og eventuelt Amerika paa den anden.

Til at gøre en Begyndelse syntes Newall's paatænkte Kabelanlæg at tilbyde en gunstig Lejlighed, og efter at saavel den danske som den norske Regering i Februar 1867, da der ikke var Udsigt til, at »The North Atlantic Telegraph Company« vilde gennemføre sin Plan, havde givet Tilsagn om de fornødne Koncessioner paa Landingen af Kablet mellem Danmark og Norge, forsøgtes Dannelsen af et dansk-norsk-engelsk Telegrafselskab med en Kapital af £ 150,000 (Kr. 2,700,000). Da det imidlertid ogsaa viste sig umuligt at faa dette Beløb tegnet i rette Tid, skred Newall til efter Aftale med Etatsraad Tietgen og Hr. Erichsen at udføre det *dansk-norske* Anlæg for ikke at blive overfløjet af et nyt Parti, der i Mellemtiden havde faaet Tilsagn om Koncession paa et lignende Anlæg, saafremt han ikke overholdt sine Forpligtelser med Hensyn til den betingede Tidsfrist. Tiden var imidlertid saa knap, at der ikke kunde blive Tale om at fabrikere et helt nyt Kabel, hvorfor Newall tog sin Tilflugt til en ubeskyttet Ledningstraad, som under Krimkrigen havde været nedlagt i det Sorte Hav mellem Varna og Balaclava, men senere var tagen op, og som nu blev omspunden med Jerntraade til et Telegrafkabel af den almindelige Type.

I Midten af Maj ankom Newall til Kjøbenhavn med dette Kabel om Bord i Telegrafdamperen »Chevy Chase«. Efter at det her var blevet underkastet en elektrisk Prøve og godkendt af begge Landes Administrationer, nedlagdes det mellem *Hirtshals* og *Arendal* og aabnedes for Korrespondancen den 1ste Juli 1867, betjent af Regeringsstationerne i Fredericia og Arendal.

Udsigten til den nye Routes Aabning havde allerede i Slutningen af det foregaaende Aar givet Anledning til et Møde i Kjøbenhavn mellem Direktørerne for de tre nordiske Rigers Telegrafvæsen, og man havde her truffet Overenskomst om en betydelig Takstnedsættelse for Korrespondancen mellem de tre Lande indbyrdes i Forbindelse med en Egalisation af Taksten mellem Danmark og Norge ad den nye Kabelroute og ad den gamle Route via Sverige, idet Sveriges Transittakst ligesom Kabeltaksten blev sat til Franc 1.00 per Telegram. Som Følge af denne Egalisation drog det nye Kabel saa at sige hele den norske Korrespondance med Danmark til sig, hvorimod Norges Korrespondance med det øvrige Udland foreløbig vedblev at søge den svensk-tyske Route, idet Sverige samtidig med Kablets Aabning nedsatte sin Transittakst for denne Korrespondance, saa at den svenske Route blev Franc 1.00 billigere

end den danske. Dette Forhold bestod dog kun indtil den 1ste Januar 1868, da Taksterne ad de to Router bleve egaliserede.

Efter Fuldførelsen af dette første Led i det Kabelsystem, som efterhaanden skulde gøre Danmark til et vigtigt Centrum i Europas Telegrafnet, tog man trøstigt fat paa det næste langt vigtigere Led: det *dansk-engelske Kabel*, som ogsaa Andre paa dette Tidspunkt havde begyndt at spekulere i. Kun faa Dage efter Arendal—Hirtshals Kablets Aabning udsendte saaledes et konkurrencelystent engelsk Selskab, der kaldte sig »the Anglo-Danish and Russian Telegraph Company«, Indbydelse til Aktietegning med det Formaal at nedlægge Kabler mellem Danmark og England og Danmark og Rusland. Dette Selskab havde imidlertid lige saa lidt Held med sig som nogen af de andre fremmede Kombinationer, der søgte at fortrænge den danske Foretagelsesaand fra dens legitime Omraade; Indbydelsen vandt kun ringe Tilslutning, og man hørte ikke mere til »the Anglo-Danish«.

Sammen med H. G. Erichsen, der paa Grund af sine Forbindelser i den engelske Telegrafverden var en uvurderlig Allieret, arbejdede imidlertid Etatsraad Tietgen i Stilhed frem mod det tilsigtede Maal, og efter at man havde truffet de fornødne Overenskomster og Ordninger, udstedtes i Januar 1868, samtidigt i Kjøbenhavn og Newcastle, Indbydelse til Tegning i det »*Dansk-Norsk-Engelske Telegraf-Selskab*« med det Formaal at anlægge og drive en direkte undersøisk Telegrafledning mellem Danmark og England samt at erhverve den allerede bestaaende Ledning mellem Danmark og Norge. Denne Indbydelse var undertegnet af C. F. Tietgen, H. G. Erichsen, C. A. Broberg, M. Levy, W. Sponneck og O. B. Suhr. Til Sagens Gennemførelse forlangtes en Aktiekapital af £ 100,000 (Kr. 1,800,000), fordelt paa 10,000 Aktier, og Tegningen havde saa god Fremgang — Halvdelen af Beløbet var tegnet i Løbet af en Uge — at man den 24de Februar kunde slutte endelig Overenskomst med Newall om Overtagelsen af det allerede etablerede dansk-norske Kabel og om Fabrikationen og Udlægningen af det dansk-engelske Kabel.

Med det engelske Landlinieselskab »*United Kingdom Electric Telegraph Company*« — et Selskab, der i Storbritannien raadede over ca. 150 Stationer og næsten 2000 engl. Mile Landlinier, og som aarlig befordrede henved 1 Million Telegrammer — var der allerede i Januar blevet truffet Aftale om Befordringen af Selskabets Kabeltelegrammer i England. Den 3die April bekræftede den danske Regering sine foreløbige Tilsagn ved en formel Koncession, som for 30 Aar gav Selskabet Eneret til Landingen og Driften af Kabler mellem Danmark og England og mellem Danmark og Norge; Dagen efter — den 4de April 1868 — konstitueredes det *Dansk-Norsk-Engelske Telegraf-Selskab* paa en Generalforsamling af Aktionærerne paa Kjøbenhavns Børs med en Bestyrelse bestaaende af samtlige seks Indbydere med Etatsraad Tietgen som Formand.

Udlægningen af det dansk-engelske Kabel foretoges fra 5te til 9de September under Newall's personlige Ledelse fra Telegrafdamperne »Archimedes« og »Chevy Chase«, idet Kablet paa dansk Side førtes i Land ved *Søndervig* paa Jyllands Vestkyst, hvorfra en overjordisk Ledning forbandt det med Statstelegrafens Station i Fredericia. Paa engelsk Side landedes Kablet ved *Newbiggin* i Nærheden af Newcastle, hvor det paa lignende Maade sattes i Forbindelse med de engelske Landlinier. Kablet, der arbejdede direkte mellem *Fredericia* og »United Kingdom Electric Telegraph Company's« Station i *Newcastle*, aabnedes for Publikum den 21de September 1868 med en Takst af Francs 5 (inklusive den engelske Landlinietakst) for et enkelt Telegram paa 20 Ord, saaledes at Totaltaksten blev:

mellem	Danmark	og	England (London)	.....	Kr. 4.37
—	Norge	-	—	.....	- 6.23
—	Sverige	-	—	.....	- 7.20

Virkningen af de reducerede Takster i Forbindelse med Telegrammernes hurtigere og sikrere Befordring paa det dansk-norske og dansk-engelske Kabel viste sig snart i en stærk Forøgelse af Danmarks Transittrafik, som, skønt Søndervig-Kablet kun havde været i Virksomhed i Aarets tre sidste Maaneder, allerede i 1868 steg til 25,452 Telegrammer med en Portoindtægt for Statstelegrafen af Rdlr. 10,183 (Kr. 20,366). Ogsaa for Kabelselskabets Vedkommende svarede Udbyttet af de første tre Maaneders Arbejde fuldkommen til de gode Forventninger, man havde næret, idet Nettoindtægten af begge Anlæg beløb sig til ca. Rdl. 40,000 (Kr. 80,000), som, efter at ca. en Fjerdedel var henlagt til Reservefondet, fordeltes med Rdlr. 3 (Kr. 6) per Aktie.

Uagtet det dansk-engelske i Forbindelse med det dansk-norske Kabel paa det daværende Tidspunkt maatte siges i alle tre skandinaviske Lande at have afhjulpet Savnet af en hurtig og billig Telegrafvej til England og saaledes foreløbig at have overflødiggjort det projekterede norsk-skotske Kabel, opgav man dog ikke i Norge Tanken om sin egen direkte Telegrafforbindelse med Storbritannien. Da den engelske Kabelfabrikant W. T. Henley i Foraaret 1868 tilbød det tidligere omtalte norske Selskab, der antog Navnet »Det Norsk-Britiske Undersøiske Telegrafkompagni« Fabrikationen og Udlægningen af et Kabel paa meget favorable Vilkaar, benyttede man derfor Lejligheden og bestilte Kablet hos Henley.

Uforudsete alvorlige Hindringer truede imidlertid med at træde i Vejen for denne Plans Udførelse, idet det norske Selskab ikke havde nogen bindende Overenskomst angaaende Telegrammernes Befordring i England, hvorfor den engelske Regering, der netop stod i Begreb med at opkøbe og overtage alle de private Telegrafledninger i Storbritannien, nægtede at anerkende Selskabets Ret til at faa sine Telegrammer befordrede paa de engelske Linier. Under

disse Omstændigheder var det danske Selskab saa heldigt at kunne komme sin norske Kollega til Hjælp. Det førstnævnte Selskab havde nemlig været forudseende nok til at give sin Overenskomst med »United Kingdom Electric Telegraph Company« en saadan Form, at det norske Kabel ogsaa vilde kunne nyde godt af det danske Selskabs Rettigheder, og da man fra begge Sider var enig om, at et fredeligt Samarbejde vilde være at foretrække for en mere eller mindre ødelæggende Konkurrence, afsluttedes den 12te August 1868 en Overenskomst mellem de to Selskaber, hvorefter den samlede Bruttoindtægt af begges Kabler skulde deles med een Tredjedel til det norske og to Tredjedele til det danske Selskab, ligesom dette sidste i England skulde repræsentere begge Selskaber. Denne Overenskomst kom forøvrigt aldrig til Udførelse, da det norske Selskab blev absorberet af det Store Nordiske Telegraf-Selskab inden Kablets Udlægning.

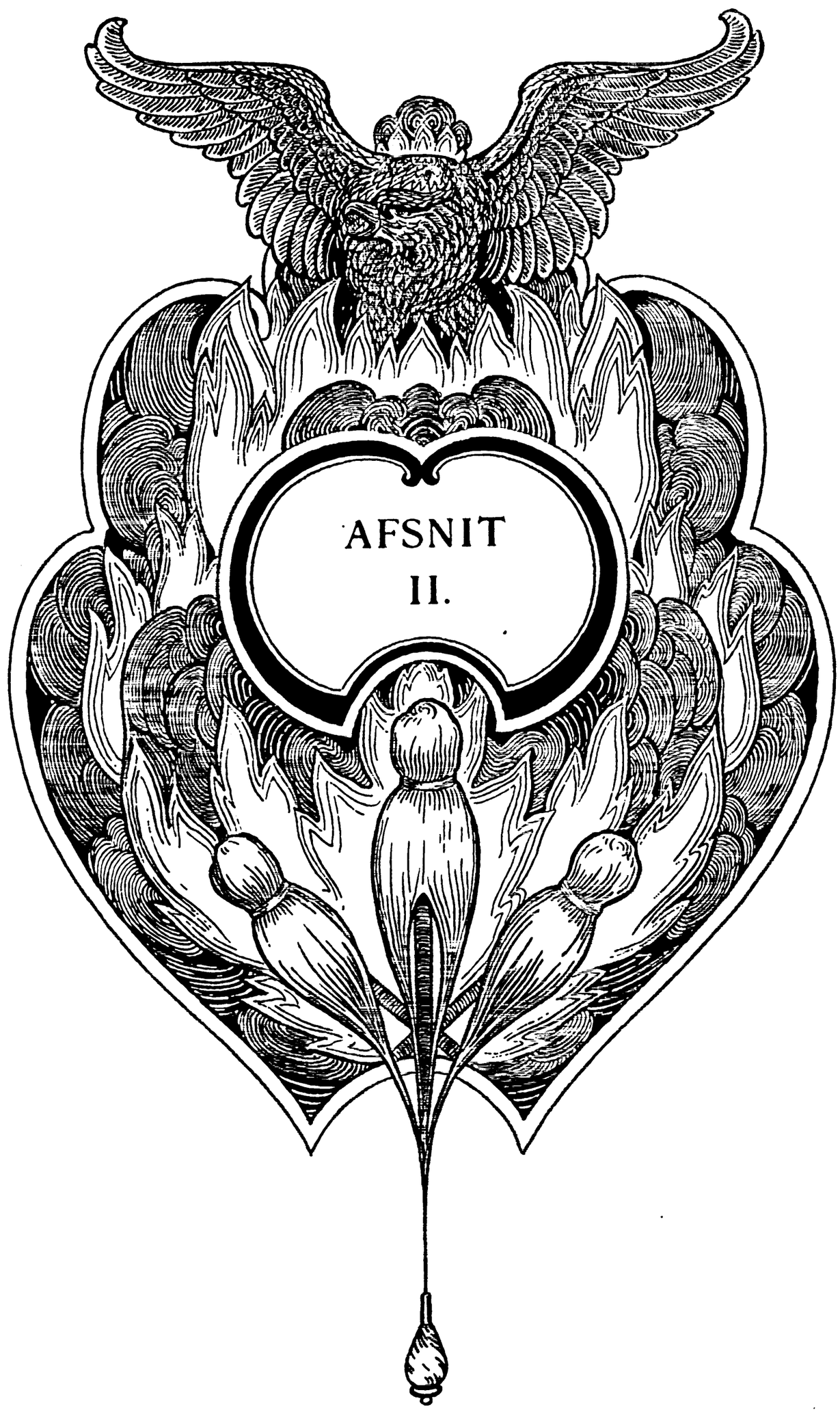
Et nyt dansk Telegraf-Selskab var imidlertid opstaaet, nemlig »*det Dansk-Russiske Telegraf-Selskab*«.

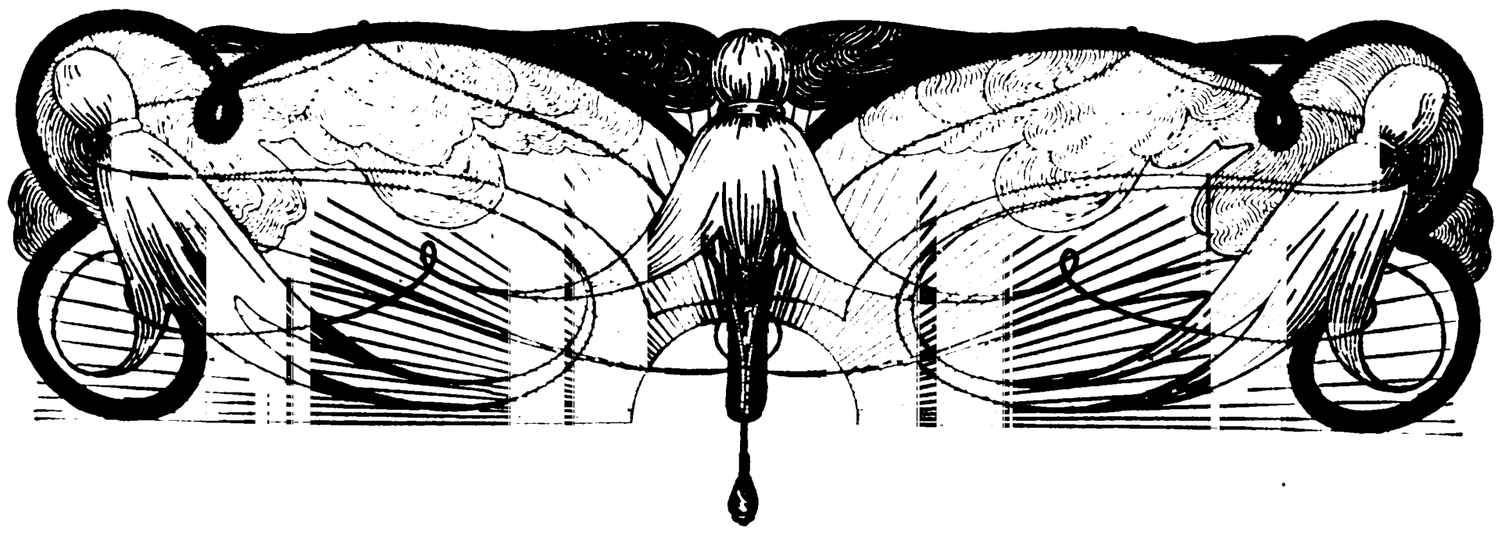
Ikke saa snart havde Stifterne af det Dansk-Norsk-Engelske Selskab nemlig faaet dette Foretagende godt og vel i Gang, førend de lagde Haand paa Værket for at virkeliggøre Tanken om et direkte Kabel mellem Danmark og Rusland, som allerede i flere Aar havde staaet paa Dagsordenen og i 1865 været Genstand for en Konvention mellem de to Landes Regeringer. Et saadant Anlæg dannede et ganske naturligt Supplement til Kabelforbindelserne med England og Norge, idet de tre Ledninger til Dels vilde komme til at virke som Fødelinier til hverandre, og da Samarbejde mellem de to Selskaber selvfølgelig var sikret gennem begges faktisk identiske Udspring, ligesom det projekterede Kabels Rentabilitet under de forhaandenværende Omstændigheder var hævet over enhver Tvivl, voldte Dannelsen af det nye Selskab ingen Vanskelighed. Under henholdsvis den 12te August og 18de September 1868 tilstod den danske og russiske Regering Etatsraad Tietgen og Købmand H. G. Erichsen Koncession paa det omtalte Anlæg, der skulde bestaa af et Dobbeltkabel mellem Møen og Bornholm — den ene af de to Ledninger var bestemt til Korrespondance udvekslet mellem Bornholm og det øvrige Danmark — og et enkelt Kabel mellem Bornholm og Libau. Disse Koncessioner overdroges til det Dansk-Russiske Selskab, der ikke alene fik Bestyrelse fælles med det Dansk-Norsk-Engelske Selskab, men hvis intime Forhold til dette ogsaa betegnedes ved, at Hovedmassen af Aktiekapitalen — £ 100,000 eller Kr. 1,800,000 — blev tegnet af de største Aktionærer i det oprindelige Selskab.

Da det var at forudse, at den finske og en Del af den russiske Trafik vilde blive unddragen det Dansk-Russiske Selskab, saafremt det i en Række af Aar projekterede svensk-finske Kabel over Ålandshavet skulde falde i fremmede Hænder, havde man samtidig i Sverige og Rusland sikret sig Tilsagn

om Koncession paa Udførelsen af dette Anlæg, og med denne Eventualitet for Øje blev der i Selskabets Love taget udtrykkeligt Forbehold angaaende Anvendelsen af £ 25,000 (Kr. 450,000) af Aktiekapitalen i dette Øjemed.

I fælles Interesse var man bleven enig med det norske Selskab om, at det Kabel, som var bestilt hos Henley til det norsk-skotske Anlæg, men som formentes at egne sig bedre til Bornholm—Libau Forbindelsen, skulde overtages af det Dansk-Russiske Selskab, og da Kabeldamperen »La Plata« som Følge af dette Arrangement allerede i Begyndelsen af November kunde afgaa fra Themsen med det færdige Kabel om Bord saavel til denne som til Bornholm—Møen Sektionen, haabede man endnu inden Aarets Udgang at faa hele Anlæget udført. Dette opnaaedes imidlertid ikke. Med Assistance af Kanonbaaden »Schrødersee«, ført af Løjtnant G. Rohde, lykkedes det vel den 14de December at udlægge *Møen—Bornholm* Kablet (aabnet for Korrespondancen den 1ste Januar 1869); men derefter nødte Vejrforholdene Kabeldamperen til at gaa tilbage til Kjøbenhavn for at overvintre, saaledes at Udlægningen af sidste Sektion maatte opsættes til næste Foraar og først fuldførtes den 5te Maj 1869 (Kablet aabnedes den 5te Juni s. A.).

AFSNIT
II.

II.

DET STORE NORDISKE TELEGRAF-SELSKABS STIFTELSE.

Som allerede berørt, bestod der altsaa i Foraaret 1869 tre Telegraf-Selskaber i Norden:

Det Dansk-Norsk-Engelske Selskab, der ejede Kablerne mellem Danmark og Norge og Danmark og England.

Det Dansk-Russiske Selskab, der ejede Kablet mellem Danmark og Rusland og havde Tilsagn om en Koncession paa et Anlæg mellem Sverige og Rusland; og

Det Norsk-Britiske Selskab, der var i Færd med at træffe Forberedelser til Udlægningen af et Kabel mellem Norge og Skotland.

Efter at disse Anlæg, der paa en saa intim Maade vare knyttede sammen, saaledes dels allerede *vare* udførte, dels vare paa Vej til at blive det, syntes Øjeblikket kommet til ogsaa formelt at forene de tre særskilte Selskaber til et eneste. Fordelene ved en saadan Amalgamering vare iøjnefaldende; thi hvor venskabeligt Selskaberne end vilde kunne arbejde sammen, var der dog ingen Tvivl om, at der ogsaa vilde kunne opstaa separatistiske Interesser og Friktioner af forskellig Art — ikke at tale om den Fasthed i Organisationen og Besparelse i Driftsomkostninger, der vilde opnaas ved en fælles Administration. Hertil kom endelig ogsaa, at man allerede den Gang forudsaa, at der kunde blive langt større Opgaver at løse, Opgaver, som vilde udkræve saa betydelige Midler, at det vilde blive nødvendigt at ty til Verdensmarkedet, og da navnlig til Markedet i London, for at søge de fornødne Kapitaler. Men til at skaffe Aktierne Indgang paa dette Marked, samt officiel Notering paa Londons Børs, var hvert enkelt Selskab for lidet; kun hvis de sluttede sig sammen, havde de en rimelig Udsigt til at naa dette Maal.

Da Sammenslutningstanken derfor i Foraaret 1869 først blev ventileret mellem de tre Selskabers Bestyrelser, viste der sig saa megen Stemning for Sagen, at man med fuld Fortrøstning kunde tage fat paa Planens praktiske Gennemførelse. Som den mest hensigtsmæssige Form herfor valgte man at oprette et helt nyt Selskab, under Navn af *Det Store Nordiske Telegraf-Selskab*, med en Aktiekapital af Kr. 7,200,000 (£ 400,000), fordelt paa Aktier à Kr. 180 (£ 10), og hvis Formaal skulde være at opkøbe alle de andre Selskabers Anlæg — udførte saa vel som projekterede — for at disses Drift kunde blive samlet under eet, med Kjøbenhavn som Bestyrelses-Centrum. Det Forslag, som i denne Anledning blev forelagt paa de respektive Generalforsamlinger i de tre Selskaber, gik ud paa: At alle de det Dansk-Norsk-Engelske Selskab, det Dansk-Russiske Selskab og det Norsk-Britiske Selskab tilhørende Aktiver og Passiver, Koncessioner, Kabler, Rettigheder og Forpligtelser fra 1ste Juni 1869 skulde overtages af det *Store Nordiske Telegraf-Selskab* mod en Udbetaling af:

Rdl. 140 (Kr. 280) per Aktie à Rdl. 90 (Kr. 180) i det Dansk-Norsk-Engelske Selskab
» 135 (» 270) » » » » Norsk-Britiske Selskab
» 117 (» 234) » » » » Dansk-Russiske Selskab,

idet Udbetalingen for det førstnævnte Selskabs Vedkommende tillige skulde indbefatte Renteudbyttet Rdl. 5 (Kr. 10) for hele den forløbne Tid. Der gaves endvidere Aktionærerne i de gamle Selskaber Fortrinsret til at tegne Aktier i det nye Selskab til pari Kurs.

Den 30te April blev dette Forslag forelagt paa den ordinære Generalforsamling i det *Dansk-Norsk-Engelske* Selskab, som afholdtes paa Kjøbenhavns Børs, og hvor over 6000 Stemmer vare repræsenterede. Ved denne Lejlighed dvælede Formanden, Etatsraad Tietgen, ikke alene ved de Forventninger, som man, støttet til de allerede gjorte Erfaringer, var berettiget til at knytte til det bestaaende Kabelsystem, men henpegede ogsaa paa de Fremtidsmuligheder, der aabnede sig for dette, i Vest gennem Udførelsen af det nordatlantiske Anlæg, hvorpaa Selskabet netop havde faaet Tilsagn om Koncession af den danske Regering, i Øst ved Tilslutning gennem de russiske Linier til projekterede Anlæg til Kina og Japan, hvorfra man kunde vente, at der vilde blive tilført Selskabets Kabler en betydelig Trafik.

Den Tillid, for ikke at sige Begejstring, hvormed Forslaget modtoges af den talrige Forsamling, gav sig Udtryk i dets enstemmige Vedtagelse, ligesom ogsaa Aktionærerne i det *Dansk-Russiske* Selskab kort efter bifaldt Overdragelsen. Kun i Norge var der et Parti, som endnu holdt fast ved Tanken om, at det norsk-skotske Kabelanlæg burde holdes udsondret som et rent norsk Foretagende, og som derfor satte en stærk Agitation i Gang mod Sammenslutningen. Flertallet af de norske Aktionærer indsaa imidlertid Fordelene ved denne, og

Resultatet blev da ogsaa, at en overvældende Majoritet i det *Norsk-Britiske* Selskab stemte *for* Overdragelsen. Efter at denne saaledes var vedtaget i alle tre Selskaber*, *blev det Store Nordiske Telegraf-Selskab stiftet den 1ste Juni 1869* med samme Bestyrelse som de to ældre danske Selskaber.

Det nye Selskab overtog altsaa følgende Anlæg:

			Længde i engl. Sømile.
1.	Mellem	Danmark og Norge	ca. 67
2.	»	Danmark og England	» 334
3.	»	Danmark og Rusland	» 304
4.	»	Norge og Skotland	» 266
5.	»	Sverige og Rusland	» 96
		tilsammen	ca. 1067 engl. Sømile Kabel.

Af disse fem Kabler havde de to førstnævnte, som omtalt, allerede været udlagte og i fuld Virksomhed i nogen Tid, medens Nr. 3 vel var udlagt, men først aabnedes for Korrespondancen den 5te Juni; Nr. 4 var omtrent færdigt til Afskibning fra Kabelfabrikken, hvorimod Nr. 5 ikke var paabegyndt, ligesom de endelige, formelle Koncessioner for dette Anlægs Vedkommende først udfærdigedes af den svenske og russiske Regering under henholdsvis den 11te Juni og 21de August 1869.

Med Hensyn til Udførelsen af det norsk-skotske Anlæg var det imidlertid en Aftale, at Kablet, der var bestemt til at udlægges mellem *Peterhead* i Skotland og *Egersund* i Norge, først skulde formelt overtages af Store Nordiske efter Udlægningen, og denne foregik derfor under det norske Selskabs Ansvar. Kablet var fabrikeret af W. Hooper og W. T. Henley under Tilsyn af daværende Telegrafinspektør, nu Telegrafintendant J. Collett, som ogsaa var udset til at kontrolere Udlægningen paa det norske Selskabs Vegne. Den tidligere nævnte Løjtnant G. Rohde af den danske Marine var til Stede under Indskibningen af det ca. 266 engl. Sømile lange Kabel i Woolwich og overværede ligeledes Udlægningen om Bord i Kabeldamperen »*La Plata*«, der førtes af Kaptn. Fisk. Under Ledelse af Henleys Ingeniør T. Frasi, assisteret af Elektriker S. Phillips, afgik Ekspeditionen den 22de Juni 1869 fra Themsen og ankom den 27de til Peterhead. Her laa Hjuldampskibet »*Christiania*«, Kaptn. Lund, som af den norske Regering var sendt til Assistance, og som havde Telegrafdirektør Nielsen om Bord. Ved Daggry den 28de paabegyndtes Landingen af Kystenden, som, fastgjort til en Række tomme Tønder, blev bragt ind til Kysten af en stor Fiskerbaad, bugseret af to Fartøjer, og halet

* For det norske Selskabs Vedkommende fandt den formelle Stadfæstelse af Overdragelsen først Sted paa Generalforsamlingen den 21de Juni.

i Land paa Klipperne ved Hjælp af Heste og af de paa Stranden forsamlede Mennesker. Efter saaledes at være landet blev Kabelenden splidset til den mellem Landingsstedet og den engelske Telegrafstation i Peterhead etablerede Forbindelseslinie — en underjordisk Ledning, der var nedlagt i en Trærende. Samme Dags Eftermiddag sattes Kurs for Egersund med »Christiania« forud som Tender, og den 30te om Middagen kastede »La Plata« Anker i *Skivoldsvigen* efter altsaa at have nedlagt hele Hovedkablet i knap to Døgn. Dagen efter blev Kystenden ført i Land paa norsk Grund, og Udlægningen var saaledes fuldført. Paa Store Nordiskes Vegne indtraf Etatsraad Levy og Overkrigskommissær Madsen kort efter i Christiania, hvor Telegrafdirektør Faber ligeledes indfandt sig, og her blev der den 22de Juli truffet en Overenskomst, der ordnede Driftsforholdet mellem Selskabet og den norske Statstelegraf. Den 19de August aabnedes Kablet med en Takst af Francs 6 per enkelt Telegram (20 Ord) mellem Norge og England, idet Ekspeditionen besørgedes af henholdsvis den norske Statstelegrafstation i *Egersund* og »United Kingdom Electric Telegraph Company's« Station i *Peterhead.*

Tilbage stod saaledes kun det *svensk-russiske* Anlæg, der blev det nydannede Selskabs første Kabelforetagende og derfor ogsaa skal omtales lidt nærmere. Fabrikationen af det hertil bestemte, ca. 96 engl. Sømile lange Kabel foregik ligesom det norske Kabels dels paa Hooper's Core-Fabrik i Mitcham, dels paa Henley's Kabelfabrik i Woolwich, hvor Beklædningen med Jerntraade fandt Sted, og hvorfra det fuldfærdige Kabel den 24de September (1869) indskibedes i Kabeldamperen »*Caroline*«, ført af Kaptn. Galilee. Selve Udlægningen var ogsaa ved denne Lejlighed betroet den ovennævnte engelske Ingeniør Frasi, og kontroleredes paa Selskabets Vegne af dets fungerende Ingeniør, Overkrigskommissær C. Madsen. Den 29de September blev Kystenden paa svensk Side ført i Land i Bromskärsviken tæt ved *Grisslehamn* ved Hjælp af 20 Baade, til hvis Stævne Kablet blev fastgjort, efterhaanden som det blev skudt ud, for ikke at synke til Bunds, før Enden var bragt i Land. Derefter fortsatte Skibet Udlægningen Nord om Ålandsøerne i Retning af *Nystad,* hvor det ankom den 30te September, og hvor Kystenden den 2den Oktober blev halet i Land ved Hjælp af et Varp og ført ind i Kabelhuset ved Sundholm. Paa de to Landingssteder blev Kablet gennem overjordiske Linier sat i Forbindelse med Stationerne i henholdsvis *Stockholm* og *Nystad,* der vare bestemte til at korrespondere sammen paa den nye Ledning.

Med Aabningen af denne Linie, der fandt Sted den 1ste November 1869, havde det Store Nordiske Telegraf-Selskab fuldført den Opgave: at skabe et Kabelsystem, der sikrede de tre skandinaviske Lande telegrafiske Forbindelser med England paa den ene og Rusland paa den anden Side, der vare aldeles uafhængige af de kontinentale Landlinier.

Som det vil fremgaa ved et Blik paa medfølgende Kort I (se Tillæget), havde dette System den store Fordel, at en enkelt Lednings Afbrydelse ikke stoppede Korrespondancen, idet en af de andre Ledninger kunde benyttes som Reservelédning. *Danmarks* Telegramveksling med *England* kunde saaledes enten foregaa ad det direkte dansk-engelske Kabel, dér betjentes af Stationerne i Fredericia og Newcastle, eller Telegrammerne kunde fra Fredericia ad det dansk-norske Kabel sendes til Arendal (Christiania) og derfra til Egersund for at viderebefordres ad det norsk-skotske Kabel, der betjentes af den sidstnævnte Station og af Stationen i Peterhead. Paa samme Maade kunde *Norges* og *Sveriges* Korrespondance med *England* enten dirigeres ad det direkte norske Kabel eller via Fredericia og det danske Kabel og saa fremdeles.

Et praktisk Bevis for Nytten heraf fik man snart, da det norsk-skotske Kabel den 28de Oktober blev afbrudt under en stærk Østenstorm. Denne Afbrydelse — den første i Selskabets Historie — var foraarsaget ved, at Kystkablet paa skotsk Side var blevet sprængt ved Gnidning imod Klipperne, hvorfor man benyttede Lejligheden til at omlægge et Stykke af Kablet, ligesom man i Brændingen beskyttede det ved Hjælp af Jernrør. Den 24de November var Kablet igen i Orden og arbejdede siden uden Forstyrrelse i over 10 Aar.

For nu fuldt ud at kunne udnytte Selskabets System paa den ovenfor antydede Maade, søgte man fra første Færd saa vidt muligt at indføre ensartede Takster for samme Korrespondance ad de forskellige Router, selv om Selskabet derved i mange Tilfælde maatte afse en Del af sin Indtægt. Denne praktiske Foranstaltning var ikke alene til Fordel for Administrationerne og det telegraferende Publikum, som derved i Afbrydelsestilfælde fik en anden Kabelroute til Disposition uden Takstforhøjelse, men den gav ogsaa Selskabet friere Hænder med Hensyn til Trafikkens Dirigering i det Hele taget.

Hvad der gav det nye Selskabs Virksomhed et særligt Præg, var, at det stillede sig til Opgave saa vidt muligt selv at overtage Betjeningen af Kablerne for derigennem dels at tilvejebringe en mere ensartet Tjeneste, dels at faa denne udført af Personer, der kendte de skandinaviske Sprog og havde Betingelser for med Lethed at kunne tilegne sig de fremmede. Navnlig i England havde de engelske Telegrafisters Ukyndighed i fremmede Sprog længe givet Anledning til Klager. Hidindtil var Telegraftjenesten bleven besørget: i England af »United Kingdom Electric Telegraph Company«, i Danmark og Norge af disse Landes Statsadministrationer; ved Aabningen af det dansk-russiske og svensk-russiske Kabel benyttede Selskabet sig imidlertid af den Ret, som de paagældende Koncessioner hjemlede det, til at etablere sine egne Telegrafstationer i *Libau* og *Nystad* under danske Telegrafkontrolører,

nemlig Hr. E. HANSEN som Kontrolør i Libau og Hr. JENS PETERSEN som Kontrolør i Nystad, foreløbig assisterede af henholdsvis russiske og svenske Statstelegrafister, der traadte over i Selskabets Tjeneste. Paa samme Maade benyttede Selskabet Lejligheden, da den engelske Regering (»General Post-Office«) i Februar 1870 overtog Landlinierne i England, til at oprette sine egne Stationer i *Newcastle* og *Peterhead* (fra 1ste Juni s. A. flyttet til *Aberdeen*) med fuldstændigt dansk Personale under henholdsvis Hr. J. MYGIND og Hr. A. FALCK som Bestyrere. Hele dette Personale bestod udelukkende af danske Statstelegrafister, idet Direktøren for Statstelegrafen, Etatsraad FABER, foruden at staa bi med Raad og Daad, viste Selskabet sin Interesse og Velvilje ved at overlade det nogle af sine dygtigste Funktionærer. Blandt disse skal foruden de nysnævnte Stationsbestyrere særligt fremhæves den allerede omtalte tidligere Materialforvalter i Statstelegrafen, Overkrigskommissær C. MADSEN, der i Selskabets Stiftelsestid var den egentlige tekniske Leder af dets Foretagender. Ved flere Lejligheder assisteret af Telegrafingeniør W. LORENTZEN af Statstelegrafen, kontrolerede han Fabrikationen og Udlægningen af en Del af Kablerne, organiserede Stationstjenesten og fungerede som Forretningsfører en kort Tid, indtil hans Overtagelse af Kabelkontrollen og Udlægningen af de østasiatiske Kabler fjærnede ham fra Europa. Kun ved paa denne Maade at rekrutere sig fra Statstelegrafen blev det overhovedet muligt for Selskabet fra første Færd at skabe en dansk Telegrafstab i Udlandet, og det var saaledes danske Statstelegrafister, der kom til at danne den første Kærne af Store Nordiskes Personale.

Ogsaa paa anden Maade søgte Selskabet at forbedre og fremme Ekspeditionen, navnlig ved at indføre Brugen af Wheatstone's automatiske Hurtigapparat, som ved dets Initiativ først blev anvendt i Fredericia og Newcastle ved Arbejdet paa det dansk-engelske Kabel, senere ogsaa i Libau (dansk-russiske Kabel) og efterhaanden paa alle Selskabets egne Stationer. Dette hurtige og sikre Apparat, ved hvis Hjælp Ledningernes Befordringsevne forøgedes betydeligt, kom snart til god Nytte, idet Korrespondancen paa Kablerne tog et mægtigt Opsving, samtidig med at »Post-Office« i England afløste de private Landlinie-Selskaber, og at Store Nordiske selv overtog Betjeningen af de engelske Kabler. Allerede i den første Maaned efter at den nye Tingenes Orden var traadt i Kraft — Marts 1870 — steg Telegramantallet alene paa det dansk-engelske Kabel saaledes med over 50 % (fra ca. 7000 til 11000 enkelte Telegrammer), en Stigning, der ogsaa mere eller mindre kom Selskabets andre Kabler til Gode. Grunden hertil maatte imidlertid ikke alene søges i den forbedrede Ekspedition, som hurtigt udbredte og befæstede Kabelroutens Renommée, men laa ogsaa i den Overenskomst, som Selskabet havde opnaaet med den engelske Telegrafadministration angaaende Telegrammernes

Dirigering, og som gjorde Selskabets Nordsø-Kabler til Normalrouten mellem de skandinaviske Lande og Storbritannien.

En yderligere, ganske vist ekstraordinær og forbigaaende, Forøgelse af Trafikken fremkaldtes kort efter ved Krigen mellem Frankrig og Tyskland, der bragte en lignende Forstyrrelse i Kommunikationsforholdene som den dansk-tyske Krig i 1864, og kastede en hel Del af den Trafik, der under normale Forhold transiterede de fransk-tyske Linier, over paa Selskabets Kabler, — bl. a. befordredes saaledes et ikke ringe Antal Telegrammer mellem Frankrig, Spanien og Portugal paa den ene Side og de skandinaviske Lande og Rusland paa den anden Side via England gennem det dansk-engelske og norsk-skotske Kabel. Hertil kom, at Krigsbegivenhederne affødte en Mængde Stats- og Nyhedstelegrammer, saaledes at Linierne, særlig i de første Maaneder, undertiden vare saa overfyldte, at det, trods de største Anstrængelser for at presse Trafikken igennem, var umuligt at forebygge Ophobninger og Forsinkelser — ved et Par Lejligheder saa man sig endog nødsaget til at sende en hel Del Telegrammer per Post mellem Danmark og England.

Alt i alt kan det dog næppe siges, at Krigen væsentlig forøgede Selskabets Indtægter, idet den medførte en Stillestaaen i Handel og Vandel, som hæmmede Udviklingen af den normale Telegramkorrespondance. Til Trods herfor var Udbyttet af dette det første Helaar, hvori hele Selskabets System havde været i Virksomhed, særdeles tilfredsstillende. Allerede i de første 7 Maaneder af Selskabets Eksistens, 1ste Juni—31te December 1869, hvor der saa at sige kun arbejdedes med halv Kraft, havde Nettoindtægten beløbet sig til over Rdl. 130,000 (Kr. 260,000), hvoraf 10 % henlagdes til Reservefondet, medens Resten fordeltes mellem Aktionærerne med 2 Rdl. 5 ℔ 8 ß (Kr. 5,83) per Aktie — som den Gang stod omtrent i pari Kurs — svarende til ca. 6½ % p. a. I Driftsaaret 1870 steg Nettoindtægten til ca. Rdl. 360,000 (Kr. 720,000), skønt Driftsudgifterne vare blevne belastede med det betydelige Beløb, der var medgaaet til Etableringen af Selskabets Stationer og andre ekstraordinære Udgifter. Udbyttet pr. Aktie kunde derfor sættes til Rdlr. 8 (Kr. 16), svarende til ca. 8¾% p. a., medens ca. Rdl. 37,000 (Kr. 74,000) henlagdes til Reservefondet.

At dette Opsving ikke var forbigaaende og tilfældigt, godtgjordes tilstrækkeligt i det paafølgende Aar, i hvilket Telegramindtægten steg med ca. Rdl. 29,000 (Kr. 58,000). Driftsregnskabet udviste dog kun et lidet større Nettoudbytte end i 1870 som Følge af de forøgede Driftsudgifter, der væsentligt hidrørte fra en yderligere Udvidelse af Selskabets Virksomhed i England. Den 21de April 1871 havde Selskabet nemlig afsluttet en 7-aarig Overenskomst med den engelske Telegrafadministration, hvorefter det fik Brugsret af en *Landlinie* mellem *London, Newcastle* og *Aberdeen,* paa hvilken det med eget Personale skulde besørge Telegrambefordringen; dette nødvendig-

gjorde en Udvidelse af Kabelstationerne i de to sidstnævnte Byer og Oprettelsen af en hel ny Station i *London*. Til Gengæld blev den tidligere Afgift af 1 Franc per Telegram afløst af en aarlig Leje for Linien og en mindre Afgift for hvert Telegram. Denne Ordning, der i finansiel Henseende viste sig fordelagtig for Selskabet og samtidig satte det i Stand til at fremme Ekspeditionen i høj Grad, traadte i Kraft den 12te September 1871, paa hvilken Dag Selskabet aabnede sin Station i Hjertet af Londons Forretningskvarter (7, Great Winchester Street Buildings) med Hr. K. PETERSEN som Bestyrer.

Selskabet havde saaledes begyndt sin Virksomhed under de allergunstigste Auspicier — inden ret længe skulde der aabne sig en langt større og rigere Mark for denne Virksomhed, om end lige i modsat Retning af den, dets Stiftere oprindelig havde tænkt sig, nemlig gennem Sammenslutningen med det »Store Nordiske Kina og Japan Extension Selskab«, hvis Stiftelseshistorie falder omtrent samtidig med Søsterselskabets.

AFSNIT III.

III.

DET STORE NORDISKE KINA OG JAPAN EXTENSION TELEGRAF-SELSKABS STIFTELSE OG FØRSTE ANLÆG. 1870—1871.

I det Foregaaende er paavist, hvorledes de der skildrede Telegrafforetagender oprindelig ere udsprungne af den amerikanske Oberst Shaffner's Plan om at forbinde Europa og Amerika ved Kabler udgaaende fra Nordeuropa og berørende Færøerne, Island og Grønland paa Vejen til Canada. Ønsket om at realisere denne Plan var bestandig til Stede hos Stifterne af det Store Nordiske Telegraf-Selskab. Megen Tid og meget Arbejde er til forskellige Tider anvendt derpaa, men uden at Bestræbelserne ere blevne kronede med Held. Grunden hertil maa først og fremmest søges i den Modstand, Planen mødte hos de allerede bestaaende transatlantiske Kabelselskaber, dernæst i de Vanskeligheder, som en saa nordlig Route frembyder, ikke saa meget for selve Nedlægningen af Kablerne som for deres Drift og Vedligeholdelse, og endelig i, at de Forbedringer i Kabelkonstruktion, i Apparater og Arbejdsmetoder, der efterhaanden have sat Teknikken i Stand til at overvinde Vanskelighederne ved at telegrafere gennem lange Kabler, berøvede Planen dens Hovedfortrin. Det var navnlig det nordatlantiske Projekts korte Sektioner, der, hvad Anlægets Arbejdsevne angaar, havde givet det et Fortrin for de direkte transatlantiske Kabler. Dets længste Sektioner (mellem Island og Grønland og mellem Grønland og Canada) vare kun ca. 700 engl. Sømile lange, medens de bestaaende Kablers længste Sektioner mindst maale henved 1900 engl. Sømile.

Men har end saaledes den nordatlantiske Route maattet vige Pladsen for de sydligere transatlantiske Kabler, og er der end ikke Udsigt til, at

Planen i lange Tider vil blive gennemført, medmindre den meteorologiske Interesse, der knytter sig til daglige Vejrberetninger fra Island og Grønland, skulde bringe Regeringerne til kraftigt at støtte Oprettelsen af en telegrafisk Forbindelse med disse Punkter, saa har det Store Nordiske Telegraf-Selskab næppe tabt ved, at Planen foreløbig er lagt ad acta, thi de transatlantiske Telegrafselskaber have allerede i en Række af Aar ført en temmelig kummerlig Tilværelse paa Grund af Konkurrencen mellem de 10 Linier, der for Øjeblikket forbinde Europa med de Forenede Stater. Derimod var det »The Anglo-American Telegraph Company's« heldige Etablering af de første transatlantiske Kabler, der indirekte skulde blive Aarsag til den Udvidelse mod Øst, i Stedet for mod Vest, der fra et begrænset europæisk Foretagende hævede Store Nordiske til et Verdensforetagende af første Rang og skaffede det baade Æren og Fordelen af at tilføre Japan og Kina, d. v. s. en Befolkning, der tæller Hundreder af Millioner, Telegrafens Goder.

Allerede i 1854, altsaa samtidig med, at man for Alvor begyndte at beskæftige sig med Planen om undersøisk at forbinde Europa og Amerika ved transatlantiske Kabler, tænkte man sig Muligheden af overjordisk at tilvejebringe telegrafisk Forbindelse mellem de to Verdensdele ad en uhyre Omvej, nemlig ved fra Europa at føre en Landlinie ud gennem Sibirien og fra de Forenede Stater en Landlinie op gennem Britisk Nordamerika og Alaska, og saa at fuldstændiggøre Forbindelsen ved at lægge et kort Kabel over Berings-Strædet. Flere Projekter i denne Retning bleve forelagte den russiske Regering (bl. a. ogsaa af den utrættelige Oberst Shaffner), og omsider i 1865 tilstod denne et amerikansk Landlinieselskab »The Western Union Telegraph Company« Koncession paa et saadant Anlæg, idet Regeringen selv paatog sig at føre en Landlinie gennem Sibirien ud til Nicolajewsk ved Amur-Flodens Udløb i det Stille Hav, medens Amerikanerne skulde paatage sig det endnu mere møjsommelige Arbejde derfra at føre Linien op i de arktiske Regioner til Berings-Strædet, over — eller rettere under — dette og gennem Alaska ned til de Forenede Stater. Arbejderne paabegyndtes da ogsaa baade i Sibirien, hvor man dog i 1868 kun var naaet ud til Stretinsk, og i Amerika, hvor Arbejderne næppe skrede hurtigere frem; men den heldige Etablering af de første transatlantiske Kabler i 1866—67, der aabnede en langt kortere og lettere Kommunikationsvej mellem de to Verdensdele, bragte Amerikanerne til at opgive Foretagendet, og det gjaldt nu for den russiske Regering om at finde anden frugtbringende Anvendelse for den paabegyndte sibiriske Linie foruden den Nytte, denne selvfølgelig altid vilde have for Ruslands og Sibiriens interne Trafik.

I saa Henseende havde Regeringen alt længe haft Øjet aabent for den sibiriske Linies Betydning som den korteste og naturligste Telegrafvej mellem

Europa og Kina, og en blandet Telegraf- og Posttjeneste var bleven organiseret, saa snart Linien var gennemført til den russisk-kinesiske Grænsestation *Kjachta*, Sydost for Irkutsk. Mellem denne Station og Europa befordredes Telegrammerne paa de russiske Landlinier, medens de mellem Kjachta og Peking bleve viderebefordrede af ridende Kurerer, der fulgte den almindelige Karavanvej tværs over Gobi-Ørkenen. Denne Befordring, om end den Gang den hurtigste mellem Europa og *Peking*, tog dog lang Tid. Kurererne, der kun afgik 2 à 3 Gange om Maaneden fra hver Side, brugte mindst 10 à 12 Dage om at tilbagelægge Strækningen mellem Kjachta og Peking, og vare Telegrammerne bestemte til eller afsendte fra andre Byer i Kina end Peking, kunde Befordringen tage den dobbelte og tredobbelte Tid paa Grund af de mangelfulde Befordringsmidler i det »Himmelske Rige«. Den russiske Regering sparede derfor heller ingen Midler for at formaa Kina til at samtykke i Bygningen af en Telegraflinie mellem Kjachta og Peking. Den lod bl. a. i 1865 en Ingeniør, BRUN ST. HYPOLITE, berejse og opmaale hele Strækningen og foreviste i det russiske Gesandtskabshotel i Peking en Miniatur-Telegraflinie i fuld Virksomhed for Medlemmerne af den kinesiske Regering; men trods alle Bestræbelser lykkedes det ikke at overvinde dennes Fordomme. Alt, hvad Rusland opnaaede, var et Tilsagn om, at saafremt Kina nogen Sinde skulde tillade Fremmede at anlægge Telegraflinier indenfor dets Grænser, skulde Rusland have Preference med Hensyn til et Peking-Kjachta Anlæg.

Skuffet i sine Forhaabninger her og ligeledes skuffet i sine Forventninger om at kunne gøre den sibiriske Linie til Bindeleddet for det telegrafiske Samkvem mellem Europa og Amerika, besluttede den russiske Regering at følge en Plan, der oprindelig var undfangen af Viceadmiral KOSAKJEWITSCH, og som bestod i, at den sibiriske Linie skulde gennemføres til det sydligste Punkt (Wladiwostock eller Posiette) af den russiske Stillehavskyst i Stedet for til det nordligste (Berings-Strædet), og at man saa derfra skulde naa baade *Japan* og *Kina* ved Hjælp af undersøiske Kabler. Det Tidspunkt, 1868—69, paa hvilket Regeringen for Alvor optog denne Plan, faldt netop sammen med Udførelsen af de danske Telegrafforetagender i Østersøen og Botniske Bugt, der havde bragt Lederne af disse i hyppig og intim Forbindelse med den russiske Telegrafadministration og lært dennes Chef, Generaldirektør LÜDERS, at vurdere det Arbejde, der blev præsteret fra dansk Side. Ligeledes havde han et aabent Øje for den Betydning, det vilde have for Rusland, om dette havde med samme Selskab og Administration at gøre, saavel i Vest som i Øst, saaledes at Telegrambefordringen mellem Europa og Østasien via de russiske Linier væsentlig kun var i Hænderne paa den russiske Administration for Landliniernes og paa en dansk Administration for Kablernes Vedkommende til begge Sider. Denne Betragtning, muligvis parret

med Ønsket om at faa med en politisk neutral og lidet besværlig Nation at gøre, bragte Generaldirektør Lüders til, om end paa et sent Stadium, at opfordre Stifterne af Store Nordiske til at deltage i den Konkurrence, som fandt Sted i St. Petersborg i Anledning af den russiske Regerings Udbydning af en Koncession paa *Anlæget og Driften af Telegrafkabler* mellem *Sibirien* og *Japan & Kina.*

Det blev overdraget Kammerherre J. Sick, tidligere dansk Gesandt i Haag, at forhandle denne Sag i St. Petersborg. Trods det Forspring, som forskellige, navnlig engelske, Konkurrenter havde haft, lykkedes det ham saa klart at godtgøre Fordelene for Rusland ved den danske Alliance, at Koncessionen paa de projekterede Kabelanlæg under 23de Oktober 1869 blev overdragen til Etatsraad Tietgen, Generalkonsul H. J. Pallisen og Købmand H. G. Erichsen med Forpligtelse for disse til at danne et Selskab, der kunde bringe den til Udførelse imod at erholde 30 Aars Eneret paa Anlæget og Driften af Kablerne. Rusland forpligtede sig paa sin Side til at gennemføre Landlinieanlæget i Sibirien til det Stille Havs Kyst, hvor *Wladiwostock*, Ruslands fremtidige Krigshavn i det fjerne Østen, definitivt bestemtes til Foreningspunkt mellem Landlinie og Kabler.

Ihvor stort et Held der end havde ledsaget Etableringen af det Store Nordiske Telegraf-Selskabs europæiske Anlæg, der laa mere indenfor den almindelige Fatteevne og ikke havde fordret saa store Kapitaler til Udførelsen, saa vilde dettes Aktionærer dog upaatvivlelig have veget tilbage for den Kapitaludvidelse af Kr. 10.800.000 (Lst. 600.000), som det nye østasiatiske Foretagende behøvede. Om end Planen til dette tiltalte den danske Selvfølelse, saa havde den dog noget af Eventyrets Karakter, dens Virksomheds Omraade laa saa fjernt, og Forholdene i Østasien vare saa ukendte, at mange advarende Stemmer lode sig høre. Hertil kom, at man ikke havde nogen som helst Sikkerhed for, at Kinas og Japans Regeringer og Befolkninger vilde tilstede Kablernes Landing og Drift; og Tiden tillod ikke at skaffe sig denne Sikkerhed, forinden Foretagendet paabegyndtes, da det gjaldt om at skynde sig, for at en engelsk Konkurrence, der havde til Hensigt at naa Kina gennem Kabler fra Indien, ikke skulde faa Forspring. Hvad *Japan* angaar, havde man aldeles Intet at holde sig til med Hensyn til Kablernes Landing, og for *Kinas* Vedkommende kunde man kun støtte sig paa et Udsagn fra Mr. Anson Burlingame, der tidligere havde været amerikansk Minister i Peking, og under hvis Ledelse et kinesisk Gesandtskab i 1869 gæstede Europa og bl. a. Kjøbenhavn. Her havde Etatsraad Tietgen sat sig i Forbindelse med ham og erholdt en skriftlig Erklæring fra ham, der omtrent gik ud paa: »At den kinesiske Regering, samtidig med at den i 1865 nægtede et amerikansk Selskab Tilladelse til at anlægge Landlinier paa kinesisk Territorium, havde lovet ham, at den ikke vilde modsætte

sig Landingen af Telegraf*kabler*, en Indrømmelse, som et dansk Selskab vilde være lige saa berettiget til at drage Nytte af som et amerikansk i Henhold til en Bestemmelse i den danske Traktat med Kina, ifølge hvilken Danmark skulde nyde samme Forrettigheder, som maatte tilstaas andre Lande«. Hvad endelig angaar Kablernes Landing i den engelske Koloni *Hongkong*, der ogsaa gik ind i Planen, havde man heller ingen Sikkerhed for, at den vilde blive tilstedet, idet Moderregeringen henviste Spørgsmaalet til Kolonialregeringen; men her frygtede man dog ikke alvorlige Vanskeligheder.

Under disse Omstændigheder besluttede Koncessionærerne ikke at kompromittere det nysstiftede Store Nordiske Telegraf-Selskabs saa heldigt paabegyndte Tilværelse ved direkte at gøre det til Udfører af det østasiatiske Foretagende; men de oprettede et nyt, selvstændigt Selskab, hvis Navn »*Det Store Nordiske Kina og Japan Extension-Telegraf-Selskab*« tilstrækkeligt henpegede paa dets tilsigtede Forbindelse med hint. Det nye Selskab konstitueredes den 9de Januar 1870 med en Bestyrelse bestaaende af Etatsraad Tietgen, som Formand, Etatsraaderne Broberg, Holmblad, M. Levy og Suhr samt Kammerherre Sick, der saa væsentligt havde bidraget til Erhvervelsen af den russiske Koncession. Faa Dage senere aabnedes Aktietegningen i Kjøbenhavn (Privatbanken) og i London (C. J. Hambro & Son), og allerede den 18de Januar var hele Beløbet (Lst. 600.000) tegnet, de tre Fjerdedele i London, Resten i Kjøbenhavn.

Det gjaldt nu om hurtigst muligt at bringe Foretagendet til Udførelse, navnlig af Hensyn til den nysnævnte truende engelske Konkurrence, som vi derfor med et Par Ord skulle omtale. Endnu i 1869 var der foruden den *russiske* Landlinie i Sibirien kun to Forgreninger af det europæiske Landlinienet, som strakte sig ind i Asien (jfr. Oversigtskort II i Tillæget). Den ene var en *tyrkisk* Regeringslinie, der gennem Lilleasien og Mesopotamien naaede ud til Forindien, men som baade den Gang var og endnu i Dag er meget slet betjent; den anden var den saakaldte *Indo-Europæiske* Linie, der fra London over Berlin, Warschau, Odessa, Tiflis og Teheran i Persien, samt gennem undersøiske Kabler i den persiske Havbugt, ligeledes sluttede sig til det engelske Telegrafnet i Forindien. Dette havde sit sydligste Endepunkt i *Point de Galle* paa Ceylon, en lille Havn, som blev anløbet áf næsten alle de Dampskibe, der via Ægypten dreve regelmæssig Post-, Passager- og Fragtfart paa Østasien. Følgen heraf var, at der ad den Indo-Europæiske Route ligesom ad den sibiriske Route til Kjachta var etableret en blandet Telegraf- og Posttjeneste, idet Telegrammerne befordredes telegrafisk mellem Europa og Point de Galle og per Damper mellem dette Punkt og Adresse- eller Afsendelsesstedet i Østasien. De vare paa denne Maade ca. 14 Dage om at tilbagelægge Strækningen mellem *Europa* og *Hongkong*.

Det dansk-russiske Foretagende havde ikke meget at frygte af de to her nævnte Linier, men des mere truende var en mægtig Koalition af *engelske* submarine Telegrafselskaber, der i 1870 allerede besad en Række Kabler, som, udgaaende fra Falmouth, gennem Atlanterhavet, Middelhavet, Røde Hav og det Indiske Ocean satte England i Forbindelse med Forindien. Herfra agtede den at udstrække sine Linier over Bagindien til Australien og *Kina & Japan,* og i sidstnævnte Hensigt var der i December 1869 i London blevet stiftet et nyt Selskab under Navnet »The China Submarine Telegraph Company«. Saa snart dette Selskab erfarede Store Nordiskes Planer, sammenkaldte det i største Hast en ekstraordinær Generalforsamling, der vedtog at udvide Aktiekapitalen med det fornødne Beløb til et Hongkong-Shanghai Kabel, for om muligt at komme det danske Foretagende i Forkøbet. Skulde dette sidste kunne gøre sig Haab om at okkupere det omstridte Terrain før sin Medbejler, maatte det derfor gaa hurtigt og energisk til Værks, samtidig med at det indledede Forhandlinger for at formaa det engelske Selskab til at afstaa fra sit Forehavende.

Medens de europæiske Kabler dels allerede *vare* nedlagte, da det Store Nordiske Telegraf-Selskab overtog dem, dels *bleve* nedlagte udelukkende ved engelsk Hjælp, og medens det til deres Drift kun havde været nødvendigt at engagere et begrænset dansk Personale, fordi de i Begyndelsen væsentlig bleve betjente af andre Administrationer, saa drejede det sig ved det østasiatiske Foretagende om at skabe Alt af Intet, og man var fra Begyndelsen af fast bestemt paa saa vidt muligt at udføre Alt med *danske* Kræfter alene. Et Øjeblik tænkte man sig endog Muligheden af at oprette en dansk Fabrik til Kablernes Forfærdigelse og at købe de Skibe, der skulde bringe dem ud til Østasien; men denne Tanke maatte opgives. Klogest vilde det maaske have været, om man, saaledes som Tilfældet er blevet ved senere større Kabelanlæg i Selskabet, havde overdraget den engelske Fabrik, der leverede Kablerne, ogsaa at udlægge dem, men der forlangtes i London en saa høj Betaling herfor, at Bestyrelsen mente at kunne spare flere Millioner Kroner ved selv at fragte Skibene og paa eget Ansvar udføre Kablernes Transport og Nedlægning. Denne Beslutning fik vel ikke det tilsigtede økonomiske Resultat, idet Selskabet kom til at betale dyre Lærepenge; men til Gengæld vandt dets Stab en Erfaring og en praktisk Dygtighed, der senere ved mange Lejligheder ere komne det til Gode og have baaret rig Frugt under dets videre Udvikling.

Mange vare de Kræfter, der maatte sættes i Bevægelse for at bringe det store Foretagende til Udførelse. I London havde man allerede en erfaren Agent i Hr. H. G. Erichsen, der havde taget en meget virksom Del i det europæiske Foretagende; han blev udnævnt til Selskabets Repræsentant i

England og varetog som saadan de vidtløftige Forhandlinger om Kabelfabrikationen, om Skibenes Befragtning og Bestuvning, Ekspeditionernes Organisation og Udrustning m. m. I saa Henseende fandt Bestyrelsen ogsaa en værdifuld Raadgiver i daværende Havnekaptajn i Kjøbenhavn, senere Kammerherre, J. A. GARDE. I St. Petersborg varetog Generalkonsul H. J. PALLISEN som Selskabets Repræsentant i Rusland det vigtige Forhold til den russiske Regering. Til teknisk Leder af Kabelanlægene valgtes Overkrigskommissær C. L. MADSEN, der midlertidigt udtraadte af det europæiske Selskab og som Ingeniør udarbejdede Specifikationen over Kablerne og forestod deres Udlægning, assisteret af Telegrafingeniør J. NIELSEN og af en engelsk Ingeniør, medens daværende Ingeniørkaptajn, nu Oberst, V. HOSKIÆR kontrolerede Fabrikationen. Til administrerende Leder af Foretagendet faldt Valget paa daværende Premierløjtnant, nu Kommandør, E. SUENSON, der under et fleraarigt Ophold paa den franske Flaadeafdeling i Østasien havde erhvervet en Del Kendskab til Forholdene i Kina og Japan. Som Selskabets befuldmægtigede Repræsentant i Østasien skulde han der tilvejebringe Betingelserne for Kablernes Landing, grundlægge og organisere dets Drift og Virksomhed og foreløbig bestyre denne, efterhaanden som Kablerne bleve udlagte.

Ved den daværende Krigs- og Marineminister, General W. RAASLØFFS virksomme Interesse for Sagen opnaaedes det, at Skruefregatten »*Tordenskjold*«, ført af Kaptajn, nu Kommandør og Overlods, F. LUND, blev udrustet »en flute« til en Ekspedition til Østasien, dels for som Orlogsmand at støtte Selskabet og foretage Oplodninger for Kablet mellem Wladiwostock og Japan og dels for at transportere en Del af Kablerne. Endelig udsendte den danske Regering Kammerherre J. SICK i en ekstraordinær Mission til Kina og Japan for ved Hofferne i Peking og Yedo (Tokio) at støtte Løjtnant Suensons Virksomhed, navnlig med Hensyn til Opnaaelsen af Landingstilladelse for Kablerne, ligesom *Udenrigsministeriet* ogsaa støttede Foretagendet ved at anbefale det til de europæiske Magter, der havde størst Indflydelse i Orienten. Fra den danske Telegrafdirektør, Etatsraad P. FABER, modtog Selskabet ligeledes værdifuld Hjælp baade i teknisk Retning og til Uddannelsen af den unge Stab, der skulde forrette Telegraftjenesten paa Stationerne i Østasien.

Den 3die Marts 1870 afsluttedes Kontrakt med »Hooper's Telegraph Works« om Fabrikationen af de ca. 2400 engelske Sømile Kabel, der vilde medgaa til Anlægget, og som allerede vare satte i Arbejde, inden Kontrakten underskreves, saaledes at »Coren« (den elektriske Ledningstraad med Isolationslagene) blev tilvirket i Hooper's egen Fabrik i Mitcham, medens Omspindingen af Armaturen (Jerntraadene) fandt Sted hos »Siemens Brothers« i Charlton. Fabrikationen kontroleredes af Selskabets Ingeniører, og adskillige af dets unge Telegrafister bleve efterhaanden attacherede Kontrollen for,

væsentlig under Kaptajn Hoskiærs Ledelse, at erhverve sig flere tekniske Kundskaber og blive uddannede til senere at kunne forrette Elektrikertjeneste. Af de 2400 engl. Sømile Kabel paaregnedes ca. 800 at ville medgaa til Sektionen *Wladiwostock-Japan*, ca. 500 til Sektionen *Japan-Kina* (Shanghai) og ca. 900 til Sektionen *Shanghai-Hongkong*, medens Resten skulde holdes i Reserve. Fregatten »Tordenskjold« kunde kun medføre en ringere Længde, ca. 96 engl. Sømile Kabel. Den store Masse af Kablet skulde udtransporteres og udlægges af fragtede Dampere, og da disses Udrustning med Kabelbeholdere og Udlægningsmaskineri var overordentlig kostbar, besluttedes det kun at befragte to saadanne, nemlig de engelske Skibe »*Great Northern*« (omdøbt saaledes til Ære for Selskabet) paa 1352 Gross Tons Drægtighed og »*Cella*» paa 1992 Gross Tons. Det var da Meningen, at de først skulde udbringe og nedlægge de to nordlige Sektioner af Kablet (Wladiwostock-Japan-Shanghai), hvis Etablering mentes at kunne blive fuldført tidligt paa Efteraaret 1870, hvorefter de skulde vende tilbage til London for at hente den sydlige Sektion (Shanghai-Hongkong), der da skulde udlægges i Foraaret 1871. Denne Ordning blev dog paa Grund af de ovennævnte Konkurrenceforhold forandret i ellevte Time, saaledes at den sydlige Sektion kom til at afgaa først, og andre Omstændigheder, som der længere hen skal gøres Rede for, medførte, at Selskabet senere blev nødt til at fragte en tredje Damper, og at Anlægets Udførelse trak mere ud, end man havde ventet. Fregatten »Tordenskjold«, som den 3die April afsejlede fra Kjøbenhavn gennem det endnu isfyldte Sund for at indlade sin Del af Kablet i London, skulde afgaa herfra tidligere end de andre Skibe, dels paa Grund af sin langsomme Fart, dels fordi man endnu ikke havde absolut Sikkerhed for, at den kunde passere den nylig aabnede Suez-Kanal, der ikke den Gang var udgravet til sin senere Dybde.

Selskabets Telegrafstab, dets store Materiel af alle Arter til Stationernes Montering og Inventariesager til de Etablissementer ved hver Station, hvor Personalet skulde forplejes, skulde ligeledes afgaa sektionsvis fra Europa i Fregatten og i Kabeldamperne, saaledes at Stationer og Etablissementer kunde organiseres øjeblikkeligt ved hvert Skibs Ankomst og optage Tjenesten, saa snart hver enkelt Sektion af Kablerne var udlagt. Til at vaage over alt dette Materiel og overhovedet varetage Selskabets Interesser under Udrejsen lige over for de engelske Førere og Besætninger engageredes Skibsfører R. Petersen som Supercargo ombord i »Great Northern« og Hr. J. Foster i »Cella«.

Medens man saaledes i London og Kjøbenhavn var travlt beskæftiget med Kabelfabrikationen, Befragtningen af Skibene og Organisationen af Ekspeditionerne, vil det være af Interesse at følge Selskabets første Pioner, Premierløjtnant Suenson, paa hans Rejse ud til Østasien. Han tiltraadte

denne d. 5te April, ledsaget af Bestyrelsens Formand, Etatsraad Tietgen, til Hamborg, hvor de havde en Sammenkomst med en af det kinesiske Toldvæsens højtstaaende europæiske Embedsmænd og med en tidligere Købmand i Wladiwostock, der gave en Del nyttige Oplysninger om Forholdene der paa Stedet. I Marseille sluttede den unge Bygmester F. Blom, der var udset til at opføre Selskabets Stationsbygning i Wladiwostock, sig til Løjtnant Suenson, og Udrejsen tiltraadtes derfra paa de franske Paketter. Efter i *Ægypten* at have forhandlet med Suez-Kanalselskabet (Charles Lesseps jun.) om Fregatten »Tordenskjolds« Passage og forsikret sig om, at dens Dybgaaende ikke vilde lægge Hindringer i Vejen, naaede Suenson i Midten af Maj *Hongkong,* hvor han fandt en meget venlig Modtagelse og god Støtte hos den daværende danske Konsul, Hr. G. J. Helland. Ligeledes viste Kolonialregeringen ham stor Imødekommenhed, og inden 14 Dages Forløb var han i Stand til at indberette til Bestyrelsen, at Guvernementet ikke alene havde givet sit Samtykke til Kablets Landing, men endog havde tilladt, at den Ledningstraad, der skulde forbinde Kablet med Stationen i *Victoria* (Koloniens Hovedstad), blev ophængt paa Guvernementets Telegrafpæle. Endvidere udvalgte han her et passende Landingssted for Kablet i *Deep Water Bay* paa Øens Sydside, sluttede Lejemaal om Station og Bolig for Personalet samt traf Ordning om dettes Forplejning etc. etc.

Fra Hongkong gik Rejsen videre til *Shanghai.* Her, i Kinas første Handelsstad, var man forberedt paa de største Vanskeligheder. Den der etablerede *europæiske Handelsstand* af alle Nationaliteter var ingenlunde begejstret for Indførelsen af Telegrafen i Kina. Denne vilde jo staa til Almenhedens Disposition, vilde daglig kunne bringe Efterretninger om Markedernes Tilstand hele Jorden over og vilde derfor, om end ikke umuliggøre, saa dog meget begrænse den *store* Spekulation, ved hvilken Handelsstanden hidtil havde fundet sin Fordel. Navnlig vilde Telegrafen bidrage til at formindske det Supremati, som de store Firmaer øvede alene i Kraft af deres Rigdomme. Flere af dem holdt f. Eks. hurtigløbende Dampere, som, naar der ventedes vigtige Efterretninger fra det europæiske Marked, bleve sendte til Singapore, hvor de oppebiede Paketternes Ankomst med de til Point de Galle sendte Europa-Telegrammer. Med disse om Bord naaede Damperen saa Hongkong og Shanghai flere Dage, førend den øvrige Handelsstand ved Pakettens Ankomst blev underrettet om de udtelegraferede Forhold, hvilket satte de nævnte Firmaer i Stand til at foretage deres Operationer med tidligere Kendskab til Konjunkturerne end alle Andre.

Hvad den *indfødte Befolkning* i Shanghai og Omegn angaar, var der tilstrækkelige Beviser for, at den var fjendtligt stemt mod Telegrafen. Et Par Aar i Forvejen havde man forsøgsvis anlagt en privat Telegraflinie i

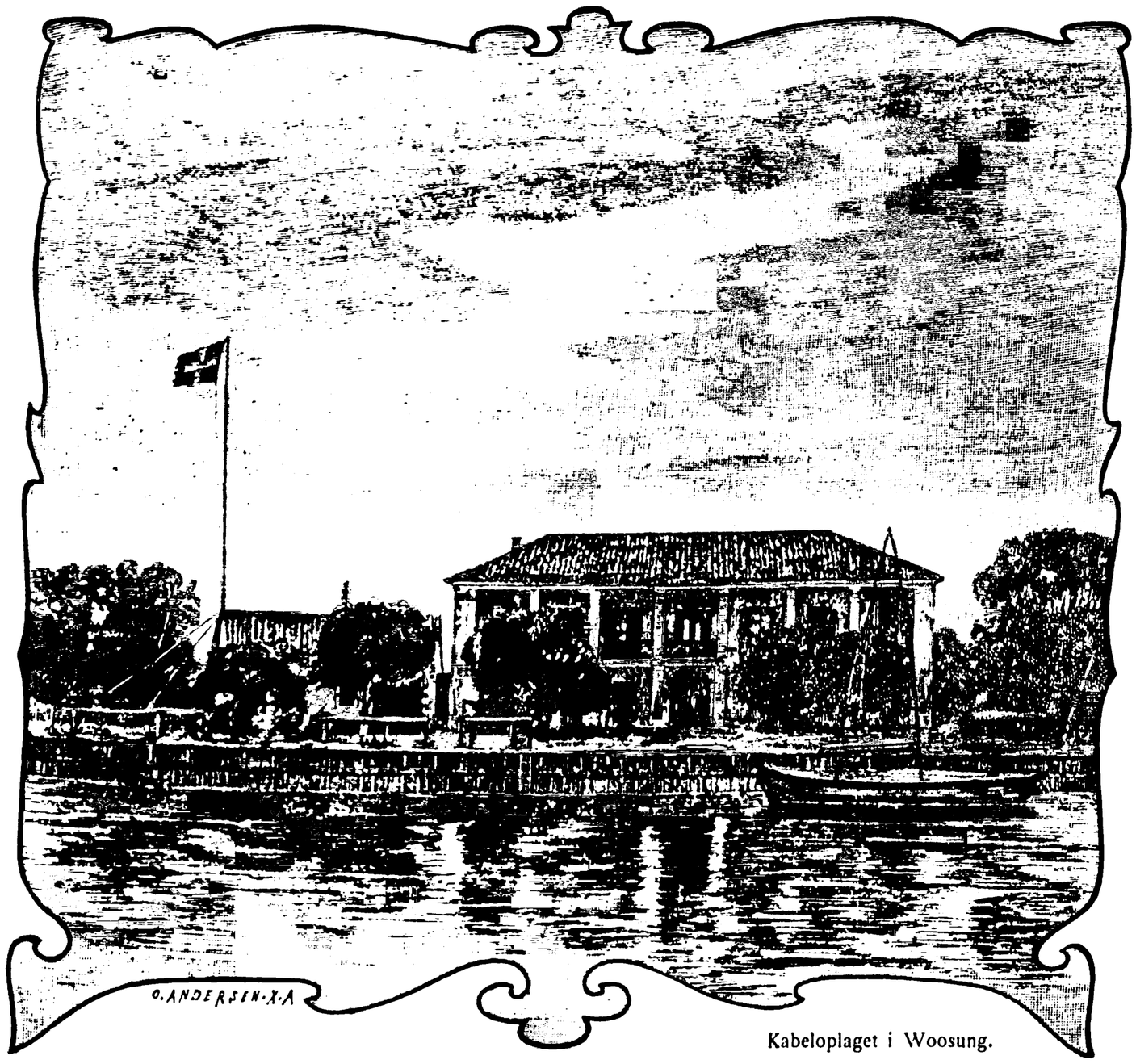
Omegnen, men næppe bygget, var den bleven tilintetgjort af den overtroiske og ophidsede Landbefolkning, hvis Modstand udsprang af Troen paa, at »Fungshui«, Kinesernes Personifikation af Naturkræfterne, har en afgjort Uvilje mod enhver Genstand, der rager op i Luften og tiltager sig en uberettiget Plads paa Fungshui's Enemærker, — altsaa ogsaa mod Telegraf-Stænger og Traade. Denne Overtro var en af de medvirkende Aarsager til et forfærdeligt Blodbad, som en ophidset Pøbel netop paa dette Tidspunkt, i Juni 1870, tilføjede de i Tientsin bosatte Franskmænd, der bl. a. havde vakt Mishag ved at opføre en Katedral med et højt Spir paa en Bakke i Byen.

Hvad endelig selve den *kinesiske Regering* og de lokale Myndigheder angaar, da vilde en Henvendelse til dem om Landingstilladelse være aldeles frugtesløs og snarere skade end gavne. En af det før omtalte konkurrerende engelske Selskab udsendt Agent vendte netop tilbage fra Peking med Afslag paa et af ham indgivet Andragende om at maatte lande et Kabel. Han havde kun faaet Tilladelse til eventuelt at anbringe Enden af et saadant paa en flydende Station, saaledes at det ikke kom til at berøre kinesisk Jordbund, hvilket vilde medføre store praktiske Vanskeligheder med Hensyn til Kablets daglige Drift. Det var desuden givet, at hele Embedsstanden og den litterære Klasse i Kina var fjendtligt stemt mod Telegrafen, dels fordi denne var en Innovation, der vilde stride mod Fortidens Traditioner, dels fordi de hurtige Kommunikationsmidler vilde bidrage til at forringe den faktiske Uafhængighed, som Provinsmyndighederne vare i Besiddelse af, og som voksede med Afstanden fra Peking. Det Højeste, man kunde haabe, var, at Kineserne, naar Kablerne een Gang vare landede og traadte i Virksomhed, efterhaanden vilde faa Øjnene op for Telegrafens store praktiske Betydning og paa Grund deraf finde sig i den fuldbyrdede Kendsgerning.

Ovenstaaende er i faa Ord Resultatet af Løjtnant Suensons Sonderinger af Terrainet i Shanghai, hvor han i Fortrolighed henvendte sig bl. a. til de mest indflydelsesrige af Konsulerne. der forøvrigt alle lovede ham den *moralske* Bistand, som de vare i Stand til at yde. Dog fandt han en eneste virkelig værdifuld Alliance, og det oven i Købet hos en quasi kinesisk Myndighed, nemlig hos det paa mønsterværdigt europæisk Sæt organiserede *kinesiske Toldvæsen*, der ogsaa omfatter Havne- og Fyrvæsenet i de for Fremmede aabnede Traktathavne. Chefen for dette i Shanghai, en Englænder ved Navn Mr. J. Dick, og Havnekaptajnen samme Steds, en Franskmand ved Navn M. S. A. Viguier, fattede straks stor Interesse for Selskabets Forehavende og erholdt Bemyndigelse til at støtte Sagen af Toldvæsenets bekendte Generaldirektør i Peking, daværende Mr., nu Sir, Robert Hart. Ved disse og enkelte andre Mænds Velvilje blev Suenson sat i Stand til at udkaste en praktisk udførlig Plan for Kablernes Nedlæggelse og Ilandbringelse i de indre

kinesiske Farvande, der frembøde saa mange Vanskeligheder baade i politisk og i rent fysisk Henseende.

Som det vil ses af omstaaende Skitse ligger *Shanghai* ved en lille, men dyb Biflod, der udmunder i den store *Yangtze-Flod* tæt ved Stapelpladsen *Woosung*, der har givet Floden Navn. Denne Plads kan paa en Maade betragtes som en Udhavn til Shanghai, fordi der netop her i Bifloden findes

Kabeloplaget i Woosung.

en »Barre«, som forhindrer meget dybtstikkende Skibe i at løbe op til Shanghai. Paa dette Sted havde Havnevæsenet en Station, ligesom der fandtes et lille fransk Marineetablissement og endelig en halvt forfalden, ubeboet Bungalow (Villa), der tilhørte en Kompagnon i det store engelske Handelsfirma Jardine, Matheson & Co., hvis Chef i Shanghai, Mr. J. B. JOHNSTON, var dansk Konsul.

Omtrent 50 engl. Sømile fra Woosung ligger i Yangtze-Mundingen en lille Klippeø, *Gutzlaff*, paa hvilken et Fyrtaarn er opført, og hvis eneste

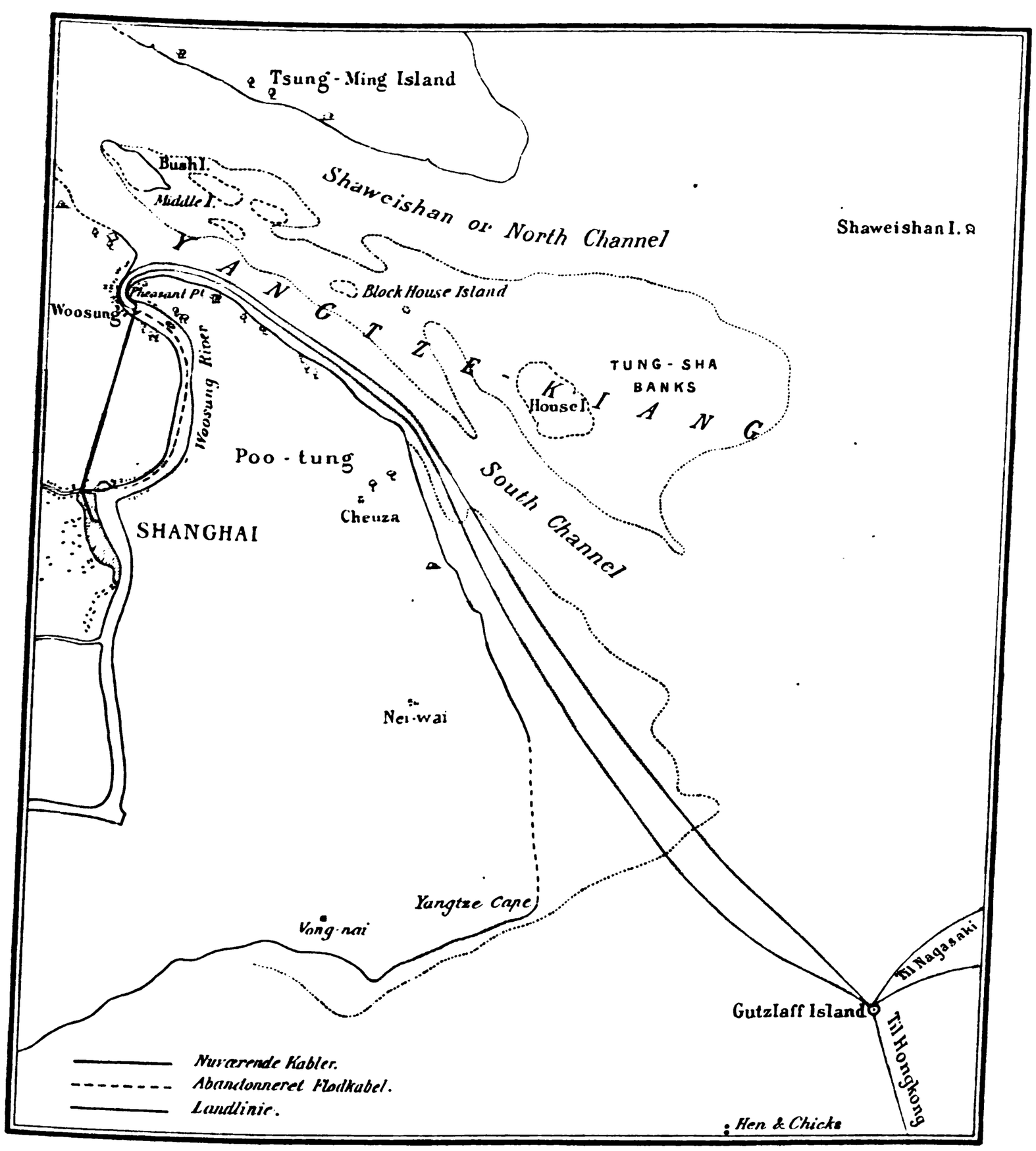
Beboere vare Fyrmesteren og hans Assistenter. Yangtze-Floden mellem Gutzlaff og Woosung er stærkt befærdet af europæiske Skibe, kinesiske Junker og Fiskerbaade, saa at Kablerne paa denne Strækning vilde være meget udsatte for voldelige Afbrydelser af opankrende Fartøjer samt af Fiskernes Redskaber, men endnu mere vilde de være udsatte for disse Farer paa det Sted, hvor de skulde krydse Barren ved Woosung, og paa Strækningen herfra til Shanghai i den snævre Woosung-Flod.

Suensons Plan gik nu ud paa, at de fra Hongkong i Syd og fra Japan i Øst udlagte Kabler først og fremmest skulde landes paa *Gutzlaff*, at Udlægningen derfra skulde fortsættes op til *Woosung*, hvor de atter skulde landes, og at den endelig herfra skulde fuldføres op ad Bifloden til den nordligste Grænse af de i *Shanghai* til europæisk Bebyggelse afstaaede Terrainer, der ligge udenfor kinesisk Jurisdiktion, og hvorfra Ledningen derfor ved overjordiske Traade vilde kunne sættes i Forbindelse med Stationen i selve Shanghai By, saafremt Municipal Bestyrelserne i de forskellige europæiske Distrikter af Shanghai gave deres Samtykke dertil.

Fordelen ved denne Plan var i *praktisk* Henseende, at de egentlig søgaaende Kabler udenfor Gutzlaff, der vare mindre udsatte for voldelige Afbrydelser, bleve udskilte fra de i saa Henseende langt mere udsatte Sektioner mellem Gutzlaff og Woosung og mellem Woosung og Shanghai. Blev den første af disse Sektioner afbrudt, vilde man nemt kunne oprette en midlertidig Station paa Gutzlaff, og en lille Damper kunde da befordre Telegrammerne over den afbrudte Strækning. Endnu lettere vilde det være at bøde paa Afbrydelser mellem Woosung og Shanghai, idet Damperen eller løbende Bud i faa Timer vilde kunne tilbagelægge denne Strækning. Forøvrigt var det Suensons Hensigt, saa snart Omstændighederne tillode det, at erstatte Kablerne mellem Shanghai og Woosung med Landlinier, der tillige skulde benyttes som *ballon d'essai*, hvad Indførelsen af overjordiske Telegraflinier i Kina angaar. I *politisk* Henseende frembød Planen ikke færre Fordele. Dels bleve Kablerne baade paa Gutzlaff og i Woosung til en vis Grad landede under det kinesiske Toldvæsens Auspicier, og skulde dette ikke være tilstrækkeligt til at beskytte dem i Woosung, der ligger paa selve Kontinentet, saa kunde man dog gøre temmelig sikker Regning paa, at de europæiske Magters Orlogsmænd i det mindste vilde beskytte dem paa Gutzlaff, naar Hensyn tages til den overordentlige Betydning, det havde for disse Magter, at opretholde telegrafisk Forbindelse med deres diplomatiske Missioner og militære Stationer i Kina.

Den saaledes udkastede Plan, hvis Held dog vilde afhænge af alle de Indviedes Diskretion, og af at dens Udførelse ikke vakte nogen som helst Opsigt eller Omtale, blev da ogsaa paa det nøjeste fulgt, da Øjeblikket kom, og har i de forløbne 24 Aar vist sig saa hensigtsmæssig i enhver Retning,

at Intet er forandret med Hensyn til Kablernes Beliggenhed og Landingspunkter, undtagen at Flodkablet mellem Woosung og Shanghai, som forudset fra Begyndelsen, er bleven erstattet med en overjordisk Landlinie. Med denne Plan for

Øje traf Suenson de nødvendige Aftaler og Ordninger baade med Havne- og Fyrvæsenet, hvad Landingen paa Gutzlaff angaar, og med Jardine, Matheson & Co. angaaende Landingen ved Woosung paa dette Firmas Grund, samt om dennes senere Udlejning eller Salg til Selskabet for at tjene som Oplagssted for dets Reservekabler m. m. Endelig erhvervede han i al Hemmelighed et

til Floden grænsende Grundstykke i den nordligste Del af Shanghai, hvor Kabelenden kunde landes uden at vække Opsigt, og traf Aftale med de kommunale Myndigheder om eventuel Tilladelse til derfra at føre en Landlinie ind i Centrum af Byen, hvor han lejede de fornødne Lokaler til Station og til Telegrafstabens Indlogering og Forplejning.

Haand i Haand hermed traf han Aftale med Hr. Viguier om Udarbejdelsen ved Sinologers Hjælp af en *kinesisk Ordbog*, der skulde muliggøre Benyttelsen af det kinesiske Sprog ved Telegraferingen. Som bekendt indeholder dette ikke mindre end ca. 80,000 forskellige Skrifttegn, hvis Antal stadig forøges, medens det telegrafiske Alfabet kun tilsteder Gengivelsen af henved 30 Bogstaver samt Taltegnene. For at kunne aftelegrafere kinesiske Telegrammer vilde det derfor være nødvendigt at gengive dem ved *Taltegn* og til den Ende gøre et Udvalg af de almindeligst benyttede Skrifttegn, hvis Antal indskrænker sig til 6 à 7000. Forarbejderne til en saadan Ordbog vare allerede i Kjøbenhavn paabegyndte af Observator, Professor H. SCHJELLERUP, en af de faa Sinologer, som Danmark har besiddet. I Shanghai blev der imidlertid givet Systemet en mere praktisk Form, bl. a. ved at det sattes i Forbindelse med et Slags Trykkeapparat, der meget lettede Kineserne Afsendelsen og Modtagelsen af deres Telegrammer, indtil de vare blevne fuldstændig fortrolige med Brugen af Ordbogen.

I Shanghai maatte Løjtnant Suenson ogsaa træffe Dispositioner med Hensyn til Opførelsen af en Stations- og Vaaningsbygning i *Wladiwostock*, en saa afsondret og nylig grundlagt By, at der i den Intet kunde skaffes til Leje. Den var endog saa blottet for Ressourcer, at Selskabet var forberedt paa selv at maatte fælde Tømmeret i de omliggende Skove, at høvlede og pløjede Planker og Brædder, Mursten, Cement, Kalk, Haandværkstøj etc. etc. maatte indkøbes i Shanghai, hvorfra ogsaa 20 kinesiske Tømmermænd med Proviant maatte opsendes til Udførelsen af Bygningsarbejderne. Her begyndte Arkitekt Blom altsaa sin Virksomhed, udvalgte det fornødne Materiale, engagerede Tømmermænd m. m. og afsejlede den 29de Juni til Wladiwostock i et Sejlskib, der blev befragtet til Transporten af saavel Mennesker som Materiel. Han blev instrueret om ved Ankomsten til Sibirien at henvende sig til de russiske Myndigheder for at faa anvist Landingsplads til Kablet og Terrain til Bebyggelse samt uopholdeligt at gaa i Gang med Fældningen og Tilhugningen af Bygningstømmer. Løjtnant Suenson havde ventet at kunne støde til ham i Wladiwostock en Maaned senere, men manglende Kommunikationsmidler og andre Omstændigheder forhindrede dette, saaledes at den unge Bygmester alene maatte klare alle Forholdene paa Stedet og først det paafølgende Foraar atter saa noget til de andre Deltagere i Selskabets Foretagende. De russiske Myndigheder vare imidlertid meget forekommende, anviste ham en

fortræffelig Byggeplads, sparede ham Fældningen af Træer ved at overlade ham Tømmer af Regeringens Oplag, og han kunde saaledes, trods sin isolerede Stilling, tilfredsstillende løse sin Opgave. En Stationsbygning stod færdig til Benyttelse i det fornødne Øjeblik, og hertil føjede han senere et Vaaningshus for Personalet.

Efter saaledes at have truffet de nødvendige Forberedelser i Shanghai fortsatte Løjtnant SUENSON Rejsen til Japan, hvor han den 8de Juli i *Yokohama* i den danske Generalkonsul E. DE BAVIER's gæstfrie Hjem traf sammen med Kammerherre SICK. Denne, der havde forladt Europa i Midten af Maj Maaned, havde allerede opholdt sig nogle Uger i Yokohama, hvor han havde præsenteret den japanesiske Regering sine Akkreditiver og aabnet Forhandlinger om Landingstilladelse for Selskabets Kabler i Nagasaki. I Løbet af en Maaned deltog Suenson i disse Forhandlinger og indgav endvidere Forslag om Anlæget af *overjordiske Telegraflinier* fra *Nagasaki* over Shimonoseki, Kobe, Kioto og *Yokohama* til Hovedstaden *Tokio,* hvorfra de skulde fortsættes gennem hele det nordlige Japan til *Hakodate* paa *Yesso.* I Mangel heraf begærede han paa Selskabets Vegne Tilladelse til med et *undersøisk Kabel* at forbinde Nagasaki med Yokohama og Tokio, alt med det Formaal hurtigst muligt at sætte de vigtigste japanesiske Byer i Forbindelse med Selskabets Kabelsystem. Han kunde dog ikke oppebie Regeringens definitive Beslutning i disse Spørgsmaal, fordi han ifølge Meddelelser fra Bestyrelsens Formand maatte være forberedt paa, at den første Kabelekspedition vilde indtræffe i Hongkong i August Maaned. Trods den sympatetiske japanesiske Nations og Regerings udviklede Intelligens og — i Modsætning til Kina — levende Interesse for Indførelsen af europæiske Innovationer, kan man ikke undre sig over, at Regeringen var meget forsigtig, før den traf definitiv Bestemmelse om de foreliggende Sager; snarere maa det paaskønnes, at det allerede den 20de September lykkedes den danske Minister at erholde den attraaede Landingstilladelse for Selskabets Kabler i Nagasaki. Hvad Løjtnant Suensons Forslag om Anlæget af Landlinier mellem Nagasaki og det øvrige Japan angaar, saa gav det Stødet til, at der udstedtes et kejserligt Dekret om Anlæget af disse Linier ved Regeringens egen Foranstaltning, medens Selskabet fik en betinget Tilladelse til at forbinde Nagasaki og Yokohama (Tokio) med undersøiske Kabler. Denne Tilladelse behøvede det dog ikke at benytte, fordi Regeringen i de nærmest paafølgende Aar med saa stor Kraft fremmede Landliniebygningen, at Kablerne bleve mindre nødvendige og kun vilde have forstyrret Selskabets gode Forhold til den japanesiske Regering ved at paaføre dennes Landlinier en ubehagelig Konkurrence.

Spørgsmaalet om *modus operandi* i Kina blev naturligvis ogsaa diskuteret mellem Kammerherre Sick og Løjtnant Suenson under deres Samliv i Yokohama, og Ministeren tiltraadte fuldkommen Planen om at foretage

Landingen uden Henvendelse til Peking eller til de lokale kinesiske Myndigheder, og overhovedet at udføre Etableringen paa den af Suenson foreslaaede Maade. Som en Følge heraf indskrænkede Kammerherre Sick, der i Begyndelsen af Oktober, efter at have haft en Audiens hos H. M. Kejseren af Japan, forlod dette Land, sit Ophold i Peking til en almindelig Høflighedsvisit, der gengældte det kinesiske Gesandtskabs Besøg i Danmark i 1869; og efter at have anbefalet Selskabets Foretagende varmt til de fremmede Gesandter, navnlig til den russiske General J. VLANGALY, der ligeledes billigede den paatænkte Fremgangsmaade, tiltraadte Ministeren i November sin Hjemrejse til Danmark.

Imidlertid havde Løjtnant Suenson den 9de August forladt Yokohama, og var gaaet til *Hongkong* for der at oppebie den første Kabelekspeditions Ankomst. Denne trak længere ud end paaregnet, til Dels som en Følge af de forandrede Dispositioner, man i London havde maattet træffe, fordi det i Maj Maaned var lykkedes Selskabets Bestyrelse at komme til en Ordning med det engelske »China Submarine Telegraph Co.« paa Betingelser, som andet Steds skulle blive omtalte (jfr. Afsnit IX). Dette havde bl. a. forpligtet sig til ikke at udstrække sine Operationer Nord for Hongkong, saaledes at denne Plads altsaa vilde blive det sydlige Endepunkt for det danske Selskabs og det nordligste Endepunkt for det engelske Selskabs Kabelnet i Østasien.

Først den 16de September dampede Fregatten »*Tordenskjold*« langsomt ind paa Hongkongs Red. Den havde brugt tre Maaneder til Udrejsen fra London, men var dog lykkeligt kommen gennem Suez-Kanalen mellem 15de og 23de Juli, uagtet den var det dybest liggende Skib (og tillige det første danske Skib), som havde passeret denne Route. De der om Bord værende Telegrafister bleve straks installerede i Land. Stationen blev monteret, saaledes at de her kunde fortsætte deres Uddannelse, og Landlinien mellem Victoria og det paatænkte Landingssted for Kablet i Deep Water Bay, hvis Ophængning allerede ved Guvernementets Hjælp var paabegyndt, blev nu fuldendt. Den 2den Oktober ankom Kabelskibet »*Great Northern*«, ført af Kaptajn MURRELL (en Fader til den Kapt. Murrell, der i 1889 skulde indlægge sig saa stor Fortjeneste ved i Atlanterhavet at bjerge Passagerer og Besætning paa den forulykkede danske Thingvalladamper »Danmark«), og først den 28de Oktober indtraf den anden Kabeldamper »*Cella*«, ført af Kaptajn GLEADELL. Da Overkrigskommissær MADSEN, der skulde forestaa Udlægningen af Kablerne, men paa Grund af en langvarig Sygdom i London havde maattet rejse ud med de hurtigere Paketter, ogsaa var indtruffen, kunde man omsider skride til Udførelsen. Fregatten »Tordenskjold«, der havde den sydligste Del af Kablet om Bord, begav sig om i Deep Water Bay, og den 20de Oktober 1870 blev Kystkablet landet her med en vis Højtidelighed i Overværelse af Koloniens Guvernør og forskellige Autoriteter.

Flydende paa et Par kinesiske Junker og en Række tomme Tønder og bugseret af Fregattens Dampchalup blev den svære Kabelende bragt i Land, og alle de Tilstedeværende gave en Haand med for under Hurraraab at slæbe den op i det lille Kabelhus, der var blevet bygget paa Strandbredden, og i hvilket Forbindelsen mellem Kablet og Landlinien blev udført. En »Tiffin« om Bord i »Great Northern« med Skaaler og Taler for Foretagendets Held afsluttede denne lille Festlighed, der desværre, trods alle de gode Ønsker, skulde blive Indledningen til en Række uforudsete Uheld, som nær kunde have kompromitteret det hele Foretagende og kun ved Opbydelsen af alle Deltagernes Energi bleve begrænsede til at forhale dets Udførelse i henved et halvt Aar og føleligt fordyre det. Naar disse Uheld ville blive fremdragne her, medens man i hine bevægede Tider saa vidt muligt søgte at dække over dem, er det for at blive den historiske Sandhed fuldkommen tro.

To Dage senere, den 22de Oktober, blev under Overkrigskommissær Madsens Ledelse Udlægningen paabegyndt fra Fregatten »Tordenskjold« indtil 40 engl. Sømile fra Deep Water Bay; her skulde »Cella« splidse sit Kabel til og fortsætte Udlægningen Nord paa hen imod Yangtze-Flodens Munding, hvor endelig »Great Northern« skulde tage fat og fuldføre den ind til Woosung. Den hele Operation ventedes at kunne være udført i Løbet af en halv Snes Dage, uagtet den urolige Nordost-Monsun allerede var sat ind i den Kinesiske Sø og vilde hæmme Skibenes Fremgang.

Men allerede under Udlægningen af »Tordenskjolds« korte Kabel, opstod der i dette flere Fejl, som Ingeniørerne i de paafølgende Dage søgte at faa udskaarne ved »Great Northern's« Hjælp. Dette mislykkedes imidlertid, og det viste sig senere, at hele det med »Tordenskjold« udsendte Kabel var saa fejlfuldt, at det igen maatte optages og hjemsendes til Europa. Havde Uheldet indskrænket sig hertil, vilde Ulykken dog ikke have været saa stor, da der fandtes Kabel nok i de to andre Skibe; men, umiddelbart før »Cella« skulde afgaa fra Hongkong for at fortsætte Udlægningen, viste det sig, at ogsaa dette Skibs Kabler, uagtet de havde været transporterede under Vand, hvilket ikke var Tilfældet med »Tordenskjolds«, vare saa fulde af Fejl, at et grundigt Eftersyn af dem vilde blive nødvendigt, inden der kunde være Tale om at nedlægge dem i Søen. Denne Efterretning virkede i Øjeblikket næsten lammende paa Foretagendets Ledere. Ikke alene nærede man nogen Tvivl om, hvorvidt det vilde lykkes med de tilstedeværende Kræfter at faa Kablerne bragte i tilbørlig Stand, og i hvert Fald vilde dette medføre meget Arbejde og store Udgifter; men hertil kom, at Kabelskibene derved vilde blive tilbageholdte i Hongkong hele Vinteren, og at Selskabet altsaa vilde blive nødt til at fragte og udstyre andre Kabeldampere til Ekspeditionen af de nordlige Sektioner mellem Wladiwostock, Nagasaki og Shanghai, dersom

det hele Foretagende overhovedet skulde kunne tilendebringes i det paafølgende Aar.

Et Held i Uheldet var det dog, at Kablerne om Bord i »Great Northern« ikke viste sig angrebne, og efter Raadslagning mellem Premierløjtnant Suenson, Overkrigskommissær Madsen og Kaptajn Lund blev man da enig om følgende Plan, hvis Realisation navnlig skyldtes Sidstnævntes store Interesse for Foretagendet og Beredvillighed til at lade sin Fregat paatage sig et Arbejde, som de fleste Orlogsmænd vilde være vegne tilbage for, naar det som her kun gjaldt et privat Foretagendes Ære og Fordel. Man besluttede at lægge Fregatten og »Cella« over i den afsides beliggende Deep Water Bay, og her at foretage Eftersynet og Udbedringen af det 754 engl. Sømile lange Kabel ved efterhaanden at tømme dette fra den ene efter den anden af »Cella's« 7 Beholdere over i Fregatten og efter endt Reparation skyde det tilbage igen. Dette sendrægtige og møjsommelige Arbejde vilde medtage flere Maaneder, om det overhovedet vilde lykkes, og da det desuden vilde være utilraadeligt at udlægge Kablet, før Nordost-Monsunen henad Foraaret begyndte at aftage i Styrke, vilde »Cella« ikke kunne naa tilbage til Europa tidsnok til at deltage i 2den Ekspedition. Dette vilde derimod kunne naas for »Great Northern's« Vedkommende, dersom man straks udlagde dette Skibs svære Kabler, der vare bestemte til at udgøre den nordligste Del af Linien og altsaa at nedlægges paa den i alle Retninger vanskeligste Del af Terrainet, Yangtze- og Woosung-Floderne.

I Henhold til denne Plan maatte der altsaa ad den blandede Post- og Telegrafroute via Point de Galle telegraferes til Bestyrelsens Formand om de uventede Uheld, om de trufne Dispositioner for at bøde paa dem og om Nødvendigheden af at fragte og udruste et nyt Skib til at remplacere »Cella« ved 2den Ekspedition. Sikkerlig har Skuffelsen for ham været haardere end for nogen Anden. I Stedet for det forventede Telegram om Hongkong-Shanghai Sektionens lykkelige Udlægning og Aabning for Trafikken modtog han Efterretningen om Kablets prekære Tilstand, om Udlægningens i heldigste Tilfælde maanedlange Udsættelse og om de betydelige Merudgifter, som disse Forhold vilde medføre for Selskabet, og alt dette uden en Gang ad telegrafisk Vej at kunne blive saaledes orienteret om Forholdene, at han kunde give Bestyrelsens andre Medlemmer og Selskabets Aktionærer fyldestgørende Oplysninger, før de skriftlige Indberetninger indtraf. For med det samme at afslutte dette bedrøvelige Afsnit af Selskabets Anlægshistorie, skal det her bemærkes, at Aarsagen til Kablernes Ødelæggelse aldrig blev klart konstateret, men at den efter alle Kyndiges Mening maatte tilskrives den Omstændighed, at Fregatten »Tordenskjolds« Kabel, som ovenfor antydet, var udsendt i en Træbeholder, i hvilken det ikke kunde sættes under Vand, og at »Cella's« Kabel, der lige-

som »Great Northern's« var stuvet i vandtætte Jernbeholdere, ikke hyppigt nok havde faaet Vandet fornyet under Udtransporten.

Heldigvis varede det dog ikke meget længe, før der kunde sendes glædeligere Efterretninger til Kjøbenhavn. Efter Bestemmelsen lagde »Tordenskjold« og »Cella« sig den 16de November om i Deep Water Bay for at paabegynde deres møjsommelige Arbejde, medens »Great Northern« samtidig ekspederedes til Shanghai, hvorhen Løjtnant Suenson, ledsaget af Overkrigskommissær Madsen, ligeledes begav sig, efterladende Hr. E. A. HANSEN som Stationsbestyrer i Hongkong med den Opgave at holde den der ansatte Telegrafstab i Aande Vinteren igennem, for at Ørkesløsheden ikke skulde lede den i for mange Fristelser. Ved Ankomsten til Woosung, den 25de November, blev »Great Northern« øjeblikkelig tømt for alle Inventariesager, og de om Bord værende Telegrafister installeredes i den smukke nye Bygning, som i Shanghai var lejet til Station og Vaaningshus for Selskabet. Da dette var sket, gik Skibet atter til Søs og udlagde under Ledelse af Hr. Madsen, assisteret af den engelske Ingeniør, Mr. DONAVAN, sit Kabel, overensstemmende med den forlængst vedtagne Plan, fra aaben Sø ind til Øen Gutzlaff, hvor det senere af Tolddamperen »*Kwashing*«, ført af Kaptajn N. ANDERSEN, bragtes i Land, og herfra langs Yangtzens sydlige Bred ind i Nærheden af Woosung.

Tilovers stod den vanskeligste Del af Arbejdet, Udlægningen mellem Woosung og Shanghai, der maatte foretages fra Pramme og i største Hemmelighedsfuldhed for ikke at vække Opsigt hos Befolkningen eller Myndighederne. I sidste Øjeblik fik endda Ejeren af den Grund, hvor Kablet skulde landes, Betænkeligheder, saa at Løjtnant Suenson kom i en ikke ringe Forlegenhed, som han dog fik klaret ved i ellevte Time at henvende sig til Bestyreren af det nærliggende franske Marineetablissement, der beredvilligt gav sit Samtykke til Kablets midlertidige Landing paa fransk Regeringsgrund, hvor man sikkerlig vilde være mere betænkelig ved at forulempe det end paa privat Grund. Her bragtes da Kabelenden i Land efter Solnedgang den 8de December, hvorpaa det fra et Par store Jernlægtere, slæbte af to Bugserdampere, i den maaneklare Nat tyst og stille udlagdes langs den vestlige Bred af Woosung-Floden ind til Kabelhuset paa den i Shanghai erhvervede Grund, hvor det atter førtes i Land og nedgravedes. Alle Spor af denne natlige Ekspedition bleve straks udslettede, og Ingen udenfor de Indviedes Kreds havde i lang Tid derefter nogen Anelse om, at den var foregaaet, og at de første Telegrafkabler vare landede paa det »Himmelske Riges« Territorium. Dagen efter udlagdes endelig det lille Stykke Kabel, som endnu manglede mellem Woosung og det Sted, hvor »Great Northern« havde endt sin Udlægning, og det var med lettet Hjerte, at Løjtnant Suenson ad Post- og Tele-

grafrouten via Kjachta kunde telegrafere til Bestyrelsen, at denne vigtige Del af Foretagendet var fuldført efter den vedtagne Plan.

»Great Northern« afsendtes straks til Europa for at deltage i 2den Ekspedition, og Hr. Madsen vendte tilbage til Hongkong for at tage sig af Kabelarbejderne i »Tordenskjold« og »Cella«, medens Løjtnant Suenson foreløbig forblev i Shanghai for at organisere Stationen og beskæftige det derværende Telegrafpersonale. Han underrettede straks i Fortrolighed de fremmede Konsuler, samt General Vlangaly i Peking, om, hvad der var foregaaet, og modtog disses fornyede Løfter om Bistand, saafremt denne skulde behøves. I Løbet af Vinteren beskæftigede han Staben med Bygningen af en overjordisk *Landlinie* mellem Stationen og Kabelhuset, hvis sidste Stykke anlagdes underjordisk for ikke at henlede Opmærksomheden paa dens Forbindelse med Kabelhuset. Ved dette var der blevet anlagt en Køkkenhave, og en af Telegrafisterne blev indlogeret her for at vaage over Forbindelsen mellem Kabel og Landlinie. Andre af Telegrafisterne, iførte akademiske Skytte-uniformer, skiftedes til at ro op og ned ad Floden mellem Shanghai og Woosung for at bortjage de Junker og Sampaner, som ankrede i Nærheden af Kablet. De bleve af disses Besætninger antagne for Flodpoliti og løste deres Opgave meget tilfredsstillende. Fra det franske Marineetablissement bleve Kablerne senere førte over til den oprindeligt bestemte Landingsplads, og paa Grunden her anlagdes der cementerede Beholdere til Opbevarelse af Reservekablerne. Saa snart Landlinien i Shanghai var fuldført, oprettedes der en Station i *Woosung*, med hvilken der til Øvelse for Personalet vedligeholdtes daglig Telegrafforbindelse. Da endelig Tiden nærmede sig, hvor man kunde vente Udlægningsarbejderne genoptagne og Telegrafforbindelsen med Hongkong etableret, satte Løjtnant Suenson sig ved en anset engelsk Købmand og Kinophil, Mr. Th. Hanbury's Hjælp i Forbindelse med de mest ansete kinesiske Købmænd i Shanghai og lod for disse holde Foredrag om Telegrafen, udføre elektriske Eksperimenter m. m. for lidt efter lidt at gøre dem fortrolige med Brugen og Betydningen af den forestaaende Innovation.

Imidlertid vare Arbejderne med Eftersynet af »Cella«'s Kabler gaaede deres rolige Gang i Deep Water Bay, organiserede af Premierløjtnant C. Normann, der under Chefens og Næstkommanderendes, daværende Premierløjtnant, nu Kontreadmiral, H. Kochs Sygdom, maatte tage sig af Sagerne, samt under teknisk Ledelse af Overkrigskommissær Madsen og hans Ingeniører. Det var et monotont og aandsfortærende Arbejde saaledes i næsten tre Maaneder Dag for Dag og Uge for Uge at skyde Kablerne fra det ene Skib over i det andet, kappe dem for at foretage elektriske Maalinger, der kunde angive Fejlenes Beliggenhed, atter splidse dem sammen efter hver Fejludskæring og faa dem omhyggeligt indstuvede i »Cella's« Kabelbeholdere. Adspredelserne bestode kun i sparsomme Besøg inde

i Victoria, Hovedstaden paa Hongkong, hvor Konsul Hellands og den danske Købmand KARBERGS Huse gæstfrit aabnede deres Døre for Officersbesætningen paa »Tordenskjold« og for Ingeniørstaben, eller i en Udflugt til den store kinesiske By *Canton* med alle dens Seværdigheder. Men denne Prøvelsens Tid fik da ogsaa en Ende, og i Begyndelsen af Februar var Arbejdet omsider saa vidt fremskredet, at Fregatten kunde kaste los fra »Cella«, pynte sig lidt op efter det langvarige, malpropre Arbejde og tiltræde Oprejsen til Shanghai. Det var Planen, at den her skulde afvente Meddelelse om Tidspunktet, naar »Cella« vilde foretage Udlægningen, og at den da skulde løbe ud til det Sted, hvor »Great Northern« i December havde begyndt sin Udlægning af Flodkablerne og efterladt en Bøje paa Kablet, for at holde krydsende omkring denne, saaledes at »Cella«, naar den nærmede sig Stedet, kunde finde Bøjen ved at styre efter Fregatten.

Den 9de Februar 1871 blev der fra »Cella« landet et nyt Kystkabel i Deep Water Bay, og da Vejrliget i de paafølgende Dage, trods Monsunen, var gunstigt og stille, besluttede Overkrigskommissær Madsen at forsøge paa at udlægge i alt Fald en Del af Kablet. Den 12te om Morgenen paabegyndtes denne Udlægning og fortsattes uafbrudt indtil den 15de om Eftermiddagen, da den efterhaanden friskende Monsun umuliggjorde Udlægningen, efter at ca. 300 engl. Sømile Kabel vare nedlagte. Kablet maatte paa dette Sted kappes og bøjes, og »Cella« vendte tilbage til Hongkong. Først i Begyndelsen af Marts tillode Vejrforholdene at tænke paa at fuldføre Arbejdet. Fregatten blev underrettet, for at den i Tide kunde være paa den aftalte *Rendez-vous* Plads, og Søndag den 12te Marts var »Cella« paa det Sted, hvor den sidst havde endt, fik fat i Kabelenden, splidsede til og fortsatte Udlægningen Nord efter. Denne gik heldigt indtil den 14de om Morgenen, da Kablet ved et Uheld sprængtes, efter at i alt ca. 476 engl. Sømile vare udlagte fra Deep Water Bay. Omtrent samtidig friskede Nordost-Monsunen op og gik efterhaanden over til en Storm, der forhindrede Drægningen efter det tabte Kabel, og Skibet maatte søge Læ under den nærliggende lille Ø Tung-jing paa Kinakysten. Her forblev det til Ankers indtil den 26de, da Vejret igen havde bedaget sig. Man fik lykkeligt fat i den tabte Kabelende og fortsatte nu Udlægningen under gunstige Forhold og uafbrudt, indtil man den 29de Marts ved Daggry fik Øje paa Fregatten »Tordenskjold« og altsaa var tæt ved det længselsfuldt forventede Maal.

Om Bord i Fregatten havde man imidlertid gennemgaaet en spændende og ængstende Ventetid. Allerede den 10de Marts havde Kaptajn Lund forladt Woosung og siden den 12te holdt Fregatten gaaende omkring »Great Northern's« Kabelbøje, idet han beregnede, at »Cella« burde kunne naa derop nogle Dage senere. Man kan derfor forestille sig den Uro, som Skibets forlængede Ude-

blivelse havde vakt i Fregatten, og den Glæde, der besjælede Alle, da de to Skibe gensidigt fik hinanden i Sigte. Den fandt sit Udtryk i et Telegram, som Overkrigskommissær Madsen gennem det nys udlagte Kabel sendte til Hongkong, for at det derfra, via Point de Galle, kunde viderebefordres til Bestyrelsen i Kjøbenhavn. Han meldte heri, at Udlægningen var lykkeligt fuldført, idet Fregatten var i Sigte, og at man stod i Begreb med at foretage den allersidste Splidsning, der vilde fuldstændiggøre Forbindelsen mellem Shanghai og Hongkong. Denne blev faktisk fuldført om Eftermiddagen Kl. 5, og de to Skibe dampede i Forening ind til Woosung. Men allerede her skulde de møde en sidste bitter Skuffelse; det viste sig nemlig, at der ikke herfra kunde udveksles Signaler gennem Kablet med Stationen i Hongkong. En nærmere Undersøgelse ved elektriske Maalinger fra Woosung godtgjorde, at Kablet, umiddelbart efter at den sidste Sammensplidsning var foretaget, maatte være blevet sprængt ca. 200 engl. Sømile fra Hongkong! »Cella« maatte altsaa atter begive sig Syd paa for at reparere det saaledes opstaaede Brud, der fandtes at være foraarsaget af et Skibsanker, og først den 16de April blev omsider Forbindelsen mellem Shanghai og Hongkong definitivt etableret, saaledes at Linien den 18de April 1871 kunde erklæres aaben for den offentlige Korrespondance, og »Cella« hjemsendes til Europa, medførende alt det Kabel, der havde vist sig ubrugeligt i Østasien.

Det gjaldt nu om at vinde den kinesiske Handelsstand for Benyttelsen af Telegrafen, ikke alene for at skaffe Selskabet Indtægter, men ogsaa for at influere paa de kinesiske Myndigheders Stemning ved den Betydning, som Telegrafen lidt efter lidt kunde faa for Landets egen Befolkning.. For at slaa et Slag i saa Henseende indbød Løjtnant Suenson de mest ansete kinesiske Købmænd i Hongkong og Shanghai til at bese de derværende Stationer paa en og samme Dag, og de efterkom alle Indbydelsen. Ved denne Lejlighed blev Fremgangsmaaden ved Telegraferingen saa vidt muligt forklaret dem, og de opfordredes derefter til at korrespondere med deres Venner, som vare til Stede paa den anden Station.

I en Række af Kasser vare de brugeligste kinesiske Skrifttegn, systematisk ordnede, indgraverede paa den ene Ende af Typer, hvis anden Ende bar det Nummer, der i Selskabets tidligere omtalte kinesiske Ordbog korresponderede til Skrifttegnet. Kineserne fandt her med Lethed de Tegn, som de behøvede til deres Telegram, aftrykkede Typernes Nummere paa Telegramblanketten, og den saaledes aftrykte Række Tal blev telegraferet til Kablets anden Endestation, hvor de ved den omvendte Proces øjeblikkelig aftrykkedes paa Modtageblanketten, der altsaa overleveredes Adressaten med de kinesiske for ham forstaaelige Skrifttegn. Paa denne Maade udvekledes i Løbet af faa Minutter Spørgsmaal og Svar mellem de paa Stationerne tilstedeværende

Kinesere, og det er vanskeligt at afgøre, om disses Overraskelse og Beundring eller Vantro og Mistænksomhed var størst; men i hvert Fald forsvandt baade Vantroen og Mistænksomheden, da de senere modtoge Breve fra deres Korrespondenter, der overbeviste dem om, at man ikke havde bundet dem noget paa Ærmet. Medens de fleste Udvekslinger ved denne Lejlighed bestode i almindelig Konversation, havde en af Kineserne været saa snild at telegrafere til sin Korrespondent i Hongkong om at afslutte en kommerciel Forretning; en Ugestid senere kom han op paa Stationen for glædestraalende at berette, hvorledes Korrespondenten havde handlet som paalagt, og at begge derved havde faaet en smuk Fortjeneste.

I denne Barndomsperiode for Kinesernes Benyttelse af Telegrafen fandt ogsaa tit det Modsatte Sted, nemlig at Købmænd i Hongkong f. Eks., der modtoge Ordrer i samme Time, de vare afsendte fra Shanghai, af Frygt for Bedrageri ikke handlede efter Ordrerne og derved lede betydelige Tab. En sandfærdig Begivenhed, der var vel bekendt paa den Tid, er følgende: Efter en stor Lotteritrækning om Penge, som finder Sted en Gang om Aaret i Peking, og i hvilken Kinesere over hele Riget tage levende Del, vare de heldige Nummere straks blevne sendte per Post til Shanghai. Derfra bleve de telegraferede til Hongkong og naaede saaledes den nærliggende store Handelsstad Canton 4—5 Dage tidligere end ellers. Adskillige af de Vindende, der boede i denne By, kunde ikke forklare sig denne hurtige Befordring og mente, at Tallene vare falske. Andre, som havde større Tillid, benyttede sig heraf til for lav Pris at indkøbe de vindende Nummere og realiserede saaledes en betydelig Gevinst, da Posten nogle Dage senere bekræftede Rigtigheden af de telegraferede Tal. Længe varede det dog ikke, inden den intelligente kinesiske Handelsstand fæstede fuld Lid til Telegrafen og lærte at benytte den kinesiske Ordbog med saa stor Lethed, at Typeapparaterne kunde afskaffes som overflødige.

Efter her at have skildret, hvorledes Stationerne i Shanghai og Hongkong paa bedste Maade søgte at gøre den nys anlagte Forbindelse frugtbringende for Publikum og for Selskabet, vende vi atter tilbage til Selskabets Anlægshistorie.

I Løbet af Marts og April Maaned havde Løjtnant Suenson aflagt et nyt Besøg i Japan for der at træffe de endelige Forberedelser til Landingen af de to nordlige Sektioners Kabler og til Oprettelsen af Stationen i Nagasaki. I *Nagasaki* traf han den russiske Eskadrechef, Kommandør *Pilkin*, der af sin Regering var instrueret om at støtte Foretagendet, og fik ved hans Hjælp en Kanonbaad sat i Gang med at foretage Oplodninger i de nærmeste Farvande for at finde et godt Landingssted for Kablerne. Selv fortsatte han Rejsen til *Yokohama* og *Tokio*, hvor han overrakte de japanesiske Ministre og Embeds-

mænd, der havde været virksommest under Forhandlingerne Aaret i Forvejen, en Del smukke Gaver, saasom tyrkiske Tæpper, Guldure, Vaaben o. l., som Bestyrelsen havde udsendt i dette Øjemed. Han udvirkede her, at Guvernøren i Nagasaki blev instrueret af Centralregeringen om de Rettigheder, der vare blevne Selskabet tilstaaede, opnaaede endvidere officielt Tilsagn om, at man samme Aar med Kraft vilde tage fat paa Bygningen af den Landlinie, der skulde forbinde Nagasaki med de større Byer i Japan, samt at man vilde tage under Overvejelse at lade Japan repræsentere ved den internationale Telegrafkonference, der ved Aarets Slutning skulde afholdes i Rom. Den Intelligens og Beredvillighed, hvormed Regeringen havde sluttet sig til Telegrafsagen, og Haabet om, at Japans Holdning senere vilde kunne influere paa Kinas, gjorde det nemlig ønskeligt hurtigst muligt at sætte den japanesiske Regering i Stand til gennem sine egne Embedsmænd at erhverve sig Kendskab til de Love og Vedtægter, som regulere det telegrafiske Samkvem mellem de europæiske Nationer. Løjtnant Suenson havde da ogsaa den Tilfredsstillelse, inden Aaret var omme, paa den internationale Telegrafkonference i *Rom* at blive Vejleder for en af det fremadskridende Japans mest intelligente Afsendinge i Europa, Hr. SHIODA, senere Vice-Udenrigsminister i Tokio og japanesisk Gesandt i Peking.

Efter dette Besøg i Japans Hovedstad begav Suenson sig tilbage til *Nagasaki*, hvor Fregatten »Tordenskjold« i Mellemtiden var ankommen fra Shanghai, og hvor den russiske Kanonbaad havde fuldført de aftalte Opmaalinger af det nærmeste Farvand. Han ordnede her Forholdet til de japanesiske Autoriteter, udvalgte Landingspunktet for Kablerne, traf Forberedelse til Opførelsen af den Landlinie, der skulde forbinde disse med Stationen i Nagasaki, lejede Bygning til denne og organiserede Personalets Indlogering og Forplejning. Endelig traf han Aftale med Kaptajn Lund om den meget vigtige Opgave, som Fregatten skulde udføre, nemlig at oplodde Farvandet mellem *Nagasaki* og *Wladiwostock*, hvis Dybde og Bundforhold havde en saa overordentlig Betydning for Valget af Kablets Leje, og hidtil havde været saa at sige ukendte. Den 21de April afgik Fregatten paa denne Ekspedition, ankom den 28de til Wladiwostock — hvorved Arkitekt Blom omsider igen kom i Forbindelse med Omverdenen — og foretog baade paa Op- og Nedrejsen saadanne Oplodninger, at man med Held kunde bestemme den Route, i hvilken Wladiwostock-Nagasaki Kablet burde nedlægges.

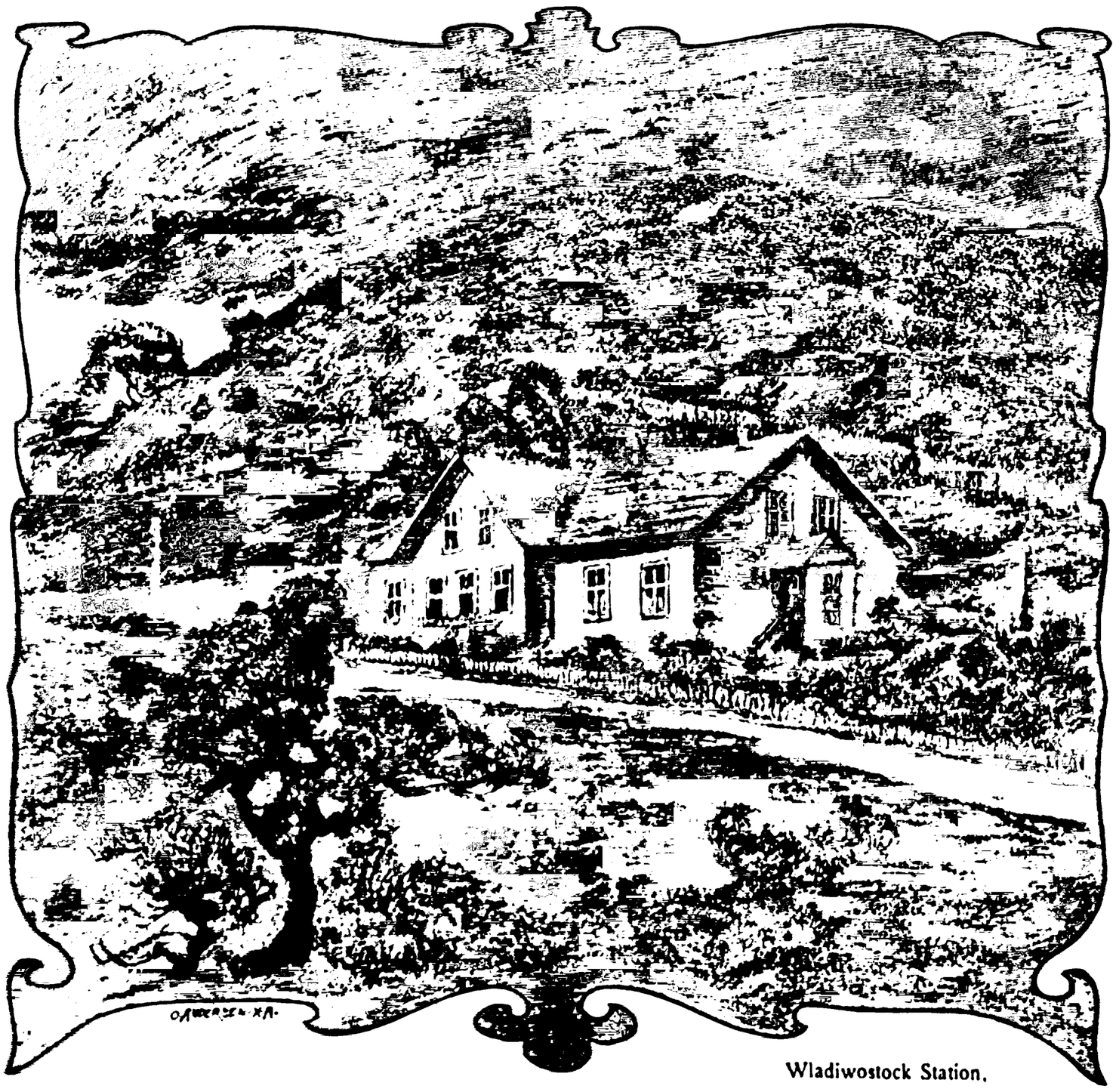
Da alle de lokale Forberedelser til Udlægningen af 2den Ekspeditions Kabler og Oprettelsen af Stationerne i Nagasaki og Wladiwostock saaledes vare trufne, da Hongkong-Shanghai Kablets Aabning for Trafikken ikke fremkaldte nogen som helst Protest eller Forulempelse fra de kinesiske Myndigheders Sider, medens den vandt Tilslutning hos den kinesiske Handelsstand,

og da 2den Ekspeditions Skibe først vilde kunne ventes ud om flere Maaneder, mente Løjtnant Suenson med god Samvittighed at kunne følge Lægernes Raad om ikke at tilbringe endnu en Sommer i Østasien, hvor baade Klimaet og Anstrængelserne stærkt havde angrebet hans Helbred. Med Bestyrelsens forud indhentede Samtykke overgav han Sagernes Ledelse til Premierløjtnant G. H. N. Dreyer paa «Tordenskjold«, der med Chefens Tilladelse og Marineministeriets senere Approbation havde samvirket med ham i flere Maaneder, og tiltraadte i Slutningen af Maj 1871 sin Tilbagerejse til Europa, hvor han dog forblev knyttet til Selskabet, da ogsaa der var fuldt op at varetage.

Efter 1ste Ekspeditions Afgang i Midten af 1870 og under Overkrigskommissær Madsens langvarige Sygdom havde Kaptajn Hoskiær i London, med Assistance af den af ham selv uddannede Stab af unge Elektrikere, udført Kontrollen med Fabrikationen af de Kabler, der vare bestemte til Udsendelse med 2den Ekspedition. Bestyrelsen havde jo forventet, at disse vilde kunne blive udsendte med de samme Skibe, »Great Northern« og »Cella«, som havde transporteret 1ste Ekspeditions Kabler, men, som tidligere forklaret, var det kun »Great Northern«, der naaede tidsnok hjem til at tage Del i denne Transport, medens Uheldet med »Cella's« Kabler nødsagede Bestyrelsen til at fragte og indrette et nyt Skib til Transporten og Udlægningen af den resterende Del af Kablerne. Hertil fragtedes Damperen »*Africa*« — drægtigt 1850 Reg. Tons, og ført af Kaptajn Galilee — som indskibede det Kabel, der var bestemt til Udlægning mellem Wladiwostock og Nagasaki, medens Kablet, der skulde forbinde Shanghai med Nagasaki, indladedes i »Great Northern«. Kaptajn Hoskiær gik om Bord i »Africa« for at følge Transporten af dette Skibs Kabler, de Telegrafister, der vare bestemte til Ansættelse i Nagasaki og Wladiwostock, fordeltes i begge Skibene, og Skibsfører A. Gottlieb engageredes til Supercargo i »Africa«. Allerede tidligere var en anset dygtig engelsk Telegrafingeniør, Mr. France, bleven udsendt med Paketterne for at assistere Hr. Madsen ved Ledelsen af Udlægningen i Stedet for Mr. Donavan, der var afgaaet ved Døden i Hongkong.

I de første Dage af Maj 1871 afgik baade »Africa« og »Great Northern« fra Themsen, men bleve begge noget forsinkede under Vejs, »Great Northern« ved et Uheld med Skruen, »Africa« ved en Kollision i det Røde Hav. Hermed vare dog ogsaa de værste Uheld endte, og Udlægningen af de to nordlige Sektioner foregik i smukt Vejr og uden særlige Vanskeligheder. Den 17de Juli landede »Great Northern« sin Kabelende paa Gutzlaff og begyndte under Ingeniør J. Nielsens Ledelse Udlægningen af Kablet til Nagasaki, indtil 171 engl. Sømile vare nedlagte. Den gik derpaa til Woosung for at udskære nogle Fejl, der vare opstaaede i dens Kabelbeholdning, og genoptog den 1ste August Udlægningen, der lykkeligt blev fuldført den 4de August, da Kablet om

Morgenen blev landet og indført i det Kabelhus, der var bygget paa Landingsstedet *Shembon*; dette var allerede tidligere af Stationsbestyrer TH. RUSSEL ved to overjordiske Linier blevet forbundet med Stationen i Nagasaki. Den 12te August 1871 blev Kablet aabnet for den offentlige Korrespondance mellem Japan og Kina.

Wladiwostock Station.

Umiddelbart efter at have fuldført den ovenomtalte Udlægning landede »Great Northern« paa samme Sted Kystenden af Nagasaki-Wladiwostock Kablet og udlagde dette indtil 12 engl. Sømile fra Land. Resten af dette Kabel var om Bord i Damperen »Africa«, som den 29de Juli var afsejlet fra Nagasaki til Wladiwostock med Overkrigskommissær Madsen, Kaptajn Hoskiær og Mr. France om Bord, da det var Hensigten at udlægge Kablet fra Wladiwostock Syd efter. Samtidig afsejlede Fregatten »Tordenskjold« til denne Havn — Kaptajn Lund havde benyttet Tiden mellem sin fuldførte Oplodning af Kabellejet og 2den Ekspeditions Ankomst til med Fregatten at besøge Yokohama

og Tokio — for ogsaa under Udlægningen af Kablet at foretage Oplodninger og vise »Africa« den Route, der skulde følges. Skibene ankom den 1ste og 2den August til Wladiwostock og lossede straks alle de Materiel- og Inventariesager, som de medbragte til den af Hr. Blom opførte Stationsbygning. Løjtnant Dreyer, der, efter at have organiseret Tjenesten i Nagasaki, havde indskibet sig paa Fregatten, fik ved Hjælp af dennes Besætning i forholdsvis kort Tid Bygningen sat i beboelig Stand, saa at Personalet kunde flytte i Land og Stationen monteres. Samtidig ansaa han det dog for nødvendigt, at der blev opført endnu en Bygning, og formaaede Hr. Blom til ogsaa at paatage sig dette Arbejde.

Den 17de August blev »Africa's« Kabelende bragt i Land og nedgravet op til Stationen. Samme Dag paabegyndtes Udlægningen, idet Fregatten, der paa hele Nedrejsen regelmæssigt tog Lodskud og Observationer for at bestemme Liniens Dybde og Beliggenhed, gik i Spidsen, og »Africa« fulgte. Ikke et eneste Uheld indtraf, Udlægningen fortsattes uafbrudt, indtil man den 22de August havde udlagt 664 engl. Sømile og kun var ca. 100 Sømile fjernet fra Nagasaki. Paa dette Punkt afbrød man Udlægningen, og begge Skibene løb ind til Nagasaki, hvor nogle Fejl i det tilbageblevne Kabel bleve fjernede. Den 29de August genoptoges Arbejdet af »Africa«, eskorteret af Fregatten, medens »Great Northern« løb ud for at markere Beliggenheden af Bøjen paa det tidligere lagte Kystkabel. Næste Formiddag var den sidste Længde Kabel udlagt, og Tilsplidsningen til Kystkablet fandt Sted under Salut fra Fregatten og Flagning fra de andre Skibe, hvorefter alle tre Skibe i Eskadre sejlede ind i Nagasaki Havn.

Hermed er i Grunden det østasiatiske Foretagendes egentlige Anlægshistorie endt. Dog maa det bemærkes, at dets Fuldendelse ikke var ensbetydende med Aabningen af Trafikken mellem *Østasien* og *Europa* via *Wladiwostock* og de russiske Landlinier; thi, trods alle de Uheld og Vanskeligheder, Selskabet havde haft at kæmpe imod, havde dets Kabler dog naaet Wladiwostock hurtigere end den russiske Landlinie, der samtidig blev anlagt ud gennem Sibirien med samme Maal for Øje. Bygningen af denne mødte saa store fysiske Vanskeligheder i den østlige Del af Sibirien, at den russiske Telegrafdirektion først den 17de November 1871 kunde erklære den rede til at befordre et begrænset Antal Telegrammer daglig mellem Europa og Østasien, og dens officielle Aabning for den offentlige Trafik uden Begrænsning fandt først Sted den 1ste Januar 1872.

For Fuldstændighedens Skyld skal endnu tilføjes, at Damperen »Africa« hurtigst muligt efter Udlægningen blev hjemsendt til Europa, medens »Great Northern« blev tilbageholdt for at gøre Tjeneste som Reparationsdamper ved de hyppige Afbrydelser, der lige fra Begyndelsen forefaldt paa Kablerne, indtil

Selskabet kunde faa bygget og udsendt et mere hensigtsmæssigt Skib til dette Brug. Premierløjtnant Dreyer forblev ligeledes i Østasien som Selskabets Repræsentant og Bestyrer af samtlige Stationer, hvorimod Overkrigskommissær Madsen efter endt Virksomhed vendte tilbage til Danmark. Sidst af Alle vendte Fregatten »Tordenskjold« tilbage, det eneste *danske* Skib, der havde deltaget i Foretagendet, men som takket være dets udmærkede Chef Kaptajn Lund, dets dygtige Officersbesætning og brave Mandskab havde ydet Foretagendet saa betydelige Tjenester, at der derved blev knyttet et Baand mellem det Store Nordiske Telegraf-Selskab og den danske Marine, som forhaabentlig aldrig vil briste. Den almindelige Erkendelse heraf og Glæde over, at Marinen paa en saa værdig Maade var bleven Deltager i dette fredelige, verdenshistoriske Værk, fandt da ogsaa sit Udtryk ved den Festlighed, hvormed en større Kreds af Kjøbenhavns Borgere den 29de Januar 1872 hædrede Kaptajn Lund, hans Officerer og hele Besætning efter Fregattens Hjemkomst til Danmark.

AFSNIT
IV.

IV.

DET EUROPÆISKE OG DET ØSTASIATISKE SELSKABS SAMMENSMELTNING.

Efter at de østasiatiske Anlæg vare fuldførte i deres Hovedtræk, og efter at saa vel Selskabets Bestyrelse som dets danske Aktionærer gennem de efterhaanden hjemvendte ledende Personers Beretninger om Forholdene havde kunnet danne sig en lidt mere begrundet Mening om Foretagendets Stilling og Fremtidsudsigter, ansaa Etatsraad TIETGEN Øjeblikket for kommet til at udføre den lige fra Begyndelsen paatænkte Sammensmeltning mellem de to Selskaber. Stemningen for den var paa dette Tidspunkt god, fordi man endnu var opfyldt af Glæde over det dristige Foretagendes Gennemførelse og ikke havde anstillet dybere Betragtninger over dets Stabilitet og Rentabilitet. Begyndte man først herpaa, var det let forudseeligt, at der vilde opstaa mange Betænkeligheder, at man vilde forlange Aars Erfaringer, før man vilde kunne blive enig om de nærmere Betingelser for Amalgamationen, og at denne da maaske slet ikke vilde komme i Stand, og navnlig ikke paa det Stadium, hvor det østasiatiske Selskab mest kunde trænge til en Støtte.

Det var i Grunden meget heterogene Størrelser, som man vilde sammensmelte. Det *europæiske* Selskab havde nedlagt sine Kabler mellem velordnede europæiske Lande og Statssamfund, der havde gennemgaaet en lang telegrafisk Udvikling og vare i Besiddelse af udstrakte og velorganiserede indre Telegrafnet, saaledes at Telegrammerne saa at sige af sig selv strømmede hen til Kablerne, saa snart disse direkte og fortrinlige Kommunikationsveje

bleve aabnede. Det var, saa vidt man den Gang kunde skønne, en saa solidt funderet og udviklingsdygtig Forretning, at den uden stor Risiko i nogen Henseende syntes at love sine Ejere et jævnt stigende Udbytte af den Kapital, de havde anbragt deri. Man drømte den Gang ikke om de Forandringer, som nogle Aar senere skulde finde Sted i de Grundprincipper, der regulerede det internationale Takstsystem i Europa. Det *østasiatiske* Selskab havde derimod nedlagt sine Kabler mellem Lande, der ikke alene vare fjerne, forholdsvis ukendte og underkastede andre Ordninger og Love end de europæiske Stater, men hvis Regeringer og Befolkninger oven i Købet havde liden eller ingen Forestilling om Telegrafen og dens Betydning. Selv om Kablerne vare blevne etablerede og forhaabentlig vilde faa Lov til at føre en rolig Tilværelse, saa var det øjensynligt, at deres Rentabilitet vilde komme til at afhænge af, at vedkommende Lande ogsaa vilde anlægge indre Telegraflinier, eller tillade Selskabet at anlægge saadanne, der kunde blive Fødeaarer for dets Kabler og tilføre dem den Trafik, som det europæiske Selskab havde forefundet fuldt udviklet. Lykkedes dette, ja saa var der gyldne Udsigter for det østasiatiske Selskab, men lykkedes det ikke indenfor en rimelig Tid, saa vare Udsigterne mindre lyse.

Den paatænkte Amalgamering af de to Selskaber kunde derfor til en vis Grad sammenlignes med et Ægteskab mellem en nøgtern og i egen Indbildning solidt funderet Forretningsmand og en ung, fantasirig — Eventyrerske, fuld af rige Muligheder og gyldne Løfter, men ude af Stand til at byde Garantier for deres Realisation. Skulde Partiet komme i Stand, maatte det øjensynligt blive et Inklinationsparti, og Brudens Tillokkelser maatte endda forøges ved, at der straks blev givet hende en klækkelig Medgift.

Det var dog ikke alene Ønskeligheden af at give det østasiatiske Foretagende en Støtte i dets første Udviklingsaar, der netop i dette Øjeblik bragte de to Selskabers Bestyrelser til at fremskynde Forbindelsen; men det var ogsaa Nødvendigheden af at forøge begges Kapital, der gjorde Alliancen højst betimelig. Det europæiske Selskab behøvede ny Kapital for at udføre et Par Kabelanlæg i Nordsøen, om hvilke der alt var indledet Forhandlinger; det østasiatiske behøvede Kapital til Inddragelsen af Byen Amoy, eventuelt Foochow, i Kabelnettet, til Anskaffelsen af en Kabeldamper, der kunde føre Tilsynet med Kablerne i Stedet for den altfor store og bekostelige »Great Northern«, og endelig til at dække de Overskridelser af den oprindelige Kapital, som Uheldene med »Tordenskjold's« og »Cella's« Kabler havde medført.

De saaledes fornødne Pengemidler beløb sig i Alt til Kr. 7.200.000 (Lst. 400.000) og vilde langt lettere kunne rejses, naar de to Selskaber udgjorde et samlet Hele, end naar hvert af dem optraadte paa egen Haand. Herhjemme i Danmark kunde man nemlig ikke vente at finde synderlig mere

Kapital, og navnlig ikke til det østasiatiske Foretagende. Man var derfor henvist til det engelske Marked, og der, hvor man var mere vant til at tumle med fjerne og tilsyneladende eventyrlige Foretagender, vilde det rimeligvis blive lettere at finde Kapital til det østasiatiske Selskab. Ved derfor at lade de to Foretagender gaa op i en højere Enhed havde man størst Chance for at vinde Tillid i begge Lande og rejse de fornødne Beløb. Men for at formaa Aktionærerne i det europæiske Foretagende til at billige Ægteskabet var det som sagt nødvendigt at give Bruden en Medgift, der kunde bøde paa de manglende Garantier, og denne foreslog Etatsraad Tietgen i et Fællesmøde, der den 9de Januar 1872 blev afholdt af begge Selskabers Bestyrelser, at yde paa den Maade, at Aktionærerne i det europæiske Selskab skulde have Ret til at ombytte 4 af deres gamle Aktier med 5 Aktier i det sammensmeltede Selskab, medens Aktionærerne i det østasiatiske Selskab kun skulde have Aktie for Aktie. Med andre Ord: hine erholdt uden at foretage nogen ny Indbetaling en øjeblikkelig Kapitalforøgelse af 25 %, hvilket omtrent svarede til den højere Markedsværdi af deres Aktier.

Dette Forslag og Programmet for hele Sammensmeltningen blev enstemmigt vedtaget af de to Bestyrelser, og ekstraordinære Generalforsamlinger bleve indvarslede til den 22de Februar 1872 i det østasiatiske Selskab og til den 23de Februar i det europæiske, med omtrent følgende Dagsorden:

1) Forslag til nye Kabelanlæg i Europa.
2) Forslag til nye Kabelanlæg i Østasien.
3) Anskaffelse af en Kabeldamper til Østasien.
4) Forslag til Sammensmeltningen af de to Selskaber til et nyt Selskab under Navnet »Det Store Nordiske Telegraf-Selskab« paa følgende Vilkaar:

   a. Det nye Selskab overtager de ældres samtlige Aktiver og Passiver.
   b. Aktionærerne i det ældre europæiske Selskab erholde for hver fire Aktier i dette fem Aktier i det nye Selskab. Aktionærerne i det ældre østasiatiske Selskab erholde een Aktie i det nye Selskab for hver Aktie i det ældre, samt Ret til for hver 4 Aktier i det ældre at tegne een Aktie i det nye til Pari.
   c. Det nye Selskabs Kapital bestemmes til Kr. 27.000.000 (Lst. 1.500.000).
   d. Forhandlingen af de Aktier, der ikke tegnes til Pari af Aktionærerne i det ældre østasiatiske Selskab, sker for det nye Selskabs Regning, efterhaanden som der bliver Brug for Kapitalen.
   e. Bestyrelsen af det nye Selskab bestaar af otte Medlemmer, nemlig samtlige Medlemmer af de ældre Selskabers Bestyrelser og Konsul Helland fra Hongkong (der havde bosat sig i Kjøbenhavn). Forøvrigt gælde de samme Love som for de ældre Selskaber.

I Henhold til denne Bekendtgørelse afholdtes de to Generalforsamlinger henholdsvis den 22de og den 23de Februar under Gehejmekonferensraad, Grev SPONNECKS Ledelse paa Kjøbenhavns Børs og vare meget talrigt besøgte. Etatsraad Tietgen aflagde som Bestyrelsens Formand Beretningerne til begge Forsamlinger og motiverede nærmere Forslagene med Hensyn til Selskabernes Sammensmeltning og Kapitaludvidelse. Kun i den første Forsamling, det østasiatiske Selskabs, rejste der sig en forøvrigt meget moderat og hensynsfuld Opposition, idet en Englænder, Mr. HIGGINS, der samme Dag var ankommen til Kjøbenhavn som Repræsentant for en Kreds af engelske Aktionærer, paa disses Vegne gjorde Indsigelse imod, at Aktionærerne i det europæiske Selskab bleve begunstigede ved at erholde 5 nye Aktier imod 4 gamle. Han havde saa stor Tillid til de østasiatiske Anlægs Fremtid, at han vilde foretrække at se Sammensmeltningen opsat i et Aarstid, saafremt vedkommende Aktionærer ikke vilde lade sig nøje med at faa Aktie for Aktie. Formanden imødegik ham ved at paapege, at den omhandlede Begunstigelse i Virkeligheden kun svarede til hine Aktiers højere Markedsværdi, og paaviste endvidere den Fare, der vilde være forbunden med at udsætte Sammensmeltningen. Resultatet af Afstemningen blev da ogsaa, at af ikke mindre end 39.311 afgivne Stemmer vare 34.289 *for* Bestyrelsens Forslag og kun 5.022 *imod* det. I det europæiske Selskabs Generalforsamling Dagen efter kom der slet ingen Opposition til Orde; af 26.963 afgivne Stemmer vare de 26.424 til Gunst for Forslaget og kun 539 imod det, saa at Dirigenten under begejstrede Hurraraab fra den talrige Forsamling kunde proklamere det nye Store Nordiske Telegraf-Selskabs Stiftelse med en Kapital af 27 Millioner Kroner, der gjorde det til det største Aktieselskab i Norden.

De siden da forløbne 22 Aar have tilfulde godtgjort Nytten og Betimeligheden af den indgaaede Alliance. Havde den ikke fundet Sted netop i hint Øjeblik, vilde den næppe nogen Sinde være bleven indgaaet. De forholdsvis ringe Indtægter i Østasien og andre Genvordigheder i det første Par Aar vilde have afskrækket Aktionærerne i det europæiske Selskab, og senere vilde det østasiatiske Foretagendes Opsving have bragt dettes Aktionærer til at vige tilbage fra en for intim Forbindelse med det mere og mere foruroligede europæiske Foretagende. Alliancens betimelige Indgaaelse havde derimod til Følge, at de østasiatiske Anlæg lettere kom igennem Barndomsaarene, og at deres senere Opsving gjorde det muligt for de europæiske Anlægs Vedkommende at følge med i de uforudsete og fra et finansielt Synspunkt urimelige Takstreduktioner, der fra 1879 og indtil Dato have stillet saa følelige Krav til Selskabet, at dettes europæiske Del i sin oprindelige Skikkelse ikke vilde have kunnet bære dem. Det skyldes det nuværende Store Nordiske Telegraf-Selskabs heterogene Sammensætning, at dets forskellige

Deles Risikoer og Chancer have modvejet hverandre paa en saadan Maade, at de gunstige Konjunkturer eet Sted have bødet paa de ugunstige andet Steds og gjort det muligt for Selskabet, uden at forsømme Aktionærernes Interesser, at tilfredsstille de Krav, som ikke alene det korresponderende Publikums stigende Fordringer, men ogsaa reformatoriske Ideer, der ikke ere udsprungne af en virkelig Trang hos Publikum, have stillet til det. Derfor er der heller ingen Tvivl om, at de to Selskabers Sammensmeltning den 23de Februar 1872 betegner en ny Ære i det Store Nordiske Telegraf-Selskabs Historie, selv om den ikke forandrede noget som helst i de Programmer, som hvert af de oprindelige Selskaber havde udkastet for sin Virksomhed, men kun bidrog til, at disse lettere lode sig realisere. Anlægenes videre Udviklingshistorie skal derfor ogsaa i de to efterfølgende Afsnit blive behandlet hver for sig.

Den saaledes fuldbyrdede Sammensmeltning af de to Selskaber indtraf forøvrigt paa et Tidspunkt, da der ogsaa andet Steds fandt lignende Amalgamationer Sted i Telegrafverdenen. Saaledes bleve bl. a. de fire mindre Selskaber, der ejede de forskellige Sektioner af Kablerne mellem England og Indien, i November 1872 forenede under Navn af »Eastern Telegraph Company«, medens de tre Selskaber, der ejede Kablerne mellem Indien paa den ene Side og Hongkong, Java og Australien paa den anden, kort efter sluttede sig sammen som »Eastern Extension Australasia and China Telegraph Company«. Impulsen til disse Sammenslutninger var for de nævnte engelske Selskabers Vedkommende udgaaet fra den saakaldte »*Globe-Bevægelse*«, der oprindelig var sat i Scene af den bekendte amerikanske Telegraf-Pioner Cyrus W. Field, og hvoraf man en Tid lang ventede sig store Resultater. Field havde nemlig undfanget den Ide at samle alle undersøiske Telegrafforetagender i et eneste stort Verdensselskab, »the Globe Company«, der tillige skulde omfatte de eksisterende Kabelfabrikker. Denne Tanke, hvis Udførelse vilde skabe et faktisk Verdensmonopol, var bleven greben med Begejstring af en Del af de ledende Telegrafmænd i England og Amerika. Som finansielt Grundlag tænkte man sig, at hvert Selskabs Andel i den samlede Aktiekapital skulde beregnes efter den Kapital, som dets hidtidige Indtægter vilde kunne forrente med 6 % p. a. For at lette Planens Gennemførelse arbejdede man foreløbig henimod en Sammenslutning af de bestaaende Telegrafselskaber i en vestlig og østlig Gruppe, den første omfattende de transatlantiske Kabler, den sidste den Række af Kabler, der forbandt Europa med de østlige Lande, med det Endemaal senere at sammensmelte disse to Grupper og saaledes udføre Globe-Ideen i dens Helhed. Denne grandiose Plan strandede imidlertid paa de store praktiske Vanskeligheder, som efterhaanden dukkede op, fordi det navnlig viste sig umuligt at forsone de mange forskellige, til Dels modstridende

Interesser, som det her drejede sig om. Bevægelsen døde hen næsten lige saa hurtigt, som den var opstaaet, uden at faa anden praktisk Betydning for Telegrafens Udvikling end de ovenberørte og forskellige andre delvise Sammenslutninger. Det saakaldte »Globe Telegraph and Trust Company«, som i 1873 dannedes for ved Opkøb af de forskellige Selskabers Aktier med Magt at tvinge Planen igennem, opnaaede aldrig at blive andet end et Slags Aktie-Forsikrings Selskab.

Under Trykket af de lidt trange Tider i Østasien og af Aktiernes nedadgaaende Tendens i Begyndelsen af Halvfjerdserne interesserede Store Nordiskes Bestyrelse sig ogsaa for Globe-Ideen, saa meget mere som dets Kabler vare saa vigtige Led i det undersøiske Verdensnet, at Ideens Virkeliggørelse vilde blive vanskelig uden dets Medvirkning. Imidlertid have Bestyrelsen og Aktionærerne sikkert al Grund til at glæde sig over, at det gik, som det gik, hvorved Selskabet blev i Stand til at bevare sin Selvstændighed i Stedet for at blive opslugt af et Universal-Foretagende, der hverken vilde have skaffet det større Indtægter eller bedre Sikkerhed for disse, end det allerede besidder.

AFSNIT
V.

at forhandle om Sagen, medens Etatsraad Tietgen kort Tid efter afrejste til Paris for der at drive paa en Afgørelse. Begge havde Held med sig, idet Sidstnævnte under 11te Oktober erholdt fransk Koncession paa Anlæget og Driften af et Fanø-Calais Kabel med en Subvention for hvert Telegram, til Gengæld for hvilken Selskabet rigtignok maatte overtage Forpligtelsen til at befordre alle franske Statstelegrammer gratis, medens Løjtnant Suenson i St. Petersborg opnaaede en russisk Subvention for hvert Telegram, der ad den paatænkte Route maatte blive befordret fra eller til Rusland. Ihvorvel den danske Regering ikke vilde yde nogen Subvention, var den dog villig til at give Koncession paa Anlæget, der vilde skaffe Danmark en betydelig Transitkorrespondance og deraf flydende Indtægt. Grundbetingelserne for Foretagendet vare saaledes tilvejebragte.

Det andet Anlæg, som var paatænkt i Nordsøen, bestod i Etableringen af et *tredje* Kabel mellem *Storbritannien* og *de skandinaviske Lande.* Disse vare jo hidtil kun forbundne ved det dansk-engelske og ved det norsk-skotske Kabel, der begge tillige betjente Sveriges og Ruslands Trafik med Storbritannien; men i de faa Aar, som vare forløbne siden disse to Kablers Nedlægning, havde Trafikken paa dem fordoblet sig, og om de end under normale Forhold med Lethed kunde befordre den paa tilfredsstillende Maade, saa var dette ikke muligt, naar en Afbrydelse enten paa Kablerne eller paa de dermed i Forbindelse staaende Landlinier lagde en af Routerne brak. En tredje Route var derfor i høj Grad ønskelig. Af økonomiske Hensyn tænkte man sig i Begyndelsen denne tilvejebragt ved, at der fra dansk Side (Fanø) lagdes et Kabel over Helgoland ned til Emden i Tyskland, hvor et tysk Selskab, »Vereinigte Deutsche Telegraphen-Gesellschaft«, netop var i Færd med at etablere et Kabel mellem Emden og Lowestoft i England, der skulde indeslutte flere Ledningstraade. Man sluttede en Overenskomst med dette Selskab om at forpagte en af Traadene, saaledes at Store Nordiske kun behøvede at lægge det forholdsvis korte Kabel mellem Fanø og Emden for at tilvejebringe en tredje Forbindelse med England. Forholdet til det tyske Selskab blev endog saa intimt, at Store Nordiske efter dets Anmodning sendte en Stationsbestyrer og en Stab af danske Telegrafister til Emden for at betjene det tysk-engelske Kabel, og at dets daværende Stationsbestyrer i London, Hr. Knud Petersen, blev gjort til Meddirektør i Berlin af det tyske Selskab, en Stilling, han bevarede til sin Død i 1882. Skønt Projektet saaledes var vidt fremskredet, mødte dets Gennemførelse dog saa store, navnlig formelle, Vanskeligheder, at det i sidste Øjeblik maatte opgives, og Selskabet gik over til den ganske vist mere kostbare, men samtidig mere praktiske Plan at udlægge det paatænkte Nordsøkabel mellem *England* (Newcastle) og *Sverige* (Gøteborg), der hidtil havde savnet en direkte Telegrafforbindelse. Dette Kabel skulde dog deles i to Sektioner, en

mellem *Newcastle* og *Hirtshals*, der kun indeholdt een Ledningstraad, som ved en kort dansk Statslinie mellem Hirtshals og Skagen skulde forbindes med den anden Kabelsektion mellem *Skagen* og *Gøteborg*. Denne sidste skulde have to Ledningstraade, af hvilke den ene altsaa i Forbindelse med Nordsø-Sektionen tjente til direkte Telegrafering mellem Gøteborg og Newcastle, medens den anden ved en dansk Statslinie fra Skagen til Fredericia skulde afgive direkte Forbindelse mellem denne Station og Gøteborg til Lettelse for den svensk-franske Trafik og, i Tilfælde af Afbrydelse paa Newcastle-Hirtshals Kablet, til Lettelse for den svensk-engelske Trafik, som da skulde befordres via Fredericia paa det dansk-engelske Kabel.

Angaaende dette Projekt var der allerede indledet tilfredsstillende Forhandlinger med den engelske, danske og svenske Regering, da pludselig et dansk Konsortium, repræsenteret ved Kaptajn A. Wilde, optraadte paa Skuepladsen i Stockholm og søgte at gøre Selskabet Rangen stridig ved at konkurrere om Anlæget af et svensk-engelsk Kabel. Overkrigskommissær MADSEN, som i den Anledning blev sendt til Stockholm, havde ikke stor Vanskelighed ved at bekæmpe det lidet kyndige og lidet overvejede Konkurrenceforsøg; men uheldigvis vakte dette Forsøg ogsaa nationale svenske Konkurrencetilbøjeligheder til Live, og ihvorvel den svenske Administration varmt støttede Selskabet, blev Bestyrelsen dog nødt til i December 1872 at acceptere den svenske Koncession paa langt mindre gunstige Betingelser, end man oprindelig havde tænkt sig.

Da ogsaa den danske Regerings Koncession paa Anlægene var sikret, og fornøden Landingstilladelse var opnaaet i England, blev der i Begyndelsen af 1873 indgaaet Kontrakt med W. T. Henley's Kabelfabrik i London om Leveringen af baade det dansk-franske og det svensk-dansk-engelske Kabel. Det blev overdraget Kaptajn HOSKIÆR at kontrolere Fabrikationen og til Dels Udlægningen af Kablerne, hvilken sidste dog skulde udføres under Fabrikkens Ledelse og Ansvar. Anlægene medførte Oprettelsen af to nye Kabelstationer, en i *Gøteborg*, — med Herr A. FALCK som Bestyrer — hvis Etablering ikke var forbunden med Vanskeligheder, og en i *Calais*, der voldte lidt mere Bryderi, fordi Selskabets Telegrafstab var meget lidet kendt med franske Forhold og med det franske Sprog. For foreløbig at uddanne Kærnen til en Stab i Frankrig blev Selskabets i Alder yngste og godt kvalificerede Stationsbestyrer, Hr. JENS PETERSEN, der hidtil havde forestaaet Stationen i Nystad, sendt til et Pensionat i Frankrig sammen med to pur unge Telegrafister, Hr. E. Janssen og Hr. J. Hansen, med den Opgave at erhverve sig Kundskaber i det franske Sprog og Kendskab til franske Samfundsforhold. En dygtig og ivrig Hjælper fandt Selskabet i Marquis DE PIENNES, — tidligere Kammerherre hos Kejser Napoleon III, — der en Tid fungerede som dets Repræsentant i Frankrig.

Imedens Kabelfabrikationen gik for sig i London, udførte den danske Telegrafadministration sin Del af Opgaven ved at etablere en overjordisk Linie fra Fredericia til Fanø, en anden fra Fredericia til Skagen og endelig den korte Forbindelseslinie mellem Hirtshals og Skagen. Selskabet drog paa sin Side Omsorg for lignende Forbindelseslinier mellem Calais og Oye, hvor Kablet skulde landes i Frankrig, og mellem Gøteborg og Marstrand, hvor det engelske Kabel skulde landes i Sverige; den engelske Administration besørgede endelig Forbindelseslinien mellem Newcastle og Newbiggin, hvor det skulde landes i England.

Efter fuldført Fabrikation af det dansk-franske Kabel blev dette indskibet i de engelske Kabeldampere »*La Plata*« (Kaptajn Fisk) og »*Africa*« (Kaptajn Galilee). Under Ledelse af den engelske Ingeniør Mr. FRASI begyndte »La Plata« den 12te Juli Udlægningen fra Fanø, men maatte straks efter paa Grund af Storm ty ind til Nieuwedeep og kunde først den 23de fuldføre sin Del af Udlægningen. Den 25de begyndte derpaa »Africa« Udlægningen fra fransk Kyst og naaede den 27de hen til det Sted, hvor »La Plata« havde endt sit Arbejde; her bleve Kablerne samme Dag splidsede sammen, hvorefter det *dansk-franske* Kabel den 1ste August 1873 blev aabnet for Korrespondancen.

Skibene vendte tilbage til London og begyndte straks Indladningen af det svensk-dansk-engelske Kabel, idet »La Plata« indtog de sværere Kystender samt det dobbeltcorede Skagen-Marstrand Kabel, medens »Africa« fik hele det søgaaende Newcastle-Hirtshals Kabel om Bord. Den 7de August udlagde »La Plata« Kystenden ved Newbiggin; mellem den 11te og 16de s. M. udlagde den Skagen-Marstrand Sektionen og den 20de August Kystenden ved Hirtshals. Herfra begyndte saa »Africa« den 27de s. M. Udlægningen af sit Kabel tværs over Nordsøen og fuldførte den lykkeligt den 30te August, hvorefter det *svensk-dansk-engelske* Kabel den 11te September 1873 blev aabnet for Korrespondancen. Dette Anlæg stillede Sverige lige saa gunstigt som Danmark og Norge, hvad dets telegrafiske Forbindelse med Storbritannien angik. Hvert af de nordiske Riger havde nu sin særlige undersøiske Ledning til England, og samtidig havde de og Rusland ved det dansk-franske Anlæg faaet en ensartet Forbindelse med Frankrig, idet Fredericia korresponderede direkte med Calais til den ene Side og med Kjøbenhavn, Gøteborg, Arendal og Libau til den anden Side.

Det vil dog her være Stedet at omtale, at det *dansk-franske* Kabel i en Række af Aar voldte Selskabet store Bekymringer og ikke tilfredsstillende opfyldte sin Bestemmelse. Man gjorde nemlig her for første Gang Bekendtskab med en Kabelfjende, der snart ogsaa skulde svinge sin Svøbe over Selskabets andre Nordsøkabler. Det var de store engelske, franske og hollandske Fisker-

flaader, der — i Begyndelsen kun med Sejlfartøjer, men senere ogsaa med Dampere — slæbe deres tunge, jernbeslaaede Trækvaad *(trawls)* frem og tilbage over Kablerne paa Havbunden, efterhaanden sønderrive Jerntraadene og bevirke Afbrydelser af Ledningen. Det dansk-franske Kabel var ikke konstrueret til at modstaa en saa ublid Behandling. Afbrydelserne bleve mere og mere hyppige, Reparationerne vare bekostelige og langsomme, dels fordi der maatte fragtes fremmede Kabelskibe til dem, dels fordi de bevægelige Sandbanker i Kanalen og i Nordsøens sydlige Del ofte begravede lange Strækninger af Kablet, saa at man ikke kunde faa fat i det. Forgæves søgte man ved gentagne Lejligheder at formaa den franske Regering til enten at forhøje Subventionerne eller at tilstede Landingen af et Kabel mellem Frankrig og England, der i Forbindelse med Selskabets engelske Kabler kunde afgive en Dublering af Calais-Fredericia Linien. Det Hele, der opnaaedes, var, at den franske Regering i 1878—79 stillede en fransk Kabeldamper til Selskabets Disposition, imod at det betalte dens faktiske Udgifter; men disse vare lige saa store, og Arbejdet gik lige saa langsomt som med de fragtede Skibe.

Lidt efter lidt fik man dog gennem de dyrt købte Erfaringer Rede paa, hvilke Strækninger af Kablet der var mest udsatte for Afbrydelser. Ved her at indsplidse meget svært Kabel samt ved, i 1880, at anskaffe en Kabeldamper med fuld dansk Besætning og Station ved Kjøbenhavn (Tuborg) lykkedes det omsider at gøre Kablet langt mere holdbart og at indskrænke Afbrydelserne og deres Varighed meget betydeligt. Dog var det først efter Kablets *Dublering* i 1891, at Forbindelsen med Frankrig blev fuldkommen tilfredsstillende. Tjenesten, der i Begyndelsen foregik mellem Fredericia og Calais, blev den 1ste Juli 1877 definitivt forlagt fra sidstnævnte Sted til den store Centralstation i *Paris*, hvor Selskabet derfor oprettede et Agentur og ansatte en Kontrolør, medens Stationen i Calais aftog i Betydning, da den nu kun havde Overdrage-Relais'erne at passe.

Efter at de ovennævnte betydelige Udvidelser af Kabelnettet i Europa havde fundet Sted, oprettede Selskabet i 1874 ved Tuborg Havn et Kabeldepot, hvor dets europæiske Reservekabler kunde opbevares under Vand, og alle fornødne Kabelarbejder foretages. Der blev afsluttet Overenskomst med »Svitzers Bjergningsentreprise« om Befragtningen af dennes Skibe til forefaldende Kabelreparationer, og et lille Kabelmaskineri, der kunde anbringes om Bord i Dampskibet »Kattegat«, samt alle nødvendige Grejer til Kabelarbejder bleve anskaffede og oplagte paa Tuborg. Hvor mangelfuldt dette Apparat end var, sammenlignet med en rigtig Kabeldamper, gjorde det dog i en Række af Aar, indtil Selskabets egen Kabeldamper afløste det, fortræffelig Tjeneste navnlig i Kattegat og Østersøen. Til Nordsøen egnede

Svitzers Skibe sig ikke saa godt, hvorfor Selskabet ogsaa der, som tidligere nævnt, hyppigt maatte ty til at fragte engelske Kabeldampere.

Den voksende Trafik paa Kablerne gjorde snart ogsaa en Forøgelse af disses Antal i Østersøen ønskelig. Gentagne Gange, saavel i 1873 som i 1875, havde Selskabets Direktør (hvortil Løjtnant SUENSON blev udnævnt i 1874) forhandlet med den russiske og svenske Administration om en *Dublering af det svensk-russiske Kabel* (Grisslehamn-Nystad) ved et nyt Anlæg, der tillige skulde inddrage Ålands Øerne i det almindelige Telegrafnet, men først i 1876 lykkedes det ham at blive enig med begge Administrationerne om de nærmere Betingelser. Ledningen skulde bestaa af et Kabel fra *Nystad* (Sundholm) til *Djupvik* paa N. O. Kysten af *Åland* og af et andet Kabel fra *Grisslehamn* i Sverige til *Varfsvik* paa S. V. Kysten af samme Ø. De to Kabler skulde forenes ved en Landlinie tværs over Åland og Ekspeditionen foregaa direkte mellem Stockholm og Nystad ligesom paa det oprindelige Kabel, dog saaledes at Stationen paa Åland — i Begyndelsen Godby, senere *Mariehamn* — paa visse Tider af Døgnet kunde stille sig ind og ekspedere Ålands lokale Trafik med Rusland til den ene og med Sverige til den anden Side.

Kabelsektionen mellem *Nystad* og *Åland*, der blev tagen fra Selskabets Reservebeholdninger paa Tuborg, blev allerede i Dagene fra 22de til 25de Juli 1876 udlagt af Dampskibet »*Kattegat*« (Kaptajn R. Nielsen) under teknisk Ledelse af Ingeniør J. NIELSEN, men da den russiske Administration endnu ikke havde fuldført Landlinierne, kunde Linien først den 11te November aabnes for Korrespondancen. Kabelsektionen mellem *Åland* og *Sverige* blev Aaret efter ligeledes udlagt af »Kattegat« under Ledelse af Underingeniør SONNE i Dagene fra 17de til 19de Juni 1877, og fra 1ste Juli s. A. arbejdede de to Sektioner i Forening, saaledes at det nye Anlæg (Ålands-Anlæget) under normale Forhold befordrede hele den svensk-norske Trafik med Rusland. Dette Anlæg medførte Oprettelsen af en Kontrolør- og Elektriker-Post i Mariehamn paa Åland, hvis første Indehaver blev Telegrafist (senere Stationsbestyrer) J. A. P. PETERSEN. Fra samme Dato Ålands-Anlæget aabnedes, overtog Selskabets Station i *Göteborg*, i Henhold til den med Sverige trufne Ordning, Betjeningen af det ældre svensk-russiske Kabel, der ved *en særlig Landlinie tværs igennem Sverige* blev forbundet med Göteborg, og denne Route blev under normale Forhold væsentlig benyttet til Befordringen af Ruslands Trafik med England og til Dels med Frankrig (navnlig for Finlands Vedkommende).

I 1878 foregik en vigtig Forandring i Selskabets Driftsforhold i *Storbritannien*, idet den Overenskomst, som i 1871 var indgaaet med den britiske Administration, udløb 1ste September. England forlangte en Revision og en meget betydelig Forhøjelse af Selskabets Afgifter for Lejen af Landlinierne

mellem dets 3 Stationer: London, Newcastle og Aberdeen. Selskabet havde hidtil betalt en fast aarlig Leje af Linierne og endvidere en forholdsvis ubetydelig Afgift af hvert Telegram, der befordredes paa disse. Da Telegramantallet i Aarenes Løb var steget langt over Forventning, gjorde den britiske Administration nu Fordring paa en saa betydelig Forhøjelse af den faste Afgift, at Selskabet ikke kunde indgaa derpaa. Forhandlingerne med »Post-Office« Myndighederne antoge en saa skarp Karakter, at begge Parter tyede til juridisk Hjælp og vare paa Nippet til at indanke Sagen for Domstolene i London. Den administrerende Direktør rejste derfor i August 1878 til London, og ved personlige Forhandlinger med Mr. PATEY, Chef for den engelske Telegrafadministration, lykkedes det ham at indlede en Forstaaelse, der førte til en for begge Parter acceptabel Ordning, da Mr. Patey i November s. A. kom til Kjøbenhavn for at afslutte den endelige Overenskomst. Denne blev underskreven her den 15de November 1878 og traadte straks i Kraft, uagtet den formelt først blev fuldt udarbejdet i 1881. Naar undtages denne lille Kontrovers, har Selskabets Forhold til den britiske Administration altid været fuldt ud tilfredsstillende, saavel under Mr. Patey, der døde i 1889, som under hans Efterfølger Mr. LAMB; et mere ubetinget Tillidsforhold end det, der eksisterer mellem Selskabet og Post-Office i England, kan vanskeligt tænkes. Den nye Overenskomst skaffede til Gengæld for de højere Afgifter Selskabet den Fordel, at det fik *to Linier* til Disposition mellem *London* og *Newcastle*, hvad der var af stor Betydning, da man allerede den Gang forudsaa Nødvendigheden af at forøge Antallet af de engelske Kabler, der udgaa fra Newcastle, og det derfor ogsaa var vigtigt at tilvejebringe bedre Befordring mellem denne Station og London.

Aaret efter (1879) afholdtes nemlig den almindelige internationale Telegrafkonference i London (jfr. Afsnit XI), der, som forudset, vedtog Indførelsen af en Ordtarif i Europa, i Stedet for den hidtil gældende 20 Ords Tarif, og i Forbindelse dermed betydelige Takstreduktioner, der upaatvivlelig i høj Grad vilde forøge Trafikken paa Selskabets Ledninger. Direktør Suenson fremkom derfor allerede i Februar 1880 med Forslag om *Anlæget af et fjerde Kabel* til England, der ligesom det foregaaende (1873 Kablet) skulde forbinde *Göteborg* og *Newcastle*, men denne Gang berørende *Norge* i Arendal, medens det sidste berørte Danmark. Forslaget blev hurtig vedtaget i Selskabets Bestyrelse, og i April s. A. rejste Direktøren til Christiania og Stockholm for at forhandle med den norske og med den svenske Regering om Sagens Gennemførelse. Fordelene ved denne vare saa øjensynlige for de to Regeringer, at begge gik ind paa Selskabets Betingelser, der væsentlig bestode i, at dets *Koncessioner skulde forlænges* til 1ste Januar 1911, og at Sverige til Gengæld for den forøgede russo-engelske Transittrafik, som Anlæget kunde

forudses at ville medføre, skulde forpligte sig til at stille *endnu* en Ledning mellem *Gøteborg* og *Grisslehamn* til Selskabets Disposition, saa snart dette fandt Anledning til at triplere Kablerne mellem Sverige og Rusland.

Allerede i Juli s. A. afsluttedes Kontrakt med »Telegraph Construction and Maintenance Company« i London om Fabrikationen og Udlægningen at dette betydelige Kabel, det længste af alle Selskabets Kabler i Europa, og Fabrikationen sattes uopholdelig i Gang under Kontrol af Ingeniør BOHR. I August begyndte Indskibningen af Kablet i Damperen »*Edinburgh*« (Kaptajn Seymour), og fra 9de til 12te September udlagde dette Skib fra Newbiggin i England c. 300 engl. Sømile af Kablet under Ledelse af den engelske Ingeniør Mr. LUCAS og kontroleret af Selskabets Ingeniør Hr. DRESING. Skibet vendte derefter tilbage til London og indladede Resten af Kablet, som det lykkeligt udlagde i Dagene fra den 24de til 28de September, og den 1ste Oktober 1880 blev Kablet aabnet for Korrespondancen. Man skal lede efter Eksempler paa, at Planen til et saa anseligt internationalt Telegrafanlæg er bleven hurtigere undfangen, Forhandlingerne med de interesserede Regeringer hurtigere gennemførte og selve Anlæget hurtigere, forholdsvis billigere og mere tilfredsstillende udført end dette. Sidstnævnte Momenter have ogsaa haft til Følge, at Selskabet siden hin Tid har begunstiget »Telegraph Construction and Maintenance Company« med sine Kabelkontrakter og endnu ikke har haft Anledning til at fortryde det.

I Forbindelse med dette Anlæg bør nævnes, at det var første Gang, Selskabet anvendte en *kontrolerende* Observationsofficer ved sine Kabeludlægninger. Det havde nemlig vist sig, at dets tidligere, af fremmede Skibe udlagte Kablers Lejer ikke vare korrekt angivne i Kortene, saa at man ved forefaldende Reparationer jævnlig søgte Kablet paa fejle Steder og først efter lang Tids Drægning fangede det paa et andet Sted, end hvor dets Beliggenhed var aflagt i Kortet. For at undgaa dette i Fremtiden, blev ved Udlægningen af det svensk-norsk-engelske Anlæg Løjtnant P. SCHULTZ af Marinen antagen som kontrolerende Observationsofficer og røgtede sit Hverv saa tilfredsstillende, at Selskabet efter den Tid ikke har udført noget større Anlæg i europæiske Farvande, uden at en dansk Søofficer har kontroleret Navigationen. I det udmærket organiserede »Telegraph Construction and Maintenance Company« vakte denne Kontrol vel i Begyndelsen lidt Forargelse, men de danske Officerers Takt og særlige Kendskab til de nordeuropæiske Farvande har hurtig gjort dem til lige saa velsete og ansete Kontrolører paa det nautiske Omraade, som Selskabets Ingeniører ere det paa det telegraf-tekniske.

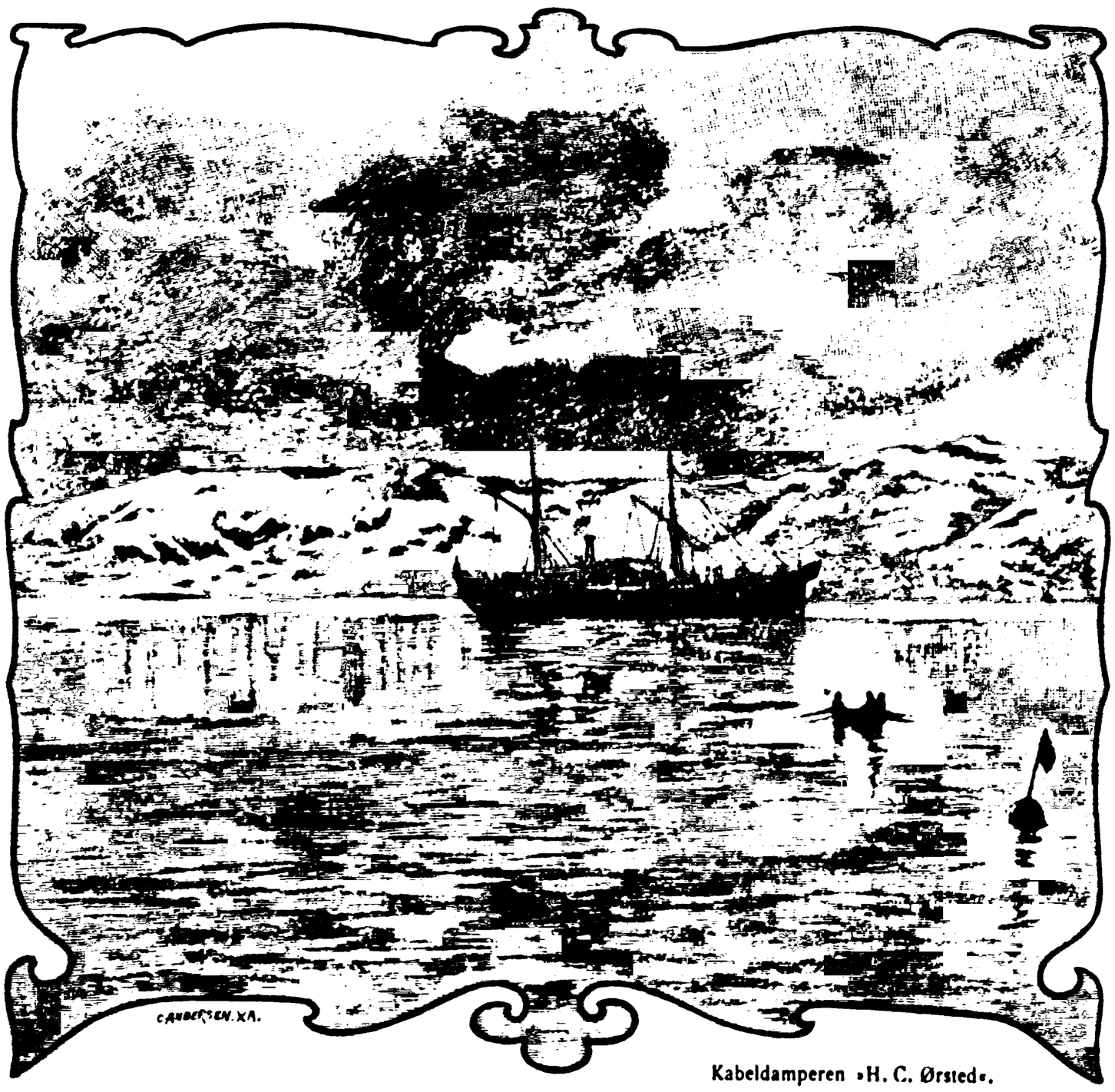
Det nye Anlæg blev et vigtigt Led i de nordiske Telegrafforbindelser med England. Hidtil (siden 1873) havde vel hvert af de skandinaviske Riger haft sit særlige Kabel til England, men den store russisk-engelske Trafik

maatte fordeles paa de tre Kabler, og dens Befordring greb ofte forstyrrende ind i disse Ledningers skandinaviske Trafik. I Forbindelse med den i 1877 tilvejebragte direkte Ledning mellem Selskabets Stationer i Gøteborg og Nystad afgav det nye Kabel nu en *fjerde* Ledning, der under normale Forhold saa at sige udelukkende kunde anvendes til den engelsk-russiske Trafik, hvis Befordring oven i Købet blev væsentlig forbedret i de paafølgende Aar, da det lykkedes ved Hjælp af *Overdragning i Gøteborg* at gennemføre en *direkte* Ekspedition af Telegrammerne mellem Stationerne *Nystad* i Finland og *Newcastle* i England. Og under abnorme Forhold, naar et eller andet af Selskabets engelske Nordsøkabler var afbrudt, saaledes at et af de skandinaviske Lande under de tidligere Forhold vilde have været henvist til Nabolandets Kabel, tilstedede det nye Anlæg, at der øjeblikkelig blev stillet en Reserveledning til Disposition, der uden Omledning af Trafikken kunde erstatte det afbrudte Kabel. Allerede samme Maaned, det blev aabnet for Korrespondancen, fik 1880 Kablet Lejlighed til at vise sin Betydning under ekstraordinære Forhold, idet en orkanagtig Storm Natten mellem den 20de og 21de Oktober kastede nogle af de vigtigste danske Landlinier til Jorden, saaledes at Kjøbenhavn var totalt afskaaret fra Telegrafforbindelse med Udlandet indtil den 24de, og Fredericia-Libau Kablet blev lagt brak indtil den 27de. I dette Tidsrum befordrede det nye Kabel, via Nystad—Gøteborg, hele Ruslands Trafik med England, som det ellers næppe vilde have været muligt at skaffe tilfredsstillende igennem.

Midlerne til Anlæget havde Selskabet skaffet sig ved Udstedelsen af Kr. 1,800,000 (Lst. 100,000) 5 % rentebærende Obligationer (jfr. Afsnit XII). Samtidig saa det sig ogsaa i Stand til at anskaffe sin *egen Kabeldamper* til Udførelsen af Kabelarbejder i *Europa*. Kontrakten om dens Bygning blev sluttet med »Burmeister og Wain's Skibsbyggeri« i December 1879; den 26de Juni 1880 sattes den under Navnet »Store Nordiske« i Vandet fra Refshaleøen og kunde den 5te September foretage sin Prøvefart i Sundet under Kommando af Kaptajn EINAR SUENSON, der siden den Tid har været Skibets Fører. Selskabet fik dog ikke lang Tid Glæde i Europa af dette nye og fortrinligt udstyrede Skib; thi da dets allerede i 1872 byggede Kabeldamper »H. C. Ørsted« i Østasien snart vilde trænge til en Hovedreparation og nye Kedler, der kunde udføres langt billigere i Kjøbenhavn end i Kina, og da der endvidere i Marts 1880 blev sluttet Kontrakt med den russiske Regering om, at Selskabet for dennes Regning skulde udlægge et Kabel over Strædet mellem Øen *Sachalin* og *Østsibirien*, blev det bestemt, at »Store Nordiske« skulde bringe dette Kabel ud og derefter tage Station i Østasien, medens »H. C. Ørsted« skulde hjemsendes.

Som en Følge af disse Dispositioner gik »Store Nordiske« i Foraaret 1881 til London, indladede her det til Sachalin-Forbindelsen bestemte Kabel

og afsejlede den 10de Maj fra London for gennem Suez-Kanalen at naa sit Bestemmelsessted. Den 2den Juli ankom Skibet til Woosung og udførte i samme Maaned heldigt Udlægningen af Sachalin-Kablet, en Ekspedition, som findes nærmere omtalt under Afsnit VI. — Den 12te August s. A. forlod Kabeldamperen »H. C. Ørsted« Shanghai med en fuld Theladning til Hamborg og havde en temmelig eventyrlig Hjemrejse. Efter at være naaet til Aden

Kabeldamperen »H. C. Ørsted«.

den 14de September og der at have indtaget tilstrækkelige Kul til Sejladsen gennem det Røde Hav, mødte Skibet her saa stærk Modvind, og Kullene viste sig at være af saa slet Kvalitet, at Brændslet slap op, inden man havde naaet Suez. Føreren, Kaptajn G. ØRSTED, erholdt vel overladt et Parti Kul af et forbisejlende Skib, men heller ikke det strakte til, og han var nødt til at brænde Skibets Stænger, Ræer, Dæksplanker, en Del Inventarium, ja endog en Kasse The under Kedlerne, førend det omsider den 26de September lykkedes ham at naa Suez. I Middelhavet knækkede endvidere Skibets Stor-

mast, saa det var i en temmelig ramponeret Forfatning, da det den 20de Oktober ankom til Hamborg. Efter at have losset sin Ladning her gik Skibet til London for at blive foreløbigt repareret, indtage Reservekabel og faa et nyt Kabelmaskineri m. m. indsat og ankom derefter til Tuborg den 28de November 1881 efter 9 Aars Fraværelse fra Danmark.

Her fik »H. C. Ørsted« dog kun kort Ro; thi allerede den 4de December maatte det gaa tilbage til London, da det var blevet befragtet af et engelsk Telegraf-Selskab til at udføre en Reparation paa et Kabel mellem England og Spanien, et Arbejde, som vil findes nærmere omtalt i Slutningen af dette Afsnit, og som gav Anledning til en ny Befragtning til et lignende Arbejde den paafølgende Maj Maaned.

Imidlertid var den hos »Burmeister & Wain« bestilte nye Kedel til Skibet bleven færdig, hvorfor dette i Tidsrummet fra 2den Juni til 4de Oktober 1882 blev underkastet en gennemgribende Hovedreparation paa Refshaleøen, hvor det blandt andet ogsaa blev forsynet med Overbygning og i det Hele fremtraadte i en forynget og forbedret Skikkelse. Siden den Tid har »H. C. Ørsted« bestandig været knyttet til Kabelanlægene i Europa og, ført af Kaptajn G. Ørsted, i Reglen haft fuldt op at gøre med at reparere de hyppige Brud og udføre de deraf flydende Forstærkninger af Kablerne, som det stadig tiltagende Trækvaadsfiskeri fører med sig.

Dog har Selskabet ogsaa ad andre Veje søgt, om end ikke med stort Held, at beskytte sig mod de Farer, som det hensynsløst drevne Fiskeri, navnlig i Nordsøen, udsætter Kablerne for. Allerede i 1876 lod det af Hensyn til de hyppige Afbrydelser paa det dansk-franske Kabel Kaptajn A. Gottlieb (tidligere Fører af »H. C. Ørsted« i Østasien) foretage en Rejse langs de hollandske, belgiske og engelske Nordsøkyster for at gøre sig bekendt med de der anvendte Fiskeriredskaber og for at undersøge Muligheden af, foruden ved gratis Uddeling af Søkort, hvori Kablernes Lejer ere nedlagte, at kunne formaa Fiskerilagene til at vise Kablerne større Hensynsfuldhed. Gennem den engelske Telegrafadministration, der er saa levende interesseret i Sagen, da alle dens internationale Telegrafforbindelser ere afhængige af undersøiske Ledninger, havde man søgt at faa ogsaa den britiske Regering til at tage sig af Spørgsmaalet; men denne syntes at nære store Betænkeligheder ved at foretage noget som helst, der kunde fortolkes som et Indgreb i den frie Næringsdrift paa aabent Hav.

Da der i Oktober 1881 skulde afholdes en *Kongres i Haag* til Ordning af Fiskeriforholdene i Nordsøen, henvendte Selskabet sig til den danske Regering med Anmodning om, at dennes Repræsentant ved Kongressen, Kaptajn C. Bruun, maatte blive instrueret om at søge forskellige Bestemmelser vedtagne, der kunde beskytte de undersøiske Kabler imod Overlast fra

Fiskernes Side. En lignende Henvendelse rettede det gennem den engelske Telegrafadministration til den britiske Regering. Takket være dennes og den danske Delegeredes Samvirken, lykkedes det i Kongressens Protokol at faa optaget en kraftig Opfordring til Regeringerne om at træffe effektive Forholdsregler til Kablernes Beskyttelse. Disse Bestræbelser bleve yderligere støttede ved Anstrængelser fra de engelske Telegrafselskabers Side, idet Fiskernes Anmasselser i Slutningen af 1881 antoge saadanne Dimensioner, at et Par af de engelske Kanalkabler maatte ligge afbrudte i lange Tider, fordi Kabeldamperne bleve forhindrede i deres Arbejde af de store Fiskerflaader, som opholdt sig paa Reparationsstederne, og som ikke vilde fortrække derfra. Da endvidere en i Paris afholdt elektrisk Kongres havde opfordret Regeringerne til at søge Telegrafkablerne beskyttede mod Overlast, tog omsider den franske Regering Initiativet til i Oktober 1882 i *Paris* at samle en international Konference til Vedtagelse af Lovbestemmelser i nævnte Retning.

Ved denne Lejlighed var den danske Regering repræsenteret af Legationssekretær Grev KNUTH og Kaptajn WANDEL af Marinen, der efter Selskabets tidligere Indstilling til Regeringen navnlig toge Ordet for, at der burde indføres internationale Bestemmelser angaaende Regeringernes Kontrol med Fiskeriredskaberne etc. Desværre gjorde Englands Frygt for hæmmende Bestemmelser sig atter gældende her, og Resultatet af Konferencen, der sluttedes den 2den November 1882, blev kun Vedtagelsen af en Protokol, som indeholdt Forslag til Lovbestemmelser om: *At forsætlig* Beskadigelse af undersøiske Telegrafkabler skal være strafbar; *at* andre Skibe skulle vige Pladsen for Kabeldampere, naar disse ere beskæftigede med Kabelarbejder; *at* Skibe, der ofre deres Ankre, Fiskeriredskaber el. lign. for at undgaa Beskadigelse af et Telegrafkabel, skulle have Erstatning af dettes Ejere, o. a. m. — Dette Forslag blev i Marts 1884 ophøjet til international Lov, men om det end var et Skridt i den rigtige Retning, har det ikke føleligt bidraget til at værne Kablerne mod deres værste Fjender — Trækvaadsfiskerne.

Efter disse Digressioner skulle vi vende tilbage til Selskabets Udviklingshistorie. Den i 1880 etablerede Route mellem *Nystad og Newcastle via Gøteborg* afgav en saa fortrinlig Befordring for den russisk-engelske Trafik, at Sveriges Transit ad denne Vej fra ca. 24,000 Telegrammer i 1879 steg til ca. 43,000 i 1880, til 104,000 i 1881 og til 129,000 i 1882. Dersom et Brud skulde indtræffe paa Nystad-Grisslehamn Kablet, navnlig i Vinterhalvaaret, hvor Botniske Bugt i Reglen er utilgængelig paa Grund af Is, vilde Selskabet som en Følge af denne enorme Trafikforøgelse komme i en meget vanskelig Situation, fordi Ålands-Anlægget og Libau-Kablet, paa hvilket sidste den russisk-franske Trafik ogsaa var stegen føleligt, ikke under en saadan Eventualitet vilde kunne befordre Ruslands engelske Trafik tilfredsstillende. Selskabet

skred derfor allerede i 1883 til *Tripleringen af de svensk-russiske Kabler* efter derom at have ordnet sig med den svenske og russiske Regering. Kablet blev anskaffet i London og i August afhentet paa Themsen af »H. C. Ørsted«, der den 6te September bragte det til Kjøbenhavn. I Dagene fra den 12te til den 17de s. M. blev Kablet udlagt af samme Skib mellem Grisslehamn og Nystad under teknisk Ledelse af Ingeniør E. B. PETERSEN, og man var saaledes foreløbig sikret mod Følgerne af Kabelafbrydelser. Sin fulde Betydning fik dette Anlæg dog først i 1886, da den svenske Regering den 30te Juni stillede *endnu en Ledning mellem Grisslehamn og Gøteborg* til Selskabets Disposition, og da den russiske Administration den 6te Oktober fuldførte en Dublering af sin Landlinie mellem St. Petersborg og Nystad.

Trods det store Opsving, den europæiske Trafik havde taget efter de paa Konferencen i Berlin 1885 (jfr. Afsnit XI) gennemførte Takstreduktioner, viste Selskabets Kabelsystem sig dog endnu det stigende Arbejde fuldkommen voksent, takket være ogsaa de Forbedringer i Apparater og Ekspeditionsmetoder, som i Aarenes Løb vare blevne indførte. Som et slaaende Bevis paa disses Betydning, baade hvad Ledningernes Udnyttelse og Befordringens Hurtighed angaar, skal eksempelvis anføres, at der paa Ledningerne mellem Newcastle og Gøteborg, der have en Længde af ca. 500 engl. Sømile, i 1873 kun kunde telegraferes med en Hastighed af ca. 22 Ord i et Minut; i 1882 var Hurtigheden stegen til ca. 42 Ord og i 1889 til ca. 90 Ord per Minut. I Tidsrummet fra 1880, da Selskabets sidste engelske Kabel var blevet udlagt, indtil 1889 steg Trafikken imidlertid paa alle fire engelske Kabler fra ca. 400,000 betalte Telegrammer om Aaret til ca. 750,000. Det kunde vel saaledes se ud, som om Kablernes Befordringsevne holdt Skridt med Trafikkens Stigning, idet begge omtrent havde fordoblet sig siden 1880, men dette gunstige Forhold var dog kun tilsyneladende; thi dels blev Befordringsevnen forringet ved de jævnlige Afbrydelser, som fandt Sted, snart paa et og snart paa et andet af Kablerne, og dels stillede det korresponderende Publikum stadig forøgede Fordringer til Telegrammernes Hurtighed.

Den store Trafik, som Selskabet befordrer, fordeler sig ikke jævnt paa alle Tider af Døgnet. Den langt overvejende Del af Telegrammerne indleveres i hvert Land paa aldeles bestemte Timer af Forretningsmandens Kontortid, og det gælder da om at faa dem ekspederede saa hurtigt, at de om muligt kunne naa Adressaterne endnu i disses Kontortid, for at Forretningerne kunne afgøres samme Dag. Dette har selvfølgelig ofte store Vanskeligheder, navnlig for de Telegrammers Vedkommende, der skulle befordres *Øst* over. Her kommer nemlig Klokkesletsforskellen mellem de forskellige Lande til at spille lige saa uheldig en Rolle for Telegrambefordringens Nyttevirkning, som den i modsat Retning begunstiger den. Klokkesletsforskellen mellem London og

St. Petersborg er omtrent 2 Timer, mellem London og Østasien omtrent 8 Timer. Naar et Telegram indleveres i London Kl. 2 Eftermiddag, er Klokken altsaa 4 Em. i St. Petersborg og 10 Em. i Østasien; med en god Befordring vil det til Nød kunne naa St. Petersborg i Forretningstiden samme Dag, derimod umuligt Østasien. Det vil heraf skønnes, hvor stor en Vægt Selskabet maa lægge paa Telegrammernes hurtigst mulige Befordring, og at man ikke kan have Ledninger nok til Disposition paa den travle Tid af Døgnet, selv om man paa den ikke travle Tid vilde kunne lade sig nøje med en eneste.

Af ovennævnte Grunde, og da det var at forudse, at der vilde finde nye Takstreduktioner og deraf flydende Stigning i Trafikken Sted paa den internationale Telegrafkonference, som skulde afholdes i Paris i 1890, udarbejdede Selskabets Direktør allerede i Begyndelsen af Januar s. A. Forslag om Etableringen af et *femte* Kabel mellem *Skandinavien og England* samt om *Dubleringen af det dansk-franske Kabel*, paa hvilket Afbrydelserne, trods alle de udførte Forstærkninger, atter begyndte at blive altfor hyppige.

Det førstnævnte af disse Anlæg, der denne Gang kom til at bestaa af et aldeles *direkte Kabel* mellem *Göteborg* og *Newcastle*, blev forhandlet med den svenske og engelske Administration og bragt til Udførelse endnu samme Aar, efter at Konferencen i Paris var sluttet. Den 30te August 1890 blev der afsluttet Kontrakt med »Telegraph Construction and Maintenance Co.« i London om Tilvirkningen og Udlægningen af Kablet. Ingeniør Dresing forestod Kontrollen baade med Fabrikationen og senere med Udlægningen, assisteret af Underingeniørerne Koefod og Gulstad. I Begyndelsen af November blev Kablet indladet i Fabrikkens store Damper »*Seine*« (Kaptajn Seymour), og under Ledelse af dens Ingeniør, Mr. Corder, paabegyndtes Udlægningen den 16de November fra Newbiggin, idet Kaptajn R. Hammer af Marinen var kontrolerende Observationsofficer. Da det var af stor Vigtighed at faa Kablet nedlagt paa en saadan Maade mellem de to ældre svensk-engelske Ledninger, at man ved forefaldende Reparationsarbejder ikke skulde komme i Kollision med et fejlt Kabel, blev »H. C. Ørsted« benyttet som *Tender* i Skagerak for at markere forskellige Positioner, imellem hvilke Kablet skulde udlægges. Den 19de var Udlægningen heldigt udført indtil 14 engl. Sømile fra Marstrand, og to Dage senere blev Kablet landet her og Anlæget fuldendt; samme Dag, den 21de November 1890, blev dette, *Selskabets femte engelske Kabel*, overgivet til Korrespondancen.

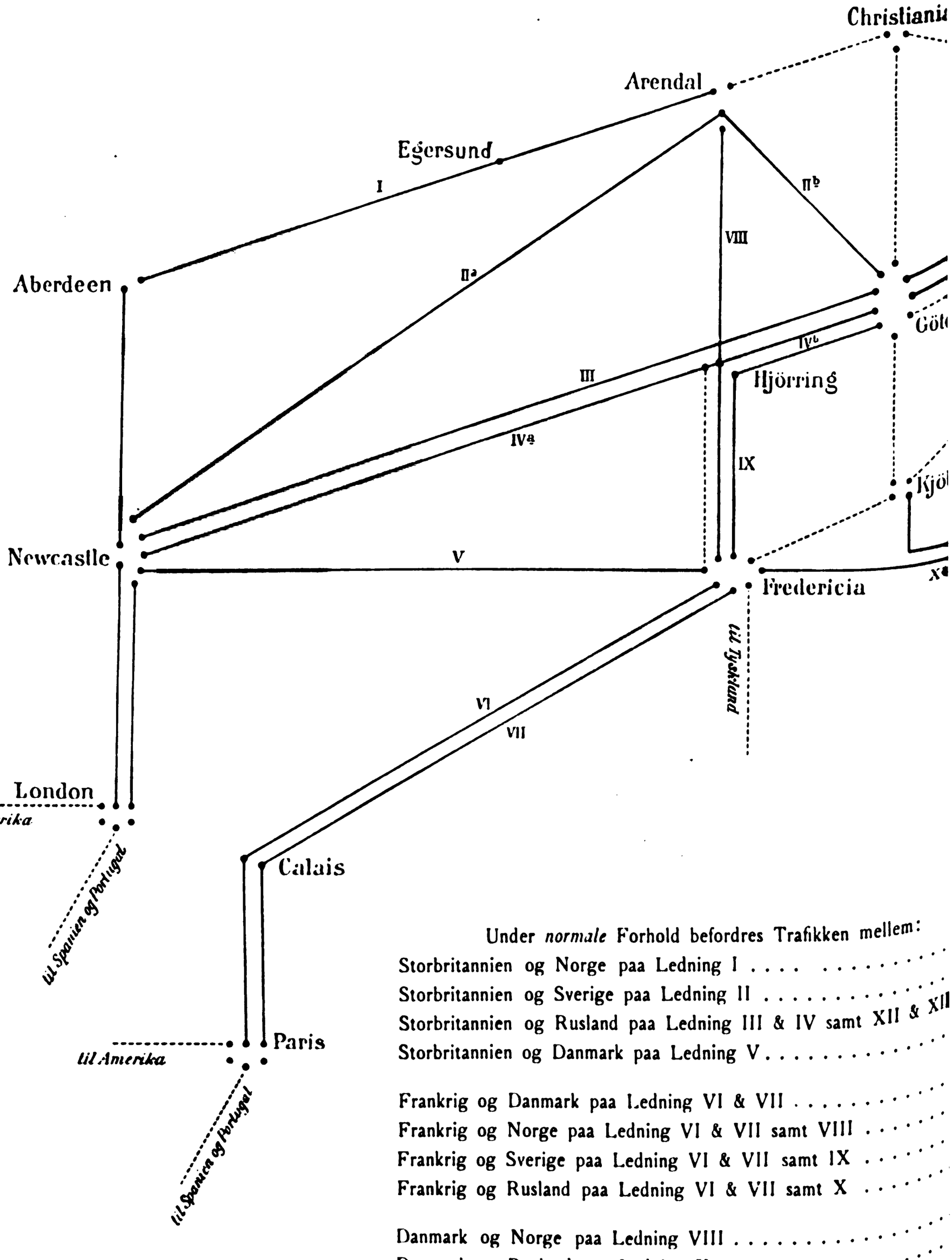
Den i saa mange Aar attraaede *Dublering af det dansk-franske Kabel* blev ikke bragt fuldt saa hurtig til Udførelse, uagtet man i Frankrig var meget gunstigt stemt for Planen. Efter Republikkens Konsolidering indadtil ofrede Regeringen Frankrigs Relationer og Kommunikationer med Udlandet

større Opmærksomhed end hidtil. Den havde desuden, særlig under det fransk-kinesiske Krigsforhold i 1884—85, men ogsaa før og senere, haft overordentlig Fordel af den gratis Befordring paa Selskabets Kabler af franske Statsdepecher, som den havde betinget sig i Koncessionen af 1872. Saa stor havde denne Fordel været, at den rigeligt opvejede den Subvention, som Regeringen hidtil havde ydet det dansk-franske Kabel.

Men Selskabet havde paa sin Side gjort bedrøvelige Erfaringer med Hensyn til dette Kabels Rentabilitet, selv om denne i senere Aar havde forbedret sig. Det indsaa Nødvendigheden af at dublere det, hvis Trafikken til Stadighed skulde blive indbringende, men dets Erfaringer godtgjorde ogsaa, at et nyt Kabel maatte konstrueres af en saa ekstraordinær Styrke, dersom det skulde modstaa Fiskeriredskaber og Opankringer bedre end det gamle, at Anlæget vilde blive exceptionelt kostbart. Af disse Grunde var det nødt til, foruden en *Forlængelse af den franske Koncession*, at forlange en, ganske vist meget moderat, Udvidelse af Subventionen, hvis Billighed Regeringen ogsaa fuldkomment anerkendte. De nødvendige Formaliteter trak dog saa meget i Langdrag, at Sagen først under 5te Juni 1891 kunde approberes af Republikkens Præsident.

Da Selskabet allerede i December det foregaaende Aar havde opnaaet en tilsvarende Forlængelse af sin Koncession i Danmark, var Alt imidlertid saaledes forberedt, at »Telegraph Construction and Maintenance Co.«, med hvilke der ogsaa denne Gang blev sluttet Kontrakt om Anlægets Udførelse, allerede i Juli havde Kablet færdigt. Den 12te og 13de s. M. udlagdes Kystkablet ved Oye og den 24de Kystkablet ved Fanø fra mindre Fartøjer, medens Indskibningen af Hovedkablet foregik i Kabeldamperen »*Scotia*« (Kaptajn Cato). Den 26de Juli splidsede dette Skib sit Kabel til Kystenden paa fransk Side, og under Ledelse af den engelske Ingeniør Mr. Lucas foregik Udlægningen heldigt indtil den 29de, da man havde naaet Fanø-Kablet, og samme Dag fuldførtes Anlæget. Da Landlinierne endnu ikke vare færdige, maatte Kablet foreløbig indstilles til de gamle Ledninger og blev saaledes den 2den August 1891 aabnet for Korrespondancen. Kontrollen med dets Fabrikation og Udlægning var ligesom Aaret i Forvejen overdragen Ingeniør Dresing med Stab, og som kontrolerende Observationsofficer virkede Kaptajn C. Petersen af Marinen. I Løbet af Oktober Maaned fuldførte den franske Administration Ophængningen af den nye Linie mellem Paris og Calais (Oye), saa at Ekspeditionen fra 1ste November kunde foregaa paa begge Kabler.

Efter at de europæiske Anlægs gradvise Udvikling her er skildret i dens Hovedtræk, vil det lønne Umagen at kaste et Blik paa vedføjede grafiske Fremstilling af Ledningerne for at overbevise sig om Systemets praktiske Fuldstændighed.

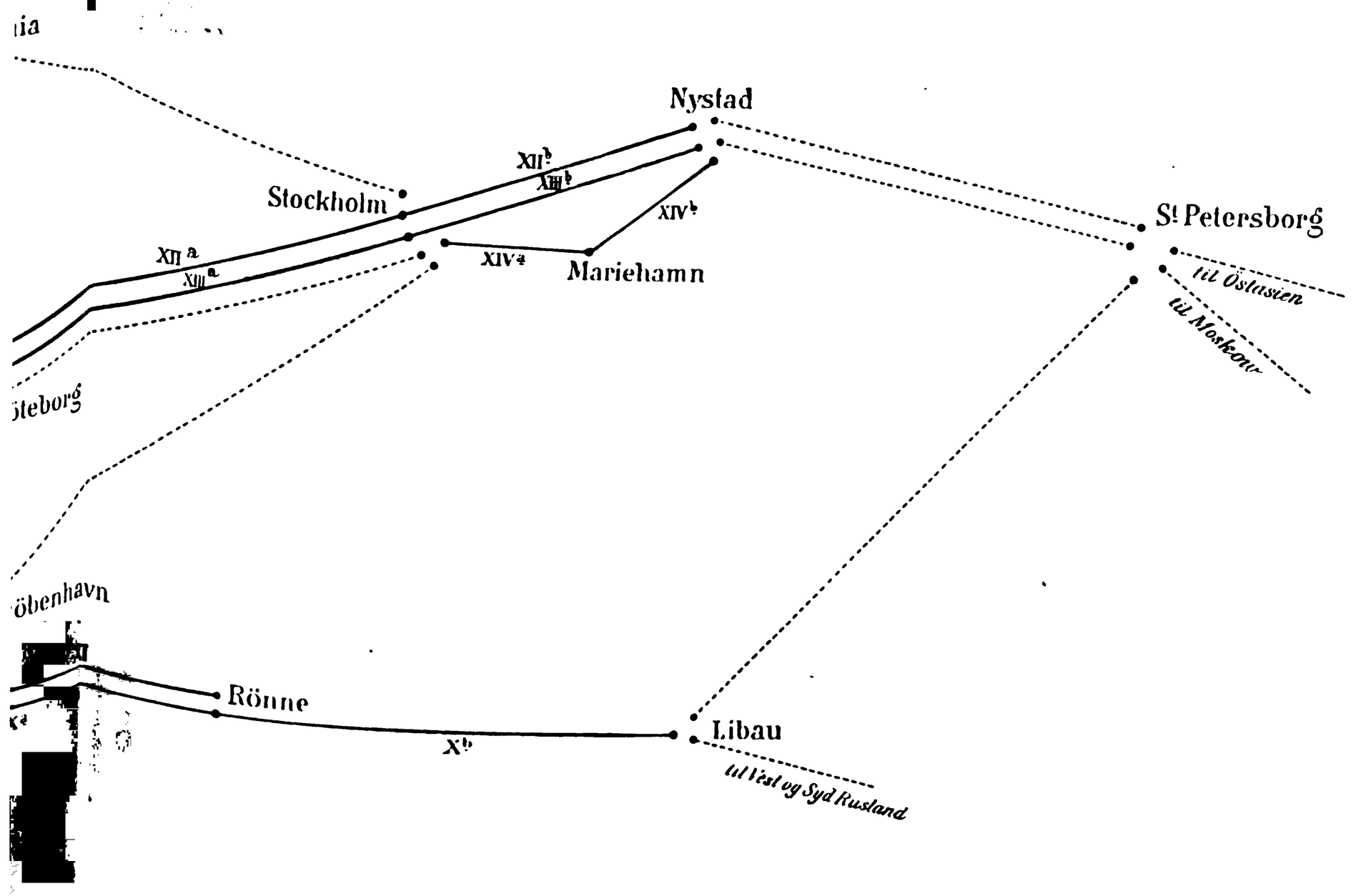
Under *normale* Forhold befordres Trafikken mellem:

Storbritannien og Norge paa Ledning I . . . . . .
Storbritannien og Sverige paa Ledning II . . . . . .
Storbritannien og Rusland paa Ledning III & IV samt XII & XII
Storbritannien og Danmark paa Ledning V . . . . . .

Frankrig og Danmark paa Ledning VI & VII . . . . . .
Frankrig og Norge paa Ledning VI & VII samt VIII . . . . . .
Frankrig og Sverige paa Ledning VI & VII samt IX . . . . . .
Frankrig og Rusland paa Ledning VI & VII samt X . . . . . .

Danmark og Norge paa Ledning VIII . . . . . .
Danmark og Rusland paa Ledning X . . . . . .

Sverige } og Rusland paa Ledning XIV. . . . . .
Norge }

Aberdeen-Arendal.	Under	Afbrydelse	paa	Ledning	I	benyttes	Ledning	II a.
Newcastle-Gøteborg.	—	—	—	—	II	—	—	III.
Newcastle-Nystad.	—	—	—	—	III	—	—	IV.
Newcastle-Fredericia.	—	—	—	—	IV	—	—	III.
Paris-Fredericia.	—	—	—	—	V	—	—	IV a.
Paris-Fredericia-Arendal.	—	—	—	—	VI	—	—	VII.
Paris-Fredericia-Gøteborg.	—	—	—	—	VII	—	—	VI.
Paris-Fredericia-Libau.	—	—	—	—	VIII	—	—	IX & II b.
Fredericia-Arendal.	—	—	—	—	IX	—	—	Statslinierne via Kb.
Fredericia-Libau.	—	—	—	—	X a	—	—	XI.
Stockholm-Nystad.	—	—	—	—	X b	—	—	IX & XII eller XIII.
	—	—	—	—	XI	—	—	X a.
	—	—	—	—	XII	—	—	XIII.
	—	—	—	—	XIII	—	—	XII.
	—	—	—	—	XIV	—	—	XII b eller XIII b.

Det vil af foranstaaende Oversigt fremgaa, at hvert af de tre *skandinaviske Lande* under *normale* Forhold har *een* særlig Ledning og *Rusland to* Ledninger til *Storbritannien*, medens der til *Frankrig* som Regel staar *to* Kabelveje aabne for de fire nævnte Lande. Endvidere vil det ses, at der under Afbrydelse af een Ledning i alle Tilfælde kan stilles en anden Ledning til Disposition i Stedet for den afbrudte uden følelig Ulempe for den øvrige Trafik. Er saaledes f. Eks. det norsk-skotske Kabel (Arendal—Aberdeen Ledningen) afbrudt, befordres den norsk-engelske Trafik paa Arendal—Newcastle Ledningen, medens den svensk-engelske Trafik overføres til den ene af de to Gøteborg—Newcastle Ledninger og saa fremdeles. Selv en samtidig Afbrydelse af flere Ledninger vil ved en passende Kombination af de andre Linier og tilsvarende Fordeling af Trafikken i de allerfleste Tilfælde kunne neutraliseres saaledes, at der ikke sker noget alvorligt Afbræk i den regelmæssige Befordring. Som et, heldigvis dog temmelig enestaaende, Eksempel kan anføres, at uagtet *fem* af Selskabets Nordsøkabler under de heftige Storme i Februar Maaned 1894 samtidig vare utjenstdygtige i et Par Døgn, lykkedes det dog at føre Korrespondancen igennem uden at være nødt til at ty til fremmede Linier, af hvilke de fleste forøvrigt vare lige saa slemt medtagne.

Den her givne Fremstilling af Selskabets Virksomhed i Europa vilde ikke være fuldstændig uden en kort Omtale af et Par fremmede Anlæg, hvori Selskabet har haft en ikke uvæsentlig Andel. Som det første af disse skal her nævnes det for den russiske Regering i 1879 udlagte, ca. 140 engl. Sømile lange Kabel over det *Kaspiske Hav* mellem *Baku* og *Krasnovodsk*. Udførelsen af dette Anlæg skete vel ikke for Selskabets Regning, men lededes af Direktøren og Generalkonsul Pallisen i St. Petersborg. Til at kontrolere Kabelfabrikationen og forestaa Udlægningen valgtes Ingeniør Bohr som Ekspeditionens Chef, assisteret af Maskiningeniør C. Raffenberg og 4 Elektrikere, d'Hrr. A. Fjelstrup, G. Strøm, C. Jensen og A. Ibsen. Desuden bleve 10 danske Matroser hyrede til det egentlige Kabelarbejde. Transporten var i dette Tilfælde forbunden med ganske særlige Vanskeligheder, fordi den bedste Maade, hvorpaa Kablet kunde naa til sit Bestemmelsessted, var ved at prammes ad den kombinerede ca. 2300 engl. Sømile lange Kanal- og Flodvej, som forbinder Neva med Volga og derigennem Østersøen og det Kaspiske Hav. Men ogsaa Udlægningen medførte Vanskeligheder, da der i dette Indlandshav ikke fandtes noget disponibelt Dampskib, der var stort nok til at indlade hele Kablet paa een Gang, end sige et særligt indrettet Kabelskib. Det mest passende, man kunde opdrive, var to smaa Dampere, »Volga« og »Turkmen«, der hver for sig kun kunde rumme mindre Længder af Kablet paa een Gang. Hr. Raffenberg blev i Forvejen sendt til *Astrakan* for at indrette »Turkmen«

til Udlægningsskib og i den Anledning forsyne det med Kabelmaskineri og Tilbehør, medens »Volga« kun blev forsynet med en Kabelbeholder.

Selve Kablet blev fabrikeret af »The India Rubber, Gutta Percha Works Telegraph Company« i Silvertown (London), hvorfra det i Slutningen af Juni blev overført til Cronstadt i den fra Selskabets østasiatiske Anlægshistorie bekendte Kabeldamper »Great Northern«. I Cronstadt fandt Omladning Sted i 6 særligt indrettede, meget store, men lidet dybtstikkende Pramme, og under Tilsyn af den ovennævnte Ingeniørstab tiltraadtes den 18de Juli den langsomme Sejlads gennem Ladoga, Onega o. s. v. og ned ad Volga til Astrakan, idet Prammene snart bleve bugserede af smaa Floddampere, snart trukne frem ved Heste- eller Haandkraft. Denne Rejse tog i Alt 48 Døgn. Paa Berutchi Kosas Red ikke langt fra Astrakan omladedes atter saa meget af Kablet, som »Volga« og »Turkmen« havde Plads til i deres Kabelbeholdere, og begge Skibe afgik derpaa til det i Nærheden af *Baku* udsete Landingspunkt, Forbjerget *Apchéron*. Efter Ankomsten hertil blev Kystenden af Kablet ført i Land den 21de September, hvorpaa selve Udlægningen paabegyndtes den 23de, men forsinkedes ved ugunstige Vejrforhold, og ved at Skibene flere Gange maatte gaa frem og tilbage for at forsyne sig med Kabel. Desuden medgik en Del Tid til Landingen ved *Krasnovodsk* paa den modsatte Kyst, da Kystkablet her maatte føres tværs over et Næs, hvor det blev nedgravet i en Rende med Assistance af et Kompagni russiske Soldater. Endelig den 13de Oktober 1879 var Udlægningen fuldført, og Kablet blev kort efter aabnet for Korrespondancen. En af Selskabets Elektrikere, Hr. R. Olsen, blev ved denne Lejlighed ansat af den russiske Regering i Baku for at vaage over Kablets elektriske Tilstand.

Et andet, mere dagligdags Arbejde har Selskabet udført for fremmed Regning ved Udlægningen af det i 1888 etablerede *dansk-tyske Kabel*. Kabelfabrikanterne, d'Hrr. Felten og Guilleaume i Mühlheim am Rhein, befragtede i dette Øjemed Selskabets Damper »H. C. Ørsted« med tilhørende Besætning og Ingeniørstab. Ogsaa ved denne Lejlighed foregik Transporten fra Kabelfabrikken til Udlægningsstedet paa en temmelig usædvanlig Maade, nemlig per Jernbane, idet de 27 engl. Mile Kabel med en Vægt af ca. 240 Tons bleve læssede paa 12 store Godsvogne og sendte lige fra Mühlheim til Havnen i Warnemünde. Her blev Kablet i Løbet af 3 Dage (30te Aug.—1ste Sept.) indskibet i »H. C. Ørsted«, som den 3die September om Morgenen landede Kystenden ved *Warnemünde* under Ledelse af Ingeniør Dresing, assisteret af Underingeniørerne Koefod og Gulstad. Udlægningen tog kun 12 Timer, og samme Dags Aften var den anden Ende ført i Land ved *Gjedser* og dermed den direkte undersøiske Telegrafforbindelse oprettet mellem Danmark og Tyskland. Af Kablets fire Ledninger benyttes to til Korrespondance mellem

Kjøbenhavn og Berlin, en af Jernbaneforvaltningen til Korrespondance mellem Gjedser og Rostock, medens den fjerde tjener som Reserve.

Som allerede antydet har »H. C. Ørsted« forøvrigt ogsaa udført Kabel-*reparationer* for fremmed Regning. Af disse skal dog her kun dvæles ved Reparationen af »Direct Spanish Telegraph Company«'s Kabel mellem Falmouth og Bilbao, fordi dette Arbejde fortjener særlig Omtale paa Grund af den Hurtighed, hvormed det blev udført trods den uheldige Aarstid og den Spanske Søs traditionelle Urolighed. Den 11te December (1881) forlod Skibet nemlig London og naaede den 14de det Sted, hvor Kabelbrudet antoges at være. Her begyndte man straks Drægningen efter Kablet, var saa heldig næsten øjeblikkelig at faa fat i det ganske tæt ved Brudstedet, og samme Dag (den 14de) fuldførte man Reparationen — et Held, der vakte fortjent Opsigt i Telegrafverdenen.

Efter endt Reparation opfiskede Skibet endnu ca. 100 engl. Sømile gammelt Kabel, der under Carlist-Krigen var blevet nedlagt i strategiske Øjemed mellem Bilbao og Santander, og allerede den 28de s. M. var det tilbage paa Themsen. Om det Arbejde, som Skibet i Maj 1882 udførte for det samme Selskab, og som bestod i en ny Reparation af Bilbao-Kablet, skal kun bemærkes, at om dette end ikke blev udført med en fuldt saa vidunderlig Hurtighed, grundfæstede det dog yderligere Selskabets Kabeldamperes gode Ry.

AFSNIT
VI.

VI.

DE ØSTASIATISKE KABELANLÆGS VIDERE UDVIKLING. 1872—1893.

De yderligere Telegrafanlæg, som ved Selskabernes Sammensmeltning i 1872 vare paatænkte i Østasien, indskrænkede sig til *Amoy's* og eventuelt *Foochow's* Inddragelse i Hongkong-Shanghai Forbindelsen. Den første skulde udføres ved Hjælp af et ca. 40 engl. Sømile langt Dobbeltkabel, der i Slutningen af Maj 1872 blev sat i Arbejde i Henley's Fabrik i London. Foochow's Inddragelse blev derimod foreløbig sat i Bero, fordi den lettere lod sig iværksætte ved Hjælp af en Landlinie til Amoy, som man haabede i en nærmere Fremtid at kunne opnaa Tilladelse til at anlægge.

Om Bygningen af et Dampskib, der kunde afløse »Great Northern« som Kabeldamper i Østasien, var der allerede det foregaaende Aar sluttet Kontrakt med »Burmeister & Wain's Skibsbyggeri«. Den 13de April blev dette Skib, der fik Navnet »H. C. Ørsted«, sat i Vandet fra Refshaleøen; den 2den August foretog det sin Prøvefart i Sundet, og den 10de samme Maaned afgik det med Kaptajn A. Gottlieb som Fører til London, hvor det skulde indlade Amoy-Kablet og faa sit Kabelmaskineri indsat. Skibet var ikke alene indrettet som Kabeldamper, men ogsaa som Bjergnings- og Dykkerdamper, og havde en øvet Dykker om Bord. Man mente nemlig at kunne gøre gode Forretninger i Østasien ved at bjerge strandede Skibe, hvortil der ingen tidssvarende Bjergningsapparater fandtes paa de kinesiske og japanesiske Kyster. Denne Forventning blev dog aldeles skuffet efter flere Aars forgæves Forsøg. Dels viste det sig, at Dykkerne havde vanskeligt ved at arbejde i Yangtze-

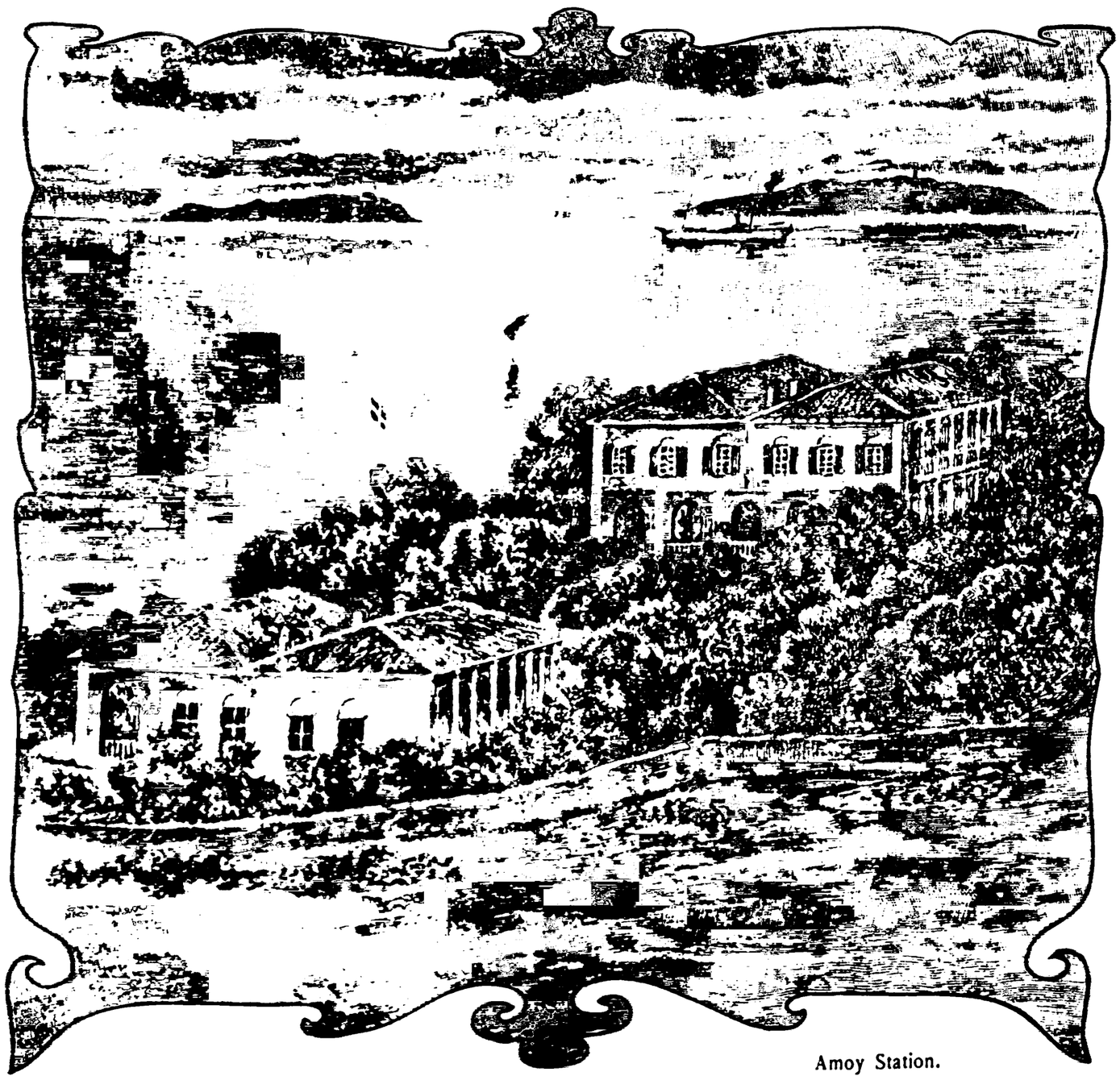
Flodens mudrede Vand, hvor de fleste Grundstødninger foregik, dels og fornemmelig fik »H. C. Ørsted« snart saa meget Kabelarbejde at udføre, at den sjældent i det fornødne Øjeblik var disponibel for Bjergningsarbejde. Den 1ste November tiltraadte Skibet sin Udrejse fra London med flere Telegrafister om Bord, der vare bestemte til Ansættelse i Østasien, ligesom den engelske Ingeniør, Mr. FRANCE, der skulde lede Amoy-Kablets Udlægning, stødte til det paa Rejsen. Den 24de og 25de s. M. passeredes Suez-Kanalen, og den 13de Januar 1873 ankom Skibet til Amoy efter paa Vejen at have anløbet de sædvanlige Havne for at fylde Kul m. m.

Imidlertid havde Løjtnant DREYER truffet de fornødne Forberedelser til Oprettelsen af Stationen i Amoy. Kablet maatte landes paa Øen *Kulangsu,* som ved en smal Havarm er adskilt fra Fastlandet, hvor det egentlige Amoy (Kineserbyen) ligger, medens Europæerne bebo den sundere Kulangsu. Her var imidlertid ingen Bygning at faa til Leje, hverken til Stationsbrug eller til Beboelse, hvorfor det blev nødvendigt at købe den fornødne Grund af Kineserne og derpaa opføre Bygningerne. Det var dog meget vanskeligt at faa de rette Grundejere opspurgte og at ordne alle de Formaliteter, som udkrævedes, og det skyldtes væsentlig den amerikanske Konsuls, General LE GENDRE's, utrættelige Bistand og daværende Telegrafist J. HENNINGSENS Iver, at Alt kom i Orden, og at Bygningerne, et Stations- og et Vaaningshus, kunde staa færdige i rette Tid.

Efter at man i over en Maaned havde ventet paa godt Vejr, stillede Nordost-Monsunen omsider saa meget af, at man den 21de Februar kunde drægge og overskære Hongkong-Shanghai Kablet paa Højden af Amoy. Af Dobbeltkablet om Bord i »H. C. Ørsted« blev den ene Ledning forbunden med det overskaarne Kabels sydlige Del, til Hongkong, den anden med dets nordlige Del, til Shanghai, og derefter foregik Udlægningen uden Uheld ind til Kulangsu, hvor Kablet Dagen efter blev landet og indført i Stationen. Samme Dag, den 22de Februar 1873, blev *Amoy Station* med Herr C. P. NIELSEN som Bestyrer *aabnet for Trafikken,* idet den altsaa til den ene Side ekspederede med Hongkong, til den anden Side med Shanghai. Umiddelbart efter at »H. C. Ørsted« saaledes var bleven disponibel til almindeligt Kabelarbejde, blev den engelske Kabeldamper »Great Northern«, hvis kostbare Befragtning havde været Selskabet en tung Byrde, hjemsendt. Dog havde dette Skib gjort god Tjeneste og udført meget Kabelarbejde, og endnu mere skulde blive »H. C. Ørsted« til Del.

Selskabets første Aar i Kina indviedes nemlig med en Række Kabelafbrydelser, der navnlig gik ud over Ledningerne mellem Shanghai og Hongkong og mellem Shanghai og Nagasaki. De foraarsagedes (jfr. Afsnit III) som oftest af opankrede Skibe og Junker, dernæst af kinesiske Fiskerfartøjer, hvis lange spidse Fiskekroge borede sig ind i Kablerne mellem Jerntraadene,

blottede Kobberledningen og derved fremkaldte Fejl i Kablet, og endelig ved ligefremt Tyveri af Kablerne. De kinesiske Fiskere paa Yangtze- og Woosung-Floden kom nemlig snart under Vejr med, at det sorte Tov, de stundom lettede op fra Flodbunden med deres Ankere, ikke var en almindelig Hampetrosse. Ved at gennemhugge det opdagede de, at det indeholdt baade Jern og Kobber, paa hvis Værdi de havde god Forstand. I Stedet for

Amoy Station.

simpelthen at klare Kablet fra sig, søgte de derfor at hale saa meget om Bord som muligt, og naar de kom til Land, solgte de for Spotpris det kostbare Kabel til ikke mindre praktiske Landsmænd, der vidste at gøre Kobber og Jern anvendeligt paa kinesisk Maade, bl. a. til Thekassesøm og lignende.

Det var under disse Omstændigheder en stor Lykke, at Øen *Gutzlaff* var bleven valgt til Landingspunkt for Kablerne. Mellem *Shanghai, Woosung og Gutzlaff* var Afbrydelsernes Tal nemlig legio, men takket være det sidstnævnte Støttepunkt, hvor der lige fra Begyndelsen oprettedes en Station, der

tillige benyttedes som Semaforstation, kunde en eneste her ansat Telegrafist, naar det ene af Flodkablerne til Woosung var afbrudt, afvekslende stille det andet ind til Ekspedition enten med Nagasaki eller med Amoy (Hongkong). Og vare begge Flodkabler afbrudte, kunde man ved Hjælp af en lille Damper, som Selskabet anskaffede, sende Telegrammerne frem og tilbage over den afbrudte Strækning. Dog var denne Tingenes Tilstand naturligvis langt fra tilfredsstillende; de idelige Afbrydelser af den regelmæssige telegrafiske Forbindelse fremkaldte ikke alene Misfornøjelse hos Publikum, men de forhindrede det ogsaa i at vænne sig til og ubetinget at stole paa Telegrafforbindelsen; Resultatet heraf var, at Trafikken ikke udviklede sig fuldt saa hurtigt som forventet, og at Selskabets Indtægter heller ikke fløde saa rigeligt som haabet.

Hvor deprimerende end de idelige Afbrydelser kunde virke baade paa Selskabets Bestyrelse og paa dets Aktionærer, vare de dog kun Børnesygdomme, som det unge, i sig selv saa livskraftige Foretagende havde at gennemgaa. Allerede i August 1873 havde man indvundet saa megen Erfaring med Hensyn til Kabelafbrydelserne, at det med Bestemthed kunde paavises, at disse, foruden mellem Shanghai, Woosung og Gutzlaff, fortrinsvis grupperede sig paa to Steder, nemlig tæt udenfor Gutzlaff og i Nærheden af Hongkong. Paa alle andre Steder indtraf kun sporadiske Brud, som Kabeldamperen uden Vanskelighed vilde kunne afhjælpe. Der blev da straks udarbejdet en Plan for Kablernes Forstærkning paa hine Strækninger, og den 3die Marts 1874 blev der med Henley's Fabrik afsluttet Kontrakt om Tilvirkningen af en større Længde svært Kabel, der den 15de Maj afgik fra London i Damperen »Joseph Dodds« under Tilsyn af daværende Telegrafist og Elektriker C. Dresing. Dette Kabel ankom til Woosung den 21de Juli s. A., og ved dets Anvendelse paa de for Afbrydelser mest udsatte Steder lykkedes det, saaledes som tilsigtet, efterhaanden føleligt at indskrænke Kabelbrudenes Antal.

Hvad Strækningen mellem *Shanghai og Woosung* angaar, kom man paa en anden Maade ud over Vanskelighederne, idet Selskabet overensstemmende med det oprindelige Program (Afsnit III) allerede i Efteraaret 1871 erstattede en Del af Kablet med en Landlinie, i hvis Bygning og Vedligeholdelse det fik den omboende Befolkning saaledes interesseret, at den fik Lov til at staa uantastet. Ligesom Kineserne følge det Princip kun at honorere deres Læge, saa længe hans Forskrifter bevare dem raske, saaledes betalte Selskabet »de Ældste« i de omliggende Kommuner et vist maanedligt Beløb for Tilsynet med Linien, men afkortede Beløbet for hver Beskadigelse, der fandt Sted — et System, der viste sig meget tilfredsstillende.

Tilstanden forbedredes yderligere, da Selskabet i Foraaret 1873 indtraadte som Parthaver i et af de kinesiske Myndigheder approberet Landevejs-

anlæg mellem Shanghai og Woosung paa Betingelse af, at det her paa hele Strækningen maatte opføre en overjordisk Telegraflinie. Denne blev aabnet for Korrespondancen den 15de August 1873 med tre Ledninger, af hvilke de to bleve direkte forbundne med Kablerne i Woosung og altsaa gjorde Shanghai-Woosung Kablerne overflødige, medens den tredje tjente til Befordringen af *lokal* Trafik mellem *Shanghai* og *Woosung*.

I al sin Lidenhed — Linien er omtrent 10 engl. Mile lang — er dette det *første fuldstændige Landlinieanlæg*, der uantastet er blevet bygget og har faaet Lov til at bestaa paa kinesisk Territorium. Det vakte da ogsaa en ikke ringe Opsigt, og uheldigvis ofrede de lokale Blade det saa stor Opmærksomhed i deres Spalter, at Taotaien (den øverste kinesiske Myndighed) i Shanghai fandt sig foranlediget til at skride ind og gennem Konsulerne forlange dets Fjernelse. Sagen blev imidlertid baade af Taotaien og af Konsulerne refereret til Regeringen og til de fremmede Legationer i Peking, og her døde den hen. Overhovedet havde den *kinesiske* Benyttelse af Telegrafen allerede paa dette Tidspunkt bredt sig saa meget, at ikke alene Handelsstanden drog Fordel af den, men ogsaa Myndighederne — ja selve Centralregeringen i Peking benyttede den og Selskabets kinesiske Ordbog til at korrespondere med sine Afsendinge i Europa.

Shanghai Taotaiens Protest blev vistnok ene rejst »pour acquit de conscience«; thi baade før og efter den viste han sig meget beredvillig til at gøre, hvad han kunde, for at beskytte Selskabets Kabler mod Overlast og Tyveri. Kun forlangte han i de officielle Henvendelser Navnet »Telegraf-Selskab« forandret til »Jerntraads-Selskab«, fordi Kinas Handelstraktater Intet indeholdt om Telegrafkabler eller Telegraftraade. Ved hans Mandariners Hjælp lykkedes det at opspore et helt Kabeltyvekomplot og at faa Hovedmændene eftertrykkeligt afstraffede. Ogsaa ud over sit eget Distrikts Grænser anvendte Taotaien sin Indflydelse til Fordel for Selskabet. Saaledes formaaede Løjtnant Dreyer, varmt støttet af den amerikanske Generalkonsul SEWARD, der var Selskabet en trofast Ven, ham til at sende en Mandarin sammen med ham til Taotaien i Ningpo, under hvis Jurisdiktion en Del af Kyststrækningen mellem Woosung og Gutzlaff henhørte. Denne Taotai udstedte officielle Proklamationer til Fiskerlagene og Junkgilderne i sit Distrikt om, at det var forbudt at beskadige og stjæle Kablerne, og efterhaanden lykkedes det at skaffe Selskabet saa formaaende Forbindelser i den indfødte Befolkning, at endog Præsterne i de Templer, hvor Fiskerne og Søfolkene forrettede deres Andagt, søgte at paavirke disse til Fordel for Kablerne. Nok sagt, der udviklede sig i og omkring Shanghai lidt efter lidt et godt og harmonisk Forhold mellem Selskabet og den indfødte Befolkning; baade direkte og indirekte modtog man talrige Beviser paa Velvilje og Sympati, ligesom de

officielle Proklamationer, Kabeltyvenes Afstraffelse, Myndighedernes egen Benyttelse af Telegraflinien m. m. afgave tilstrækkelige Beviser for, at Selskabets Virksomhed ansaas for fuldkommen legal og berettiget af de Øvrigheder, der vare satte til at vaage over den kinesiske Regerings Højhedsret og Territoriets Ukrænkelighed.

Ganske anderledes gik det med et andet Foretagende, der netop i samme Tidsrum og under engelske Auspicier blev bragt til Udførelse paa samme Terrain. Paa den mellem Shanghai og Woosung anlagte Landevej paabegyndte man nemlig Bygningen af en *Jernbane,* der dels vilde kunne faa nogen Betydning for Shanghai's Handel, men til hvilken man dog fornemmelig knyttede Haabet om, at den skulde blive banebrydende for Indførelsen af dette vigtige Kommunikationsmiddel i Kina. Ligesom Telegraflinien paa samme Strækning var en »ballon d'essai« paa Telegrafsagens Omraade, saaledes skulde Jernbanelinien være et tilsvarende Forsøg paa Jernbanesagens Omraade. Desværre blev Resultatet vidt forskelligt. Om den Uvilje, der i Peking næredes mod Indførelsen af Jernbaner paa kinesisk Jordbund, havde man allerede i Forvejen faaet et talende Vidnesbyrd. Under Hertugen af Sutherland's Præsidium havde der nemlig i 1873 i London dannet sig en Komité, der indsamlede Lst. 60.000 for at forære Kejseren et Jernbaneanlæg, idet man haabede derved paa en praktisk Maade at kunne vække Hans Majestæts og Regeringens Interesse for dette Befordringsmiddel. Komiteen maatte imidlertid opløse sig, fordi den tiltænkte Opmærksomhed paa Forhaand blev afslaaet, da den i de ledende kinesiske Kredse herskende Konservatisme ikke kunde forsone sig med Tanken om at se en saa barbarisk Indretning som en Jernbane i Nærheden af Peking's hellige Mure. Man var saaledes ikke helt uforberedt paa, hvad der kunde ske, da man, skuffet paa den Kant, nu søgte at skabe et *fait accompli* ved Anlæget af den korte Forsøgsbane mellem Shanghai og Woosung uden lovformelig Bevilling. Det viste sig da ogsaa snart, at den kinesiske Regering ikke var til Sinds at lade sig overrumple paa denne Maade, thi endnu inden Anlæget var fuldført, nedlagde de kinesiske Myndigheder energiske Protester imod dets Berettigelse. Desuagtet blev den første Halvdel af Banen aabnet for Trafikken den 1ste Juli 1876; men trods alle den britiske Regerings Anstrængelser bleve Ejerne nødte til imod passende Erstatning at afstaa det fuldførte Anlæg til den kinesiske Regering, dog med den Bestemmelse, at det skulde holdes i Drift i et Aar af de derved ansatte Europæere. Man haabede endnu, at Kineserne i Løbet af dette Tidsrum vilde komme saa meget til Erkendelse af Jernbanens Nytte, at de derefter vilde holde Driften gaaende for egen Regning. Men uagtet Linien lige fra Begyndelsen betalte sig godt, uagtet »Fungshui« ikke særligt tilkendegav noget Mishag ved denne Lejlighed, medens den indfødte Befolkning med stigende Interesse baade iagttog og benyttede »Ilddrage-

vognen« — som Jernbanetoget blev kaldet, — saa blev dog Resultatet, at Vicekongen i Nanking, Shen Pau-Chen, da Anlæget i Oktober 1877 blev overgivet til de kinesiske Myndigheder, beordrede Driften stoppet, Skinnerne opbrudte og ethvert Spor af den forsøgte Innovation udslettet. Denne Ordre blev udført i Ordets bogstavelige Forstand, og hele Materiellet blev sendt over til Formosa, hvor det fik Lov til at ruste op*).

Ikke uden Bekymring var Selskabet Vidne til den Behandling, der blev Jernbaneanlæget mellem Shanghai og Woosung til Del; thi det maatte jo være forberedt paa, at dets jævnsides løbende Telegraflinier vilde komme til at dele samme Skæbne, og Vicekongen Shen Pau-Chen forlangte da ogsaa deres Fjernelse. Dog gik han ligesom tidligere Taotaien i Shanghai ind paa, at Sagen refereredes til Peking, og det er et glædeligt Bevis paa den Anerkendelse og Yndest, som Selskabet allerede den Gang havde vundet, at Sagen, trods den mod Jernbaneanlæget ophidsede Stemning, atter blev begravet, og at Telegraflinierne uhindret kunde fortsætte deres Virksomhed.

I Tiden mellem de to her omtalte Protester mod Shanghai-Woosung Anlæget (og der havde været flere end disse) havde Selskabet imidlertid ved den danske Regerings Hjælp vundet en endnu vigtigere og mere formel Anerkendelse af sin *submarine Virksomheds* Legalitet. Af Aarsager, der findes nærmere skildrede i Afsnit VIII, indgik Bestyrelsen i August 1874 med Andragende til Regeringen om Udsendelsen af et ekstraordinært *dansk Gesandtskab,* der kunde skaffe Selskabets Virksomhed i Kina samme Beskyttelse og traktatmæssige Anerkendelse, som Danmark i 1862—63 havde opnaaet for sin Handels- og Skibsfartsvirksomhed. Regeringen opfyldte dette Ønske ved at udnævne General W. Raasløff, den Samme, der havde forhandlet Danmarks Handelstraktat med Kina, og som senere i sin Egenskab af Marineminister havde vist Selskabet stor Interesse, til overordentlig Gesandt i Kina og Japan. Han afrejste i Oktober 1874 fra Marseille og ankom i Begyndelsen af December til Peking, ledsaget af Premierløjtnant A. L. Smith af Artilleriet som Adjudant samt af Premierløjtnant C. Schultz, en af Selskabets Telegrafister, der blev stillet til Generalens Disposition, dels for at oplyse ham i tekniske Spørgsmaal, dels for at være Gesandtskabet til Nytte med sit Kendskab til kinesiske Forhold og det kinesiske Sprog, som Selskabet havde givet ham Lejlighed til at studere i Peking.

---

*) Først i 1882 blev der under Vicekongen Li Hung Chang's Auspicier anlagt en kort Jernbane i Forbindelse med Kaiping Kulminer, der senere blev forlænget til Tientsin og Taku og i den allerseneste Tid er bleven ført videre til Shanhai Kwan, en vigtig Havneplads ca. 100 engl. Mile fra Tientsin. Dette er paa et Par smaa Bjærgværksdriftsbaner nær den eneste Jernbane, der endnu findes i Kina.

General Raasløff satte sig straks i Forbindelse med de andre fremmede Legationer i Peking og opnaaede hurtigt deres Understøttelse, hvad Hovedformaalet for hans Udsendelse angik. Allerede den 24de December, et Par Uger efter hans Ankomst, lykkedes det ham at faa den *russiske*, den *engelske*, den *franske*, den *tyske* og den *amerikanske* Gesandt til at underskrive en Protokol, i hvilken de alle forpligtede sig til at indgive en i Indhold identisk Note til den kinesiske Regering, hvori denne opfordredes til at træffe de nødvendige Foranstaltninger til Beskyttelsen af de i kinesiske Farvande nedlagte Telegrafkabler. Endvidere forpligtede de nævnte Gesandter sig til at instruere de dem underlagte Konsulater om, hvert paa sit Omraade, at bidrage til Opnaaelsen af samme Formaal.

I Henhold til denne fælles Beslutning indsendte General Raasløff den 28de December en Note til Prins KUNG, Præsident for det kinesiske Udenrigsministerium (Tsungli-Yamen), i hvilken han — paaberaabende sig Telegrafforbindelsernes store Betydning, det danske Selskabs anerkendte Takt og Loyalitet samt den Understøttelse, som adskillige lokale Myndigheder i Kina allerede havde ydet det — anmodede om, at ogsaa den kejserlige Regering vilde udstrække sin Beskyttelse over Kablerne. Noter i samme Aand bleve indsendte fra de andre Gesandtskaber i Peking, og de fandt aabent Øre, eftersom Tsungli-Yamen allerede vidste Besked om Selskabet, havde benyttet sig af dets Linier og havde vendt det døve Øre til de tidligere indkomne Protester mod dets Virksomhed.

Det varede da ogsaa efter orientalske Forhold kun meget kort Tid, inden Prins KUNG besvarede Noten. Hans Svar til General Raasløff er dateret den 4de Dag i den 12te Maaned i det 13de Aar af Tungchi's Regering (den 11te Januar 1875) og har ikke alene Interesse, fordi den kinesiske Regering gennem det anerkendte Selskabets Virksomhed og lovede at beskytte dets Kabler, men ogsaa fordi der gives et Résumé af dens Stilling til tidligere Andragender i samme Retning. Vi skulle derfor give et Uddrag af Prins Kung's Svarnote, saavidt muligt med Bevarelse af dens karakteristiske Stil:

I Besvarelse af de forskellige Noter fra Gesandtskaberne bemærker Prinsen, at der ikke i Kinas Traktater med Udlandet findes nogen som helst Bestemmelse angaaende Telegraflinier.

Der har aldrig været Spørgsmaal om saadanne, før den russiske Minister, Hr. Baluzeck, i 1861 mundtligt foreslog at bygge en Telegraflinie mellem Peking og Tientsin. — Man svarede ham, at dette var umuligt, og derved blev det.

I 1862 forespurgte den britiske Minister, Sir Frederick Bruce, skriftligt, om der var givet Tilladelse til at bygge en saadan Linie, og tilføjede, at det vilde være meget nyttigt at sætte Peking i telegrafisk Forbindelse

med de for Fremmede aabnede Havnestæder. — Man svarede ham, at i Betragtning af de talrige Vanskeligheder, der stode i Vejen for hans Forslag, kunde dette ikke billiges.

I 1865 stillede den russiske Minister, General Vlangaly, Forslag om en Telegraflinie (Peking-Kjachta, jfr. Afsnit III), som den kinesiske Regering selv skulde udføre. — Man svarede ham, at Kina naturligvis gerne vilde gaa ind paa en saa god Ide, dersom det ikke frygtede for, at Linien vilde blive beskadiget.

I 1870 rejste endelig den britiske Minister, Mr. Wade, Spørgsmaalet om at lægge en undersøisk Telegraftraad (jfr. Afsnit III) og forklarede Forskellen mellem en saadan og en overjordisk Traad, som der hidtil havde været Tale om. — Man svarede, at det var umuligt at garantere et saadant Kabels Sikkerhed i de indre kinesiske Farvande, hvor der findes Pirater og andre Voldsmænd, som Regeringen ikke kan lægge Haand paa. Det vilde derfor være umuligt at komme til en Forstaaelse.

I sit Svar erklærede Mr. Wade, at da Regeringen ikke ønskede at tilstede Kablernes Landing, kunde man jo skelne mellem Kabler og Landlinier. — Man svarede hertil, at Regeringen ikke vilde vaage over de undersøiske Kabler, og at deres Sikkerhed ikke vedrørte de lokale Myndigheder.

Alt dette beviser, at de Beskadigelser af Telegrafkablerne, som nu finde Sted, forlængst have været forudsete af Tsungli-Yamen. Man havde ikke Midler til at skride ind mod Voldsmændene.

Ikke destomindre vil man i Besvarelse af de forskellige Noter og i Betragtning af, hvad der skyldes Venskabet og den gensidige Velvilje, tilskrive General-Guvernørerne og Øvrighederne i Kystdistrikterne, at de skulle instruere de lokale Myndigheder om at overveje, hvilke Forholdsregler der kan træffes til Kablernes Beskyttelse, og derefter bringe dem til Udførelse.

Ovennævnte Skrivelse, der blev tilstillet alle Gesandtskaberne i Peking, som havde deltaget i Henvendelsen til Tsungli-Yamen, indeholdt ikke alene en Anerkendelse af Selskabets Kablers Tilstedeværelse og Virksomhed paa kinesisk Territorium, men den tilsagde dem ogsaa Regeringens Beskyttelse. Vanskeligt kunde Tsungli-Yamen have udtalt en større Anerkendelse af Selskabets Politik og Fremgangsmaade end den, der her blev det til Del ved Anførelsen af alle de tidligere Tilfælde, hvor man havde *afslaaet* europæiske Stormagter lignende Begunstigelser. Lige saa lidt som General Raasløff i sin Note havde indladt sig paa at berøre de Forhold, under hvilke Selskabets Kabler vare blevne landede, lige saa lidt fandt den kinesiske Regering Anledning til at relevere dem. At den danske Minister gik ud fra den fuldbyrdede Kendsgerning, var kun klog Politik; men at den kinesiske Regering holdt

sig til samme Udgangspunkt, var en Erkendelse af dens Tilfredshed med, hvad der var foregaaet, og med Selskabets hele Optræden og Virksomhed paa kinesisk Territorium. Den er dobbelt smigrende, naar man mindes det uheldige Udfald af de engelske Bestræbelser for paa lignende Maade at skabe et »fait accompli« paa Jernbanevæsenets Omraade ved at anlægge den tidligere omtalte Jernvej mellem Shanghai og Woosung.

Den danske Gesandt og hans Kolleger skyndte sig da ogsaa med at anerkende Modtagelsen af Tsungli-Yamen's Skrivelse i en identisk Note, der pointerede de gjorte Indrømmelser og givne Løfter, ligesom de straks bragte disse til deres respektive Konsulers Kendskab ved Instruktioner om at virke i den tilsigtede Retning hos de lokale kinesiske Myndigheder. Medens man ved mange andre Lejligheder har bebrejdet den kinesiske Regering, at den er villig nok til at give Løfter, men mindre villig til at indfri dem, saa havde Selskabet ved denne Lejlighed Intet at beklage sig over i saa Henseende. Overalt fandt det Myndighederne rede til at støtte det baade i Ord og i Gerning, hvad Kablernes Beskyttelse angik. — Anderledes stillede Regeringen sig paa dette Tidspunkt med Hensyn til Selskabets Bestræbelser for at realisere sit tidligere omtalte Ønske om ved Hjælp af en *Landlinie* at forbinde *Amoy* med *Foochow,* et Forsøg, hvis komplicerede Historie og uheldige Udfald findes nærmere omtalt i Afsnit VIII.

Alle de i det Foregaaende omtalte Foranstaltninger til Kablernes Beskyttelse i Forbindelse med Indførelsen af hensigtsmæssige Ordtariffer (jfr. Afsnit XI), med Udviklingen af de japanesiske Landlinier (jfr. Afsnit VIII), med den efterhaanden forbedrede *Joint Purse* Overenskomst med »Eastern Extension Telegraph Company« (jfr. Afsnit IX) og med de Besparelser, som indvandtes ved Anvendelsen af indfødt Personale i Telegraftjenesten (jfr. Afsnit X), medførte Aar efter Aar mere tilfredsstillende Resultater af Selskabets Drift i Østasien.

Desuagtet maatte det snart staa klart for Bestyrelsen, at skulde Resultaterne fuldt ud svare til de oprindelige Forventninger, vilde det blive nødvendigt at tilvejebringe en *Dublering af Ledningerne,* saaledes at Trafikken altid med Sikkerhed kunde skaffes igennem, selv om et eller flere Kabler vare afbrudte. Dette Maal kunde naas paa to Maader: *enten* ved en undersøisk Dublering af Kablerne, der dog vilde blive meget kostbar, *eller* ved Anlæget af Landlinier i Kina, som arbejdede Haand i Haand med Selskabet ifølge venskabelig Overenskomst. Saaledes vilde en Dublering af Hongkong-Amoy-Shanghai Kablet meget billigt kunne udføres ved Anlæget af en Landlinie mellem disse Byer, og en Dublering af Kinas Forbindelse med Rusland og derigennem med Europa vilde i alt Fald forholdsvis billigt kunne

opnaas ved et Landlinieanlæg fra Shanghai over Tientsin og Peking til den russo-kinesiske Grænse.

Den sidste Udvej maatte mest tiltale Selskabet, baade fordi den i og for sig smeltede sammen med dets ideelle Formaal: *at delagtiggøre hele Kina i Telegrafens Goder,* og fordi den ikke vilde fordre direkte Kapitaludlæg for Selskabet, dersom Kina vilde følge Japans Eksempel og ved egne Midler skabe sig et indre Telegrafnet. Ihvorvel det et kort Øjeblik i 1874—75 (jfr. Afsnit VIII) tegnede til, at Kina vilde slaa ind paa denne Vej, bleve Forhaabningerne i saa Henseende dog i lang Tid skuffede, og Selskabet maatte derfor søge Midler til at realisere den første Udvej, den *undersøiske* Dublering af Kablerne. Selv kunde det dog ikke paa den Tid rejse Kapitalen hertil; thi hvor tilfredsstillende dets Drift end efterhaanden udviklede sig for de Indviede og for dem, der havde Troen paa dets Fremtid, saa gjorde der sig dog hos Publikum og hos Aktionærerne mere pessimistiske Anskuelser gældende. Snart var man misfornøjet med, at der ikke blev henlagt tilstrækkeligt til Reservefondet, snart med, at dette blev begunstiget paa Udbyttets Bekostning. Den Stemning i Danmark, der en Tid havde baaret Foretagendet frem, slog over i sin Modsætning og trykkede det ned, hvorved ogsaa Aktiernes Værdi og Selskabets Kredit bleve nedtrykte. Det vilde i hine Aar (1875—1878) have været aldeles umuligt for Bestyrelsen at rejse ny Kapital paa rimelige Betingelser, uagtet der baade blev betalt rimelige Dividender og henlagt rimelige Beløb til Reservefondet.

Ønskeligheden af Kablernes Dublering gjorde sig ogsaa stærkt gældende i *Rusland,* der havde en betydelig Indtægt af *Transittrafikken via Wladiwostock,* hvilken selvfølgelig led følelige Skaar, naar Kablerne vare afbrudte. Hertil kom den store Vigtighed, som det havde for Regeringen saavel i Fredstid som i Krigstid at kunne stole paa sine *uafhængige* Telegrafforbindelser med Japan og Kina. Hvor stor Betydning man f. Eks. i Storbritannien *tillagde og stadig tillægger* sine Kommunikationers Uafhængighed, fik man et iøjnefaldende Bevis paa ved den engelske Regerings Indkøb af Lst. 4.000.000 Suez-Kanal Aktier i 1875 og i den Agitation, som kort efter rejste sig i England til Fordel for Regeringens Erhvervelse af de Telegrafkabler, der forbinde Moderlandet med dets Kolonier, og for deres Dublering og videre Udstrækning. Købet af Kablerne blev der vel Intet af, men derimod har den britiske Regering siden hin Tid efterhaanden bragt meget store Ofre i Form af Subventioner for at faa den ene efter den anden af sine fjerne Besiddelser sat i uafhængig Telegrafforbindelse med Moderlandet.

Ovenstaaende Begivenheder indeholdt en stærk Opfordring for Selskabet til at søge *Ruslands* Bistand til Kablernes Dublering, og den 16de Marts 1876 rejste *Direktøren* til St. Petersborg for at forhandle dette vigtige An-

13*

liggende med den russiske Regering. Han søgte først at opnaa en Rentegaranti paa den til Dubleringen fornødne Kapital, men dette blev afslaaet som stridende mod Regeringens Doktriner. Ved personlige Forhandlinger med *Inden- og Udenrigsministeriet* og navnlig med den højt ansete Finansminister, Gehejmeraad v. REUTERN, lykkedes det ham dog lidt efter lidt at gøre Sagens Betydning saa indlysende for Regeringen og at finde en *modus vivendi*, der var saa acceptabel for denne, at man den 15de Maj enedes om et Konventionsforslag, der væsentlig gik ud paa: at den russiske Regering skulde yde Selskabet et Laan af Lst. 500.000, for at det kunde udføre en Dublering af de østasiatiske Kabler mellem Wladiwostock, Nagasaki og Shanghai. De Lst. 200.000 heraf skulde Regeringen selv forrente og amortisere; de Lst. 300.000 skulde Selskabet forrente med 5 %, og naar Ruslands Indtægt af Trafikken via Wladiwostock overskred Lst. 80.000 om Aaret, skulde det Overskydende anvendes til Amortisation af denne Del af Laanet. Som Sikkerhed for Opfyldelsen af sine Forpligtelser skulde Selskabet hos Regeringen deponere Obligationer til et Beløb af Lst. 300.000 samt Aktier til et Beløb af Lst. 200.000, hvilke sidste denne dog ikke havde Ret til at afhænde eller forlange Udbytte af, medmindre Selskabet ikke gjorde sin Skyldighed.

Herr v. Reutern udtalte dog aabent for Direktør SUENSON, at Laanet ikke kunde ydes øjeblikkeligt, men ønskede samtidig, at Selskabet i Løbet af Aaret skulde afholde en Generalforsamling, der kunde give sit Samtykke til den foreslaaede Transaktion, som vilde nødvendiggøre visse Forandringer i dets Love. Af denne Grund afholdtes der den 26de August s. A., under Ledelse af Højesteretsadvokat C. LIEBE, en ekstraordinær Generalforsamling i Kjøbenhavn, ved hvilken omtrent Halvdelen (74.010 Aktier) af Selskabets Aktiekapital var repræsenteret. Forsamlingen blev gjort bekendt med Ordlyden af den paatænkte Konvention og vedtog enstemmigt de foreslaaede Forandringer i Lovene, af hvilke den vigtigste var: at Selskabets Kapital kunde forøges til Kr. 36.000.000 (Lst. 2.000.000) og deles i Aktier og Obligationer, dog saaledes at Obligationsbeløbet ingen Sinde maatte overskride Halvdelen af den samlede Kapital. — Man var saaledes rede til, naar som helst det maatte passe Rusland, at bringe Konventionen til Udførelse; men Aaret efter (April 1877) udbrød Krigen mellem dette Land og Tyrkiet, der først endtes ved Freden i San Stefano den 3die Marts 1878, og Rusland fik anden, mere paatrængende, Brug for sine Penge baade straks og i adskillige Aar derefter.

Dog gav denne Laans-Episode foreløbig Stødet til, at Selskabet fik en anden meget betydningsfuld Forholdsregel gennemført til Gavn for Trafikken mellem Europa og Østasien. Det vilde nemlig ikke være tilstrækkeligt, at Kablerne bleve dublerede, dersom Rusland og Selskabet skulde finde Erstatning

for de Midler, som anvendtes herpaa, men det var af næppe ringere Vigtighed, at de russiske Landlinier, der fra *Nystad* og *Libau* i Vest til *Wladiwostock* i Øst forbinde Selskabets to Kabelnet, samtidig kom i en langt bedre Forfatning og bleve bedre betjente, end Tilfældet hidtil havde været. Da Wladiwostockliniens Historie er behandlet i et Afsnit for sig selv, skal her blot nævnes, at det i Slutningen af 1876 lykkedes at faa den russiske Regerings Samtykke til, at Selskabet sendte en Kommission, under Ledelse af Kammerjunker, Kaptajn W. v. HEDEMANN, ud gennem Sibirien med den Opgave i Forbindelse med de lokale Autoriteter at undersøge Telegrafliniernes Tilstand, afgive Indberetning om den og fremkomne med Forslag til gennemgribende Forbedringer, saavel hvad Materiel som hvad Organisation og Betjening angik. Som nærmere omtalt i Afsnit VII samledes Kommissionen i St. Petersborg i December 1876, tiltraadte derfra Udrejsen den 18de Januar 1877 og ankom til Wladiwostock den 19de September s. A. Herfra naaede den over Japan og Kina hjem med Paketterne og indtraf i Kjøbenhavn i Januar 1878. Dens Arbejder og Forslag fik en ikke ringe Betydning for Wladiwostocklinien og foranledigede Kammerjunker Hedemanns Ansættelse som Selskabets Agent i St. Petersborg i Februar 1878, for at han bl. a. kunde bidrage til Gennemførelsen af de omfattende Forslag til Forbedringer, som Kommissionen havde udarbejdet, og som faktisk for største Delen bleve gennemførte i de paafølgende Aar.

Dubleringsprojektet blev imidlertid ikke tabt af Sigte, saa meget mindre som der i Aarene 1879—81 forefaldt Begivenheder i Kina, der i høj Grad kunde bidrage til at udvikle Kinas Trafik med Rusland og Europa. I 1879 opstod nemlig mellem Rusland og Kina de bekendte Stridigheder om *Kuldja* Distriktet, der i et givet Øjeblik antoge en temmelig skarp Karakter og gave Anledning til mange Udvekslinger mellem de to Landes Regeringer. Dette aabnede omsider den indflydelsesrige kinesiske Statsmand, Vicekongen LI HUNG-CHANG's Øjne for Ønskeligheden af at forbedre Kommunikationerne ved Anlægget af *Landlinier i Kina.* I 1880 overdrog han Selskabet først at opmaale og derefter at forestaa Anlægget af en henved 1000 engl. Mile lang Telegraflinie mellem *Shanghai* og *Tientsin,* der ved Selskabets Energi fuldførtes saa hurtigt, at den allerede kunde indvies den 29de November 1881, og snart efterfulgtes af andre betydningsfulde Anlæg.

Under de Forhandlinger, som disse Begivenheder gave Anledning til — de førtes væsentlig af Sekretær C. SCHULTZ og af Selskabets Stationsbestyrer i Amoy, Herr J. HENNINGSEN, og findes udførligere omtalte under Afsnit VIII — fattede Vicekongen saa stor Tillid til og Interesse for Selskabet, at han under 8de Juni 1881 paa Regeringens Vegne i sin Egenskab af kejserlig Kommissær tilstod Selskabet *en Koncession,* der var vel skikket til at vække Forbavselse overalt, idet den bl. a. indeholdt følgende vigtige Privilegier for Selskabet:

1. Absolut Eneret paa de Kabelforbindelser, det allerede havde etableret i Kina. Skulde det ønske at lande andre Kabler, maatte Regeringens Samtykke først erhverves. I tyve Aar vilde Regeringen ikke tilstede Andre end Selskabet at lande Telegrafkabler i hele Kejserdømmet.
2. I samme Tidsrum af tyve Aar vilde Regeringen heller ikke selv etablere Kabler eller Landlinier — eller tillade Andre at gøre det —, der kunde konkurrere med noget af Selskabets Kabler. Hvor ingen Konkurrence kunde opstaa, forbeholdt den sig frie Hænder.
3. Dersom Regeringen bestemte sig til at foretage Telegrafanlæg, skulde Selskabet have Fortrinsret til at udføre Arbejdet.

Til Gengæld maatte Selskabet forpligte sig til gratis at befordre kinesiske Statstelegrammer paa sine Kabler i Østasien og i Europa.

Koncessionen var udfærdiget i to Eksemplarer, paa Kinesisk og Engelsk, begge forsynede med Vicekongens officielle Segl, hvis Autenti blev attesteret af det danske Konsulat i Tientsin.

De vide Horisonter, som denne Koncession i Forbindelse med de allerede udførte eller projekterede Landlinieanlæg aabnede for en rask Udvikling af Kinas Telegramtrafik, gjorde Kabeldubleringen dobbelt paatrængende. Saa snart Forholdene i Rusland tillode det, henvendte Selskabet sig derfor paa ny til den russiske Regering, efter at et Par langvarige Afbrydelser paa Wladiwostock-Nagasaki Kablet i Slutningen af 1881 og i Begyndelsen af 1882 havde bragt denne til stærkt at føle Savnet af en Duplikatlinie. I en Memoire, der indsendtes i Begyndelsen af 1882, mindede man Regeringen i St. Petersborg om det i 1876 forhandlede Konventionsforslag, og da man havde erfaret, at der plejedes Forhandlinger mellem Rusland og Kina om Anlæget af Forbindelseslinier over Landgrænsen, henpegede man samtidig paa Muligheden af at dublere Kabelforbindelsen ved *en Landlinie* mellem *Peking* og *Kjachta,* dersom Rusland skulde være mere stemt for denne Udvej. En saadan Forbindelseslinie igennem det urolige og lovløse Mongoli vilde selvfølgelig ikke blive saa betryggende som den direkte Kabeldublering, men paa den anden Side vilde den, dersom Ønsket om dens Anlæg senere hen skulde opstaa, vanskeligere kunne realiseres, naar baade Rusland og Selskabet nu bragte Ofre for Dubleringen ad undersøisk Vej.

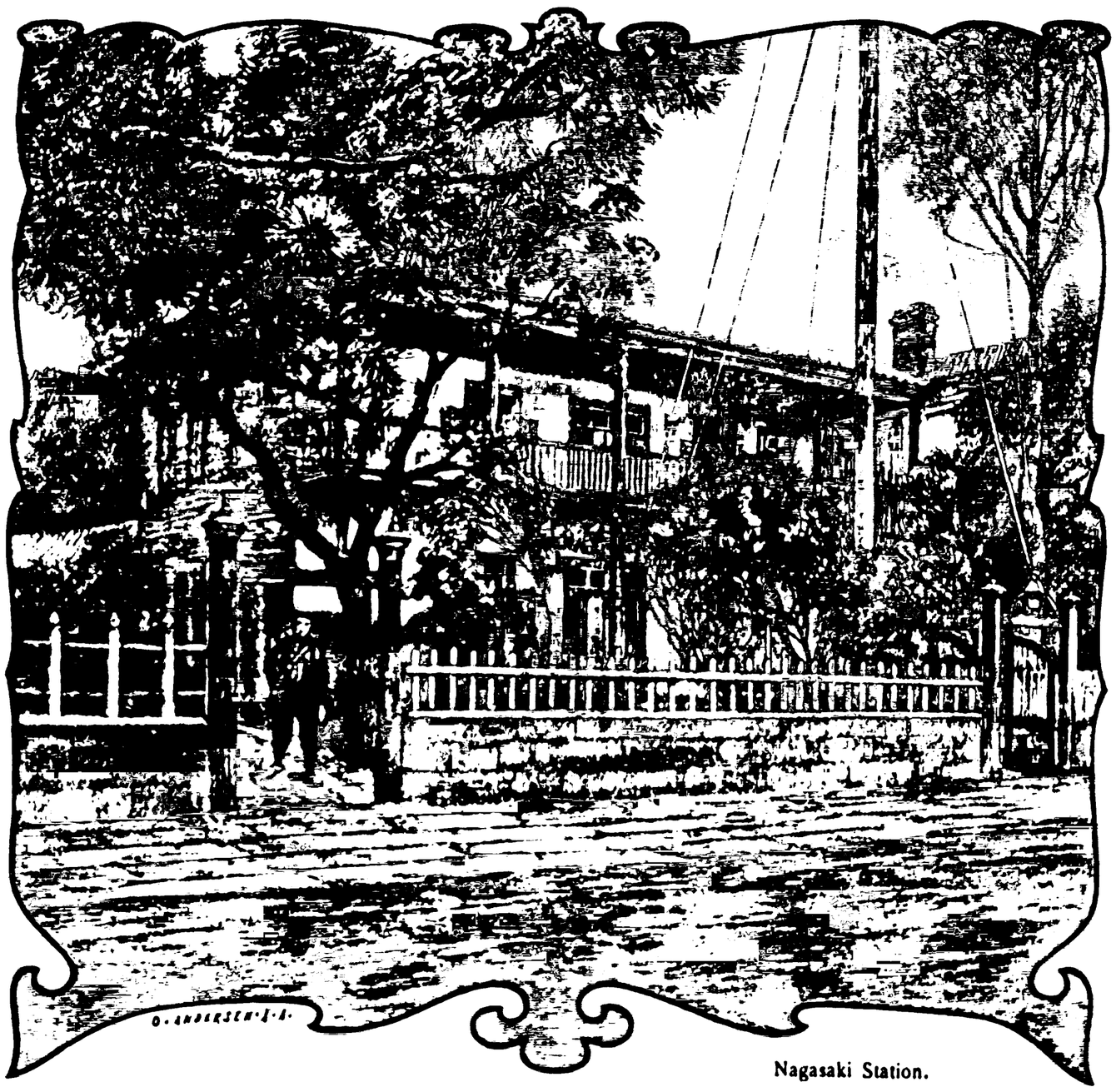
Denne Henvendelse til Regeringen havde den tilsigtede Virkning. I Juni 1882 blev Direktør Suenson opfordret til at komme til St. Petersborg for at genoptage Forhandlingerne om Kabeldubleringen, idet Regeringen syntes aldeles at have opgivet Tanken om Anlæget af Forbindelseslinier over Landgrænsen. Han kom denne Gang til at forhandle med Gehejmeraad Bunge, der i 1881 havde overtaget Finansministeriet, samt med Indenrigsministeren, Grev Tolstoj. Hvad der meget lettede Forhandlingerne, var

den Omstændighed, at Selskabets Indtægter, Status og Kredit betydeligt havde forbedret sig siden 1876. Det behøvede ikke længere Hjælp for at faa Laan, thi i 1881 var dets første Emission af Obligationer bleven optagen meget gunstigt paa Pengemarkedet. Derimod behøvede det stadig Hjælp for at bære Byrderne ved *Forrentningen* og *Amortisationen* af et større Laan, og denne Form passede ogsaa i dette Øjeblik den russiske Regering bedre, end om den paa een Gang skulde udlaane en meget større Kapital. Forhandlingerne med de to Ministre førte da ogsaa hurtigt til et Resultat, idet Grev Tolstoj og Kaptajn Suenson allerede den 14de Juli 1882 underskreve en Konvention, der faa Dage efter erholdt kejserlig Sanktion, og som væsentlig gik ud paa, at det i 1876 lovede Laan til Dubleringen af de østasiatiske Kabler skulde erstattes med en aarlig Subvention i 30 Aar paa Lst. 13.000, hvorhos alle Selskabets russiske Koncessioner bleve forlængede indtil Udgangen af Aaret 1912.

Efter at Selskabet havde opnaaet denne værdifulde Hjælp til Realisationen af sine Dubleringsplaner, henvendte det sig til et andet Land, der ogsaa var i høj Grad interesseret i Sagen, nemlig til *Japan*. Dog skete dette ikke for herfra at faa nogen finansiel Støtte, men i den Hensigt at opnaa Garantier for, at der ikke, efter at Selskabet havde sat ny Kapital i Anlægene til Japan, skulde blive paaført det Konkurrence ved, at Regeringen i dette Land bortgav Koncessioner, der kunde blive skadelige for Selskabet. Medens dette var i Besiddelse af Eneret baade i Rusland og Kina samt i de europæiske Lande, som dets Kabler betjene, nød det ikke nogen saadan Begunstigelse i Japan, og til Gengæld for Dubleringen af begge de i Nagasaki landede Kabler, som det nu saa sig i Stand til at udføre, var det kun et billigt Forlangende, at Japan sikrede det mod direkte Konkurrence. I Fald Regeringen skulde vægre sig herved, vilde Selskabet eventuelt staa sig bedre ved at lade Dubleringskablerne mellem Wladiwostock og Shanghai berøre *Korea* i Stedet for Japan, hvad ogsaa den med Rusland afsluttede Konvention hjemlede det Ret til.

For at forhandle denne Sag med den japanesiske Regering blev Ingeniør Bohr, som i 1881 var gjort til Medlem af den lokale Driftsbestyrelse i Shanghai, i de sidste Dage af Oktober sendt til *Yokohama*. Han fandt vel den japanesiske Regering meget godt disponeret for den paatænkte Dublering af Kablerne, men samtidig noget betænkelig ved at tilstaa Selskabet den attraaede Eneret, rimeligvis af Frygt for, at denne kunde komme i Kollision med Japans Traktatforpligtelser over for andre Regeringer. Selskabet fandt dog en varm Støtte, ikke alene hos den daværende japanesiske Telegrafadministration, hvis Generaldirektør, Hr. Ishie Tadasuke, og Generalsekretær, Mr. W. Stone, vare vel kendte med Telegrafforholdene, saaledes som de havde udviklet sig i

Europa, men ogsaa hos den tidligere Generaldirektør, Hr. JOSHIKAWA AKIMASA, og hos *Udenrigsministeren* samt *Ministeren for de offentlige Arbejder*. Dog benyttede Regeringen Lejligheden til at sikre sig Udførelsen af et Projekt, der første Gang i 1876 var blevet diskuteret mellem Direktør Suenson og den daværende japanesiske Gesandt i St. Petersborg, Admiral ENOMOTO, og som gik ud paa, at Selskabet skulde forbinde *Japan* og *Korea* ved et undersøisk

Nagasaki Station.

Kabel, der tillige skulde berøre Øerne *Iki* og *Tsushima* i Korea Strædet. Dette Anlæg blev, foruden Dubleringen, den Pris, hvormed Selskabet maatte betale Opnaaelsen af foreløbig 20 Aars Eneret paa Landing og Drift af Telegrafkabler mellem Japan og det asiatiske Kontinent samt omliggende Øer. Den japanesiske Regering paatog sig at skaffe den fornødne Landingstilladelse i *Korea* og afsluttede i den Anledning under 3die Marts 1883 en Konvention med den koreanske Regering, der tilsagde Selskabet 25 Aars Eneret paa Landing og Drift af Kabler i Korea.

Omtrent samtidig med, at Hr. Bohr forhandlede i Japan, var Hr. J. HENNINGSEN fra Amoy — der efter sin heldige Negotiation af den kinesiske Koncession var designeret til at indtræde som Medlem af Driftsbestyrelsen i Shanghai — sendt til *Tientsin* og *Peking* for at meddele Vicekongen LI HUNG-CHANG, at Selskabet paatænkte en Dublering af sine Kabler. Af Hensyn til Udviklingen af det interne kinesiske Telegrafnet havde man imidlertid tænkt sig Muligheden af, at Kina vilde foretrække at se *Shanghai-Hongkong Kablet* dubleret ved en *Landlinie*, der tillige kunde betjene de Byer langs Kysten, hvor Kablerne ikke vare indførte, og Selskabet tilbød derfor at anlægge en saadan Linie og at sætte Kapital i *den* i Stedet for i et nyt Shanghai-Hongkong Kabel. Dette Tilbud fremsattes selvfølgelig under Forudsætning af, at Selskabets Eneret til at befordre Telegrammer mellem de Byer, hvor det allerede havde Stationer, blev respekteret i Henhold til den kinesiske Koncession af 1881. Vicekongen ansaa dog en saadan Linie for uigennemførlig i en nærmere Fremtid og anbefalede derfor Selskabet at udføre Dubleringen undersøisk.

Da saaledes de fornødne Betingelser for Kabeldubleringen vare tilvejebragte overalt, skred man til Udførelsen af Værket. Hr. H. G. Erichsen og Ingeniør Dresing forhandlede med Kabelfabrikkerne i London om Leverancen af de fornødne Kabler, og den 9de December blev der underskrevet Kontrakt med »Telegraph Construction and Maintenance Company« om deres Fabrikation, Udtransport til Østasien og Nedlægning der Steds. Næppe var dog Kontrakten afsluttet, før den i Afsnit IX nærmere belyste Strid mellem Selskabet og »Eastern Extension Telegraph Company« udbrød, idet sidstnævnte, uroligt over Store Nordiskes overraskende Fremskridt i Kina, bestred Selskabets Ret til at dublere Shanghai-Hongkong Kablet og gjorde Fordring paa selv at gøre dette for at vinde Fodfæste i Kina. Allerede tidligere havde der rejst sig en voldsom Opposition i den fremmede (engelske) Presse i Kina imod de Privilegier, som vare blevne Selskabet tilstaaede af Li Hung-Chang, og den blev støttet af flere af Legationerne i Peking, navnlig den engelske og den amerikanske, der paaberaabte sig, at de havde ældre Tilsagn fra den kinesiske Regering, med hvilke Koncessionens Bestemmelser kom i Strid. Forgæves søgte Selskabet Bistand mod denne Storm hos Li Hung-Chang og hos den russiske Regering, der nærmest vare kaldede til at støtte det. Medens Alle, ogsaa dets nuværende værste Fjender, med Interesse havde iagttaget og paaskønnet dets mangeaarige Anstrængelser for at indføre Telegrafen i Kina og havde følt sig trygge ved at vide denne Sag i Hænderne paa en Nation, der ikke kunde vække Jalousi i politisk Henseende (jfr. Afsnit VIII), saa skulde det nu vise sig, at Alle vare mere eller mindre enige om at ville forhindre Selskabet i at nyde Frugten af dets Arbejde og Anstrængelser. Den danske Nations politiske og militære Svaghed, der havde gavnet Selskabet paa et tidligere Stadium, skulde

nu vende sig imod det; thi den danske Regering besad ikke Magten til at træde i Skranken for dets legitimt erhvervede Rettigheder, Stormagterne havde ikke Viljen dertil, og den kinesiske Regering syntes mest tilbøjelig til at desavouere den af Li Hung-Chang udstedte Koncession. Under disse Omstændigheder kunde Selskabet næppe vælge noget klogere Parti for om muligt at afværge Stormen end at give sit Minde til, at »Eastern Extension Telegraph Company« skulde udføre Dubleringen af Shanghai-Hongkong Kablet — hvad da ogsaa fandt Sted i Marts 1883, og i det mindste foreløbigt bragte Gemytterne i Ro (jfr. Afsnit IX).

Om end Selskabet ved saaledes at resignere maatte give Afkald paa sin Enestilling i Kina, saa sparede det dog den bekostelige Dublering af Shanghai-Hongkong Kablet, og da en saadan Eventualitet var forudset i Kontrakten med »Telegraph Construction and Maintenance Company», kom denne nu kun til at omfatte Kablerne *Wladiwostock-Nagasaki* og *Nagasaki-Shanghai.* Fabrikationen af disse, der foregik under Kontrol af Ingeniør Dresing med en talrig Stab af unge Elektrikere og Telegrafister, blev paabegyndt i London i Januar 1883 og fortsattes uafbrudt i Aarets første 5 Maaneder. I Maj blev ikke mindre end 1175 engl. Sømile Kabel indskibet i den store Kabeldamper »*Scotia*«, og Resten indladedes i Kabeldamperen »*Seine*«.

Det første af disse Skibe, med den ledende engelske Ingeniør, Mr. London, og Selskabets kontrolerende Ingeniør, Hr. Dresing, samt 5 Telegrafister om Bord, afgik fra Themsen den 22de Maj, ankom den 6te Juli til Hongkong og den 12te til *Nagasaki,* hvor »Scotia« den 15de landede og udlagde et dobbelt Kystkabel ved Shembon. Skibet gik derefter videre til *Wladiwostock,* hvorfra den egentlige Udlægning skulde foregaa i sydlig Retning. Selskabets Kabeldamper »Store Nordiske« (ført af Kaptn. Einar Suenson) havde allerede forinden oploddet et passende Leje mellem Wladiwostock og Nagasaki for det nye Kabel. Den 21de landede »Scotia« dette ved Wladiwostock, og den 22de paabegyndtes Udlægningen, under hvilken »Store Nordiske« hele Vejen eskorterede Kabelskibet, hvor Overingeniør Bohr og Hr. Dresing kontrolerede Udlægningen. Denne foregik uden noget Uheld indtil den 26de, da man havde naaet det ved Nagasaki udlagte Kystkabel; her splidsedes til, og allerede den 27de Juli 1883 blev Kablet taget i regelmæssig Brug. Den 28de paabegyndte »Scotia« saa Udlægningen af *Nagasaki-Shanghai* Kablet, og befandt sig den 30te, efter at have udlagt alt sit Kabel, i Nærheden af *Gutzlaff,* hvorfra »Seine« skulde fortsætte med sit.

Sidstnævnte Skib havde forladt London den 6te Juni med Elektriker S. Olivarius og 3 Telegrafister om Bord, var den 23de Juli ankommet til Hongkong og naaede *Gutzlaff* samme Dag, »Scotia« var færdig med sin Udlægning. En Tyfon og efterfølgende uroligt Vejr forhindrede dog »Seine«

straks at tage fat; den løb til Woosung for Læ, og kunde først i Dagene fra 10de til 12te August fuldføre »Scotia's« Kabeludlægning og lande Nagasaki-Kablet paa Gutzlaff. Tilovers stod nu Udlægningen af Kablet mellem Gutzlaff og Woosung, der var et meget vanskeligt Arbejde og tog lang Tid. Paa Grund af de idelige Beskadigelser, som Ledningerne paa denne Strækning vare udsatte for, havde man hertil anskaffet et overordentlig svært Kabel, indeholdende 3 Ledninger, der vare beskyttede ved en dobbelt Omspinding af Jerntraade. Dette uhandelige Kabel kunde kun til Dels udlægges af »Seine«, der stak for dybt til at bringe det saa langt ind paa Landgrunden, som dets Sikring imod Opankringer gjorde ønskeligt; en Del af det maatte udlægges af »Store Nordiske« og endelig en Del fra Lægtere. Først i Begyndelsen af September var hele Kablet udlagt og *Dubleringen fuldført.*

Allerede i Maj Maaned havde »Store Nordiske« oploddet Farvandet mellem Kiusiu, Tsushima og Korea for at bestemme Lejet for det *Japan-Korea* Kabel, som Selskabet i Følge den nye japanesiske Koncession havde paataget sig at etablere. Den japanesiske Telegrafdirektør, Herr ISHIE, samt Overingeniør Bohr gik med Skibet for at bestemme Landingspunkterne for Kablet og træffe Dispositioner til Oprettelsen af Stationer paa Øerne *Iki* og *Tsushima* samt i *Fusan* i Korea. Disse skulde nemlig etableres og betjenes af den japanesiske Administration, medens *Selskabets* Forpligtelser kun gjaldt Anlæget og Vedligeholdelsen af selve Kablet. Imidlertid blev dette, der var udgaaet fra Henley's Fabrik i London, i Slutningen af Juni sendt ud i Damperen »Diomed« under Opsyn af Elektriker K. GULSTAD og en Telegrafist. I August ankom Kablet til *Shanghai,* hvor det omladedes i »Store Nordiske«, der var bestemt til at udlægge det, men som først et Par Maaneder senere blev disponibel til dette Arbejde. Under Ledelse af Herr BOHR foregik Udlægningen i Dagene fra den 12te til den 23de November, idet Kablet nedlagdes i tre Sektioner fra *Kiusiu* til *Iki,* fra *Iki* til *Tsushima* og fra denne Ø til *Fusan.* Den japanesiske Administration blev dog ikke saa hurtig færdig med de tilhørende Landlinieanlæg og Stationer, og det trak ud til den 15de Februar 1884, inden Kablet kunde *aabnes for Korrespondancen.* For med det samme at føre dette Anlægs Historie til Dato, skal her tilføjes, at Selskabet i 1891 paa den japanesiske Regerings indtrængende Anmodning afhændede de to østligste og korteste Sektioner af Korea-Kablet til Japan, fordi Regeringen ønskede at inddrage disse i det interne japanesiske Telegrafnet, til hvilket de ogsaa naturligt henhøre, da Iki og Tsushima ere japanesiske Øer. Derimod er den vestlige og længste Sektion bestandig Selskabets Ejendom, uagtet den vedblivende betjenes af japanesiske Stationer.

De ovennævnte Dubleringskabler, hvis Bekostning til Dels blev dækket ved Selskabets anden Obligationsemission paa Kr. 5.400.000 (Lst. 300.000), gave

dets Tjeneste i Østasien en Sikkerhed og Regelmæssighed, som den hidtil havde savnet, og i Forbindelse med Anlæget af den ene Landlinie efter den anden i det indre Kina bidrog dette til, at Trafikken i Østasien, saavel den lokale som den internationale med Europa, i de nærmest paafølgende Aar tog et meget glædeligt Opsving. *Selskabet havde efter ikkun 12 Aars Virksomhed i Østasien naaet alle sine Formaal.* Det havde ikke alene indbyrdes forbundet *Japan, Kina* og *Korea* paa den mest betryggende og tilfredsstillende Maade samt forbundet disse Lande med *Europa* og med hele det telegrafiske Verdenssystem, men det havde fremkaldt og medvirket til Skabelsen af *indre Telegrafnet* i de samme Lande, hvilke bleve udviklede med en overraskende Hurtighed og i Løbet af forholdsvis faa Aar skulde komme til at omfatte selv deres fjernest liggende Provinser og fjernest boende Befolkninger (jfr. Afsnit VIII). Ingen vilde kunne benægte, at Selskabet baade med Dygtighed og med Held havde løst den store og vanskelige Opgave, det havde stillet sig, og i ren materiel Henseende høstede det ogsaa Lønnen herfor; thi Aarene fra 1883 til 1893 have for den østasiatiske Trafiks Vedkommende finansielt været en for Selskabet tilfredsstillende Periode. Ligeledes har det haft den Glæde, at dets Forhold til *Japan* bestandig har udviklet sig paa den mest harmoniske Maade, og at det den Dag i Dag er lige saa intimt og hjærteligt som dets Forhold til alle de *europæiske* Lande, som dets Kabler forbinde.

Hvad *Kina* angaar, kan det Samme desværre endnu ikke siges at være Tilfældet, trods Alt, hvad Selskabet har gjort for at fremme og lette Telegrafudviklingen i dette Land, trods den Anerkendelse heraf, som Kinas første Statsmand, Vicekonge Li Hung-Chang, tilkendegav Selskabet ved at tilstaa det Koncessionen af 1881, og trods den Uret, der er gjort det ved de idelige Overtrædelser af Koncessionen, som have fundet Sted fra kinesisk Side. Disse begyndte allerede i 1883 med, at der blev stillet Fordring til Selskabet om, at det skulde afhænde sine Landlinier mellem *Shanghai* og *Woosung* til et kinesisk Telegraf-Selskab, der nys var blevet stiftet under Li Hung-Chang's Auspicier for at udføre Anlæg i det indre Kina. Da Selskabet tøvede og søgte Hjælp hos Legationerne i Peking, truede man med at nedrive Linierne med Vold. Resultatet blev, at det den 19de Maj 1883 maatte underskrive en Salgskontrakt, der overdrog Linierne til den kinesiske Administration. Store Nordiske bevarede dog Retten til mod en vis Afgift at benytte Anlæget til eget Brug, men maatte opgive Retten til at befordre lokale Telegrammer mellem Shanghai og Woosung.

Omtrent samtidig med denne Voldshandling paabegyndte det kinesiske Selskab Anlæget af den Landlinie langs Kysten, som Store Nordiske *kun faa Maaneder* forinden havde foreslaaet Li Hung-Chang Udførelsen af, men som den Gang blev erklæret for uigennemførlig. Anlæget blev fuldført i Slutningen

af 1884, og trods 1881 Koncessionens Bestemmelser om, at der ikke maatte paaføres Selskabets Kabler Konkurrence, begyndte den kinesiske Administration dog straks en saadan, først til samme og senere endog til lavere Takster end Selskabets. Ingen Modforestillinger hjalp, og i August 1885 maatte Selskabet derfor reducere sine lokale Takster i Niveau med de kinesiske, hvilket havde den Virkning, at man den 1ste Februar 1886 enedes om atter at forhøje Taksterne og ikke længere at underbyde hinanden.

De nævnte Overgreb fra kinesisk Side ramte ikke alene Store Nordiske, men ogsaa det engelske Selskab, »Eastern Extension Telegraph Company«, der jo var blevet dobbelt interesseret i Kinatrafikken, efter at det havde givet Kapital til Dubleringen af Shanghai-Hongkong Kablet. Da de to Selskaber i August 1886 havde sluttet den i Afsnit IX omtalte endelige Fred, bleve de derfor ogsaa enige om en *Fællesoptræden* i Kina til Fordel for 1881 Koncessionen, om end ikke dens Opretholdelse, saa dog dens Afløsning ved et andet legalt Dokument, der kunde regulere deres Retsstilling og Forhold til den kinesiske Administration i Fremtiden, hvad baade den russiske og den engelske Regering lovede deres Bistand til. En saadan Ordning blev endnu nødvendigere, fordi Kineserne efterhaanden havde udstrakt deres indre Telegrafnet op imod den russisk-mantchuriske Grænse og nu søgte at opnaa Ruslands Samtykke til en Forbindelse af de to Rigers Linier dels ved *Hunchun* i Nærheden af Possiette og dels ved *Helampo* i Nærheden af Blagowetschensk. Naar disse Linier bleve gennemførte, vilde der ogsaa blive skabt Selskabet Konkurrence, hvad Kinas Trafik med Europa angaar, og om end Selskabet var forberedt paa at optage en saadan, efter at det havde faaet Overbevisningen om, at Kineserne paa intet Punkt vilde respektere 1881 Koncessionen, saa var det dog ønskeligt for alle Parter, at Konkurrencen blev saa lidet ødelæggende som muligt.

Man vil maaske spørge, hvorfor Selskabet ikke gik til Domstolene med sin Koncession, hvis legale Gyldighed, ogsaa efter kinesiske Retsbegreber, det havde faaet bekræftet ved derom at indhente Betænkning fra en af Tidens mest kyndige og ansete Retslærde paa det internationale Omraade, nemlig Professor F. DE MARTENS i St. Petersborg, der bl. a. er Retskonsulent for det russiske Udenrigsministerium. Men i Kina findes der ingen Domstole for Sager af denne Natur; de afgøres af selve den kinesiske Regering, og det afhænger altsaa af den Indflydelse, som kan udøves paa denne gennem de europæiske Legationer i Peking, hvorvidt man vil komme til sin Ret eller ikke.

Der var altsaa ingen anden Vej at gaa end den, Selskaberne valgte ved i Foraaret 1887 at lade deres to Driftsbestyrere, Hr. HENNINGSEN og Mr. JUDD, tage op til Tientsin for at indlede Forhandlinger om en Afløsning af 1881 Koncessionen, og de bleve der af Vicekongen I i Hung-Chang henviste til at

træde i Forbindelse med Direktøren for den kinesiske Telegrafadministration, SHENG-HUANG-HSÜN.

Omtrent samtidig hermed rejste Direktør SUENSON til St. Petersborg, for efter Indbydelse af den russiske Regering at deltage i en Konference angaaende Tilslutningen af de russo-kinesiske Telegraflinier over Landgrænsen. Under Udenrigsministeriets, (Direktør ZINOVIEF's), Ledelse afholdtes denne Konference i Begyndelsen af Maj og talte blandt sine Medlemmer den russiske Generaldirektør for Telegrafvæsenet, General BÉZACK, og Generalguvernøren i Østsibirien, Baron KORFF. I de indgaaende Diskussioner, som her fandt Sted, blev man enig om, at der ikke burde tilstedes Kineserne Ret til at forbinde deres Linier med de russiske, før Selskabet havde opnaaet en rimelig Afløsning af 1881 Koncessionen og ved en Overenskomst med den kinesiske Administration var blevet sikret imod, at denne kunde paaføre det en altfor ruinerende Konkurrence. Det bestemtes derfor i Princippet, at Taksterne mellem Europa og de Byer i Kina, hvor Selskabets Kabler ere landede, skulde opretholdes baade ad Kabelrouten og ad Landlinierouten, medens Taksten for de andre Byer skulde kunne nedsættes, hvis man fandt det ønskeligt; dog saaledes, at ogsaa denne blev ens ad alle Router. Man adopterede altsaa, som rimeligt var, den internationale Telegrafkonventions Principper, ifølge hvilke Administrationerne have Ret til at konkurrere til *lige* Takster, men ikke maa underbyde hinanden i Takst. Det blev endvidere bestemt, at Forhandlingerne mellem Selskaberne og Kina skulde foregaa under den russiske Legations Auspicier, hvorfor den daværende russiske Gesandt i Peking, Kammerherre COUMANY, straks blev underrettet om de trufne Bestemmelser, ligesom Herr Henningsen blev instrueret om at træffe de fornødne Aftaler med ham.

Ovenstaaende Program blev øjeblikkeligt bragt til Udførelse. Efter at Herr Henningsen i Peking havde konfereret med den russiske Minister, begav han og Mr. Judd sig til *Chefoo*, hvor Direktør Sheng havde sit Administrationssæde, og her enedes man temmelig hurtigt om en Overenskomst, der i Grunden gik ud paa en venskabelig Konkurrence og en Deling mellem Selskaberne og Kina af Indtægterne af Kinas Trafik med Europa; men næppe havde de to Agenter faaet Bemyndigelse til at underskrive denne Ordning, før den kinesiske Administration gik fra den og opstillede en ny, for Selskaberne langt ugunstigere, Basis. Forhandlingerne om denne trak i Langdrag, fordi Kinesernes Fordringer bestandig bleve større, men da den russiske Legation ikke mente at kunne skaffe bedre Vilkaar, og da man i St. Petersborg trængte paa en Afgørelse, for at Rusland kunde komme til at optage Forhandlinger om Tilslutningen over Landgrænsen, bleve Selskaberne nødte til at give efter, og den 10de August 1887 blev den saakaldte »Chefoo Overenskomst« underskreven af begge Parter.

Denne Overenskomst, hvis Varighed foreløbig var sat til 16 Aar, gik i Princippet ud paa, at der skulde holdes ens Takst ad Kabelrouterne og ad Landlinierouterne mellem Europa og hele Kina, og at Indtægten af alle Telegrammer fra og til Kabelbyerne skulde tilfalde Selskaberne, medens Indtægten af Telegrammer fra og til alle de andre Byer skulde tilfalde den kinesiske Administration. En saadan Deling af Indtægterne skulde finde Sted, hvad enten Telegrammerne befordredes ad Kabelvejen eller ad Landlinievejen, og da det var at forudse, at Kablerne i en Række af Aar vilde komme til at befordre det meste af Indlandsbyernes Trafik, medens Landlinierne næppe vilde komme til at befordre meget af Kabelbyernes, maatte Overenskomsten anses for meget gunstig for den kinesiske Administration. Selskaberne maatte nærmest trøste sig med, at den forhaabentlig vilde fremkalde et venskabeligere Forhold og bedre Samarbejde mellem dem og Administrationen, end Tilfældet hidtil havde været.

Hvor gunstig end Chefoo Overenskomsten var for Kina, og navnlig naar Hensyn tages til, at den skulde afløse 1881 Koncessionen, der havde givet Selskabet Eneret paa Befordringen af hele den omhandlede Trafik, saa skulde den dog forblive et dødt Bogstav. Vel blev den approberet af Vicekongen Li Hung-Chang, men den kinesiske Centralregering (Tsungli-Yamen) modsatte sig den en Tid lang. Derefter rejste der sig en Storm imod den i den europæiske Presse samt i de europæiske Handelskamre i Kina, — der fejlagtigt havde opfattet Sagen, som om den var ensbetydende med de daværende Taksters Opretholdelse i mindst 16 Aar, og som yderligere indbildte sig, at Selskaberne havde *købt* den kinesiske Administration til at indgaa Overenskomsten — og endelig fandt den russiske Regering ogsaa Indvendinger imod den i formel Henseende. Ihvorvel Selskabet kunde tage sig al denne Opposition med stor Ro — thi Chefoo Overenskomsten var saa lidet fordelagtig for de danske Interesser, at det kun havde indgaaet den under Pression udenfra — saa ønskede det dog saa meget at komme til en venskabelig og varig Forstaaelse med den kinesiske Administration, at det gjorde Alt, hvad der stod i dets Magt, for at overvinde Oppositionen. Men Alt var forgæves — rimeligvis af Grunde, der intet havde med selve Sagen at gøre, men maa søges i politiske og diplomatiske Forhold, som maaske aldrig ville blive opklarede.

Ogsaa den kinesiske Administration (Direktør Sheng) arbejdede vistnok ærligt paa at faa den for Kina saa gunstige Overenskomst gennemført. I Juli 1888 og gentagne Gange senere søgte den endog at formaa Selskabet til at bringe dens Bestemmelser til Udførelse uden den russiske Legations og Regerings Billigelse, hvad der selvfølgelig ikke kunde være Tale om, alene fordi Selskabet herved vilde have gjort Brud paa sit Tillidsforhold til Rusland; men desuden havde det jo fra 1881 Koncessionen tilstrækkelige Beviser for,

at det ikke vilde kunne stole paa en Overenskomst, der ikke til en vis Grad var garanteret af en europæisk Magt, som besad Indflydelse nok til at gøre sin Garanti respekteret.

Det skyldes dog Selskabets utrættelige Bestræbelser, at Forhandlingerne om Chefoo Overenskomstens Ratifikation og Gennemførelse igen bleve optagne i Efteraaret 1889, efter at den russiske Legation i Peking havde forhandlet en ny Konvention angaaende Tilslutningen mellem de to Rigers Telegrafnet; thi dens første Forslag til en saadan havde ikke faaet bedre Skæbne end Chefoo Overenskomsten. Hr. Henningsen og Mr. Judd begave sig i Oktober paa ny til Peking og til Chefoo og bleve her enige med den kinesiske Administration om de formelle Ændringer i 1887 Overenskomsten, som Rusland havde lagt Vægt paa, og som den kinesiske og engelske Regering omsider havde opgivet deres Modstand imod. Men i samme Øjeblik den saaledes ubetydeligt modificerede Overenskomst skulde underskrives, kom der atter Kontraordre fra Legationen i Peking, fordi den russiske Regering ej heller var tilfreds med den nye Konvention om Tilslutningen over Landgrænsen, som Legationen havde forhandlet, og derfor ønskede alle Forhandlinger opsatte. Herved blev Chefoo Overenskomsten definitivt skrinlagt; thi det paafølgende Foraar rejste Herr Coumany til Europa for ikke mere at vende tilbage til sin Post, og da Rusland ikke ønskede at genoptage Telegrafforhandlingerne, før hans Efterfølger var udnævnt, forpligtede Selskabet sig til ogsaa at forblive passivt, indtil det paa ny maatte konvenere den russiske Regering at beskæftige sig med Sagen.

Saaledes gik det til, at de kinesiske Landlinier i Aarevis (1887—93) stode fuldførte indtil den russiske Grænse, uden at Forbindelsen over denne blev iværksat; thi Herr Coumany's Efterfølger, Grev Cassini, kom først i Efteraaret 1891 ud til Peking. Man kan ikke undre sig over, at den kinesiske Administration i Mellemtiden var ærgerlig over at se sine Linier henstaa til ingen eller liden Nytte, og der blev da ogsaa gjort Forsøg paa at gøre dem frugtbringende ved paa en Maade at *smugle* Telegrammer over den russisk-kinesiske Landgrænse per Bud og saaledes unddrage sig Nødvendigheden af en Overenskomst med Rusland. Disse Forsøg bleve dog standsede ved den russiske Administrations Aarvaagenhed. Ligeledes nærmede den kinesiske Legation i London sig i et givet Øjeblik Selskaberne og tilbød sin Mægling mellem dem og den kinesiske Regering, men ogsaa dette Forsøg løb ud i Sandet.

Imidlertid havde Selskabet fra Chefoo Forhandlingerne faaet et saa levende Indtryk af de Vanskeligheder, der syntes forbundne med en samtidig Forhandling af den russiske Konvention om Tilslutningen over Landgrænsen og af en Overenskomst mellem Selskaberne og den kinesiske Administration,

at det for at undgaa nye Komplikationer foreslog den russiske Regering, at der i Konventionen med Kina skulde optages de allernødvendigste Betingelser for Kablernes Fremtidseksistens i Kina, saaledes at disse i det mindste bleve det garanterede af en mægtig Regering, indtil det kunde opnaa en direkte Forstaaelse med Kina. Da Grev Cassini i 1892 forhandlede i Peking om Tilslutningen ved Helampo og Hunchun, fik han derfor ogsaa optaget i den Konvention, der omsider blev afsluttet i August Maaned, at de russo-kinesiske Landlinier ikke maatte underbyde Kabelvejen i Takst for Telegrammer, udvekslede mellem *Europa* og Byerne *Shanghai, Foochow, Amoy* og *Hongkong,* hvor Kablerne ere landede. Taksten mellem Europa og hele Kina blev endvidere fastsat til 8½ Francs per Ord, den samme, som siden 1886 havde været i Kraft mellem Europa og Kabelbyerne, medens der mellem Europa og de andre Byer i Kina havde været benyttet en noget højere Takst. Faktisk var denne Takstordning den samme, som man i Chefoo Overenskomsten var bleven enig om. Selskabet haabede derfor, at den saaledes fastsatte og approberede Basis skulde lette det en Forstaaelse med den kinesiske Administration, saa meget mere som denne havde Grund til at takke det for, at dens Tilslutningsforhandlinger med Rusland ikke vare blevne trukne yderligere i Langdrag ved samtidige Forhandlinger med Selskabet. Men ogsaa dette Haab skulde skuffes.

Den 1ste Marts 1893 blev omsider den russo-kinesiske Forbindelseslinie via Helampo (Blagowetschensk paa russisk Side) aabnet for Trafikken; men i Stedet for at holde sig den nys afsluttede Konvention efterrettelig, begyndte den kinesiske Administration straks med at underbyde Selskabet i Kabelbyerne ved at modtage Europa-Telegrammer til en lavere Takst end den, der blev opkrævet ad Kabelrouterne. Senere, i Oktober 1893, paaførte den ogsaa disse en skarp Konkurrence ved, ligesom i 1885, men efter en endnu større Maalestok at reducere sine lokale Takster mellem de Byer i Kina, hvor Kablerne ere landede, i Haabet om derved at tilvende sig disses Trafik. Ihvorvel saadanne Midler selvfølgelig ere skikkede til at vinde det telegraferende Publikums Sympati, have Kabelselskaberne dog kun behøvet at reducere deres Takster paa lignende Maade for at genvinde deres tidligere Andel i Telegrambefordringen. Resultatet er derfor kun blevet Tab for begge Parter, men at dette ikke har været overvældende for Store Nordiske, afgive Driftsresultaterne for 1893 det bedste Bevis for. Forhaabentlig vil den Tid ikke være fjern, da den kinesiske Administration vil komme til en bedre Erkendelse baade af sin egen Interesse og af det Hensyn, den skylder Selskabet.

Inden dette Afsnit sluttes, skal for Fuldstændighedens Skyld endnu omtales de af Selskabet i Forening med »Eastern Extension Telegraph Company«

at det ikke vilde kunne stole paa en Overenskomst, der ikke til en vis Grad var garanteret af en europæisk Magt, som besad Indflydelse nok til at gøre sin Garanti respekteret.

Det skyldes dog Selskabets utrættelige Bestræbelser, at Forhandlingerne om Chefoo Overenskomstens Ratifikation og Gennemførelse igen bleve optagne i Efteraaret 1889, efter at den russiske Legation i Peking havde forhandlet en ny Konvention angaaende Tilslutningen mellem de to Rigers Telegrafnet; thi dens første Forslag til en saadan havde ikke faaet bedre Skæbne end Chefoo Overenskomsten. Hr. Henningsen og Mr. Judd begave sig i Oktober paa ny til Peking og til Chefoo og bleve her enige med den kinesiske Administration om de formelle Ændringer i 1887 Overenskomsten, som Rusland havde lagt Vægt paa, og som den kinesiske og engelske Regering omsider havde opgivet deres Modstand imod. Men i samme Øjeblik den saaledes ubetydeligt modificerede Overenskomst skulde underskrives, kom der atter Kontraordre fra Legationen i Peking, fordi den russiske Regering ej heller var tilfreds med den nye Konvention om Tilslutningen over Landgrænsen, som Legationen havde forhandlet, og derfor ønskede alle Forhandlinger opsatte. Herved blev Chefoo Overenskomsten definitivt skrinlagt; thi det paafølgende Foraar rejste Herr Coumany til Europa for ikke mere at vende tilbage til sin Post, og da Rusland ikke ønskede at genoptage Telegrafforhandlingerne, før hans Efterfølger var udnævnt, forpligtede Selskabet sig til ogsaa at forblive passivt, indtil det paa ny maatte konvenere den russiske Regering at beskæftige sig med Sagen.

Saaledes gik det til, at de kinesiske Landlinier i Aarevis (1887—93) stode fuldførte indtil den russiske Grænse, uden at Forbindelsen over denne blev iværksat; thi Herr Coumany's Efterfølger, Grev Cassini, kom først i Efteraaret 1891 ud til Peking. Man kan ikke undre sig over, at den kinesiske Administration i Mellemtiden var ærgerlig over at se sine Linier henstaa til ingen eller liden Nytte, og der blev da ogsaa gjort Forsøg paa at gøre dem frugtbringende ved paa en Maade at *smugle* Telegrammer over den russisk-kinesiske Landgrænse per Bud og saaledes unddrage sig Nødvendigheden af en Overenskomst med Rusland. Disse Forsøg bleve dog standsede ved den russiske Administrations Aarvaagenhed. Ligeledes nærmede den kinesiske Legation i London sig i et givet Øjeblik Selskaberne og tilbød sin Mægling mellem dem og den kinesiske Regering, men ogsaa dette Forsøg løb ud i Sandet.

Imidlertid havde Selskabet fra Chefoo Forhandlingerne faaet et saa levende Indtryk af de Vanskeligheder, der syntes forbundne med en samtidig Forhandling af den russiske Konvention om Tilslutningen over Landgrænsen og af en Overenskomst mellem Selskaberne og den kinesiske Administration,

at det for at undgaa nye Komplikationer foreslog den russiske Regering, at der i Konventionen med Kina skulde optages de allernødvendigste Betingelser for Kablernes Fremtidseksistens i Kina, saaledes at disse i det mindste bleve det garanterede af en mægtig Regering, indtil det kunde opnaa en direkte Forstaaelse med Kina. Da Grev CASSINI i 1892 forhandlede i Peking om Tilslutningen ved Helampo og Hunchun, fik han derfor ogsaa optaget i den Konvention, der omsider blev afsluttet i August Maaned, at de russo-kinesiske Landlinier ikke maatte underbyde Kabelvejen i Takst for Telegrammer, udvekslede mellem *Europa* og Byerne *Shanghai, Foochow, Amoy* og *Hongkong*, hvor Kablerne ere landede. Taksten mellem Europa og hele Kina blev endvidere fastsat til 8½ Francs per Ord, den samme, som siden 1886 havde været i Kraft mellem Europa og Kabelbyerne, medens der mellem Europa og de andre Byer i Kina havde været benyttet en noget højere Takst. Faktisk var denne Takstordning den samme, som man i Chefoo Overenskomsten var bleven enig om. Selskabet haabede derfor, at den saaledes fastsatte og approberede Basis skulde lette det en Forstaaelse med den kinesiske Administration, saa meget mere som denne havde Grund til at takke det for, at dens Tilslutningsforhandlinger med Rusland ikke vare blevne trukne yderligere i Langdrag ved samtidige Forhandlinger med Selskabet. Men ogsaa dette Haab skulde skuffes.

Den 1ste Marts 1893 blev omsider den russo-kinesiske Forbindelseslinie via Helampo (Blagowetschensk paa russisk Side) aabnet for Trafikken; men i Stedet for at holde sig den nys afsluttede Konvention efterrettelig, begyndte den kinesiske Administration straks med at underbyde Selskabet i Kabelbyerne ved at modtage Europa-Telegrammer til en lavere Takst end den, der blev opkrævet ad Kabelrouterne. Senere, i Oktober 1893, paaførte den ogsaa disse en skarp Konkurrence ved, ligesom i 1885, men efter en endnu større Maalestok at reducere sine lokale Takster mellem de Byer i Kina, hvor Kablerne ere landede, i Haabet om derved at tilvende sig disses Trafik. Ihvorvel saadanne Midler selvfølgelig ere skikkede til at vinde det telegraferende Publikums Sympati, have Kabelselskaberne dog kun behøvet at reducere deres Takster paa lignende Maade for at genvinde deres tidligere Andel i Telegrambefordringen. Resultatet er derfor kun blevet Tab for begge Parter, men at dette ikke har været overvældende for Store Nordiske, afgive Driftsresultaterne for 1893 det bedste Bevis for. Forhaabentlig vil den Tid ikke være fjern, da den kinesiske Administration vil komme til en bedre Erkendelse baade af sin egen Interesse og af det Hensyn, den skylder Selskabet.

Inden dette Afsnit sluttes, skal for Fuldstændighedens Skyld endnu omtales de af Selskabet i Forening med »Eastern Extension Telegraph Company«

ejede mindre Kabelanlæg mellem *Hongkong* Øen og Halvøen *Kowloon* paa Fastlandssiden, af hvilke de ældste oprindelig ere etablerede af det engelske Selskab som Led i Hongkong-Canton Linien (jfr. Afsnit VIII). Disse Anlæg, der for Tiden bestaa af 5 Kabler, hvoraf et med to Ledninger, have en samlet Længde af ca. 5 engelske Mile. De ere alle udlejede af Selskaberne, dels til den kinesiske Telegrafadministration, der benytter to af Ledningerne i Forbindelse med den ovennævnte Hongkong-Canton Linie, dels til Telefonbrug.

Af Kabelanlæg, udførte for fremmede Regeringer i de østasiatiske Farvande, vil andet Steds (jfr. Afsnit VIII) blive berørt Selskabets Udlægning af *Tsugar Stræde* Kablerne mellem Nippon og Yesso for den japanesiske Regering. Lidt nærmere Omtale fortjener Udførelsen af *Sachalin* Anlæget, (jfr. Afsnit V), der var bestemt til at etablere telegrafisk Forbindelse mellem Ruslands Stillehavskyst og den udfor samme liggende Ø Sachalin, og som i Foraaret 1881 af den russiske Regering blev overdraget til Selskabet. Dette lod det ca. 70 engl. Mile lange Kabel fabrikere hos »The India Rubber, Gutta Percha and Telegraph Works Company« i London og udtransportere i Kabeldamperen »Store Nordiske«. For at træffe de nødvendige Forberedelser paa Stedet blev Telegrafist, Løjtnant F. IRMINGER, forinden Udlægningen, sendt til *De Castries*, der var udset til Kablets Landingspunkt paa Fastlandet. Her ankom Kabeldamperen den 15de Juli, og 2 Dage efter paabegyndtes Arbejdet under Ingeniør SONNES Ledelse med Landingen og Udlægningen af ca. 6 engl. Mile af det svære Kystkabel. Derpaa gik Skibet til *Due* — Landingspunktet paa Sachalin — hvorfra det, efter ligeledes her at have ført Kystkablet i Land, fortsatte Udlægningen af Hovedkablet hen imod De Castries. Dette Arbejde blev i 3 Dage standset af Taage, men mødte ellers ingen Hindringer, og den 24de fuldførtes Udlægningen. For at holde Øje med Kablets Tilstand i de første 6 Maaneder blev Irminger efterladt i De Castries, men da Strandbredden ved Due under en Storm blev skyllet bort under Kablet, maatte han midt i November Maaned rejse derover for at udbedre Skaden. Dette Hverv var forbundet med ikke ringe Besværligheder og Afsavn, som Følge af den strenge Vinterkulde og Vanskelighederne ved at opdrive Levnetsmidler i denne fjerne Afkrog. Oven i Købet maatte Irminger paa Grund af Isforholdene nødtvungent forlænge sit Ophold paa dette ugæstmilde Sted indtil den 1ste Februar 1882, da han tiltraadte Tilbagerejsen i Hundeslæde over det nu tilfrosne Sachalin Stræde til Nikolajewsk.

For Kolonialregeringen i Hongkong har Selskabet udlagt et 33 engl. Mile langt Kabel til Fyrtaarnet paa *Gap Rock*. Denne lille Klippe, der hæver sig næsten lodret op af Havet, ligger fuldt udsat for det Stille Oceans mægtige Dønninger, som, idet de brydes mod Klippens Sider, omgive denne med en

evigt larmende Brænding. Selv under rolige Vejrforhold foregaar Landingen ved, at de Besøgende sætte sig i en Kurv og lade sig hejse op ved Hjælp af en Svingkran, der er anbragt ved Klippens Fod. Man kan forestille sig, at Landingen af et Telegrafkabel under saadanne Forhold er forbunden med ikke ringe Vanskeligheder.

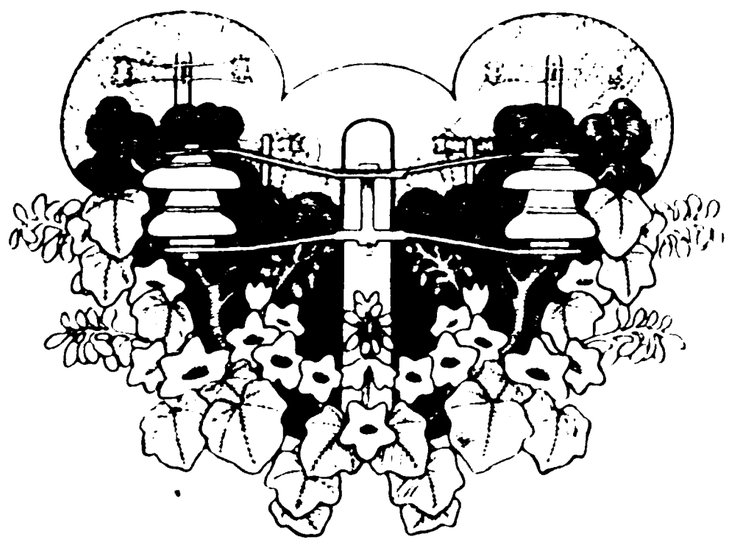
Dette Anlæg, hvortil der ogsaa knyttede sig Bygningen af en Landlinie mellem Byen Victoria og Kablets Landingspunkt i Deep Water Bay, foregik i Foraaret 1892 under Ledelse af Underingeniør W. SCHØNAU og Elektriker P. NYGAARD. Kablet, der blev fabrikeret af »The Telegraph Construction and Maintenance Company« i London, og til hvis ene Kystende der, af Hensyn til Forholdene, anvendtes en særligt konstrueret, stærk Type med en dobbelt Beklædning af svære Jerntraade og en Vægt af 18 Tons per engl. Mil, blev udsendt i en Fragtdamper til Hongkong og her omladet i »Store Nordiske« (ført af Kaptajn EINAR SUENSON), som den 13de Marts landede den ene Ende i Deep Water Bay, hvor den blev sat i Forbindelse med den allerede fuldførte Landlinie. Paa Grund af ugunstige Vejrforhold, der forhindrede Ilandførelsen paa Gap Rock, udlagdes samme Dag kun 26 engl. Mile, og først den 23de Marts kunde den anden Ende af Kablet landes paa Fyrøen, hvor det blev ført op gennem en Kløft og fæstnet til Klippen ved Hjælp af Jernbolte og tunge Jernkættinger. Til yderligere Sikring blev det senere her dækket med et tykt Lag Cement.

Sluttelig vil det ikke være uden Interesse at omtale, at ligesom de første Telegrafanlæg i Kina skyldes Selskabet, saaledes har dette ogsaa taget Initiativet til Indførelsen af *Telefonen* i dette Land. Det var ikke alene den Betydning, Telefonen i og for sig vilde have, navnlig i de større kinesiske Havnestæder, der tidligt bragte Selskabet til at henvende sin Opmærksomhed paa dette nye Kommunikationsmiddel, men det var heller ikke blindt for den Mulighed, at Telefonen i fremmede Hænder vilde kunne blive en mere eller mindre generende Konkurrent for Selskabets Kystkabler. Efter i 1881 at have opnaaet de fornødne Koncessioner af vedkommende Myndigheder i Shanghai og Hongkong allierede Selskabet sig derfor med »*The Oriental Telephone Company*«, der lige havde dannet sig i London for at eksploitere Telefonanlæg i Orienten. Ifølge en Overenskomst, afsluttet den 14de December 1881, skulde dette Selskab, der havde tilkøbt sig Patentretten til et af de bedste Telefonsystemer, levere det fornødne Materiel, medens det blev Store Nordiskes Opgave at udføre Anlægene og drive dem for fælles Regning efter nærmere vedtagne Regler for Indtægtens Deling. Under Ledelse af Ingeniør C. SONNE og Mekaniker O. STEGLICH (senere afløst af Elektriker H. DUCH), der i denne Anledning midlertidigt detacheredes fra Selskabets Tjeneste, bleve da de

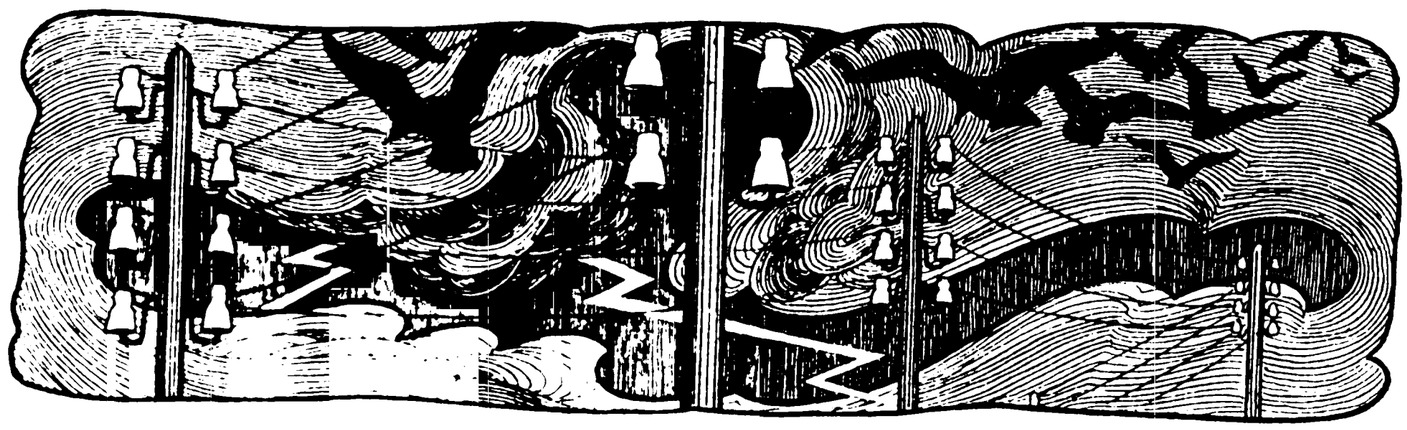
15*

første Telefonlinier anlagte i Shanghai og Hongkong, hvor Centralbureauer bleve oprettede i Selskabets derværende Stationsbygninger.

Imidlertid viste det sig snart, at denne Virksomhed krævede en Tid og Opmærksomhed, der langtfra stod i Forhold til det finansielle Udbytte, tilmed da langt vigtigere Opgaver paa dette Tidspunkt lagde Beslag paa Selskabets hele Kraft. Da »Oriental Telephone Company« et Par Aar efter ønskede at overdrage sin Andel i Foretagendet til »The China and Japan Telephone Company«, greb Store Nordiske derfor Lejligheden til at trække sig tilbage og afsluttede den 27de Februar 1884 en Overenskomst med det sidstnævnte Selskab, hvorefter dette overtog de alt bestaaende Anlæg og samtidig forpligtede sig til ikke at paaføre Selskabets Kabler i Kina og Japan nogen som helst Konkurrence.

AFSNIT VII.

VII.

WLADIWOSTOCKLINIEN.

Indeleddet mellem Selskabets europæiske og østasiatiske Kabelnet dannes af de russiske Landlinier, der via St. Petersborg, Moskow, Kazan, Ekaterinenburg, Omsk, Tomsk, Irkutsk, Stretinsk, Blagowetschensk og Kabarofka sætte Kabelstationerne i *Nystad* og *Libau* i Forbindelse med Kabelstationen i *Wladiwostock*. Det er en Strækning paa over 6000 engl. Mile, som den saakaldte Wladiwostocklinie saaledes gennemløber under de forskelligste Naturforhold; den er næsten lige saa lang som alle Selskabets Kabler tilsammen, og den fortjener baade paa Grund af sin Udstrækning og sin Betydning for Selskabet og paa Grund af de store Vanskeligheder, der have været og endnu ere forbundne med dens Anlæg og Vedligeholdelse, at omtales, skønt den ikke henhører under Selskabets egne Linier.

Fra *St. Petersborg* til *Nijni-Nowgorod* (jfr. Oversigtskort IV i Tillæget) er Linien bygget langs med Jernbanen gennem det flade, ufrugtbare og skovbevoksede Terrain, hvis Ensformighed kun afbrydes af Waldai-Bjergene og af opdyrkede Strækninger i Nærheden af de større Byer. Fra Nijni-Nowgorod følger den Wolga-Floden, men forlader atter denne ved *Kazan* for gennem store Skovstrækninger paa et bakket og jævnt højnende Terrain ved *Ekaterinenburg* at overskride Ural-Bjergene, hvis østlige Affald er brattere og ender i fladt Steppeland. I Bjergegnene slutter Befolkningen sig sammen omkring Miner og Fabrikanlæg; paa det flade Land passerer Linien med lange Mellemrum store og ret velhavende Landsbyer, i hvilke Poststationerne ere beliggende. I Nærheden af *Omsk* krydses Irtisch-Floden, og man kommer ind paa den frugtbare

Barabinsiske Slette, der dog kun er opdyrket i den nærmeste Omegn af Landsbyerne og ellers benyttes af de nomadiserende Kirgisere til Græsning for deres Hjorder. Vest for Tomsk krydses Ob-Floden, hvis Oversvømmelser ofte volde store Ødelæggelser, og derefter hæver Terrainet sig igen paa de nordligste Udløbere af de skovrige Altai-Bjerge, der ere usikre for Rejsende paa Grund af, at undvegne Forbrydere strejfe om her, og fordi Ulvene om Vinteren kunne optræde i store Skarer. Ved *Tomsk* bliver Landet atter fladt og ensformigt, er skovrigt og lidet befolket, indtil man nærmer sig Krasnojarsk, hvor Jenisej, der ligeledes volder jævnlige Oversvømmelser, passeres. Her blive Skovene sjældnere, Jordbunden frugtbarere og Terrainet mere og mere bjergrigt og afvekslende, indtil man naar Sibiriens Hovedstad *Irkutsk* i Nærheden af den af Bjerge omkransede Baikal-Sø.

Hinsides Irkutsk og Syd for Baikal-Søen gaar Linien gennem Urskove, hvor der næppe findes en banet Vej og kun med store Mellemrum nogle usle Blokhuse, der tjene til Bolig for det Personale, som skal holde Linien vedlige. Ved *Werkne-Udinsk* krydses Selenga-Floden, og Linien gaar gennem temmelig flade, ufrugtbare Egne, til Dels Saltstepper, indtil de skovbevoksede Jablonowoi-Bjerge, Øst for hvilke Landet bliver sandet og delvis er bevokset med Fyrreskove; men under den fattige Overflade skjuler der sig store Rigdomme; thi her, ved Nertschinsk, findes rige Gulddistrikter, hvor Tusinder af Forbrydere henslæbe Livet som Minearbejdere i Guldværkerne.

Fra *Stretinsk* følger Telegraflinien Schilka-Floden lige til Kabarofka, og mellem Stretinsk og Blagowetschensk er Terrainet yderst vanskeligt. Den venstre Flodbred bestaar for det meste af stejle Klippevægge, ovenfor hvilke der udstrækker sig en Højslette, bedækket med til Dels bundløse Sumpe og Fyrreskov, og som med Undtagelse af nogle sparsomme Blokhuse for Tilsynsmandskabet er aldeles ubeboet. En Del af denne Strækning, henved 100 engl. Mile lang, har faaet det karakteristiske Navn »de syv Dødssynder«. Det er en yderst farlig Vej, op og ned ad stejle Fjelde, hvor den smalle Fodsti løber paa Randen af gabende Afgrunde, og mange Trækors betegne de Steder, hvor Rejsende ere forulykkede ved at styrte ned. De enkelte Telegrafblokhuse ligge langt fra hinanden og byde Intet til den Rejsendes eller til hans Hests Underhold; men Naturen er vidunderlig skøn, og Jægeren behøver kun at løsne et Skud paa de store Sværme af Fuglevildt for at finde rigelig Ernæring i det mindste for sig selv.

Saa snart »de syv Dødssynder« ere passerede, træde Klippeformationerne længere tilbage fra Floden, som Telegraflinien bestandig følger, og enkelte smaa Kolonier vise sig med lange Mellemrum, indtil Schilka i Nærheden af Pokrowsk, hvor den tager Navnet *Amur*, træder ind i et stort Fladland, der hist og her gennemskæres af Højdedrag, men forøvrigt bestaar af sumpet

Jordbund, bevokset med Naaleskove, som ere gennemhuggede for Telegraflinjens Skyld. Overhovedet findes der lige fra Stretinsk til Wladiwostock ikke egentlige Veje, kun Ride- og Fodstier. Vejene erstattes af Amur-Floden, der om Sommeren befærdes af Dampskibe og Lægtere, om Vinteren, naar den er tilfrossen, af Slæder. Landsbyer, eller rettere smaa Kosakposter, ligge langs Flodbredden, og det mellemliggende Terrain er udyrket og til Dels bedækket med Urskov, som af og til er nedbrændt paa lange Strækninger. Her kan man endnu møde en Indfødt, en Aratchon, der gaar paa Jagt med Bue og Pile, men ellers er Landet mennesketomt, og Naturen har et yderst melankolsk Præg. Ved Tolbusin drejer Amur mod Sydost, Landskabet bliver venligere, Ege- og Løvtræer fortrænge Fyrreskovene, Jordbunden bliver bedre og Kolonierne langs Floden mere talrige.

Naar man nærmer sig *Blagowetschensk*, bliver Terrainet udpræget Lavland, for det meste Sumpe og Eng med lidt Skov. Denne Egn lider forfærdeligt under Flodens Oversvømmelser, og man kan paa de Mærker, som disse efterlade paa Træerne, maale Vandhøjder paa 24 Fod over Flodens normale Niveau. Omkring Blagowetschensk er hele Egnen Græsland; paa denne Strækning passeres den brede Seja-Flod, der ogsaa foraarsager store Oversvømmelser. Derefter gennemskærer Amur med rivende Fart Chingan-Bjergene, bedækkede med den skønneste Skovvegetation, paa hvis anden Side Lavlandet atter træder frem med sine Oversvømmelser og deraf flydende Sumpnatur samt dennes Tilbehør af plagende og ondartede Insekter. Først hen imod *Kabarofka*, hvor Ussuri-Floden Syd fra styrter i Amur, hæver Terrainet sig atter. Her drejer Telegraflinien pludselig Syd over og følger den sumpede Ussuri-Dal, der paa begge Sider er bedækket med tæt Skov, Tilflugtssted for talrige vilde Dyr, bl. a. vældige Tigre. Dalen er selvfølgelig stærkt udsat for Oversvømmelser, men desuagtet nogenlunde befolket og saa frugtbar, at den, naar Floden en Gang reguleres, vil blive et af Ruslands rigeste Distrikter, ligesom de nærliggende Bjerge indeslutte store Mineralrigdomme. Lidt Nord for *Wladiwostock* forlader Telegraflinien Ussuri-Dalen og naar sit Endepunkt ved det Stille Hav gennem et smukt og afvekslende Bjerglandskab.

Her er i korte Træk givet en Skildring af Wladiwostockliniens Omgivelser, og det vil deraf skønnes, hvor store Vanskeligheder der har været forbundet med dens Gennemførelse. Føjer man hertil Vanskeligheden ved at formaa et dygtigt Stationspersonale til at begrave sig i disse fjerne Udørkener, saa vil man kunne forstaa, hvor stor den Opgave var, som den russiske Regering stillede sin Telegrafadministration, da den besluttede sig til at skabe Wladiwostocklinien og gøre den til en international Kommunikationsvej for de telegrafiske Udvekslinger mellem Europa og Østasien.

Allerede inden Linien var fuldført, henvendte Chefen for den russiske Telegrafadministration, Generaldirektør LÜDERS, sig til Selskabet for ved dets Hjælp at faa engageret en Stab af *danske Telegrafister*, som ved deres Kyndighed og navnlig Sprogkundskaber paa en Maade kunde danne Kærnen i den Stab af russiske Telegrafister, der paa Stationerne i Sibirien særlig skulde betjene Trafikken mellem Europa og Østasien. Selskabet greb med Glæde denne Lejlighed til baade at blive lidt kendt med Forholdene i Sibirien og til at sikre Telegrammerne en paalidelig Ekspedition og ensartet Behandling paa de derværende Stationer. Tolv yngre Mennesker med de fornødne Kvalifikationer bleve hurtigst oplærte og udsendte til Sibirien, hvor de dog fik en Del at kæmpe imod, navnlig fordi de vare bedre gagerede end deres russiske Kolleger, hvilket naturligen vakte lidt Jalousi hos disse. Saa snart deres første Engagement var udløbet, nedsatte den russiske Administration da ogsaa deres Lønninger, hvilket bragte nogle til at vende hjem; men adskillige holdt ud og have senere gjort god Vej ved at forblive i russisk Statstjeneste. Enkelte af disse have definitivt slaaet sig til Ro i Sibirien, som f. Eks. Hr. H. HAMPEN i Blagowetschensk, og Hr. PAULSEN samme Sted, hvis gæstfri Hus er vel kendt af Rejsende i disse Egne. Andre have ladet sig forsætte til det europæiske Rusland, f. Eks. d'Hrr. E. FRIIS og EMANUEL HANSEN i St. Petersborg, af hvilke Sidstnævnte har erhvervet sig et Navn som Oversætter af russiske Forfattere til Dansk og omvendt.

Trods al deres gode Vilje kunde disse Mænd dog ikke bøde paa de Skavanker, som Wladiwostocklinien led under i de første Aar af sin Tilværelse. Kun et halvt Aar efter dens Aabning for Trafikken indtraf der, i Juli 1872, en stor Oversvømmelse af Amur-Floden, i hvis Dal Linien paa lange Strækninger er bygget; Telegrafstængerne bleve bortskyllede, Flodkablerne afbrudte, Stationerne oversvømmede, kort sagt Ødelæggelsen var saa stor, at det først i November s. A. lykkedes at faa Linien retableret. Denne maanedlange Afbrydelse forvoldte baade Selskabet og Rusland store Tab og gav begge Parter Stof til alvorlig Eftertanke.

Da Løjtnant SUENSON samme Efteraar i andre Forretninger opholdt sig i St. Petersborg, konfererede han derfor indgaaende med den russiske Telegrafadministration om, hvad der kunde gøres for i Fremtiden at sikre Linien mod lignende Kalamiteter, og fik aaben Adgang til alle de Oplysninger, Administrationen var i Besiddelse af angaaende Liniens Bygning, Tilsynet og Vedligeholdelsen af den samt Tjenestens Organisation. Paa Basis heraf udarbejdede han efter sin Hjemkomst et Forslag om Selskabets Overtagelse saavel af Liniens Vedligeholdelse som af Ekspeditionstjenesten, hvad den østasiatiske Trafik angik. Han havde i St. Petersborg faaet det Indtryk, at man der havde et aabent Blik for Ønskeligheden af, at det lange Bindeled

mellem Selskabets to Kabelnet kom under samme Administration og blev styret efter samme Principper som disse. I hvert Fald vilde man være meget tilbøjelig til at lægge Ansvaret for Vedligeholdelsen af Liniens fjerneste og vanskeligste Del, mellem *Stretinsk* og *Wladiwostock*, over paa Selskabets Skuldre og til at betale det en tilstrækkelig Godtgørelse herfor.

Forinden Selskabet kunde forhandle om og indgaa paa nogen Overenskomst med Rusland om en saadan Ordning, var det imidlertid nødvendigt med egne Øjne at undersøge Forholdene paa Stedet, og helst skulde dette gøres af den Person, der var udset til at bestyre Linien under den paatænkte nye Ordning. Medens man endnu saa sig om efter en hertil kvalificeret Mand, indtraadte Sagen i en ny Fase, idet et russisk Dampskibsselskab, der med Regeringssubsidier havde overtaget hele Dampskibsfarten paa Amur-Floden, og som derfor havde mange Betingelser for lettere end Store Nordiske at kunne paatage sig Liniens Vedligeholdelse i hine fjerne Regioner, foreslog at arbejde sammen med Selskabet. Det mente ogsaa i en russisk Telegrafingeniør, der havde forestaaet Bygningen af Linien langs Amur, at have fundet den rette Mand til at lede Virksomheden i Sibirien. Man enedes da med Amur-Dampskibsselskabet om Basis for en Samvirken, men da det kom til Stykket, viste dette Selskab sig ikke tilstrækkeligt funderet til, at man turde indlade sig med det paa en saa vanskelig Entreprise. Samtidig bedredes Forholdene paa Linien saa meget, at Selskabet haabede at kunne spare sig denne nye Udvidelse af sin Virksomhed paa et Tidspunkt (1874—75), hvor der var fuldt op at varetage i andre Retninger, — og hvor det havde vanskeligt nok ved at skaffe baade mere Kapital og flere Arbejdskræfter, — fordi det smigrede sig med, at Kina allerede den Gang vilde aabne sig for Anlæget af europæiske Telegraflinier (Amoy-Foochow Episoden, Afsnit VIII).

Desuagtet tabtes Wladiwostocklinien ikke af Syne; thi om den store Oversvømmelse i 1872 end heldigvis havde været et usædvanligt Naturfænomen, saa var der dog under normale Forhold Aarsager nok, der gjorde Linien usikker. Om Vinteren arbejdede den i Reglen upaaklageligt, naar Naturen saa at sige var stivfrossen hele Sibirien igennem. Den tørre Luft paa denne Aarstid virker isolerende paa Ledningerne, forhindrer Afledning og Overgang af den elektriske Strøm fra en Linie til en anden; Storme ere sjældne, og Telegrafpælene staa som fastmurede i den frosne Jord. Men naar Foraaret kommer, og Sneen smelter i Dalene og senere hen paa Bjergene, naar Isen brydes paa Floderne, og disse svulme op af den fra Bjergene tilstrømmende Vandmasse, naar Landevejene forvandles til Moradser, og det er livsfarligt at færdes paa Floderne — saa kommer den vanskelige Tid for Telegraflinien i Sibirien. Flodovergangene, hvad enten de ere tilvejebragte ved Kabler eller ved Luftlinier, ophængte paa høje Master, ere da meget udsatte for at blive bort-

skaarne ved Isgangen paa Floderne; træde disse i Eftersommeren over deres Bredder, kan Vandet bortskylle lange Strækninger af Ledningerne, og da Vejene ere opblødte, Floderne forvandlede til rivende Strømme, ere hurtige Reparationer overordentlig vanskelige.

Hertil kommer andre Farer. Paa mange Miles Strækning gaar Linien gennem de ufarbare Urskove, i hvilke man har maattet foretage Udskæringer for at føre den igennem. Navnlig i Begyndelsen vare disse ikke brede nok, saaledes at omstyrtende Træer hyppig faldt over paa Linien, knækkede Pælene og sønderreve Traadene. Paa nogle Steder gaar Linien gennem saa sumpede Terrainer, at Pælene, hvor dybt de end føres ned i Jordsmonnet, ikke kunne faa den fornødne Fasthed; paa andre Steder bestaar Grunden af granithaard Klippe, saa at Pælene maa støttes ved høje Stensætninger. Paa atter andre Steder er det Befolkningen, der optræder som Fjende af Telegraflinien, ikke fordi der næres nogen Uvilje mod denne, men af barnagtig Lyst til at bruge Isolatorerne som Skive for Stenslyngning. Føjer man hertil Skovbrande og Steppebrande, Ildebrande i de altid træbyggede Landsbyer, samt endelig Storme og Tordenvejr, der om Sommeren ere hyppige Gæster langs Wladiwostocklinien, saa vil man ikke kunne undre sig over, at dennes Tilstand og Præstationer jævnlig gave Anledning til Anker fra Selskabets Side og voldte den russiske Administration baade Besvær og Bekymringer. Til disse maa ogsaa henregnes Umuligheden af at kontrolere den rigtige og hensigtsmæssige Anvendelse af de store Beløb, der aarlig medgaa til Liniens Vedligeholdelse og Forbedring i saa fjerne og vanskeligt tilgængelige Egne, hvor Centraladministrationen i St. Petersborg faktisk maa stole paa sine lokale Embedsmænd og disse atter paa de Entreprenører, til hvem Liniebygningen er stykket ud paa de forskellige Strækninger.

I de første Aar havde Selskabet lidt vanskeligt ved med Kraft at gøre Forestillinger imod Wladiwostockliniens mindre gode Tilstand; dels indsaa det fuldt vel, hvor besværligt det var at holde den vedlige, dels og fornemmelig havde det ikke meget at lade den russiske Administration høre, eftersom dets egne Kabler i Østasien lede af lignende Svagheder som Landlinierne, om end af andre Aarsager. Men da det i 1876 havde forhandlet sin første Konvention om Kablernes Dublering med Rusland (Afsnit VI), hvorved der blev Udsigt til, at det selv inden føje Tid vilde kunne afhjælpe sit eget Systems Skrøbeligheder, kunde det med langt større Styrke i St. Petersborg tage Ordet for en grundig Forbedring af Wladiwostocklinien. Det var jo nemlig øjensynligt, at alle de Foranstaltninger til Kabelforbindelsens Styrkelse, som hin Konvention tilsigtede, vilde blive spildte og ufrugtbare, dersom de russiske Landlinier ikke samtidig bleve forbedrede i et lignende Forhold. Det lykkedes da ogsaa i 1876 at faa den russiske Regering til at samtykke i

et fra Selskabets Side gentagne Gange fremsat Forslag om at lade Wladiwostocklinien besigtige af en Kommission, der skulde bestaa baade af Repræsentanter for den russiske Administration og af Repræsentanter for Selskabet, med den Opgave at fremkomme med Forslag til Forbedringer, saavel hvad Liniens Tilstand som hvad Tjenestens Organisation, Apparaternes Natur og Betjening m. m. angaar.

Til Formand for den *danske* Kommissionsafdeling udnævnte Selskabet Kammerjunker, Kaptajn W. v. HEDEMANN, der efter et bevæget Ungdomsliv i østrigsk og meksikansk Krigstjeneste i nogle Aar havde tjent i den russiske Hær, hvorfra han kendte Sproget; senere havde han været attacheret Selskabets Direktør ved St. Petersborg-Konferencen i 1875 samt i Kjøbenhavn. De andre danske Kommissionsmedlemmer vare: Stationsbestyrer A. FALCK fra Gøteborg, hvis tekniske Kyndighed særlig fandt Anvendelse paa Stations- og Apparat-Omraadet, og (senere afdøde) Ingeniør J. NIELSEN, hvem Undersøgelsen af selve Liniebygningen var stillet til Opgave.

Efter i Kjøbenhavn at have modtaget sine Instruktioner afrejste Kommissionen til St. Petersborg, hvor den fra Telegrafdepartementet blev forsynet med alle nødvendige Autorisationer og Anbefalinger til de lokale Myndigheder i Sibirien. Det bestemtes endvidere her, at den ikke skulde ledsages af nogen permanent *russisk* Kommissionsafdeling, men en saadan, ligeledes bestaaende af tre Medlemmer, blev beordret til at sammentræde i hvert enkelt Telegrafdistrikt langs Linien for at samarbejde med den danske Kommission under dennes Ophold i Distriktet. Den 18de Januar 1877 forlode Hedemann og hans Kolleger St. Petersborg og kom nemt nok paa Jernbanen gennem det europæiske Rusland; thi her vare selve Linierne i god Stand, og Undersøgelserne kunde derfor indskrænkes til Stationen i Moskow.

Men i *Nijni-Nowgorod* ophørte Jernbanen, og herfra gik Farten den 24de Januar videre paa Slæder langs Telegraflinien, der hele Vestsibirien igennem følger den store Hovedlandevej. Vinterrejser ere i disse Egne langt at foretrække for Sommerrejser, hvad selve Befordringen angaar. Indhyllet i Lag af Pelsværk hviler den Rejsende i halvt udstrakt Stilling i den ret magelige Slæde, der, trukken af tre Heste (Troika-Forspand), under munter Bjældeklang i susende Fart flyver hen over den snedækkede, haardfrosne Jord. Mellem de større Byer standsede Kommissionen kun paa Steder, hvor Liniens Tilstand gav Anledning til nøjere Undersøgelser, og ved Poststationerne for at skifte Forspand eller søge den nødvendige Nattehvile. Færdsel var der ikke meget af paa Vejen; kun stundom blev Farten sinket af Karavaner paa indtil 2000 med Heste forspændte Smaaslæder, belæssede med Thekasser, der ad Karavanvejene føres ind over den russo-kinesiske Grænse. Paa Ural-Bjergene steg Kulden indtil 30° Réaumur, men aftog igen paa de

hinsides liggende Stepper, og da Kommissionen i Slutningen af Marts nærmede sig Irkutsk, begyndte Sneen alt at smelte i Dalene, saa at det paa sine Steder kunde være vanskeligt selv med Hjælp af 12 à 16 Heste at skaffe de tunge Slæder frem over den blottede og opblødte Jord.

I Sibiriens Hovedstad, *Irkutsk*, gjordes et længere Ophold, fra 21de Marts til 11te April, for at forberede sig paa de større Anstrengelser, der nu vilde tage deres Begyndelse; thi herfra maatte Rejsen foreløbig fortsættes i Vogne, de saakaldte »Tarantasser«, Trækalescher uden Fjedre, der paa de slette Veje ere et næsten utaaleligt Befordringsmiddel; fra nu af maatte der ogsaa skænkes Telegraflinien større Opmærksomhed, da man nærmede sig de vanskeligste Steder for dens Vedligeholdelse. Tresindstyve Heste og en Del Bønder vare drevne sammen og under Opsigt af Kosakker fordelte paa den første Strækning af Linien for at hjælpe til ved Befordringen. Desuagtet gik Rejsen langsomt gennem de store Urskove Syd for Baikal-Søen. Selenga-Floden, der var fyldt med Drivis, passeredes ikke uden Fare, men derefter blev Vejen mere fremkommelig. Europæiske Rejsende ere saa sjældne i disse Egne, at Kommissionen vakte en Del Opsigt, og dens danske Medlemmer skaffede den som »Kejserindens Landsmænd« en gæstfri og hædrende Modtagelse saavel i et stort Llama Tempel i Duntschur som i adskillige Landsbyer, beboede af gammeltroende Russere.

Ved *Stretinsk* ophører Landevejen, og Flodsejladsen begynder. Her efterlodes Vognene, og Kommissionens danske og russiske Medlemmer skiftedes til at ride langs Linien og til at udhvile sig ved i Baade at glide ned ad Floden, da Vandstanden endnu ikke var høj nok til, at den i Begyndelsen kunde befærdes af Dampskibe. Kun Hedemann forlod som Formand og som tidligere Kavallerist sjældent sin Hest, og det var drøje Rideture, navnlig over »de syv Dødssynder«, hvor man stundom maatte hænge paa Hesteryggen fra den tidlige Morgen til den sene Aften. Hungrig og udslidt kunde man saa naa en Blokhusstation for at erfare, at her var ingen Føde hverken for Rytter eller Hest, og at Huset var saa befængt af Utøj, at man gjorde bedst i at tilbringe Natten under fri Himmel, — hvad man da ogsaa var saa fornuftig at gøre.

Seja-Floden maatte Kommissionen passere i en lille Baad og holdende Hestene, der svømmede bag efter, oppe i en Line. Jo længere man trængte frem langs Amur-Floden, desto vanskeligere blev ogsaa Passagen, fordi den fremskredne Aarstid førte de sædvanlige Oversvømmelser med sig. Mellem *Blagowetschensk*, som den forlod den 18de Juli, og *Kabarofka*, hvor den ankom den 3dje August, kunde Kommissionen ride halve Dage i Vand, der naaede op til Hestenes Knæ, og fra Kabarofka Sønder efter, hvor Telegraflinien følger Ussuri-Dalen, havde den det Held — naar Hensyn tages til

Øjemedet for dens Rejse — at opleve en alvorlig Oversvømmelse. Her var der ikke længere Tale om at kunne trænge frem til Hest langs Linien. Denne var paa lange Strækninger afbrudt, Stationer og Blokhuse oversvømmede, og Sejladsen vanskeliggjordes i høj Grad af de store Træstammer, som Floden førte med sig.

Først da man nærmede sig Rejsens Maal, fjernede Telegraflinien sig fra Ussuri-Dalen og gennemskar Terrainer, hvor man atter havde fast Bund under Fødderne, og som gradvis højnede sig til det Bjerglandskab, der omgiver *Wladiwostock*. Her ankom Kommissionen den 19de September og blev modtagen med aabne Arme af Selskabets derværende Stationspersonale. Rejsen fra St. Petersborg havde varet i 8 Maaneder; den første og længste Del, til Irkutsk, havde kun taget en Fjerdedel af Tiden, medens den kortere østlige Del havde absorberet Resten. I over en Maaned nød Kommissionen da ogsaa i det skønne og sunde Wladiwostock en velfortjent Hvile, der blev efterfulgt af en Maaneds Rekreationsophold i Japan og Kina, hvorpaa den vendte tilbage til Europa med Paketterne og i Januar 1878 meldte sig hjemkommen i Kjøbenhavn.

Naar der er dvælet ved denne Kommissions Rejse, saa er det ikke alene paa Grund af dens Betydning for Wladiwostocklinien og derigennem baade for Rusland og for Selskabet, men ogsaa fordi en saadan Rejse langs en Telegraflinie, der gennemløber to Verdensdele, ikke ofte er foretagen af Danske og næppe mere vil blive det under samme Forhold. Det gaar nemlig i Sibirien, som det er gaaet i Japan og formentlig vil gaa i Kina, at Telegraflinierne ere banebrydende for Landeveje og for Jernbaner. Medens dette nedskrives, arbejdes der, som bekendt, Sibirien igennem paa Anlæget af Jernbaner, der til Dels skulle følge det af Telegraflinien anviste Spor. Adskillige af de Strækninger, som Kommissionen møjsommeligt maatte tilbagelægge i Slæde, i Vogn eller paa Hesteryg, befærdes allerede nu af regelmæssige Jernbanetog. Det er nemlig den russiske Regerings Hensigt at forbinde St. Petersborg med Wladiwostock ved en uafbrudt Jernvej. Foreløbig gaa Arbejderne dog ud paa først og fremmest at tilvejebringe Jernbaneforbindelse paa de Strækninger, hvor Floderne ikke afgive en naturlig og let Kommunikationsvej. Eksempelvis kan nævnes, at den lange Strækning mellem *Perm* og *Tjumen* allerede i adskillige Aar har kunnet tilbagelægges paa Jernbane, medens denne mangler mellem Nijni-Nowgorod og Perm, fordi Wolga- og Kama-Floderne her danne en naturlig Færdselsvej, — og da den russiske Storfyrsttronfølger i 1890—91 besøgte Østasien og returnerede gennem Sibirien, indviede han den første Strækning af den Jernbanelinie, der skal forbinde *Wladiwostock* med *Kabarofka*.

Efter at Kommissionen i Kjøbenhavn havde aflagt sin Generalrapport, blev den opløst; de tvende Medlemmer vendte tilbage til deres normale

Forretninger, men Kammerjunker v. HEDEMANN blev i Februar 1878 udnævnt til Selskabets *Agent i St. Petersborg* og fik bl. a. det Hverv med størst mulig Kraft at drive paa Gennemførelsen af de foreslaaede Forbedringer paa Wladiwostocklinien.

Kommissionens Forslag gik væsentlig ud paa: *At* et meget stort Antal Telegrafpæle skulde ombyttes med nye og stærkere, *at* Linien og Stationerne paa de for Oversvømmelser mest udsatte Steder skulde flyttes fra Floddalen til det højere bag ved liggende Terrain, *at* Gennemhugningerne i Skovene skulde gøres saa brede, at omstyrtende Træer ikke kunde beskadige Linien, *at* Flodovergangene paa adskillige Steder skulde gøres solidere for at modstaa Isgangen, *at* Ekspeditionen burde forbedres navnlig ved Indførelsen af automatiske Hurtigapparater og ved Ansættelsen af flere sprogkyndige Telegrafister etc. etc.

Trods Ruslands Budgetvanskeligheder, foraarsagede ved Krigen paa Balkan-Halvøen, blev der med stor Kraft taget fat paa Gennemførelsen af disse Forslag, og allerede i 1880, da Telegrafist V. MÜLLER med Understøttelse fra Selskabet foretog en Hjemrejse fra Østasien gennem Sibirien, kunde han afgive en ret gunstig Beretning om Forholdene. Dog varede det adskillige Aar, inden alle Forslagene vare bragte til Udførelse, og det var først under Generaldirektør Lüders's (død 1883) Efterfølger, General BÉZACK, at man viste Tilbøjelighed til at følge Selskabets indtrængende Forestillinger om at anvende Wheatstone's automatiske Apparat paa Wladiwostocklinien.

I denne Anledning blev Elektriker L. HARTVIGSON fra London i Marts 1885 med de fornødne Apparater sendt til Rusland, hvor han i Løbet af 3 Maaneder foretog en Række Ekspeditionsforsøg mellem Nystad, St. Petersborg, Moskow og Kazan, der faldt saa tilfredsstillende ud, at den russiske Administration bestemte sig til straks at bestille 12 Wheatstone-Apparater og 5 automatiske Overdrage-Relais'er paa Selskabets mekaniske Værksted i Kjøbenhavn. Disse bleve leverede Aaret efter og under Ledelse af Selskabets Stationsbestyrer i Aberdeen F. RIEMENSCHNEIDER, der traadte i russisk Tjeneste, opstillede paa Stationerne mellem St. Petersborg og Wladiwostock, hvor elleve *danske Telegrafister* (9 fra Selskabet og 2 fra Statstelegrafen), der i den Anledning for et vist Antal Aar bleve engagerede af den russiske Administration, oplærte den russiske Stab i Benyttelsen af disse for denne ukendte Apparater.

Naar man til alle de ovennævnte Foranstaltninger føjer den, at ogsaa *Antallet af Telegraftraade* i Aarenes Løb er blevet forøget paa Wladiwostocklinien, saa vil det ses, at der hverken fra russisk Side er sparet paa Ofre og Arbejde eller fra Selskabets paa Forestillinger og Ulejlighed for at tilvejebringe de bedst mulige Tilstande. Telegrafisk Fuldkommenhed kan ikke naas paa Landlinier i samme Grad som paa undersøiske Kabler, der ere langt

mindre udsatte end hine for daglige ydre Forstyrrelser. Det er ikke ret mange Aar siden, at Landlinieekspeditionen endog i det telegrafdygtige England i et givet Øjeblik lod saa meget tilbage at ønske, at nogle driftige Købmænd fandt paa at sende deres Telegrammer til det europæiske Kontinent *via New-York*. Ved at ekspederes fra England til denne By gennem et transatlantisk Kabel og derfra tilbage til Europa gennem et andet transatlantisk Kabel naaede Telegrammerne deres Bestemmelsessted hurtigere end ved at benytte den direkte Vej mellem England og Kontinentet, hvis Længde kun er $^1/_{20}$ af hins, men som væsentlig bestaar af Landlinier. Selvfølgelig skete dette under exceptionelle Forhold; men saadanne Forhold kunne let blive normale, naar en og samme Telegraflinie har en saa uhyre Udstrækning som Wladiwostocklinien og er stillet under saa forskelligartede Natur- og Klimatforhold som denne. Tordenvejr er vel ikke et sjældent Naturfænomen i noget som helst europæisk Land, men det hører dog til de store Sjældenheder, at det i Dagevis forsinker Telegraferingen paa en og samme Linie. Paa samme Maade hører det til Sjældenhederne, at Tordenvejr langs Wladiwostocklinien forsinker Telegraferingen mellem de samme to Nabostationer. Derimod er det ikke sjældent, at dette Naturfænomen i Dage, ja i Uger kan genere Ekspeditionen af de Telegrammer, der skulle gennemløbe *hele* Wladiwostocklinien, fordi Tordenvejret den ene Dag hjemsøger Strækningen mellem St. Petersborg og Moskow, den næste mellem Wladiwostock og Kabarofka, den tredje mellem Omsk og Tomsk o. s. fr., saaledes at Telegrammerne den ene Dag efter den anden kunne blive forsinkede, fordi to Nabostationer, snart her og snart der paa den lange Linie, i Timevis ere forhindrede i at ekspedere med hinanden.

Tordenvejr er da ogsaa Wladiwostockliniens værste Fjende. Floderne *lade sig regulere, eller man kan ad Omveje undgaa deres Oversvømmelser, Skovene kunne gennemhugges, Bjergene overskrides*, men Tordenvejr kan en Telegraflinie paa Videnskabens nuværende Standpunkt hverken aflede, trodse eller undvige. Heldigvis er det dog kun en Del af Aaret, at de ere en hyppig Gæst langs Linien, men i denne Tid kan Ekspeditionen af Telegrammerne lide føleligt under deres lammende Virkninger. I hele den øvrige Tid af Aaret maa Wladiwostocklinien nu siges at arbejde om Kap med den undersøiske Route via Indien, baade hvad Præcision og hvad Hurtighed angaar. I Sprogkyndighed og Routine kunne de russiske og danske Telegrafister fuldt ud maale sig med de engelske paa den sydlige Route, og under normale Forhold modtages Telegrammer via Wladiwostock i Europa faa Timer efter deres Afsendelse fra Østasien. Hver Morgen Kl. 9 sendes der Selskabets administrerende Direktør et Telegram fra Shanghai, der indeholder Beretning om Liniens Tilstand og den foregaaende Dags Befordringstider m. m.; i

Reglen indtræffer dette Telegram her i Danmark 1 à 2 Timer efter dets Afsendelse og tilsyneladende 5 à 6 Timer, *før* det er afsendt, paa Grund af Klokkesletsforskellen mellem Shanghai og Kjøbenhavn.

For at komplettere denne Omtale af Wladiwostocklinien skal endnu nævnes, at Selskabet i 1889, med den russiske Administrations Approbation og efter hans eget Ønske, lod Ingeniør SONNE foretage en Tilbagerejse til Østasien via Sibirien. Han forlod St. Petersborg den 18de Januar 1889, nøjagtig Tolvaars-Dagen efter at den sibiriske Kommission havde tiltraadt sin Udrejse; men begrundet i de forbedrede Kommunikationer og i, at det ikke var hans Opgave ligefrem at inspicere Linien, naaede han allerede Wladiwostock den 15de Maj, uagtet Sygdom undervejs føleligt forsinkede hans Rejse. En lignende Tour var i 1893 paatænkt for Kammerjunker KIÆR, der i 1891 afløste Hedemann som Selskabets Agent i St. Petersborg, og den er kun bleven udsat paa Grund af ydre Omstændigheder. At den russiske Telegrafadministration jævnlig lader Linien berejse af Inspektører, ligger i Sagens Natur.

En Rejse til Sibirien var tidligere i den almindelige Bevidsthed ensbetydende med en Forvisning, der ikke altid var et uskyldigt Martyrium, og man forestillede sig den Gang Landet som en haabløs og trøstesløs Isørken, præget af mange udgaaende men faa hjemvendende Fodtrin. Wladiwostocklinien har bidraget Sit til at udrydde disse Fordomme, og ikke faa Funktionærer af Store Nordiskes Stab have langs hin Linie, og gennem den knyttede til Fædrelandet, ikke alene fundet en taalelig Eksistens, men ved deres trofaste og ihærdige Arbejde bidraget til at hævde deres Fædrelands Ry. Blandt disse Mænd skulle vi, foruden de allerede omtalte, endnu nævne d'Hrr. J. TERP og C. HINGST i Omsk og d'Hrr. J. KOCH og A. PETERSEN i Wladiwostock.

AFSNIT
VIII.

VIII.

TELEGRAFUDVIKLINGEN I JAPAN, KINA OG KOREA.

Som det vil erindres fra Afsnit III, havde Selskabets Telegrafplaner straks fundet en gunstig Modtagelse i *Japan,* da Kammerherre Sick og Premierløjtnant Suenson i Sommeren 1870 henvendte sig til den japanesiske Regering. I Virkeligheden var Terrainet til Dels forberedt, idet den Fremskridtsaand, der havde grebet den japanesiske Nation, efter at Japan var blevet aabnet for den europæiske Indflydelse, havde affødt en rastløs Higen efter at tilegne sig Vestens Kultur. Som en Faktor i denne havde Telegrafen ogsaa tiltrukket sig Opmærksomheden, men ved Selskabets Ankomst eksisterede der dog kun en eneste kort offentlig Telegraflinie i Japan, der i Januar 1870 var bleven aabnet mellem Hovedstaden Tokio (Yedo) og Yokohama; i September s. A. aabnedes en Linie mellem Kobe (Hiogo) og Osaka. Disse Smaalinier vare imidlertid kun af rent lokal Betydning, og det blev — som tidligere omtalt — Selskabets Forslag om Oprettelsen af en telegrafisk Forbindelse mellem *Nagasaki* og *Tokio* og derfra til *Hakodate*, der gav Stødet til Udviklingen af det interne japanesiske Telegrafnet.

Bygningen af den første og vigtigste Sektion af den nævnte Linie, mellem *Nagasaki* og *Hovedstaden*, blev dekreteret af Mikadoen den 20de Juli 1870; men først et helt Aar efter naaede man at faa det fornødne Materiel udsendt fra England, da den oprindelige Sending var gaaet tabt ved en Dampers Forlis. Naar Hensyn tages hertil og til de vanskelige Terrainforhold — Landet mellem Nagasaki og Tokio er nemlig bjergrigt og til Dels bedækket med tætte Bambusskove — maa det betragtes som en Ære for den

unge japanesiske Telegraf-Administration, der i 1871 blev oprettet som et særligt Departement med Hr. ISHIMARU som Direktør, at den ca. 870 engl. Mile lange Linie stod færdig i hele sin Længde og kunde aabnes for Korrespondancen i Oktober 1872. Da man imidlertid kun havde ophængt en enkelt Traad paa Pælene, og det japanesiske Telegrafpersonale endnu ikke havde den fornødne Øvelse i at befordre Telegrammer i fremmede Sprog, nøjedes man med foreløbig kun at aabne Linien for *lokal* Korrespondance; (senere benyttede man til Ekspeditionen af de i kinesiske Skrifttegn affattede Telegrammer det af Store Nordiske i Kina indførte System). Største Delen af de Telegrammer, der indgik fra Selskabets Kabler eller vare bestemte til Videre-befordring paa disse, maatte derfor indtil videre, ligesom hidtil, befordres per løbende Post mellem Nagasaki og Yokohama (Tokio), hvortil der medgik 7 à 8 Dage. Skønt nu Selskabet fik udvirket, at der hver Dag blev afsendt Post i begge Retninger, maatte denne nødtvungne Forsinkelse uundgaaelig indvirke hæmmende paa Korrespondancens Udvikling, og Selskabet forsømte derfor heller ingen Lejlighed til at presse paa den japanesiske Administration for at fremkalde saadanne Forholdsregler, at Telegrafforbindelsen mellem Nagasaki og Tokio kunde blive aabnet for international Trafik.

Som et Skridt i denne Retning besluttede Regeringen at ophænge en Traad til paa Linien, samtidig med at man tog fat paa den anden vigtige Hovedlinie, mellem *Tokio* og *Hakodate,* der gennemløber det japanesiske Ørige i omtrent hele dets Udstrækning fra Syd til Nord. Belært af Erfaringen, forsynede man lige fra Begyndelsen denne Linie med 2 Traade.

Saa snart Dubleringslinien mellem *Nagasaki* og *Tokio* var fuldført, aabnedes den straks, den 26de April 1873, for *international* Korrespondance — foreløbig dog kun uofficielt, idet den japanesiske Administration endnu ikke vilde paatage sig det med Befordringen af den internationale Korrespondance forbundne Ansvar. Navnlig vilde den ikke udsætte sig for de Reklamationer, som Tab, Forsinkelse eller Forvanskning af Telegrammerne kunde medføre, og Ekspeditionen af den internationale Korrespondance paa de japanesiske Regeringslinier foregik derfor indtil videre »paa Afsendernes egen Risiko«. Desuagtet gav denne Linies Aabning en stærk Impuls til Trafikken, hvilket i Forening med dennes naturlige Udvikling bevirkede, at Telegramantallet i 1873 (sammenlignet med 1872) steg meget føleligt, saavel for den »fremmede« (internationale) som for den »japanesiske« (interne) Korrespondances Vedkommende, saaledes at det kneb haardt for Administrationen med de forhaandenværende Midler at tilfredsstille det telegraferende Publikums Fordringer. Hvad det særligt skortede paa for den fremmede Korrespondance, var en tilstrækkelig talrig sprogkyndig Telegrafstab, og for at raade Bod paa denne Mangel oprettedes i August 1873 *en Telegrafskole i Tokio* for 200 ind-

fødte Elever, der, foruden at oplæres i Telegrafering og Telegrafteknik, tillige modtoge Undervisning i Fransk og Engelsk.

Hvad der netop paa dette Tidspunkt i høj Grad bidrog til at forøge Regeringens Interesse for Telegrafen, var dens Virksomhed under nogle Uroligheder, som i Efteraaret 1873 udbrød paa Kiusiu, idet Nagasaki-Tokio Linien baade bragte Regeringen i Hovedstaden hurtig Meddelelse om Begivenhedernes Gang og satte den i Stand til hurtigt at træffe sine Dispositioner. Endnu større Tjenester ydede Telegrafadministrationen dog Regeringen og Landet, da der i 1877 paa ny udbrød en langt alvorligere Opstand paa Kiusiu, ved hvilken Lejlighed der blev organiseret en særlig *Felttelegraf-Afdeling*, som i Løbet af et halvt Aar anlagde over 500 engl. Mile Linier og oprettede 78 midlertidige Stationer.

For at regulere Forholdet mellem den japanesiske Administration og Selskabet med Hensyn til Befordringen af den ad Selskabets Kabler udvekslede internationale Trafik var der i Juni Maaned 1873 i Kjøbenhavn blevet forhandlet en Overenskomst med M. DU BOUSQUET, europæisk Sekretær ved et japanesisk Gesandtskab, som et Par Maaneder forinden havde gæstet Danmark. Denne Overenskomst blev den 27de December 1873 ratificeret af Regeringen i Tokio og ordnede Selskabets og Japans daglige Tjenesterelationer, deres Kontrol- og Afregningsforhold m. m. i fuld Overensstemmelse med det internationale Telegrafreglements Bestemmelser. Af Hensyn til Japanesernes endnu umodne Kendskab til internationale Telegrafforhold blev man imidlertid enig om, at Store Nordiske indtil videre skulde holde sin egen Agent paa den vigtige Handelsplads *Yokohama*, der havde den største Korrespondance med Omverdenen, og her oprettede Selskabet derfor den 10de Marts 1874 et Agentur med Telegrafist A. SUENSON som Bestyrer (senere afløst af Hr. J. HOLMBLAD).

Samme Aar aabnedes den ovenomtalte *Tokio-Hakodate Linie*, i hvis Fuldførelse Selskabet havde en ikke uvigtig Andel, ved at dets Kabeldamper »H. C. Ørsted«, ført af Kaptajn A. GOTTLIEB, ifølge Kontrakt med den japanesiske Regering, i September Maaned udlagde de *to Kabler*, der som Led i Forbindelsen skulde forene Nordspidsen af Nippon med Sydspidsen af Yesso. Dette Arbejde havde sine Vanskeligheder, fordi Farvandet mellem de to Øer, *Tsugar Strædet*, paa Grund af rivende Strøm og mange Skær frembyder et meget slet Terrain baade for Udlægningen og Vedligeholdelsen af Telegrafkabler. Selskabets Kabeldamper har da ogsaa gentagne Gange (i 1877 og 1887) maattet yde Hjælp til at reparere og omlægge Kablerne i et bedre Leje. Senere har Japan anskaffet sin egen Kabeldamper.

Ikke saa snart var den store Hovedaare i det japanesiske Telegrafsystem saaledes fuldført, før Regeringen tog fat paa nye Udvidelser; i alle Retninger voksede Telegraflinier frem, saa at enhver By af nogen Betydning i Løbet af

faa Aar blev inddragen i Telegrafnettet. Samtidig udviklede Korrespondancen sig saa hurtigt, at de gamle Ledninger stadig maatte forsynes med flere Traade — allerede i 1874 maatte der saaledes ophænges en tredje Traad mellem *Nagasaki* og *Tokio*.

Lige saa energisk og aktiv som den japanesiske Regering var med Hensyn til Udviklingen af sit indre Telegrafnet, lige saa overvejende og forsigtig var den med ikke at paatage sig flere internationale Forpligtelser end højst nødvendigt, før den var sig disses Omfang og Konsekvenser fuldt bevidst. I 1871—72 havde den, som nævnt i Afsnit III, ladet sig repræsentere ved den internationale Telegrafkonference i *Rom*; i 1875 sendte den vel atter Delegerede til den Telegrafkonference, som dette Aar afholdtes i *St. Petersborg* — nemlig d'Hrr. S. Shioda og T. Ishie, der ved samme Lejlighed gæstede Kjøbenhavn — men uden at den dog endnu fandt sig foranlediget til at indtræde i Telegrafunionen. Dette skete først den 25de Marts 1878, paa hvilken Dag Regeringen notificerede sin Tilslutning til Petersborg-Konventionen og samtidig den officielle Aabning af de japanesiske Linier for international Korrespondance — en Begivenhed, der fik en vis *éclat* ved, at den nye og smukke Central-Station i Tokio den nævnte Dag blev indviet med stor Højtidelighed. Fra dette Øjeblik var der ikke længere nogen Grund for Selskabet til at opretholde sit Agentur i Yokohama — hvor Hr. F. Kolvig i 1876 havde afløst den daværende Agent Hr. F. C. C. Nielsen — og dette blev derfor nedlagt samme Dag. For at bistaa Administrationen i den første Tid, indtil dens eget Personale havde opnaaet den fornødne Øvelse i de Forretninger, som hidtil havde været besørgede af Agenturet, forblev Hr. Kolvig dog endnu et Aar i Yokohama, attacheret Administrationen.

I Løbet af ikkun 8 Aar havde Japan saaledes gjort saa store Fremskridt paa Telegrafens Omraade, at det i de fleste Retninger kunde stilles jævnsides med de øvrige Medlemmer af Telegrafunionen. Ligesom paa saa mange andre Omraader havde det ogsaa paa dette vidst at tilkæmpe sig en anerkendelsesværdig Plads i de civiliserede Staters Rækker. Om dets Telegrafvæsens Udviklingstrin paa dette Tidspunkt ville følgende Oplysninger give et Begreb: Den 1ste Juni 1878 udgjorde den samtlige Traadlængde af de i hele Japan oprettede Telegraflinier ca. 7000 engl. Mile, og der fandtes 72 offentlige Stationer (foruden 50 Stationer, der ikke vare tilgængelige for Publikum). Antallet af Telegrammer var i det nærmest foregaaende Aar steget til ca. 1 Million, hvoraf 18,000 internationale, medens Resten vare indenlandske, og heraf det overvejende Flertal affattede paa Japanesisk. Telegrafstaben bestod af: 146 Personer, ansatte ved selve Administrationen, 854 Stationsbestyrere, Telegrafister, Elever og Bude samt 410 Ingeniører, Mekanikere og Liniearbejdere — i Alt 1,410 Personer.

De følgende Aar af Japans Telegrafhistorie betegnes ved forbavsende Fremskridt i alle Retninger: i 1891 (det sidste Aar, for hvilket der foreligger officielle Data) ejede Japan ca. 13,500 engl. Mile *Ledninger* med en Traadlængde af ca. 41,000 engl. Mile; Stationernes Antal var vokset til 524 *offentlige Stationer,* hvoraf 470 vare aabne for international Korrespondance, og som betjentes af en Stab paa ca. *6,000 Personer*, deriblandt ogsaa en Del *kvindelige* Telegrafister — hvad der maaske er det mest slaaende Bevis paa den Fremskridtsaand, der hersker i det moderne Japan. *Telegramantallet* endelig beløb sig til over 4½ Million Telegrammer, hvoraf ca. 100,000 udvekstedes med andre Lande gennem Selskabets Kabler.

Med berettiget Stolthed kan den japanesiske Telegrafadministration derfor betragte Frugterne af sin Virksomhed, der er saa meget mere fortjenstfuld, som det opnaaede Resultat i alt Væsentligt skyldes *indfødte japanesiske* Kræfter. Thi ligesom paa de fleste andre Omraader have Japaneserne ogsaa paa det telegrafiske Felt vist en saadan Lærenemhed, at de meget hurtigt — maaske lidt for hurtigt — have kunnet emancipere sig fra deres europæiske Læremestre. Kun ganske enkelte af disse have med Rette vidst at hævde deres Stilling, blandt hvilke særlig maa fremhæves Englænderen Mr. W. STONE, Telegrafadministrationens »udenlandske Sekretær«. Og Administrationens patriotiske og fra et nationaløkonomisk Standpunkt fuldstændig berettigede Bestræbelser for i Praksis at gennemføre Princippet: »Japan for Japaneserne« have ikke alene været rettede paa det levende Personel, men ogsaa paa det døde Materiel. Disse Bestræbelser ere blevne kronede med et saadant Held, at næsten hele Administrationens Materiel: Apparater, Linietraad, Isolatorer, Værktøj etc. etc. fabrikeres paa dens egne Værksteder og Depoter i Tokio af japanesiske Arbejdere, ja selv Raamaterialet er i de fleste Tilfælde af japanesisk Oprindelse.

Forholdene i Japan have saaledes stillet sig meget gunstigt for Udførelsen af Selskabets telegrafiske Mission i Østasien. Det er ingen Overdrivelse at sige, at Store Nordiske og dets Virksomhed sjældent have mødt en bedre Forstaaelse og større Tillid end i dette fjerne Land, hvis fremsynede Regering, intelligente og energiske Administration lige fra Begyndelsen havde samme Blik som de europæiske Regeringer og Administrationer for, hvor nyttigt et Middel Selskabets Telegrafledninger vilde blive, og da navnlig for den civilisatoriske Bevægelse, der i Løbet af forbavsende faa Aar har draget den japanesiske Nation ind i de moderne Kulturfolks Kreds. Ogsaa have Relationerne mellem den japanesiske Administration og Selskabet altid været prægede af en gensidig Tillid, Sympati og Hensynsfuldhed, der hidtil have hjulpet begge Parter ud over enhver Kontrovers, som Forhold og Omstændigheder fra Tid til anden have kunnet fremkalde.

Ganske anderledes end i Japan stillede Forholdene sig i *Kina*, uagtet dette Rige paa Grund af sin uhyre Udstrækning, sin utællelige og ofte urolige Befolkning, Manglen paa Kommunikationsveje og paa et organiseret Postvæsen o. s. v. skulde synes i langt højere Grad at maatte trænge til det hurtige, og efter Omstændighederne billige, Kommunikationsmiddel, som Telegrafen frembød. Desuden fandtes der i de for den fremmede Handel aabnede Havne en talrig, intelligent og velstaaende indfødt *Handelsstand*, der i et meget længere Tidsrum end Japaneserne havde været kendt med de europæiske Opfindelser og Innovationer, og som fortræffeligt havde forstaaet i egen Interesse at tilegne sig disse og at gøre dem frugtbringende. Ej heller kunde de *lokale Myndigheder* paa disse Steder være aldeles uberørte af, hvad der foregik i deres umiddelbare Nærhed: hvorledes de »fremmede Barbarers« Industri, Skibsfart og Handel fremtryllede blomstrende Handelscentrer, paladsagtige Byer, et stærkt pulserende Liv og en mangesidet Virksomhed, der ikke alene var frugtbringende for de Fremmede, men i næppe ringere Grad kom den indfødte Befolkning til Gode. Disse Myndigheders Modstand mod Telegrafen vilde Selskabet med Lethed kunne have besejret, dersom der ikke bag dem havde staaet *den centrale Myndighed* i Peking, selve den kinesiske Regering, der, trods de Rystelser, som baade Oprør i det Indre og Krige udadtil havde fremkaldt i selve Hovedstaden, bestandig levede i de fra Fædrene nedarvede Ideer, førte Regeringen efter de gennem Aarhundreder overleverede Principper og var opfyldt af Indbildningen om den kinesiske Kulturs Overlegenhed over Aandsudviklingen i alle andre Lande. Kun i en enkelt Retning maatte denne Regering af dyrt købt Erfaring indrømme, at den kunde lade sig belære af Udviklingen andetsteds, nemlig i Krigskunsten, og dette var da ogsaa det eneste Felt, paa hvilket den søgte at følge lidt med Tiden ved Indførelsen af moderne Vaaben og Forsvarsforanstaltninger.

Hvad der nødvendigvis ogsaa maatte bidrage meget til Regeringens Uimodtagelighed for Belæring, var ikke alene det Kastevæsen, der gør sig gældende i Kina — hvor den literært dannede Del af Befolkningen i Grunden med Foragt ser ned paa Krigerkasten, denne atter paa Handels- og Haandværkerklasserne o. s. fr. — men maaske i en endnu højere Grad Hovedstadens afsondrede Beliggenhed, fjernt fra Havet og fra alt det Liv og Røre, som over Havet bliver tilført de Dele af det store Rige, til hvilke Europæerne have tilkæmpet sig Adgang. Den eneste officielle Institution i Kina, der, takket være dens Lederes Dygtighed og Takt, kunde øve nogen heldbringende Indflydelse paa disse Forhold, var det siden Krigen i 1860 europæisk organiserede og af Europæere administrerede *Toldvæsen*, hvis Generalinspektør, nuværende Sir Robert Hart, i 1863 havde afløst dets oprindelige Organisator Mr. Lay. Daværende Mr. Hart havde efterhaanden vidst at vinde en saadan Indflydelse

paa den kinesiske Regering, at denne havde forflyttet ham fra hans oprindelige Administrations-Centrum, Shanghai, til *Peking*, hvor han lidt efter lidt udstrakte sin Virksomhedssfære til det politiske Omraade og var i Stand til med sjælden Takt og Upartiskhed at optræde som Mægler mellem den kinesiske og de fremmede Regeringer. Om Robert Hart's Indflydelse end ved Selskabets Ankomst til Kina langtfra havde naaet sin senere Højde, om Selskabet end aldrig kan siges at have haft direkte og personlige Relationer med denne tilbageholdne, men derfor ikke mindre indflydelsesrige Mand, saa har det dog Følelsen af, at den Sympati, der er vist det af adskillige af hans Medarbejdere, blandt hvilke skulle nævnes Mr. MAC-LEAVY BROWN, Mr. DICK, Mr. G. DETRING og M. VIGUIER, har været sanktioneret af det kinesiske Toldvæsens Chef, fordi denne lige fra Begyndelsen erkendte baade Telegrafsagens store Betydning for den kinesiske Regering og de overordentlige Vanskeligheder, som dens Gennemførelse vilde møde.

I ovenstaaende Bemærkninger vil man finde Motiverne til Selskabets hele *modus operandi* i Kina. Medens det i Japan havde henvendt sig direkte til *Regeringen*, fordi det der var Regeringen, der gik i Spidsen for Fremskridtene og for Innovationerne, saa maatte det i Kina arbejde sig frem *nedenfra* og sætte sin Lid til, at Telegrafens store kommercielle Betydning for Landet og dets Befolkning ogsaa lidt efter lidt vilde aabne Regeringens Øjne for dens Betydning i politisk, i administrativ og i strategisk Retning. I Henhold til den saaledes vedtagne Politik begyndte Selskabet da ogsaa først og fremmest, som omtalt i Afsnit III, at paavirke den *kinesiske Handelsstand* i Shanghai ved Foredrag og fysiske Eksperimenter, og dennes praktiske Sans og klare Blik for Alt, hvad der kan fremme dens Handelsinteresser, fornægtede sig heller ikke. Telegrafen blev for den hurtigt en populær og meget benyttet Institution. Man gik derefter et Skridt videre ved efterhaanden at udføre det i Afsnit VI omtalte *Landlinieanlæg mellem Shanghai og Woosung*, og skønt man her havde Grund til at befrygte baade Myndighedernes Indskriden og voldelige Udslag af den uvidende Landbefolknings Overtro, saa havde Selskabet dog ogsaa ved denne Lejlighed afgjort Held med sig og fik haandgribelige Beviser paa, at overjordiske Telegraflinier kunde gennemføres i Kina uden at vække Forargelse enten hos Menneskene eller hos de højere Væsener, hvormed Overtroen befolker Elementerne.

Ogsaa gennem Udbredelsen af en i det kinesiske Sprog forfattet *Afhandling om Telegrafen*, dens Benyttelse og Betydning søgte Selskabet at popularisere sin Virksomhed i videre Kredse. En af dets Telegrafister, Premierløjtnant C. SCHULTZ, havde straks ved sin Ankomst til Kina i 1870 med stor Flid og Iver kastet sig over Studiet af Kinesisk og gjorde saa hurtige og gode Fremskridt heri, at Selskabet i 1872 lod ham rejse til Peking for der

at fortsætte sin Uddannelse. Under sit Ophold her udarbejdede han den omtalte Afhandling, som derefter blev gratis uddelt i Peking og andre Byer og navnlig til saadanne Myndigheder og Personer, som kunde tænkes at ville virke til Fordel for Telegrafsagen, naar de først fik Kendskab til og Interesse for den. At Propagandaen begyndte at virke, fik man da ogsaa Bevis for i de ret jævnlige Besøg, som højtstillede og indflydelsesrige Kinesere aflagde paa Selskabets Stationer for at blive kendte med det nye vidunderlige Kommunikationsmiddel, ligesom det heller ikke varede længe, inden selve den kinesiske Regering og Myndighederne i paatrængende Tilfælde benyttede sig af dets Telegrafkabler.

Efter at Forsøget med Bygningen af Landlinier i Omegnen af Shanghai var faldet saa heldigt ud, gjorde Selskabet et mindre, lignende Forsøg nede ved *Amoy*, da denne By i 1873 var bleven inddragen i Kabelnettet. Efter Aftale med den amerikanske Konsul opførte det en kort Telegraflinie mellem Konsulatet og Stationen og indbød derpaa Taotaien og en Del højtstaaende Mandariner til at tage denne i Øjesyn og overvære Telegraferingen. Indbydelsen blev beredvilligt modtaget, men i sidste Øjeblik sendte Alle Afbud under forskellige Paaskud, ja — Dagen efter forlangte Taotaien endog officielt, at saavel Kablet som Landlinien skulde fjernes, fordi de, som han udtrykte sig, »vare imod Reglerne«. For ikke at komme i Vanskeligheder med Kablet, bekvemmede man sig da til at tage den lille Landlinie ned, hvilket foreløbig beroligede den høje Øvrighed.

Det var imidlertid Selskabet meget magtpaaliggende at rejse Telegrafbevægelsen ogsaa i denne Del af Kina, fordi den store Handelsby *Foochow's* Inddragelse i Kabelnettet lige fra Begyndelsen havde været optagen i dets Program og kun vanskeligt lod sig bringe til Udførelse ad undersøisk Vej. Man søgte derfor baade i Amoy og i Foochow at oparbejde en Stemning til Fordel for *en Landlinie* mellem de to Byer, der lod sig etablere langt lettere og billigere end et Kabel. I Foochow fandt man en indflydelsesrig Allieret i det derværende kinesiske Arsenal, hvis franske Chef, M. GIQUEL, omfattede Telegrafsagen med varm Interesse og gjorde sig til Talsmand hos Vicekongen i Provinsen for den af Selskabet attraaede Forbindelse. Men ogsaa hans Bestræbelser vare i Øjeblikket frugtesløse. Vicekongen afviste Forslaget, og Selskabet maatte foreløbig lade sig nøje med at faa Telegrammerne mellem de to Byer befordrede ved Hjælp af *en Kurerlinie*, som Telegrafist HENNINGSEN i Amoy havde undfanget Ideen til og privat administrerede. Ved Hjælp af løbende Bude, der daglig afsendtes i begge Retninger og undervejs bleve afløste af friske Kræfter, tilbagelagdes den ca. 165 engl. Mile lange Strækning i henved 48 Timer. Dog var dette Befordringsmiddel kun et tarveligt Surrogat for en Telegraflinie.

Da indtraf pludselig i 1874 en Episode, som paa een Gang syntes at aabne de kinesiske Myndigheders Øjne for Telegrafens Betydning, og som en Tid lang vakte grundet Haab om, at Øjeblikket nu var kommet, da Kina vilde følge Japans Eksempel. Anledningen til denne hurtigt opblussende men — som det desværre skulde vise sig — lige saa kortvarige Interesse for Telegrafen var den Krigsfare, som truede Kina fra japanesisk Side. For at tugte nogle halvvilde Stammer paa den kinesiske Ø *Formosa* for deres Mishandling af en strandet japanesisk Skibsbesætning havde Japan nemlig udrustet en krigerisk Ekspedition, der i Begyndelsen af Maj 1874 gjorde Landgang paa Formosas Sydspids, hvor den efter at have udført sit Hverv syntes at ville slaa sig til Ro. En Krig mellem Kina og Japan truede under disse Omstændigheder med at udbryde, og da Skuepladsen for denne nærmest maatte antages at blive Formosa, der i administrativ og militær Henseende sorterede under Myndighederne i *Foochow*, er det let forklarligt, at disse lige med Eet følte Trang til telegrafiske Forbindelser.

Allerede længe havde *Handelsstanden* i Foochow ønsket at faa Forbindelse mellem denne By og dens Havneplads, *Pagoda Anchorage*, der ligger ca. 9 engl. Mile længere nede ad Min-Floden. Her findes ogsaa det før omtalte kinesiske Arsenal samt en kinesisk Flaadestation, og det maatte derfor under de truende Forhold være magtpaaliggende for Vicekongen fra sin Residens i Foochow at kunne telegrafere til Pagoda Anchorage, hvorfra Søforbindelsen med Formosa vedligeholdtes. Da derfor *Handelskamret i Foochow*, tilskyndet af Selskabet, i Juni 1874 gennem de europæiske Konsuler henvendte sig til de kinesiske Myndigheder om Tilladelse til Bygningen af den nævnte Telegraflinie, gave disse uden lang Betænkning deres Minde hertil. Den 22de Juni indløb fra Amoy telegrafisk Meddelelse til Shanghai om, at Tilladelsen var lovformeligt given — takket være særlig den franske Konsul LEMAIRE's og den amerikanske Konsul DE LANO's *bona officia* — og at Myndighederne tilsagde Linien deres fulde Beskyttelse. For at smede, medens Jernet var varmt, afgik Løjtnant DREYER allerede Dagen efter fra Shanghai til Foochow med det fornødne Liniemateriel om Bord i »H. C. Ørsted«, og den 30te Juni blev den første Pæl plantet. Bygningen af Linien, der foregik under Ledelse af Ingeniør H. BOHR og »H. C. Ørsted«s Fører, Kaptain A. GOTTLIEB, og som indbefattede Udlægningen af et Kabel over Min-Floden, mødte ikke nogen som helst Hindring. Øvrigheden havde i Forvejen udstedt Proklamationer, hvori der advaredes mod at beskadige Linien, og til Overflod blev hver Pæl forsynet med et Opslag herom, ligesom der var afgivet Soldater til Beskyttelse for Arbejdskolonnen. Skønt Pælene flere Steder maatte plantes midt i Rismarkerne, stillede Befolkningen sig dog overalt meget velvilligt, og *den 12te Juli stod Linien færdig* og blev straks aabnet for offentlig Korrespondance.

Endnu inden denne Linies Fuldførelse toge de kinesiske Myndigheder selv Initiativet i Telegrafsagen. Efter Opfordring af den kejserlige Kommissær for Formosas Forsvar, SHEN PAU-CHEN (Direktør for Foochow-Arsenalet), som ønskede at forhandle om en undersøisk Forbindelse mellem denne Ø og Fastlandet, rejste Løjtnant Dreyer over til Formosa. Han kom her til at forhandle med M. Giquel paa kinesisk Side ikke alene om Anlæget af et Kabel mellem *Foochow* og *Formosa*, men ogsaa om Bygningen af *en Landlinie* langs Vestkysten af Formosa fra *Tamsui* i Nord til *Taiwanfoo* i Syd. Allerede den 13de Juli blev Udkastet til en Kontrakt om Selskabets Udførelse af disse Anlæg underskrevet af Løjtnant Dreyer. Ogsaa fra Vicekongen i Chili Provinsen, den mægtige Li HUNG-CHANG i Tientsin, der senere skulde komme til at spille en stor Rolle i Telegrafsagen, indløb der Forespørgsler til Selskabet om, hvorledes de nordlige Hovedstæder i Riget bedst kunde sættes i Forbindelse med Shanghai, og Hr. Schultz blev i denne Anledning sendt til *Tientsin* for at virke for Anlæget af en Linie mellem denne By og *Shanghai* og for Telegrafen i det Hele taget. I andre Egne af Riget dukkede samtidig lignende Projekter op, kort sagt — Alt tydede paa, at Kineserne nu for Alvor vilde slaa sig paa Telegrafen, og at der vilde kunne blive Spørgsmaal for Selskabet om ikke alene at optræde som Ingeniør og Entreprenør ved Anlæget af Linier, men ogsaa at maatte anbringe Kapital i disse, hvis der skulde komme den forønskede Fart i Tingene.

Under disse Omstændigheder var det af yderste Vigtighed for Selskabet at faa sin Stilling og hele Virksomhed *anerkendt og legaliseret af selve den kinesiske Regering.* Medens det, hvad Kablerne og den ved disse ansatte Stab angaar, altid vilde kunne søge og vente en effektiv Beskyttelse hos de europæiske Legationer og Konsulater, takket være de i Kina stationerede fremmede Orlogsmænd, der vare i Stand til at udfolde deres Magt paa hele Kabelomraadet, saa stillede Sagen sig anderledes, hvad den Stab og Kapital angaar, som eventuelt vilde blive anvendt til Telegrafanlæg i *det indre Kina.* Uden for de ifølge Traktaterne aabnede Havnepladser fandtes der intetsteds i Kina europæiske Myndigheder eller europæiske Stridskræfter, og Selskabets Ingeniører, Arbejdskolonner og Materiel vilde i det Indre af Landet i et givet Øjeblik fuldkomment være prisgivne baade en uvidende Befolknings og egenmægtige Lokalmyndigheders Stemninger og Luner, dersom de og deres Virksomhed ikke officielt vare stillede under den kinesiske Regerings Beskyttelse. Allerede i længere Tid havde Selskabet hos den danske Regering gjort sig til Talsmand for *Oprettelsen af en fast dansk Gesandtskabspost i Kina og Japan,* et Ønske, der dog strandede paa Budgethensyn. Men under de exceptionelle Forhold, der netop paa dette Tidspunkt kom til Stede, gik den danske Regering med Beredvillighed ind paa et af Selskabets Bestyrelse indgivet Andragende

om Udsendelsen af et *ekstraordinært Gesandtskab* til Østasien. Som omtalt i Afsnit VI blev General RAASLØFF udnævnt til overordentlig Gesandt i Kina og Japan og afrejste den 11te Oktober fra Marseille til Bestemmelsesstedet. Sammen med ham afrejste Kaptain HOSKIÆR, der havde paataget sig at organisere og lede den nye tekniske Virksomhed paa *Landliniebyggeriets Omraade,* som man ønskede lige fra Begyndelsen at faa sat saaledes i System, at Selskabet vilde være i Stand til overalt i Kina at tilbyde sin Vejledning ved og Ledelse af Telegrafanlæg og eventuelt tage Udførelsen og Driften af dem i Entreprise. Med dette for Øje blev der ogsaa anskaffet og udsendt betydelige Beholdninger af Jerntraad, Isolatorer og andet Materiel.

Medens disse Foranstaltninger bleve trufne i Europa, havde Selskabet imidlertid gennem Etableringen af den lille *Pagoda Anchorage* Linie, der blev stillet under Hr. Henningsens Bestyrelse, faaet fast Fod i *Foochow*, og her forfulgte det med Ihærdighed sin længe nærede Plan om at faa *Amoy* sat i Forbindelse med *Foochow* ved Hjælp af en overjordisk Ledning. Et gunstigere Øjeblik kunde ikke tænkes til at realisere denne Plan, eftersom det paatænkte Anlæg til og paa Formosa vilde tabe Halvdelen af sin Betydning, dersom det ikke blev sat i Forbindelse med det almindelige Telegrafnet — og dettes nærmeste Punkt var netop Selskabets Station i *Amoy*. Takket være dets Forestillinger i denne Retning og Konsul De Lano's varme Støtte lykkedes det da ogsaa Selskabet, den 1ste August 1874, at opnaa en skriftlig Tilladelse fra de kinesiske Myndigheder til at udføre et overjordisk Telegrafanlæg mellem Foochow og Amoy paa Betingelse af, at der skulde ophænges *en særlig Traad for Regeringsdepecher*, og at disse skulde befordres *gratis*, indtil Kineserne selv havde lært at betjene Linien. Derimod blev der Intet af Formosa-Anlæget, fordi det foran nævnte Kontraktudkast var saa ugunstigt for Selskabet, at dette vilde have sat betydelige Beløb til paa Udførelsen; og inden Udkastet kunde blive forandret, var Krigsfaren dreven over og dermed ogsaa Myndighedernes Interesse for Anlæget.

I Henhold til den opnaaede Tilladelse lod Selskabet straks Ingeniør V. HOFFMEYER foretage den nødvendige foreløbige Opmaaling og Afstikning af Linien, idet han, ledsaget af to dertil beskikkede Mandariner samt en Eskorte af Soldater, i August Maaned foretog en Rejse over Land fra *Foochow* til *Amoy*. Resultatet af hans Undersøgelser var, at Liniens Bygning næppe vilde støde paa Vanskeligheder, men at flere af de Distrikter, hvorigennem den vilde komme til at gaa, havde en urolig og stridbar Befolkning. Da Myndighederne havde forpligtet sig til at yde al fornøden Beskyttelse, nærede Selskabet dog ingen alvorlige Betænkeligheder ved at gaa i Lag med den stillede Opgave og traf derfor alle Forberedelser til Arbejdets Paabegyndelse, saa snart det fornødne Materiel var udsendt fra Europa.

Snart begyndte der imidlertid at vise sig Skyer i Horisonten. Under forskellige Paaskud vægrede Foochow-Myndighederne sig først ved at underskrive det lovformelige Dokument, der skulde afløse den foreløbige Tilladelse til at bygge Linien. Da dette ikke standsede Selskabet i dets Forberedelser, søgte de under andre Paaskud at forhale Arbejdet og lode sig endog forstaa med, at Selskabet selv maatte tage Følgerne, hvis det gik galt, da de ikke kunde paatage sig at beskytte Linien.

Om Anledningen til dette Omslag i Myndighedernes Holdning sivede det efterhaanden ud, at *Centralregeringen i Peking* var misfornøjet med, at der var givet Tilladelse til Foochow-Amoy Liniens Bygning. Den russiske Minister havde nemlig benyttet denne Omstændighed til at minde Regeringen om dens gamle Løfte (jfr. Afsnit III), at Russerne skulde have Tilladelse til at bygge en *Peking-Kjachta* Linie, saa snart der blev givet nogen anden fremmed Nation Ret til at anlægge Landlinier i Kina. For nu at betage Rusland ethvert Paaskud til at insistere paa dette Løftes Opfyldelse, gjaldt det altsaa for Centralregeringen om at komme bort fra den af Foochow-Myndighederne givne Tilladelse, og Ordren fra Peking lød derfor paa, at Liniens Bygning for enhver Pris maatte forhindres; det maatte saa blive Vedkommendes egen Sag at arrangere sig med Selskabet. I Bevidstheden om sin gode Ret lod dette sig imidlertid ikke afskrække af Foochow-Mandarinernes vage Trudsler, men besluttede at opbyde Alt for at føre sin Plan igennem. Det stod nemlig klart for Bestyrelsen, at Telegrafsagen i Kina i modsat Tilfælde vilde faa et Slag, som vilde sætte den i Stampe for lange Tider. Hertil kom desuden, at General Raasløffs nærforestaaende Ankomst til Kina vilde sikre Selskabet en formaaende Talsmand i selve Peking, hvis alvorlige Vanskeligheder skulde opstaa, og det skulde blive nødvendigt at referere Sagen dertil.

Under Ledelse af Ingeniør HOFFMEYER — senere afløst af Ingeniør C. BOJESEN — blev der altsaa den 10de Oktober 1874 taget fat paa Liniens Bygning, idet man begyndte ved *Foochow* og uden nogen som helst Vanskelighed eller Indsigelse fra Befolkningens Side fuldførte de første 10 engl. Mile tværs over Foochow-Øen, hvorfra et kort Kabel blev lagt over til Fastlandet. Nye Forhandlinger med Mandarinerne, der dog i et givet Øjeblik lode sig bevæge til at udstede Proklamationer om, at Telegrafarbejderne ikke maatte forulempes, forsinkede imidlertid Arbejdet en hel Maaned, saaledes at Arbejdskolonnen i Begyndelsen af December kun var rykket andre 10 engl. Mile frem paa Fastlandet. Naar undtages, at der et Par Gange om Natten var blevet opslaaet anonyme Plakater mod Linien, havde Befolkningen hidindtil ikke røbet noget som helst Tegn til Uvilje. Derimod var Autoriteternes Holdning efterhaanden bleven mer og mer truende, rimeligvis paa Grund af nye Tilhold, de havde modtaget fra Peking. De forlangte, at Selskabet skulde

standse sine Arbejder og sælge baade Pagoda Anchorage Linien og den nys byggede Strækning af Foochow-Amoy Linien til dem, et Forlangende, hvis Afgørelse Selskabet henviste til den danske Legation i Peking, da det var fuldkommen overtydet om, at Salget vilde blive ensbetydende med den øjeblikkelige Fjernelse af den paabegyndte Linie. Overhovedet stod det klart for Selskabets Bestyrelse, at Fasthed og Udholdenhed vare absolut nødvendige Betingelser, dersom det ved denne Lejlighed skulde lykkes at føre Telegrafsagen frem til Sejr. Viste Selskabet sig svagt og eftergivende, vilde hvert Spor af de udførte Arbejder snart være udslettet, og Begivenhederne i Foochow vilde kun komme til at staa som et afskrækkende Eksempel for Myndighederne og Befolkningen i hele det øvrige Kina. Lykkedes det derimod at gennemføre en saa vigtig Linie som Amoy-Foochow Anlæget, saa vilde baade Regering, Myndigheder og Befolkning snart faa saa klare Beviser paa dens alsidige Nytte, at Telegrafstængerne hele Kina over vilde vokse op om Kap med Bambusrørene. Derfor blev Løjtnant Dreyer ogsaa instrueret om ikke at lade sig intimidere af Trudsler og ikke at ophøre med Liniebygningen, med mindre Arbejdskolonnen maatte vige for ligefrem Vold.

Saaledes stode Sagerne, da General Raasløff og Kaptajn Hoskiær den 26de November 1874 ankom til Shanghai. Generalen fortsatte straks sin Rejse til Peking, og i Afsnit VI er der gjort Rede for, hvor hurtigt det her lykkedes ham, støttet af de fleste fremmede Legationer, at opnaa den kinesiske Regerings *Anerkendelse og Beskyttelse* af Selskabets *submarine* Telegrafvirksomhed. I Begyndelsen var han lidt pessimistisk med Hensyn til Udsigterne for dets tilsvarende Virksomhed paa Landjorden; men snart mærkede han, at ikke alene de andre Legationer i Peking, men ogsaa stille virkende Kræfter, der stode den kinesiske Regering nær og havde dens fulde Tillid, med spændt Opmærksomhed fulgte Selskabets Bestræbelser og sympatiserede med dem, fordi de betragtede Gennemførelsen af Foochow-Amoy Anlæget som en markerende Begivenhed af første Rang, der vilde faa den allerstørste Betydning for Kina, baade hvad dets nationale og internationale Interesser og Relationer angik. Derfor sluttede General Raasløff sig ogsaa fuldkomment til den Politik, der var adopteret af Selskabets Bestyrelse, og gentog fra *Peking*, hvad der var beordret fra *Kjøbenhavn*, at Liniebygningen ikke burde ophøre, medmindre der blev anvendt Vold mod den.

Kaptajn Hoskiær forblev efter sin Ankomst til Kina en Maanedstid i Shanghai, men saa kaldte Begivenhederne baade ham og Løjtnant Dreyer ned til Foochow i Slutningen af December. Der var nemlig herfra kommet Efterretning om, at Tartar-Generalen (den øverste militære Myndighed) i Foochow havde ladet sig forlyde med, at hvis Landliniebygningen ikke blev standset, vilde han sende Soldater ud for at nedrive Telegrafstængerne. Ihvorvel Myndighederne

sikkerlig vilde have betænkt sig paa at bryde deres givne Løfte paa en saa iøjnefaldende og brutal Maade, saa var der dog Indicier paa, at de ad anden Vej bestræbte sig for at komme Landliniebygningen, der imidlertid var rykket 30 engl. Mile frem fra Foochow, til Livs, idet de søgte at ophidse Befolkningen imod den. Dreyer og Hoskiær fandt sig derfor foranledigede til, efter et Møde med Myndighederne den 4de Januar 1875, at tilskrive disse et Brev, i hvilket de tilbøde straks at sælge den lille Telegraflinie til Pagoda Anchorage paa Betingelse af, at Selskabet garanteredes mod Forulempelser, medens det fuldførte Bygningen af Foochow-Amoy Landlinien, og at denne derefter vilde kunne købes af Myndighederne, imod at disse forpligtede sig til at holde den i god og permanent Drift.

Dette eftergivende Tilbud bragte dog ingen Forandring i Situationen, og medens Løjtnant Dreyer gik til Amoy for at sondere Terrainet der og undersøge, om Bygningen maaske var mere gennemførlig fra den Side, lod Kaptajn Hoskiær den 21de Januar Arbejdet genoptage fra Foochow Siden. Den første Dag gik Alt roligt, men den 22de ved Solnedgang blev en Arbejdskolonne, der lededes af d'Hrr. Bojesen og Clausen, overfalden af en Pøbelbande, der pryglede og mishandlede en Del af de kinesiske Arbejdere, medens de to Danske slap bort uden Molest. Da der Dagen efter blev stjaalet og oversavet en Del Telegrafpæle, kaldte Kaptain Hoskiær Arbejdskolonnen tilbage og indsendte Protest imod det Forefaldne til Myndighederne i Foochow, idet han forlangte Sagen strengt undersøgt og de Skyldige afstraffede. Myndighederne toge dog ikke det mindste Hensyn til hans Reklamationer, og hvad enten det nu skyldtes simpel Ligegyldighed eller — hvad Omstændighederne i høj Grad berettigede til at tro — Myndighedernes egen Ophidselse af Befolkningen, saa blev Resultatet, at Kineserne efter Arbejdets Nedlæggelse og Arbejdskolonnens Inddragelse tiltoge sig større og større Friheder over for den nybyggede Linie. Disse kulminerede i Dagene fra den 13de—15de Februar i forskellige voldelige Overfald paa Linie, Vagthuse og Materiel af alle Arter og endte med, at Alt saa at sige blev jævnet med Jorden. Da Løjtnant Dreyers Forsøg paa at trænge igennem fra Amoy Siden havde haft endnu mindre Held med sig — Befolkningen var her saa intimideret af Mandarinerne, at Ingen vovede at hjælpe til ved Arbejdet — maatte Kampen paa selve det omstridte Terrain foreløbig opgives og henlægges til en højere Sfære, det diplomatiske Terrain i Peking.

Thi Selskabets Bestyrelse var langt fra at tabe Modet i Anledning af disse lidet opmuntrende Begivenheder. Den havde nys fra General Raasløff modtaget Meddelelse om den af ham hos Centralregeringen opnaaede Anerkendelse og Beskyttelse af Selskabets submarine Virksomhed, og kuriøst nok skulde Efterretningen herom netop naa Foochow paa det Tidspunkt, hvor de

lokale Myndigheder viste sig allermest umedgørlige. Var den naaet tidligere derned, vilde den muligvis have forandret Begivenhedernes Gang — men sket var sket. Selskabet havde imidlertid holdt ud til det Sidste, og Bestyrelsen haabede endog paa, at Nederlaget endnu vilde kunne vende sig til Sejr. Dens første Instruktion til Løjtnant Dreyer efter Katastrofen gik derfor ogsaa ud paa, at han til den danske Legation i Peking skulde indgive en Beretning om, hvad der var foregaaet, og anmode om Legationens Bistand til ikke alene at opnaa Erstatning for de lidte Tab og Regeringens Understøttelse til Foochow-Amoy Liniens Gennemførelse, men til om muligt ogsaa at udvirke, at Centralregeringen betroede Selskabet Anlæget af en eller anden betydningsfuld Linie i Hovedstadens umiddelbare Nærhed for herved paa en eklatant Maade at proklamere sin Interesse og Sympati for Telegrafsagen. Samtidig henvendte Bestyrelsen sig til det danske Udenrigsministerium og til den kejserlige russiske Regering.

Takket være Selskabets gode Sag, men dog navnlig den store Interesse, hvormed alle de fremmede Legationer i Peking og de tidligere omtalte stille Indflydelser omfattede dets Bestræbelser, lykkedes det da ogsaa General Raasløff meget hurtigt at formaa den kinesiske Regering til i Princippet at anerkende dets Krav. Den tidligere nævnte kejserlige Kommissær SHEN PAU-CHEN blev beordret til at forhandle med Løjtnant Dreyer som Selskabets Repræsentant om Kravenes Tilfredsstillelse. Forhandlingerne henlagdes til selve Skuepladsen for Begivenhederne, Foochow. Ihvorvel Shen Pau-Chen ikke personlig kom til Stede, lykkedes det dog Løjtnant Dreyer, assisteret af d'Hrr. Schultz og Henningsen, den 21de Maj 1875 at afslutte en formelig Overenskomst med den kinesiske Regerings Repræsentanter, der gav Selskabet Oprejsning. Det blev nemlig heri bestemt og senere approberet, at Foochow-Amoy Linien skulde bygges og betjenes af Selskabet, men for kinesisk Regning og under Myndighedernes fulde Garanti og Beskyttelse. Bygningsarbejderne skulde paabegyndes den 15de August s. A., og Selskabet forpligtede sig til ogsaa at sælge Foochow-Pagoda Anchorage Linien til de kinesiske Myndigheder. Derimod lykkedes det ikke at fremkalde et Telegrafanlæg i Hovedstadens Nærhed, men Bestyrelsen trøstede sig med, at naar Foochow-Amoy Anlæget først var gennemført, vilde dette snart drage andre Anlæg efter sig. Dens Forventninger skulde dog skuffes baade i den ene og i den anden Retning.

Den 10de August indtraf Løjtnant Dreyer og Kaptajn Hoskiær, — Sidstnævnte havde benyttet Mellemtiden til at besøge Nordkina og Japan — atter til Foochow for at træffe endelig Ordning angaaende Arbejdets Genoptagelse. Trods de højtideligste Løfter og Forsikringer viste det sig imidlertid, at Autoriteterne i den lange Mellemtid ikke havde gjort Noget som helst for at berolige Befolkningen og forberede den paa, hvad der forestod. De søgte atter at trække

Sagen i Langdrag under Foregivende af, at Selskabet endnu ikke havde opfyldt Forpligtelsen til at sælge Pagoda Anchorage Linien. For at betage dem dette Paaskud afsluttedes der den 12te August en Kontrakt, der overdrog Linien til den kinesiske Regering mod en passende Godtgørelse og mod, at den indtil Aarets Udgang skulde betjenes af Selskabet.

I Henhold til Overenskomsten begyndte derpaa Selskabets Ingeniørstab — bestaaende af 7 danske Ingeniører under Ledelse af Kaptajn Hoskiær og Ingeniør Bojesen — med en Arbejdsstyrke af ca. 150 Kinesere den 15de August for anden Gang Opførelsen af Foochow-Amoy Linien, idet man ligesom tidligere tog Foochow til Udgangspunkt. Allerede Dagen efter maatte imidlertid Arbejdet standses, da Landboerne kastede Sten og Skarn paa Arbejderne og stjal Redskaberne. Vel blev der fra Foochow sendt et Par Mandariner og nogle Soldater til Beskyttelse af Arbejdskolonnen, og denne tog igen fat; men lignende Voldshandlinger gentoge sig stadig, og da Autoriteterne kun optraadte med meget liden Energi, skred Liniens Bygning yderst langsomt fremad.

Imidlertid afrejste Kaptajn Hoskiær, ledsaget af Telegrafist, Løjtnant F. Irminger, under Eskorte af to Mandariner over Land langs den projekterede Linie fra Foochow til Amoy for at forberede Terrainet ved at købe Grunde til Stationer og Vagthuse. Skønt de næsten overalt fandt en venlig Modtagelse baade hos Befolkningen og Mandarinerne, var Opgaven dog forbunden med en Del Vanskeligheder, da Befolkningen endnu paa adskillige Steder var under Indtryk af, at Autoriteterne vare imod Liniens Bygning. Der fandtes endog Opslag fra Øvrigheden, hvori den under Straf forbød at sælge Grund til Brug for Telegrafen. Flere Steder viste det sig da ogsaa umuligt at faa Jord købt selv for meget høj Betaling, og Vanskelighederne forøgedes, da det Rygte udbredte sig, at Arbejdskolonnen paa ny var bleven overfalden og den opførte Del af Linien nedreven. Desuagtet naaede Kaptajn Hoskiær og hans Ledsagere den 16de September ned til Amoy uden paa nogen Maade at være blevne forulempede.

Rygtet havde imidlertid kun talt altfor sandt. Den 4de September angreb en Folkesværm paa 3—400 Kinesere, udrustede med Trommer og Gongonger, Selskabets Lejr ved Kwankow — en Landsby ca. 20 engl. Mile fra Foochow — mishandlede og fordrev Arbejdskolonnen og røvede alt Materiel og rørligt Gods, hvorpaa den gav sig til at nedrive det Meste af den allerede oprejste Linie. Det baadede kun lidet, at Foochow Myndighederne, opskræmmede ved denne alvorlige Episode, nu begyndte at røre sig og udsendte Mandariner og Soldater for at holde Befolkningen i Ave; Autoriteterne stode i Virkeligheden magtesløse over for den Folkebevægelse, som de rimeligvis selv oprindelig havde fremkaldt, og de havde ikke Mod til at skride energisk ind mod de Skyldige.

Om at trænge længere frem kunde der under disse Forhold ikke være Tale; det Højeste, man foreløbig kunde haabe paa, var at udbedre den beskadigede Del af Linien og søge at holde Stillingen, indtil Ophidselsen havde lagt sig. Men selv denne Opgave viste sig snart at være et Sisyfusarbejde, thi hvad der blev bygget og udbedret om Dagen, blev regelmæssig nedrevet om Natten og Pæle og Traad bortførte; og det var nu ikke længere Foochow-Amoy Linien alene, der var Genstand for Overlast, ogsaa Pagoda Anchorage Linien blev næsten daglig voldeligt afbrudt. Efter 3 Maaneders sejg Udholdenhed lykkedes det vel endnu en Gang at faa Autoriterne strammede op til et sidste Forsøg — nye Proklamationer bleve udstedte, Literaterne bearbejdede, Belønninger udlovede for Voldsmændenes Paagribelse og de Ældste i Landsbyerne gjorte ansvarlige — men Alt til ingen Nytte; det viste sig umuligt at komme nogen Vej, og selve Autoriterne nødtes nu til den Falliterklæring, at de ikke kunde tvinge Sagen igennem mod Befolkningens Vilje, hvorfor de gjorde Selskabet Forslag om helt at standse Arbejdet mod en passende Skadeserstatning.

Den 15de December blev Arbejdskolonnen som en Følge heraf trukken tilbage — Kaptajn Hoskiær havde allerede i Begyndelsen af November tiltraadt sin Hjemrejse til Europa — og alle videre Forsøg sattes i Bero.

Hvor nødigt end Selskabet opgav at høste Frugten af sine langvarige og ihærdige Bestræbelser, saa vilde det dog have været haabløst at fortsætte dem paa samme Terrain, saaledes som Forholdene efterhaanden havde udviklet sig. De ydre politiske Aarsager, som havde fremkaldt Telegrafbevægelsen paa Formosa og i Foochow, vare desuden forlængst ophævede ved den japanesiske Ekspeditions Evakuation af Øen. Indtil videre vilde Selskabet derfor handle klogest i at vende tilbage til den rolige og systematiske Paavirkning af Befolkning og Myndigheder til Fordel for Telegrafen, der hidtil — om end langsomt — dog havde vist sig at bære nogen Frugt, medens en Fortsættelse af de mislykkede Forsøg ved Foochow snarere vilde gøre Skade. Bestyrelsen gik derfor ind paa Forhandlinger om Opgivelsen af Foochow-Amoy Anlæget. De bleve straks indledede af Hr. Henningsen og fortsatte af Hr. G. J. Helland, der i Begyndelsen af 1876 afløste Løjtnant Dreyer som Selskabets Repræsentant i Østasien.

Resultatet af Underhandlingerne, der paa kinesisk Side lededes af den kejserlige Kommissær Ting Jih-Chang, Guvernør i Fohkien Provinsen, blev en Overenskomst, afsluttet den 20de Marts 1876, hvorefter Anlægskontrakten af 21de Maj 1875 blev annulleret, idet den kinesiske Regering overtog alt Liniemateriellet, inklusive den fuldt færdige Station i Foochow, Resterne af den paabegyndte Linie og de mer eller mindre demolerede Vagthuse langs Linien, mod at udbetale Selskabet hele den stipulerede Kontraktsum. Samtidig forpligtede Regeringen sig til ikke at give andre Fremmede Koncession

paa Anlæget, ligesom den ogsaa gik ind paa at oprette en Telegrafskole, foreløbig paa eet Aar, til Uddannelse af indfødte Telegrafister under Selskabets Ledelse. Dette sidste Punkt tillagde Bestyrelsen en ikke ringe Betydning, fordi den haabede, at Uddannelsen af en Stab af unge kinesiske Telegrafmænd vilde være et godt Middel til at udrydde Fordommene mod Telegrafsagen. Ogsaa var der Grund til at antage, at naar den kinesiske Regering saaledes kunde faa indfødte Telegrafister til sin Raadighed, vilde Lysten nok opstaa til at gøre det Materiel, som den var kommen i Besiddelse af, frugtbringende ved Anlæget af Telegraflinier.

Telegraf-Skolen i Foochow blev aabnet den 1ste April 1876 i den Bygning, der havde været bestemt til Telegrafstation. Af de ca. 30 Elever, der bleve underholdte af Regeringen, var det kun ganske enkelte, der havde en Smule Kendskab til Engelsk eller Fransk, og endnu færre besade de mest elementære Forkundskaber i Fysik og Matematik, ligesom de vare i meget forskellige Aldre og stode paa vidt forskellige Udviklingstrin. Det var derfor ikke nogen let Opgave, som de af Selskabet beskikkede Lærere — d'Hrr. Henningsen, J. Holst og B. Christiansen — havde faaet: af disse raa og heterogene Elementer at uddanne brugelige Telegrafister og Telegrafingeniører. Desuagtet var Resultatet af det første Aars Arbejde særdeles lovende, og den Eksamen, der ifølge kinesisk Skik henimod Aarets Slutning afholdtes med en vis Højtidelighed i Overværelse af en større Kreds af Stedets indfødte Honoratiores, faldt meget tilfredsstillende ud.

Det var derfor en stor Skuffelse for Selskabet, at den nye Guvernør, som paa dette Tidspunkt afløste den tidligere omtalte, venligsindede TING, da Aaret var udløbet, nægtede at forny Kontrakten, hvorfor Skolen maatte nedlægges. Enkelte af Eleverne traadte senere over i Selskabets Tjeneste og bleve ansatte paa Stationerne i Shanghai og Amoy; andre fik Ansættelse ved Pagoda Anchorage Linien, som fra 1ste Januar 1876 overtoges af Kineserne selv; atter andre bleve af den kinesiske Regering benyttede til at anlægge og betjene en Landlinie paa Formosa mellem Taiwanfoo og dennes Havnestad Takao. Til dette Anlæg anvendtes en Del af det til Foochow-Amoy Linien bestemte Materiel, saa at Selskabets Forhaabninger om dettes praktiske Anvendelse i det mindste til Dels gik i Opfyldelse, men desværre i en saa afsides liggende Del af det kinesiske Rige, at det kun i ringe Grad tiltrak sig den almindelige Opmærksomhed.

Med Opgivelsen af Foochow-Amoy Landliniearbejdet og Nedlæggelsen af Foochow Skolen kan det første Afsnit af Kinas indre Telegrafhistorie betragtes som afsluttet. Det var kun saare Lidet, der haandgribeligt var kommet ud af den Telegrafbevægelse, hvoraf Selskabet havde ventet sig saa Meget. Men var det synlige, praktiske Udbytte af dets Anstrengelser

end kun ringe, er der dog næppe Tvivl om, at Begivenhederne i Fohkien Provinsen saavel ved at henlede Regeringens Opmærksomhed paa Telegrafen som ved at tvinge de lokale Autoriteter til at gaa grundigt ind paa Sagen, banede Vejen for en bedre og mere uhildet Opfattelse af dennes Væsen og Betydning og derigennem bidroge til Telegrafens endelige Sejr.

Nogen almindelig Animositet mod Selskabet eller Telegrafen havde Foochow Begivenhederne ikke vakt noget Sted. Det bedste Bevis herpaa er, at saavel Landlinierne mellem Shanghai og Woosung som mellem Foochow og Pagoda Anchorage fik Lov til at staa uantastede, ja endog forøgedes med det nys omtalte Anlæg paa Formosa. Ligeledes vedblev Selskabets Forhold til de lokale Myndigheder overalt at være godt, og ikke alene disse, men selve Centralregeringen i Peking benyttede sig i stadig voksende Grad af Selskabets Kabler, naar det gjaldt om at skaffe vigtige Efterretninger hurtigt befordrede. I de nærmest paafølgende Aar arbejdede Telegrafsagen sig saaledes ved sin egen Kraft saa uimodstaaeligt frem i den almindelige Bevidsthed, at der kun behøvedes et nyt alvorligt Tryk udefra, en uhildet og energisk Vilje i selve Centralregeringen for paa ny og under gunstigere Omstændigheder at fremkalde endnu bedre Chancer end dem, der vare til Stede i 1874—75.

Det ydre Tryk opstod i Foraaret 1880, da Kinas Forhold til Rusland i Anledning af *Kuldja* Spørgsmaalet antog en saadan Karakter, at Faren for et Brud syntes overhængende. Den uhildede og energiske Vilje kom til Stede hos Kinas mest vidtskuende Statsmand, den bekendte Vicekonge Li Hung-Chang, der fra sin Residens i Tientsin, Nøglen til Peking, øvede den største Indflydelse paa Centralregeringen baade i politisk, administrativ og militær Henseende. Som tidligere omtalt havde denne fremtrædende Mand allerede i 1874 haft et aabent Blik for Betydningen af en *Telegraflinie mellem Tientsin og Shanghai*, hvorved der ikke alene gennem Selskabets Kabler vilde opnaas telegrafisk Forbindelse med hele Verdensnettet, men ogsaa en langt mere direkte Forbindelse med Rigets store Havnestæder. Selskabet havde den Gang forelagt ham forskellige Planer om at iværksætte Forbindelsen, helst ved en Landlinie, hvis Bygning ikke vilde frembyde store Vanskeligheder, eller, hvis Fordommene mod en saadan vare for store, ved et undersøisk Kabel fra Shanghai til Tientsin, berørende den vigtige Havneplads Chefoo paa Vejen. Ved samme Lejlighed havde det baade hos ham og hos Vicekongen i Nanking gjort sig til Talsmand for Anlæget af en Telegraflinie *langs Yangtzen*, der fra Shanghai over Chinkiang og Nanking foreløbig skulde ende i *Hankow*, Kinas største indre Handelscentrum.

Den første af disse Planer tog Li Hung-Chang nu op, og saa snart Selskabet fik Nys om, hvad der var i Gære, blev Løjtnant Schultz, der efter-

haanden og navnlig under General Raasløffs Mission var bleven godt kendt med kinesiske Forhold og Personligheder, i Juni 1880 sendt til *Tientsin* og udvirkede her efter en Del Forhandlinger med Li Hung-Chang, at denne overdrog Selskabet for den kinesiske Regerings Regning at foretage de nødvendige Forundersøgelser til Anlæget af den paatænkte Landlinie mellem *Shanghai* og *Tientsin*. Til at udføre dette vigtige Hverv valgtes Ingeniør J. M. Holst, der havde særligt Kendskab til Landliniebygning, og som allerede havde indlagt sig Fortjenester, navnlig i Forbindelse med Arbejderne paa Amoy-Foochow Linien og Telegrafskolen i Foochow, hvor han ogsaa havde studeret det kinesiske Sprog. Ledsaget af en højtstaaende Mandarin og under den fingerede Titel af »Militær-Attaché hos Vicekongen«, der af Forsigtighedshensyn ønskede Rejsens virkelige Øjemed holdt hemmeligt, berejste Holst fra den 20de August til den 2den Oktober — altsaa i 43 Dage — den ca. 1000 engl. Mile lange Strækning, idet største Delen af Vejen tilbagelagdes i en saakaldt »Husbaad« ad den bekendte »Kejserkanal« (Yün-Ho) — Kinas ældgamle Kanalvej, der strækker sig lige fra Tientsin til Chinkiang, hvor den skærer Yangtzen. Resultatet af Holsts Undersøgelser sammenfattede han i en grundig og velskreven Betænkning, ledsaget af et detailleret Forslag til Arbejdets Organisation og Udførelse.

I Mellemtiden var Li Hung-Chang ved et kejserligt Dekret bleven bemyndiget til at lade Linien udføre, og da Holsts Forslag i alt Væsentligt billigedes saavel af Selskabets Bestyrelse som af Vicekongen, overdrog Sidstnævnte en Kommission — hvori den senere Leder af Kinas Telegrafvæsen, Sheng Huang-Hsü, fik Sæde — at underhandle om Planens nærmere Udførelse med Selskabet, der i denne Anledning atter sendte Schultz og Holst til Tientsin. Den 22de December 1880 afsluttedes en Overenskomst, ifølge hvilken Selskabet forpligtede sig til at udføre Anlæget for Regeringens Regning, saaledes at det paatog sig at levere den fornødne Ingeniørstab og hele Materiellet med Undtagelse af Pælene, der af praktiske Hensyn skulde skaffes til Veje af Regeringen selv, ligesom denne paatog sig at levere den underordnede Arbejdsstyrke og at sørge for Materiellets Transport og Fordeling langs Linien. I Overenskomsten var det endvidere stipuleret, at der under Ledelse af to af Selskabets Funktionærer straks skulde oprettes en *Telegrafskole i Tientsin*, for at der i Tide kunde blive uddannet en Stab af indfødte Telegrafister til Liniens Betjening. Denne Bestemmelse blev øjeblikkelig bragt til Udførelse, idet Skolen allerede aabnedes den 1ste Januar 1881 med 30 Elever, foreløbig under Ledelse af Ingeniør Holst, som dog nogle Maaneder efter fik andet Arbejde og erstattedes af Hr. C. Poulsen, assisteret af Hr. B. Christiansen, (senere afløst af Hr. C. Culmsee). Denne Skole bestaar endnu i Dag under Ledelse af Poulsen, der nogle Aar efter (1885) traadte over i den kine-

siske Regerings Tjeneste, hvor han ogsaa i andre Retninger virker for Telegrafsagen.

Uagtet den afsluttede Anlægskontrakt, som antydet, i det Store og Hele havde vundet Bestyrelsens Bifald, ansaas det dog for mindre heldigt, at man kun havde bestemt at ophænge en enkelt Traad paa Linien og at lade Anlæget udføre af en eneste Arbejdskolonne. Den første af disse Bestemmelser vilde nemlig i høj Grad forringe Liniens Arbejdsevne, medens den sidste uundgaaeligt vilde forlænge Udførelsen af Anlæget. For at søge at raade Bod paa disse Mangler blev Hr. HENNINGSEN i April 1881 sendt til Tientsin, hvor det ogsaa lykkedes ham at opnaa Vicekongens Approbation paa Selskabets Forslag om straks at lade ophænge to Traade og at lade Anlæget udføre af to Arbejdskolonner, en fra hver Ende af Linien.

Allerede paa dette Tidspunkt havde den mægtige Li Hung-Chang og hans nærmeste Omgivelser faaet en saadan Tillid til Selskabets Erfaring, Samvittighedsfuldhed og Evne til at tjene Kinas Interesser, at Vicekongén besluttede at knytte det endnu fastere til disse ved en officiel Tilkendegivelse af Tillid og Anerkendelse, der vilde have Krav paa Selskabets fulde Erkendtlighed. Rimeligvis var denne hans Beslutning ogsaa paavirket af Ønsket om i en for Kina saa vigtig Sag at faa med en Institution at gøre, der var fast etableret i Landet selv, og som tilhørte en Nationalitet, der ikke i nogen Retning havde Stormagts-Pretentioner eller kunde antages at ville forsøge paa at spille en politisk Rolle. Uden at tilskrive følgende lille Træk nogen som helst afgørende Betydning, fortjener det dog at nævnes, at Vicekongen og Telegrafkommissionen med øjensynlig Overraskelse og Paaskønnelse modtog Meddelelse om, at det for Materiellet til Shanghai-Tientsin Linien kontraherede Beløb kunde nedsættes en Del, fordi det var lykkedes Selskabet at afslutte gunstigere Køb i Europa end forventet. Hr. Henningsen indberettede i denne Anledning: »Vicekongen ytrede hertil, at det glædede ham, at Selskabet gik saa aabent til Værks og øjensynligt saa paa hans Fordel, især da vi ganske vist ikke tjente meget paa Kontrakten. Jeg er vis paa, at saavel han som de tilstedeværende Mandariner vare lige saa forundrede som tilfredse med dette Tegn paa Ærlighed og Omsorg for kinesiske Interesser.«

Hvilke nu end Li Hung-Chang's Motiver have været, saa er det et Faktum, at han under 8de Juni 1881 af eget Initiativ skænkede Selskabet den i Afsnit VI nærmere omtalte *Koncession*, hvortil Udkastet blev redigeret paa Kinesisk af ham selv og en engelsk Oversættelse af hans Søn og dennes Sekretær. Sikkert er det ogsaa, at Vicekongen ikke kunde have fundet et bedre Middel til at knytte Selskabet trofast til sig og til Kinas Interesser end denne Koncession, der ved de store Privilegier, den skænkede det, ogsaa paalagde det store Forpligtelser, hvilke det opfyldte med en Iver og Sam-

vittighedsfuldhed, der havde fortjent en bedre Belønning end den Desavouering af Koncessionen og alle de deri indeholdte Rettigheder, der kun faa Aar senere, og uden nogen Forklaring eller Undskyldning, fandt Sted fra kinesisk Side.

Foreløbig tog Selskabet med største Kraft fat paa Udførelsen af Shanghai-Tientsin Anlæget, hvortil det fornødne Materiale var blevet udsendt fra Europa og fordelt i Depoter langs den af Hr. Holst opmaalte Vej. Ingeniørpersonalet blev dels taget fra Stationerne i Østasien, dels udsendt fra Danmark, og allerede den 15de Juni paabegyndtes Liniens Bygning.

En *nordlig* Arbejdskolonne, der med de indfødte Arbejdere i Alt talte ca. 150 Mand, satte sig den nævnte Dag i Bevægelse fra Tientsin under Ledelse af Ingeniør J. Holst, assisteret af 3 danske Telegrafister, d'Hrr. H. Mühlensteth, V. Gandil og J. Baun. Tre Uger senere rykkede en *sydlig* Kolonne frem fra Shanghai under Ledelse af Ingeniør C. Bojesen, ligeledes med 3 danske Assistenter, d'Hrr. O. Møller, L. Colding og P. Madsen, men med en noget mindre indfødt Arbejdsstyrke. Byen *Tai-Chuang*, beliggende omtrent midtvejs mellem Tientsin og Shanghai, var valgt til Mødepunkt for begge Kolonner. For at sikre Linien og Liniebyggerne mod Forulempelse fra Befolkningens Side var der i Forvejen taget omfattende Forsigtighedsregler af Regeringen, ligesom hver af Kolonnerne ledsagedes af en højtstaaende Mandarin. Arbejdet stødte da heller ikke paa nogen Hindring, naar undtages de naturlige Vanskeligheder, som det forøvrigt gunstige Terrain paa enkelte Steder frembød. For den nordlige Kolonnes Vedkommende bestod den største af disse i Udlægningen af Forbindelseskablet over den Gule Flod, da Strømmen paa det paagældende Sted løb med en ualmindelig stærk Fart (8 engl. Mile i Timen), og det kun var yderst primitive Udlægningsmidler, der stode til Ingeniørernes Raadighed. Et andet Sted, hvor Linien skulde føres gennem en delvis oversvømmet Landstrækning, maatte alt Materiellet transporteres paa tunge Oksekarrer ad Veje, hvor Vogne og Dyr ofte sade saa fast i alendybt Mudder, at de kun med Nød og næppe kunde bringes flot igen. Disse Vanskeligheder bleve dog heldigt besejrede ved Ingeniør Holsts og hans Medhjælperes Energi og Udholdenhed, og den 11te November naaede Kolonnen lykkeligt og vel Tai-Chuang efter at have fuldført hele den nordlige Sektion med Undtagelse af Strækningen mellem denne By og *Chining*; paa Grund af særlige Omstændigheder var dette Stykke af Linien nemlig bestemt til at anlægges paa Tilbagevejen.

I Tai-Chuang efterlodes en skriftlig Hilsen til de Syd fra ventede Kolleger, indesluttet i en tømt Sardindaase, der blev fastnaglet til den sidste Pæl af Linien, hvor Tilslutningen mellem de to Sektioner skulde finde Sted, og derefter gik det atter Nord paa for at fuldføre det manglende Stykke af

den nordlige Sektion. En Uge senere naaede ogsaa den sydlige Kolonne Tai-Chuang efter at have endt sit Hverv, der omfattede Bygningen af ca. 450 engl. Mile Landlinie, repræsenterende Oprejsningen af ca. 9000 Pæle, foruden Udlægningen af en hel Del Flodkabler. Det længste af disse, Kablet over Yangtze-Floden ved *Chinkiang*, var dog blevet udlagt af Selskabets Kabeldamper »Store Nordiske« under Ledelse af Ingeniør Sonne. Den 28de November fuldførte ligeledes den nordlige Kolonne sin Del af Arbejdet og dermed Tientsin-Shanghai Liniens Bygning efter i Alt at have anlagt ca. 460 engl. Mile Landlinie med ca. 12.000 Pæle (foruden Flodkabler). Den hele Linie kom altsaa til at udgøre ca. 900 engl. Mile med 21.000 Pæle.

For at regulere det tjenstlige Forhold med Hensyn til Udvekslingen af Telegrammer mellem Store Nordiskes Kabler og de kinesiske Linier afsluttedes kort efter en Overenskomst mellem Selskabet og Telegraf-Kommissionen, der paa dette Tidspunkt havde antaget Navn af »*Den Kejserlige Kinesiske Telegraf-Administration*«. Trods denne officielle Titel var imidlertid Tientsin-Shanghai Anlæget i Virkeligheden i Hænderne paa et halv privat Konsortium af højtstaaende Kinesere, som senere overdrog Linien til et indfødt Aktieselskab, hvis Administration fik Lov til at bevare den officielle Titel. Samtidig forpligtede Store Nordiske sig til, foreløbig for eet Aar, at afgive en Ingeniør til at føre Overopsyn med Linien og syv Telegrafister til at fungere som Kontrolører paa de forskellige Stationer, medens Telegraftjenesten forøvrigt skulde udføres af indfødte Telegrafister, uddannede i Skolen i Tientsin.

Efter at Alt saaledes var ordnet paa tilfredsstillende Maade, blev *Tientsin-Shanghai* Linien *officielt aabnet* den 24de December 1881 med 7 Stationer, af hvilke de vigtigste vare i *Tientsin*, *Chinkiang*, *Soochow* og *Shanghai*, hvor Kineserne havde faaet Lokale indrettet i Store Nordiskes Stationsbygning. For at gøre Telegrafen populær hos det kinesiske Publikum tillod Administrationen i den første Maaned Alle og Enhver at telegrafere gratis.

Med Tientsin-Shanghai Liniens lykkelige Fuldførelse under den kejserlige Regerings egne Auspicier havde Telegrafen omsider faaet det officielle Stempel, som den hidtil havde savnet, og som fra nu af sikrede dens sejrrige Fremgang i Kina. Allerede i September 1881 havde Vicekongen i Kiangsi Provinsen indledet Underhandlinger med Selskabet om Bygningen af en Sidelinie fra *Chinkiang* til Rigets gamle Hovedstad *Nanking*, og Ingeniør C. Sonne var straks bleven sendt afsted for at foretage den fornødne Terrainundersøgelse af den ca. 50 engl. Mile lange Strækning. I Februar 1882 fuldførtes og aabnedes denne Linie, der fik en vis Betydning som den første Begyndelse til at føre Telegrafen op langs Yangtze-Floden ind i Mellemkina til *Hankow* og de andre store Handelsbyer langs Bredden af denne Flod.

Samtidig begyndte Telegrafbevægelsen at forplante sig til det sydlige Kina, hvor der i Maj 1882 stiftedes et privat Selskab — Wa-Hop Kompagniet — under Protektion af Vicekongen i *Canton*, med det Formaal at sætte denne Sydkinas største og vigtigste By i telegrafisk Forbindelse med *Hongkong*. Ifølge Kontrakt med dette Kompagni blev Forundersøgelsen af den ca. 100 engl. Mile lange Linie foretagen af Ingeniør Holst, ligesom Store Nordiske ogsaa paatog sig at levere Materiel og Ingeniørstab til Anlægets Udførelse. Denne paabegyndtes i Juli Maaned under Ledelse af Holst, men stødte paa flere Vanskeligheder, idet der blandt andet blev nægtet Kineserne Landingstilladelse for et Kabel i Hongkong. Som en Følge heraf maatte Telegrammerne, da Landlinien i Juli 1883 var bleven fuldført paa Fastlandet, i Begyndelsen sendes per Baad over det smalle Stræde, der skiller dette fra Hongkong, og først i Januar 1884 blev Linien aabnet i hele sin Udstrækning for direkte Korrespondance mellem Hongkong og Canton, ved at Kineserne fik Tilladelse til at benytte et af det engelske Selskab »Eastern Extension Telegraph Company« udlagt Kabel. Ogsaa en anden Udvidelse af det kinesiske Telegrafsystem blev paa dette Tidspunkt foretagen under Selskabets Auspicier ved Anlæget af en Linie mellem *Shanghai* og *Ningpo*, som ligeledes blev opmaalt af Ingeniør Holst og fuldførtes i April 1884.

Baade i Nord-, i Syd- og i Mellem-Kina var Telegrafudviklingen saaledes ved Store Nordiskes Initiativ og direkte Medvirkning bleven bragt ind paa det Spor, som Selskabet fra første Færd havde planlagt. Med store Opofrelser og Bekostninger havde det indrettet sig paa fyldestgørende at kunne tilfredsstille den hurtigt voksende Trang til telegrafiske Kommunikationsmidler. Det havde organiseret sin Administration i Østasien og kompletteret sin derværende Stab paa en saadan Maade, at det med kort Varsel kunde paatage sig Udførelsen af de største Anlæg; det havde gjort sig til Opgave at udfinde de bedste Leverandører af Telegrafmateriel i Europa og særlig at belære dem om de kinesiske Krav, for at Materiellet kunde leveres saa godt og billigt som muligt. Dets mekaniske Værksted i Kjøbenhavn blev udvidet og var travlt beskæftiget med Tilvirkningen af saadanne Apparater, som bedst passede til Forholdene i Kina. Kort sagt, det imødesaa en mangeaarig og frugtbringende Anlægs- og Ingeniørvirksomhed, ved hvilken der vilde blive rig Brug for danske Kræfter og dansk Arbejde, og som det gik ind til med de bedste og loyaleste Hensigter om samvittighedsfuldt at fremme Kinas Interesser og fremdeles forblive den Tillid værdigt, som Li Hung-Chang havde vist det ved Koncessionen af 1881.

Ej heller vare Kineserne blinde for den store Hjælp, Selskabet ydede dem, ikke alene ved Udførelsen af Anlægene men ogsaa ved Organisationen af Tjeneste- og Administrationsforhold. Li Hung-Chang's Erkendelse heraf

var endog i et givet Øjeblik saa levende, at han ønskede i Selskabets Stab at vælge sig en Direktør for det kinesiske Telegrafvæsen. Naar dette ikke blev Tilfældet, og naar der efterhaanden rejste sig en vis Misstemning mellem Selskabet og den kinesiske Administration, saa skyldes dette hovedsagelig den Jalousi, som Selskabets Indflydelse havde vakt hos fremmede Nationer i Kina, og som affødte en bitter Strid mellem det og Eastern Extension Telegraph Company (jfr. Afsnit IX). De falske Beskyldninger om at tjene fremmede Interesser, forfølge skjulte politiske Formaal, nære egennyttige og ærgerrige Planer, som under denne Gemytternes Ophidselse bleve udslyngede mod Selskabet, maatte nødvendigvis bidrage til at underminere dette hos Li Hung-Chang og forandre Kinesernes oprindelige Tillid til uberettiget Mistænksomhed. Under den Pression, som den offentlige Mening blandt Englænderne og forskellige Legationers Reklamationer øvede paa den kinesiske Regering, kan man end ikke undre sig over, at denne søgte at komme bort fra Koncessionen af 1881, der var saa Mange en Torn i Øjet.

Derimod kan Selskabet med Rette beklage sig over den hensynsløse Maade, hvorpaa Kina frigjorde sig fra de indgaaede Tilsagn og Forpligtelser, nemlig ved uden Forklaringer, Forhandlinger eller Kompensationer af nogen Art simpelt hen at bryde dem. Tvangssalget af Woosung-Shanghai Anlæget var det første Skridt i denne Retning. Dette paafulgtes af det konkurrerende Landlinieanlæg mellem Shanghai og Canton. Som omtalt i Afsnit VI havde Selskabet selv, inden Udlægningen af Eastern Extension Telegraph Company's Kabel mellem Shanghai og Hongkong, gjort sig til ivrig Talsmand for Anlægget af en saadan Landlinie igennem Mellemkinas Kystprovinser som en billig og hensigtsmæssig Dublering af dets eget Kabel og som en nyttig lokal Linie for den kinesiske Administration; men som man vil have set, havde Kineserne den Gang, i Slutningen af 1882, bestemt afvist Forslaget herom. At de allerede i 1883 pludselig forandrede deres Syn paa denne Sag, umiddelbart efter at den havde mistet sin største Betydning ved Gennemførelsen af den af Li Hung-Chang approberede undersøiske Dublering mellem Shanghai og Hongkong, kunde dog til Dels forklares ved de politiske Begivenheder i Nærheden af Kinas Sydgrænse, hvor Franskmændene vare i Færd med at udvide deres indiske Besiddelser paa Tonkings Bekostning. Da den kinesiske Administration som sædvanligt henvendte sig til Store Nordiske om dets Bistand ved Anlæget af denne Linie, vægrede Selskabet sig derfor heller ikke ved at lade Ingeniør Holst foretage de nødvendige Opmaalinger og Forundersøgelser eller ved at levere det fornødne Materiale, som Kineserne jo med Lethed vilde have kunnet faa andetsteds. Men da Administrationen, trods alle Forestillinger, ikke vilde garantere det imod, at Linien blev benyttet i *Konkurrence-Øjemed* mellem *Shanghai, Foochow, Amoy og*

Hongkong, hvor Selskabet ifølge 1881 Koncessionen havde *Eneret* paa Telegrambefordringen, nægtede det bestemt at deltage i selve Anlæget.

I Haabet om, at Kineserne endnu kunde komme paa andre Tanker, og for ikke at lukke det store og lønnende Arbejdsfelt, som Anlæget frembød for dets Funktionærer, gav Selskabet dog sit Minde til, at en Del af disse, der tidligere havde været beskæftigede ved Landliniebygningen, forlode det og definitivt traadte over i kinesisk Tjeneste. Haabet syntes heller ikke at skulle blive beskæmmet; thi skønt Kineserne saaledes vare blevne forsynede med baade Materiel og Ingeniørstab, forhastede de sig i Begyndelsen ikke med Liniens Bygning. En Tid lang syntes de endog at ville opgive den — da Faren for en Krig mellem Kina og Frankrig i Slutningen af 1883 paa een Gang bragte Kineserne til at sætte Kraft paa for hurtigst muligt, uafhængigt af Kablerne, at faa telegrafisk Forbindelse med den forventede Krigsskueplads paa Tonkings Grænse. Desuagtet varede det et helt Aar, inden den ca. 1100 engl. Mile lange Linie, der blev bygget under Ledelse af d'Hrr. O. Møller, B. Christiansen og J. Baun, var færdig i hele sin Udstrækning og kunde aabnes for Korrespondancen mellem *Shanghai* og *Canton* (Oktober 1884). Og endnu et halvt Aar derefter tøvede Kineserne, inden de aabent brød Selskabets Koncession ved at inddrage Amoy i Linien (Marts 1885) og aabne Takstkonkurrence med dets Kabler.

Samtidig var der paa Foranstaltning af Vicekongen i Canton blevet taget fat paa en ca. 600 engl. Mile lang Grænselinie gennem Kinas sydligste Provinser, ligesom ogsaa baade Yangtze-Linien og Shanghai-Tientsin Linien samme Aar (1884) førtes videre — den første til *Hankow,* den sidste til den befæstede Krigshavn ved Petchili Bugten, *Shanhai-Kwan,* hvor den store kinesiske Mur begynder. Endvidere kan nævnes, at Store Nordiske og Eastern Extension Telegraph Company i Forening i November 1884 for kinesisk Regning leverede og udlagde et undersøisk Kabel mellem Fastlandet og Øen *Hainan.* Aarets mest betydningsfulde Begivenhed paa Telegrafens Omraade var dog maaske den Breschebrydning i den moralske kinesiske Mur, som fandt Sted ved, at der den 22de August *aabnedes en Station i selve Peking,* der ved en kort Linie blev sat i Forbindelse med Tientsin og derved med hele Verdensnettet.

I de 10 Aar, der siden ere forløbne, er Telegrafudviklingen i Kina bleven fortsat i det begyndte Spor. Af de vigtigste Udvidelser skal her omtales, i *Nord:* en Linie gennem Mantschuriet til *Kirin,* hvor den deler sig i to Forgreninger, der begge gaa lige til den russiske Grænse, den ene i nordostlig Retning til den lille Grænseby *Hunchun,* i Nærheden af Wladiwostock, den anden i nordvestlig Retning til Grænsestationen *Helampo*, lige over for den russiske By Blagowetschensk og kun skilt fra denne ved Amur-Floden. Skønt disse Linier allerede bleve fuldførte henholdsvis i 1886 og

1887, fandt Tilslutningen til de russiske Linier imidlertid først Sted i 1893 (se Afsnit VI). I *Syd* ere Linierne blevne førte lige ned til Tonking-Grænsen, hvor det franko-indiske og kinesiske System i 1890 bleve satte i Forbindelse med hinanden paa to Punkter *(Lungchow* og *Mongtze)*, ligesom de ogsaa ere blevne forlængede til den britiske Birma-Grænse, hvor kun en kort, men vanskelig tilgængelig Strækning i dette Øjeblik skiller den kinesiske Endestation *Momein* fra det anglo-indiske System. (Disse Anlæg ere til Dels udførte under Ledelse af d'Hrr. C. Jensen og H. Duch.) Ogsaa i *Vest* har der fundet betydelige Udvidelser Sted, dels ved en yderligere Forlængelse af Yangtze-Linien lige indtil Byen *Yunnan* (Hovedstaden i Provinsen af samme Navn), dels ved Paabegyndelsen af en anden stor vestlig Hovedaare, som, udgaaende fra Tientsin, paatænkes ført til Kinas yderste Vestgrænse *(Kuldja* og *Kashgar)*, og hvoraf omtrent Halvdelen er fuldført.

Af andre Anlæg skal endnu omtales en i 1888—89 udført Dublering af Shanghai-Canton Linien ved Etableringen af en Linie, som i Stedet for at følge Kysten løber parallelt med denne i det Indre af Landet, samt de i 1887 udlagte Kabler mellem *Foochow* og *Formosa* (Tamsui) og mellem denne Ø og *Pescadorerne*. Planen om at lægge et Kabel mellem Formosa og Fastlandet havde staaet paa Dagsordenen lige siden 1874 (jfr. pag. 142) og var efter den Tid gentagne Gange dukket op, uden at de endeløse og trættende Forhandlinger, der i den Anledning vare blevne førte mellem Selskabet og forskellige kinesiske Myndigheder, havde bragt Sagen et Skridt videre. De krigeriske Begivenheder i 1884—85, hvorunder Franskmændene bombarderede Tamsui og satte sig fast paa Nordspidsen af Formosa, vakte imidlertid Regeringen til Handling, og endelig i Sommeren 1886 blev Sagen tagen op for fuldt Alvor. Vicekongen paa Formosa, den militært anlagte Liu Min-Chuang, der aabenbart forstod sig bedre paa Kanoner end paa Telegrafkabler, som han aldrig tidligere havde beskæftiget sig med, henvendte sig ved denne Lejlighed til forskellige Handelsfirmaer, hos hvem han plejede at købe Vaaben, og forlangte deres Overslag paa et Kabelanlæg. Resultatet blev en meget livlig Konkurrence, hvortil Selskabet ogsaa meldte sig, saa snart det erfarede, hvad der var i Gære. Den midlertidige Driftsbestyrer i Shanghai, Hr. I. Berner, gik endog i denne særlige Anledning til *Tamsui* med Kabeldamperen »Store Nordiske« for personlig at paavirke Vicekongen til Fordel for Selskabets Tilbud. Ved hans Ankomst havde Liu dog allerede bortgivet Kontrakten til et engelsk Firma, der havde vidst at træffe Vicekongens militære Smag ved at forene Kabel-Kontrakten med Leverancen af et Krigsskib, der tillige skulde fungere som Fragtdamper, Kabeldamper og Transportskib.

Af projekterede Anlæg i Kina fortjener sluttelig at fremhæves den oftere omtalte *Peking-Kjachta* Linie, der efter at have spøget i 30 Aar nu omsider

synes at have en vis Udsigt til at træde ud i Virkeligheden, idet Ingeniør SCHIERN — tidligere i Selskabets Tjeneste — i 1893 har foretaget de forberedende Opmaalinger. Da denne Linie vil komme til at gaa tværs igennem den nøgne Ørken *Gobi*, hvor alt Materiellet maa tilføres paa Kamelryg, og hvor der hverken findes Arbejdskraft eller Skovtømmer til Pæle, er det dog at forudse, at Anlæget vil være forbundet med store Vanskeligheder og ikke ringe Bekostninger.

Ogsaa den kinesiske Vasalstat, *Korea*, der lige indtil 1876 havde været næsten hermetisk tillukket for Europæerne, har Store Nordiske haft Æren af, under den japanesiske Regerings Auspicier, at tilføre Telegrafen ved i 1883 at udlægge det i Afsnit VI nærmere omtalte *undersøiske Kabel mellem Japan og Korea*. Forskellige Forhold, dels politiske dels finansielle, bevirkede imidlertid, at Telegrafen i flere Aar ikke kom ud over Kablets Landingssted, *Fusan*, hvor den japanesiske Admininistration med den koreanske Regerings Samtykke havde oprettet en Station. I 1885 lykkedes det ogsaa fra Kina at føre en Telegraflinie ind i Korea over *Landgrænsen* ved Anlæget af en Forbindelseslinie mellem den kinesiske Station *Moukden* og Koreas Hovedstad *Seoul*, med en Sidelinie til dennes Havnestad *Chemulpo*, et Anlæg, der blev udført under Ledelse af tre af Store Nordiskes Ingeniører, d'Hrr. H. MUNCK, C. SCHIERN og H. MÜHLENSTETH, af hvilke de to Sidstnævnte senere traadte over i kinesisk Tjeneste. Samme Aar afsluttedes en Telegrafkonvention mellem Japan og Korea om Anlæget af en Linie, der fra *Fusan* til *Seoul* skulde gennemløbe største Delen af Landet og sætte alle de derværende Stationer i Forbindelse med Selskabets Kabel i Fusan. Denne Linie blev dog ikke fuldført før i Juli 1888. Senere, i 1891, er det koreanske Net blevet forøget med en Linie mellem *Seoul* og *Gensan*, og de faa Byer i Korea, der have noget Handelssamkvem med Omverdenen, ere derved alle blevne inddragne i det internationale Telegrafsystem.

Medregnes de koreanske Linier, kan hele det kinesiske Telegrafnet i dette Øjeblik anslaas til en Udstrækning af ca. 15.000 engl. Mile med en Traadlængde af ca. 21.000 engl. Mile, medens der til Dato er aabnet henved 200 Stationer, der betjenes af ca. 800 Telegrafister. Føjes hertil, at Kinas samlede Korrespondance med Udlandet, eksklusive den lokale Udveksling med Hongkong, ikkun beløber sig til ca. 60.000 Telegrammer aarlig (for den indenlandske Korrespondance foreligger ingen paalidelige Data), og sammenlignes disse Tal med de tilsvarende for Japans Vedkommende (jfr. pag. 137), maa det indrømmes, at Kina med sit Areal af ca. 1½ Million engl. Kvadratmile og sin Befolkning paa ca. 400 Millioner endnu staar langt tilbage for Japan med dets ca. 150.000 engl. Kvadratmile og ca. 40 Millioner

Beboere. Grunden hertil maa ikke alene søges i Kinas kortere telegrafiske Udviklingsperiode, men ogsaa i de mangfoldige kunstige Baand, som i Form af slette Samfærdselsmidler, unaturlige og trykkende Toldgrænser, Regeringsmonopoler o. s. v. hæmme Udviklingen af et frit og frodigt Handelssamkvem mellem de forskellige Dele af det uhyre Rige. Hertil kommer, at Kineserne baade af Natur og Opdragelse ere langt mindre bøjelige og modtagelige for fremmed Paavirkning end Japaneserne. Medens disse have forstaaet saa at sige fuldstændigt at tilegne sig de fra Europæerne laante Institutioner og søge at gennemføre disse nøjagtigt efter det europæiske Mønster, fordi de ere intelligente nok til at respektere de europæiske Erfaringer, ere Kineserne kun altfor tilbøjelige til, *naar* de overhovedet adoptere noget Fremmed, da at afpasse og tillempe det efter deres traditionelle Vaner og Skikke. Telegrafen har i saa Henseende ikke dannet nogen Undtagelse. Det danske Element, der er blevet tilbage i Administrationen, har desværre ikke kunnet forhindre, at det kinesiske Telegrafvæsen er blevet styret langt mere i kinesisk Aand end foreneligt med Telegrafens Væsen og Bestemmelse. Som et ganske betegnende Træk i saa Henseende kan anføres, at den kinesiske Telegrafdirektør i en af sine Aarsrapporter motiverer Aarets ringe Telegramindtægt med, at Telegrafisterne af »Velvilje« mod vedkommende Afsendere befordre almindelige Telegrammer som fritgaaende Tjenestemeddelelser. Dette Misbrug — tilføjes der — vil imidlertid nu blive afhjulpet, idet man har indført den (ægte kinesiske) Bestemmelse, at de Stationsbestyrere, hvis Stationer herefter opvise en Indtægtsforøgelse, ville kunne gøre sig Haab om Anerkendelse, medens en Nedgang i Indtægten vil udsætte Vedkommende for Straf. Man kan efter dette ikke undre sig over, at adskillige af de Danske, der vare traadte over i Administrationens Tjeneste, have været glade ved at vende tilbage til Store Nordiskes maaske mindre vellønnede, men ogsaa mindre »kinesiske« Tjenesteforhold.

Ligesom det af Europæere organiserede og bestyrede Toldvæsen vistnok er den eneste mønsterværdige officielle Institution i Kina, saaledes vilde det kinesiske Telegrafvæsen kunne have opnaaet en lignende Fuldkommenhed, hvis de Styrende vare forblevne deres første Tanke tro: at lægge ikke alene dets Organisation, men ogsaa dets fortsatte Bestyrelse i paalidelige danske Hænder. Men selv om dette ikke er blevet Tilfældet, og selv om Selskabet med Rette kan beklage sig over den Fremgangsmaade, der ved adskillige Lejligheder er anvendt imod det, saa kan det dog med fuld Tilfredsstillelse se tilbage paa Alt, hvad det har faaet udrettet i Kina. Ingen vil kunne berøve det Æren af med *dansk* Foretagelsesaand, Udholdenhed og Kraft at have gennemført Telegrafsagen i hint udstrakte Land, efter at tidligere Bestræbelser fra større og mægtigere Nationers Side vare strandede; ingen Telegraflinie af Betydning er bleven bygget i Kina, uden at *Danske* —

og ingen anden fremmed Nationalitet — have været Kinesernes Ledere og Hjælpere, og endnu den Dag i Dag er det *Danske,* der saa at sige alle ere udgaaede fra Selskabets Stab og oplærte af det, som fortsætte dets Værk. Det er derfor ikke alene med levende Interesse, men ogsaa med sympatetisk Deltagelse, at Selskabet iagttager det kinesiske Telegrafvæsens videre Udvikling, og det er i Haabet om, at de Danske, der bidrage til den, ikke i deres afsondrede Udlændighed ville blive *for* kinesiske paa Bekostning af deres Følelser for Fædrelandet og for Selskabet, at det med Velvilje følger deres Virksomhed og altid er rede til at staa dem bi med Raad og Daad.

AFSNIT IX.

IX.

KONKURRERENDE LINIER.

Da Selskabet i næsten alle de europæiske Lande, som dets Linier indbyrdes forbinde, er i Besiddelse af Eneret paa Landingen og Driften af undersøiske Kabler mellem disse Lande, ligger det i Sagens Natur, at der ikke har været Tale om nogen direkte Konkurrence af ensartede (undersøiske) Foretagender. Til forskellige Tider er der vel fremstaaet Personer eller Konsortier, der have søgt at erhverve sig Koncessioner, som de have ment kunde blive Selskabet saa ubehagelige, at det muligvis vilde frikøbe sig for den Konkurrence, som deres Udførelse vilde kunne skabe paa enkelte Omraader; men de have gjort Regning uden Vært. Selskabet har nemlig gjort sig til Regel ikke alene at drage Fordelen af de Privilegier, det har opnaaet, men ogsaa i fuldt Maal at opfylde baade de juridiske Forpligtelser, som dets Koncessioner paalægge det, og de moralske Forpligtelser, som følge med dets begunstigede Stilling. Eksempelvis kan nævnes, at ihvorvel alle dets Koncessioner indeholde Forpligtelse til, at det skal forøge Antallet af Ledningerne, saa snart Trafikkens Forøgelse nødvendiggør det, saa har ikke en eneste af de Regeringsadministrationer, med hvilke det staar i Forbindelse, nogen Sinde haft Anledning til at minde det om denne Pligt. Det har af eget Initiativ baade dubleret og tripleret Forbindelserne, opfundet nye Kombinationer, saavel hvad Lednings- som hvad Takstforhold angaar, og søgt at foregribe de forskellige, med det allierede Statsadministrationers Ønsker paa en saadan Maade, at næppe nogen Gruppe af Lande paa Jorden er i Besiddelse af mere komplette,

bedre betjente og mere sikre indbyrdes Telegrafforbindelser end den Gruppe i Nord- og Vesteuropa, der betjenes af Store Nordiskes Kabler. Naar dette fremhæves her, er det ikke for at udtale nogen Ros over Selskabet, — thi Rettigheder medføre selvfølgelig Forpligtelser — men for at godtgøre, at der paa Store Nordiskes Omraade lige saa lidt er Plads som Trang til *undersøiske* Medbejlere.

Desuagtet har Selskabet en meget alvorlig Konkurrent i Europa, der nok skal sørge for at holde det i Aande, dersom det nogen Sinde skulde blive tilbøjeligt til at være mindre aarvaagent og pligtopfyldende. Hermed sigtes til de kontinentale Regeringslinier, der inden Selskabets Stiftelse vare det eneste telegrafiske Bindeled mellem de samme Lande, og som væsentlig repræsenteres af en eneste Transitadministration — *Tysklands*. I Afsnit I er omtalt, hvorledes saa at sige alle de tre nordiske Rigers Forbindelser med Rusland i Øst, med Frankrig og England i Vest, for ikke at tale om hele Sydeuropa, vare afhængige af de tyske Telegrafliniers Betjening samt af Tysklands politiske Situation. Den første var ikke god, og den sidste var ikke fredelig i de Aar, da Selskabet stiftedes og udførte sine første Anlæg. Den tyske Administration maatte selv indrømme dette og kunde derfor heller ikke tage Forargelse af de paagældende Landes Ønsker om at skaffe sig flere og mere direkte Forbindelser. Den havde forøvrigt selv givet Eksemplet ved at emancipere sig fra Danmark som Transitland, da det tysk-svenske Kabel blev etableret for Regeringsregning i 1865. Den eneste Indvending, som den bekendte tyske Telegrafdirektør, General v. CHAUVIN i 1869 havde at gøre imod Anlæget af Selskabets *dansk-russiske* Kabel, var da ogsaa den, at der vilde kunne opstaa Kollision ved dets Krydsning af det tysk-svenske paa Bunden af Østersøen. Under Chauvins Efterfølger, General MEYDAM, fandt den tyske Administration heller Intet at bemærke til Store Nordiskes Foretagender, og det var først, da den bekendte Generalpostdirektør, nu Statssekretær, Dr. v. STEPHAN efter Meydams Død i 1875 forenede det tyske Post- og Telegrafvæsen under sin Administration, at andre Opfattelser gjorde sig gældende.

Denne eminente Mand, hvem Tyskland og hele Verden skylder saa overordentlig meget for hans utrættelige Virksomhed paa Postvæsenets, Telegrafvæsenets og overhovedet paa Verdenskommunikationernes Omraade, tog med uhyre Energi fat paa Reorganisationen af det tyske Riges Telegrafvæsen, efter at han i Forvejen havde reorganiseret Postvæsenet og gjort sig udødelig ved Gennemførelsen af den ensartede Brevporto i Postunionen. Under- og overjordiske Telegraflinier, Post- og Telegrafpaladser, Telefonnet og Stationer, pneumatiske Byforbindelser etc. etc. fremtrylledes under hans skabende Haand hele Tyskland over, og man kan derfor ikke undre sig over,

at han gerne vilde skaffe saa megen Virksomhed som muligt for hele dette Apparat og af den Grund blev ilde berørt af det Store Nordiske Telegraf-Selskabs Foretagender, der berøvede Tyskland en betydelig Transittrafik. Hans Misfornøjelse hermed kom første Gang til Orde paa den internationale Telegrafkonference i St. Petersborg i 1875, hvor han aabent og loyalt meddelte Selskabets Direktør sine Anskuelser og sin Hensigt at komme det til Livs baade ved en mere effektiv Tjeneste paa de tyske Linier og ved Reduktion af de tyske Transittakster, der vilde tvinge Selskabet til at følge efter og kunde faa en højst skadelig Indflydelse paa dets Indtægter.

Heldigvis udstrakte Dr. v. Stephans Mangel paa Sympati sig ikke til Selskabets *østasiatiske* Foretagender, som han tværtimod omfattede med varm Interesse baade paa Grund af det store og vanskelige Maal, de havde stillet sig, og fordi de brød det faktiske Monopol paa Forbindelsen mellem Verdensdelene, som Englænderne havde været i Besiddelse af. Det skyldes til Dels hans Hensyntagen til disse Foretagenders Fremtid, at han paa Konferencen i St. Petersborg undlod at gennemføre sine Trudsler, hvad Takstreduktioner angaar. Derimod paaførte han Selskabet en indirekte undersøisk Konkurrence ved i 1879 at etablere et Kabel i Nordsøen mellem *Tyskland* og *Norge*, der berøvede det *dansk-norske* Kabel samt de danske Landlinier en betydelig Trafik, og han tog for Alvor fat paa *Takstspørgsmaalene* baade paa den Telegrafkonference, der i 1879 afholdtes i *London*, og i endnu højere Grad paa Konferencen i *Berlin* 1885, hvor han selv præsiderede. Ved disse to Lejligheder samt i 1890 paa Konferencen i *Paris* fik Tyskland (jfr. Afsnit XI) gennemført en Række Takstreduktioner, der haardt ramte Selskabets Kabler og vilde have ramt dem endnu haardere, hvis ikke dels Dr. v. Stephan selv og hans Administration og dels andre Administrationer vare traadte hjælpende til og havde skabt enkelte Undtagelser fra de vedtagne Regler til Gunst for Store Nordiske og andre Kabelselskaber.

Det vilde nemlig være en Fejl at tro, at Statssekretær v. Stephan skulde bære noget særligt Nag til Kablerne i Almindelighed og til Store Nordiskes i Særdeleshed; dertil ere han og hans Administration meget for stort anlagte. Hans Ønske om at skaffe Tyskland Transitkorrespondance er langt underordnet hans Attraa efter at gennemføre en lignende Revolution paa Telegrafvæsenets Omraade som den, han i 1874—75 gennemførte paa Postvæsenets. Ligesom han fik hele Postunionen til at adoptere en lav og ensartet Brevporto, saaledes vil han i Telegrafunionen gennemføre en lav og ensartet Telegramporto, og hans ringe Sympati for Selskabets *europæiske* Kabler skyldes væsentlig den Omstændighed, at Selskabet ikke uden at ruinere sine Aktionærer har kunnet slutte sig fuldt saa hurtigt og ubetinget, som han kunde have ønsket, til hans store Ide. Da dette Spørgsmaal er nærmere behandlet i

Afsnit XI, skulle vi dog ikke her komme ind derpaa, men slutte Omtalen af den tyske Konkurrence med en Anerkendelse af dens Velvilje, Ridderlighed og Loyalitet samt af den gode Indflydelse, den i adskillige Retninger har øvet paa Selskabets Administration ved at tvinge denne til altid at være paa Højden af de Fordringer, der kunne stilles til et ulasteligt Telegrafsystem. Det var ikke uden Grund, at Direktør SUENSON i en Skaaltale under Berliner-Konferencen opfordrede sine Kolleger i de andre Selskaber til at anbringe Dr. v. Stephans Portræt over deres Skriveborde, ligesom den store Napoleons Billede i sin Tid var anbragt i de engelske Orlogsmænd, fordi den engelske Marine havde ham at takke for sin Udvikling.

Ogsaa i *Østasien* har Selskabet haft Konkurrenter, der, om end ikke uden Rivninger og stundom meget haarde Kampe, ere gaaede over til at blive fredelige Medarbejdere, fordi begge Parter, tvungne af Omstændighedernes Magt og ledede af Publikums og deres Aktionærers velforstaaede Interesser, efterhaanden have slaaet af paa deres Fordringer og fundet Betingelserne for en Forstaaelse, der baade tjener deres egne og de med dem allierede Administrationers samt Publikums Interesser bedst.

Allerede i det østasiatiske Foretagendes Anlægshistorie (Afsnit III) er omtalt, hvorledes en Kombination af engelske submarine Telegrafselskaber, der senere sammensmeltedes under Navn af »*The Eastern Telegraph Company*« for de Kablers Vedkommende, der forbinde England med Forindien, og under Navn af »*The Eastern Extension Australasia and China Telegraph Company*« for de Kablers Vedkommende, der fortsætte hine fra Forindien over Bagindien til Kina i Nord og til Australien i Syd — hvorledes denne Kombination havde stillet sig til Opgave at udstrække sine Linier ud over Hongkong til *Shanghai* og eventuelt til *Japan*, altsaa ind paa det Territorium, som Store Nordiske var betænkt paa at okkupere. En saadan Konkurrence lige fra Begyndelsen og navnlig i *Kina*, hvor der var Vanskeligheder nok at overvinde for overhovedet at skaffe Telegrafen Borgerret, vilde sikkerlig have været ødelæggende for begge Parter. Det lykkedes da ogsaa, navnlig ved Hr. H. G. ERICHSENS Forhandlinger med hine Selskaber, i Maj 1870 at faa tilvejebragt en Overenskomst, ved hvilken de forpligtigede sig til ikke at udstrække deres Operationer *Nord* for Hongkong, medens Store Nordiske ikke maatte udstrække sine *Syd* for Hongkong. Paa Terrainet *mellem Hongkong og Shanghai* fik Store Nordiske baade Retten og Forpligtelsen til at anlægge Linier paa Betingelse af at dele Nettoindtægten af disse med det engelske Selskab; Nord for *Shanghai* havde det frie Hænder. Dette skulde synes en temmelig dyrt købt Overenskomst for Store Nordiske, der faktisk i en Række Aar maatte afstaa betydelige Beløb til det engelske Selskab, uden at Sidstnævnte havde indskudt nogen Kapital og udført noget Arbejde, men til

Gengæld mente man at have sikret den danske Telegrafindflydelse i Kina saa godt og *der* at have et saa stort Virkefelt, at dette nok var Ofrene værd.

De engelske Selskaber naaede som bekendt at aabne deres Route mellem *Hongkong* og *Europa* tidligere, end Store Nordiskes Route *via Wladiwostock* kunde blive aabnet for Trafikken. Følgen heraf var, at ikke alene Hongkong's, men ogsaa Kinas og Japans Trafik i Begyndelsen udelukkende kunde befordres ad den sydlige Vej. For denne var der fastsat en Takst af ca. 200 Francs per 20 Ords Telegram mellem *Europa* og *Østasien*, uagtet det var Englænderne bekendt, at Store Nordiske agtede at aabne sin Route via Wladiwostock til en Takst af ikkun 100 Francs (hvoraf de 40 tilkom Rusland) for et Telegram af samme Længde.

Det engelske Selskab imødesaa derfor med nogen Uro det Øjeblik, da *Wladiwostock-Linien* vilde blive aabnet, og paa en international Telegrafkonference, der i September 1871 blev afholdt i *Bern* for at ordne visse udeneuropæiske Takstspørgsmaal, søgte det at formaa Konferencen til at øve et Tryk paa Store Nordiske og tvinge det til at egalisere sin Takst med den sydlige Routes. Denne Indblanding blev dog tilbagevist baade af Ruslands Delegerede paa Konferencen og af Løjtnant SUENSON, der repræsenterede Selskabet ved samme Lejlighed. Et Par Maaneder senere, i December 1871 og Januar 1872, afholdtes i *Rom* den store almindelige Telegrafkonference, hvor Selskabet atter var repræsenteret af Suenson, og da *Wladiwostock-Routen* i Mellemtiden var bleven aabnet for Trafikken til den lavere Takst, søgte de engelske Selskaber paa ny at fremkalde en Indblanding, der dog atter blev afværget. Der var overhovedet ingen Anledning for Store Nordiske til at forandre sine Takster — som forøvrigt vare fastsatte i den russiske Koncession og altsaa ikke kunde forandres uden den russiske Regerings Samtykke — forinden de i nogen Tid vare blevne prøvede.

Wladiwostock-Vejens Billighed, sammenlignet med den sydlige Route, bidrog da ogsaa til, at hin efter Aabningen drog den overvejende Del af Europas Trafik med Østasien Nord over, og for at kunne holde den Stangen saa de engelske Selskaber sig nødsagede til allerede den 1ste Marts 1872 at nedsætte deres Takster til samme Beløb som Store Nordiske. Dette i Forbindelse med, at de sibiriske Linier vare afbrudte en stor Del af Sommeren ved Oversvømmelse af Floderne Schilka og Amur, bragte paa ny Trafikken til at søge Syd over, og de engelske Selskaber troede sig nu saa sikre paa at have faaet Overtaget, at de den 15de Oktober s. A. satte deres Takst op til ca. 150 Francs per Telegram. Kort efter kom den sibiriske Linie dog atter i Orden og begyndte paa ny at drage Trafikken til sig paa den sydlige Routes Bekostning. Begge Parter vare imidlertid nu blevne saa belærte af Erfaringen, at Vejen var banet for Afsluttelsen af en mindelig

Overenskomst, som Hr. Erichsen allerede i længere Tid havde diskuteret med Eastern Extension Telegraph Company i London. I Februar 1873 tog Etatsraad TIETGEN, ledsaget af Løjtnant SUENSON, ogsaa derover for at afslutte Forhandlingerne og bidrog ved sin Optræden paa en Generalforsamling, som det engelske Selskab afholdt for at vedtage Sagen, til at overvinde den sidste Opposition fra engelsk Side, og den 11te samme Maaned blev den nye Overenskomst underskreven af begge Parter.

Denne saakaldte »*Joint Purse*« Overenskomst gik ud paa, at begge Router skulde holde samme Totaltakst, 150 Francs per Telegram, *mellem Europa* og *Kina*, og at hvert af Selskaberne skulde indskyde sin Takstandel heraf i en *Fælleskasse* (joint purse), som derefter deltes ligeligt mellem dem, med mindre en af Routerne havde været afbrudt i over 120 Dage om Aaret; i saa Tilfælde fik det afbrudte Selskab kun en ringere Andel i Fællesindtægterne. Hvad *Japan* Trafikken angaar, beholdt Store Nordiske Retten til at befordre den til lavere Takst end den sydlige Route, og Indtægten af denne Trafik gik ikke ind i Fælleskassen. Overenskomsten medførte altsaa for begge Parter ikke alene den Fordel, at *Takstkonkurrencen* mellem dem ophørte, men den garantererede dem ogsaa imod at staa aldeles blottede for Indtægt under Afbrydelser, der lige let kunde ramme begges Systemer, idet den afbrudte Part under saadanne Forhold bevarede en større eller mindre Andel i Indtægten af den Trafik, som den anden Part imidlertid befordrede. Det var med andre Ord en Art gensidig Assurance. Denne Overenskomst er da ogsaa vedbleven i Princippet at bestaa uforandret, om den end har undergaaet Forandringer i Udførelsen.

Alligevel skulde der snart opstaa nye Aarsager til Rivninger mellem de to Selskaber. Englænderne havde vel i Begyndelsen med Ro set paa det danske Selskabs Bestræbelser for at hidføre Anlæget af *indre Telegraflinier i Kina*. Disse vilde jo blive Fødeaarer for begge Selskabers Kabelsystemer; det vilde være til fælles Fordel, om saadanne Linier, radierende fra Kabelstationerne, kunde tilføre disse Trafik fra de store Byer i det Indre, og ingen Nationalitet vilde være bedre skikket til at gennemføre denne Opgave end den *danske*, der allerede havde vundet et saa godt Fodfæste i Kina, og som, takket være Danmarks politiske Ubetydelighed og vel ogsaa Selskabets taktfulde Optræden, ikke vakte nogen Uro eller Jalousi, hverken hos Kineserne eller hos de europæiske Magter.

Det Held, der omsider kronede det danske Selskabs mangeaarige Bestræbelser ved, at LI HUNG-CHANG i 1880 overdrog det Anlæget af den vigtige Telegraflinie mellem *Shanghai* og *Tientsin* (jfr. Afsnit VIII), og den vide Mark for yderligere Indflydelse paa Udviklingen af det kinesiske Telegrafnet, som aabnedes for det ved Erhvervelsen af *den kinesiske Koncession i 1881*, vakte

imidlertid det engelske Selskabs Uro og Mistillid. Denne fandt Næring fra mange Sider og ikke mindst fra den engelske Befolkning og Presse i Kina, hvis nationale Følelse oprørtes ved, at en anden Nation end den britiske skulde gaa i Spidsen for Telegrafudviklingen i denne rigtbefolkede Verdensdel. Man frygtede ikke alene for, at det danske Selskab skulde begunstige den kontinentale Industri fremfor den engelske ved Indkøbene af Materiel til de store Anlæg, som det fik med at gøre, men man mente ogsaa, at det til Skade for engelsk Handel og Industri vilde søge at gøre sin Indflydelse gældende paa andre Omraader. Hertil kom den Omstændighed, at Selskabets Forbindelse med *Rusland* og den Hjælp, som den russiske Regering i sin egen Telegrafudviklings Interesse altid havde ydet det, for Alvor eller paa Skrømt blev fortolket som Bevis for, at det i Grunden var et russisk Selskab, der forfulgte hemmelige og »selvfølgelig« anti-engelske Formaal i Kina. Nok sagt — falske Rygter, absurde Paastande og Beskyldninger surrede om Ørene, heftige Angreb bleve rettede mod Selskabet i de lokale Blade, og i Stedet for Erkendtlighed høstede det kun Utak og Mistænkeliggørelse for, hvad det havde udrettet. Med høje Skrig forlangte man, at det *engelske* Selskab og den *britiske* Regering skulde gribe ind og sætte en Stopper for de *dansk-russiske* Intriger og Fremskridt i Kina.

Selv om det engelske Selskab med sit bedre Kendskab til Forholdene maatte være overbevist om hele denne Bevægelses Urimelighed og Overdrivelse, kunde det umuligt forblive upaavirket af den. Dets Formand, Mr. John Pender, vilde, tvungen af Omstændighederne, ikke lade sig nøje med de beroligende Forklaringer, som Hr. Erichsen paa Store Nordiskes Vegne afgav i London. Han forlangte enten fuld Andel i Koncessionen for sit Selskabs Vedkommende, hvad der selvfølgelig ikke stod i Store Nordiskes Magt at give ham, eller ogsaa vilde han søge at bekæmpe og tilintetgøre den med alle Midler, der stode til hans Raadighed. I Februar 1882 afrejste derfor den administrerende Direktør, Kaptajn Suenson til London, og det lykkedes tilsyneladende ham at berolige det engelske Selskabs Ledere og at blive enig med dem om et Forlig, baseret paa gensidige Indrømmelser. Forhandlingerne herom bleve fortsatte af Hr. Erichsen og vare deres Afslutning nær, da de pludselig bleve afbrudte af det engelske Selskab, rimeligvis begrundet i, at dette atter følte sig foruroliget ved Store Nordiskes Forberedelser til at *dublere sine Kabler i Østasien* i Henhold til den med Rusland afsluttede Konvention (jfr. Afsnit VI). Denne Foranstaltning, der betydeligt vilde styrke *Wladiwostock-Routen*, blev opfattet som et Bevis paa, at det danske Selskab vilde forøge sin Prestige i Kina paa det engelskes Bekostning og sluttelig havde til Hensigt aldeles at emancipere sig fra dette, saa snart en gunstig Lejlighed maatte frembyde sig. Stormen rejste sig paa ny. I Kina blev der af Misfornøjelse

22*

med det engelske Selskabs Passivitet gjort Anstrengelser for at danne et *lokalt* Selskab til Etableringen af et Konkurrencekabel mellem *Hongkong* og *Shanghai*, og et Møde mellem Etatsraad Tietgen og Mr. Pender, som fandt Sted i Boulogne i November 1882, førte ikke til noget Resultat paa Grund af det engelske Selskabs overdrevne Fordringer.

Fast bestemte paa at føre deres Krig igennem og hævde den engelske Prestige i Kina, grebe Englænderne da til et meget yderliggaaende og hensynsløst Middel, idet de besluttede at komme Store Nordiske i Forkøbet ved selv øjeblikkeligt *at dublere dettes Shanghai-Hongkong Kabel* for derved at faa fast Fod i selve Kina (Shanghai). Betingelserne herfor vare tilfældigvis til Stede, idet et Kabel, der var blevet fabrikeret til Nedlæggelse i det Røde Hav, netop blev indskibet i London for at afgaa til Bestemmelsesstedet. Dette Kabel købte Eastern Extension Telegraph Company, der samtidig beordrede en i Singapore liggende Kabeldamper op til *Shanghai* for straks at udlægge et Kabel i Yangtze-Floden, ligesom den engelske Regering tilsagde sin Peking-Legations Bistand for at ordne Landingsspørgsmaalet med den kinesiske Regering. Der var ingen Tvivl om, at Eastern Extension Telegraph Company paa denne Maade vilde vinde et stort Forspring for Store Nordiske, hvis Kabelfabrikation endnu ikke var bleven paabegyndt, og at sidstnævnte Selskabs nyserhvervede Privilegier i Kina vilde vise sig værdiløse, saafremt det skulde lykkes Storbritanniens Magt og Indflydelse at faa et engelsk Kabel etableret *uden* Store Nordiskes Samtykke.

Paa den anden Side løb Eastern Extension Telegraph Company en stor Risiko ved at gennemføre sin voldsomme Plan; thi ikke alene vilde det derved kompromittere den kinesiske Koncession, der senere kunde blive til stor Fordel for begge Selskaberne, men det vilde udsætte sig for at blive idømt meget følelige Skadeserstatninger af Domstolene i England, fordi Etableringen af Kablet vilde være et flagrant Brud paa den Overenskomst, det i 1870 havde afsluttet med Store Nordiske, og ved hvilken det havde forpligtet sig til ikke at udstrække sine Operationer Nord for Hongkong.

Under disse for begge Selskaber saa prekære Forhold rejste Direktør Suenson over Hals og Hoved til London, Juleaften 1882, for en sidste Gang at forsøge Muligheden af et acceptabelt Forlig eller i modsat Fald øjeblikkeligt at foretage Sagsanlæggelse mod det engelske Selskab og ved Domstolenes Hjælp forhindre det i at udføre sit Forsæt. Uden at komme nærmere ind paa de mange Faser i den tre Uger lange Forhandling, som paafulgte, og under hvilken baade det engelske *Udenrigsministerium* og det *danske Gesandtskab* i London søgte at mægle mellem Parterne, skal blot oplyses, at disses sunde Fornuft og Selvopholdelsesdrift ved gensidige Indrømmelser hidførte Afsluttelsen af en for begge Parter acceptabel Overenskomst, der den 12te Januar 1883 blev underskreven af Kaptajn Suenson og Mr. Pender.

Skønt denne Overenskomst blev indgaaet midt i Kampens Hede, og medens Lidenskaberne vare oppe, har den dog i Aarenes Løb bestaaet sin Prøve og vist sig fordelagtig til alle Sider. Det engelske Selskabs nationale Følelser bleve tilfredsstillede ved, at det fik Retten til at dublere Hongkong-Shanghai Kablet, *saafremt den kinesiske Regering gav sit Minde dertil*, men til Gengæld maatte det ogsaa afholde alle Omkostningerne derved, hvilket sparede Store Nordiske et Kapitaludlæg af ca. Lst. 250,000, medens Kablets Nettoindtægt skulde deles mellem Selskaberne. Herved blev altsaa den finansielle Byrde af Hongkong-Shanghai Forbindelsens Vedligeholdelse, der hidtil udelukkende havde hvilet paa Store Nordiskes Skuldre, fordelt paa begge Selskaber. Disse skulde endvidere med visse Begrænsninger enes om Benyttelsen af alle de Privilegier, der vare eller maatte blive opnaaede i Kina og Japan, og Store Nordiske erholdt Erstatning for de Udgifter, det i saa Henseende havde haft. Endelig blev »Joint purse« Overenskomsten udvidet til ogsaa at omfatte Europas Trafik med Japan, imod at det engelske Selskab ydede et større Bidrag for hvert befordret Telegram, end Tilfældet hidtil havde været.

Indholdet af Overenskomsten og Motiverne til dens Afsluttelse bleve straks meddelte den *engelske*, *danske, russiske* og *kinesiske* Regering, der alle billigede den trufne Ordning — ikke mindst den kinesiske, som derved blev redet ud af den Forlegenhed enten at maatte modsætte sig Nedlægningen af det engelske Kabel eller at maatte bryde sine Forpligtelser til Store Nordiske (1881 Konsessionen) ved at tilstede den imod dettes Vilje. I Henhold til Overenskomsten blev Kablet mellem Hongkong og Shanghai udlagt af Englænderne i Marts 1883; men Eastern Extension Telegraph Company havde store Vanskeligheder at kæmpe imod, inden det fik Tilladelse til at føre det i Land i *Woosung* og forbinde det med de af Kineserne erhvervede Landlinier herfra til Shanghai. I flere Maaneder maatte det her holde en flydende Station om Bord i Kabeldamperen »Sherard Osborn«, og ved *Foochow*, der den 18de Juni blev inddraget i Linien, maatte Englænderne i næsten to Aar betjene Kablet fra et ved Kysten henlagt Blokskib, inden de bemyndigedes til at lande det. Hvor uskyldigt end Store Nordiske var i disse Genvordigheder, saa vakte de dog paa ny Englændernes Mistænksomhed mod det. Ej heller kunde det undgaas, at der i Begyndelsen opstod en Del Divergenser i Selskabernes Opfattelse af Forholdene i Kina, saa meget mere som Tilstedeværelsen af en meget intrigant engelsk Agent, der af al Magt modarbejdede Forsoningen mellem Selskaberne, yderligere gød Olie paa Ilden, indtil han omsider blev tilbagekaldt. Da Kineserne fortræffelig vidste til egen Fordel at benytte sig af denne Uenighed, endte man dog med at indse Nødvendigheden af bedre Sammenhold. Under *Telegrafkonferencen i Berlin* i 1885 blev man i Princippet enig om, at kun et af Sel-

skaberne burde varetage Forholdet til de kinesiske Myndigheder, og at det vilde være baade politisk og økonomisk rigtigt at sammensmelte de to Stationer i *Shanghai* under dansk Bestyrelse og de to Stationer i *Hongkong* under engelsk Bestyrelse.

Udførelsen af denne Ordning trak dog i Langdrag; men i August 1886 indtraf Mr. JOHN PENDER i Kjøbenhavn, ledsaget af Eastern Extension Telegraph Company's Sekretær, Mr. F. HESSE, og af dets Driftsbestyrer i Hongkong, Mr. W. JUDD. Her førtes i Løbet af en Ugestid venskabelige Forhandlinger om en Revision af 1883 Overenskomsten i ovenstaaende Retning samt om Selskabernes fremtidige Politik i Kina, hvilke ogsaa bleve overværede af Selskabets Driftsbestyrer i Shanghai, Hr. Henningsen, der i Orlov opholdt sig i Hjemmet. Resultatet af Forhandlingerne blev forelagt og approberet i et Bestyrelsesmøde den 21de August, hvor ogsaa det engelske Selskabs Repræsentanter vare til Stede, og Freden besegledes ved Festligheder af forskellig Art. Disse gengældtes fra det engelske Telegrafselskabs Side, da Kaptajn SUENSON, ledsaget af Hr. HENNINGSEN, i November s. A. besøgte London. Her blev den modificerede Overenskomst definitivt ratificeret og underskreven den 1ste December, og straks efter de to Driftsbestyreres, Hr. Henningsens og Mr. Judd's Tilbagekomst til Østasien blev den bragt til Udførelse ved, at den engelske Station i Shanghai blev sammensmeltet med den danske under Store Nordiskes Bestyrelse, medens den danske Station i Hongkong forenedes med den engelske under Eastern Extension Company's Bestyrelse. Driftsbestyreren i Shanghai skulde under Instruktioner fra Store Nordiske varetage Forholdet til Myndighederne i det nordlige Kina, Driftsbestyreren i Hongkong under Instruktioner fra det engelske Selskab skulde varetage det samme Forhold i det sydlige Kina.

Siden den Tid har Forholdet mellem de to Selskaber udviklet sig tilfredsstillende og i fuld Forstaaelse. *Konkurrencen* er selvfølgelig altid til Stede og *bør* være det, — begge Selskaber ere lige ivrige for at erhverve Trafik til deres respektive Router — men den er af rent teknisk Natur og har nærmest Karakteren af en venskabelig Kappestrid, der er lige saa meget i Tjenestens som i Publikums Interesse. Vanskeligere er det at bøde paa den Skade, som Telegrafudviklingen i Kina og Store Nordiskes fordum saa venskabelige Forhold til den kinesiske Administration har lidt ved de stedfundne Uenigheder.

Den *kinesiske Administration* er nemlig bleven Selskabets *anden* Konkurrent i Østasien og en Konkurrent, som det selv har skabt ved sine ihærdige og heldige Bestræbelser for at fremkalde Anlæget af indre Telegraflinier i Kina. De herhen hørende Forhold og Begivenheder ere dog saa udførligt skildrede

i Afsnit VI og VIII, at vi her skulle indskrænke os til at rekapitulere den Del af dem, der kommer ind under Begrebet *Konkurrence.*

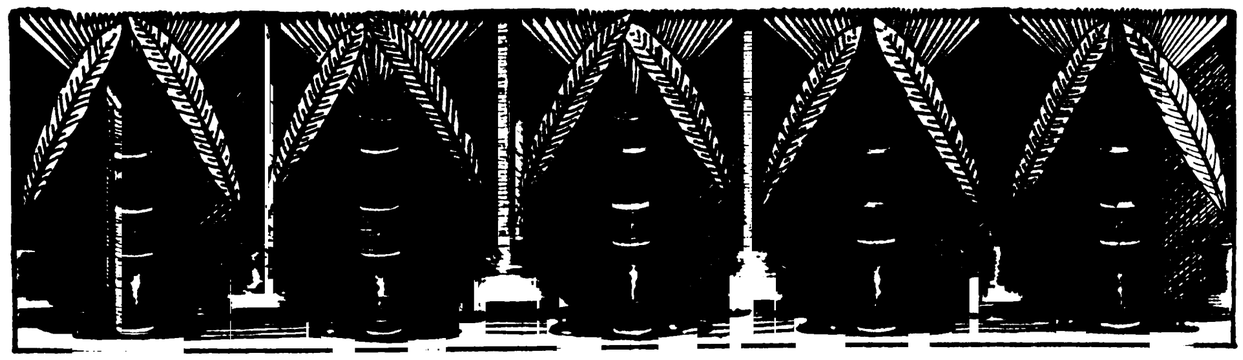
En saadan kunde selvfølgelig ikke opstaa, før Kineserne havde egne Telegraflinier til Disposition, hvad de begyndte at faa i 1881, og endda burde den ikke kunnet opstaa, fordi Selskabets 1881 Koncession *skulde have garanteret* det herimod. I Begyndelsen indskrænkede den kinesiske Administration sig da ogsaa til Anlæget af Linier, der ikke kunde komme i Kollision med denne Koncessions Bestemmelser; men efter at Administrationen i 1884 havde fuldført *Kystlinien mellem Shanghai og Canton,* hvori Byerne *Foochow* og *Amoy* senere bleve inddragne, aabnede den en Konkurrence med Kablerne og oven i Købet til lavere Takster end disse. Dette besvaredes i August 1885 med en tilsvarende Nedsættelse for Kablernes Vedkommende, og Takstkrigen holdtes gaaende til Skade for begge Parter indtil 1ste Februar 1886, da Administrationen, som havde indset det Frugtesløse i at fortsætte Kampen, enedes med Selskabet om at holde lige Takster. Herefter var der foreløbig Fred paa dette Omraade.

Da Kineserne i 1886—87 havde udstrakt deres Linier Nord paa til den russiske Grænse, opstod der imidlertid Fare for lignende Komplikationer, hvad den internationale Trafik angaar, hvilket i Forbindelse med de tidligere Brud paa Koncessionen gav Anledning til de aarelange Forhandlinger, der i 1887 indledes i Chefoo, angaaende den fremtidige Ordning af Selskabets og den kinesiske Administrations indbyrdes Forhold. Disse Forhandlinger førte, som bekendt, ikke til noget Resultat. Derimod blev der i den mellem *Rusland* og *Kina* i 1892 afsluttede Telegrafkonvention optaget forskellige Bestemmelser gaaende ud paa at værne om Selskabets Interesser, blandt andet ogsaa den, at Taksten mellem de Byer i *Kina,* hvor Kablerne ere landede, og *Europa* altid skal sættes saaledes, at den russo-kinesiske Landlinieroute ikke kommer til at underbyde Kabelrouten. Selskabet haabede derfor paa, at den venskabelige Konkurrence til lige Takster, der havde bestaaet i 7 Aar for den *lokale* Trafiks Vedkommende, ved den nye Linies Aabning ogsaa vilde blive overført paa den *internationale* Trafik. Heri blev det imidlertid skuffet. Den 1ste Marts 1893 aabnede Kineserne »Helampo-Routen«, *officielt* til samme Takst som Kabelrouten, hvad Telegrammer *mellem* Europa *og* Kina angaar; men for Telegrammer *fra* Kina *til* Europa *opkrævede* de denne Takst med et lavere Beløb i Dollars end Selskabet, og med et Beløb, der var *langt* lavere end den Francs-Takst, som var fastsat i Konventionen med Rusland. Dette udfordrende Skridt efterfulgtes af flere andre, idet den kinesiske Administration blandt andet den 26de Oktober s. A. pludselig uden Varsel reducerede sine Takster mellem Kabelbyerne til omtrent Halvdelen af Kabeltaksterne. For ikke at miste den meget betydelige *lokale* Trafik havde Selskabet intet andet Valg end at foretage en lignende Nedsættelse — hvilket skete den 19de November.

Derimod har det foreløbig ikke fundet Anledning til at følge Kinesernes Eksempel, hvad den *internationale* Trafik angaar, fordi det endnu ikke har opgivet Haabet om, at den russiske Regering i en nær Fremtid vil vide at haandhæve Bestemmelserne i sin med Kina afsluttede Konvention og faa det af hele Telegrafunionen anerkendte Princip: »Konkurrence til lige Takster« gennemført i Selskabets Relationer med Kina.

Men skulde end den af Kina erklærede Takstkrig trække mere i Langdrag, saa er der dog næppe Tvivl om, at den, som alle Takstkrige, vil ende med et Forlig, og Selskabets største Beklagelse er det mindre venskabelige Forhold, som denne unyttige Konkurrence har fremkaldt mellem det og en Administration, som det kun har ønsket at gavne og fremhjælpe.

AFSNIT
X.

X.

SELSKABETS ADMINISTRATIONS- OG PERSONALFORHOLD.

Selskabets første Tilblivelsesaar, hvor Alt endnu var under Skabelse og rastløs Udvikling, hvor de mere fremtrædende administrative og tekniske Kræfter, som der kunde disponeres over, vare travlt beskæftigede snart i Vest og snart i Øst med at udføre eller kontrolere Anlægene og paa Stedet grundlægge og organisere Virksomheden i Europa og i Østasien, kunde der ikke være Tale om at tilvejebringe nogen egentlig Centraladministration for denne. Formanden for Bestyrelserne i de to endnu adskilte Selskaber, Etatsraad TIETGEN, var den Eneste, der holdt alle Traadene i sin Haand. Til ham indgik alle Forslag, Beretninger og Telegrammer fra de i Udlandet virkende Personer, han maatte forelægge og forklare Sagerne i Bestyrelsesmøderne, fatte Beslutningerne og føre Korrespondancerne; men det ligger ogsaa i Sagens Natur, at hans Virksomhed væsentlig maatte være inspirerende og resolverende, og at han i høj Grad maatte stole paa de forskellige Agenters personlige Initiativ og *savoir faire*. Dette gjaldt ikke alene for det fjerne østasiatiske Foretagende, hvor baade Afstanden, den endnu manglende Telegrafforbindelse og de lidet kendte Forhold umuliggjorde nogen faktisk Indgriben, men det gjaldt ogsaa Foretagendet i Europa, hvor Forholdene vekslede saa hurtigt, Begivenhederne fulgte saaledes Slag i Slag, at man i vid Udstrækning maatte forlade sig paa de virkende Personers Evne til at benytte sig af Konjunkturerne og lede Alt ind paa rette Spor.

Selskabets, eller rettere Selskabernes, Domicil i Kjøbenhavn var den Gang et lille Kontor paa 1ste Sal i Børsen, i hvis ene Værelse en Kontorist,

Selskabets ældste Funktionær: Hr. H. Eskildsen, udfærdigede de Sager, der bleve ham paalagte. Det andet Værelse blev benyttet dels til Afholdelse af Bestyrelsesmøder, dels til Arbejdsværelse for de vekslende Personer, der efterhaanden inddroges i Selskabets Tjeneste til overordnet Virksomhed udenlands, eller som midlertidigt besøgte Kjøbenhavn for at konferere med Bestyrelsen. Det normale, mere routinemæssige Arbejde, der lidt efter lidt nødvendiggjordes, naar et Kabel blev aabnet for Korrespondancen, var stykket ud paa forskellige Hænder og besørgedes andetsteds, navnlig af Statstelegrafens Embedsmænd, og Selskabet har Grund til i saa Henseende med Erkendtlighed at mindes, hvorledes Ingeniør W. Lorentzen varetog Tilsynet med dets første Ledninger, Materielforvalter C. Mulvad dets første Stationers Forsyning med Materiel og Telegrafsekretær K. Petersen, der senere overgik til Selskabets Tjeneste, dets første Afregningsforhold til fremmede Administrationer. Ligeledes var det, som allerede omtalt i Afsnit I, tidligere Embedsmænd ved Statstelegrafen, der bleve Selskabets første Stationsbestyrere og Telegrafister i Udlandet og *der* organiserede Stationstjenesten mere eller mindre efter de i Statstelegrafen nedarvede Traditioner.

Først efter at Fuldførelsen af de østasiatiske Anlæg atter havde skaffet ledende Kræfter til Disposition, og efter at den faa Maaneder senere foretagne Sammensmeltning af de to Selskaber havde tilvejebragt en fastere Basis og et større Omraade for en *Centraladministration*, traf man en foreløbig Ordning i saa Henseende. I Marts 1872 organiseredes Selskabets Administration i to Afdelinger med daværende Premierløjtnant E. Suenson som Chef for den *administrerende* Afdeling, medens den *tekniske* Afdeling i nogen Tid forestodes af Overkrigskommissær C. Madsen og derefter af daværende Ingeniørkaptajn V. Hoskiær. Samme Aar flyttedes Selskabets Kontor til et større Lokale i Børsens Stueetage. Denne Ordning blev dog kun af kort Varighed, idet Suenson, efter definitivt at have forladt Marinen, i 1874 fik Ledelsen af samtlige Forretninger som *administrerende Direktør*, medens Hoskiær efter en midlertidig Mission til Kina (jfr. Afsnit VIII) genindtraadte i Hæren og samtidig optoges som Medlem af Bestyrelsen, og Madsen efter nogle Aars Konsulentvirksomhed forlod Selskabets Tjeneste.

Det organisatoriske Arbejde indadtil, som forelaa for *Direktøren*, kunde dog ikke gennemføres i en Fart eller med eet Slag. Dels var Selskabet endnu i stærk Udvikling, og Forholdene udadtil, der medførte hyppige Rejser og Ophold i Udlandet samt Forhandlinger med fremmede Regeringer og Administrationer, optog meget af hans Tid og Virksomhed, og dels var det først i 1878, at Kontorets Flytning til Kongens Nytorv 28 skaffede de rent ydre Betingelser til Veje for Gennemførelsen af en tilfredsstillende Administrationsordning. Disse ere senere blevne yderligere forbedrede ved, at Selskabet i

Aarene 1890—93 opførte sin egen Bygning paa Kongens Nytorv, hvor ikke alene dets Administration, men ogsaa dets mekaniske Værksted blev henflyttet i Efteraaret 1891. Som en Følge af ovennævnte og andre Forhold er det først fra Begyndelsen af Firserne, at Selskabets nuværende Administrationsordning kan siges at være gennemført *i sin Helhed*, men til Gengæld er der draget god Nytte af de foregaaende Aars Erfaringer. Denne Ordning er i sine Hovedtræk følgende:

Den samlede Bestyrelse er (næst Aktionærernes Generalforsamling) Selskabets øverste Myndighed. Under Ansvar til den varetager den *administrerende Direktør*, hvem hele Selskabets Personale er underlagt, Ledelsen af dets Administration ud- og indadtil. Sager af mere end almindelig Betydning refererer han til Bestyrelsens Formand, der bestemmer, om de skulle gøres til Genstand for Behandling af den samlede Bestyrelse eller ikke. Direktøren udfærdiger endvidere en maanedlig Beretning om Selskabets Drift og Virksomhed, der holder Bestyrelsens Medlemmer underrettede om Alt, hvad der forefalder af Betydning. Foruden de *aarlige* Revisioner ved de af Aktionærerne valgte *Revisorer* foretages *periodisk* Revisioner af Regnskabsaflæggelserne ved et skiftende Udvalg af Bestyrelsens Medlemmer.

A. Den administrerende Direktør forestaar personlig Selskabets *Centraladministration* (Hovedkontoret i Kjøbenhavn), der er delt i fire Afdelinger, hver under sin Afdelingschef:

1. Sekretariatet forestaas af *Sekretæren*. Derunder sorterer: Alle ind- og udgaaende Skrivelsers og Telegrammers Registrering. Fordelingen af de indløbne Sager mellem Afdelingerne. Opbevarelsen af Sagerne i Hovedarkivet, for saa vidt de ikke henhøre under Afdelingsarkiverne. Direktørens særlige Korrespondance. Anmeldelser af Kabelafbrydelser og Reparationer. Førelsen af Meldebogen. Varetagelsen af Personalforhold i Selskabet. Førelsen af Personalprotokollerne. Udarbejdelsen af Personalhaandbogen. Behandlingen af Sager, som ikke henhøre under de andre Afdelinger.

2. Regnskabsafdelingen forestaas af *Regnskabsføreren*. Derunder sorterer: Hele Selskabets Regnskabsvæsen. Revisionen og Konteringen i Selskabets Bøger af alle Regnskaber, Kontokuranter og Regninger. Den kritiske Revision af samme med Assistance fra de andre Afdelinger. Udfærdigelsen af alle Regninger fra Selskabet. Udfærdigelsen og Kontrasigneringen af alle Pengeanvisninger; Penge-Udbetalinger og Forsendelser. Aviseringen og Indkrævningen af alle Indbetalinger. Kontrollen med, at Selskabet overalt erholder sit Tilgodehavende og præsterer sine Udbetalinger. Opgørelsen af Selskabets Aarsregnskab.

3. Revisionsafdelingen forestaas af *Revisionschefen*. Derunder sorterer: Revisionen af Selskabets Telegramjournaler. Opgørelsen og Udfærdigelsen af

de herhen hørende Afregninger med fremmede Administrationer og Personer. Revision af Stationernes statistiske Oversigter. Udarbejdelsen af Selskabets Telegramstatistik. Opgørelsen af de ugentlige og maanedlige Telegramindtægter. Behandlingen af Takstspørgsmaal og Instruktioner til Stationerne desangaaende. Bekendtgørelsen af Notifikationer fra Bern-Bureauet. Undersøgelsen og Udfærdigelsen af Reklamationer vedrørende Telegrambefordringen. Førelsen af Selskabets Aktie- og Obligationsregistre. Behandlingen af Sager, der vedkomme Aktier, Obligationer og Kupons.

4. Materielafdelingen forestaas af *Ingeniøren*. Derunder sorterer: Tilsynet med og Vedligeholdelsen af Selskabets Kabler, Ledninger, Apparater, Bygninger, Skibe, Inventarium og Materiel af al Slags i Europa. De regelmæssige elektriske Maalinger. Udførelsen af Kabelreparationer i Europa. Opsynet med Kabeloplaget og Materielbeholdningen. Opsynet og Kontrollen med det mekaniske Værksted. Udførelsen af Anskaffelser. Stationernes Forsyning med Materiel. Forsendelsen og Assurancen af Materiel. Kontrollen med Forbruget. Selskabets Materielregnskabsvæsen. Trafikkens Dirigering paa Linierne. Kontrollen med Befordrings- og Opholdstider. Tekniske Spørgsmaal. Kontrollen med alt det Ovennævnte for Østasiens Vedkommende.

Hver *Afdelingschef* har det fornødne Antal Assistenter under sig, og paa Grund af Materielafdelingens store daglige Virksomhedsomraade er her ansat *to Underingeniører*, af hvilke den *ene* navnlig varetager Udførelsen af alle de praktiske Arbejder vedrørende Kablernes Eftersyn og Reparation, Kabeldamperens Virksomhed og Arbejderne paa Kabeloplaget ved Tuborg, medens den *anden* hovedsagelig er beskæftiget med den mere videnskabelige og eksperimenterende Teknik, der har saa stor Betydning for Selskabets *mekaniske Værksted* — der vil findes særligt behandlet i Afsnit XIV — og for alle de Fremskridt, der gøres paa Apparat- og Ekspeditionsomraadet.

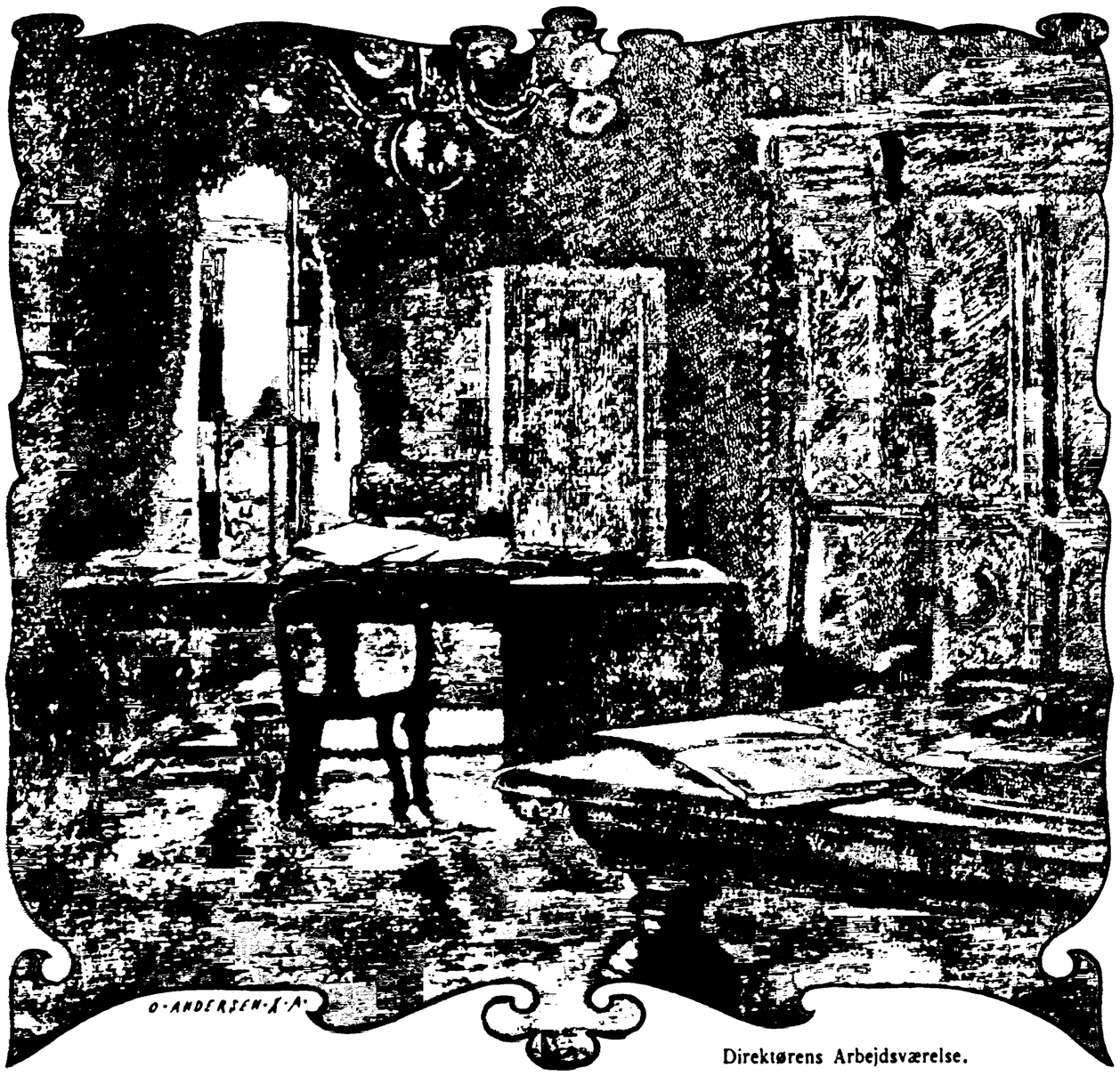
Paa *Kabeloplaget i Tuborg*, der vil findes nærmere omtalt i Afsnit XIII, opbevares Selskabets europæiske Reservekabler. Her har ogsaa *Kabeldamperen »H. C. Ørsted«* sin Station, naar den ikke er beskæftiget til Søs, og her foretages Eftersynet af det efter hver Reparation fra Søen optagne Kabel.

Direkte under Centraladministrationen sorterer:

B. Kontoret i London, der forestaas af en *Driftsbestyrer*, som tillige er Selskabets *Repræsentant* i England og varetager dets Interesser over for de derværende Myndigheder og Telegrafadministrationer. Her udfærdiges Afregningerne med disse Administrationer, forhandles med Kabelfabrikker og Leverandører og følges overhovedet med paa alle Omraader, der i denne Verdensstad have Betydning for Selskabet. Til den Ende er der foruden den nødvendige Regnskabs- og Kontorassistance ogsaa knyttet en teknisk Assistent (Underingeniør) til Kontoret.

C. Agenturet i Paris, der forestaas af en *Kontrolør*, som varetager Selskabets Interesser over for den franske Administration, vaager over Ekspeditionen i Paris paa dets dansk-franske Kabler, fører Kontroljournalerne m. m. og tillige er Selskabets *Agent* i Paris.

D. Agenten i St. Petersborg, der repræsenterer Selskabet over for den russiske Regering og Administration, vaager over dets Interesser dersteds,

Direktørens Arbejdsværelse.

over Forholdene paa de russiske Landlinier, der forbinde dets europæiske og østasiatiske Kabelnet m. m.

E. Alle Selskabets Stationer i Europa, d. e. *Aberdeen, Newcastle, London, Calais, Göteborg, Libau* og *Nystad*, der hver forestaas af en *Stationsbestyrer*, som har Ledelsen af Stationens daglige Drift og Virksomhed samt Tilsynet med de nærliggende Kabellandinger og Kabelhuse, varetager Forholdet til den samvirkende Statsstation m. m. Stationsbestyreren i *Newcastle*, Selskabets

største Station, forestaar tillige Uddannelsen af dets Prøvetelegrafister, og i *Mariehamn* har Selskabet en Kontrolør, der tillige er Elektriker ved Ålands-Kablerne.

F. Driftsbestyrelsen i Shanghai, der bestaar af en *Driftsbestyrer* og to *Afdelingschefer* (Ingeniør og Regnskabsfører), har Ledelsen af Selskabets daglige Drift og Virksomhed i Østasien, og er altsaa Mellemleddet mellem de derværende Stationer og den administrerende Direktør, samtidig med at *Stationsbestyrerne* dog skulle tilstille denne direkte maanedlige Indberetninger. Personalet paa Stationerne i Østasien: *Wladiwostock, Nagasaki, Shanghai, Amoy* og *Hongkong* samt paa Kabeldamperen »*Store Nordiske*« er forøvrigt umiddelbart underlagt Driftsbestyrelsen, der vaager over Tjenestens Gennemførelse i Overensstemmelse med Selskabets Instruktioner og Reglementer, kontrolerer Stationernes Virksomhed, reviderer deres Regnskaber m. m., inden de indsendes til Kjøbenhavn. *Kabeloplaget i Woosung* spiller samme Rolle i Østasien for de derværende Reservekabler som Tuborg Oplaget i Europa, og til Shanghai Station er knyttet et lille *mekanisk Værksted* — under en dansk Værkfører, men med kinesiske Arbejdere, — der vedligeholder alle Stationernes Apparater. Driftsbestyreren i Shanghai repræsenterer tillige Selskabet udadtil i Forholdet til de østasiatiske Myndigheder og lokale Administrationer og fører paa Selskabets Vegne de fornødne Forhandlinger med dem, alt i Henhold til de Instruktioner, der meddeles ham af den administrerende Direktør, til hvem Driftsbestyrelsen ugentlig sender skriftlige og daglig telegrafiske Indberetninger om Alt af Betydning.

For at tilvejebringe en ensartet Forretningsgang og Tjenesteordning er der udstedt en Række organisatoriske *Instruktioner, Reglementer og Bestemmelser,* der skulle være kendte af hele Personalet, og af hvilke de vigtigste ere: »Instruks for hele Telegrafpersonalet«, »for Stationsbestyrerne«, »for Driftsbestyrelsen i Shanghai«. »Instruktioner vedrørende Stationernes Pengeregnskab«, »deres Materiel og Materiel-Regnskab«, »om Tilsynet med og Vedligeholdelsen af Selskabets Ledninger«, »Stationskredsløbene«, »Reguleringen af Apparater m. m.«, »om Førelsen af Telegramjournalerne«, »om Telegrambefordringen og Udtarifferingen« m. m. m.

I denne Samling af Instruktioner er der ikke alene nedlagt almindelige Regler for saavel Over- som Underordnedes Pligter, Rettigheder og Embedsførelse, men ogsaa særlige og detaillerede Forskrifter for Udførelsen af hver enkelt Gren af Tjenesten, saaledes at denne overalt foregaar paa ensartet Maade, at enhver Funktionær straks kan finde sig til Rette paa en ny Station, og at Ingen kan undskylde sig med Uvidenhed eller Ukendskab til Forholdene. Ligeledes bidrager den til, at Centraladministrationen med Lethed kan registrere Resultaterne af de forskellige Stationers Virksomhed og kontrolere denne, kan anstille Sammenligninger mellem deres Præstationer og

regulere deres Drift. Aarlige *Konduitelister* fra Stationsbestyrerne og andre Overordnede afgive endvidere Stof til en ensartet Bedømmelse af hver enkelt Funktionærs Egenskaber, Forhold og Ydelser, hvortil der tages Hensyn ved alle Gageforhøjelser, Forflyttelser og Forfremmelser.

Som tidligere omtalt, erholdt Selskabet sine allerførste Stationsbestyrere og Telegrafister fra den danske Statstelegraf; enkelte af disse leve endnu og have gjort god Vej i Selskabets Tjeneste. Men allerede ved Grundlæggelsen af det østasiatiske Foretagende i 1870 gik Selskabet over til selv at uddanne sin Stab og at rekrutere den fra alle Samfundsklasser i Danmark. Dets Tjeneste antog snart sit eget Særpræg, fordi det spredte og forskelligartede Virksomhedsomraade nødvendiggjorde faste Administrations-Principper og en stærk Centralisation, naar den disciplinære Aand og Følelse af Solidaritet, der ene kunde holde sammen paa det Hele, skulde fremkaldes og bevares i Selskabets Stab. Af Hensyn til, at den store manuelle Færdighed, der fordres i Apparaternes Betjening, i Reglen kun kan opnaas ved Indøvelse i en meget ung Alder, kan der ved *Ansættelser* i Selskabets Telegrafstab ikke stilles store Fordringer, hvad Humaniora eller særlige Kundskaber angaar. Der forlanges af Ansøgeren, *at* han ikke maa have naaet 20 Aars Alderen, *at* han skal have præsteret en *god* Præliminær- eller ligestillet Eksamen, *at* han skal forstaa at betjene et almindeligt Morse-Apparat (Telegrafistens ABC) samt være af stærkt Helbred. Naar Ansøgeren er saa heldig at blive optagen som *Elev* i Selskabet, maa han først paa Statstelegrafens Station i *Fredericia*, der betjener Selskabets danske Kabler, og hvor man velvilligt har tilladt Selskabet at faa dets Elever uddannede, gennemgaa en videre Oplæring paa Morse-Apparatet. Derefter bliver han indøvet i Betjeningen af de automatiske Hurtigapparater, der anvendes paa alle Selskabets Ledninger, og endvidere gives der ham Indblik i Stationstjenesten, Kendskab til det internationale Telegraf-Reglement m. m. Er denne foreløbige Uddannelse falden heldigt ud, ansættes Eleven som *Telegrafist paa Prøve* ved en af Selskabets Stationer i Udlandet, i Reglen Newcastle (hvis Bestyrer, Hr. MYGIND, har store Fortjenester af sin Oplæringsvirksomhed), hvor Uddannelsen fortsættes saaledes, at den brugelige Prøvetelegrafist efter eet à to Aars Forløb vil være i Stand til at gøre selvstændig Apparattjeneste. Han erholder da *fast Ansættelse* som Telegrafist i Selskabet og fortsætter sin Tjeneste paa Uddannelsesstationen, indtil Vakance paa andre Stationer nødvendiggør hans Forflyttelse.

Den *danske Stab i Østasien* rekruteres fra de dygtigste yngre Telegrafister i Europa, for hvem hine fjerne Regioner ere Længslernes Maal, fordi de byde bedre Lønnings- og Avancements-Forhold end Tjenesten i Europa, og vel tillige fordi de have en vis romantisk Tiltrækningskraft, om end den even-

tyrlige Nimbus, der i Selskabets første Aar omgav dem, til Dels har tabt sig. Medens den europæiske Stab til enhver Tid kan forlade Selskabets Tjeneste med 3 Maaneders Varsel, maa den ved Ansættelser i Østasien, paa Grund af de betydelige Omkostninger, der ere forbundne med en saa langvejs Forflyttelse, forpligte sig til 6 Aars Tjeneste.

Selskabets *Ingeniør-* og *Kontor*stab rekruteres i Reglen med saadanne Kræfter af Telegrafstaben, hvor man mener at have fundet de særlige Egenskaber, Kundskaber og Anlæg, som der er Brug for. Paa det *tekniske* Omraade har det i saa Henseende sjældent skortet paa dygtige Kræfter, og ikke faa af Selskabets Funktionærer have her vist sig i Besiddelse af Talent og Opfindelsesevne (jfr. Afsnit XIV). Paa det *administrative* Omraade er det umiskendeligt, hvor højnende og udviklende Omtumlingen fra Land til Land og Forbindelsen med et Foretagende, der omspænder den halve Jordklode, virker paa de Unge. De vigtigere *administrerende* og *repræsenterende* Stillinger ere derfor ogsaa beklædte med Mænd, der ikke alene ere grundigt kendte med Selskabets Organisation, men hvem der ogsaa er givet Lejlighed til at erhverve sig den Verdenserfaring, som kun kan indvindes ved at færdes under forskelligartede Forhold og Omgivelser.

Allerede paa et tidligt Stadium viste det sig baade økonomisk og hensigtsmæssigt i andre Retninger at ty til *indfødte Kræfter* i Udlandet for at supplere det danske Telegrafpersonale, ligesom det er en Selvfølge, at Bud- og Arbejdspersonalet overalt er indfødt. Det er dog kun i England (Storbritannien) og i Østasien, at Indfødte anvendes efter en større Maalestok. Paa Newcastle Station er saaledes Halvdelen af Telegrafisterne *Englændere*, foruden at der findes en halv Snes engelske Lærlinge, der gaa til Haande paa Stationen og efterhaanden uddannes til Telegrafister. I London og Aberdeen er Forholdet et lignende. Da dette Personale optages i Barnealderen og kun har tarvelige Skolekundskaber, er dets Elev- og Prøvetid naturligvis længere end den danske Stabs og dets Gagering som Regel ringere. Dog finder man blandt disse Englændere nogle af Selskabets allerdygtigste Telegrafister, der ikke alene saa at sige instinktmæssigt betjene Apparaterne og udføre den almindelige Tjeneste med en næsten utrolig Routine og Hurtighed, men som ogsaa paa den mest tilfredsstillende Maade udfylde betroede Stillinger i Stationstjenesten.

I Østasien var det langt vanskeligere at faa det indfødte Element optaget paa Stationerne. Ikke alene vare Fordommene imod det stærke hos Europæerne i Almindelighed, men ogsaa Selskabets danske Stab lod sig paavirke heraf og af en misforstaaet Opfattelse af egne Interesser. Først efterhaanden som det danske Personale aflagde Orlovsbesøg i Hjemmet, lykkedes det Direktøren ved personlige Forestillinger at interessere Enkelte for Sagen,

der i flere Retninger havde stor Betydning for Selskabets Virksomhed, og dette i Forbindelse med det Kendskab, der blev vundet til f. Eks. Kinesernes Evner ved den andetsteds omtalte Telegrafskole i Foochow, bragte omsider Sagen i tilfredsstillende Gænge. I 1876 begyndte man paa Amoy Station at uddanne unge *Kinesere* og paa Hongkong Station *Macao-Portugisere* (Afkom af Portugisere og Kinesere) i Telegrafering. I 1880 var det indfødte Element allerede overvejende paa disse to Stationer og banede sig derfra Vej til Shanghai; og i 1879 begyndte Stationen i Nagasaki paa samme Maade at uddanne unge *Japanesere*. Nu er Forholdet det, at den indfødte Telegrafstab i Østasien er omtrent dobbelt saa stor som den danske og udfører *Apparattjenesten* med samme, ja endog større, Præcision, om end maaske med mindre Routine og Hurtighed.. Macao-Portugiserne egne sig endvidere fortræffeligt til routinemæssigt *Journal- og Kontorarbejde*. Dog er Race-, Aands- og Kulturforskellen for stor til, at den indfødte Stab i Østasien har kunnet assimilere sig saaledes med den danske, som Tilfældet er med den engelske Stab i Europa; man har derfor heller ikke endnu fundet Anledning til i samme Grad som for sidstnævnte at udstrække Selskabets Omsorg til hin. Dette er Grunden til, at den indfødte Stab i Østasien ikke er stillet under fuldt saa regulerede og gunstige Gageforhold som den engelske og ej heller nyder Fordelen af at være optagen i Selskabets Pensions- og Understøttelsesforening.

Forsøg med lokale *kvindelige Telegrafister* er ogsaa gjort paa enkelte af Stationerne i Europa, men har ikke kunnet gennemføres i Længden. Kun en eneste Dame findes endnu opført i Selskabets Personalhaandbog.

De *Lønningsforhold*, Selskabet byder sin Stab, maa efter danske Forhold siges at være virkelig tilfredsstillende, navnlig naar Hensyn tages til, hvor ringe Fordringer der stilles til dens Forkundskaber ved Optagelsen i Selskabet, samt til, at dette selv bekoster Telegrafistens faglige Uddannelse. Paa den anden Side bør det erindres, at Indtrædelsen i Selskabets Tjeneste for den danske Stabs Vedkommende er ensbetydende med Ekspatriation, og at Livet fjernt fra Fædreland og Familje ikke alene medfører forøgede Udgifter, men ogsaa fysiske og moralske Afsavn. Disse har man søgt at bøde paa ved som Regel at tilstaa *Staben i Europa en aarlig Orlov* paa 3 Uger, der, naar den ikke benyttes hvert Aar, kan udstrækkes i Varighed, og som sætter Vedkommende i Stand til, med Bibeholdelse af sin Gage, at aflægge Besøg i Hjemmet. *Staben i Østasien* tilstaas der hvert 6te Aar en Orlov paa 9 Maaneder ligeledes med Bibeholdelse af Gage, hvorhos der udbetales Vedkommende et Ekstrabeløb af ca. 3000 Kroner, der dækker Omkostningerne ved Frem- og Tilbagerejse. Da denne kun tager en Maanedstid i hver Retning, vil den

Permitterede kunne opholde sig mindst 6 Maaneder i Hjemmet, en Rekreation, der medfører store Fordele baade i moralsk og fysisk Henseende.

Hvad selve *Lønningssatserne* angaar, da have de naturligvis i Aarenes Løb været underkastede adskillige Forandringer, der have varieret for hver Station, fordi Livsfornødenhedernes Pris paa de forskellige Stationer er uensartet og vekslende, ligesom der ogsaa stilles højst forskellige Fordringer til Levevisen i Europa og i Østasien. Den *Lønningsskala*, som for Øjeblikket tjener til Rettesnor, findes vedføjet her. Som det af den vil bemærkes, blive Telegrafisterne lønnede fra det Øjeblik, de ansættes paa Prøve, og der har været Eksempler paa, at brave og kærlige Sønner endog af denne deres første Gage have understøttet trængende Slægtninge. Eksempler i modsat Retning ere dog ikke ukendte; det har kostet flere Ynglinge deres Plads i Store Nordiske, at de, trods gentagne Forestillinger og Advarsler, have begyndt at leve over Evne og ikke forstaaet at sætte Tæring efter Næring. Ved den *faste* Ansættelse erholder Personalet en ret følelig Forhøjelse af Gagen, og denne stiger derefter normalt hvert tredje Aar, uden at Selskabet dog har bundet sig dertil. Fremtrædende Egenskaber, Dygtighed og Iver kunne fremkalde Begunstigelser, medens de modsatte Egenskaber kunne bevirke Forbigaaelser. Den nævnte Gageforhøjelse for hvert Treaar varierer for de *europæiske* Stationers Vedkommende mellem 150 og 220 Kroner, indtil en Maksimumsgage er naaet 21 Aar efter den faste Ansættelse. For den danske Stab i *Østasien* beløber den sig til ca. 450 Kr. hvert tredje Aar. Foruden Gagen oppebære de Funktionærer, der beklæde mere betroede Stillinger paa Stationerne, saasom Elektrikere, Vagtchefer, Kasseekspedienter o. lign., et maanedligt Stillingstillæg, der kan naa ca. 200 Kroner om Aaret, i enkelte Tilfælde mere.

Den danske Stab i *Østasien* oppebærer tillige *Underholdspenge* à 3 Dollars daglig. Disse have siden 1874 afløst den tidligere »fri Station«, som det ved Foretagendets Grundlæggelse var absolut nødvendigt at yde Personalet *in natura* paa Grund af dets fuldstændige Ukendskab til de lokale Forhold. Staben blev den Gang ikke alene indlogeret, men bespist, forsynet med Inventarium, Opvartning, Vask, Lægehjælp m. m. paa Selskabets Foranstaltning og for dets Regning. Til hver Station var knyttet et Etablissement, hvor Bestyrer og Telegrafister boede, havde fælles Spisesal og Dagligstue, hvor Bestyreren præsiderede ved Maaltiderne og vaagede over Orden og god Tone. I Længden blev dette Forhold og de dermed forbundne Husholdningsregnskaber dog brydsomme for Selskabet og tvangfulde for Personalet. Da dette efter nogle Aars Forløb var blevet tilstrækkeligt lokaliseret til at kunne staa paa egne Ben, fandt derfor den ovennævnte Afløsning af den fri Station Sted og paa saa liberal Maade, at den blev til Glæde for begge Parter.

Personalet bor og lever nu, som det vil; kun paa et Par af Stationerne er det endnu indlogeret i Selskabets Bygning, men fører forøvrigt sit eget Liv.

For Selskabets *Stationsbestyrere* og *Afdelingschefer* ere Gagerne ogsaa vekslende efter Stedet. Eksempelvis skal nævnes, at *Afdelingscheferne* ved Centraladministrationen i Kjøbenhavn begynde med en Gage af 3500 Kroner, der hvert femte Aar stiger med Kr. 500, indtil et Maksimum af Kr. 6000 er naaet. Dets højest lønnede *Stationsbestyrer i Europa* oppebærer i Øjeblikket

		I Prøvetiden	Fast Ansættelse	Efter 3 Aar	Efter 6 Aar	Efter 9 Aar	Efter 12 Aar	Efter 15 Aar	Efter 18 Aar	Efter 21 Aar
EUROPA.										
London:	Aarlig									
Danske	Lst.	90 à 96	108	120	132	144	156	168	180	192
Englændere	»	48 à 66	78	90	102	114	126	138	150	162
Newcastle & Aberdeen:										
Danske	»	72 à 78	90	102	114	126	138	150	162	174
Englændere	»	30 à 54	68	80	92	104	116	128	140	152
Calais	Fr.	1900 à 2000	2200	2500	2800	3100	3400	3700	4000	4300
Göteborg	Kr.	1300 à 1500	1700	1900	2100	2300	2500	2700	2900	3100
Nystad	Fmk.	1600 à 1800	2000	2300	2600	2800	3000	3200	3400	3600
Libau	Rubler	600 à 700	800	950	1100	1200	1300	1400	1500	1600
ØSTASIEN.										
Danske	Lst.	—	100	125	150	175	200	225	250	—
	Mdlg.									
Portugisere	Dollars	25 à 35	40	55	70	85	100	—	—	—
Kinesere & Japanesere*	»	6 à 15	30	40	50	60	70	—	—	—

* De efter 1887 ansatte Kinesere og Japanesere erholde ved den faste Ansættelse en maanedlig Gage af Dollars 25, der stiger med Dollars 5 hvert andet Aar, indtil et Maksimum af Dollars 50 maanedlig er naaet.

en Gage af Lst. 450. *Afdelingscheferne* og *Stationsbestyrerne* i *Østasien* begynde med en Gage af Lst. 300 om Aaret, der stiger med Lst. 50 hvert femte Aar, indtil et Maksimum af Lst. 400 à 450. Desuden oppebære de i *Underholdspenge* 5 Dollars om Dagen eller, hvis Selskabet yder dem fri Bolig, 4 Dollars. De to Afdelingschefer i Shanghai have endvidere et særligt Tillæg som Medlemmer af den derværende Driftsbestyrelse.

Driftsbestyrerne i London og i Shanghai, *Agenten* i St. Petersborg samt den *administrerende Direktør* ere til Dels aflagte med *Tantième* af Selskabets Nettoindtægt, og Bestyrelsens Medlemmer udelukkende med *Tantième*, der ikke kan overstige Kr. 27,000 aarlig for den samlede Bestyrelse.

En meget stor Betryggelse for Selskabets Personale er *Pensions- og Understøttelsesfondet.* I 1873 udsendte *Direktøren* en privat Opfordring til alle Stationerne om at slutte sig til Tanken om Oprettelsen af et saadant, der skulde baseres dels paa Medlemmernes egne Bidrag, dels paa forventede Tilskud fra Selskabets Side. Hele det daværende Personale sluttede sig med Iver til Sagen, og da en Selvstyrelse efter moden Overvejelse viste sig upraktisk, bestemtes det at gøre Oprettelsen til en Selskabsforanstaltning. Den 1ste Oktober 1874 *stiftedes saaledes Selskabets Pensions- og Understøttelsesforening* med det Formaal: *at* sikre dens Medlemmer mod at lide Nød, naar de uden egen Fejl afskediges af Selskabets Tjeneste, *at* virke paa lignende Maade over for deres Enker og uforsørgede Børn samt *at* yde Laan til Medlemmer, der ere i øjeblikkelig Pengetrang. Der indmeldte sig straks 92 Personer i Foreningen, og Indtrædelse blev gjort til en Tvangssag for enhver *Europæer,* der fremtidig erholdt fast Ansættelse i Selskabet. Bestyrelsens Medlemmer og Direktøren indtraadte selvfølgelig ikke. Det aarlige Kontingent fastsattes foreløbig til 3 % af hvert Medlems faste Gage, og Selskabet tilskød et aarligt Beløb af samme Størrelse som Personalets samlede Bidrag.

I de første 10 Aar af Foreningens Virksomhed beløb Medlemmernes Bidrag sig til 9 à 10,000 Kroner aarlig, og Selskabets var lige saa stort indtil 1881, da sidstnævnte blev forhøjet til 20,000 Kroner for faa Aar senere at stige til 50,000 Kroner aarlig.

I 1884 fandt en *Revision* Sted af Foreningens foreløbige Regler i den Hensigt at bøde paa enkelte Ubilligheder i disse og at *forøge* det aarlige Kontingent navnlig for de *gifte* Medlemmer, der nyde større Fordel af Fondet end de ugifte. De reviderede Regler bragte Medlemmernes Bidrag op til 16 à 17,000 Kroner om Aaret, og disse have siden den Tid været i jævn, om end ikke hurtig, Stigen paa Grund af den stadige Forøgelse af Medlemsantallet.

I Aaret 1893 aabnedes Pensionsforeningen ogsaa for *Arbejderne paa Selskabets mekaniske Værksted* i Kjøbenhavn.

Ved Udgangen af 1893 talte Foreningen 204 *ydende* Medlemmer med 118 indskrevne Hustruer og 18 *nydende* Medlemmer og Enker, der oppebære Pensioner eller Understøttelser varierende mellem 180 og 2200 Kroner om Aaret. Foreningens Formue udgjorde ca. Kr. 1,060,000, anbragte i gode Værdipapirer, hvoraf Medlemmerne have bidraget ca. Kr. 280,000, Selskabet ca. Kr. 640,000, Resten er indvunden ved Forrentning m. m.

Fondet har saaledes haft en meget glædelig Fremgang i de snart 20 Aar, det har bestaaet, men der er desværre heller ikke Tvivl om, at Kravene til det med Tiden ville blive betydelige, thi Medlemmernes Virksomhed er baade slidende og sløvende, hvor meget Selskabet end søger at skaane sit Personale.

Heldigvis ere ikke alle Udtrædelser af Selskabets Tjeneste bevirkede ved Sygdom og Svagelighed. Mange ere de unge Danske, for hvilke dets Tjeneste kun har været et Overgangsstadium til anden interessant og mere lønnende Virksomhed i og navnlig udenfor Europa. Det kan med Sandhed siges, at Store Nordiskes Foretagender have virket vækkende og inspirerende i vide Kredse og baade direkte og indirekte have skaffet frugtbringende Anvendelse for mange Kræfter, der ellers næppe vilde være komne til Udvikling paa større Virkefelter.

Side om Side med Selskabets egen Stab fortjener her ogsaa at fremhæves Personalet paa *den danske Statstelegrafstation i Fredericia*, paa Grund af dennes overordentlige Betydning som et af Knudepunkterne for Store Nordiskes europæiske Kabelsystem, idet ikke mindre end 6 af dets Kabler betjenes herfra. Med en Dygtighed, Iver og Interesse, der ikke kunde have været større, om det havde været Selskabets eget Personale, er denne Tjeneste bleven udført saavel under nu afdøde C. A. PETERSEN, der var Stationens Bestyrer fra 1862 og til sin Død den 4de April 1892, som under hans Efterfølger Hr. V. E. HAGEN. Ogsaa i sin allerede omtalte Egenskab af Forberedelsesskole for de fleste af Store Nordiskes Telegrafister har Station Fredericia Krav paa Selskabets og dets Personales Paaskønnelse.

De mere fremtrædende Stillinger i Selskabet have i Aarenes Løb været beklædte af følgende Personer:

BESTYRELSEN.

Hr. Gehejmeetatsraad *C. F. Tietgen*	Formand siden	1869
- Etatsraad *C. A. Broberg*	Medlem fra	1869—86
- Statsgældsdirektør *M. Levy*	— -	1869—73
- Gehejmekonferensraad, Grev *W. C. E. Sponneck* .	— -	1869—73
- Etatsraad *O. B. Suhr*	— -	1869—75
- Etatsraad *L. P. Holmblad*	— -	1870—90
- Kammerherre *J. Sick*	— -	1870—84
- Fhv. Konsul *G. J. Helland*	— -	1872—75
- Etatsraad *M. G. Melchior*	— -	1874—84
- Kammerherre *F. C. H. E. Tobiesen*	— -	1874
- Oberst *O. V. Hoskiær*	— -	1876
- Kammerherre *C. St. A. Bille*	— -	1885
- Grosserer *M. Melchior*	— -	1885
- Kammerherre *J. A. Garde*	— -	1887—93
- Kommandør *E. Suenson*	— -	1890
- Viceadmiral *J. S. Meldal*	— -	1894

REVISORER.

Hr. Viceadmiral *S. A. Bille* ..... 1869—83
- Konferensraad *T. Algreen-Ussing* ..... 1869—72
- Justitsraad *P. C. H. A. Berner* 1872
- Kammerherre *J. A. Garde* ..... 1883—87
- Kammerherre *S. Bille* 1887

ADMINISTRERENDE DIREKTØR.

Kommandør *E. Suenson*, siden 1874

(I 1872—74 varetoges Forretningerne af ham, Oberst *Hoskiær* og Overkrigskommissær *Madsen* i Forening.)

AFDELINGSCHEFER VED CENTRALADMINISTRATIONEN.

SEKRETARIATET.

Løjtnant *F. v. Meyeren* ..... 1874—78
Hr. *F. C. C. Nielsen* ..... 1878—83
- *F. Kolvig* ..... 1883—87
- *I. O. L. Berner* 1887

REVISIONSAFDELINGEN.

Hr. *C. Nielsen* ..... 1872—78
Kaptajn *F. v. Meyeren* 1878

REGNSKABSAFDELINGEN.

Konsul *G. J. Helland*, Overregnskabsfører 1883
Hr. *C. Nielsen*, Regnskabsfører. 1872—85
Løjtnant *F. D. Salmonsen* — . 1883

MATERIELAFDELINGEN.

Hr. *J. E. Nielsen* ..... 1874—78
- *S. Lauritzen* ..... 1877—81
Løjtnant *E. B. Petersen* ..... 1881—90
Hr. *P. C. Dresing* 1884

REPRÆSENTANTER I ST. PETERSBORG.

Generalkonsul *H. J. Pallisen* .. 1869—81
Kammerjunker *W. v. Hedemann* 1878—91
— *F. S. J. Kiær* .. 1891

REPRÆSENTANTER I PARIS.

Marquis *de Piennes* ..... 1872—73
Monsieur *A. Bocher* 1873

DRIFTSBESTYRERE I LONDON.

Hr. *H. G. Erichsen* ..... 1869—90
- *F. C. C. Nielsen* 1883

(Fra 1883—90 vare Forretningerne delte.)

DRIFTSBESTYRERE I SHANGHAI.

Premierløjtnant *E. Suenson* ... 1870—71
— *G. H. N. Dreyer* 1871—76
Konsul *G. J. Helland* ..... 1876—83
Hr. *J. Henningsen* 1883

AFDELINGSCHEFER I SHANGHAI.

INGENIØRAFDELINGEN.

Hr. *J. E. Nielsen* ..... 1870—74
- *V. A. H. Hoffmeyer* 1874
Løjtnant *H. G. C. Bohr* ..... 1874—84
Hr. *F. J. C. M. Holst* ..... 1884—89
- *C. C. Sonne* 1890

SEKRETARIATET (ophævet 1882).

Løjtnant *C. A. Schultz* ..... 1879—82

REGNSKABSAFDELINGEN.

Hr. *H. F. G. Lepper* ..... 1870—75
- *O. P. H. Poulsen* ..... 1875—79
- *J. A. Mühlensteth* ..... 1879—80
- *S. A. A. Green* ..... 1880—84
- *V. V. H. Hansen* ..... 1884—88
- *N. C. R. Petersen* ..... 1888—90
- *O. J. V. Petersen* 1890

STATIONSBESTYRERE OG KONTROLØRER.

STATION ABERDEEN.

Hr.	*A. S. Falck*	1870—73
-	*C. F. Venndt*	1873—76
-	*C. A. J. Terp*	1876—83
-	*F. V. C. Riemenschneider*	1883—86
-	*C. V. Kursch*, konst.	1886—87
-	*F. Kolvig*	1887—92
-	*V. R. Lanng*	1892

STATION NEWCASTLE.

Hr.	*J. Mygind*	1870

STATION LONDON.

Hr.	*K. Petersen*	1871—72
-	*S. Kaarsberg*	1872—76
-	*C. F. Venndt*	1876

STATION CALAIS.

Hr.	*Jens Petersen*	1873—80
-	*V. R. Lanng*, konst.	1880—81
-	*E. A. Hansen*	1881—92
-	*C. V. C. Culmsee*, konst.	1892

KONTROLLEN I PARIS.

Hr.	*Jens Petersen*	1877—80
-	*V. R. Lanng*	1881—92
-	*F. Kolvig*	1892

STATION GÖTEBORG.

Hr.	*A. S. Falck*	1874

STATION LIBAU.

Hr.	*E. A. Hansen*	1869—70
Løjtnant	*F. v. Meyeren*	1870—74
Hr.	*N. M. Paulsen*	1874—80
-	*F. V. C. Riemenschneider*	1880—83
-	*C. A. J. Terp*	1883—85
-	*J. A. P. Petersen*	1885—91
-	*C. V. Kursch*	1891

STATION MARIEHAMN.
(i Godby 1876—79)

Hr.	*J. A. P. Petersen*, fg. Kontrolør	1876—85
-	*E. A. Poulsen*, fg. Kontrolør	1885

STATION NYSTAD.

Hr.	*Jens Petersen*	1869—73
-	*V. T. A. F. Thomsen*	1873—80
-	*C. A. Møller*	1880—91
-	*J. A. P. Petersen*	1891

STATION WLADIWOSTOCK.

Hr.	*E. A. Hansen*	1871—76
-	*C. P. Nielsen*	1876—79
-	*T. F. Rüssel*	1879—82
-	*E. A. Poulsen*, konst.	1882—84
-	*C. C. Sonne*	1884—90
-	*O. J. V. Petersen*	1890
-	*A. C. M. Rasmussen*, konst.	1890

STATION NAGASAKI.

Hr.	*T. F. Rüssel*	1871—78
-	*A. Suenson*	1878—79
-	*F. Kolvig*	1879—83
Løjtnant	*H. C. Kragh*	1883

STATION SHANGHAI.
(Driftsbestyreren varetager Bestyrelsen af Shanghai Station.)

STATION AMOY.

Hr.	*C. P. Nielsen*	1873—77
-	*F. C. C. Nielsen*	1877—78
-	*J. Henningsen*	1878—83
-	*A. Suenson*	1883

STATION HONGKONG.

Hr.	*E. A. Hansen*, Bestyrer	1870—71
-	*V. T. A. F. Thomsen*, —	1871—72
-	*P. F. Sørensen*, —	1872—74
-	*A. Suenson*, —	1874—78
Løjtnant	*C. A. Schultz*, —	1878—79
Hr.	*A. Suenson*, —	1879—83
-	*I. O. L. Berner*, —	1883—86
-	*G. B. Strøm*, fg. Kontrolør	1886—87
-	*O. J. V. Petersen*, —	1887—90
-	*A. C. M. Rasmussen*, —	1890
-	*V. Kofod*, —	1890—93
-	*F. G. Nielsen*, —	1893

AGENTURET I YOKOHAMA
(ophævet 1878).

Hr.	*A. Suenson*	1874
-	*J. Holmblad*	1874—75
-	*F. C. C. Nielsen*	1875—76
-	*F. Kolvig*	1876—78

AGENTURET I FOOCHOW
(ophævet 1883).

Hr.	*J. Henningsen*	1874—78
Løjtnant	*H. C. Kragh*	1878—83

DAMPSKIBSFØRERE OG MASKINMESTRE.

KABELDAMPEREN »H. C. ØRSTED«.

Hr.	*C. A. Gottlieb,*	Fører	1872—74
-	*P. L. Petersen,*	—	1874—76
-	*Einar Suenson,*	—	1876—80
-	*F. C. G. Ørsted,*	—	1880
-	*V. V. Lund,*	1. Maskinm..	1872—75
-	*J. C. Raffenberg,*	— .	1875—78
-	*H. J. Sonne,*	— .	1878—81
-	*J. C. Raffenberg,*	— .	1881

KABELDAMPEREN »STORE NORDISKE«.

Hr.	*Einar Suenson,*	*Fører*	1880
-	*J.C.Raffenberg,*	1. Maskinm.	1880—81
-	*H. J. Sonne,*	—	1881—82
-	*C. Grønvold,*	—	1882—83
-	*A. N. Dich,*	—	1883—87
-	*C. Conradsen,*	—	1887—89
-	*A. N. Dich,*	—	1889

VÆRKFØRERE.

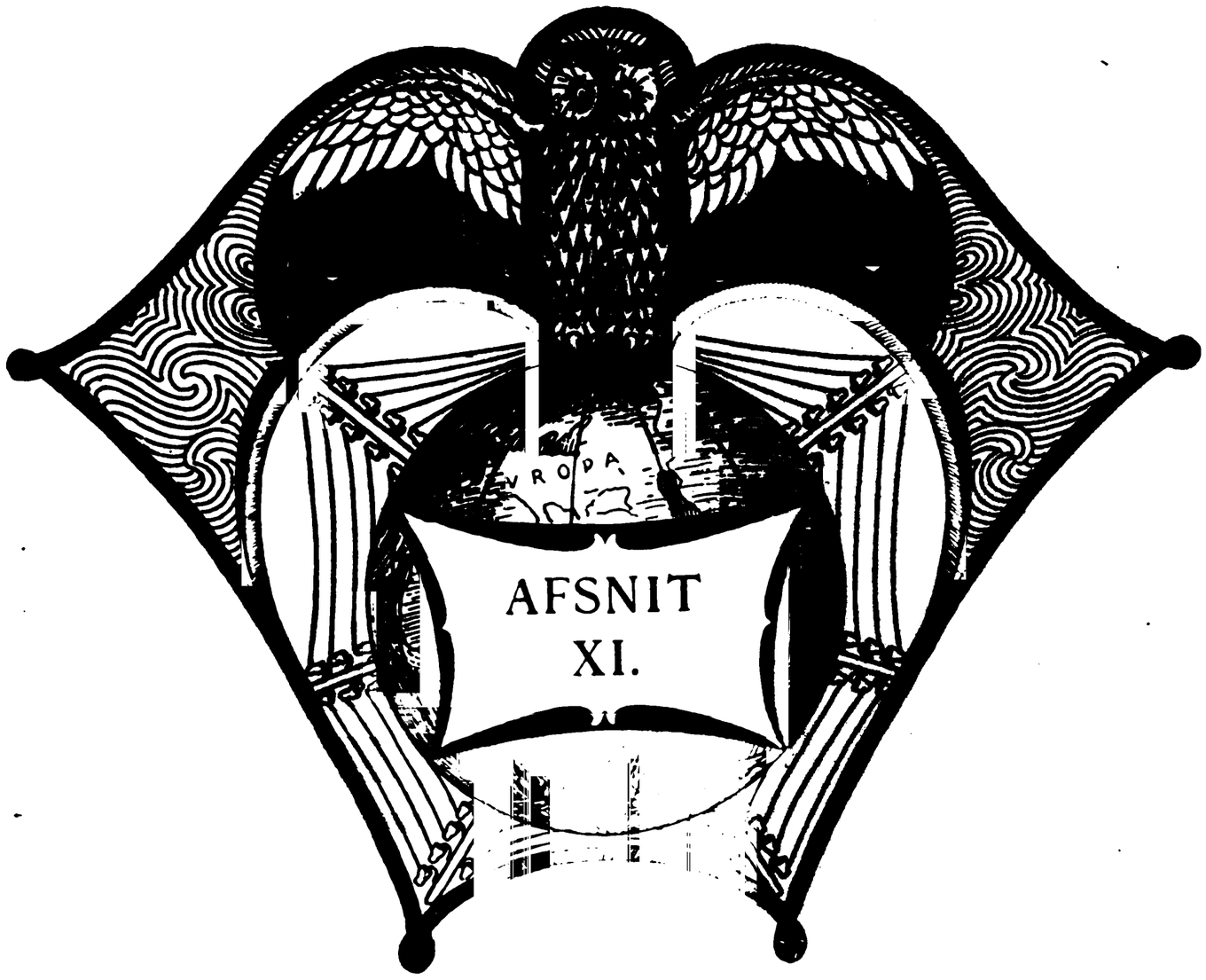
MEKANISKE VÆRKSTED I KJØBENHAVN.

Hr.	*E. V. Sabra*	.....	1876
-	*F. L. Nielsen*	.....	1881

MEKANISKE VÆRKSTED I SHANGHAI.

Hr.	*O. V. R. Steglich*	.....	1871—88
-	*J. M. Timm*	.....	1888

Som Supplement til Ovenstaaende henvises forøvrigt til den i Tillæget optagne *Tabellariske Personaloversigt* og *Alfabetiske Personalfortegnelse.*

AFSNIT XI.

XI.

TELEGRAFUNIONEN, DE INTERNATIONALE KONFERENCER, TAKSERINGS- OG TRAFIKFORHOLD.

Som berørt i Indledningen (Afsnit I), sluttede de europæiske Stats-Administrationer sig allerede paa et tidligt Stadium sammen i en international *Telegrafunion* i den Hensigt at lette og sikre det telegrafiske Samkvem mellem Landene ved at adoptere fælles Bestemmelser om Liniernes Betjening, Telegrammernes Behandling og Tariffering, Afregningernes Opgørelse og Saldering etc. etc. De vidtløftige Regler for hele denne Organisation udarbejdes, drøftes, vedtages og revideres paa de *internationale Telegrafkonferencer,* af hvilke den første blev afholdt i *Paris* 1865 og de efterfølgende i *Wien* 1868, *Rom* 1871—72, *St. Petersborg* 1875, *London* 1879, *Berlin* 1885 og *Paris* 1890. Den næste er bestemt til at afholdes 1896 i *Buda-Pesth.*

Til de to første af disse Konferencer, der jo forøvrigt afholdtes inden det Store Nordiske Telegraf-Selskabs Stiftelse, vare ingen af de private Telegrafadministrationer indbudne; men den store Rolle, som disse efterhaanden kom til at spille i de internationale Relationer som Ejere af de fleste og vigtigste undersøiske Kabler, medførte nødvendigvis, at Telegrafunionen maatte søge at drage dem til sig, hvis den skulde kunne gøre sig Haab om ogsaa at udstrække sit Omraade til de andre Verdensdele. De private Administrationer bleve da for første Gang indbudne til at deltage i den internationale Telegrafkonference i *Rom,* og saavel paa denne som paa alle de senere Konferencer har Store Nordiske været repræsenteret af den administrerende Direktør, Kommandør E. Suenson, assisteret af vekslende

Personer, saasom afdøde Hr. H. G. ERICHSEN, Kammerjunker W. v. HEDEMANN, der tidligere var Selskabets Agent i St. Petersborg, og Driftsbestyrer F. C. C. NIELSEN i London. Selskabs-Administrationerne ere dog paa Konferencerne ikke ligestillede med Regerings-Administrationerne. Deres Repræsentanter have vel Ret til at fremkomme med Forslag og deltage i Diskussionerne saavel i Plenar- som i Kommissionsmøderne, men der indrømmes dem ikke Stemme ved Voteringerne.

Telegrafunionens Love og Regler ere kodificerede i den *internationale Telegrafkonvention* med tilhørende vidtløftige *Reglement*, der indeholder detaillerede Forskrifter angaaende den internationale Tjenestes Udførelse i alle Retninger. Som centralt Fællesorgan i de indbyrdes Relationer har Unionen oprettet det *internationale Telegrafbureau i Bern*, hvis Udgifter fordeles i et givet Forhold mellem Stats-Administrationerne. Bureauet har den Opgave at samle og til alle Administrationerne at notificere de Oplysninger vedrørende den internationale Tjeneste, der indsendes til det, saasom: Afbrydelser og Reparationer af Telegraflinierne, Takstforandringer, Aabningen af nye Linier og Stationer. Det udgiver periodisk trykte Fortegnelser over alle Telegrafstationer og deres Beliggenhed, udarbejder Verdenskort over de internationale Telegraflinier, samler statistiske Oplysninger angaaende Trafikken, opstiller Takstskemaer og bearbejder de Forslag, der indsendes til det om Forandringer i de bestaaende Regler.

Hvad der paa *de internationale Telegrafkonferencer* har den største Betydning for det Store Nordiske Telegraf-Selskab og overhovedet for alle Administrationerne, er de Diskussioner og Ordninger, som finde Sted med Hensyn til Reglerne for Telegrammernes Tariffering og Taksternes Størrelse, idet disse faa en overordentlig Indflydelse paa Selskabets Indtægter. Paa den første Konference i *Paris* i 1865 var Portoen for et Telegram paa 20 Ord bleven fastsat som *Takstenhed* i det internationale Samkvem. Selv om et Telegram indeholdt færre end 20 Ord, maatte der betales som for disse; indeholdt det flere, steg Taksten en halv Gang for hver Serie paa 10 eller færre Ord over de 20. Endvidere blev Taksternes Størrelse i Princippet reguleret paa Basis af, at enhver Administration, der deltog i Befordringen af Telegrammet, skulde oppebære en Andel i Portoen, der stod i Forhold til Størrelsen af dens Territorium. Landene deltes efter deres Telegrafnets Udstrækning i tre Klasser, saaledes at de *største* Lande erholdt en Takst af 3 à 5 Francs pr. Telegram paa 20 Ord, de *mellemstore* 2 à 3 Francs og de *smaa* Stater 1 à 2 Francs. Taksten for et Telegram f. Eks. mellem Frankrig og Rusland var den Gang 11 Francs, hvoraf Frankrig erholdt 3, Tyskland 3 og Rusland 5. Et Telegram mellem England og Rusland kostede 12 Francs, hvoraf England og Kablet til Kontinentet fik 4, Tyskland 3 og Rusland 5.

Det var altsaa fuldkommen kommercielle Takseringsprincipper, som Unionen hyldede. Afsenderen af et Telegram maatte betale en Porto, der stod i Forhold dels til dets Ordantal og dels til den Vejlængde, det skulde befordres, og Administrationerne fik en Indtægt, der dels stod i Forhold til det Arbejde, som Telegrammets Længde medførte for dem, og dels til den Strækning af deres Linier, som det benyttede. Det var de samme Principper, som endnu i Dag gøre sig gældende i Jernbaneadministrationerne, hvis Takster ere afhængige af den transporterede Genstands Vægt og af den Vejlængde, den skal befordres. Jernbanevæsenet og Telegrafvæsenet have jo ogsaa meget tilfælles, idet de begge maa anlægge særlige og ofte kostbare Linier til Transporten af de Genstande, der betros til deres Omsorg, maa oprette Stationer til deres Ind- og Udlevering og maa sørge for deres Viderebefordring paa andre Administrationers Linier.

Det var paa de ovennævnte, af Telegrafunionen vedtagne Principper og paa de dertil knyttede Takststørrelser, at det Store Nordiske Telegraf-Selskab baserede sin Eksistens, hvad dets europæiske Ledninger angaar. Det stillede sig ikke til Opgave at paaføre de kontinentale Linier, der hidtil via Tyskland havde befordret den Trafik, som det nu aabnede nye Veje for, nogen Takstkonkurrence; det aabnede derimod bedre og mere direkte Router end hine og mente at kunne gøre Regning paa, at de sunde og retfærdige Takseringsprincipper, som Stats-Administrationerne havde indført paa Konferencen i *Paris* og kompletteret paa Konferencen i *Wien* 1868, ogsaa vilde blive opretholdte i Fremtiden.

Paa *Telegrafkonferencen i Rom* 1871—72 fandt da heller ingen følelig Forandring Sted i saa Henseende. *Den* kontinentale Administration, hvis Takster saa at sige regulere Selskabets, nemlig den tyske, gjorde ingen Forandring i dem, der kunde virke skadeligt for Selskabet ved at tvinge det til Takstnedsættelser. Tysklands Transittakst forblev uforandret 2½ à 3 Francs per Telegram for de Trafikarter, om hvis Befordring Selskabets Kabler konkurrerede med de tyske Landlinier.

Paa *Telegrafkonferencen i St. Petersborg* 1875 gjorde for første Gang nye Tendenser sig gældende, idet nuværende STATSSEKRETÆR, DR. V. STEPHAN, der nylig havde forenet det tyske Post- og Telegrafvæsen under sin Administration, og som netop med Held havde gennemført en lav og uniform Brevporto i Postunionen, gjorde sig til Talsmand for en lignende Innovation i Telegrafunionen. Som berørt i Afsnit IX stillede han dog ikke formulerede Forslag i saa Henseende og renoncerede endog foreløbig paa at gennemføre Reduktionen af Tysklands Transittakster.

Derimod fremkaldte *Kabelselskaberne*, og deriblandt Store Nordiske, den første Forandring i Unionens hidtil gældende Tarifferingsprincipper — men

vel at mærke kun for den saakaldte *udeneuropæiske* Trafiks Vedkommende, d. e. den Trafik, der udveksles mellem Europa og de andre Verdensdele eller mellem disse sidste indbyrdes. Denne udeneuropæiske Trafik bestod den Gang navnlig i de Telegrammer, der udvekslede mellem Europa og Amerika i Vest, mellem Europa og Asien samt Australien i Øst, og mellem Amerika og Asien samt Australien via Europa. Store Nordiske var levende interesseret i denne Korrespondance, fordi det befordrer Telegrammer baade mellem Europa og Østasien og mellem Amerika og Østasien via Europa. Vi skulle derfor holde os til disse Trafikarter for at godtgøre Ønskeligheden af den Princip-forandring, som Kabelselskaberne forfægtede paa St. Petersborg-Konferencen.

Minimumstaksten for et Telegram paa 20 Ord mellem *Europa og Østasien* var paa dette Tidspunkt 150 Francs. Naar Hensyn tages til de Omkostninger og den Risiko, der havde været forbundne med at etablere Telegrafforbindelsen med Kina og Japan, samt til Fordelene for Publikum ved i Løbet af nogle Timer at kunne udveksle Telegrammer med hine fjerne Egne, kunde denne Takst næppe kaldes overdreven, forudsat at Afsenderen virkelig havde Brug for de 20 Ord, som Minimumstaksten gav ham Ret til at benytte. Men — havde han kun Brug for nogle faa Ord, saa var det irriterende for ham, at han maatte betale disse med samme Takst, som om han havde sendt 20 Ord. Følgen heraf blev, at han i de allerfleste Tilfælde fyldte sit Telegram op med ligegyldige Meddelelser indtil 20 Ord, for at Selskabet dog skulde præstere fuldt Arbejde for Pengene; men senere aabnede der sig Udveje for ham til at slippe billigere.

Der etableredes nemlig baade i Østasien og i London samt andre Steder i Europa saakaldte »*Pakke-Agenturer*«, der tilbøde Publikum at besørge Telegrammerne ekspederede til en vis Takst *per Ord*, der ganske vist for 20 Ord blev dyrere end Selskabets Takst, men som til Gengæld var betydelig billigere for Telegrammer, der kun behøvede at indeholde faa Ord, hvilket var Tilfældet med de fleste. Dette Kunststykke præsteredes simpelt hen paa den Maade, at Pakke-Agenturet, i London f. Eks., samlede de korte Telegrammer, der indleveredes til det, til et længere, som det saa, til almindelig Takst for et Telegram paa 20 Ord, sendte til det korresponderende Pakke-Agentur i Shanghai; dette skilte atter Telegrammet ud i dets oprindelige Bestanddele og afleverede hver af disse til den Adressat, den var bestemt for. Fremgangsmaaden vil maaske staa klarere, naar der fingeres et Eksempel: To Pakke-Agenturer, et i London og et i Shanghai, bekendtgjorde, at de modtoge Telegrammer til Befordring mellem de to Byer til en Takst af 12 Francs pr. Ord, uagtet Selskabets Minimumstakst var 150 Francs for et Telegram. Tre forskellige Afsendere i London indleverede saa Telegrammer paa henholdsvis 3, 6 og 10 Ord, og hver af dem slap altsaa med at betale

en Porto paa henholdsvis 36, 72 og 120 Francs i Stedet for 150 Francs. Agenturet afsendte de *tre* Telegrammer i *et eneste* 20 Ords Telegram, for hvilket det betalte 150 Francs, medens det havde indkasseret 228 Francs. Det tjente altsaa 78 Francs alene paa dette Telegram. Begge Parter vare tilfredse, men ikke Selskabet, der i Stedet for 3 Telegrammer à 150 Francs = 450 Francs kun havde befordret et eneste til 150 Francs.

I Forbindelse hermed fandt man ogsaa paa et andet Middel til at forringe Telegraferingsudgifterne, der senere har faaet en uhyre Udbredelse, nemlig Benyttelsen af *Codesproget*, hvor et enkelt Ord har en forud aftalt Betydning og udtrykker en hel Sætning. Intet er jo simplere, end at to Korrespondenter aftale med hinanden, at Ordet »Venus« betyder: »Køb og afskib uopholdeligt til London per Damper for min Regning og fuldt assureret« — »Mars«: »2000 Kasser bedste Soochong The til en Pris, der ikke maa overstige« — »Jupiter«: »2 Shillings og 6 Pence per Pund«. Her ere 33 Ord og Tal udtrykte i de tre Ord: »Venus, Mars, Jupiter«, og da Taksterne oprindelig vare fastsatte under den Forudsætning, at Publikum vilde benytte klart Sprog, er det øjensynligt, at denne Fremgangsmaade var Selskabet en Streg i Regningen og berøvede det en stor Indtægt.

Benyttelsen af Codesprog havde dog sin Berettigelse, saafremt Taksten blev indrettet derefter, thi den var pengebesparende for Publikum og arbejdsbesparende for Selskabet. Derimod var »Pakkeforretningen« absolut forkastelig, fordi den bragte en Mellemmand ind mellem Selskabet og dets Klienter og berøvede disse den fulde Udnyttelse af Telegrafen, idet de aldrig vare sikre paa, *naar* deres Telegrammer vilde afgaa. Dette vilde nemlig afhænge af, hvor hurtigt Agenturet kunde faa samlet et tilstrækkeligt Antal Telegrammer til med Fordel at kunne afsende dem. Paa Adressestedet bleve de atter opholdte, fordi de fra Stationen gik til Pakkeagenturet, der skulde udskille dem i deres oprindelige Bestanddele, før det kunde aflevere hver enkelt af disse til den Adressat, den var bestemt for.

Efter ovenstaaende, maaske lidt vidtløftige, Forklaringer, der dog have deres historiske Interesse, vil man kunne forstaa, at alle de store Kabelselskaber, der vare repræsenterede paa Konferencen i St. Petersborg, hurtigt bleve enige om at foreslaa en Afvigelse fra Telegrafunionens Tarifferingsprincipper ved, til Fordel for den udeneuropæiske Trafik, at indføre *en Takst per Ord* i Stedet for den hidtil gældende Minimumstakst for et Telegram paa *20 Ord*. Konferencen gik ogsaa, om end ikke uden Betænkeligheder, ind paa dette Forslag, og dets senere Gennemførelse gav Pakke-Agenturerne Naadestødet, idet Kabel-Administrationerne nu kunde træde i deres Sted ved selv at tilbyde Publikum en Takst per Ord, der ikke kunde underbydes.

Som en Følge af ovennævnte Beslutning blev Selskabets Takst mellem *Europa* og *Østasien* fra 1ste Januar 1876 forandret til 10 Francs *per Ord* i Stedet for 150 Francs *per 20 Ords Telegram,* og fra 1ste Juni 1877 blev en Ordtarif ogsaa indført for den *lokale* Trafik i Østasien. Denne Reform havde naturligvis til Følge, at Telegrammernes Ordantal aftog meget betydeligt, medens deres Antal forøgedes; den medførte ligeledes, at Benyttelsen af Codesproget blev mere og mere almindelig — men den 10 Francs Ordtakst var ogsaa beregnet herpaa.

Havde den tyske Administration end paa Konferencen i St. Petersborg indskrænket sig til at antyde Retningen og Omfanget af sine Reformideer, saa tog den i de nærmeste Aar derefter alvorligt fat paa disses Formulering og Gennemførelse. Med den tilstundende internationale Konference i London for Øje lod den allerede i 1877 gennem Bureauet i Bern tilstille alle Telegrafadministrationerne et Reformforslag, der ikke gik ud paa mindre end med eet Slag at omstyrte Telegrafunionens traditionelle Principper og at indføre et nyt Takseringssystem, der i visse Retninger var baseret paa Postunionens Grundsætninger.

Forslaget gik i sine Hovedtræk ud paa, at der mellem alle Lande i Europa skulde indføres en Takst per *Ord* i Stedet for per *20 Ords* Telegram, og at Taksten mellem hvilke som helst to Lande skulde bestaa af en Grundtakst paa 50 Centimes + en Takst af 20 Centimes for hvert Ord, Telegrammet indeholdt. Den Administration, paa hvis Territorium Telegrammet var indleveret, skulde beholde hele den opkrævede Porto med Undtagelse af en ringe Godtgørelse til Transitadministrationerne, nemlig 4 Centimes per Ord til de store Stater og 2 Centimes per Ord til de smaa. For at anføre et Eksempel: et Telegram mellem Rusland og Frankrig, der hidtil havde betalt en Minimumsporto af 11 Francs, skulde i Fremtiden kun koste Francs 2.50, naar det indeholdt 10 Ord, Francs 2.70, naar det indeholdt 11 Ord, Francs 4.50, naar det indeholdt 20 Ord o. s. fr., og af denne Porto skulde Tyskland eller den konkurrerende Kabellinie via Danmark kun oppebære henholdsvis 40, 44 og 80 Centimes i Stedet for som hidtil 3 Francs. Et større Bevis paa Uegennytte fra Forslagsstillerens Side kan vanskeligt tænkes, men ej heller kan der tænkes et mere ruinerende Forslag for Telegrafadministrationerne, og da særlig for Kabelselskaberne, hvis Ledninger ere langt kostbarere end Landlinierne, og som skulle forrente den private Kapital, der er anbragt i Kablerne, medens Stats-Administrationerne ikke have saadanne Hensyn at tage. Det er øjensynligt, at Selvopholdelsesdriften maatte bringe Store Nordiske og de andre Kabelselskaber i Europa til at bekæmpe dette Forslag, og det Samme blev Tilfældet med mange Stats-Administrationer, baade fordi de ikke kunde gaa med til en saadan Formindskelse af deres Indtægter, og fordi de

ikke kunde forsone sig med en saa pludselig Kuldkastelse af de Principper, der hidtil havde reguleret det internationale Tarifferingssystem.

Da *Konferencen i London* samledes i 1879, blev Forslaget altsaa bekæmpet, hvad den Del af det angaar, som omfattede Uniformitetstanken; derimod gik man villigt ind paa den Del, der forandrede Takstenheden fra 20 Ords Telegrammet til *det enkelte Ord.* Vejen hertil var jo allerede banet paa Konferencen i St. Petersborg ved Ordtakstens Vedtagelse for den udeneuropæiske Trafik, og dette Takstmaal var desuden i god Overensstemmelse med Unionens Principper, da det ligesom hidtil gjorde Portoen for Telegrammet afhængig af dets Længde; kun maalte det denne med en finere Alen.

Der var en kuriøs principiel Modsigelse mellem de to Dele af det tyske Reformforslag; thi medens *Ordtaksten* gik ud paa, at Portoen for et Telegram skulde staa i det allernøjagtigste Forhold til dets *Længde* (Ordantal), saa gik den *uniforme Takst* ud paa, at der ikke skulde tages det allermindste Hensyn til den *Vejlængde,* det skulde tilbagelægge, altsaa til de større eller mindre Udgifter, som for Administrationerne vare forbundne med dets Befordring paa en længere eller kortere Strækning. Lige saa lidt toges der noget Hensyn til den større eller mindre Fordel, Afsenderen havde ved at benytte Telegrafen fremfor Posten, eftersom Telegrammet f. Eks. skulde befordres fra London til Konstantinopel eller kun fra London til Brüssel. Portoen for et Telegram mellem de to første Byer skulde nøjagtig være den samme som for et Telegram af samme Ordantal mellem de to sidste, uagtet det første gennemløb hele Europa og vandt en Uge paa Posten samt voldte Administrationerne et langt større Arbejde end det sidste, der kun befordredes paa en ringe Strækning og kun vandt nogle Timer paa Posten.

Da den tyske Administration, paa Grund af Modstand fra mange Sider paa Konferencen, maatte opgive Haabet om at faa sit Reformforslag gennemført i dets Helhed, trak den selv den Del af det tilbage, der vakte den største Modstand, og lod sig nøje med Vedtagelsen af Ordtakseringen og de dertil knyttede ikke ubetydelige Takstreduktioner. Det nye System traadte i Kraft den 1ste April 1880 og gennemførtes i Princippet paa den Maade, at der blev fastsat varierende Ordtakster mellem de forskellige Lande i Europa, og at der foruden *Taksten per Ord* for hvert Telegram opkrævedes en *Grund-* eller *Tillægstakst*, der var lig med Taksten for 5 Ord. De større Staters Takster bleve bestemte til 12 Centimes per Ord (heri dog undtaget Rusland og Tyrkiet, der paa Grund af deres Territoriers Udstrækning forlangte en højere Takst), de mindres til 5 Centimes. Et Telegram paa f. Eks. 10 Ord mellem Frankrig og Rusland kom saaledes til at koste 15 × (Ordtaksten) 44 Centimes = Francs 6.60, og af denne Porto erholdt Frankrig 15 × 12 Centimes = Francs 1.80, Tyskland 15 × 12 Centimes = Francs 1.80 og Rus-

land 15 × 20 Centimes = Francs 3.00. Iøvrigt blev der indrømmet Administrationerne en vis Frihed med Hensyn til Opkrævningsmaaden, idet nogle foretrak en større Grundtakst og en mindre Ordtakst, andre en mindre eller slet ingen Grundtakst og en større Ordtakst.

Trods de betydelige Takstreduktioner, der fulgte med Ordtariffens Gennemførelse, fremkaldte denne et saa stort Opsving i den europæiske Trafik, at den viste sig lønnende for Selskabet. Publikum var glad ved at kunne sende korte Telegrammer til en langt billigere Porto end det tidligere 20 Ords Minimum. Telegrammernes Gennemsnitslængde aftog stærkt, men deres Antal forøgedes ogsaa stærkt, hvad Selskabet imidlertid havde forudset og truffet Anstalter til at møde ved Etableringen af 1880 Kablet mellem England og Norge-Sverige (jfr. Afsnit V).

Ordtariffens Indførelse havde dog ogsaa sine Skyggesider, idet Bevidstheden om at skulle betale for hvert enkelt Ord indeholder en Fristelse for Afsenderne til ved sprogstridige Ordsammensætninger og Ordforvanskninger at indskrænke det takstpligtige Ordantal saa meget som muligt og saaledes narre Telegrafadministrationerne for en Del af Portoen. Det er en ikke ringe Grad af Opfindsomhed, Afsenderne kunne lægge for Dagen paa dette Omraade. Navnlig synes enkelte tyske Firmaer i Udlandet at have en særlig Force i at benytte deres smidige Modersmaal i denne Industris Tjeneste, idet de løbe an paa, at vedkommende Indleveringsekspedienter ikke ere tilstrækkeligt sprogkyndige til at opdage Misbrugene. Heri blive de desværre som Regel ikke skuffede, hvor Talen er om Telegrammer, der indleveres paa de franske, russiske eller engelske Statsstationer, medens man i de skandinaviske Lande gennemgaaende har et skarpere Blik for den Slags Forsøg paa at omgaa Tarifferings-Reglerne.

Som den simpleste og tillige dristigste Form for disse Misbrug optræder den skære og rene *Sammenskrivning* af Ord uden Spor af Hensyn til Formlære eller Syntaks, som f. Eks.

könnenwir	= können wir,
hoffendeinen	= hoffen deinen,
waarezuschlecht	= waare zu schlecht,
wievielkostetwolle	= wie viel kostet Wolle,
vielzutheuer	= viel zu theuer,
resamorgonafton	= resa morgon afton,
fourpercentbonds	= four per cent bonds,
nummeretuld	= Nummer eet Uld.

Denne Liste kunde fortsættes i det Uendelige. I Almindelighed forekomme saadanne Sammensætninger dog kun sporadisk indblandede i en for-

øvrigt ulastelig Tekst. Imidlertid er det heller ikke helt ualmindeligt at finde Telegrammer, hvor største Delen af, ja endog *hele* Teksten er sammenskreven paa denne Maade, som f. Eks. i følgende Telegram, der er indleveret i Italien:

Uberweistsofort	ɔ: Uberweist sofort
vontomaszowavis	von Tomaszow (Bynavn) Avis,
falscomerzbank	falls Commerzbank
nichtgezahlthat	nicht gezahlt hat,
wiepapadratete	wie Papa drahtete.
dratetjedenfall.	Drahtet jedenfalls.

I dette Eksempel vil man tillige bemærke, at enkelte af Ordene ere mere eller mindre forvanskede i Henseende til Stavemaaden, til Dels for ikke at overskride den konventionsmæssige Ordlængde (15 Bogstaver per Ord paa det europæiske Telegrafomraade), til Dels for at skjule Misbruget.

Meget ofte maskeres ogsaa Sammenskrivningerne paa en saadan Maade, at Ordene faa Udseende af at tilhøre et helt andet Sprog, for saaledes at vanskeliggøre Opdagelse. Som Eksempler kunne anføres følgende:

Altgust Altsept = Alt August, alt September (ɔ: August, September Maaned efter gammel, russisk Stil),
Septoctnov = September October November
Watematudu = What am I to do

og følgende Telegram, hvori det er lykkedes den økonomiske Afsender med 1 Ord at udtrykke Alt, hvad han har paa Sinde, nemlig:

Omiekebillrefas ɔ: Om ikke billigere faas.

Ogsaa andre Former af Misbrug, der have til Formaal at spare sig Udgifter paa Telegrafadministrationernes Bekostning, kunde anføres her, hvis det ikke vilde føre for langt bort fra dette Afsnits Hovedemne.

Forinden den næste *Telegrafkonference*, der afholdtes i *Berlin* 1885, gav den tyske Administration gennem Bureauet i Bern Meddelelse om, at den der paa ny vilde forelægge den Del af sine Reformplaner (Uniformtaksten), som den havde trukket tilbage i London. Baade Stedet for Konferencen og den Omstændighed, at Statssekretær v. STEPHAN personlig skulde lede den, lod forudse, at der ved denne Lejlighed vilde blive gjort meget store Anstrengelser fra tysk Side for at faa Reformen sat igennem. Kabel-Administrationerne traf da ogsaa i Tide deres Forberedelser og rettede den 12te Juli 1884 en kollektiv Skrivelse til den engelske Administration, der, som tidligere nævnt, af alle Stats-Administrationer er mest interesseret i Kablernes Velfærd, da alle dens

internationale Kommunikationer ere afhængige af undersøiske Ledninger, og fordi de allerfleste Kabelselskaber ere af engelsk Nationalitet og grundlagte med engelsk Kapital. I denne Skrivelse anførte Selskaberne alle de Argumenter, der efter deres Mening talte imod Vedtagelsen af en Uniformtakst i Europa, og paaviste, hvorledes dennes Gennemførelse i hvert Fald vilde medføre deres Ruin. Skrivelsen blev af den engelske Administration sendt til Bureauet i Bern for gennem dette at tilstilles de andre Administrationer.

Ogsaa de fleste Stats-Administrationer mødte i Berlin væbnede til Modstand, idet kun meget faa af de europæiske Regeringer vare tilbøjelige til at gaa ind paa et Forslag, der vilde faa en saa skadelig Indflydelse som det tyske paa deres aarlige Budgetter. Halvdelen af disse Administrationer havde allerede Tab paa Driften af deres Telegrafnet, uagtet de ikke stillede nogen Fordring om Forrentning eller Amortisation af den deri anbragte Kapital.

Men lykkedes det end ikke Tyskland, paa Grund af denne Modstand, i Princippet og formelt at faa en Uniformtakst for den europæiske Trafik vedtagen paa Konferencen, saa fremkaldte dog Dr. v. STEPHANS energiske Aktivitet og store Autoritet saa betydelige og gennemgribende Forandringer i Unionens Takseringsprincipper m. m., at disse bleve rystede i deres Grundvold, ligesom han ved sin personlige Indflydelse fik gennemført saa radikale Takstnedsættelser, at Resultaterne faktisk kom til at nærme sig de af ham tilsigtede. Alle Administrationerne gave nemlig ikke alene Afkald paa den 5 Ords Grundtakst, der siden Konferencen i London havde udgjort ca. $^1/_3$ af deres internationale Portoindtægt, men de reducerede ogsaa deres Transittakster efter en saadan Maalestok, at den for de *større* Stater (med Undtagelse af Rusland og Tyrkiet) blev fastsat til ikkun 8 Centimes per Ord og for de *mindre* til ikkun 4 Centimes. De sidste fik dog nogen Kompensation igennem en Forhøjelse af deres Terminaltakster.

Tyskland gik selvfølgelig i Spidsen for Reduktionerne ved at nedsætte sin Transittakst fra 12 Centimes per Ord samt Grundtakst til 8 Centimes uden Grundtakst og tvang herved Store Nordiske til ogsaa at nedsætte dets vigtigste Takster i samme Forhold. Et Telegram paa 10 Ord mellem Frankrig og Rusland kom efter Konferencen i Berlin kun til at koste Francs 4.80 imod Francs 6.60 tidligere, og deraf erholdt Selskabet for dets Befordring paa baade det dansk-franske og det dansk-russiske Kabel kun 40 Centimes i Portoindtægt, medens det tidligere havde haft Francs 1.20. Man vil heraf kunne dømme om Størrelsen af de Takstnedsættelser, der bleve vedtagne i Berlin, og som vilde have ramt Selskabet endnu haardere, dersom det ikke var lykkedes Direktør SUENSON at formaa baade den tyske og flere af de Administrationer, der vare interesserede i Selskabets fortsatte Blomstring, til at gøre visse Undtagelser til dets Fordel og til at bære noget af dets Tab. Ogsaa paa sit udeneuropæiske

Omraade maatte Store Nordiske bringe Ofre ved at reducere Taksten mellem Europa og Østasien fra 10 Francs per Ord til 8½ Francs.

Havde den internationale Konferences Medlemmer end aldrig fundet en mere hjertelig, gæstfri og glimrende Modtagelse end den, der blev dem til Del ikke alene i Berlin, men ogsaa i Bremen, Hamborg og Lübeck, hvor store og karakteristiske Festligheder ved Dr. v. Stephans Indflydelse og Popularitet bleve arrangerede til deres Ære, — saa havde de sikkert heller aldrig forladt en Konference med en mere levende Følelse af at have vist deres Erkendtlighed ved at være gaaet til Indrømmelsernes alleryderste Grænse.

Denne Følelse holdt sig af gode Grunde lige indtil den *næste Telegrafkonference*, der afholdtes *1890 i Paris*. Da den tyske Administration her paa ny og kun med meget kort forudgaaende Varsel fremlagde sit Uniformtakstforslag i en ubetydeligt modificeret Skikkelse, vedtog Konferencens Medlemmer, hvis Administrationer endnu følte Svien af de i Berlin gennemførte Takstreduktioner, at henvise det til nærmere Undersøgelse og Bearbejdelse af det internationale Bureau i Bern. I Diskussionen fremhævedes det med Kraft fra Store Nordiskes Side, »at Forslaget ikke vilde kunne gennemføres uden at ruinere Kabelselskaberne, hvis Linier udgjorde en uundværlig Del af Unionens Telegrafnet, med mindre Regeringerne enten vilde overtage Kablerne eller subventionere dem efter en stor Maalestok. Desuden var Situationen væsentligt forandret siden Konferencen i Berlin, idet alle de Kabler, der forbinde England med Frankrig, Belgien, Holland og Tyskland i Mellemtiden vare blevne erhvervede af de respektive Regeringer, hvis Lande de forbandt. De uafhængige Kabelselskaber, som endnu eksisterede paa det europæiske Omraade, indskrænkede sig faktisk til to, det Store Nordiske Telegraf-Selskab i Nordeuropa og »Eastern Telegraph Company« i Vest- og Sydeuropa. Disse Selskabers Kabler forbandt dog kun de ekstremt beliggende Lande i Europa, hvis indbyrdes Telegramtakster ikke havde nogen som helst Betydning for Unionen i Almindelighed, og som derfor burde have Frihed til i deres indbyrdes Relationer at bevare saadanne Taktsordninger, som bedst sikrede deres telegrafiske Interesser.«

Iøvrigt tog Konferencen i Paris for Store Nordiskes Vedkommende til en vis Grad Revanche for den Overbærenhed, der var vist Selskabet paa Konferencen i Berlin, og det var navnlig den engelske Administration, der forlangte betydelige Ofre af det til Fordel for Storbritanniens Trafik med de tre skandinaviske Lande og med Rusland. For disse Trafikarter nedsatte Selskabet sine Takster føleligt, men det gjordes med god Vilje.

For at vise Størrelsen af de *Reduktioner*, som for Store Nordiskes Vedkommende have fundet Sted paa de tre sidste Konferencer, er paa omstaaende Skema vist *Gennemsnitsportoen* for de Telegrammer, der via Selskabets

Kabler udvekslede mellem de anførte Lande i 1879, det sidste Aar, hvor den gamle 20 Ords Tarif endnu var i Kraft Aaret rundt, og for de Telegrammer, der udvekslede i 1892 under Enkelt-Ords Tariffen med de efterhaanden gennemførte Takstreduktioner. Tillige er der vist det *Gennemsnits-Ordantal*, som Telegrammerne mellem de paagældende Lande fra over 20 Ord i 1879 vare sunkne ned til i 1892, og endelig Størrelsen af den stedfundne Reduktion.

	Gennemsnitsporto per Telegram		Telegrammets Ordantal i 1892	Reduktionens Størrelse per Telegram.
	1879	1892		
England—Danmark	Frcs. 6.56	Frcs. 2.80	8.6	Frcs. 3.76 = 57 %
— Sverige.....	» 9.66	» 4.00	10.3	» 5.66 = 59 —
— Norge	» 6.65	» 3.50	10.5	» 3.15 = 47 —
— Rusland	» 15.32	» 5.80	10.7	» 9.52 = 62 —
Frankrig—Danmark	» 7.42	» 3.42	12.1	» 4.00 = 54 —
— Sverige	» 8.93	» 3.84	12.6	» 5.09 = 57 —
— Norge.....	» 9.44	» 4.00	10.8	» 5.44 = 58 —
— Rusland	» 13.41	» 6.00	15.4	» 7.41 = 55 —
Danmark—Rusland	» 11.96	» 4.78	11.5	» 7.18 = 60 —

Det fremgaar heraf, at Reduktionernes Størrelse i Reglen er over 50 %, og at Publikum altsaa i senere Aar faar sine Telegrammer befordrede for mindre end Halvdelen af den Pris, der maatte betales i 1879 og tidligere Aar. Samtidig viser det sig, at denne store Besparelse for det korresponderende Publikum til Dels skyldes den Omstændighed, at det er blevet mere økonomisk med Ordforbruget i Telegrammerne. Medens 20 Ords Tariffen endnu var i Kraft, bekymrede Publikum sig ikke om at spare paa Ordene, forudsat at deres Antal ikke oversteg 20, ja man søgte endog, som tidligere omtalt, selv uden Nødvendighed at bringe sit Telegram op til netop de 20 Ords Længde. Indførelsen af Ordtariffen medførte straks en Forandring i dette Forhold, idet hvert Ord, der sparedes i Telegrammet, forringede Portoen. Telegrammernes Indhold blev mere og mere lakonisk affattet, det »*aftalte*« Sprog (Codesproget) blev benyttet efter en større og større Maalestok, og Resultatet var i 1892, som det fremgaar af Skemaet, at Telegrammernes Gennemsnits-Ordantal paa dette Tidspunkt var dalet til Halvdelen af, hvad det var under 20 Ords Tariffen. Dog stiller Nedgangen sig noget forskelligt for de forskellige Trafikarter. Man vil saaledes bemærke, at Ordantallet i de med *England* udvekslede Telegrammer gennemgaaende er lavere end i de med *Frankrig* udvekslede. Dette Forhold skyldes væsentligst de i Telegrammerne benyttede Sprog. Det engelske og de skandinaviske Sprog, som anvendes i den førstnævnte Korrespondance, egne sig bedre til en lakonisk Udtryksmaade end det franske Sprog,

der hovedsagelig benyttes i Trafikken med Frankrig. Men der viser sig atter Forskelligheder indenfor hver af disse sproglige Grupper. Danmarks Trafik med England er saaledes mere lakonisk end Sveriges, Norges og Ruslands med samme Land, nemlig 8½ Ord per Telegram imod ca. 10½ Ord. Dette skyldes dels den danske Nations økonomiske Sans, dels den Omstændighed, at den regelmæssige danske Skibsfart paa England og den engelske Skibsfart paa Østersøen foranledige Afsendelsen af en Mængde korte Telegrammer, der kun indeholde Meddelelser om Skibenes Passage gennem Sundet, deres Ankomst- og Afgangstider o. lign. Ruslands Trafik med Frankrig er mere ordrig end de skandinaviske Landes, nemlig 15 Ord pr. Telegram imod ca. 12 Ord. Dette hidrører fra en temmelig levende Pressetrafik mellem de to Lande og fra en udstrakt Privatkorrespondance, der finder Sted mellem rige Russere, som leve i Frankrig, og deres Slægtninge i Hjemmet, og i hvilken der ikke spares paa Ordene.

At Telegrammernes *Antal* er vokset stærkt i Aarenes Løb, er naturligt, men det er vanskeligt at paavise, hvor meget dette skyldes hver enkelt af de medvirkende Aarsager. Disse Aarsager ere tre: *Først* de ved Kablerne tilvejebragte direkte, hurtige og i enhver Retning forbedrede Kommunikationer; *dernæst* den naturlige Udvikling i Trafikken, der hidrører fra den voksende Handel og Omsætning mellem Landene; *endelig* Taksternes Formindskelse. Paa omstaaende Skema, der er baseret paa vedkommende Stats-Administrationers officielle Opgivelser, er for hvert Aar opført Trafikkens Størrelse mellem de Lande, hvis Takstforhold ovenfor ere blevne behandlede. Man vil straks af dette Skema bemærke, hvor stærkt Trafikken voksede overalt i de første 5 à 6 Aar (1869—75) efter Selskabets Stiftelse, hvor det ene efter det andet af dets europæiske Kabler etableredes. Men derefter kom en stagnerende Periode, 1875—79, i hvilken der ikke blev foretaget noget nyt Kabelanlæg af Betydning, og hvor Taksterne samtidig bibeholdt deres Størrelse fra den første Periode. Saa traadte i 1880 Enkeltords-Tariffen og de deraf flydende Takstreduktioner i Kraft, og Selskabets Kabler bleve forøgede med det engelsk-norsk-svenske (Newcastle-Arendal-Gøteborg) Anlæg. Øjeblikkelig finder en Forøgelse af Trafikken Sted (1880—82); men derpaa holder denne sig atter stagnerende fra 1882—86, indtil Virkningerne af Berlin-Konferencens Takstreduktioner gøre sig gældende i 1887—88. Derefter indtræder igen Stagnation indtil 1891—92, da Virkningerne af Paris-Konferencens Takstreduktioner og samtidig af de svensk-engelske Kablers Triplering og det dansk-franskes Dublering lade sig føle.

Det er saaledes en glædelig Kendsgerning, at hvad Trafikken mellem *europæiske* Lande angaar, bidrage Kommunikationernes Forbedring og Takst-

ANTAL TELEGRAMMER UDVEKSLET MELLEM

AAR	ENGLAND OG				FRANKRIG OG				DANMARK OG	ANMÆRKNINGER
	DANMARK	SVERIGE	NORGE	RUSLAND	DANMARK	SVERIGE	NORGE	RUSLAND	RUSLAND	
1868	20.825	21.116	22.865	—	1.638	6.268	6.768	—	3.483	Dansk-engelske Kabel aabnet 21 Sept. 68.
1869	28.064	24.447	33.152	—	2.175	8.286	8.763	—	3.128	Dansk-russiske Kabel aabnet 5 Juni 69. Norsk-skotske " " 19 Aug. 69. Svensk-russiske " " 1 Novb. 69.
1870	36.216	35.125	46.799	—	2.441	8.218	9.025	—	6.250	
1871	34.473	40.408	51.835	—	2.448	6.306	7.520	—	6.669	Telegraf-Konferencen i Rom.
1872	40.100	49.283	60.349	—	2.545	9.855	12.147	—	6.682	
1873	44.264	57.402	71.311	99.459	2.918	10.186	14.086	52.768	6.712	Dansk-franske Kabel aabnet 1 Aug. 73. Svensk-dansk-engl. Kabel aabnet 11 Sept. 73.
1874	49.906	63.699	77.189	117.114	3.490	11.861	13.947	61.246	8.607	
1875	54.829	68.543	78.406	113.007	3.652	16.328	14.759	74.677	8.767	Telegraf-Konferencen i St. Petersborg.
1876	54.819	70.538	80.777	117.591	3.947	16.425	16.076	75 481	9.902	
1877	55.999	68.346	84.101	106.088	4.091	15.767	17.316	63.964	13.353	Svensk-russiske Kabel dubleret i Juli 77.
1878	55.563	63.657	73.745	124.168	6.570	18.840	16.477	86.834	12.581	
1879	62.509	65.706	72.547	133.265	6.424	19.166	15.671	91.505	15.232	Telegraf-Konferencen i London.
1880	78.194	87.243	98.700	146.723	9.318	21.733	23.599	108.558	16.032	Svensk-norsk-engl. Kabel aabnet 1 Okt. 80 Ordtariffen træder i Kraft 1 April 80.
1881	87.226	101.307	110.119	163.478	11.398	26.804	28.168	123.104	15.292	
1882	95.245	105.815	119.871	178.489	9.841	26.993	31.147	125.769	17.501	
1883	103.699	109.838	122.437	180.191	11.631	28.324	28.584	121.600	20.954	Svensk-russiske Kabel tripleret 17 Sept. 83.
1884	103.121	106.932	127.803	172.751	11.800	28.546	27.774	108.605	22.185	
1885	101.356	116.431	129.489	178.882	12.082	27.942	27.005	109.214	19.884	Telegraf-Konferencen i Berlin.
1886	107.746	116.130	131.737	179.407	10.591	29.155	24.120	113.586	19.368	Berlin-Konfer.s Takster træde i Kraft 1 Juli 86.
1887	115.421	126.530	135.872	218.663	11.854	35.056	25.712	124.928	25.562	
1888	143.252	152.161	165.810	274.578	11.647	36.073	29.046	137.692	30.835	
1889	157.022	156.182	190.103	271.493	15.231	33.269	27.827	136.788	30.815	
1890	155.507	153.305	197.179	257.724	16.119	38.407	28.839	162.847	29.285	Telegraf Konferencen i Paris. Svensk-engl. (direkte) Kabel aabnet 21 Nov. 90.
1891	153.376	165.048	194.010	258.718	18.322	43.630	31.524	185.536	35.923	Paris-Konfer.s Takster træde i Kraft 1 Juli 91. Dansk franske Kabel dubleret 2 Aug. 91.
1892	157.144	173.020	202.595	—	17.605	36.535	29.465	—	29.831	
1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

ernes Nedsættelse føleligt til at udvikle Relationerne og Trafikken, og jo mere aands- og interessebeslægtede de forskellige Nationer ere, des stærkere gør dette Forhold sig gældende. Derfor har Selskabet ogsaa her i Europa, uden at udtømme sig finansielt, kunnet gennemføre saa betydelige Takstreduktioner og samtidig foretage saa mange nye og kostbare Kabelanlæg for tilfredsstillende at befordre den stadig voksende Trafik. Denne nødvendiggør ikke alene store Kapitaludlæg, men den medfører ogsaa store Forøgelser af Personalet og et aarligt voksende Materielforbrug. Eksempelvis kan nævnes, at Selskabet i 1879, det sidste Aar før Ordtariffens Indførelse i Europa, paa sine 3 engelske Stationer i *London*, *Newcastle* og *Aberdeen* kun havde en Stationsstab (egentlige Telegrafister) af 44 Personer, der alene af europæisk Trafik mellem England og de skandinaviske Riger samt Rusland befordrede et Antal af ca. 359,000 Telegrammer aarlig. I 1892 var den samme Stabs Størrelse vokset til 87 Personer, der mellem de samme Lande befordrede et Antal af ca. 800,000 Telegrammer. For blot at nævne en enkelt Forbrugsartikel f. Eks. Telegramblanketter: af saadanne forbruges for den nysnævnte Trafik gennemsnitlig mindst 4 Stykker for hvert Telegram, inden dette naar fra Afsenderen til Adressaten, idet der foruden den Blanket, paa hvilken Telegrammet indleveres, og den Blanket, paa hvilken det udleveres, medgaar mindst 1 Blanket paa hver Mellemstation, hvor det omtelegraferes. Disse Blanketters Antal var altsaa fra ca. 1,436,000 Stkr. i 1879 vokset til 3,200,000 Stkr. i 1892. Efter en endnu større Maalestok er Forbruget af Apparatpapir tiltaget, idet hvert Telegram kræver to Strimler af dette paa hver Station, hvor det bliver omtelegraferet, o. s. fr.

I *Østasien* have Selskabets Takstforhold tilsyneladende undergaaet langt færre Forandringer end i Europa. Selskabets Route *via Wladiwostock* blev i Slutningen af 1871 aabnet med en Takst af lidt over 100 Francs per 20 Ords Telegram, udvekslet mellem *Østasien* (d. e. Japan, Kina og Hongkong) paa den ene og *Europa* paa den anden Side. Af denne Takst tilfaldt 60 Francs Selskabet og 40 Rusland. Den 1ste Juli 1873, da »Joint Purse« Overenskomsten med »Eastern Extension Telegraph Company« var indgaaet (jfr. Afsnit IX), blev Taksten forhøjet til ca. 150 Francs per 20 Ords Telegram, hvoraf Selskabet fik ca. 95 Francs og Rusland ca. 48. Efter den internationale Telegrafkonference i St. Petersborg blev der den 1ste Januar 1876 indført *Ordtarif* med en Takst af 10 Francs per Ord, og denne blev uforandret bevaret indtil den 1ste Juli 1886, da den paa Konferencen i Berlin vedtagne Nedsættelse traadte i Kraft, saa at Taksten siden den Tid har været 8½ Francs per Ord.

For den *lokale* østasiatiske Trafik vare Taksterne i Begyndelsen ogsaa baserede paa 20 Ords Tariffen, dog saaledes at Telegrammer paa 10 Ord eller færre befordredes for en reduceret Takst. Taksterne stode i Forhold

til de Kablers Længde, som Telegrammerne gennemløb, og undergik ikke væsentlige Forandringer, før Ordtariffen den 1ste Juli 1877 ogsaa blev gennemført paa den lokale Trafiks Omraade. De bleve da i Princippet fastsatte til 2 Francs per Ord paa de længere Kabler, til 1½ Franc paa de kortere og have siden den Tid ikke undergaaet følelige Forandringer, undtagen forbigaaende i 1885 for nogle enkelte Kablers Vedkommende paa Grund af Takstkonkurrence med de kinesiske Landlinier, der atter i 1893 have aabnet en saadan med stærkt reducerede Takster (jfr. Afsnit VI og IX).

Denne Stabilitet i Selskabets østasiatiske Takster er dog for en Del kun tilsyneladende; thi har Selskabet end ikke reduceret deres Størrelse i samme Forhold som i Europa, saa er det, fordi Publikum ved en bestandig mere udstrakt Benyttelse af *Codesproget*, der efterhaanden aldeles har afløst det klare Sprog i den østasiatiske Trafik, selv har vidst at skaffe sig den Besparelse i Portoudgifter, som det ellers vilde have været Selskabets Opgave at fremkalde. Anvendelsen af Codesproget har saaledes bevirket, at Gennemsnits-Ordantallet i de Telegrammer, der paa Selskabets Kabler udveksles mellem de kinesiske Byer indbyrdes og mellem disse og Japan, er sunket til ca. 6½ Ord per Telegram. Hertil kommer, som fremhævet i Afsnit XII, at Publikum i Østasien betaler Telegramportoen *i Sølv*, og at Selskabet altid meget nødigt og meget sent er skredet til de Forhøjelser i Opkrævningen af Francs-Taksterne i Landets Mønt, som Sølvets dalende Værdi berettiger og nødvendiggør. Og sidst, men ikke mindst, er den politiske og sociale Samfundsudvikling i Østasien saa vidt forskellig fra den europæiske, at der ikke i lange Tider vil være Udsigt til, selv med nok saa lettede og billige Kommunikationsmidler, at kunne fremkalde andet end rent kommercielle Relationer mellem de to Verdensdele. Kinas 400 Millioner store Befolkning bekymrer sig endnu mindre om Europas politiske og sociale Udvikling, end de 350 Millioner Europæere interessere sig for Kinas Rørelser paa samme Omraader, og de faa Tusinde der bosatte Europæere udgøre ikke et tilstrækkelig stort Samfund til at skabe andre Berøringspunkter end de kommercielle.

Blandt de 40 Millioner Japanesere er der vel en langt større Interesse og Sympati for den europæiske Aandsudvikling end i Kina, og deres ivrige Bestræbelser for at tilegne sig en europæisk Civilisation og Samfundsordning have ganske vist skabt en Del fælles Interesser ud over de kommercielle, men de have dog endnu ikke bredt sig saa stærkt i de store Lag af Befolkningen, at der til dem vil kunne knyttes Haabet om, at betydelige Reduktioner i Telegramtaksterne for de interesserede Administrationer ville blive opvejede ved en blot nogenlunde tilsvarende Forøgelse i Trafikken. Desuagtet er det en glædelig Kendsgerning, at Japans Telegrafsamkvem med Europa har været i jævn og stadig Stigen, medens Kinas har været stagnerende. Men selv

mellem de østasiatiske Nationer indbyrdes er der en saa stor Mangel paa fælles Interesser og aandelige Berøringer, og Handelen mellem Kina og Japan er forholdsvis saa ringe, da begge Lande eksportere de samme Produkter og importere de samme, navnlig industrielle, Frembringelser fra Europa og Amerika, at ogsaa Selskabets lokale Trafik i Østasien maa siges foreløbig at være lidet eller i hvert Fald kun meget langsomt udviklingsdygtig.

Som Slutning paa dette Afsnit vil det have sin Interesse med Tal at godtgøre den saare uheldige Indflydelse, som de idelige *Takstreduktioner*, den stigende Benyttelse af *Codesproget* og endelig *Sølvets dalende Værdi* i Forening udøve paa Selskabets Indtægter. Nedenstaaende Skema — der vil findes gengivet i den Beretning for Driftsaaret 1893, som blev aflagt til Generalforsamlingen d. 21de April 1894 — angiver Antallet af Telegrammer, der siden 1881 (det første Aar *efter* Ordtariffens Indførelse i Europa) hvert Aar er blevet befordret paa Selskabets Kabler i begge Verdensdele, samt den nøjagtige Portoindtægt, inklusive Subventioner, men med Fradrag af Agiotab, som Selskabet har oppebaaret for sit Arbejde:

	Telegramantal.	Portoindtægt. Kroner.	
1881.....	797,670	4,053,465. 33	
1882.....	884,410	4,146,891. 03	
1883.....	910,532	4,388,880. 75	Dublering af de østasiatiske Kabler.
1884.....	921,259	4,789,445. 36	
1885.....	937,561	4,720,673. 14	Telegrafkonferencen i Berlin.
1886.....	961,259	4,345,356. 68	
1887.....	1,065,538	4,514,094. 21	
1888.....	1,227,420	4,682,858. 15	
1889.....	1,265,996	4,820,917. 54	
1890.....	1,319,912	*5,056,409. 71	Telegrafkonferencen i Paris. Svensk-engelsk Kabelanlæg.
1891.....	1,405,315	*5,124,529. 52	Dansk-franske Kabeldublering.
1892.....	1,417,912	4,734,827. 69	
1893.....	1,531,271	4,960,674. 43	

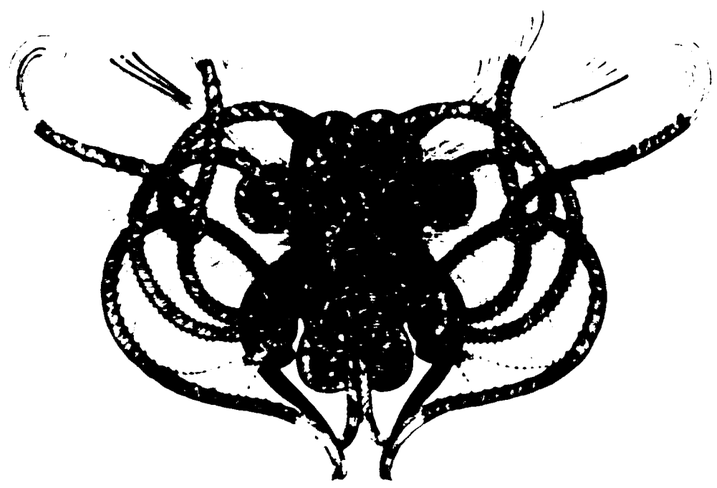
Det fremgaar heraf, at *Trafikken* paa Selskabets Linier — og altsaa ogsaa dets Arbejde — i de sidste 12 Aar er stegen meget stærkt. Om der end findes Aar, f. Eks. 1884—86 og 1892, i hvilke Stigningen har været forholdsvis ringe, saa viser ikke et eneste Aar Tilbagegang i *Telegramantallet*, og den samlede Periode viser en Fremgang i 1893 sammenlignet med 1881 af ikke mindre end 733,601 Telegrammer eller ca. 92 %. Dette beviser

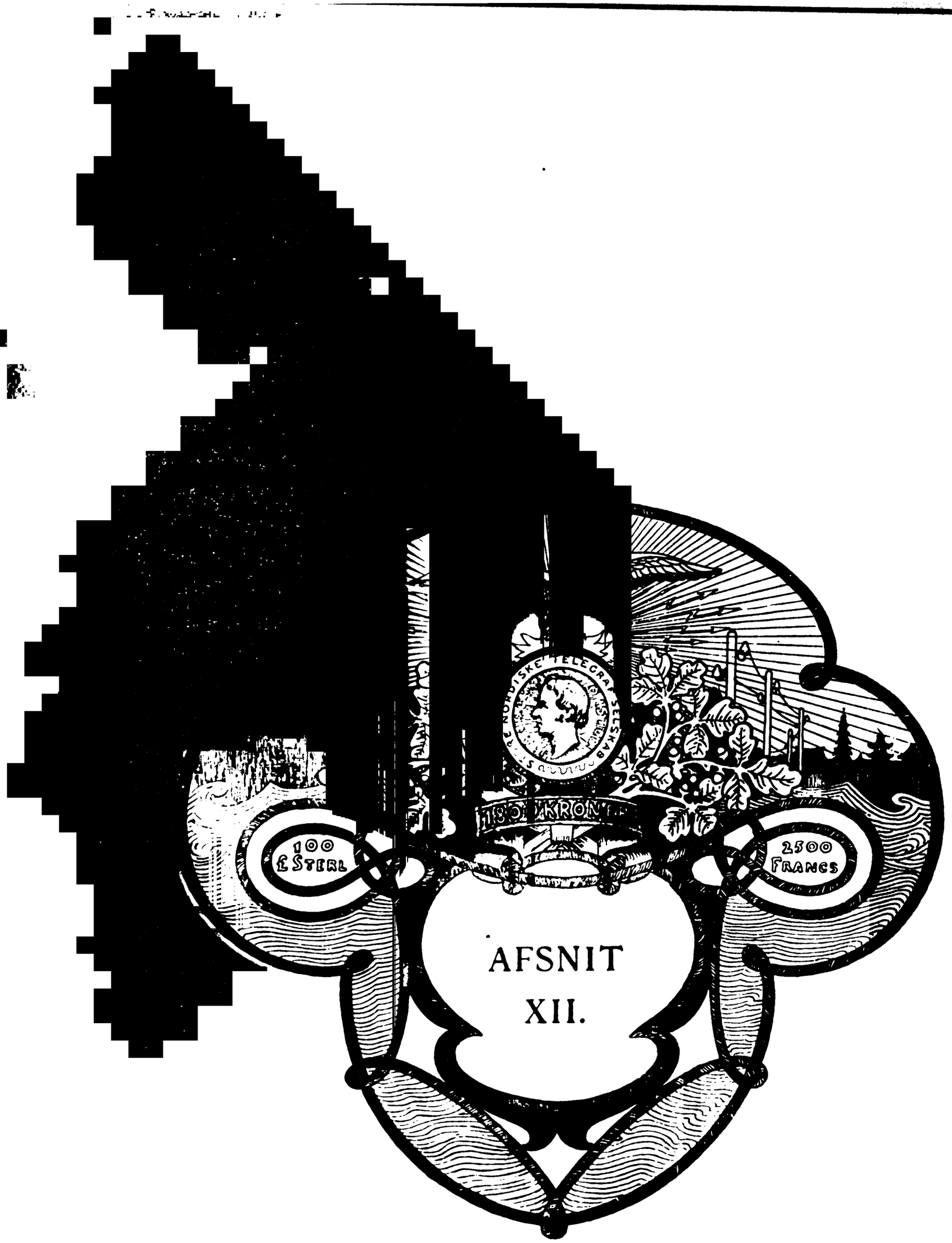
* Indtægtsstigningen i 1890 og 91 skyldes til Dels en midlertidig Bedring i Sølvkursen.

tilstrækkeligt, at der baade har været Liv i Verdensforretningerne og Aktivitet i Selskabet, saa meget mere som dette i denne Periode bl. a. har udført nye Kabelanlæg til en samlet Værdi af 9 à 10 Millioner Kroner for at kunne befordre den voksende Trafik paa tilfredsstillende Maade.

Men hvor forskelligt stiller Forholdet sig ikke, naar man kaster Blikket paa *Indtægtskolonnen.* Her bemærkes en rimelig Stigning *inden* Telegrafkonferencen i Berlin (1885), men Virkningen af de *der* gennemførte Takstreduktioner er et pludseligt og stærkt Fald i Indtægterne i 1886. Vel arbejde disse sig atter i Vejret i de nærmest paafølgende Aar, men kun for i 1892 paa ny at dale under Virkningen af Paris-Konferencens Takstreduktioner, og selv om Indtægterne i 1893 igen have begyndt at hæve sig, saa ere de i dette Aar kun 3½ % højere end 10 Aar forinden (i 1884), uagtet Telegramantallet (Arbejdet) i samme Tidsrum er steget med 610,012 eller ca. 66 %. Praktisk talt maa Indtægterne i Perioden 1884—93 siges at have været stagnerende trods Selskabets store Ofre af baade Arbejde og Kapital; thi udregner man den aarlige Gennemsnitsindtægt, vil man finde, at denne for alle ti Aar har været *lavere* end Indtægten i 1884.

Hvor store Sympatier man end kan have for Udviklingen af Telegrafvirksomheden, for Takstreduktioner, Lettelser for Publikum — kort sagt — for Fremskridt af enhver Art, saa vil vistnok enhver uhildet Læser indrømme, at Store Nordiske ikke frivillig har kunnet eller burdet gaa videre i disse Retninger, end de ovennævnte Resultater bevise, at det *er* gaaet.

AFSNIT XII.

XII.

FINANSIEL OVERSIGT.

Det oprindelige Store Nordiske Telegraf-Selskab blev stiftet med en *Aktiekapital*, der beløb sig til Kr. 7.200.000 (Lst. 400.000)
Kina og Japan Selskabets Kapital
udgjorde ..... » 10.800.000 (Lst. 600.000)
Tilsammen ..... Kr. 18.000.000 (Lst. 1.000.000)

Da Selskaberne i 1872 bleve sammensmeltede, ombyttedes de gamle Aktier med nye, og Kapitalen forøgedes med Kr. 9.000.000 (Lst. 500.000) i Aktier, hvoraf Halvdelen straks blev udstedt, dog saaledes at der faktisk ikke fandt nogen Indbetaling Sted for Kr. 1.800.000 (Lst. 100.000), fordi de til dette Beløb svarende Aktier medgik til at give Aktionærerne i det europæiske Foretagende 5 nye Aktier à Kr. 180 for hver 4 gamle Aktier af samme Beløb (jvf. Afsnit IV). Den anden Halvdel blev udstedt Aaret efter (den 1ste Juli 1873) og indbetaltes fuldt ud. Siden den Tid er Aktiekapitalen ikke yderligere bleven forøget og udgør altsaa Kr. 27.000.000 = Lst. 1.500.000 = Frcs. 37.500.000.

De nye Aktier bestode oprindelig af 14,000 Stkr. A Aktier à Kr. 1800 (Lst. 100) og 10,000 Stkr. B Aktier à Kr. 180 (Lst. 10) og bleve officielt noterede paa Børserne i Kjøbenhavn og London. I 1874 bleve de ligeledes admitterede til Notering paa Børsen i Paris, og da deres Indførelse paa det franske Marked gjorde en Forøgelse af B Aktiernes Antal ønskelig — i Frankrig ere de smaa Aktier mere efterspurgte end de store og opnaa ofte højere Priser — bleve efterhaanden en Del A Aktier inddragne og erstattede med B Aktier. Ligeledes viste det sig ønskeligt at forsyne Aktierne, der hidtil kun havde baaret dansk og engelsk Tekst, med fransk Tekst. Disse Omstændig-

heder i Forbindelse med, at de oprindelige Kuponsark vare opbrugte, foranledigede Selskabet til i første Halvaar 1884 atter at ombytte alle Aktierne med nye i følgende Forhold:

11.000 Stkr. A Aktier à Kr. 1800 (Lst. 100) (Frcs. 2500) = Kr. 19.800.000
40.000 Stkr. B Aktier à Kr. 180 (Lst. 10) (Frcs. 250) = Kr. 7.200.000

De ere forsynede med Tekst i alle tre Sprog og med 3 Kupons for hvert Aar: to halvaarlige Rentekupons à 2½ %, forfaldende 1ste Januar og 1ste Juli, og en Udbyttekupon, paa hvilken Ekstraudbyttet ud over de 5 % udbetales efter Generalforsamlingens Afholdelse i April.

De Kapitaler, som Selskabet *efter* 1873 har forbrugt til nye Anlæg, ere dels blevne tagne af Reservefondets Midler (f. Eks. til Dubleringen af de svensk-russiske Kabler i 1876—77, til Tripleringen af Kablerne mellem Newcastle og Gøteborg i 1890 og til Dubleringen af det dansk-franske Kabel i 1891), og dels ere de blevne forskaffede ved Udstedelsen af Obligationer i Selskabet (f. Eks. til Dubleringen i 1880 af Newcastle-Gøteborg Forbindelsen og til Dubleringen i 1883 af de østasiatiske Kabler mellem Wladiwostock, Nagasaki og Shanghai).

Selskabets *første Obligations-Emission* fandt Sted den 1ste Januar 1881 til et Beløb af Kr. 1.800.000 (Lst. 100.000). Disse Obligationer skulde forrentes med 5 % og amortiseres i højst 20 Aar. Emissionen blev overtagen af Privatbanken i Kjøbenhavn og C. I. Hambro & Søn i London. Ved Udbydningen, der begge Steder foregik den 7de December 1880, blev Beløbet straks langt overtegnet, og Obligationerne naaede snart en Kurs af 104. I de første syv Aar efter Emissionen amortiserede Selskabet aarlig Kr. 90.000 (Lst. 5000) af Laanet; derefter forøgede det Amortisationen saa stærkt, at Gælden var udslukt den 1ste Januar 1891, altsaa i Halvdelen af den stipulerede Tid.

Selskabets *anden Obligations-Emission* fandt Sted den 1ste Marts 1883 til et Beløb af Kr. 5.400.000 (Lst. 300.000) og overtoges ligeledes af Privatbanken og C. I. Hambro & Søn. Disse Obligationer, der have Tekst i alle tre Sprog, forrentes ogsaa med 5 % (med Kupons per 1ste Marts og 1ste September) og skulle amortiseres i højst 30 Aar. Amortisationen er foregaaet regelmæssigt med Kr. 180.000 (Lst. 10.000) om Aaret og kan ifølge Emissionsbestemmelserne ikke forøges før 1898. Disse Obligationer naaede hurtigt en Kurs af 106.

Senere har Selskabet ikke stiftet noget Laan, saaledes at dets *Obligationsgæld* ved Udgangen af 1893 altsaa indskrænkede sig til den resterende Del af 1883 Laanet, Kr. 3.600.000 (Lst. 200.000) (Frcs. 5.000.000).

I vedføjede Skema (pag. 220—21) er fremstillet en summarisk Oversigt for hvert Aar fra 1869 til 1893 over Selskabets Kapitalforhold, dets Indtægter og Udgifter, Nettoudbyttets Fordeling, Anlægenes og Ejendelenes bog-

førte Værdi samt Reservefondets Størrelse og det aarlige Udbytte — Alt uddraget af Selskabets officielle Regnskabsaflæggelser. Til den rette Forstaaelse af disse Data bør Skemaet dog ledsages med følgende Bemærkninger:

Der er i Selskabets Regnskabsaflæggelser, for at lette Sammenligningen mellem de ordinære Driftsudgifter Aar for Aar, gennemført det Princip, at alle *ekstraordinære* Udlæg, der ikke høre hjemme under de normale Driftsudgifter, og som heller ikke belastes Anlægskontoen, saasom: Anskaffelse af Reservekabler, Hovedreparationer eller Ombygninger af Kabeldamperne og Selskabets Bygninger, mindre Nyanlæg, Afskrivninger etc. etc., belastes *Reserve- og Fornyelsesfondet*, som er bestemt hertil, og under hvilket man altsaa i Skemaet vil finde saadanne Omkostninger afskrevne som »Ekstraordinære Udgifter«. Endvidere bør bemærkes, at ihvorvel Skemaets *Nettoindtægt* Aar for Aar stemmer nøjagtigt med Selskabets officielle Regnskaber, saa stemme dets Driftsindtægter og ordinære Udgifter ikke altid med disse. Dette er udelukkende begrundet i, at Selskabet i en Række Aar *dels* opførte de meget betydelige Agiotab som en Driftsudgift i Stedet for som i senere Aar at fradrage dem paa Indtægtssiden af Regnskabet, og *dels* paa Udgiftssiden af dette formindskede Kabeldampernes Udgifter med de Indtægter, som de havde haft ved Arbejde for fremmede Administrationer o. lign. Den i senere Aar gennemførte, mere korrekte Regnskabsaflæggelse er der i Skemaet givet tilbagevirkende Kraft for de tidligere Aar, for at Sammenligninger ikke skulle gøres under falske Forudsætninger; men det gentages — at denne Afvigelse fra Selskabets officielle Regnskaber selvfølgelig kun er en Posteringssag, hvad noksom fremgaar af, at Nettoindtægten hvert Aar stemmer med Regnskabernes.

Iøvrigt forklarer Skemaet sig selv, og det er maaske overflødigt at gøre opmærksom paa, at det først var i 1874, at Selskabet arbejdede med den fulde og senere uforandrede Aktiekapital, Kr. 27.000.000. Det havde i hint Aar en Bruttoindtægt af Kr. 3.218.095,16 og en Nettoindtægt af Kr. 2.137.099,19. I 1884, efter at de to Obligations-Emissioner til et samlet Beløb af Kr. 7.200.000 havde fundet Sted, udgjorde de samme Indtægter henholdsvis Kr. 5.257.982,63 og Kr. 3.966.483,91. Nettoindtægten var altsaa i de 9 Aar stegen med ca. 85 %, hvorimod Selskabet ogsaa havde faaet den forøgede Byrde af Obligationsgældens Forrentning og Amortisation. Men hermed maa dets Indtægter ogsaa siges paa det Nærmeste at have naaet deres Kulminationspunkt; thi om end Nettoindtægten i de fleste af de paafølgende Aar stiger højere end i 1884, saa forsvinder denne Stigning, naar man samtidig tager Hensyn til de *ekstraordinære Udgifter*, der, skøndt de afholdes af Reservefondet, dog ligefuldt ere en direkte Udgiftsbyrde for Selskabet.

Særlig Opmærksomhed fortjener *Reservefondets* Regnskab. I de første Aar af Selskabets Virksomhed, hvor Indtægterne navnlig for de østasiatiske

Aar	KAPITALFORHOLD.		DRIFTEN.				Til Fordeling		
	Aktie-kapital	Obligations-gæld	Drifts-indtægter	Ordinære Drifts-udgifter	Netto Indtægt	Overført fra forrige Aar		Rente & Amortisation af Obligationer	Rente & Ekstraudbytte af Aktier
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1869 fra 1/6	7.200.000	—	281.170.98	19 812.35	261.358.63	—	261.358.63	—	233.333.34
1870	7.200.000	—	870.640.20	149.587.35	721.052.85	1 889.44	722.942.29	—	640.000.00
1871	7.200.000	—	928.155.58	206.056.70	722.098.88	—	722 098.88	—	640 000.00
1872	22.500.000	—	1.841.737.54	591.648.68	1.250.088.86	—	1.250.088.86	—	1.125.000.00
1873 til 1/7	22.500.000	—	2.472.522.60	832.357.68	1.640.164.92	—	1.640.164.92	—	1.462.500.00
1873 fra 1/7	27.000.000								1.890.000.00
1874	27.000.000	—	3.218.095.16	1.080.995.97	2.137.099.19	—	2.137.099.19	—	1.500.000.00
1875	27.000.000	—	2.854.989.45	1.156.601.54	1.698.387.91	—	1.698.387.91	—	1.725.000.00
1876	27.000 000	—	3.722.434.68	1.172.053.16	2.550.381.12	10.215.19	2.560.596.31	—	1.725.000.00
1877	27.000.000	—	3.633.608.07	1.074 556.16	2.559.051.71	349.365.54	2.908 417.25	—	1.725.000.00
1878	27 000.000	—	3.478 344.56	996.914.52	2.481.430.04	346.987.49	2.828 417.53	—	1.725.000.00
1879	27.000.000	—	3.549.955.62	963.597.51	2.586.358.11	267.066.85	2.853 424.96	—	2.025.000.00
1880	27.000.000	1.800.000	4.216.191.15	1.046.583.32	3.169.607.83	292.362.62	3 461.970.45	—	2.025.000.00
1881	27.000.000	1.710.000	4.497.990.44	1.292 094.15	3.205.896.29	400.504.45	3.606.400.74	180.000.00	2.175.000.00
1882	27 000.000	1.620.000	4.564.645.42	1.223.119.76	3.341.525.66	354.400.74	3.695.926.40	175.500.00	2.175.000.00
1883	27.000 000	6.930 000	5.007.106.47	1.295.934.19	3.711.172.28	298.426.40	4.009.598.68	306.000.00	2.175.000.00
1884	27 000.000	6.660.000	5 257.982.63	1.291.498.72	3 966.483.91	461.598.68	4.428.082.59	612.000.00	2.175.000.00
1885	27.000.000	6.390.000	5.079.833.46	1.261.821.87	3.818.011.59	564.082.59	4.382.094.18	598.500.00	2.025.000.00
1886	27.000.000	6.120 000	4 927.579.04	1.203.622.27	3.723.956.77	531.594.18	4.255.550.95	585.000.00	2.025.000.00
1887	27.000.000	5.850.000	5 088.710.76	1.229.180.94	3.859.529.82	568.550.95	4.428.080.77	571.500.00	2.025.000.00
1888	27.000.000	5.220.000	5.265.792.14	1.256.146.42	4.009.646.12	754.580.77	4.764 226.89	918.000.00	2.025.000.00
1889	27 000.000	4.590.000	5.424.096.24	1.338.821.86	4.085.274.38	744.226.89	4.829.501.27	886.500.00	2.325.000.00
1890	27.000.000	4.140.000	5.669.758.48	1.365.867.41	4.303.891.05	841.001.27	5.144.892.32	675.000.00	2.325.000.00
1891	27.000.000	3.960.000	5.733.763.01	1.306.095.79	4.427.667.24	867.892.32	5.295.559.56	382.500.00	2.325.000.00
1892	27.000.000	3.780.000	5.424.958.61	1.338.513.31	4.086.445.30	1.011.059.16	5.097.504.86	373.500.00	2.325.000.00
1893	27 000.000	3.600.000	5 531.542.74	1.400.269.72	4 131.273.02	822.004.86	4.953.277.88	364.500.00	
	—	—	98.541.605.45	26.093.751.77	72 447.853.68	—	81 935.664.47	6.628.500.00	44.540 833.34

		FORDELINGEN.				ANLÆG OG RESERVEFOND.					
	Rente & Ekstraudbytte af Aktier	Be-styrelsens Tantième	Reserve Fondet	Pensions Fondet	Overført til næste Aar	*Summa*	Anlæg og Ejendele bogførte for	Reserve Fondet efter Aarets Tilskud	Herfra Ekstra-ordinære Udgifter	Reserve Fondet d. 31 Decbr.	Heraf anbragt i Værdipapirer	*Udbytte pr. Aktie à Kr. 180*
	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr. o/o
	233.333,14	—	26.135,85	—	1.889,44	*261.358,63*	7.200.000,00	26.135,85	—	26.135,85	—	*5,83* — *6,48*
	640.000,00	9.000,00	73.942,29	—	—	*722.942,29*	7.200.000,00	100.078,14	—	100.078,14	—	*16,00* — *8,89*
	640 000,00	9.000,00	73.098,88	—	—	*722.098,88*	7.200.000,00	173.177,02	—	173.177,02	—	*16,00* — *8,89*
	1.125.000,00	—	125.088,86	—	—	*1 250.088,86*	23.887.583,18	298.265,88	43.745,33	254.520,55	—	*9,00* — *5*
	1.462.500,00	11.840,00	165.824,92	—	—	*1.640.164,92*	28.197.913,87	420.345,47	—	420.345,47	—	*10,50* — *5,83*
	1.890.000,00	27.000,00	218.064,69	2.034,50	—	*2.137.099,19*	28.219.578,10	638.410,16	61.471,41	576.938,75	—	*12,60* — *7*
	1.500.000,00	8.927,45	169.838,79	9 406,48	10.215,19	*1.698.387,91*	28.253.024,10	746.777,54	50.000,00	696.777,54	—	*10,00* — *5,16*
	1.725.000,00	27.000,00	450.000,00	9.230,97	349.365,54	*2.560.596,51*	28.537.423,12	1.146.777,54	156.709,90	990.067,64	—	*11,50* — *6,39*
	1.725.000,00	27.000,00	800.000,00	9.429,76	346.987,49	*2.908 417,25*	28.560.834,24	1.790.067,64	250.294,84	1.539.772,80	—	*11,50* — *6,39*
	1.725.000,00	27.000,00	800.000,00	9.350,68	267.066,85	*2.828.417,53*	28.560.834,24	2.339.772,80	683.778,92	1.655.993,88	568.378,00	*11,50* — *6,39*
	1.725.000,00	27.000,00	800.000,00	9.062,14	292.362,62	*2.853 424,96*	28.560.834,24	2.455.993,88	208.339,49	2.247.654,39	899.128,00	*11,50* — *6,39*
	2.025.000,00	27.000,00	1.000.000,00	9.466,00	400.504,45	*3.461.970,45*	30.353.283,16	3.247.654,39	320.292,90	2.927.361,49	2.053.178,00	*13,50* — *7,50*
20	2.025.000,00	27.000,00	1.000.000,00	20.000,00	354.400,74	*3.606.400,74*	30.353.283,16	3.927.361,49	144.636,44	3.782.725,05	2.743.179,03	*13,50* — *7,50*
20	2.175.000,00	27.000,00	1.000.000,00	20.000,00	298.426,40	*3.695.926,40*	31.115.939,56	4.782.725,05	53.836,57	4.728.888,48	3.232.349,03	*14,50* — *8*
20	2.175.000,00	27.000,00	1.000.000,00	40.000,00	461.598,68	*4 009.598,68*	36.298.690,36	5.728.888,48	67.001,68	5.661.886,80	4.112.001,75	*14,50* — *8*
20	2.175 000,00	27.000,00	1.000.000,00	50.000,00	564.082,59	*4.428.082,59*	36.558.428,99	6.661.886,80	26.433,66	6.635.453,14	4 614.501,75	*14,50* — *8*
10	2.175.000,00	27.000,00	1.000.000,00	50.000,00	531.594,18	*4.382.094,18*	36.558 428,99	7.635.453,14	121.387,20	7.514.065,94	5.568.641,75	*14,50* — *8*
10	2.025.000,00	27.000,00	1.000.000,00	50.000,00	568.550,95	*4 255.550,95*	36.558.428,99	8.514.065,94	48.549,60	8.465.516,34	6.694.501,64	*13,50* — *7,50*
0	2.025.000,00	27 000,00	1.000.000,00	50.000,00	754.580,77	*4.428.080,77*	36.558.428,99	9 465.516,34	59.762,13	9.405.754,21	8.049.725,62	*13,50* — *7,50*
0	2.025.000,00	27.000,00	1.000.000,00	50.000,00	744.226,89	*4 764 226,89*	36.558.428,99	10.405.754,21	77.496,49	10.328.257,72	8.719.653,12	*13,50* — *7,50*
0	2.025.000,00	27.000,00	1.000.000,00	50.000,00	841.001,27	*4.829 501,27*	36.869.567,88	11.328 257,72	204.975,61	11.123.282,09	9.501.081,12	*13,50* — *7,50*
0	2.325.000,00	27.000,00	1.200.000,00	50.000,00	867.892,12	*5.144 892,12*	38.430.969,47	12.323.282,09	105.721,61	12.217.560,48	9.412.369,59	*15,50* — *8,60*
0	2.325 000,00	27.000,00	1.500.000,00	50.000,00	1.011.059,16	*5.295.559,16*	39.935.928,48	13.717.560,48	305.539,82	13.412.020,66	9.374.397,09	*15,50* — *8,60*
0	2.325.000,00	27.000,00	1.500.000,00	50.000,00	822.004,86	*5.097.504,86*	39.997.652,01	14 912.020,66	398.125,27	14.513.895,39	9.999.421,31	*15,50* — *8,60*
0	2.325.000,00	27.000,00	1.500.000,00	50.000,00	686.777,88	*4.953.277,88*	40.044.650,81	16.013.895,39	480.465,88	15.533.429,51	10.796.998,81	*15,50* — *8,60*
0	44.540 833,14	551.767,45	19.401.994,28	637.980,71	10.174 588,67	*81.935.664,47*	—	—	3.868.564,77	—	—	*326,93* — *184,60*

Anlægs. Vedkommende fløde sparsomt, kunde der ikke være Tale om at henlægge mere end det strengt statutmæssige Bidrag til Reservefondet, navnlig da der maatte gøres Noget for at tilfredsstille Aktionærernes Utaalmodighed efter større Udbytte end de 5 % Rente. Men saa snart Forholdene tillode det, blev der med fast Vilje taget fat paa Skabelsen af et stærkt og effektivt Reservefond. I 1876 kunde der for første Gang henlægges mere end det statutmæssige Minimum, og snart steg Henlæggelsen til en Million, i de sidste Aar endog til 1½ Million Kroner om Aaret. Af disse Henlæggelser ere dog atter, som nys nævnt, Selskabets ekstraordinære Udgifter blevne afholdte, men uagtet disse ved Udgangen af 1893 havde formindsket Reservefondet med et samlet Beløb af Kr. 3.868.564,77, udgjorde dette dog ved samme Tidspunkt Kr. 15.533.429,51, hvoraf Kr. 4.736.430,68 indestaa i Selskabets Anlæg, Bygninger m. m., medens Kr. 10.796.998,83 ere anbragte i solide Værdipapirer, der i 1893 gave en aarlig Renteindtægt af henved Kr. 400.000.

De betydelige Henlæggelser til Reservefondet ere ikke velsete af adskillige Aktionærer, og da navnlig ikke af de franske, der saa væsentligt have bidraget til at drive Aktiernes Kurs i Vejret, og som derfor hellere saa Henlæggelserne fordelte i Skikkelse af Udbytte. De maa imidlertid betragtes som nødvendige, dersom Selskabet ligesom hidtil skal kunne være i Stand til, uden at svække sig for meget og uden at beskære Aktionærernes Udbytte for føleligt, at følge nogenlunde med Tidens idelige og stigende Fordringer om Takstreduktioner og Lettelser for det korresponderende Publikum, — og dette er en Pligt for et Foretagende, der efterhaanden har naaet en saa begunstiget og anset Stilling som Store Nordiske. Desuden have Aktionærerne i den bestandig stigende baade Markedsværdi og reelle Værdi, som deres Aktier have opnaaet ved Bestyrelsens fremsynede Finanspolitik, erholdt fuld Erstatning for, hvad der saaledes er holdt tilbage ved Fordelingen af Udbyttet. Fra Pari-Kurs er *Aktiernes Markedsværdi* stegen til over det Dobbelte og var ved Slutningen af 1893 i Kjøbenhavn ca. Kr. 370 per Aktie paa Kr. 180; i Februar 1894 naaede den i Paris endog op til Frcs. 600 eller ca. Kr. 430.

I Mellemtiden har Kursen ganske vist undergaaet meget store Svingninger, saaledes som det fremgaar af omstaaende Skema (pag. 224), der angiver Noteringen i hvert Aars Januar og Juli Maaned efter Rentekuponernes Udbetaling. Navnlig i Begyndelsen, da en betydelig Del af Aktierne var paa danske Hænder, og Kursen dikteredes af Kjøbenhavns meget sensible Børs, kunde den blotte Efterretning om et Kabels Afbrydelse, om en Revolte i Japan eller lignende næsten fremkalde Panik og paa en eneste Dag foraarsage Svingninger paa 20—30 Kroner og mere. Selskabets Aktier vare den Gang det fornemste Spekulationsobjekt paa Børsen i Kjøbenhavn — ligesom Dampskibsaktier have været det senere — og de Priser, hvortil de omsattes, havde Intet at gøre

med Aktiernes virkelige Værdi, med Foretagendets Drift, dets Chancer eller dets Risikoer. Dette Forhold forandredes først i 1878 ved følgende Omstændigheder:

I 1876—77 kom *Privatbanken* i Kjøbenhavn gennem sine Forretninger i Besiddelse af et meget betydeligt Parti Telegrafaktier, som den ikke kunde realisere uden at trykke Kursen i Kjøbenhavn, der endnu den Gang dikterede Kursen i London, paa en ganske urimelig Maade. Aktierne omsattes allerede til en saa lav Pris som Kr. 120 à 130 per Aktie paa Kr. 180, takket være den Mistillid, som en utilbørlig Spekulation i dem havde fremkaldt. Etatsraad TIETGEN benyttede da, i sin Egenskab af ledende Direktør i Privatbanken, denne Lejlighed til paa en eklatant Maade at aabne det franske Marked for Aktierne. Flere Forsøg i saa Henseende vare allerede tidligere gjorte, men de vare strandede paa tilfældige Omstændigheder og paa manglende Interesse i Frankrig. Nu indgik imidlertid Privatbanken en Ordning med et fransk Bankinstitut, der overtog det hele Parti Aktier til en højere Kurs, end de vilde kunne sælges til i Kjøbenhavn eller London, og som saaledes blev interesseret i at afsætte dem til endnu højere Kurser. Denne Operation, der selvfølgelig var Telegrafselskabet aldeles uvedkommende, foregik i 1878 og lettede øjeblikkeligt det danske Marked for et meget betydeligt Antal Aktier. Flere fulgte snart efter, da den voksende Tillid og Yndest, som Selskabet vandt i Frankrig, bragte Prisen paa dem til at stige saa rask i Paris, at de danske og mange engelske Aktionærer lode sig forlede til at sælge ud, saaledes at største Delen af Aktiekapitalen nu befinder sig paa franske Hænder, og Kursen dikteres af Børsen i Paris. *Der* har man ganske vist forstaaet at vurdere Selskabets Virksomhed og Soliditet paa en meget smigrende Maade ved den baade stadige og jævne Stigen, som senere har fundet Sted i Prisen paa Aktierne, men samtidig maa det højlig beklages, at man i Danmark ikke har forstaaet at holde bedre paa disse. Den aarlige Nettoindtægt af *ca. 4 Millioner Kroner*, som Selskabet drager ind i Landet, vilde nemlig kunne have en overordentlig Betydning for det danske Pengemarked, dersom hele Beløbet kunde tilbageholdes her; thi paa en forholdsvis ringe Del nær, der skyldes det danske Publikums Telegrafering, hidrører det store Indtægtsbeløb fra Udlandets Benyttelse af Selskabets Ledninger. Det er altsaa fremmede Penge, der drages ind i Landet, og ikke, som ved de fleste andre danske Aktieforetagender, simpelthen danske Penge, der kun skifte Haand.

Medens Selskabets *Indtægter* saaledes i Skikkelse af Aktieudbytte for en stor Del atter gaa tilbage til Udlandet, der har ydet dem, har Bestyrelsen dog den Tilfredsstillelse, at en ikke ringe Del af dets Drifts*udgifter* kommer Landet og Landets Børn til Gode. Ihvorvel dets Stationer alle ere i Udlandet, har det dog sin Centraladministration, sit mekaniske Værksted og sin ene Kabeldamper i Danmark, hvorhos den største Del af Staben i Udlandet er dansk.

KURS-LISTE*

(Noteringerne angive den officielle Markedsværdi for Aktier paa Kr. 180, henholdsvis Lst. 10 eller Frcs. 250, efter de halvaarlige Rente-Udbetalinger.)

	Det Dansk-Norsk-Engelske Telegraf-Selskab.
	Kjøbenhavn
	Kr.
Januar 1869	230
Juli —	306

	Det Store Nordiske Telegraf-Selskab.			*Det Store Nordiske Kina & Japan Extension Telegraf-Selskab.*		
	Kjøben-havn	London		Kjøben-havn	London	
	Kr.	Lst.		Kr.	Lst.	
Januar 1870	204	11 3/4		—	—	—
Juli —	205	11 3/4		—	—	—
Januar 1871	209	11 1/2		April 1871	180	8 7/8
Juli —	266	14 3/4		Juli —	214	11 5/8
Januar 1872	274	15 1/4		Januar 1872	222	12

Det Store Nordiske Telegraf-Selskab.

	Kjøben-havn	London	Paris		Kjøben-havn	London	Paris
	Kr.	Lst.	Frcs.		Kr.	Lst.	Frcs.
Juli 1872	205	11 1/2	—	Juli 1883	229	12 3/4	322
Januar 1873	204	11 1/4	—	Januar 1884	238	13	336
Juli —	183	10	—	Juli —	247	13 3/4	351
Januar 1874	179	9 3/4	—	Januar 1885	264	14 1/2	380
Juli —	185	10 1/4	260	Juli —	256	14 1/2	366
Januar 1875	201	11 1/4	275	Januar 1886	261	14 1/2	370
Juli —	174	10	250	Juli —	220	12 1/4	309
Januar 1876	156	8 1/4	—	Januar 1887	240	13 1/4	336
Juli —	144	8 3/4	—	Juli —	249	13 7/8	350
Januar 1877	135	7 1/2	—	Januar 1888	251	13 3/4	354
Juli —	132	7 1/2	220	Juli —	250	13 3/4	351
Januar 1878	127	7 1/8	—	Januar 1889	265	14 1/2	369
Juli —	152	8 5/8	220	Juli —	272	15 3/8	379
Januar 1879	141	7 7/8	200	Januar 1890	292	16	410
Juli —	152	8 3/8	214	Juli —	287	15 1/2	405
Januar 1880	160	8 3/4	201	Januar 1891	288	16	419
Juli —	174	9 5/8	244	Juli —	337	18 1/2	484
Januar 1881	197	11	279	Januar 1892	335	19 3/4	494
Juli —	250	14	363	Juli —	347	18 3/4	490
Januar 1882	218	12	307	Januar 1893	346	19 1/2	490
Juli —	228	12 3/4	316	Juli —	359	19 3/4	515
Januar 1883	218	12 1/4	310	Januar 1894	364	20 1/4	530

* Baseret paa Meddelelser fra Vekselmægler F. Lorck i Kjøbenhavn, *Stock-Exchange* i London og *Banque de Paris et des Pays-Bas* i Paris.

Hertil kommer, at over Halvdelen af Driftsudgifterne falder paa »Gager og Lønninger«, og at der ogsaa paa andre Udgiftskonti, f. Eks. »Kontorhold og Agenturer«, »Kabeldamperne«, »Instrument- og Batterisager« (hvori det mekaniske Værksted er indbefattet) etc. etc. er optaget betydelige Beløb, der medgaa til Lønninger af Danske i Indland og Udland.

Hvor stor en Indflydelse *Sølvets dalende Værdi* navnlig i de seneste Aar har haft paa Indtægterne, viser sig ved en Sammenligning af de Kurser, til hvilke Selskabet i Aarenes Løb har kunnet remittere den meksikanske Dollar (japanesiske Yen) — i hvilken Mønt alle dets Takster blive opkrævede i Østasien — til Europa. I de første Aar af Selskabets Virksomhed kunde Dollaren remitteres til en Kurs af Kr. 3,75, ja endog mere. Først i 1875 begyndte et Fald at gøre sig gældende, der i 1878 reducerede Kursen til Kr. 3,40 og foranledigede Selskabet til at opkræve Taksterne i Østasien med et 10 % højere Dollar-Beløb end tidligere. Indtil 1884 holdt Kursen sig derefter nogenlunde stabil, men gik Aaret efter ned til Kr. 3 og i 1886 samt efterfølgende Aar til Kr. 2,85. I 1890 bragte den amerikanske »Sherman Bill's« Vedtagelse den til at stige saa meget, at Selskabet i August s. A. kunde remittere Dollaren til en Pris af Kr. 3,50, men siden den Tid har Kursen været i stadig og trøstesløs Nedgang. I 1892 var Dollaren sunken til en Værdi af Kr. 2,50 i Europa, og i Begyndelsen af 1894 har Selskabet maattet remittere den til en Pris af Kr. 1,80. Den har altsaa i Løbet af 20 Aar tabt Halvdelen af sin Værdi. Hvad Selskabet har tabt og stadig taber ved denne Værdinedgang, kan man gøre sig en Forestilling om, naar det oplyses, at der i senere Aar gennemsnitlig er remitteret ca. 700.000 Dollars om Aaret til Europa, for hvilke Kursnedgangen altsaa repræsenterer et Beløb af over ½ Million Kroner. Vel har man fra Tid til anden søgt at bøde herpaa ved en moderat Forhøjelse af Taksternes Opkrævning i Dollars, og en saadan blev senest søgt gennemført i 1893. Men, som tidligere nævnt, er dette et Middel, som Selskabet kun nødigt og sent griber til, fordi Handelsstanden i Østasien, der er dets fornemste Klient, desværre paa saa mange andre Omraader lider under det samme Onde.

Efter i det Foregaaende at have dvælet ved de mindre lyse Sider af Regnskabsoversigten over de forløbne 24½ Aar, er det med udelt Tilfredsstillelse, at man kan uddrage følgende, næsten glimrende Resultater af dens Slutsummer; Selskabet har i Alt haft:

En Bruttoindtægt (Kol. 3) af		Kr. 98.541.605,45
De ordinære Driftsudgifter (Kol. 4) have været	Kr. 26.093.751,77	
De ekstraordinære Udgifter (Kol. 17)	— 3.868.564,77	
		— 29.962.316,54
Virkelig Nettoindtægt		Kr. 68.579.288,91

Hvilken er bleven anvendt som følger:

Forrentning og Amortisation af Obligationsgæld (Kol. 8).....	Kr.	6.628.500,00
Rente og Udbytte af Aktiekapitalen (Kol. 9)	—	44.540.833,34
Reserve- og Fornyelsesfondet ÷ Afskrivninger (Kol. 18)	—	15.533.429,51
Pensions- og Understøttelsesfondet (Kol. 12).....	—	637.980,73
Bestyrelsens Tantième (Kol. 10)	—	551.767,45
Overført til Driftsaaret 1894 (Kol. 13).....	—	686.777,88
	Kr.	68.579.288,91

Ved Udgangen af 1893 vare Selskabets Anlæg og Ejendele bogførte til en Værdi af (Kol. 15) ..... Kr. 40.044.650,81
Det effektive Reservefond (Kol. 19) beløb sig til..... — 10.796.998,83

Kr. 50.841.649,64

Samtidig skyldte Selskabet:

Aktiekapitalen (Kol. 1).....	Kr.	27.000.000,00
Resterende Obligationsgæld (Kol. 2).....	—	3.600.000,00
	Kr.	30.600.000,00

Dets regnskabsmæssige Overskud udgjorde altsaa..... Kr. 20.241.649,64

Naar hertil føjes, at det gennemsnitlige aarlige Udbytte (Kol. 20) har været næsten 7½ %, og at Aktierne have naaet mere end det Dobbelte af deres nominelle Værdi, have i hvert Fald d'Hrr. Aktionærer god Grund til at være tilfredse med de første 24½ Aar af Selskabets Virksomhed.

AFSNIT XIII.

XIII.

KABLERNES SAMMENSÆTNING, DERES TILSYN OG VEDLIGEHOLDELSE.

Stableringen af en *overjordisk* Telegrafforbindelse ved Ophængning af en Jern- eller Kobbertraad var i den elektriske Telegrafs første Tider en forholdsvis simpel Sag, idet man kunde udnytte Luftens isolerende Egenskaber og kun ved hvert Ophængnings- eller Støttepunkt behøvede at anvende et isolerende Legeme af Porcelæn, Fajance, Glas el. lign. for at sikre sig den fornødne Isolation af Ledningen. Anderledes stillede det sig, da der blev Spørgsmaal om Forbindelse imellem Punkter, adskilte ved Have, Havarme eller større Floder, hvor Ledningen maatte føres *igennem Vandet,* og hvor den derfor ikke blot maatte overtrækkes med et isolerende Materiale for at hindre Elektricitetens Afledning til Omgivelserne, men ogsaa forsynes med en stærk Beklædning af Hamp og Jerntraade for at blive i Stand til at modstaa ydre Paavirkninger, saasom Ujævnheder paa Bunden, Gnidning mod Klipper og Sten, Fiskeredskaber, Skibsankere m. m. Paa Teknikkens nuværende Standpunkt er et undersøisk Telegrafkabel sammensat paa følgende Maade:

Ledningstraaden (Konduktoren) bestaar som Regel af 7 sammensnoede *Kobbertraade*, indeholdende 97—99 % rent Kobber og beklædte med flere koncentriske Lag *Guttaperka* eller *Kautsjuk* (India Rubber) som Isolationsmateriale. Leder og Isolator danne tilsammen den saakaldte *Core,* og det er dennes Sværhed og Forholdet imellem Ledningstraadens og Isolationslagets Dimensioner, der for en given Længde Kabel betinge dettes større eller mindre Arbejdsevne. De længste Kabler ere saaledes forsynede med de

sværeste Corer, men da Arbejdsevnen er omvendt proportional med Længdens Kvadrat, bliver Arbejdshastigheden (*Speed*'en) desuagtet kun 20 à 25 Ord per Minut paa meget lange Kabler, f. Eks. de transatlantiske.

Corens Dimensioner betegnes konventionelt med 2 Tal i Brøkform, af hvilke Tælleren repræsenterer Kobberledningens og Nævneren Isolationsmaterialets Vægt i engelske Pund per engl. Sømil; eksempelvis kan anføres, at de sværeste endnu fabrikerede *Kabelcorer* bestaa af 400 Pd. Kobber og 400 Pd. Guttaperka ($^{400}/_{400}$), de letteste henholdsvis af 90 og 130 eller 107 og 140 Pd. per engl. Sømil.

Beklædningen af Coren sker ved Omlægning af et passende Kvantum løsspundet, garvet Jute-Garn, der danner et blødt Underlag, en Slags Pude, for den herefter følgende Jerntraadsbeklædning — *Armaturen*. Denne bestaar af galvaniserede *Jern-* eller *Staaltraade*, omlagte spiralformigt uden paa Jute-Beklædningen; Traadenes Antal og Tykkelse bestemme Kablets Styrke og Sværhed og derved dets Anvendelighed som *Hovedkabel*, der bruges paa større Dybder, *Mellem-* eller *Kystkabel*, der bruges nærmere Land. Uden om Armaturen følge flere Lag *Compound* (Asfalt, Tjære og Silicat) og *tjærede Traade* (Jute), der gøre Kablet bøjeligere og lettere at haandtere og desuden afgive en udmærket Beskyttelse for Jerntraadene og i væsentlig Grad hindre Fiskeredskaber etc. i at trænge ind imellem dem.

Jerntraadenes Tykkelse (Diameter) angives efter det i Jern- og Metalindustrien gængse Birmingham-Traadmaal (*Birmingham Wire Gauge* — »B. W. G«) samt i engelske Tommer. Birmingham-Traadmaalets Nummere gaa fra Nr. 0000 (ca. 0.5 Tomme i Diameter) til Nr. 36 (0.004 Tomme); Kablernes Vægt angives i *Tons* per engl. Sømil (saasom 2 Tons, 3 Tons, 8 Tons Kabel etc.)

Hosstaaende Tegning (Fig. 1) viser et Stykke Kabel (2 Tons Kabel) i ubetydeligt formindsket Størrelse, hvis enkelte Lag ere blottede for at anskueliggøre Kablets Bygning; *a* er Konduktoren, *b* Guttaperkalagene, *c* et Lag Jute-Garn, *d* Jerntraadene, *e* et Lag Compound, *f* et Lag tjæret Jute-Garn, *g* et Lag Compound, *h* et Lag tjæret Jute-Garn, *i* yderste Compoundlag. Fig. 2 fremstiller samme Kabel i Tværsnit.

Det er dog kun Skridt for Skridt, at Kabelkonstruktionen er naaet til denne Fuldkommenhed, og vi skulle derfor i Korthed gøre Rede for de vigtigste submarine Foretagender, der have bidraget til det opnaaede Resultat.

Den første undersøiske Telegrafledning udlagdes mellem *Dover* og *Calais* i 1850. Den bestod af en *ubeskyttet* Guttaperka-Core, som var dannet af en Kobbertraad Nr. 14 B. W. G., bedækket med et $^1/_2$ Tomme tykt Lag Guttaperka. Udlægningen foregik den 28de August 1850, og for hver 50 à 100 Favne befæstedes et Stykke Bly til Coren for at faa denne til at synke til Bunds og ligge roligt; men allerede Dagen efter glippede Forbindelsen,

idet Coren under Bølgeslagets Paavirkning blev slidt igennem paa Havbunden.

Det følgende Aar, 1851, fabrikeredes til Udlægning samme-steds en stærk og solid Ledning, hvis Konstruktion beret-tigede den til at faa Navn af et *Kabel*. Dette indeholdt 4 Ledningstraade (Corer), hver bestaaende af een Kobbertraad Nr. 16 B.W.G., isoleret med 2 Lag Guttaperka af $^1/_4$ Tommes Tykkelse. De 4 Corer vare snoede om en tjæret Hampe-line, et saakaldet »Hjerte«, og beklædte med et Lag af samme Materiale, og som Yderklædning tjente en spiralformigt snoet Armatur af 10 galvaniserede Jerntraade, hver med en Dia-meter af $^1/_4$ Tomme, saa at det Hele lignede en svær Jern-trosse. Dette Kabels Længde var 25 engl. Sømile med en Vægt af ca. 7 Tons per Mil; det aabnedes for Trafikken den 17de Oktober 1851 og har fungeret indtil dette Øjeblik, fraset lejlighedsvise Brud, der ere blevne reparerede ved Indsplids-ning af nyt Kabel.

Med den spiralformigt snoede *Jerntraadsbeklædning* om den hampeklædte *Core* var den Type funden, som lige indtil Nu-tiden skulde tjene som Model for alle Kabler udlagte paa for-holdsvis ringe Dybde. Den heldigt etablerede Dover-Calais Forbindelse gav Stødet til andre lignende Anlæg, og i de nærmest følgende Aar forbandtes *England* med *Irland*, *Belgien*, *Holland* og *Tyskland*, *Danmark* med *Sverige* og *de danske Øer* indbyrdes ved Hjælp af Telegrafkabler.

I 1857—1858 gjordes det første Forsøg paa at nedlægge *et Kabel over Atlanterhavet*. *Dybsø-Kablets* Bygning var følgende: Coren bestod af 7 sammensnoede Kobbertraade (Nr. 22 B.W.G.), der vejede 107 Pd. per engl. Sømil og vare beklædte med 3 Lag Guttaperka med en Vægt af 261 Pd. per engl. Sømil. Uden om Guttaperkaen fulgte et Lag tjærede Hampetraade, og disse omsluttedes endelig af 18 smaa Jerntraadstove, hvert bestaaende af 7 sammensnoede Jerntraade Nr. 22. Den totale Vægt var 1 Ton per engl. Sømil med en Brudstyrke af $3^1/_4$ Tons. Udlægningen blev heldigt fuldført den 5te August 1858; men allerede den 3die September s. A. ophørte Forbindelsen, ved at Isolationen svigtede, nærmest fordi Coren indeholdt Fabrikationsfejl, som ikke opdagedes før under Udlægningen, og som hurtigt aabnede sig under Paavirkning af den stærke elektriske

Fig. 1.

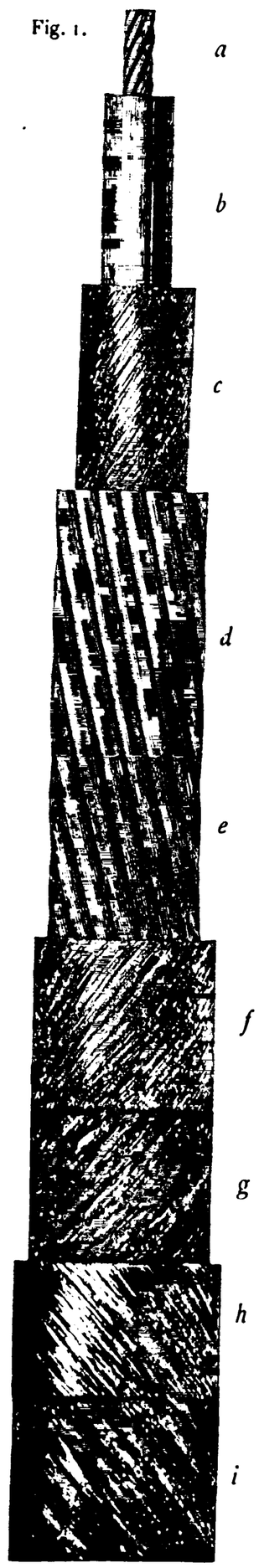
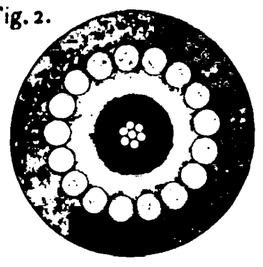

Fig. 2.

Strøm, der maatte benyttes ved Telegraferingen. Armaturens Konstruktion var ikke stærk nok til, at man kunde tænke paa at løfte og optage Kablet, og ethvert Reparationsforsøg maatte derfor opgives. Ved dette resultatløse Foretagende gik Lst. 400.000 tabt.

I 1859—60 udførtes med Subventionshjælp af den engelske Regering det næste større Kabelanlæg, der bestod af flere Sektioner, imellem *Suez, Aden* og *Kurrachee* (Indien). En Længde af 3499 engl. Sømile Kabel med en Guttaperka-Core $^{180}/_{212}$, beskyttet af 18 lette Jerntraade og med en Totalvægt af 1 Ton per engl. Sømil, fabrikeredes og udlagdes af Messrs. Newall & Co., Newcastle og Gateshead, men *kom aldrig i arbejdsdygtig Stand,* idet hver enkelt Sektion afbrødes nogle Uger efter Udlægningen. Denne udførtes nemlig skødesløst og uden Hensyn til, at der under Udlægningen maa gives saa rigeligt Kabel, at dette paa Havbunden kan følge alle Terrainets Ujævnheder Det Overskud af Kabel (»*slack*«), som nu i Almindelighed paaregnes ved større Kabeludlægninger paa dybt Vand, er ikke mindre end ca. 10 % af den geografiske Afstand. Kablet kom derfor til at hænge udspændt mellem Bundens Ujævnheder, fra Koralrev til Koralrev, og desuden var Coren bleven udsat for Ophedning og Guttaperka-Isolationslaget derved beskadiget. Ved dette mislykkede Forsøg tabtes Lst. 800.000.

I 1861 udførtes *Malta-Alexandria* Anlæget via Benghazi og Tripolis (1535 engl. Sømile) af Messrs. Glass & Elliot (senere »Telegraph Construction and Maintenance Co.«). Coren var Guttaperka $^{392}/_{392}$, Armaturen 18 Nr. 13 B. W. G. Traade og Kablets Vægt 2 Tons per engl. Sømil. Alt gik godt ved denne Lejlighed, Arbejdet udførtes med stor Omhu, og for første Gang anvendtes der variable Modstande ved de elektriske Maalinger (*Tester*) af Kablet.

I 1863 fabrikeredes flere Kabler til den *Persiske Havbugt* for derigennem at forbinde de tyrkiske Linier, der endte i Fao, og de persiske, der endte i Bushire, med Kurrachee i Indien. Denne Route blev af den indiske Regering valgt som Forbindelse med Moderlandet, efter at det ovennævnte Røde-Havs-Anlæg var mislykket. Kablerne vare 1450 engl. Sømile lange med en Vægt af 4½ Tons per engl. Sømil og havde følgende Bygning: Coren, Guttaperka $^{225}/_{275}$, fabrikeredes af »The Gutta Percha Company« i London, og Kobberets Renhed naaede 89.14 %. (Ved tidligere Kabler var der ikke lagt nogen Vægt herpaa, og Kobberets Renhed havde i mange Tilfælde ikke været højere end ca. 40 %). Corens Omspinding, Armaturens Omlægning m. m. udførtes af Mr. W. T. Henley, Woolwich, ved at Coren først klædtes med et Lag fugtig Hamp, dernæst omsnoedes med 12 galvaniserede Jerntraade Nr. 6 B. W. G., og endelig fulgte 2 Lag tjæret Hamp og Compound (Bright & Clark's Compound). *Transporten* rundt om det Gode

Haabs Forbjerg besørgedes af 5 store Sejlskibe, assisterede af et Dampskib, og Kablet holdtes til Stadighed under Vand i vandtætte Beholdere (»Tanks«). *Udlægningen* i 1864 skete i 4 Sektioner mellem Fao, Bushire, Mussendom, Gwadur og Kurrachee og lykkedes fuldstændigt, ligesom hele dette Anlæg overhovedet blev en Sukces og gjorde Ingeniøren, Sir Charles Bright, megen Ære.

Med dette Anlæg kan det siges, at Teknikken vedrørende Fabrikationen og Udlægningen af undersøiske Telegrafkabler havde naaet en saadan Udvikling, at Intet mere beroede paa Tilfældigheder. I Virkeligheden ere ingen væsentlige Forbedringer indførte siden den Tid, og det er upaatvivleligt, at det heldige Udfald af denne Ekspedition gav en kraftig Impuls til de transatlantiske Telegrafforetagender og bidrog til, at den nødvendige Kapital hertil kort efter atter kom til Stede.

Det *transatlantiske Kabel af 1865* erholdt følgende Bygning: Core, Guttaperka $^{300}/_{400}$, med en syvsnoet Kobberledning omgiven med 8 Lag Chatterton's Compound og Guttaperka. Coren var beklædt med Hamp, og denne atter med 10 Staaltraade Nr. 13, hver især omgiven af et Lag tjæret Hamp, hvorved Vægtfylden formindskedes og Staaltraadene bevaredes imod Rust. Kablets Vægt i Luften var 1.75 Tons per engl. Sømil d. e. $^3/_4$ Ton mere end 1858 Kablets, medens Vægten i Vand var 14 Centner eller kun 1 Centner mere end sidstnævntes. Brudstyrken var $7^1/_2$ Tons (1858 Kablets $3^1/_4$ Tons), og herved var Udsigten til at kunne løfte og eventuelt reparere Kablet i Tilfælde af Brud bleven væsentligt bedre end for 1858 Kablets Vedkommende.

Til Udlægningen anvendtes for første Gang Kæmpeskibet »*Great Eastern*«, som kunde tage hele Kablet i een Ladning. Omendskønt der ikke sparedes nogen Anstrengelse eller Udgift for at sikre sig et heldigt Udfald af Ekspeditionen, indtraf der dog Uheld gentagne Gange, indtil Kablet endelig den 2den August 1865 gik itu og mistedes paa en Dybde af 2200 Favne Vand, efter at 1186 engl. Sømile vare udlagte fra Valentia (Irland). Efter flere frugtesløse Forsøg paa at løfte Kablet til Overfladen, og efter at al ombordværende Trosse og Kæde derved var mistet, var Aarstiden saa langt fremskreden, at videre Forsøg maatte opsættes indtil det følgende Aar. Imidlertid tvivlede Ingen mere om, at det efter de nu indvundne Erfaringer vilde lykkes at tilvejebringe Forbindelsen over Atlanterhavet, og der dannedes da ogsaa straks et nyt Selskab: »The Anglo American Telegraph Company« med det Formaal at rejse ny Kapital og, i Forbindelse med det gamle Selskab »The Atlantic Telegraph Company«, føre Projektet til Ende.

Næste Aar, 1866, forlod »Great Eastern« igen England med ca. 2000 engl. Sømile Kabel. Dettes Konstruktion var identisk med 1865 Kablets paa det nær, at de 10 Staaltraade, som omsluttede den hampeklædte Core, vare

galvaniserede og hver forsynet med en Omspinding af hvidt, *utjæret* Manila-Hamp, hvilken Foranstaltning reducerede Vægten med 5 Centner, d. e. til 1.5 Ton per engl. Sømil. Efter en fuldstændig heldig Udlægning den 27de Juli 1866 landedes Kablet i Heart's Content Bay, Newfoundland. Den 8de September s. A. lykkedes det ogsaa at opfiske og genoprette Forbindelsen paa 1865 Kablet, og siden den Tid har den telegrafiske Forbindelse mellem de to Verdensdele ikke været afbrudt. Problemet at udlægge og vedligeholde Oceankabler havde fundet sin Løsning, og med den for hver Dag voksende Tillid dannedes flere store Telegrafselskaber, og vigtige Anlæg udførtes i de nærmest herpaa følgende Aar.

Som det fremgaar af Ovenstaaende, var der indtil 1866 ikke blevet anvendt noget andet Isolationsmateriale for undersøiske Kabler end *Gutta-perka,* et Plantestof (Saften af Træet »Isonandra Gutta«), der i 1843 for første Gang bragtes fra Malacca til Europa af den engelske Læge Dr. Montgomerie, og som paa Grund af sine plastiske Egenskaber, høje Isolationsevne og Uopløselighed i Vand meget snart fandt udstrakt Benyttelse i Telegrafiens Tjeneste. Fabrikationen frembød imidlertid i lang Tid Vanskeligheder, idet man manglede passende Maskiner og Erfaring vedrørende selve Materialets Behandling, og først med Fabrikationen af Coren for den Persiske Havbugts Kabler i 1863 syntes det eksperimentale Stadium tilbagelagt og fuldstændig Sikkerhed i Kobberledningens Isolering omsider opnaaet. Samtidig hermed var man ogsaa kommen saa vidt, at man kunde undersøge hvert enkelt Corestykke elektrisk og gennem rationelle Maalinger konstatere sammes Tilstand, udtrykt i den af »The British Association« i 1861 og nærmest derpaa følgende Aar fastsatte absolute Enhed for Modstand (»B. A. Unit«), der blev Grundlaget for den senere paa forskellige internationale elektriske Kongresser vedtagne Enhed, den saakaldte »*Ohm*«.

Langt tidligere end Guttaperka havde man imidlertid kendt et andet Plantestof, nemlig *Kautsjuk* (Saften af Træet »Siphonia Elastica« og »Siphonia Brasiliensis«, som vokser i den tropiske Del af Syd-Amerika), der syntes meget godt skikket til Isolering af Ledninger, og som ogsaa i 1850—1852 forsøgsvis anvendtes i England for kortere underjordiske Linier. Det var dog først efter 1860—61, da Mr. William Hooper patenterede sin paa en særegen Maade tilberedte Kautsjuk-Core og etablerede en Fabrik i Mitcham (nær London), at Opmærksomheden for Alvor henledtedes paa dette Materiale. Den af den engelske Regering i 1861 nedsatte Kommission: »The Submarine Cable Committee« (denne Kommission undersøgte hele Spørgsmaalet om submarin Telegrafi, afgav Rapport om Grunden til, at Røde Havs Kablet 1859—60 gik tabt, samt fremkom med Forslag om, hvad der fremtidig kunde gøres for at sikre nye Anlæg), udtalte sig fordel-

agtigt om Materialet og hævdede Kautsjukens Fortrin over Guttaperkaen af følgende Grunde:

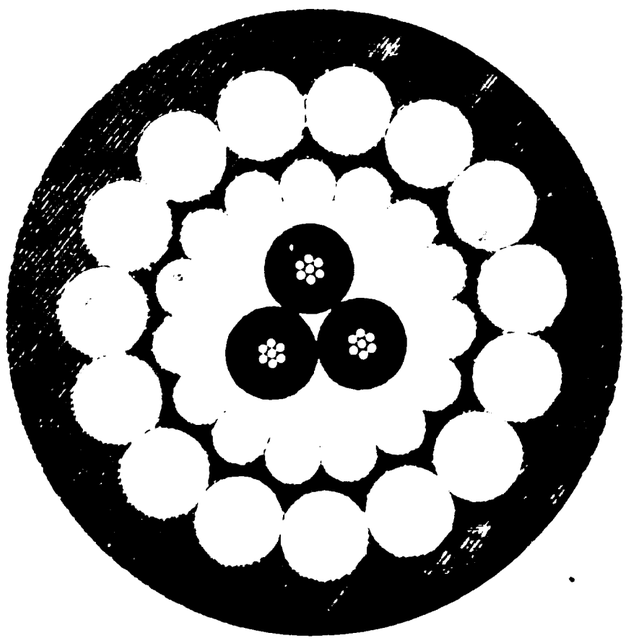
1. Kautsjuk modstaar langt bedre end Guttaperka Varmens Paavirkning og holder sig bedre i Luften og Lyset.
2. Kautsjuk har en ca. 20 Gange højere specifik Isolationsevne end Guttaperka.
3. Kautsjuk har ca. 25 % lavere specifik Ladningsevne end Guttaperka.

Overhovedet udviklede der sig paa den Tid (1863) en vis Uvilje imod Guttaperka, væsentlig fordi ca. 8600 engl. Sømile Kabel med Guttaperka-Core var gaaet tabt (af 11634 udlagte engl. Sømile, vare kun 3000 engl. Sømile i arbejdsdygtig Stand), hvilket for en stor Del skyldtes Svagheder i selve Guttaperka-Isolationslaget. Desuagtet lykkedes det dog ikke Hooper at sikre sig nogen Kontrakt for sin Kautsjuk-Core før i 1865, da han leverede ca. 50 engl. Sømile til Flodovergange i Indien, og først i 1867 nedlagdes det første Søkabel, der var forsynet med denne Core, over Palk Strædet (imellem Indien og Ceylon). Det var forbeholdt det Store Nordiske Telegraf-Selskab at blive den egentlige Banebryder for dette Materiales Anvendelse til større undersøiske Telegrafanlæg, idet alle Selskabets første Kabler i Europa, naar undtages Hirtshals-Arendal og Bornholm-Libau Kablerne, bleve forsynede med Kautsjuk-Core, hvilket ogsaa var Tilfældet med dets i 1870—71 udlagte østasiatiske Kabler. Denne Core gav da heller ikke Anledning til nogen Anke for de europæiske Kablers Vedkommende; hvad derimod de østasiatiske Kabler angaar, viste den sig, — som man vil have set i Afsnit III — mindre paalidelig, og da andre Telegrafselskaber samtidig gjorde lignende uheldige Erfaringer (navnlig »Western and Brazilian Telegraph Company«, der i 1873 udførte et stort Anlæg med Kautsjuk-Kabler langs Syd-Amerikas Østkyst) indtraadte der snart en Reaktion til Fordel for Guttaperka.

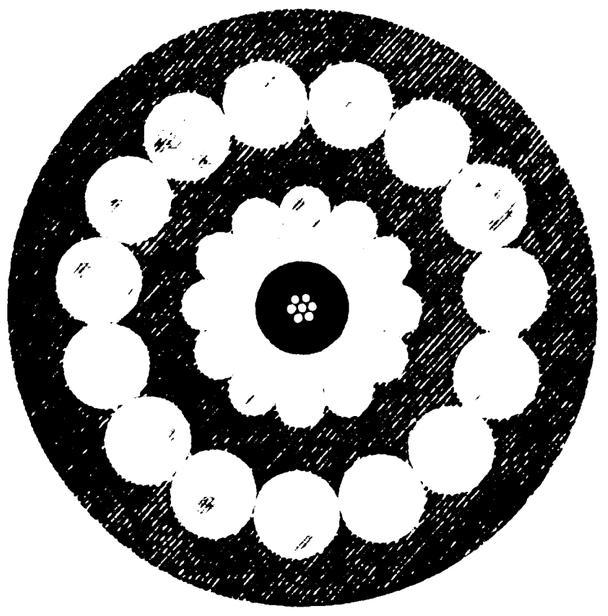
Grunden til dette Omslag maa vel til Dels søges i forskellige ydre Forhold, f. Eks. Hooper's Fallit og Dannelsen af en meget stærk Kombination af Guttaperka-Fabrikanter, men dog ogsaa i den Omstændighed, at den oprindelig fortrinlige Hooper's Core synes at være bleven efterfulgt af mindre gode Fabrikata, hvis høje Isolationsevne gradvis tabte sig. Ogsaa Materialets lovpriste Evne til fortrinsvis at kunne taale Varmen etc. viste sig mere eller mindre illusorisk. Desuden havde man, samtidig med at Kautsjuk-Coren begyndte at faa Indpas, overvundet enhver Vanskelighed ved Guttaperka-Fabrikationen. I 1870 viste Mr. Willoughby Smith, at Ladningsevnen af Guttaperka ved en særlig Proces kunde reduceres saa meget, at den i saa Henseende ikke længere stod tilbage for Kautsjuk, og senere er det lykkedes end yderligere at formindske Guttaperkaens Ladning, saa at den nu endog er lavere end Kautsjukens. Isolationen af Guttaperka holder sig ogsaa meget konstant eller

stiger med Alderen og under Tryk, og ovennævnte tyve Gange højere specifike Isolationsmodstand af Kautsjuken er i Virkeligheden uden praktisk Betydning.

Alt dette, i Forbindelse med at der ikke længere eksisterede nogen erfaren og vel organiseret Kautsjuk-Core Fabrik, bevirkede da ogsaa, at det Store Nordiske Telegraf-Selskab i 1873 slog ind paa Guttaperka som Isolationsmateriale for de nye, i Løbet af dette Aar udførte Nordsø-Anlæg (ɔ: imellem Calais og Fanø og imellem Newbiggin og Hirtshals, i Alt ca. 900 engl. Sømile) — kun leveredes der 35 engl. Sømile Kabel, indeholdende 2 Kautsjuk-Corer, til Skagen-Marstrand Forbindelsen — og ved alle de senere store Anlæg baade i Europa og Østasien har Selskabet udelukkende holdt sig til Gutta-

3-coret Woosung-Gutzlaff Flodkabel (17 Tons).

Svært Kystkabel (14 Tons).

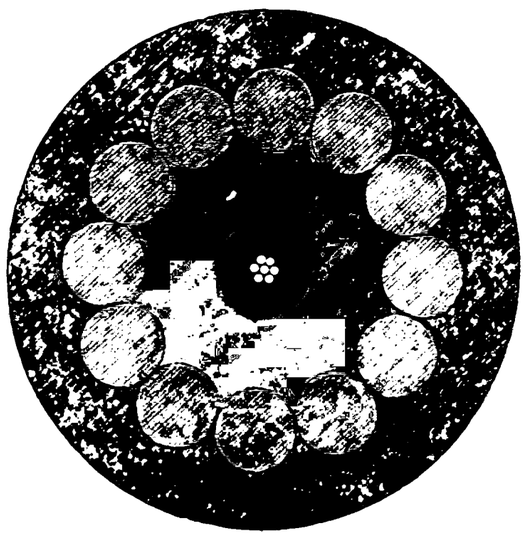
perka-Core efter Willoughby Smith's forbedrede System. Dog har det i Forbindelse hermed Interesse at fremhæve, at den til Selskabets Kabler i Europa og Østasien (1868—1872) benyttede Hooper's Kautsjuk-Core i alle Henseender har svaret til Øjemedet og holdt, hvad den lovede, naar undtages de første Genvordigheder i Østasien; endnu i dette Øjeblik er den fuldstændig sund i elektrisk Henseende.

Paa denne og næste Side findes Afbildninger i naturlig Størrelse af nogle af Selskabets vigtigste Kabeltyper i Tværsnit, ligesom omstaaende Skema (pag. 238—39) giver en detailleret Oversigt over Kablernes Længde og Sammensætning, Tiden for deres Udlægning og Aabning for Korrespondancen samt det Antal Gange, hvert enkelt har været afbrudt, tilligemed de vigtigste Aarsager til Afbrydelserne.

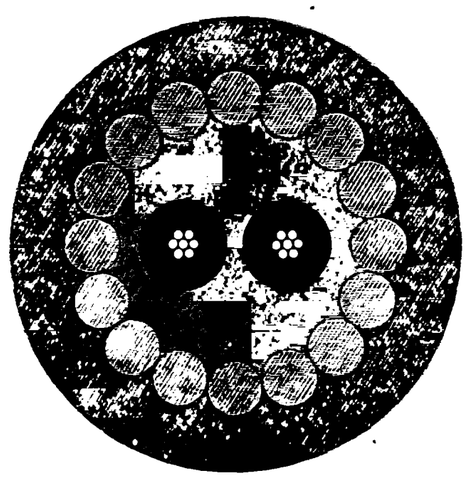
Det vil bemærkes, at de nyere Anlæg gennemgaaende ere stærkere og solidere end de ældre. Særligt gælder dette for Nordsøkablerne, nemlig Newbiggin-Arendal-Marstrand af 1880, Newbiggin-Marstrand af 1890 og Calais-Fanø Dubleringskablet af 1891, af hvilke de to førstnævnte bestaa af et

20—30 engl. Sømile langt 10 Tons Kystkabel paa engelsk Side og derpaa af 5 Tons Kabel indtil det dybe Vand under den norske Kyst, det sidstnævnte af 7½ Tons Kabel tværs over Nordsøen, en Førlighed, der stiger til 10 Tons per engl. Sømil ved den franske Kyst. Coren i det franske Dubleringskabel er ogsaa ualmindelig svær — $^{300}/_{250}$ — hvilket sikrer en høj Arbejdsevne og muliggør direkte Korrespondance imellem Fredericia og Paris.

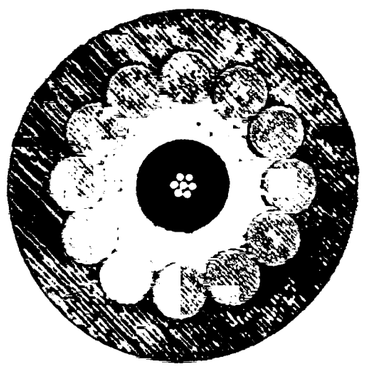
Af Kabler, som efterhaanden ere blevne forstærkede ved Indsplidsning af svære Typer, bør nævnes Calais-Fanø Kablet af 1873. Dette bestod hoved-

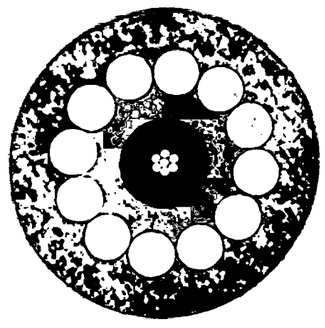
Almindeligt Kystkabel (10 Tons).

2-coret Amoy Kabel (7 Tons).

Svært Hovedkabel i Europa (5 Tons).

Almindeligt Hovedkabel i Europa (3⅛ Tons).

Almindeligt Hovedkabel i Østasien (2 Tons).

sagelig af en 3 Tons og en 6 Tons Type, der idelig afbrødes og molesteredes af de Hundreder, for ikke at sige Tusinder, af engelske, franske, belgiske og hollandske Fiskerfartøjer *(Trawlers)*, der først dreve Vaadfiskeri i Nordsøens sydlige Halvdel, men som efterhaanden have udvidet deres Virksomhed saaledes, at »Trawlfiskeriet« nu ikke blot udøves af Sejlkuttere, men af hele Flaader af Dampskibe, særligt byggede for denne Idræt, og som i de senere Aar gennempløje hele Nordsøen fra Nord til Syd og fra Vest til Øst (jfr. Afsnit V). Først efter at Selskabet havde erstattet en stor Del af det oprindelige, lettere Kabel med 14—16 Tons (dobbeltomspundet), lykkedes det at tilvejebringe en nogenlunde varig Forbindelse imellem Frankrig og Danmark, der end

IMELLEM		Kablet udlagt Aar	Aabnet for Korresp.	Længde i engl. Sømile 31/12 1893	Antal Corer	KABELTYPE — ARMATURENS BYGNING — Kystkabel: Vægt pr. engl. Sømil i Tons	Kystkabel: Armatur B. W. G.	Hovedkabel: Vægt pr. engl. Sømil i Tons	Hovedkabel: Armatur B. W. G.
Peterhead	—Egersund .	1869	19/8	269	1	8	10 galv. Jerntraade Nr. 1	3	12 galv. Jerntraade Nr
Newbiggin	—Arendal..	1880	28/9	424	1	14 og 10	12 Nr. 8 / 14 - 1 og 12 Nr. 1	5 og 3	12 Nr. 6 og 12 Nr.
Arendal	—Marstrand	1880	28/9	98	1	10	12 Nr. 1	3	12 Nr. 8
Newbiggin	—Marstrand.	1890	21/11	509	1	15 og 10	12 Nr. 8 / 14 - 1 og 12 Nr. 1	5, 3 og 2	12 Nr. 6, 12 Nr. 8 o 17 Nr. 13
Newbiggin	—Hirtshals..	1873	11/9	423	1	8	10 Nr. 1	3	12 Nr. 8
Newbiggin	—Søndervig.	1868	21/9	343	1	7	9 Nr. 1	3	12 Nr. 8
Oye	—Fano	1873	1/8	387	1	16 og 8	12 Nr. 00 / 12 - 8 og 10 Nr. 1	6 og 3	10 Nr. 3 og 12 Nr.
Oye	—Fano	1891	2/8	369	1	10	12 Nr. 1	8	12 Nr. 3
Arendal	—Hirtshals..	1867	1/7	68	1	7	9 Nr. 1	3	9 Nr. 6
Skagen	—Marstrand.	1873	11/9	34	2	7	12 Nr. 3	5	16 Nr. 8
Møen	—Bornholm .	1868	1/1 1869	78	2	8	10 Nr. 1	4	16 Nr. 8
Bornholm	—Libau	1869	5/6	226	1	8	10 Nr. 1	4	10 Nr. 6
Grisslehamn	—Nystad ...	1869	1/11	97	1	8	10 Nr. 1	3	12 Nr. 8
Grisslehamn	—Nystad ...	1883	17/9	104	1	10	18 Nr. 13 Staal / 15 Nr. 5 Jern	2	18 galv. Staal Nr. 13
Grisslehamn	—Aaland ...	1877	1/7	28	1	7	9 Nr. 1	2 og 3	18 Nr. 13 og 12 Nr.
Åland	—Nystad ...	1876	1/11	57	1	7	9 Nr. 1	3	12 Nr. 8
	Samlet Længde:			3514					

Wladiwostock	—Nagasaki..	1871	17/11	766	1	7	9 galv. Jerntraade Nr. 1	3 og 1 1/2	12 Nr. 8 og 17 Nr. 13
Wladiwostock	—Nagasaki..	1883	27/7	753	1	10	12 Nr. 1	2	17 galv. Staal Nr. 13
Fusan	—Tsushima .	1883	15/2 1884	53	1	10	18 Nr. 13 og 15 Nr. 5	2	18 - - Nr. 13
Nagasaki	—Gutzlaff...	1871	12/8	429	1	7	9 Nr. 1	3 og 1 1/2	12 Nr. 8 og 17 Nr. 13
Nagasaki	—Gutzlaff...	1883	13/8	417	1	10	12 Nr. 1	2	17 galv. Staal Nr. 13
Woosung	—Gutzlaff...	1871	12/8	59	1	10 og 7	10 Nr. 0 og 9 Nr. 1	—	—
Woosung	—Gutzlaff...	1883	21/9	58	3	17	15 Nr. 6 / 15 Nr. 1	—	—
Gutzlaff	—Amoy	1871	18/4	591	1 og 2	6 og 7	16 Nr. 6 (Tocoret) og 9 Nr. 1	3 og 1 1/2	12 Nr. 8 og 17 Nr. 13
Amoy	—Hongkong	1871	18/4	325	1 og 2	6 og 7	16 Nr. 6 (Tocoret) og 9 Nr. 1	3 og 1 1/2	12 Nr. 8 og 17 Nr. 13
Hongkong	—Kowloon..	1889	Januar	2	2	6	16 Nr. 6	—	—
Hongkong	—Kowloon..	1891	21/9	1	1	9	12 Nr. 1	—	—
	Samlet Længde:			3454					

ABLERNE I EUROPA.

TYPE	CORENS BYGNING		Antal Gange afbrudt	AARSAGEN TIL AFBRYDELSERNE						ANMÆRKNINGER
	u Kobber / u Gutta-perka	u Kobber / u Kaut-sjuk		Over-filing paa Sten eller Klippe	Anker eller Vold	Fiske-red-skaber	Rust	Fa-brika-tions Fejl	Ube-kendt Aarsag	
edkabel										
Armatur B. W. G.										
lv. Jerntraade Nr. 8	—	180/180	8	3	—	4	—	1	—	
Jr. 6 og 12 Nr. 8	180/200	—	1	—	—	1	—	—	—	Hovedkablet er 5 Tons i Nordsøen indtil 100 Favne Grænsen for Vanddybden under norske Kyst.
Jr. 8	180/200	—	0	—	—	—	—	—	—	
Jr. 6, 12 Nr. 8 og 7 Nr. 13	180/180	—	0	—	—	—	—	—	—	Hovedkablet er 5 Tons i Nordsøen indtil 100 Favne Grænsen for Vanddybden under norske Kyst.
r. 8	300/200	—	22	5	—	17	—	—	—	
r. 8	—	180/180	40	1	—	39	—	—	—	
r. 3 og 12 Nr. 8	200/200	—	28	—	5	23	—	—	—	Paa Strækningen fra 43 til 116 engl. Sømile fra Oye er Hovedkablet blevet forstærket ved Indsplidsning af 10 og 14 Tons Kabel.
r. 3	300/250	—	1	—	1	—	—	—	—	
r. 6	77/166	—	15	6	1	2	—	6	—	Hele Kablet efterhaanden fornyet.
r. 8	—	180/180	8	—	2	4	—	2	—	
r. 8	—	90/130	4	3	1	—	—	—	—	
r. 6	107/166	—	4	2	1	—	—	1	—	
r. 8	—	180/180	8	8	—	—	—	—	—	
lv. Staal Nr. 13	—	107/140	0	—	—	—	—	—	—	
r. 13 og 12 Nr. 8	dels G. P.	dels I. R.	3	3	—	—	—	—	—	
r. 8	dels G. P.	dels I. R.	10	10	—	—	—	—	—	

ABLERNE I ØSTASIEN.

. 8 og 17 Nr. 13	—	300/200	23	14	—	—	8	—	1	
lv. Staal Nr. 13	180/200	—	1	—	1	—	—	—	—	
Nr. 13	—	107/140	1	—	—	—	1	—	—	
. 8 og 17 Nr. 13	—	300/200	54	1	45	3	2	2	1	
v. Staal Nr. 13	180/200	—	17	—	17	—	—	—	—	
—	—	300/200	Mange	Forskellige Aarsager						
—	180/200	—	10	—	10	—	—	—	—	
8 og 17 Nr. 13	—	300/200	74	1	45	12	12	1	3	I det oprindelige Kabel (udlagt 1871) fra Gutzlaff til Hongkong indsplidsedes først i 1873 det tocorede 40 engl. Sømile lange Forbindelseskabel til Amoy. (Korresp. med Amoy aabnet 22 Februar 1873.)
8 og 17 Nr. 13	—	300/200	47	—	19	9	18	—	1	
—	—	300/200	Nogle	—	Nogle	—	—	—	—	
—	180/200	—	0	—	—	—	—	—	—	Længden for hver af Ledningerne i det tocorede Kabel ved Amoy indgaar heri (se ovenfor).

yderligere sikredes ved Lægningen af det ovenfor nævnte meget stærke Dubleringskabel i 1891. De øvrige Nordsøkabler af lettere Bygning (for største Delen 3½ Tons), af hvilke Newbiggin-Søndervig og Newbiggin-Hirtshals ere mest udsatte for Trawlfiskeriet, forstærkes ogsaa efterhaanden med 5 Tons Kabel og paa enkelte Steder med sværere Typer.

Foruden de af Fiskeredskaber og Ankere foraarsagede Beskadigelser er der ogsaa Forhold af rent fysisk Natur, saasom ujævn, klippefuld Bund i Forbindelse med Strømforholdene og Bølgeslaget, samt kemiske Kræfter, der virke ødelæggende eller opløsende paa Armaturen. Mudderbund med svovl- og jodholdige Forbindelser, ligesom Lokaliteter med et frodigt Dyre- og Planteliv, ere næsten altid skadelige for Jerntraadene, og saa snart disse miste deres Zinkovertræk (Galvanisering) paa enkelte Steder, begynder Rustdannelsen under Paavirkning af den i Vandet værende frie Ilt og Kulsyre, og Fortæringsprocessen gaar langsomt, men sikkert for sig. Paa jævn Sandbund, og naar et Kabel forøvrigt faar Lov til at ligge roligt og uforstyrret af Fiskeredskaber og Ankere, synes dets Levetid ubegrænset; i hvert Fald har man endnu ikke under saadanne gunstige ydre Betingelser kunnet spore nogen som helst Deteriorering hverken af Coren eller Armaturen. Kun i et eneste Tilfælde har Selskabet maattet skride til Fornyelser som Følge af Svagheder i selve Coren, der bevirkede, at denne efterhaanden gennemgaaende mistede sine isolerende Egenskaber. Dette enestaaende Eksempel har Hirtshals-Arendal Kablet afgivet, og dets Fornyelse er saa fuldstændigt gennemført, at der end ikke er en Stump tilbage af det oprindelige, i 1867 udlagte Kabel. Denne Core var fabrikeret i 1854 og stammede altsaa fra et Tidspunkt, da Core-Tilvirkningen endnu var i sin tidlige Barndom; dens svampede og porøse Tilstand vidnede noksom om, hvor mangelfuldt og ukyndigt Guttaperka Massen var bleven behandlet.

Oprindelig raadede Selskabet hverken i Europa eller i Østasien over sin egen Reparationsdamper. I Østasien fik det dog allerede i 1873 »*H. C. Ørsted*« til Disposition, medens det ved hver Afbrydelse i Europa maatte befragte et af »*Svitzers Bjergnings-Entreprises*« Skibe — som det forsynede med de nødvendige Kabelmaskinerier m. m. — eller ogsaa maatte man ty til fremmede, mest engelske Kabeldampere, hvis udenlandske og uinteresserede Besætninger ikke skænkede Arbejdet den fornødne Iver og Opmærksomhed, saa at Reparationerne hyppig trak i Langdrag. Først i 1881, da »H. C. Ørsted« returnerede fra Østasien efter at være blevet afløst af den nye Kabeldamper »*Store Nordiske*«, kom Vedligeholdelsesarbejderne ogsaa i Europa i regelmæssig og god Gænge. Med en fast og godt indarbejdet dansk Besætning, samt med Alt om Bord indrettet efter Behovet, foregaa Reparationerne nu saa hurtigt

og sikkert, som det overhovedet er muligt i hvert givet Tilfælde og under vort urolige og variable Vejrlig.

Begge *Kabeldamperne* ere byggede af »Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri«, »H. C. Ørsted« i 1872 og »Store Nordiske« i 1880. De ere særligt indrettede til Kabelreparationer og hver især forsynet med alle dertil nødvendige Installationer og Maskiner, saasom 3 »Tanks« til Henstuvning og Opbevaring af Kabel, et Kabelmaskineri med en Løfteevne af indtil 12 Tons, et Bovhjul med Tilbehør, et Dynamometer, ved hvilket Størrelsen af den Kraft, som hvert Øjeblik virker paa Kablet, kan aflæses, forskellige Kabel-Lederuller etc. etc. Endvidere findes der paa hvert Skib et rummeligt Aflukke midtskibs, det saakaldte *Test-Rum* (»Testing room«), med en fuldstændig Opstilling af elektriske Telegraf- og Maaleapparater. Det er herfra, at der under Reparationsarbejderne gennem Kablerne kommuniceres med Land og foretages de Maalinger og Undersøgelser, hvorefter Arbejdet ledes og Skibet dirigeres. Ligeledes ere begge Skibe forsynede med en lille elektrisk Lysinstallation (til 4 Buelamper), som tjener til at oplyse Dækket og Kabelbeholderne under Arbejdet samt til at kaste Lys ud over Søen for om Natten at opdage Telegrafbøjerne o. lign.

»H. C. Ørsted« underkastedes i 1882 en Hovedreparation, ved hvilken Lejlighed hele Agterskibet overbyggedes, Bakken udvidedes og væsentlige Ændringer af Kahyt og af Kamre foretoges.

»Store Nordiske« er som det nyere Skib udstyret med adskillige Forbedringer, idet enhver fra »H. C. Ørsted« indvunden Erfaring er bleven udnyttet; Skibet er helt overbygget med et Orkandæk, paa hvilket Kabelmaskinen og Dynamometret ere anbragte.

Kabelbeholdernes Størrelse i »H. C. Ørsted« ere henholdsvis for Fortank, Stortank og Agtertank 17′ × 6′, 23′ × 12′ og 19′ × 8′ og i »Store Nordiske« 23′ × 11′, 24½′ × 11′ og 20½′ × 8′ (de to Tal for hver Beholder repræsentere resp. Diameter og Højde). Fuldt ladet rummer »H. C. Ørsted« ca. 450 Tons, »Store Nordiske« ca. 560 Tons Kabel.

Forøvrigt fremgaa de 2 Skibes Dimensioner, Drægtighed, Hestekraft m. m. af nedenstaaende Oversigt:

	Længde	Bredde	Dybde	Nominel H. K.	Drægtighed i Tons		Fart i Knob
					Gross	Register	
»H. C. Ørsted«	178′	27′	15′	120	749	480	10½
»Store Nordiske«	200′	30′	15′	120	832	596	10

I Tidsrummet fra 1873 til 1881, da »H. C. Ørsted« returnerede til Europa, udførte den i Østasien i Alt 96 Kabelreparationer til Søs foruden en

Mængde Eftersyn af Flodkablerne imellem Woosung og Gutzlaff samt nogle Ekspeditioner for den japanesiske Regerings Regning, som ere omtalte i Afsnit VIII. Efter at være bleven afløst af »Store Nordiske« forlod »H. C. Ørsted« Shanghai den 11te August 1881, ført af Kaptajn G. ØRSTED, for fremtidig at fungere som Reparationsdamper for Selskabets europæiske Anlæg med Station ved Kjøbenhavn (Tuborg). Fra 1881 til 1894 har Skibet foretaget 163 Reparationer for Selskabet foruden forskellige Arbejder for andre Administrationer, som omtalt i Afsnit V.

Forinden »Store Nordiske« forlod Europa i Maj 1881, udførte Skibet 4 Reparationer. I Østasien har det indtil 1894 været benyttet til 189 Reparationer for Selskabet og 50 for Eastern Extension Telegraph Company samt til enkelte andre Foretagender, som ere nærmere omtalte under Afsnit VI. og VIII. Skibets Fører, Kaptajn EINAR SUENSON, har lige siden dets Bygning beklædt denne Post.

Til Brug for de med Kabeldampernes Reparationsarbejder forbundne Eftersyn og Vedligeholdelser maa Selskabet altid have et Oplag af *Reservekabel* disponibelt baade i Europa og i Østasien, og dette Kabel, som maa omfatte alle de vigtigste Typer, opbevares paa Depoter i lignende Beholdere som de, der findes om Bord i Kabeldamperne. Af saadanne Depoter, der ere beliggende paa Steder, fra hvilke Kablet let kan skydes ind og ud af Skibene, er der eet ved Tuborg Havn og eet ved Woosung i Kina.

Depotet ved Tuborg Havn omfatter et 4000 □ Alen stort Areal, som Selskabet har lejet af Tuborg Fabrikker, og hvorpaa der er opført en grundmuret Bygning og et Materielskur. Bygningen rummer 3 solide, i Cement murede Kabelbeholdere, hver med en Diameter paa 20 Fod og en Højde af 10 Fod, og desuden er der indrettet et Par Værelser, der tjene til Kontor- og Test-Lokaler. Mindst een Gang om Maaneden undersøges samtlige Reservekabler elektrisk, og Vandet i Beholderne fornyes med passende Mellemrum. Tilsynet føres af en Underingeniør, assisteret af en Elektriker.

Hver Gang Skibet indkommer til Depotet, losses alt overflødigt eller gammelt, optaget Kabel — ved Toldvæsenets Imødekommenhed ligger alt Kablet paa Transit — medens der samtidig sørges for, at der altid findes en passende Beholdning om Bord af de forskellige Typer, som benyttes til Reparationerne. Besætningen beskæftiges forøvrigt med Sammensplidsning, Eftersyn og Sortering af det hjembragte Kabel. Er dette stærkt medtaget og ikke egnet til paa ny at udlægges, kasseres og opslaas det; saafremt Coren er sund, lægges den til Side og sendes senere til Fabrikkerne i London, hvor den igen omspindes med Jute og Jerntraad for derefter atter at gøre Tjeneste som Reservekabel. Viser den sig derimod ubrugelig hertil, afhændes den paa bedste Maade tilligemed Jerntraadene.

Store Partier af denne Jerntraad anvendes ikke alene til Brug ved Indhegninger o. lign., men ogsaa til deraf at forfærdige Jernkæder til Spiltove, Tøjr o. a. m. for Kreaturer. En praktisk Svensker, Hr. C. W. Rentrop, har fundet paa denne Anvendelse af Jerntraaden, og da han i en Række af Aar har gjort gode Forretninger med Selskabet, vil der uden Tvivl i Staldene paa mange svenske Herre- og Bøndergaarde kunne genfindes Jerntraade fra dets Kabler saavel i Østasien som i Europa.

Foruden Kabel opbevares der paa Tuborg Depot ogsaa al Slags Skibs- og Kabelmateriel, saasom Tovværk, Maskinolie, Bøjer, Dræg, Kæder m. m., ligesom der er opstillet et Lokomobil, der afgiver den til Omskydning af Kabel fornødne Drivkraft. Et fuldstændigt Kabelmaskineri til Skibsbrug holdes endvidere altid i Beredskab, saa at det kan tjene som Reserve og straks sættes om Bord i et andet Skib, dersom et Uheld skulde tilstøde Kabeldamperen.

Kabeldepotet i Woosung, der allerede er omtalt i Afsnit III, er efterhaanden blevet udvidet, saa at det nu, foruden Selskabets egen betydelige Reservekabelbeholdning, Skibsmateriel og Forraad af Forbrugsgenstande til Stationerne i Østasien, tillige rummer en Del Kabel, tilhørende Eastern Extension Telegraph Company og den kinesiske Administration, samt et Parti Landliniemateriel m. m., der benyttes af Selskabet selv eller sælges.

Etablissementet er mod Landsiden omgivet med Mure og Bambus-Hegn, og langs Flodbredden er der opført et 370 Fod langt Bolværk af Sten og Træ. Alle Bygningerne ere grundmurede og teglhængte. I et af Pakhusene staar en 4 HK. Dampmaskine, som driver en Kabel-Klædemaskine, et Overhalingsspil til Omskydning af Kabel og en Damppumpe til Paafyldning af Vand i Kabelbeholderne. Af saadanne vandtætte Beholdere (af Jern) har Selskabet 7 opstillede, hvis Diametre variere imellem 25½ og 10 Fod og Højden imellem 14 og 10 Fod, medens Eastern Extension Telegraph Company og den kinesiske Administration have 2. De ere alle overdækkede med Jerntag for at beskytte Kablerne mod Solens direkte Paavirkning. En Kran er anbragt til Brug ved Udlosningen af Materiel, og et komplet Kabelmaskineri holdes ligesom i Europa altid parat som Reserve.

Tilsynet føres af Underingeniøren eller af en Elektriker tilligemed en Kabelformand, der bistaas af et Par praktisk uddannede Kinesere. Al fornøden ekstra Arbejdskraft afgives af kinesiske Daglejere (Kulier), der i tilstrækkeligt Antal antages til Omskydninger af Kabel og til alle andre paa Depotet forefaldende Arbejder, af hvilke de vigtigste ere Eftersyn, Reparation og Udbedring samt eventuel Klædning af gammelt Kabel med Jute og Compound. Til dette sidste Arbejde anvendes en særligt konstrueret, praktisk Maskine, som Ingeniør SONNE havde Lejlighed til at se i London under et Ophold i Europa, og som paa hans Anbefaling blev anskaffet til Depotet i Woosung. Siden

denne Maskines Opstilling i 1885 er der her *klædt* ca. 270 engl. Sømile, samt i hvert af de senest forløbne Aar behandlet (overhalet og repareret) ca. 150 engl. Sømile Kabel, der alt sammen stammer fra Reparationerne til Søs og er blevet udlosset fra »Store Nordiske«. Det kasserede Kabel opslaas, saa at Jerntraad, Kobber og Kautsjuk kunne sorteres til Afhændelse paa Stedet, medens den sunde Core hjemsendes til fornyet Omspinding i London. Dette Arbejde kunde maaske for Østasiens Vedkommende gøres noget billigere, naar Selskabet selv vilde besørge Omspindingen og lade de nødvendige Maskiner opstille i Woosung; Ingeniør Sonne er ogsaa fremkommen med et Forslag i saa Henseende, som Selskabet dog foreløbig ikke har fundet Anledning til at realisere.

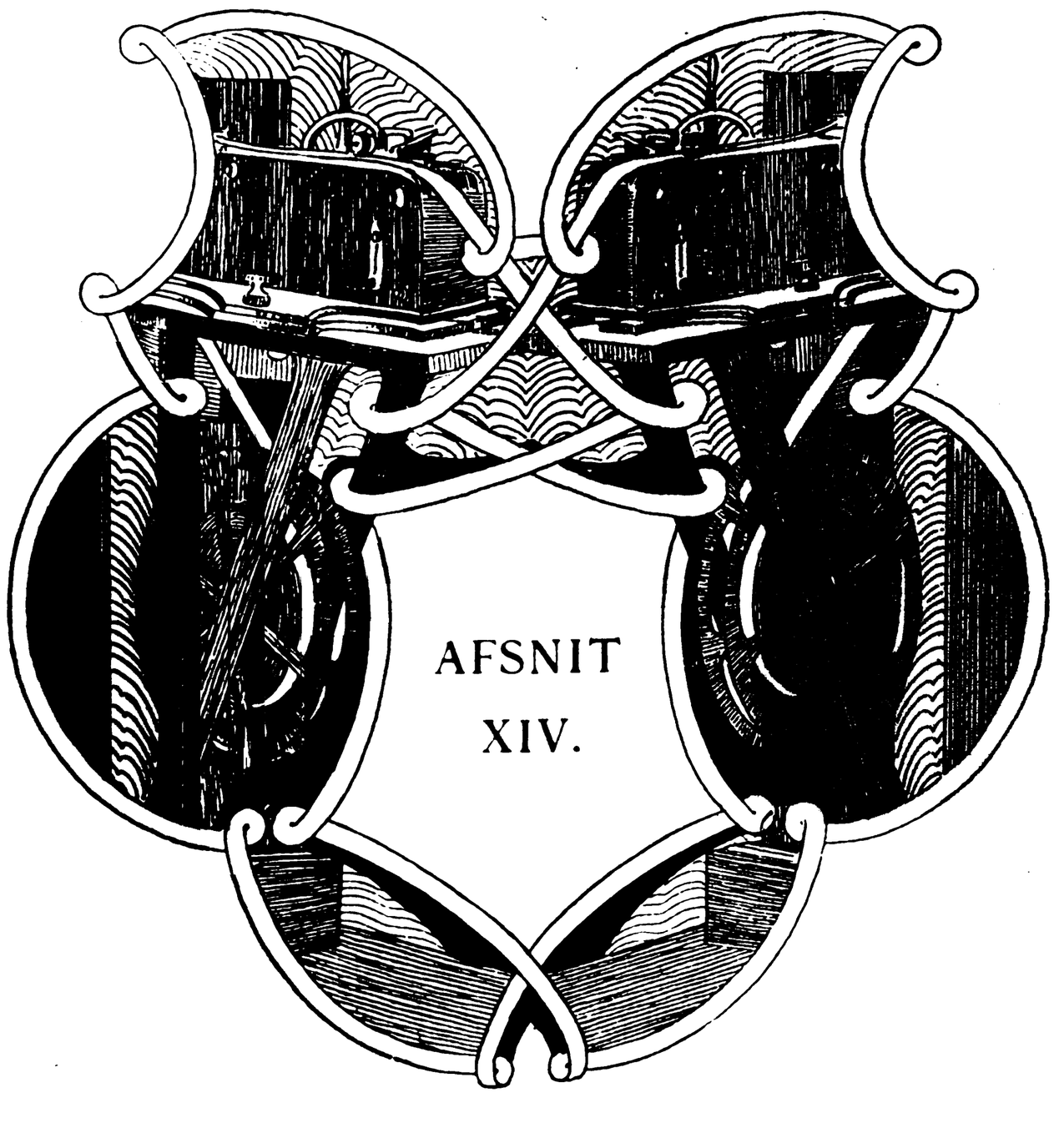
Efter ovenstaaende Fremstilling af Kabeldamperne og deres Indretning m. m. skulle vi i korte Træk dvæle ved *Organisationen af Tilsynet med og Vedligeholdelsen af Kablerne.* Denne er følgende: Paa hver Station er ansat en Elektriker, hvis Opgave det er at maale og undersøge Kablernes Tilstand een Gang om Maaneden i Henhold til de herom gældende Bestemmelser (»Instruktioner vedrørende Tilsynet med og Vedligeholdelsen af Ledningerne«) og gennem reglementerede Indberetninger at holde Selskabet *à jour* med Kablernes elektriske Tilstand, saa at enhver Afvigelse fra det Normale kan blive noteret og om nødvendigt eftersporet. Disse regelmæssige Maalinger fra Kabelhusene suppleres med daglige Maalinger fra Stationerne af Ledningerne i deres Helhed (Landlinie og Kabel). Saa snart noget ekstraordinært Fænomen opstaar, og Telegraferingen bliver vanskelig eller gaar i Staa som Følge af formentlige Fejl eller Brud i Kablet, afgaar Elektrikeren ufortøvet til Kabelhuset for at foretage en Række reglementerede Maalinger og Undersøgelser. Resultatet af disse, efter hvilket Fejlens eller Brudets Beliggenhed i Reglen nøje kan bestemmes, telegraferes til den administrerende Direktør (resp. til Driftsbestyrelsen i Shanghai), der om fornødent straks træffer Dispositioner til Kabeldamperens Afgang. Skibet afgaar hurtigst muligt — »Store Nordiske«, der altid har fuld Besætning om Bord, i Løbet af nogle Timer, »H. C. Ørsted«, som først maa komplettere sin Besætning, i Løbet af en Dags Tid — og dirigeres derefter af den ombordværende Ingeniør til det Sted paa Kablet, hvor Maalingerne vise, at Brudet eller Fejlen maa søges. Ankommet til Reparationsstedet, udsætter Skibet en Bøje som Mærke og løber derpaa et Par Sømile bort fra det formodede Kabelleje for derved at sikre sig, at det kommer paa Siden af dette; Drægningen iværksættes ved, at Damperen slæber et Dræg frem og tilbage over Kablet vinkelret paa dette. Naar man mærker, at Kablet er fanget, løftes det i Dræggetrossen til Overfladen, føres ind paa Skibets Dæk og overskæres, hvorefter det ved elektriske Maalinger om Bord konstateres, til hvilken Side og i hvilken Afstand fra Skibet Beskadigelsen ligger. Saafremt denne kun

er nogle faa Sømile fjernet, forankres en Jernbøje, forsynet med et Flag, til den ubeskadigede Del af Kablet, og Optagningen af Stykket hen imod Brudet foregaar ved, at Skibets Kabelmaskine med en Hurtighed af 1 à 2 Sømile i Timen hiver Kablet om Bord, hvorved den trækker Skibet fremad langs med Kabellejet. Det optagne Kabel nedskydes i de vandtætte Beholdere, og saa snart den ene Brudende er kommen om Bord, udkastes der en Jernbøje for at afmærke Positionen, hvorefter der hinsides denne ufortøvet drægges efter den anden Brudende. Efter kort Tids Forløb bliver denne som Regel ogsaa fanget, og naar Skibet ved elektriske Maalinger har overbevist sig om, at Kablet er i Orden herfra og ind til Kabelhuset, foretages Tilsplidsningen af Reservekablet om Bord. Dette udlægges nu hen til den tidligere forankrede Bøje, som tages op tilligemed den Kabelende, hvortil den er befæstet; naar det da ved Maalinger har vist sig, at Ledningen er i Orden til begge Sider, udføres den endelige Sammensplidsning, hvorpaa Kablet fires over Bord, og Reparationen er fuldført.

Det er dog kun under de allergunstigste Betingelser, at Arbejdet gaar saa let og sikkert fra Haanden, som her beskrevet. Kablets elektriske og mekaniske Tilstand, selve Brudendens eller Afledningens Beskaffenhed, der undertiden er saaledes, at Maalingerne vanskeliggøres, samt rent tilfældige fysiske Forhold paa Bunden (Klippebund, Tilsanding etc.) lægge ofte tilligemed Vind og Strøm alvorlige Hindringer i Vejen for Reparationens hurtige Udførelse og stille tilsvarende betydelige Krav til de Ledendes Kyndighed og Konduite. Det er derfor af yderste Vigtighed, at der er øvede og erfarne Folk om Bord, som ere fuldstændigt inde i deres Ting, og som forstaa at udnytte Øjeblikket, naar Vejret er gunstigt og Søen nogenlunde rolig; thi kun under saadanne Omstændigheder kan man arbejde med Kablet og manøvrere Skibet med den fornødne Forsigtighed og Akkuratesse. Endvidere er det selvfølgelig af største Betydning, at Maalingerne, hvorefter Skibet dirigeres, ere paalidelige, saa at dette ikke ledes paa Vildspor, men kommer saa nær som muligt til det beskadigede Sted. Selskabet lægger derfor Vægt paa at uddanne det fornødne Antal Personer til saa vidt muligt at blive Specialister paa dette Omraade og lader med passende Mellemrum nogle af de hertil bedst kvalificerede Telegrafister gennemgaa et 6 à 8 Ugers *Kursus i elektriske Maalinger paa Kabeldepotet ved Tuborg Havn*, samtidig med at de paa det mekaniske Værksted indøves i Apparaternes Sammensætning, Regulering og Reparation. Efter Afslutning af dette Kursus gives der Vedkommende Lejlighed til videre Uddannelse paa Stationerne og i Kabelhusene, saa ofte dette lader sig gøre. Af saadanne Kursus er der blevet afholdt adskillige, ved hvilke ca. 50 Elever af Selskabets eget, 9 af Statstelegrafens og 8 af den norske Telegrafadministrations Personale ere blevne uddannede under Ledelse af Ingeniør DRESING, assisteret

af Underingeniørerne Koefod og Gulstad, og efter en af Førstnævnte lagt Undervisningsplan.

Tidligere uddannedes Selskabets Elektrikere hovedsagelig paa Kabelfabrikkerne i London, samtidig med at der fabrikeredes Kabel til nye Anlæg eller Reservebrug, og det er navnlig, som nævnt i Afsnit III, nuværende Oberst V. Hoskiær, der som Tilsynshavende paa Fabrikkerne har Fortjenesten af i sin Tid at have oplært Selskabets første tekniske Stab, ligesom han har lagt Grunden til den senere trufne Ordning paa det tekniske Omraade. I Forbindelse hermed bør nævnes, at Oberst Hoskiær i 1871 udarbejdede en Ledetraad i elektriske Maalinger (»A guide for the electric testing of Telegraph Cables«), der senere i udvidet Skikkelse er udkommen i 3 Oplag, en »Beskrivelse af Fabrikationen af Det Store Nordiske Telegraf-Selskabs Kabler« og »Laying and Repairing of Telegraph Cables«, hvilke Vejledninger hver især have gjort Nytte og været til Belæring og Hjælp paa forskellig Maade.

AFSNIT XIV.

XIV.

TELEGRAFAPPARATER OG DET MEKANISKE VÆRKSTED.

Aaret 1833 havde Tyskerne GAUSS og WEBER etableret en eksperimental Telegraf i Gøttingen imellem det fysiske Kabinet og Observatoriet. Ledningen, som var 1½ engl. Mil lang, dannedes af en Kobbertraad (Dobbeltledning), ophængt i Luften, og Apparatet bestod af en Magnetnaal i Forbindelse med en Traadrulle, hvorigennem Strømmen lededes. Naalen var forsynet med et lille Spejl, ved Hjælp af hvilket Udslagene forstørredes. I Begyndelsen af 1836 saa Englænderen COOKE tilfældigvis en saadan eksperimental Telegraf udstillet i Heidelberg, og 3 Uger efter havde han udtænkt et Telegrafsystem, bestaaende af 6 Linier og 5 Magnetnaale, hvis Udslag kunde bruges til at betegne Bogstaver og Tal. Ved Cooke's og Professor WHEATSTONE's forenede Kræfter etableredes den første praktiske Telegraf imellem Camden Town og Euston Square (London) — ca. 19 engl. Mile — den 25de Juli 1837, og ved denne Lejlighed anvendtes 5 Linier, ligesom 5 Magnetnaale tjente til Aflæsning af Signalerne. De 5 Linier og Naale afløstes imidlertid snart af 2 Linier og 2 Naale, noget senere af 1 Linie og 1 Naal, efter at STEINHEIL i 1838 havde opdaget Brugen af Jorden som Tilbageledning, og i 1840 fremkom Wheatstone med den første Visertelegraf, der snart fandt Efterligninger rundt om i Europa. Allerede i 1832 havde Amerikaneren MORSE udtænkt Princippet for det senere saa bekendte Telegrafsystem, der bærer hans Navn, men først i 1844 lykkedes det ham at faa det prøvet imellem Washington og Baltimore.

I Aarene fra 1840 til 1846 udtoges en Mængde Patenter paa forbedrede Telegrafapparater og Telegraferingssystemer, iblandt hvilke bør nævnes nogle

Typeskrifts- og elektrokemiske Kopiérings-Apparater samt Englænderen Bain's kemiske og automatiske System, hvilket sidste faktisk blev Forløberen for Wheatstone's automatiske Apparater.

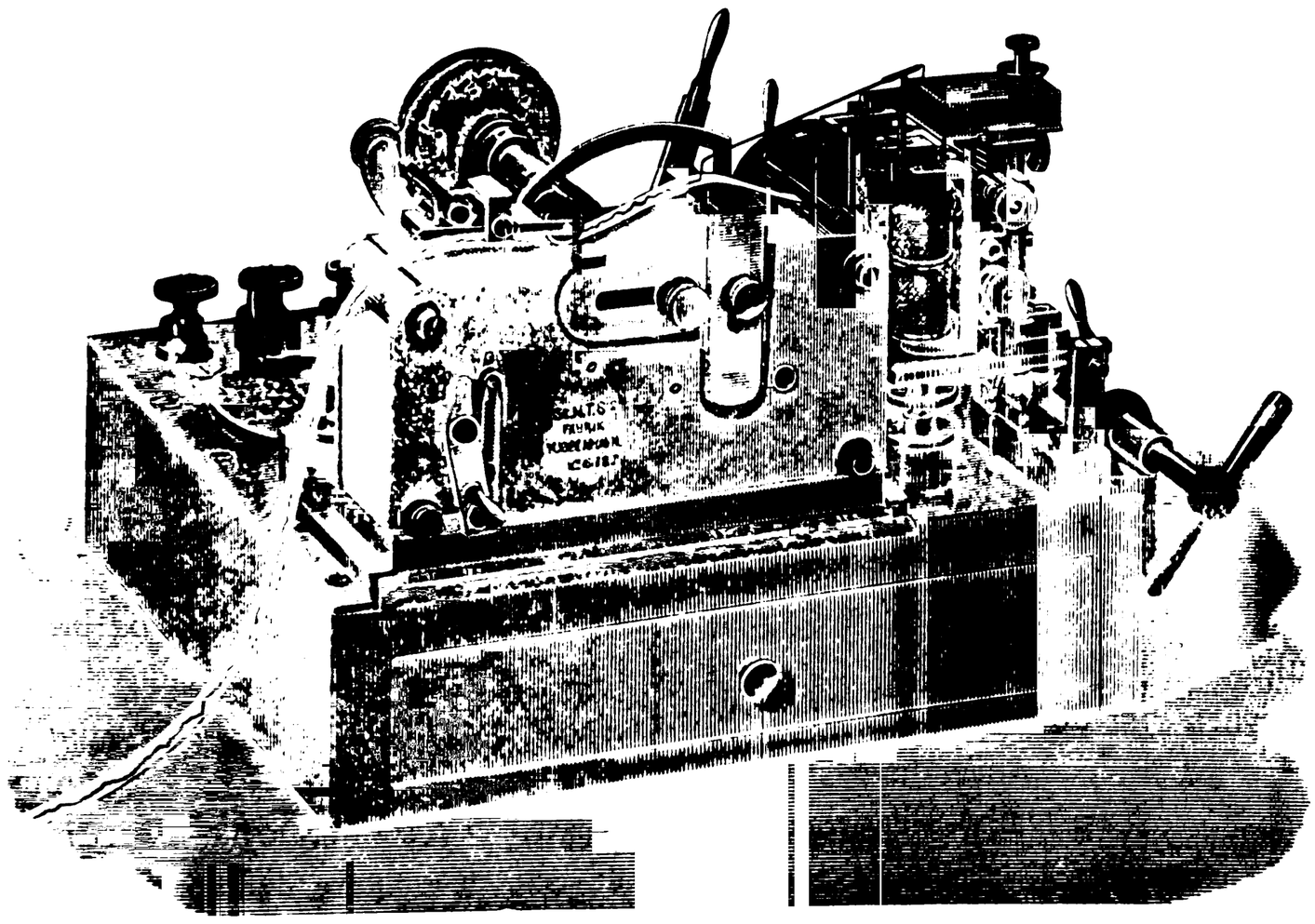
I 1847 begyndte Professor Hughes (en Englænder, der ernærede sig som Musiklærer i Amerika) at eksperimentere med sin berømte Typetelegraf, som han i 1855 bragte til Europa, og som vandt Udbredelse i de fleste europæiske Lande i Løbet af 1862 til 1875.

I 1859 udtog Professor Wheatstone sit første Patent paa et *automatisk Sende- og Modtageapparat.* Denne Opfindelse undergik dog en Række Forbedringer og Ændringer, og først i 1870, efter at Wheatstone havde fundet en begavet, mekanisk uddannet Medhjælper i den tyske Urmager Stroh i London, lykkedes det dem i Forening at fremstille en Kombination af Apparater, der snart tiltrak sig Opmærksomheden, og ved deres fortrinlige Egenskaber hurtig sloge an baade i England og andetsteds. Det endelige og fuldstændige Patent, som udtoges af Wheatstone og Stroh i Forening, stod ved Magt i Storbritannien og de britiske Kolonier fra 1870 til 1884 og indbragte Patentejerne meget betydelige Summer, endskøndt baade Hughes' Typeskrifts- og Morse's Apparat vedblivende hævdede deres Plads og endnu i dette Øjeblik ere de mest benyttede Telegrafapparater. Kun naar der stilles særlig store Fordringer til Ekspeditionshastigheden, kommer Wheatstone's automatiske System til sin fulde Ret og er da alle andre saa overlegent, at dets Betydning snart erkendtes baade af den engelske Telegrafadministration, der i 1870 købte Patentretten for England, Skotland og Irland, og af Store Nordiske, som fra Begyndelsen af indførte disse Apparater paa alle Selskabets vigtigste Kabler og Landlinier. Herved udnyttede Selskabet Ledningernes Arbejdsevne paa en meget tilfredsstillende Maade, ligesom der ogsaa vandtes en Præcision og Sikkerhed i Telegraferingen, der end yderligere udvikledes i Aarenes Løb.

Som egentligt *Kabelapparat,* d: til Brug paa lange Kabler, som f. Eks. de transatlantiske, har fra først af kun været anvendt Sir William Thomson's Spejlapparat (»*Mirror*«), opfundet i 1857 og benyttet i 1858 paa det første kortvarige atlantiske Kabel. Som en Forbedring af denne Klasse Telegrafapparater bør nævnes *Thomson's Recorder,* der tegner Signalerne paa en Papirstrimmel og nu omtrent har fortrængt Spejlapparatet, undtagen paa de allerlængste Kabler. Det første Recorder-Patent daterer sig fra 1867, men Patentet paa den senere almindeligt anvendte Recorder udtoges i Storbritannien og de britiske Kolonier i 1871 og udløb i 1885. Et fuldstændigt Sæt automatiske Apparater til Brug sammen med Recorderen (den saakaldte »Thomson's & Jenkin's Curbsender«) patenteredes 1873, men vandt aldrig nogen Indgang, væsentlig fordi Arbejdshastigheden paa meget lange Kabler ikke i nogen kendelig Grad

lader sig forøge ud over en almindelig »Reversal«-Nøgles Præstationer, d. e. en god Telegrafists Evne til at manipulere.

Til bedre Forstaaelse af, hvad der betinger Brugen af de forskellige ovenfor nævnte Apparattyper, kan her anføres, at enhver Ledning har sin særlige, bestemte Evne til at forplante Elektriciteten fra den ene Ende til den anden; og den Form, hvori Strømbølgen naar sit Bestemmelsessted, er afhængig af Ledningens Beskaffenhed, ɔ: dens metalliske Modstand, dens Ladning (Elektrostatiske Kapacitet), dens Selvinduktion m. m.

En Undulator (nyeste Form).

Bestaar Ledningen af *en overjordisk Linie*, og har Modtageapparatet ringe Selvinduktion, faar Strømbølgen for hvert Signal en skarp, næsten retvinklet Form, ɔ: Signalerne blive f. Ex. saaledes: ⎍⎍⎍⎍⎍⎍, eller med andre Ord, Strømmen naar øjeblikkeligt sit Maksimum og ligesaa hurtigt sit Minimum.

Paa længere *Kabelledninger* med deraf følgende stor Ladning etc. lider Strømbølgen derimod en Forsinkelse (»Retardering«), idet der medgaar nogen Tid, før den naar sit Maksimum, hvorpaa den ligeledes langsomt og gradvis hendør. Den ankommer derfor med mere eller mindre afrundede Konturer, med Signaler f. Eks. saaledes: ∿∿∿

Heraf følger, at den Tid, der behøves, for at en Strømimpuls eller et Signal kan gøre sig gældende ved den fjerne Ende af en Ledning, beror, under

forøvrigt samme Forhold, paa Modtageapparatets Følsomhed og den ankommende Strømkurves Stejlhed.

Et Apparat som »Mirror« eller »Recorder«, der paavirkes længe forinden Strømmen naar sit Maksimum, eller som med andre Ord arbejder for en Variation i Strømmen og er uafhængig af dens øjeblikkelige Styrke, maa fungere hurtigere end et, der, som f. Eks. et Morseapparat eller et Wheatstone-Modtageapparat (»Receiver«), udkræver en vis Strømstyrke, en bestemt Højde af Strømbølgen, for at Ankeret kan tiltrækkes, og en lige saa bestemt Formindskelse i Strømstyrken, for at Ankeret atter kan frigøres. Den førstnævnte Klasse Apparater (Mirror, Recorder) have saaledes et varierende Nulpunkt; de gengive Strømimpulserne paa ethvert Sted af Skalaen eller Papirstrimlen, og enhver nok saa ringe Strømvariation iagttages. Sidstnævnte Apparattype (Morse's, Wheatstone's, Hughes' etc.) derimod paavirkes kun, d. e. giver kun Signaler, naar Strømkurven stiger over eller falder under en bestemt Grænse paa hver Side af Zerostillingen; de kunne derfor ikke arbejde for hurtige, paa hinanden følgende Strømimpulser undtagen paa Landlinier og korte Kabler, hvor Strømmen stiger og falder hurtigt, og den ankommende Strømkurve er stejl, som ovenfor vist.

Ethvert Middel, der tjener til at give den ankommende Strømkurve den størst mulige Stejlhed, fremhjælper Arbejdshastigheden, idet flere efter hinanden følgende Signaler derved forhindres fra at løbe ind i hinanden og blive ulæselige. Dette kan opnaas paa mange Maader, af hvilke følgende skulle nævnes som de væsentligste:

1. Ved Anvendelse af *Dobbeltstrømssystemet*, hvorefter den Strøm (positiv eller negativ), der frembringer et Signal (Streg eller Prik), efterfølges af en modsat Strøm, hvis Opgave er at udviske og ophæve den foregaaendes Virkning, saaledes at Ladningen neutraliseres, og Ledningen bliver gjort modtagelig for et nyt Signal. — En *Kondenser*, indstillet imellem Modtageapparat og Jord, hjælper yderligere til at begrænse Virkningen af hvert af de enkelte Signaler (ɔ: Strømbølgen stiger og falder hurtigere), saa at disse kunne følge raskere efter hinanden uden gensidigt at paavirke hinanden.

2. Ved Anvendelse af *Reversalsystemet*, ifølge hvilket enhver Strømimpuls, saavel positiv som negativ, betinger et Signal, og alle Strømimpulser (Signaler) ere ligetidige — d. v. s. Signalet, der betegner en Streg, varer lige saa længe og ikke længere end Signalet for en Prik. Ved denne Arbejdsmaade stilles Ledningen til Jord efter hver Impuls. En Kondenser, indstillet ved den ene eller ved begge Ledningens Endepunkter, gør denne hurtigere modtagelig for Strømvariationerne og disse mere fremtrædende.

Paa Selskabets europæiske Ledninger ekspederedes der fra 1869 til 1872—73 med Wheatstone's Apparater ca. 25 Ord per Minut, og i Østasien paa

de længere Kabler 10 à 12 Ord per Minut; men efterhaanden som Trafikken tiltog, stilledes der større og større Fordringer til Telegraferingen, og Selskabet saa sig derfor nødsaget til i 1873 at erstatte Wheatstone's Modtageapparat med Sir William Thomson's Recorder paa Ledningerne Newcastle-Fredericia og Fredericia-Libau, dog saaledes, at Wheatstone's Sendeapparat (»Transmitter«) bibeholdtes. Med Recorderen steg Telegraferingshastigheden til 80 à 90 Ord per Minut, og de gunstige Resultater, som dette Apparat gav i Europa, gjorde det ønskeligt ogsaa at faa det indført paa de østasiatiske Linier, hvis større Længde besværliggjorde Brugen af Wheatstone's Receiver. Netop som Selskabet stod i Begreb med at træffe Bestemmelse herom, fremkom imidlertid Ingeniør S. Lauritzen, der oprindelig havde været ansat som Telegrafist i dets østasiatiske Stab, med en Opfindelse, den saakaldte »Slangeskriver« eller *Undulator* (se Afbildningen pag. 251), der forenede nogle af Receiverens og Recorderens Egenskaber, og som straks viste sig meget brugbar paa Selskabets Ledninger, hvor der af flere Grunde arbejdes bedre med et grovere Apparat som Undulatoren end med et særlig følsomt og fuldkomment som Recorderen. Denne egner sig bedst til Korrespondance paa transatlantiske og lignende lange Kabler.

Lauritzen's Undulator blev herefter (fra 1876) indført paa alle Selskabets Kabelledninger i Europa og Østasien, og Arbejdshastigheden, som paa Nordsøkablerne straks var 50—60 Ord per Minut med dette Apparat, er efterhaanden vokset, samtidig med at Undulatoren er bleven forbedret, saaledes at der nu paa et 500 engl. Sømile langt Kabel præsteres indtil 100 Ord per Minut. I Østasien er Arbejdshastigheden ogsaa stegen, om end ikke i samme Forhold; men naar Kablets Længde bliver over ca. 800 engl. Sømile, strækker Undulatoren ikke længere til, og paa saadanne Kabler er Recorderen det mest hensigtsmæssige Apparat. Selskabet har derfor indført denne i Wladiwostock og Shanghai (til den direkte Wladiwostock-Shanghai Korrespondance) samt i Hongkong, medens Undulatoren anvendes paa de kortere Ledninger mellem Shanghai og Nagasaki og imellem Nagasaki og Wladiwostock. Paa Selskabets Landlinier i Storbritannien (London-Newcastle-Aberdeen) ere Wheatstone's Apparaterne fremdeles de mest benyttede (de kunne paa en god Landlinie præstere 400 à 600 Ord per Minut).

Efter *Recorderens* Indførelse paa de lange østasiatiske Kabler kom Selskabets Mekaniker i Shanghai, Hr. J. Timm, paa den Tanke at omdanne Wheatstone's Transmitter saaledes, at den kunde sende Reversalskrift og træde i Stedet for den hidtil anvendte Nøgle. Ved saaledes at gøre Arbejdet *automatisk*, vilde der vindes meget i Sikkerhed og Præcision, og Forsøgene med Timm's Transmitter vare saa gunstige, at Apparatet nu i nogle Aar har fungeret paa Hongkong-Shanghai og Shanghai-Wladiwostock Kablerne.

Indtil for nogle faa Aar siden benyttede Selskabet *Leclanché's Element* paa alle sine Ledninger; men efterhaanden som Arbejdet voksede, viste det sig nødvendigt at indføre et konstantere Batteri. Som saadant valgtes en forbedret Form af det *tvekromsure Kali-Element* (Fuller's Model), der med sin høje elektromotoriske Kraft, ringe indre Modstand og relative Konstanthed efterhaanden har fortrængt Leclanché's fra de fleste travle Telegraflinier. I Forbindelse hermed kan nævnes, at Strømstyrken, der benyttes til Ledningernes Drift, varierer fra $^1/_{10}$ til 20 Milli-Ampère for Kablernes og fra 20—25 Milli-Ampère for Landliniernes Vedkommende; Alt betinget af Ledningens Tilstand, af Modtageapparatets Egenskaber og af Arbejdshastigheden.

Den forstyrrende *Induktion*, som meget betydeligt generede Arbejdet paa det nye trecorede Flodkabel imellem Woosung og Gutzlaff, paa det tocorede Skagen-Marstrand Kabel samt paa de parallelt løbende Landlinier paa samme Pæle, der forbinde Gøteborg med Marstrand, Newcastle med Newbiggin og Calais med Oye, er det gennem en Række Forsøg lykkedes Selskabet at modarbejde saa eftertrykkeligt, at de tidligere Vanskeligheder, der knyttede sig til samtidig Modtagning og Sending paa disse Ledninger, ere hævede. Kompensationen for Induktionsforstyrrelsen bestaar dels af Professor Hughes' Induktionsruller og dels af Kondensere og Modstande, indstillede paa en særegen Maade. Navnlig Stationsbestyrer J. MYGIND i Newcastle og Underingeniør GULSTAD have arbejdet ihærdigt og med godt Resultat paa dette Omraade.

Ved Hjælp af *Overdragning* i Gøteborg og i Calais har Selskabet etableret direkte Telegrafering mellem Newcastle og Nystad og mellem Fredericia og Paris. Af førstnævnte har Stationsbestyrer A. FALCK i Gøteborg indlagt sig meget stor Fortjeneste, og sidstnævnte Forbindelses Etablering skyldes for en Del afdøde Stationsbestyrer J. PETERSENS Interesse for Sagen. De hertil benyttede Apparater have indtil for et Aars Tid siden været underkastede manuel Omstilling og derved optaget en Telegrafists fulde Opmærksomhed hele Døgnet igennem. Det manuelle Overdragningssystem i Gøteborg er imidlertid nu afløst af automatiske Omstillere, hvorved den trættende og sløvende Overdragetjeneste er bleven betydeligt lettet.

I Stedet for at lade Telegrammerne nedskrive fra Apparatstrimlen har Selskabet siden 1872 ladet Strimlen nedklæbe paa et Bilag, efter hvilket Aftelegraferingen foregaar. Ved denne Nedklæbning af selve Apparatstrimlen undgaas adskillige Afskrivningsfejl, og Ekspeditionen med høj Arbejdshastighed vinder overhovedet i Sikkerhed og Præcision. Ideen hertil ligesom den første Anvisning til, hvorledes selve Nedklæbningen mest hensigtsmæssigt lod sig udføre ved Hjælp af et lille Apparat, *Dekstrinøren*, skyldes Stationsbestyrer J. MYGIND i Newcastle.

Paa Landlinierne i England arbejder Selskabet *Dupleks* og har ligeledes med Held indført denne Arbejdsmaade paa et af Newbiggin-Marstrand Kablerne.

Indtil Aaret 1875 anskaffede Selskabet største Delen af sine Apparater hos fremmede, fortrinsvis engelske, Fabrikanter og Leverandører i London (f. Eks. A. Stroh, W. T. Henley, Elliott Brothers og British Telegraph Manufactory) samt i Prof. Jürgensens Etablissement i Kjøbenhavn, ligesom alle Fornyelser og Reparationer saa godt som udelukkende skete paa samme Maade. Efterhaanden som Virksomheden voksede og Ledningernes Antal forøgedes, steg imidlertid ogsaa de Fordringer, der stilledes til Apparaterne og deres Arbejdsevne; Reparationer maatte udføres hurtigt og solidt, og Smaaforbedringer eller Ændringer i den ene eller den anden Retning forelægges Fabrikanterne. Det blev saaledes snart klart, at Selskabet vilde staa sig ved at udføre dette Arbejde selv, idet man ikke blot vilde spare Tid og Ulejlighed, men ogsaa vilde blive Herre over Beskaffenheden etc. af det præsterede Arbejde, ligesom dette vilde kunne udføres betydelig billigere end af Fremmede. Kun gjaldt det om at finde Kræfterne til et Telegrafværksted, og af saadanne Kræfter var der ikke mange i Danmark.

Da fremstillede sig i 1875 en ung Mekaniker, Hr. E. SABRA, der havde arbejdet paa flere af de største Telegrafværksteder i Udlandet, en Dag for den administrerende Direktør og tilbød sin Tjeneste ved Reparation og Vedligeholdelse af Selskabets Apparater. Forsøget blev gjort, og den 15de Septbr. 1875 aabnede Selskabet et lille Reparationsværksted i et Værelse paa Kabeldepotet ved Tuborg Havn, hvor der blev opstillet en Drejebænk og to Skruestikker. Hr. Sabra var i Begyndelsen alene og maatte udføre Alt selv; men det varede ikke længe, før Nytten af hans Arbejde viste sig tydeligere og tydeligere, saa at endnu 2 Mekanikere bleve antagne i Løbet af Sommeren 1876. Lokalerne bleve ogsaa snart for indskrænkede, og den 3die Juni 1878 flyttedes Værkstedet til Nr. 28 Kongens Nytorv (Selskabets daværende Kontorlokale), hvor Hr. Sabra som Værkfører fik 3 Instrumentmagere til Hjælp, samtidig med at der anskaffedes 3 Drejebænke (hvoraf een til Hjulskæring), 1 Høvlemaskine og 1 Skrueskæremaskine. Imidlertid viste der sig en stadig voksende Efterspørgsel fra fremmede Institutioner om Fabrikation og Reparation af Apparater, som Selskabet ikke kunde tilfredsstille, paa samme Tid som dets eget Behov øgedes; Følgen var, at en yderligere Udvidelse blev nødvendig.

I April 1881 flyttedes Værkstedet derfor til Niels Juelsgade Nr. 9, 3die Sal. Her tiltraadte Mekaniker F. L. NIELSEN som Værkfører, sideordnet med Hr. Sabra (Hr. Nielsen havde været i Selskabets østasiatiske Tjeneste siden 1874 som Mekaniker og Elektriker), og Arbejdskraften steg til 10 Mand foruden Værkførerne, ligesom Maskinernes Antal forøgedes i tilsvarende Grad. Fra dette

Tidspunkt begynder Virksomheden udadtil at udfolde sig, og fra 1881 datere sig de større Leverancer af nye Apparater til en Kreds af inden- og udenlandske Institutioner, hvis Antal og Bestillingers Omfang hurtig voksede saa meget, at Selskabet allerede to Aar senere igen saa sig nødsaget til at udvide Lokalerne og forøge Materiellet. Dette skete i 1883 ved, at 4de Sal i samme Ejendom (Niels Juelsgade 9) lejedes; og ved at sætte de to Lokaler paa 3dje og 4de Sal i Forbindelse med hinanden opnaaedes tilstrækkelig Plads for ca. 30 Arbejdere med et tilsvarende Antal Skruestikker m. m.

I Septbr. 1891 etableredes Værkstedet endelig i de nuværende rummelige Lokaler i Selskabets Ejendom, 26 Kongens Nytorv, 4de Sal, hvor der er Plads til 40 Arbejdere, og hvor alle Arbejdspladser og Maskiner ere samlede i een Etage, saa at Ledelsen og Tilsynet i meget væsentlig Grad lettes og Samarbejdet fremmes. Af Maskiner, der findes opstillede i disse Lokaler, bør nævnes: 2 Boremaskiner, 22 forskellige Drejebænke, 1 Hjulskæremaskine, 2 Fræsemaskiner, 1 Høvlemaskine, 2 Excenterpresser med Stanser, 1 Maskinsaks og 1 Skrueskæremaskine. I Alt findes der for Tiden 34 Arbejdspladser forsynede med Skruestikker, og den manuelle Drivkraft er afløst af Maskinkraft, bestaaende af 1 Gasmotor (4 HK), der gennem en 80 Alen lang Akselledning driver samtlige Drejebænke og Maskiner. Lokalerne oplyses af ca. 100 elektriske Glødelamper, der fødes fra Byens elektriske Centralstation, og fra samme Kilde leveres den fornødne Energi til en kraftig Elektromagnet, der tjener til Magnetisering af det Staal, der benyttes i de forskellige Apparater.

Foruden de to Værkførere, D'Hrr. Nielsen og Sabra, der til Stadighed ere knyttede til Værkstedet og forestaa sammes Drift, er Underingeniør K. Gulstad i de senere Aar ogsaa delvis optagen af det tekniske Tilsyn, der følger med Undersøgelser, Maalinger og Prøver etc. af nye Apparater, Kondensere, kunstige Kabler m. m. Hans Tid udnyttes ogsaa lejlighedsvis til Eksperimenteringer i Henhold til de særlige Krav, der i et givet Øjeblik stilles paa Selskabets Ledninger. Af de herved indhøstede Erfaringer, sammenholdte med Stationernes praktiske Vink, er Værkstedet blevet ledet hen paa Forbedringer af Apparater og paa særlige Kombinationer og Opstillinger, der have været af stor Betydning for Telegraferingen. Vi kunne saaledes eksempelvis nævne Rekonstruktionen af Undulatoren, der skyldes d'Hrr. Sabra og Nielsen, — dens seneste Form Hr. Nielsen, — hvorved Apparatets Arbejdsevne er stegen med over 100 %, Opstillingen af Kondensere og Modstande til Neutralisering af Induktionsforstyrrelser, som ovenfor omtalt, samt Forbedringer af Relais'er, automatiske Translatorer, Perforatorer. etc., hvilket alt sammen har fremmet Ekspeditionen og i Aarenes Løb i al Stilhed har sat sine Spor rundt om paa Selskabets Stationer.

Fra en ringe Begyndelse med kun 1 Mand i Arbejde har Værkstedet efterhaanden svunget sig op til at blive det største Telegrafværksted i Norden. Det er det eneste Værksted i de tre nordiske Lande, der fabrikerer Wheatstone's automatiske Hurtigskriftsapparater, og det har med udmærket Resultat kastet sig over finere og mere delikate Apparat-Konstruktioner, saasom Spejlgalvanometre, Wheatstone's Broer, Kondensere og kunstige Kabler, der alle finde udstrakt Anvendelse, ikke blot i Selskabets egen Virksomhed, men ogsaa hos fremmede Administrationer. — Værkstedets Fabrikata have vundet udelt Anerkendelse bl. a. paa de Udstillinger (i Wien 1883, i Gøteborg 1885 og i Kjøbenhavn 1888), i hvilke det har deltaget, og de store Bestillinger, der gentagende blive det til Del fra de forskellige Telegrafadministrationer, med hvilke Selskabet staar i Forbindelse, vidne noksom om, hvor stor Pris der sættes paa dets Arbejde.

Af de Institutioner i Indlandet, som regelmæssigt benytte Selskabets Fabrikata, kan nævnes Statstelegrafen, Statsbanerne, Ingeniørkorpset, Søbefæstningen, Søminekorpset, Brandvæsenet, Fyrvæsenet og Telefonselskabet; af fremmede Telegrafadministrationer: Ruslands, Sveriges og Norges samt Kinas, der hver især har faaet store Leverancer af Wheatstone- og Morseapparater, Galvanoskoper, Lynafledere, Linievekslere, Batterimateriel, forskellige Slags Maaleapparater, m. m. m.

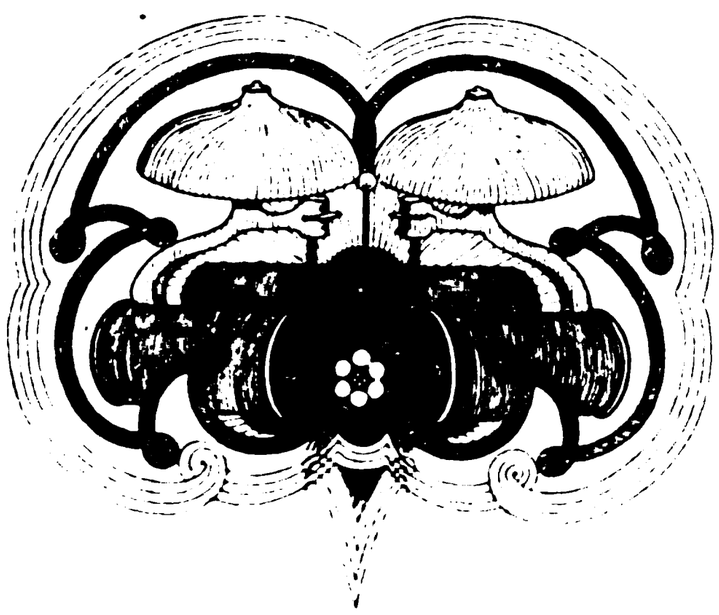
Efterfølgende Oversigt viser nærmere, hvorledes Virksomheden har udviklet sig siden 1881:

Aar	Samlet Antal Apparater forfærdiget	Heraf Skriveapparater til fremmede Kunder:			
		af Morse-Apparater	af Wheatstone's Apparater		
			Receivere	Transm.	Perforat.
1881	197	16			
1882	226	34			
1883	544	43		1	
1884	563	54		1	6
1885	630	42			
1886	519	62	18	12	38
1887	403	30	2	1	3
1888	282	47	3	1	6
1889	436	33			3
1890	520	28			11
1891	888	101	8	8	34
1892	981	92	5	5	14
1893	1430	72	1	2	16
Ialt ...	7619	654	37	31	131

33

Ved Siden af Oversigten over den samlede aarlige Produktion er der i denne Tabel, som det vil bemærkes, kun gjort særlig Rede for, hvor mange Skriveapparater af de forskellige Typer, der hvert Aar ere blevne fabrikerede for fremmede Kunder. Med Bestillinger paa saadanne Apparater følger imidlertid altid Fabrikation af en Mængde mindre Instrumenter, saasom Galvanometre, Nøgler, Klokker m. m. m.

Til Reparation og Vedligeholdelse af Selskabets Apparatbeholdning i *Østasien* etableredes der i 1871 et lille Værksted i *Shanghai*, der med Kyndighed lededes af Mekaniker O. STEGLICH, assisteret af een dansk og et Par kinesiske Instrumentmagere, indtil hans Død i 1888. Efter den Tid har Mekaniker TIMM forestaaet dette Værksted, der i de senere Aar har fabrikeret adskillige nye Smaating (Nøgler og Strømskiftere), og som foruden at vedligeholde Selskabets østasiatiske Apparater nu ligeledes udfører mindre Reparationer ikke alene for »Eastern Extension Telegraph Company« og for den kinesiske Telegrafadministration, men ogsaa for enkelte af de russiske Stationer i Østsibirien.

TILLÆG.

ALFABETISK FORTEGNELSE OVER PERSONER, DER ERE

(Vedkommendes Nationalitet er betegnet ved: D for Dansk, E for Engelsk, F for Fransk, I

NAVN	Nationalitet	STILLING I SELSKABET			BEMÆRKNINGER
		Ind-traadt	Oprindelige Stilling	Senere Stillinger	
Abel, Adolf Emil	D	1/9 72	1ste Styrmand	—	Udtraadt 20/9 73
Agabeg, Alyex Marhion	P	1/5 90	Kontorassistent	—	» 31/7 90
Ahlefeldt-Laurvigen, Emil	D	1/2 75	Telegrafist	—	Overgaaet i russisk Tjeneste 30/11 76
Albertus, Christian Vilhelm Gundorph	»	1/6 92	»	—	—
Allan, Alexander	E	1/1 94	»	—	—
Allen, Henry Marshall	»	1/5 89	»	—	—
Alrøe, Emil Anton Richard	D	1/2 77	»	—	—
Andersen, Niels Andreas	»	1/1 74	»	—	—
Andersen, Niels Christian	»	1/5 91	»	—	—
Andersen, Peter Jacob Trelde	»	1/2 94	»	—	—
Andersen, Sophus Henrik William	»	1/5 93	Elev	—	—
Andresen, Gottlieb August, cand. phil.	»	1/7 71	Telegrafist	Kontorassistent 29/6 80	Pensioneret 31/12 81
Atkinson, John	E	1/6 78	»	—	Udtraadt 30/4 83
Baadsgaard, Hans Kofoed, Løjtnant	D	1/5 84	Telegrafist	—	—
Balmbro, James	E	1/6 89	»	—	—
Bandrewitz, Peter	R	1/9 69	»	—	Død 16/3 73
Barth, Johannes Clausen, Cand. polyt.	D	1/1 77	Kontorassistent	—	» 29/11 88
Baun, Jørgen Andersen	»	1/4 81	Telegrafist	—	Overgaaet i kinesisk Tjeneste 30/11 82
Bavart, A. H.	F	1/5 93	Kontorassistent	—	—
Bell, Henry	E	1/5 92	Telegrafist	—	—
Bell, John Joseph	»	1/5 88	»	—	—
Berner, Iwan Oscar Ludvig, Cand. phil.	D	1/2 76	»	Kontorassistent 1/9 76, Stationsbestyrer 1/12 83, Sekretær 1/5 87	—
Berner, Paul Christian Henrik August, Justitsraad	»	73	Revisor	—	—
Bertholdt, Niels Theodor	»	1/7 71	Telegrafist	—	—
Beyer, Otto Jørgen	»	1/1 74	»	—	Pensioneret 31/8 90
Bille, Carl Steen Andersen, Kammerherre	»	85	Bestyrelsesmedlem	—	—
Bille, Steen Andersen, Viceadmiral	»	69	Revisor	—	Død 2/5 83
Bille, Steen Andersen, Kammerherre	»	88	»	—	—
Bille, Steen Andersen	»	1/5 87	Telegrafist	Kontorassistent 1/7 90	—
Bjørkmann, Erik Herman Alfred	S	1/11 69	»	—	Udtraadt 31/10 73
Black, Rasmus Christensen	D	1/5 91	»	—	—
Blom, Valdemar	»	1/1 86	»	—	Udtraadt 30/4 89
Bloom, Isaac	E	1/5 83	»	—	—
Bloom, John William	»	1/5 88	»	—	—

DER ER[illegible] ELLER HAVE VÆRET FAST KNYTTEDE TIL SELSKABET.

lsk, F for Fransk, J[illegible] Japanesisk, K for Kinesisk, N for Norsk, P for Portugisisk, R for Russisk og S for Svensk.)

BEMÆRKNINGER	NAVN	Nationalitet	STILLING I SELSKABET: Indtraadt	Oprindelige Stilling	Senere Stilling	BEMÆRKNINGER
dtraadt 20/9 73	*Bohr, Henrik Georg Christian*, Cand.jur., Løjtnant	D	1/3 72	Telegrafist	Ingeniør 1/1 75. Overingeniør og Medlem af Direktionen i Shanghai 12/1 81	Udtraadt 31/7 84. (Senere overgaaet i kinesisk Tjeneste)
» 31/7 90						
vergaaet i russisk Tjeneste 30/11 76						
—	*Boje, Severin Theodorus Due*, Løjtnant.....	»	1/5 89	»	—	—
—	*Bojesen, Carl Christian*, Løjtnant	»	1/12 70	»	—	Overgaaet i kinesisk Tjeneste 30/11 82
—	*Bolle, Oscar Frederik*.....	»	1/11 71	»	—	—
—	*Bondesen, Jens Thomsen*	»	1/7 84	Mekaniker & Telegrafist	—	—
—	*Borck, Christian Frederik*	»	1/2 72	Telegrafist	—	—
—	*Bowmann, William*	E	1/5 91	»	—	—
—	*Braga, Jozé Callisto*.....	P	1/7 81	»	—	Udtraadt 30/6 82
nsioneret 31/12 81	*Bramsen, William Sophus*.....	D	1/3 70	»	—	» 31/12 72
traadt 30/4 83	*Breinholm, Albert August Emil*	»	1/5 87	»	—	Død 25/1 91
	Bremer, Peter Emil	»	1/2 75	»	—	Udtraadt 31/3 80
—	*Broberg, Christian August*, Etatsraad	»	1/6 69	Bestyrelsesmedlem	—	Død 30/5 86
—	*Brorson, Magdalus Fedor*	»	1/5 88	Telegrafist	—	Udtraadt 31/8 92
d 16/8 73	*Bryce, George Black*.....	E	1/5 88	»	—	—
20/11 88	*Busck, Julius Theodor Vilhelm*.....	D	1/3 71	»	—	Død 14/5 74
rgaaet i kinesisk	*Byway, Arthur John*.....	E	1/5 92	»	—	—
jeneste 30/11 82	*Byway, James Newnhamn*	»	1/5 92	»	—	—
—	*Bærentzen, Jacob Emil*.....	D	1/5 85	»	—	Overgaaet i russisk Tjeneste 30/9 86
—	*Callsen, Frantz*.....	D	1/5 89	Telegrafist	—	Udtraadt 30/1 92
—	*Campbell, Matthew*.....	E	1/5 91	»	—	—
	Carlsen, Gottlieb Gad	D	1/5 90	»	—	—
	Carlson, Frans Albert	S	1/12 73	Kabelformand	—	—
—	*Carter, Samuel*.....	E	1/6 93	Telegrafist	—	—
—	*Carvalho, Frederic Eugenio*.....	P	1/1 80	»	—	—
tioneret 31/8 90	*Carvalho, Joao Antonio Homen de*.....	»	1/5 92	Kontorassistent	—	—
—	*Castell, Charles Donald Johnson*	E	1/5 92	Telegrafist	—	—
2/5 83	*Castenschiold, Johan Lorentz*	D	1/5 90	»	—	—
—	*Cha Kwei Shen*	K	1/1 80	»	—	—
—	*Ching Afat*	»	1/1 80	»	—	—
aadt 31/10 73	*Ching Wei Sien*.....	»	1/7 93	Elev	—	Udtraadt 28/2 94
—	*Christensen, Anton Christian*	D	1/3 70	Telegrafist	—	Død i Juni 1872
aadt 30/4 89	*Christensen, Arthur*	»	15/9 93	Kontorassistent	—	—
—	*Christiansen, Balthasar Ferdinand*.....	»	1/5 70	Telegrafist	—	Overgaaet i kinesisk Tjeneste 30/11 82
—						

NAVN	Nationalitet	STILLING I SELSKABET			BEMÆRKNINGER
		Ind-traadt	Oprindelige Stilling	Senere Stillinger	
Christiansen, Frederik Viggo	D	1/5 82	Telegrafist	—	—
Christiansen, Vilhelm Christian	»	1/7 71	»	—	Pensioneret 30/11 85
Christophersen, Niels Christian	»	1/5 85	»	—	—
Clarke, John Charles	»	1/5 85	»	—	—
Clausen, Claus Jessen	E	1/5 84	»	—	Død 18/7 89
Clausen, Valdemar Sophus	D	1/10 74	»	—	—
Colding, Louis Heinrich Hannibal	»	1/2 75	»	—	Overgaaet i kinesisk Tjeneste 30/11 82
Conradsen, Christian	»	1/2 87	Maskinmester	—	Udtraadt 30/4 89
Costa, Rodolpho Gomes da	P	1/11 78	Telegrafist	—	» 31/9 80
Cottrill, Thomas	E	1/5 84	»	—	—
Crackels, John Gabriel	»	1/5 88	»	—	—
Culmsee, Carl Vilhelm Christian	D	1/2 75	»	—	—
Czarnewsky, Carl Christian	»	1/8 71	»	—	Udtraadt 30/6 78
Dai Cho Ching	K	1/5 91	Telegrafist	—	—
Damazio, José Maria	P	23/2 82	»	—	Udtraadt 21/10 84
Delacroix, Guido Ernst	D	1/2 75	»	—	—
Dich, Anthon Nikolaj	»	1/9 83	Maskinmester	—	—
Diederichsen, Jens Christian Eduard	»	1/5 86	Telegrafist	—	—
Dixon, Lewis Alexander	E	1/5 82	»	—	—
Dohn, Peter Martin Frederik	D	1/5 83	»	—	—
Dorn, Sophus Christian Andreas	»	1/2 74	»	—	—
Dresing, Frederik Michael Nicolai	»	1/5 86	»	Kontorassistent 15/1 94	—
Dresing, Peter Christian	»	1/7 71	»	Ingeniør 1/7 79	—
Dreyer, Georg Hannibal Napoleon, Premierløjtn.	»	1/6 71	Driftsbestyrer	—	Udtraadt 31/3 76
Duch, Hannibal Albert	»	1/9 71	Telegrafist	—	Overgaaet i kinesisk Tjeneste 31/5 85
Dömel, O.	»	19/5 73	1ste Styrmand	—	Udtraadt 18/7 74
Eixmann, Fritz Vilhelm Christian, Løjtnant	D	1/2 74	Telegrafist	—	—
Eley, Walter James	E	1/5 91	»	—	—
Engell, Julius Engelbrecht Friederich	D	1/2 74	»	—	Død 1/7 74
Erichsen, Herman Gustav	»	1/6 69	Repræsentant i England	—	» 6/12 90
Eriksen, Andreas Hansen	»	1/5 91	Telegrafist	—	—
Ertman, Frederik Omar	R	1/5 89	»	—	—
Eskildsen, Henrik Matthias	D	1/9 69	Fuldmægtig	—	—
Esskildsen, Max Kay	»	1/5 79	Telegrafist	Kontorassistent 1/4 94	—
Faber, Frants Peter	D	1/5 82	Telegrafist	—	Udtraadt 31/5 85
Falck, Adolf Severin	»	1/2 70	Stationsbestyrer	—	—

BEMÆRKNINGER	NAVN	Nationalitet	STILLING I SELSKABET			BEMÆRKNINGER
			Ind-traadt	Oprindelige Stilling	Senere Stillinger	
—	Falck, Johannes	D	1/5 93	Telegrafist	—	—
ensioneret 30/11 85	Falck, Ludvig Adolf	»	1/5 87	»	—	—
—	Fearman, George	E	1/1 94	»	—	—
—	Fjelstrup, Arthur Frederik	D	1/5 78	»	—	Overgaaet i russisk Tjeneste 31/12 81
ød 18/7 89						
—	Flensborg, Christian Alexis	»	1/2 75	»	—	—
vergaaet i kinesisk Tjeneste 30/11 82	Flügell, Johan Peter	»	1/2 75	Mekaniker & Telegrafist	—	Død 4/5 94
ltraadt 30/4 89	Forbes, Frederick	E	1/5 91	Telegrafist	—	—
» 31/9 80	Forssmann, Claes Mauritz	S	1/11 69	»	—	Udtraadt 31/10 70
—	Frahm, C.	D	1/6 81	1ste Styrmand	—	» 30/11 81
—	Frederiksen, Otto Ditlev	»	1/9 93	Telegrafist	—	—
—	Friis, August Christian	»	1/5 91	»	—	—
ltraadt 30/6 78	Frikke, Heinrich Bylow	»	1/5 93	»	—	—
	Furui, Tsunetaro	J	1/8 92	Elev	—	—
—	Furumi, Yasuroku	»	1/6 83	Telegrafist	—	—
traadt 21/10 84						
—	Gandil, Viggo	D	1/5 81	Telegrafist	—	Overgaaet i kinesisk Tjeneste 30/11 82
—	Garde, Janus August, Kammerherre	»	84	Revisor	Bestyrelsesmedlem 1887	Død 23/5 93
—	Giok Kay	K	1/10 92	Elev	—	—
—	Gottlieb, Albert	D	19/2 72	Dampskibsfører	—	Udtraadt 31/10 74
—	Graff, Vilhelmine Frederikke	R	27/12 76	Telegrafistinde	—	» 31/5 82
—	Gray, George	E	1/5 93	Telegrafist	—	—
traadt 31/8 76	Green, Sophus Axel Albert	D	21/9 71	»	Kontorassistent 22/3 83	Udtraadt 31/12 84
ergaaet i kinesisk	Grønvold, Charles	»	16/10 82	Maskinmester	—	» 31/8 83
Tjeneste 31/5 85	Gulstad, Heinrich Fritz Wilhelm Lawaetz	»	1/5 83	Telegrafist	—	» 30/6 89
traadt 18/7 74	Gulstad, Kay Oscar Arthur, Cand. polyt.	»	1/5 82	»	Underingeniør 1/5 89	—
—	Gundel, Hjalmar Carl Ludvig	»	1/5 85	»	—	Overgaaet i russisk Tjeneste 30/9 86
—	Gyllich, Oscar Benzon	»	1/2 74	»	—	Overgaaet i russisk Tjeneste 31/1 76
1/7 74						
6/12 90						
—	Haar, Frederik	D	1/2 75	Telegrafist	—	Udtraadt 16/2 78
—	Hackel, Alice Mathilde	R	1/11 78	Telegrafistinde	—	» 30/6 84
—	Hahn, Frantz Julius Spendrup	D	1/5 92	Telegrafist	—	Død 15/6 93
—	Hansen, Emil Anton	»	1/6 69	Stationsbestyrer	—	Pensioneret 30/6 92
—	Hansen, Ferdinand Julius	»	1/5 92	Telegrafist	—	—
	Hansen, Frederik Ferdinand	»	1/5 85	Kontorassistent	—	—
raadt 31/5 85	Hansen, Jens Jørgen	»	1/6 74	Telegrafist	—	—
—	Hansen, Jørgen	»	1/1 74	»	—	—

NAVN	Nationalitet	STILLING I SELSKABET			BEMÆRKNINGER
		Ind-traadt	Oprindelige Stilling	Senere Stillinger	
Hansen, Oscar Frederik	D	1/2 74	Telegrafist	—	—
Hansen, Victor Vincent Hein	»	1/2 74	»	Regnskabsfører i Shanghai 1/5 86	Udtraadt 31/1 89
Hartvigson, Ludvig Lehmann	»	1/2 74	»	Underingeniør 1/5 94	—
Hassager, Johan Frederik Kuur	»	1/5 85	»	—	—
Hawdon, John Frederick	E	1/5 86	»	—	—
Haxthausen, Henrik Sophus	D	1/5 85	»	Kontorassistent 1/5 91	—
Heavyside, Oliver	E	1/2 70	»	—	Udtraadt 31/5 74
Hedemann, Wilhelm von, Kammerjunker	D	1/7 76	Sekretær	Agent i St Petersborg 23/2 78	Pensioneret 30/6 91
Hedley, George	E	1/5 83	Telegrafist	—	Udtraadt 30/11 93
Heinricy, Georg Anders	D	1/5 85	»	—	—
Helland, George Johan, fhv. Konsul	N	72	Bestyrelsesmedlem	Generalagent i Østasien 1/4 76 Overregnskabsfører 18/6 83	—
Helmrich, William	E	1/5 83	Telegrafist	—	—
Henningsen, Carl Christopher	D	1/5 86	»	—	Død 22/11 92
Henningsen, Herbert Forbes	»	1/2 94	»	—	—
Henningsen, Jacob, Exam. jur.	»	1/3 70	»	Stationsbestyrer 1/6 75 Driftsbestyrer i Shanghai 1/1 85	—
Hillebrandt, Julius	»	1/9 80	1ste Styrmand	—	Udtraadt 8/1 87
Hingst, Carl Heinrich Frederik	»	1/2 75	Telegrafist	—	Overgaaet i russisk Tjeneste 11/7 78
Histon, Walter Benjamin Roden	E	1/5 79	»	—	—
Hoffmeyer, Volmer Andreas Henrik	D	1/3 70	»	Ingeniør 1/5 74	Udtraadt 31/12 74
Hollaway, George Henry	E	1/5 91	»	—	» 30/11 93
Holm, Carl Jens Peter	D	1/6 92	»	—	—
Holm, Jens Peter Trap	»	1/5 79	»	—	—
Holmblad, Jacob, cand. polyt.	»	1/6 70	»	—	Udtraadt 31/5 75
Holmblad, Lauritz Peter, Etatsraad	»	70	Bestyrelsesmedlem	—	Død 16/11 90
Holst, Frederik Julius Christian Meincke	»	1/10 74	Telegrafist	Underingeniør 1/1 83 Ingeniør i Shanghai 1/1 85	» 13/11 89
Horiike, Jiro	J	1/6 82	»	—	» 3/2 94
Horrell, Charles	E	1/5 80	»	—	Udtraadt 15/7 87
Hoskiær, Otto Valdemar, Oberst	D	70	Kontrolerende, resp. ledende Ingeniør	Ledende Ingeniør ved Landlinieanlæg i Østasien 74 Bestyrelsesmedlem 76	—
Houchen, Edward John	E	1/5 81	Telegrafist	—	—
Hummel, Einar Theodor	D	1/7 71	»	—	—

BEMÆRKNINGER	NAVN	Nationalitet	STILLING I SELSKABET			BEMÆRKNINGER
			Ind-traadt	Oprindelige Stilling	Senere Stilling	
—	*Ibsen, Anton Richter*	D	1/2 75	Telegrafist	—	Pensioneret 28/2 93
dtraadt 31/1 89	*Ibsen, Carl Emil*	»	1/2 75	»	—	» 31/3 92
	Ikuta, Masayuki	J	1/1 80	»	—	—
—	*Inatsu, Denzaburo*	»	1/5 90	»	—	—
—	*Irminger, Frederik Carl Georg*, Løjtnant	D	1/4 72	»	—	Pensioneret 31/12 82
—	*Ito, Sojiro*	J	1/5 88	»	—	—
—						
dtraadt 31/5 74	*Jaffray, William Mitchell*	E	1/5 85	Telegrafist	—	—
ensioneret 30/6 91	*Jagdmann, Alexander*	R	1/1 70	»	—	Udtraadt 31/12 76
dtraadt 30/11 93	*Janssen, Ernek Egede*	D	1/1 74	»	Kontorassistent 8/3 80	—
—	*Jensen, Christian Frederik Andreas Tønnies*	»	1/11 78	»	—	Overgaaet i kinesisk Tjeneste 22/12 83
—	*Jensen, Viggo Theodor*	»	1/5 83	»	—	—
	Jenssen, Thorvald Emil	»	1/10 89	»	—	Udtraadt 31/8 91
	Jespersen, Peter Sophus Emil	»	1/2 75	»	—	—
—	*Jessen, Ejnar Vilhelm*	»	1/4 92	»	—	—
ød 22/11 92	*Jochumsen, Oscar Frants Frederik*	»	1/9 74	»	—	Udtraadt 6/8 75
—	*Johnsson, Oscar Johan*	S	1/11 76	Kontorassistent	—	Død 4/12 90
—	*Jordan, Auge Ludvig*	D	1/5 84	Telegrafist	—	—
	Jordan, Thorkild Ludvig	»	1/2 75	»	—	—
	Jørgensen, Frederik Vilhelm	»	1/2 75	»	—	Udtraadt 31/5 77
dtraadt 8/1 87	*Jørgensen, Niels Raahauge*	»	1/2 75	»	—	Overgaaet i russisk Tjeneste 31/10 78
vergaaet i russisk Tjeneste 11/1 78	*Juel, Georg Frederik David*, Løjtnant	»	1/5 84	»	—	—
—						
dtraadt 31/12 74	*Kaarsberg, Sophus*	D	1/2 70	Telegrafist	Stationsbestyrer 1/10 73	Død 12/9 76
» 30/11 93	*Kaas, Christian Søren*	»	1/5 92	»	—	—
—	*Kalmberg, Carl Christian*, Løjtnant	»	1/5 91	»	—	—
—	*Kirby, Arthur*	E	1/4 73	»	—	—
dtraadt 31/5 75	*Kiær, Frederik Sophus Jeanino*, Kammerjunker	D	1/1 91	Agent i St. Petersborg	—	—
ød 16/11 90	*Knudsen, Knud Christian*	»	1/1 93	Telegrafist	—	
» 13/11 89	*Koch, Julius Henrik*	»	1/2 75	»	—	Overgaaet i russisk Tjeneste 13/11 76
	Koefod, Carl Emilius, Løjtnant	»	1/2 77	»	Underingeniør 1/5 84	—
» 3/2 94	*Koefod, Georg Frederik*	»	1/11 71	»	—	Udtraadt 30/6 80
dtraadt 15/1 87	*Kofod, Viggo*	»	1/5 78	»	—	—
—	*Koïke, Hiroo Muradzumi*	J	1/1 80	»	—	Udtraadt 30/6 93
	Kolvig, Frederik, Cand. phil.	D	1/6 72	»	Stationsbestyrer 1/1 80 Sekretær 28/7 83 Stationsbestyrer 1/5 87	—
—						
—	*Krag, Christian Nicolai Pingel*	»	1/2 75	»	—	Død 10/2 93

NAVN	Nationalitet	STILLING I SELSKABET			BEMÆRKNING
		Indtraadt	Oprindelige Stilling	Senere Stilling	
Kragh, Henrik Christian, Løjtnant	D	1/3 70	Telegrafist	Stationsbestyrer 1/9 83	—
Krogh, Otto Peder	»	1/5 90	»	—	—
Kwok Leung Tsun	K	1/6 83	»	—	Udtraadt 28/2 90
Kursch, Christian Wilhelm	D	1/7 71	»	Stationsbestyrer 1/6 92	—
Lai Kum Hung	K	1/1 80	Telegrafist	—	Død 12/11 81
Lai Ping Chen	»	1/1 81	»	—	Udtraadt 19/11 8
Lam Ahoi	»	1/1 80	»	—	Død 19/10 80
Lamb, John Leonard	E	1/5 82	»	—	—
Lange, Frants Martin	D	1/5 82	»	—	—
Lanng, Viggo Rosenørn	»	1/9 73	»	Kontrolør 3/8 81 Stationsbestyrer 1/1 92	—
Larsen, Johan Axel Gerhard	»	1/7 71	»	—	Overgaaet i r Tjeneste 13/11
Larsen, William Iver Emil Herman	»	1/6 81	Kontorassistent	—	Død 31/5 82
Lauritzen, Severin	»	1/3 70	Telegrafist	Ingeniør 14/12 77	Udtraadt 5/11 82
Lemcke, Heinrich Wilhelm	R	1/4 70	»	—	» 31/3 75
Léonard, Antoné Amadée Marie Auguste	F	1/8 80	Kontorassistent	—	—
Lepper, Hartvig Frederik Gustav	D	1/3 70	Telegrafist og Regnskabsfører	—	Udtraadt 30/11 75
Leung Ahon	K	1/5 86	Telegrafist	—	—
Levy, Adam	D	1/5 87	»	—	Udtraadt 18/7 89
Levy, Jenny	»	1/3 77	Telegrafistinde	—	» 31/10 83
Levy, Martin, Statsgældsdirektør	»	1/6 69	Bestyrelsesmedlem	—	» 73
Liebe, Carl, Cand. phil.	»	1/5 89	Telegrafist	—	» 31/5 89
Lowzow, Ernst Frederik Georg	»	1/5 84	»	—	» 31/1 85
Lund, Iver Alfred	»	1/5 80	»	—	Død 6/7 89
Lund, Vilhelm Valdemar	»	1/5 72	Maskinmester	—	Udtraadt 3/3 75
Lübeck, Henrique Carlos	P	1/1 80	Telegrafist	—	» 23/7 81
Lykkedahl, Oluf Carl Harald	D	1/2 70	»	—	—
Lyngby, Nicolai Frederik Severin Christiansen, Løjtnant	»	1/5 85	»	—	—
Løwenhielm, Carl Brockenhuus, Løjtnant	»	1/5 91	»	—	—
Mac Gregor, David	E	1/5 80	Telegrafist	—	—
Mac Gregor, George Alexander	»	1/5 82	»	—	—
Madsen, Christian Ludvig, Overkrigskommissær	D	1/6 69	Kontrolerende, resp. ledende Ingeniør	Konsulent 74	Udtraadt 31/12 82
Madsen, Peter Christian	»	1/5 81	Telegrafist	—	Overgaaet i kine Tjeneste 31/12 83
Magnussen, Johannes Julius Claudi	»	1/3 70	»	—	Udtraadt 30/11 72
Manicus, Carl Frederik Emil	»	1/6 83	»	—	—

BEMÆRKNINGER	NAVN	Nationalitet	STILLING I SELSKABET			BEMÆRKNINGER
			Ind-traadt	Oprindelige Stilling	Senere Stilling	
—	*Manson, William*	E	1/9 72	Telegrafist	—	—
—	*Marcussen, Marcus Wilhelm*	D	1/5 81	»	—	Død 7/7 89
Udtraadt 28/2 90	*Matsumori, Genkichi*	J	1/10 93	Elev	—	—
—	*Mauborgne, Eugène Marie Octave*	F	1/2 83	Mekaniker og Telegrafist	—	—
Død 12/11 81	*Maul, Julie*	R	1/6 82	Telegrafistinde	—	Udtraadt 31/7 85
Udtraadt 19/11 82	*Meier, Hans Henrik*	D	1/5 81	Telegrafist	—	» 12/12 92
Død 19/10 80	*Meier, Ove Gotfred*	»	1/11 71	»	—	—
—	*Melchior, Moritz Gerson*, Etatsraad	»	74	Bestyrelsesmedlem	—	Død 19/9 84
—	*Melchior, Moses*, Grosserer	»	85	»	—	—
—	*Meldal, Julius Sophus*, Viceadmiral	»	94	»	—	—
	Mende, Eduard von	R	1/6 69	Telegrafist	—	Udtraadt 20/10 76
Overgaaet i russisk Tjeneste 13/11 76	*Mendes, José Maria*	P	1/6 83	Kontorassistent	—	» 30/8 84
Død 31/5 82	*Meyeren, Friedrich Alexander Charles Emil Waldemar von*, Kaptajn	D	1/2 70	Stationsbestyrer	Sekretær 1/4 74 Revisionschef 1/8 78	—
Udtraadt 5/11 82	*Meyeren, Harald Victor Eugène von*, Løjtnant	»	1/5 83	Telegrafist	—	—
» 31/3 75	*Milne, Charles Gray Elrick*	E	1/5 89	»	—	—
—	*Milne, John*	»	1/5 73	»	—	Udtraadt 31/7 74
Udtraadt 30/11 75	*Moore, Alfred William*	»	1/5 87	»	—	—
—	*Morison, John*	»	1/5 92	»	—	Udtraadt 30/11 93
Udtraadt 18/7 89	*Mortensen, Jens Carl*	D	1/5 83	»	Kontorassistent 1/5 87	—
» 31/10 83	*Mosley, Frank*	E	1/5 91	»	—	—
» 73	*Munck, Henrik Caspar Conrad Stampe*	D	1/2 75	»	—	—
» 31/5 89	*Musto, George James Duncan*	E	1/5 89	»	—	—
» 31/1 85	*Mühlensteth, Henry Jessen*	D	1/1 81	»	—	Overgaaet i kinesisk Tjeneste 10/8 86
Død 6/7 89	*Mühlensteth, Johan Andreas*	»	1/2 70	»	—	—
Udtraadt 3/8 75	*Müller, Carl Vilhelm August*	»	1/2 74	»	—	Overgaaet i russisk Tjeneste 30/4 84
» 23/7 81	*Møller, Carl August*, Cand. phil.	»	1/1 74	»	Stationsbestyrer 1/5 80	Pensioneret 31/12 91
—	*Møller, Oscar Matthias Rønne*	»	1/10 74	»	—	Overgaaet i kinesisk Tjeneste 2/8 83
—	*Mørck, Jens Christian*, cand. polyt.	»	1/8 70	»	—	Udtraadt 30/9 76
—	*Mygind, Johan*	»	1/2 70	Stationsbestyrer	—	—
—	*Nancke, Frederik Ludvig Johan*	D	1/10 71	Telegrafist	–	Udtraadt 30/9 83
Udtraadt 31/12 82	*Nees, Fritz*	»	1/5 71	»	—	» 23/10 78
	Neumann, Alfred Viggo Vilhelm	»	1/7 71	»	–	Død 11/8 74
Overgaaet i kinesisk Tjeneste 31/12 83	*Nicholson, George*	E	1/2 73	»	—	» 28/4 87
Udtraadt 30/11 72	*Nielsen, Christian*	D	1/1 72	Bogholder	Kasserer 18/6 83	» 23/8 85
—	*Nielsen, Christen Peter*	»	1/2 70	Telegrafist	Stationsbestyrer 1/4 73	Udtraadt 30/10 79

NAVN	Nationalitet	STILLING I SELSKABET			BEMÆRKNINGER
		Ind-traadt	Oprindelige Stilling	Senere Stilling	
Nielsen, Emil Carl August	D	1/5 71	Telegrafist	—	Overgaaet i russisk Tjeneste 13/11 76.
Nielsen, Elias Julius	»	1/3 70	Ingeniør	—	Død 10/12 78
Nielsen, Frederik Carl Christian	»	1/3 70	Telegrafist	Stationsbestyrer 13/1 77 Sekretær 28/7 78 Driftsbestyrer i London 1/10 83	— — ·
Nielsen, Frederik Christian Niels	»	1/2 75	»	—	
Nielsen, Frederik Gordius	»	1/5 81	»	—	
Nielsen, Frederik Leonhardt	»	1/6 73	»	Værkfører 1/1 81	-
Nielsen, Frants Louis	»	1/5 85	»	—	—
Nielsen, Frederik Ludvig Høedt	»	1/5 88	»	—	—
Nielsen, Johan	»	1/5 81	»	—	—
Nielsen, Nicolai	»	1/10 93	»	—	—
Nielsen, Nehs Carl Henrik Viggo Reitzel	»	1/5 81	»	—	—
Nielsen, Olaf	»	1/5 79	»	—	—
Nielsen, Peter Emil	»	1/5 83	»	—	Udtraadt 30/9 84
Nielsen, Valdemar Edward	»	1/5 85	»	—	» 31/12 91
Nielsen, Valdemar Julius	»	1/5 85	»	—	—
Nissen, Hans Christian	»	1/6 70	»	—	Udtraadt 31/12 74
Nygaard, Eigill Thorvald	»	1/5 88	»	—	» 15/11 88
Nygaard, Peder Nikolaj	»	1/5 78	»	—	Død 15/7 92
Obel, Lauritz Thura	D	1/5 82	Telegrafist	—	—
Olivarius, Severin Peter Thomas de Fine	»	1/5 81	»	Kontorassistent 1/1 84	Død 10/3 91
Oliver, Thomas	E	1/5 86	»	—	—
Olsen, Henrik Georg	D	1/5 93	»	—	—
Olsen, Peter Georg Vilhelm	»	1/5 85	»	—	—
Olsen, Oluf Regnar	»	1/2 76	»	—	Overgaaet i russisk Tjeneste 12/1 82
Pallisen, Hans Jessen, Generalkonsul	D	1/6 69	Repræsentant i St. Petersborg	—	Død 81
Paulsen, Niels Mygind	»	1/10 70	Telegrafist	Stationsbestyrer 1/2 75	» 10/8 80
Peacock, Edward Walter	E	1/5 81	Kontorassistent	—	—
Pedersen, Peder Frederik Vilhelm, Løjtnant	D	1/5 91	Telegrafist	—	—
Petersen, Alfred Emil	»	1/5 82	»	—	Overgaaet i russisk Tjeneste 30/9 84
Petersen, Christian Peter Margius	»	1/1 74	»	—	—
Petersen, Emil Bernhard, Løjtnant	»	1/2 75	»	Underingeniør 1/5 81 Ingeniør 6/11 82	Udtraadt 30/6 90
Petersen, Hans Christian Andreas	»	1/4 86	1ste Styrmand	—	—

BEMÆRKNINGER	NAVN	Nationalitet	STILLING I SELSKABET			BEMÆRKNINGER
			Ind-traadt	Oprindelige Stilling	Senere Stilling	
ergaaet i russisk Tjeneste 13/11 76	*Petersen, Jens*	D	1/10 69	Stationsbestyrer	—	Død 28/1 80
	Petersen, Julius August Peter	»	1/4 71	Telegrafist	fg. Kontrolør 1/11 76 Stationsbestyrer 1/7 85	—
—	*Petersen, Johan Holger Christian*	»	1/10 93	»	—	—
—	*Petersen, Knud*	»	12/9 71	Stationsbestyrer	—	Udtraadt 30/9 72
	Petersen, Niels Christian Rønnenkamp	»	1/2 74	Telegrafist	Regnskabsfører i Shanghai 1/5 89	Død 19/8 90
	Petersen, Olaf Jens Fin	»	15/4 92	»	—	—
—	*Petersen, Otto Julius Vilhelm*	»	1/8 71	»	fg. Kontrolør 2/8 87 Stationsbestyrer 1/5 90 Regnskabsfører i Shanghai 1/12 90	—
—	*Petersen, Peter Ludvig*	»	19/7 74	1ste Styrmand	Dampskibsfører 1/11 74	Udtraadt 31/5 76
—	*Petersen, Sophus Valdemar*	»	1/5 89	Telegrafist	—	—
—	*Potts, George*	E	1/6 93	»	—	—
ltraadt 30/9 84	*Poulsen, Carl Herholdt Octavius,* Cand. phil.	D	1/8 71	»	—	Overgaaet i kinesisk Tjeneste 30/11 85
» 31/12 91	*Poulsen, Emil August,* Cand. phil.	»	1/8 71	»	fg. Kontrolør 1/6 85	—
—	*Poulsen, Otto Peter Hermann*	»	1/7 72	»	—	Udtraadt 23/6 84
ltraadt 31/12 74	*Pöckel, Thorvald Emil Valdemar*	»	1/7 71	»	—	—
» 15/11 88						
d 15/7 92						
—	*Qvistgaard, Axel Theodor Caspar,* Løjtnant	D	1/5 93	Telegrafist	—	—
d 10/8 91						
—	*Raffenberg, Jens Christian*	D	4/8 75	Maskinmester	—	—
—	*Rander, Richard Aschlund*	»	1/8 70	Kabelformand	—	Død Juni 77
ergaaet i russisk Tjeneste 12/1 82	*Rangel, Maynardo Blandino*	P	1/9 88	Kontorassistent	—	Udtraadt 16/3 89
	Rasmussen, Anders Carl Marcus	D	1/2 75	Telegrafist	fg. Kontrolør 18/4 90 Stationsbestyrer 1/5 94	—
d 81	*Rasmussen, Lars*	»	1/12 81	1ste Styrmand	—	—
	Razga, Paul	»	1/8 93	Telegrafist	—	—
10/8 80	*Reed, Amaro John*	P	1/11 81	»	—	Udtraadt 28/2 87
—	*Reeve, Arthur*	E	16/9 89	Elev	—	—
—	*Reynolds, John*	»	1/4 92	Telegrafist	—	—
ergaaet i russisk Tjeneste 30/9 84	*Richard, Herman*	D	1/10 70	»	—	—
—	*Richard, William Adolph*	»	1/5 89	»	—	—
ltraadt 30/6 90	*Riemenschneider, Frederik Vilhelm Carl*	»	1/7 71	»	Stationsbestyrer 1/5 81	Overgaaet i russisk Tjeneste 30/9 86
—	*Ripperda, Vibal Ludvig Christian von*	»	1/5 84	Kontorassistent	Telegrafist 1/5 87	—
	Rohde, John Louis	»	1/5 90	Telegrafist	—	—

NAVN	Nationalitet	STILLING I SELSKABET			BEMÆRKNINGER
		Ind-traadt	Oprindelige Stilling	Senere Stilling	
Roots, Frank Harry	E	1/6 84	Kontorassistent	—	Død 1/2 94
Rosenørn-Lanng, Albert	D	1/9 73	Telegrafist	Kontorassistent 1/1 82	—
Rostrup, Adam Vilhelm	»	1/4 70	»	—	Pensioneret 30/9 93
Rothe, Herman Vilhelm August	»	1/2 75	»	—	Udtraadt 31/12 77
Roza, José Bernardino da	P	15/7 85	Kontorassistent	—	» 30/9 86
Rozario, Arnoldo Antonio do	»	1/1 80	»	—	» 30/11 85
Rutledge, William	E	1/6 86	Telegrafist	—	—
Rüssell, Jacob Carl Christian	D	1/1 81	»	—	» 13/5 85
Rüssell, Thorvald Fridolin	»	1/4 70	»	Stationsbestyrer 1/5 71	Død 13/2 82
Rønnenkamp, Vilhelm Heinrich	»	1/3 73	»	—	Udtraadt 31/12 81
Sabra, Eimert Viggo	D	1/1 76	Mekaniker	Værkfører 1/1 81	—
Salmonsen, Frants Ditlev, Løjtnant	»	1/3 74	Kontorassistent	Underbogholder 1/6 81 Regnskabsfører 18/6 83	—
Salter, Joseph William	E	1/6 91	Telegrafist	Kontorassistent 1/2 94	—
Scanlan, Edmund	»	1/6 88	»	—	—
Scanlan, John	»	1/6 92	»	—	—
Scheel, Anton Vilhelm	D	1/2 75	»	—	Død 16/1 81
Schiern, Hans Christian, Løjtnant	»	1/6 84	»	—	Overgaaet i kinesisk Tjeneste 20/2 86
Schiøtz, Georg Simon Henry	»	1/6 83	Kontorassistent	—	—
Schmidt, Hans Christian Axel	»	1/6 90	Telegrafist	—	—
Schmidt, Niels Christian	»	1/6 71	»	—	Død 20/10 75
Schouw, Christian Peter Emanuel	»	1/7 83	»	—	—
Schrøder, Wilhelm Edmund	»	1/6 89	»	—	—
Schultz, Christian Adrian, Løjtnant	»	1/3 70	»	Sekretær i Shanghai 8/11 76 Stationsbestyrer 11/6 82	Udtraadt 30/6 83
Schwensen, Edmund Christian Ludvig	»	1/6 85	»	—	—
Schonau, William Janus	»	1/6 82	»	Underingeniør 1/6 90	—
Schäffer, Theodor August	»	1/3 75	»	—	Udtraadt 31/5 93
Sedding, Wilhelm August	R	1/6 83	»	—	» 30/9 84
Seebeck, Anna Christina	D	1/6 79	Telegrafistinde	—	—
Sheepshanks, William	E	1/6 83	Telegrafist	—	—
Shun Li	K	1/2 81	»	—	—
Sick, Julius Frederick, Kammerherre	D	69	Bestyrelsesmedlem	—	Dod 1/11 84
Silva, Francisco Filomeno da	P	1/1 80	Telegrafist	—	—
Silva, José Maria da	»	1/1 80	»	Kontorassistent 14/1 87	—
Simpson, William Robert	E	1/6 88	»	—	—
Sinding, Christian Frederik Emil	D	1/2 75	»	—	—
Smidth, Adolf Julius	»	1/7 71	»	—	—

NAVN	Nationalitet	STILLING I SELSKABET			BEMÆRKNINGER
		Ind-traadt	Oprindelige Stilling	Senere Stilling	
Smith, Frederick	E	1/8 89	Telegrafist	—	—
Smith, George	»	1/5 84	»	—	Udtraadt 30/11 86
Sonderburg, Alfred Nikolaj Nestler	D	1/2 75	»	—	—
Sonne, Carl Christian, Cand. phil.	»	1/6 70	»	Underingeniør 1/1 78 Stationsbestyrer 1/10 84 Ingeniør i Shanghai 29/5 90	—
Sonne, Herman Jacob	»	1/8 78	Maskinmester	—	Udtraadt 15/10 82
Souza, Francisco Xavier da Silva	P	1/6 83	Telegrafist	—	» 31/3 88
Souza, José Ritchi	»	1/8 90	»	—	» 31/5 90
Sponneck, Wilhelm Carl Eppingen, Greve	D	69	Bestyrelsesmedlem	—	» 73
Steenberg, Charles	»	1/5 93	Telegrafist	—	—
Steglich, Johan Christian Theodor	»	1/8 70	Telegrafist og Mekaniker	—	Udtraadt 28/2 79
Steglich, Oscar Valdemar Rudolf	»	1/8 70	Telegrafist og Mekaniker	—	Død 29/12 88
Stensballe, Otto Valdemar Haalland	»	1/2 76	Telegrafist	—	Udtraadt 31/12 81
Stevenius, Viggo Anders Emil, Løjtnant	»	1/7 71	»	—	—
Steward, Daniel James	E	1/5 86	»	—	Udtraadt 31/7 86
Stoker, Joseph Robert	»	1/4 92	»	—	—
Stoker, Matthew Atkinson	»	1/5 91	»	—	—
Strathdee, James	»	1/5 89	»	—	—
Strauch, Julius Carl	R	1/4 71	»	—	Udtraadt 31/3 76
Stricker, Rudolph August	D	1/10 74	»	—	» 31/12 80
Strøm, Georg Buntzen	»	1/6 72	»	fg. Kontrolør 12/3 86	» 30/6 87
Suenson, Albert	»	1/8 70	»	Stationsbestyrer 1/6 75	—
Suenson, Edouard, Kommandør	»	1/8 70	Generalagent i Østasien	Administrerende Direktør 74 Bestyrelsesmedlem 90	—
Suenson, Einar	»	1/12 74	1ste Styrmand	Dampskibsfører 1/6 76	—
Suhr, Oluf Bendt, Etatsraad	»	1/6 69	Bestyrelsesmedlem	—	Død 75
Sun Tai Chong	K	1/5 88	Telegrafist	—	—
Szczesny, Elise Therese Fredericke	R	1/12 76	Telegrafistinde	—	Udtraadt 31/3 79
Söderberg, O.	S	1/1 80	1ste Styrmand	—	» 31/5 81
Sørensen, Peter Frederik	D	1/5 70	Telegrafist	—	—
Takatani, Toraichiro	J	10/4 93	Elev	—	—
Takenouchi, Kametaro	»	1/2 81	Telegrafist	—	Udtraadt 31/5 87
Taylor, Alfred Ernst	E	1/5 89	»	—	—
Taylor, Samuel	»	1/7 89	»	—	—
Tench, Thomas James	»	1/5 85	»	—	—

NAVN	Nationalitet	STILLING I SELSKABET			BEMÆRKNINGER
		Indtraadt	Oprindelige Stilling	Senere Stilling	
Terkelsen, Oscar Christian	D	14/4 90	Elev	—	—
Terp, Carl Axel Julius, Cand. phil.	»	1/11 70	Telegrafist	Stationsbestyrer 1/2 77	Overgaaet i russisk Tjeneste 30/10 85
Thalbitzer, Albert Charles Valdemar, Løjtnant	»	1/5 93	»	—	—
Thickbroom, George Frederick	E	1/5 89	»	—	—
Thomsen, Helge Ove	D	1/5 90	»	—	—
Thomsen, Harald Thorvald Ove	»	1/5 87	»	—	—
Thomsen, Thomas Johannes	»	1/7 81	»	—	Død 29/11 85
Thomsen, Valdemar Ove	»	1/5 85	»	—	» 18/2 92
Thomsen, Valdemar Theodor August Frederik	»	1/5 70	Stationsbestyrer	—	Pensioneret 30/4 90
Thornam, August Adolf	»	1/3 73	Telegrafist	—	Udtraadt 30/4 78
Tietgen, Carl Frederik, Gehejmeetatsraad	»	1/6 69	Formand for Bestyrelsen	—	—
Timm, Julius Martin	»	1/7 81	Mekaniker	Værkfører 1/5 93	—
Tobiesen, Frederik Christian Heinrich Emil, Kammerherre	»	74	Bestyrelsesmedlem	—	—
Tobiesen, Johan Heinrich Christian, Oberstløjtnant	»	1/1 82	Kontorassistent	—	—
Tong A Kao	K	1/2 81	Telegrafist	—	Udtraadt 30/6 87
Tong Man Lai	»	1/6 83	»	—	» 7/3 84
Torp, Christian Henry Emil	D	1/2 74	»	—	» 31/1 79
Tough, John	E	1/7 74	»	—	» 31/12 76
Tsai Shou Kie	K	26/8 86	Tolk	—	» 31/1 89
Tscherning, Johan Christian	D	1/2 76	Telegrafist	—	—
Tsien Besun	K	1/8 92	Elev	—	Død 28/6 93
Turner, Alfred Woodhouse	E	1/8 82	Telegrafist	—	Udtraadt 30/9 88
Tutton, Walter Benjamin	»	1/5 86	»	—	—
Tønnesen, Rudolf Albert	D	15/2 93	»	—	—
Unett, Joseph Frederik	E	1/6 82	Telegrafist	—	—
Ussing, Aage Peter	D	1/6 85	»	—	—

BEMÆRKNINGER	NAVN	Nationalitet	STILLING I SELSKABET			BEMÆRKNINGER
			Ind-traadt	Oprindelige Stilling	Senere Stilling	
—	*Ussing, Tage Algreen-*, Konferensraad.....	D	69	Revisor	—	Død $^{25}/_{6}$ 72
Overgaaet i russisk Tjeneste $^{30}/_{10}$ 85	*Ussing, Frederik Algreen*.....	»	$^{1}/_{5}$ 88	Telegrafist		Udtraadt $^{28}/_{2}$ 89
—	*Velschou, Frants Albert*, Cand. polyt.	D	$^{1}/_{5}$ 81	Telegrafist	—	Udtraadt $^{31}/_{8}$ 83
—	*Venndt, Christian Frederik*.....	»	$^{1}/_{2}$ 70	»	Stationsbestyrer $^{1}/_{8}$ 73	—
—	*Watanabe, Kameïchiro*.....	J	$^{1}/_{2}$ 81	Telegrafist	—	—
Død $^{29}/_{11}$ 85	*Wat Ying Fan*.....	K	$^{1}/_{9}$ 91	»	—	—
» $^{18}/_{2}$ 92	*Wat Ying Pun*.....	»	$^{1}/_{1}$ 80	»	—	—
Pensioneret $^{30}/_{4}$ 90	*Wat Yoi Sam*.....	»	$^{16}/_{6}$ 90	Elev	—	Udtraadt $^{30}/_{9}$ 92
Udtraadt $^{30}/_{4}$ 78	*Westring, Carl William Amond*.....	D	$^{1}/_{4}$ 77	Telegrafist og Mekaniker	—	Udtraadt $^{10}/_{8}$ 77
—	*Wibroe, Hugo Christian*.....	»	$^{1}/_{12}$ 90	Telegrafist	—	Død $^{7}/_{8}$ 92
—	*Wing Hee Ching*.....	K	$^{1}/_{5}$ 91	»	—	—
—	*Wolder, Henrik Christian Julius*.....	D	$^{1}/_{4}$ 84	Telegrafist og Mekaniker	—	—
—	*Wong Kam Sau*.....	K	$^{1}/_{6}$ 83	Telegrafist	—	Udtraadt $^{9}/_{2}$ 89
Udtraadt $^{30}/_{6}$ 87	*Woo, Robert Choching*.....	»	$^{16}/_{12}$ 91	Tolk	—	—
» $^{7}/_{3}$ 84	*Wright, Francis George*.....	E	$^{15}/_{7}$ 79	Telegrafist	—	Udtraadt $^{30}/_{6}$ 80
» $^{31}/_{7}$ 79	*Yakushiji, Jokichiro*.....	J	$^{1}/_{5}$ 90	Telegrafist	—	—
» $^{31}/_{12}$ 76	*Yeong Sen Poh*.....	K	$^{1}/_{5}$ 86	»	—	—
» $^{31}/_{7}$ 89	*Yoshise, Heitaro*.....	J	$^{1}/_{10}$ 93	Elev	—	—
—	*Yü King*.....	K	$^{1}/_{3}$ 92	»	—	—
Død $^{28}/_{6}$ 93						
Udtraadt $^{30}/_{9}$ 88	*Zachariassen, Andreas Ludvig Frederik*.....	D	$^{1}/_{6}$ 81	Telegrafist	—	Udtraadt $^{30}/_{9}$ 82
—	*Zimmermann, Samuel Friedlieb Leonhardt*...	»	$^{1}/_{2}$ 75	»	—	—
—	*Ørsted, Anders Sandøe*.....	D	$^{1}/_{3}$ 71	Telegrafist	—	Død $^{14}/_{6}$ 77
—	*Ørsted, Frederik Christian Gebhard*.....	»	$^{1}/_{6}$ 76	1ste Styrmand	Dampskibsfører $^{1}/_{1}$ 80	—
—	*Øwre, Haakon Christjærn*.....	N	$^{1}/_{5}$ 86	Telegrafist	—	Udtraadt $^{31}/_{7}$ 90

TABELLARISK OVERSIGT OV

ADMINISTRATIONEN.

	BESTY-RELSEN	Admini-strerende Direktør	Drifts-bestyrere, Repræsen-tanter og Agenter	Afdelings-chefer og Ingeniører	Kontor-assistenter	Under-ingeniører	Værk-førere	Mek... L...
Kjøbenhavn	7	(1)*	»	5	9	2	2	
London	»	»	1	»	4	1	»	
Paris	»	»	»	»	1	»	»	
Petersborg	»	»	1	»	»	»	»	
Aberdeen	»	»	»	»	»	»	»	
Newcastle	»	»	»	»	»	»	»	
Calais	»	»	»	»	»	»	»	
Gøteborg	»	»	»	»	»	»	»	
Libau	»	»	»	»	»	»	»	
Nystad	»	»	»	»	»	»	»	
Mariehamn	»	»	»	»	»	»	»	
»H. C. Ørsted«	»	»	»	»	»	»	»	
Tilsammen Europa...	7	(1)	2	5	14	3	2	3
Shanghai	»	»	1	2	2**	»	1	
Woosung	»	»	»	»	»	1	»	
Gutzlaff	»	»	»	»	»	»	»	
Amoy	»	»	»	»	»	»	»	
Hongkong	»	»	»	»	»	»	»	
Nagasaki	»	»	»	»	»	»	»	
Wladiwostock	»	»	»	»	»	»	»	
»Store Nordiske«	»	»	»	»	»	»	»	
Tilsammen Østasien...	»	»	1	2	2	1	1	7
Uden for Nummer	»	»	»	»	»	»	»	
I Alt...	7	(1)	3	7	16	4	3	39

* medregnet under Bestyrelsen. ** inklusive en kinesisk Tolk.

SIGT OVER SELSKABETS PERSONALE DEN 1 MAJ 1894.

		STATIONERNE.							KABELDAMPERNE.				
Værk-førere	Mekanikere og Lærlinge	Stations-bestyrere og Kontrolører	Danske Telegra-fister, fast ansatte	Danske Telegra-fister paa Prøve	Indfødte Telegra-fister, fast ansatte	Indfødte Telegra-fister paa Prøve og Elever	Stations-drenge og Telegraf-bude	Arbejds-, Vagt- og Tjener-personale	Skibs-førere	Styrmænd	Maskin-mestre	Mandskab	TIL-SAMMEN
2	32	»	»	»	»	»	»	6	»	»	»	»	63
»	»	1	8	»	15	6	20	1	»	»	»	»	57
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
»	»	1	3	»	6	2	2	»	»	»	»	»	14
»	»	1	8	10	25	5	10	1	»	»	»	»	60
»	»	1	2	»	»	1	»	1	»	»	»	»	5
»	»	1	21	»	»	3	3	»	»	»	»	»	28
»	»	1	13	1	»	»	»	»	»	»	»	»	15
»	»	1	21	»	»	1	»	1	»	»	»	»	24
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	2	7*	12
2	32	9	76	11	46	18	35	10	1	2	2	7	282
1	6	»	6	»	10	1	9	5	»	»	»	»	43
»	»	»	»	1	»	»	»	5	»	»	»	»	7
»	»	»	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	2
»	»	1	1	»	5	1	5	3	»	»	»	»	16
»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2
»	»	1	1	»	5	4	»	4	»	»	»	»	15
»	1	1	4	»	2	»	»	2	»	»	»	»	10
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	3	3	35	42
1	7	4	14	1	22	6	14	20	1	3	3	35	137
»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
3	39	14	90	12	68	24	49	30	2	5	5	42	420

* Besætningen kompletteres, naar Skibet gaar til Søs.

k.

LOVE FOR DET STORE NORDISKE TELEGRAF-SELSKAB,

saaledes som disse ere vedtagne af de ekstraordinære Generalforsamlinger i det »Store Nordiske Kina og Japan Extension Telegraf-Selskab« (22/2 1872) og det »Store Nordiske Telegraf-Selskab« (23/2 1872), samt med de af den ekstraordinære Generalforsamling 26/8 1876 vedtagne Forandringer.

1ste Afsnit. Selskabets Navn, Hjemsted og Formaal.

§ 1. Selskabets Navn er »det Store Nordiske Telegraf-Selskab«.

§ 2. Selskabet har sit Sæde i Kjøbenhavn, under hvis Jurisdiktion det i alle forekommende Tilfælde henhører, og for hvis Øvrighed nærværende Love blive at anmelde. Selskabet har i London et Kontor for Aktiers Notering, Fremlæggelse af de i § 15 nævnte, Generalforsamlingen vedkommende Dokumenter samt for Varetagelsen af de i § 14 ommeldte Forretninger.

§ 3. Selskabets Formaal er at benytte de nedennævnte Ledninger, nemlig:

a) mellem Danmark og England, fra Søndervig til Newbiggin,
b) mellem Danmark og Norge, fra Hirtshals til Arendal,
c) mellem Danmark og Rusland, fra Møen til Bornholm og derfra til Libau,
d) mellem Sverige og Rusland, fra Grisslehamn til Nystad i Finland,
e) mellem Norge og Skotland, fra Egersund til Peterhead,
f) mellem den russiske Kyst ved det Stille Hav og Kina, fra Wladiwostock over Nagasaki og Shanghai til Hongkong, og
g) de nye Telegrafledninger, dels i Europa, dels i Asien, hvis Anlæg ved Generalforsamlings Beslutninger ere vedtagne,

i Henhold til de hertil givne udelukkende Koncessioner. Det kan derhos senere af Generalforsamlingen vedtages at udvide Selskabets Virksomhed ved Anlæggelsen af andre Telegrafledninger. Beslutningen herom vedtages af Generalforsamlingen overensstemmende med de i nedenstaaende § 18 for Vedtagelse af Statutforandringer foreskrevne Regler.

2det Afsnit. Selskabets Kapital og Aktier.

§ 4. Selskabets Kapital udgør Kr. 27,000,000 eller £ 1,500,000, men kan ved Bestyrelsens Beslutning udvides til Kr. 36,000,000 eller £ 2,000,000 i Henhold til Generalforsamlings Bemyndigelse af 26de August 1876.

Kapitalen kan yderligere kun forøges, naar saadant vedtages af Generalforsamlingen, overensstemmende med Reglerne i nedenstaaende § 18.

§ 5. Selskabets Kapital deles i Aktier og 5 % rentebærende Obligationer, lydende paa Kr. 180 (Rd. 90) eller £ 10 hver, men paa Forlangende vil der ogsaa blive udstedt Beviser for 10 Aktier eller Obligationer under Eet.

Den Del af Kapitalen, for hvilken Obligationer udstedes, maa ingen Sinde overskride Halvdelen af Selskabets samlede Kapital.

§ 6. Aktierne, der underskrives af tre Medlemmer af Bestyrelsen paa sammes Vegne, ere forsynede med Udbytte-Kupons, saa vel som med en Talon, ved hvis Tilbagelevering nye Kupons ville blive meddelte. Bestyrelsen er bemyndiget til at udfærdige halvaarlige Rentekupons til Aktierne, lydende paa en Rente af indtil 2½ % halvaarlig.

Aktierne blive udstedte til Ihændehaveren, men kunne senere ogsaa transporteres til en bestemt Person. Paategning af et Navn paa en Aktie eller sammes Transport til en bestemt Person eller Ihændehaveren skal kun have fuld Gyldighed lige over for Selskabet, naar saadan Paategning eller Transport er bleven indført i Selskabets Bøger; Selskabet indestaar ikke for en saadan Paategnings eller Transports Ægthed.

Saafremt en Aktie, der er noteret paa Navn, af en eller anden Grund skulde forkomme, vil der blive meddelt Vedkommende en ny Aktie i sammes Sted, saa snart den borteblevne er bleven lovlig mortificeret, og en Udskrift af Dommen herom er meddelt Bestyrelsen. I denne Mellemtid skal dog Udbyttet kunne udbetales af en saadan bortkommen Aktie, mod at Vedkommende stiller Bestyrelsen betryggende Sikkerhed i denne Anledning.

Saafremt Bestyrelsen efter de oplyste Omstændigheder maatte antage, at en paa Ihændehaveren noteret Aktie er gaaet til Grunde ved ulykkelig Hændelse, skal Bestyrelsen være berettiget til at meddele Vedkommende en ny Aktie i den bortkomnes Sted, mod at der stilles betryggende Sikkerhed for, at Selskabet ikke derved lider noget Tab.

§ 7. Enhver Aktionær er, uden nogen videre Erklæring herom fra hans Side, undergiven Selskabets Love, som de nu ere, eller som de senere Tid efter anden paa lovlig Maade maatte blive forandrede. Dog er det en Selvfølge, at ingen Aktionær ved nogen senere Beslutning kan forpligtes til at gøre en større Indbetaling til Selskabet eller paa anden Maade betale noget Beløb ud over det, hvorpaa hans Aktier lyde, hvortil Aktionærernes Forpligtelser saaledes for saa vidt indskrænke sig.

§ 8. Aktionærerne ere berettigede til at indgive Forslag til den aarlige Generalforsamling, men saadanne Forslag skulle være indsendte til Bestyrelsen inden det paagældende Aars 1ste Marts.

§ 9. Det paaligger Bestyrelsen at drage Omsorg for, at der føres Aktie-Registre, der indeholde Oplysning om de med Hensyn til Aktierne indtraadte Ejendomsforandringer, hvorom Selskabet i Overensstemmelse med § 6 er blevet sat i Kundskab.

3dje Afsnit. Generalforsamlingen.

§ 10. Generalforsamlingen har, inden for de i Lovene afstukne Grænser, den højeste Myndighed i alle Selskabets Anliggender.

§ 11. En aarlig Generalforsamling afholdes i Kjøbenhavn i hvert Aars April Maaned, efter forud med 4 Ugers Varsel derom udgaaet Bekendtgørelse, indrykket tre Gange i den »Berlingske politiske og Avertissements-Tidende« i Kjøbenhavn, »Morgenbladet« i Christiania, »Post- og Inrikes-Tidning« i Stockholm, samt »Times« i London.

§ 12. Særlige Generalforsamlinger, der ligeledes afholdes i Kjøbenhavn og efter 4 Ugers foregaaende Varsel, bekendtgjort som i foregaaende § bestemt, kunne finde Sted efter Bestyrelsens eller den aarlige Generalforsamlings Beslutning, eller efter skriftligt Forlangende af et saa stort Antal Aktionærer, som repræsenterer $^1/_{10}$ af Selskabets samlede Kapital, hvilket Forlangende tillige skal angive Hensigten med en slig særlig Generalforsamlings Afholdelse. Generalforsamlingen bliver i sidste Fald at afholde senest 6 Uger efter, at Forlangendet derom skriftligt er blevet meddelt Bestyrelsen.

§ 13. Saafremt de ved en Generalforsamling foreliggende Sager ikke skulde kunne bringes til Ende paa eet Møde, bliver et nyt Møde at afholde inden 8 Dage derefter. Om Stedet og Tiden for et sligt udsat Generalforsamlingsmøde meddeles der Aktionærerne senest Dagen forud Underretning ved en offentlig Bekendtgørelse i den »Berlingske politiske og Avertissementstidende«, hvilken Bekendtgørelse indeholder Oplysning om de Anliggender, der skulle foretages paa Mødet.

§ 14. Enhver Aktionær har saa mange Stemmer, som han har Aktier, og er berettiget til at møde og stemme paa Generalforsamlingen, naar han har godtgjort sin Stemmeret senest Dagen forud paa Selskabets Kontor i Kjøbenhavn, eller senest 8 Dage forud paa Selskabets Kontor i London, hvorefter han vil erholde et Adgangskort, paa hvilket tillige er angivet det Antal Stemmer, der tilkommer ham. Stemmeretten godtgøres ved Forevisning af Aktierne, for saa vidt de ere noterede paa Ihændehaveren, og ellers ved Angivelse af Aktiernes Nummere. Bestyrere af offentlige Stiftelser eller Aktie-Selskaber og Lignende kunne, lige saa vel som Kommissærer i Boer, naar de

have godtgjort saadan deres Stilling, møde og stemme paa Generalforsamlingen, uden selv at være Aktionærer.

Stemmeretten kan udøves ved Fuldmægtig, dog paa Betingelse, at Fuldmægtigen selv er Aktionær.

§ 15. I de sidste 14 Dage før hver aarlig Generalforsamlings Afholdelse skal der paa Selskabets Kontorer her og i London være fremlagt til Eftersyn for Aktionærerne, foruden Regnskabet for det forløbne Aar, tillige en Fremstilling af de Anliggender, som blive forelagte Generalforsamlingen tilligemed bekræftede Afskrifter af samtlige dertil henhørende Dokumenter.

Trykte Fortegnelser over de Personer, der i Selskabets Bøger ere indtegnede som Ejere af Aktier, ville blive meddelte til Afbenyttelse ved Valg.

De Anliggender, der skulle foretages paa særlige Generalforsamlinger, ville være at nævne i de Bekendtgørelser, hvorved vedkommende Generalforsamling sammenkaldes. Saa vidt muligt iagttages det Samme ogsaa med Hensyn til aarlige Generalforsamlinger.

§ 16. Generalforsamlingen vælger, efter Bestyrelsens Forslag, en Dirigent, der leder Generalforsamlingen og afgør alle Spørgsmaal, vedrørende Sagernes Behandlingsmaade og Stemmegivningen, for saa vidt han ikke maatte finde Anledning til at henvise Spørgsmaalets Afgørelse til Generalforsamlingen selv, i hvilket Tilfælde der kun tilkommer enhver tilstedeværende Stemmeberettiget een Stemme.

§ 17. Paa den aarlige Generalforsamling skal der af Bestyrelsen forelægges:

a) Fortegnelse over de Aktionærer, til hvem Adgangskort til Forsamlingen ere blevne udstedte, over de Personer, som i Selskabets Bøger ere indtegnede som Ejere af Aktier, samt over Fuldmagter.
b) Meddelelse om Forretningens Gang i det forløbne Aar, samt om Beskaffenheden af Kablerne og alt andet Selskabet Tilhørende.
c) Regnskabet for det forløbne Aar tilligemed en Angivelse af Selskabets Status.
d) Forslag til Fastsættelsen af Udbyttets Størrelse for det forløbne Driftsaar.

Endvidere bliver paa Generalforsamlingen at foretage:

e) Forslag fra Aktionærer i Overensstemmelse med § 8.
f) Valg af eet eller flere Medlemmer til at indtræde i Bestyrelsen i den eller de Fratrædendes Sted.
g) Valg af to Aktionærer til at fungere som Revisorer i det følgende Aar.
h) Vedtagelsen af det reviderede Regnskab for det forløbne Aar samt Meddelelsen af Decharge til Bestyrelsen for samme Tidsrum.

§ 18. Paa Generalforsamlingen afgøres alle Anliggender ved simpel Stemmeflerhed. Til Vedtagelsen af Beslutninger, som gaa ud paa Forandringer

i Selskabets Love, Udstedelsen af nye Aktier, Udvidelsen af Selskabets Virksomhed eller dets Forening med andre Selskaber, eller paa Selskabets Opløsning, udfordres imidlertid, at mindst en Fjerdedel af Aktiebeløbet er repræsenteret paa vedkommende Generalforsamling, og at derhos Beslutningen vedtages af en Majoritet af to Tredjedele af de afgivne Stemmer. Skulde paa den paagældende Generalforsamling det nævnte Aktiebeløb ikke være repræsenteret, sammenkaldes en ny Generalforsamling med 14 Dages Varsel, bekendtgjort som i § 11 bestemt, og paa denne skal den vedkommende Beslutning gyldig kunne vedtages af den ommeldte Majoritet af to Tredjedele af de afgivne Stemmer, uden Hensyn til, hvor stort et Aktiebeløb der er repræsenteret paa denne Forsamling. Fuldmagter til at møde paa den første, ikke fuldtallige Generalforsamling, skulle, hvis de ikke udtrykkelig tilbagekaldes, anses for gyldige ogsaa med Hensyn til den sidste; det Samme gælder ogsaa om udsatte Møder (§ 13).

Bestemmelserne i § 7 og § 22 mbr. 2 kunne ikke forandres ved nogen Generalforsamlingsbeslutning.

§ 19. Al Stemmegivning sker skriftligt, medmindre Forsamlingen, paa Dirigentens Forslag, enstemmigen maatte vedtage en anden Afstemningsmaade.

§ 20. Angaaende det paa Generalforsamlingen Passerede, derunder navnlig de af Forsamlingen fattede Beslutninger, skal der optages en kort Beretning, hvilken Beretning, der underskrives af Dirigenten og Selskabets Bestyrelse, skal anses som fuldt bevisende i enhver Henseende.

4de Afsnit. Bestyrelsen.

§ 21. Bestyrelsen, der bestaar af 8 Medlemmer, har Hovedledelsen af og Kontrollen med Hensyn til alle Selskabets Forretninger og Anliggender. Den første Bestyrelse bestaar af:

Etatsraad C. A. Broberg, af Firma Chr. Broberg & Søn, Kjøbenhavn.

Konsul Geo. I. Helland, af Firma John Burd & Co., Hongkong.

Etatsraad L. P. Holmblad, Kjøbenhavn.

M. Levy, Departementsdirektør i Finansministeriet, Kjøbenhavn.

Kammerherre Jul. Sick, Kjøbenhavn.

Gehejmekonferensraad, Grev W. C. E. Sponneck, Direktør i Nationalbanken i Kjøbenhavn.

Etatsraad O. B. Suhr, af Firma J. P. Suhr & Søn, Kjøbenhavn.

Etatsraad C. F. Tietgen, Direktør i Privatbanken i Kjøbenhavn.

Af Bestyrelsens Medlemmer udtræder aarlig paa Generalforsamlingen et Medlem, i de første 7 Aar efter Lodtrækning mellem de nævnte Medlemmer indbyrdes og senere det Medlem, der har fungeret længst. For hvert

fratrædende Medlem vælger Generalforsamlingen en Aktionær til at indtræde i Bestyrelsen. Fratrædende Medlemmer af Bestyrelsen kunne genvælges. Indtræder ellers af en eller anden Grund Vakance i Aarets Løb, vælger Bestyrelsen, for saa vidt den anser det for nødvendigt, selv et Medlem til at fungere i Tiden indtil den nærmest paafølgende Generalforsamling, paa hvilken da et nyt Medlem vælges i den ledigblevne Plads. Det saaledes valgte Medlem af Bestyrelsen fungerer ikkun for den Tid, hvori det Medlem, i hvis Sted han er valgt, vilde have haft at fungere.

§ 22. Bestyrelsen repræsenterer Selskabet i alle Forhold og forbinder samme ved dens i saadan Egenskab fattede Beslutninger, foretagne Handlinger eller afsluttede Overenskomster, Alt overensstemmende med nærværende Love og den almindelige Lovgivning, samt under Ansvar for Generalforsamlingen. — Bestyrelsen er uberettiget til og kan ikke ved nogen senere Beslutning af Selskabet bemyndiges til at anvende nogen Del af Selskabets Kapital til Indkøb af Selskabets egne Aktier.

§ 23. For at en gyldig, Selskabet forbindende Beslutning skal kunne fattes, udfordres, at mindst 5 Medlemmer af Bestyrelsen ere enige i samme og undertegne, hvad der i saadan Anledning maatte blive udfærdiget. Imidlertid skal dog Bestyrelsen kunne bemyndige et enkelt af Medlemmerne til med fuld Retsvirkning at handle paa sammes Vegne og saaledes forbinde Selskabet, dog selvfølgelig under Ansvar for Bestyrelsens samtlige Medlemmer. Bestyrelsen vælger af sin Midte en Formand, hvis Stemme i Tilfælde af Stemmelighed gør Udslaget.

§ 24. Bestyrelsen antager den fornødne Medhjælp til Forretningernes Udførelse, fastsætter disse Funktionærers Forretninger og bestemmer deres Vederlag.

5te Afsnit. Regnskabsafslutning, Udbetaling af Udbytte, Reservefond.

§ 25. Selskabets Forretningsaar begynder den 1ste Januar og ender den 31te December.

§ 26. Selskabets Netto-Udbytte, ifølge det afsluttede Regnskab, fordeles paa følgende Maade:

a) 10 % henlægges aarlig til et Reserve- og Fornyelsesfond.
b) Aktionærerne udbetales 5 % af den indbetalte Aktiekapital.
c) Af det Overskydende tilfalde 5 % Bestyrelsen som Tantième, dog at denne ikke overstiger et Beløb af i Alt Kr. 27,000 (£ 1,500); det Resterende fordeles mellem Aktionærerne (som Ekstra-Dividende) og Reserve- og Fornyelsesfondet efter nærmere Beslutning af Generalforsamlingen.

§ 27. Naar Generalforsamlingen har billiget det forelagte Aarsregnskab, udbetales Udbyttet til Aktionærerne, mod Tilbagelevering af vedkommende

Kupons. Udbetalingen af Udbytte vil ske dels i Kjøbenhavn og dels i London hos Selskabets Bankier dersteds.

6te Afsnit. Selskabets Opløsning.

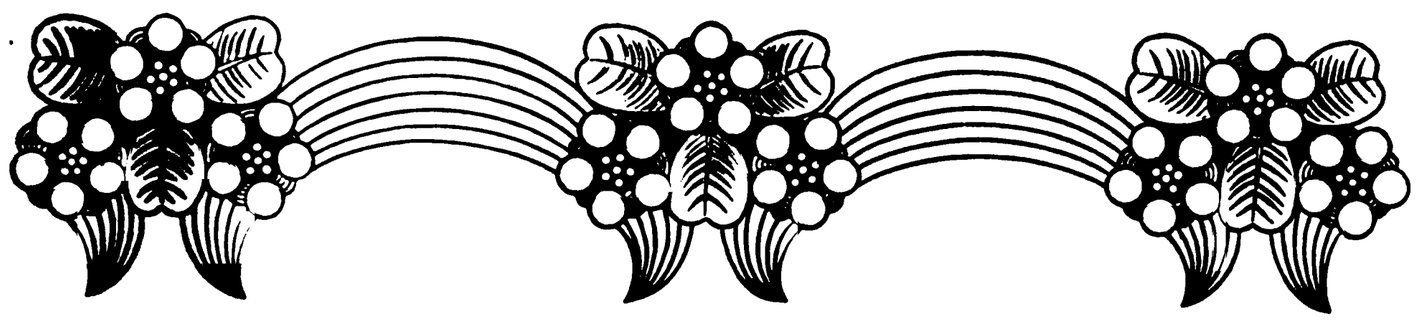
§ 28. Saafremt Omstændighederne maatte tilraade Selskabets Opløsning, skal Bestyrelsen fremkomme med Forslag herom paa den første aarlige Generalforsamling.

Naar det i saadant eller andre Tilfælde (§ 18) vedtages at opløse Selskabet, skal Generalforsamlingen afgøre, om Afviklingen af Selskabets Forretninger skal ske ved Bestyrelsen eller ved en særlig i dette Øjemed udnævnt Komité.

Naar Forretningerne derpaa ere afviklede og afsluttede, skal der afholdes en Generalforsamling, paa hvilken Resultatet meddeles og Decharge gives.

7de Afsnit. Almindelige Bestemmelser.

§ 29. Alle Bekendtgørelser og Meddelelser, Selskabet vedrørende, hvortil Bestyrelsen, ogsaa uden for disse Loves udtrykkelige Forskrift, maatte finde Anledning, ville blive bragte til Aktionærernes Kundskab ved Indrykkelse i den »Berlingske politiske og Avertissements-Tidende« i Kjøbenhavn, »Morgenbladet« i Christiania, »Post- og Inrikes-Tidning« i Stockholm samt »Times« i London.

VIGNETTER OG FRISER TEGNEDE AF KNUD LARSEN

LEDELSEN AF BOGENS UDSTYRELSE VED ERNST BOJESEN

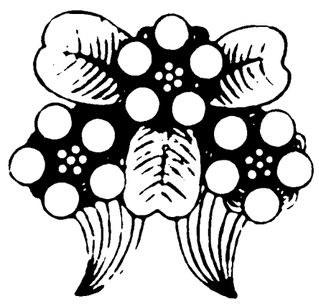
TRÆSNITTENE UDFØRTE AF OSCAR ANDERSEN

ÆTSNINGERNE FRA ANGERER & GÖSCHL I WIEN

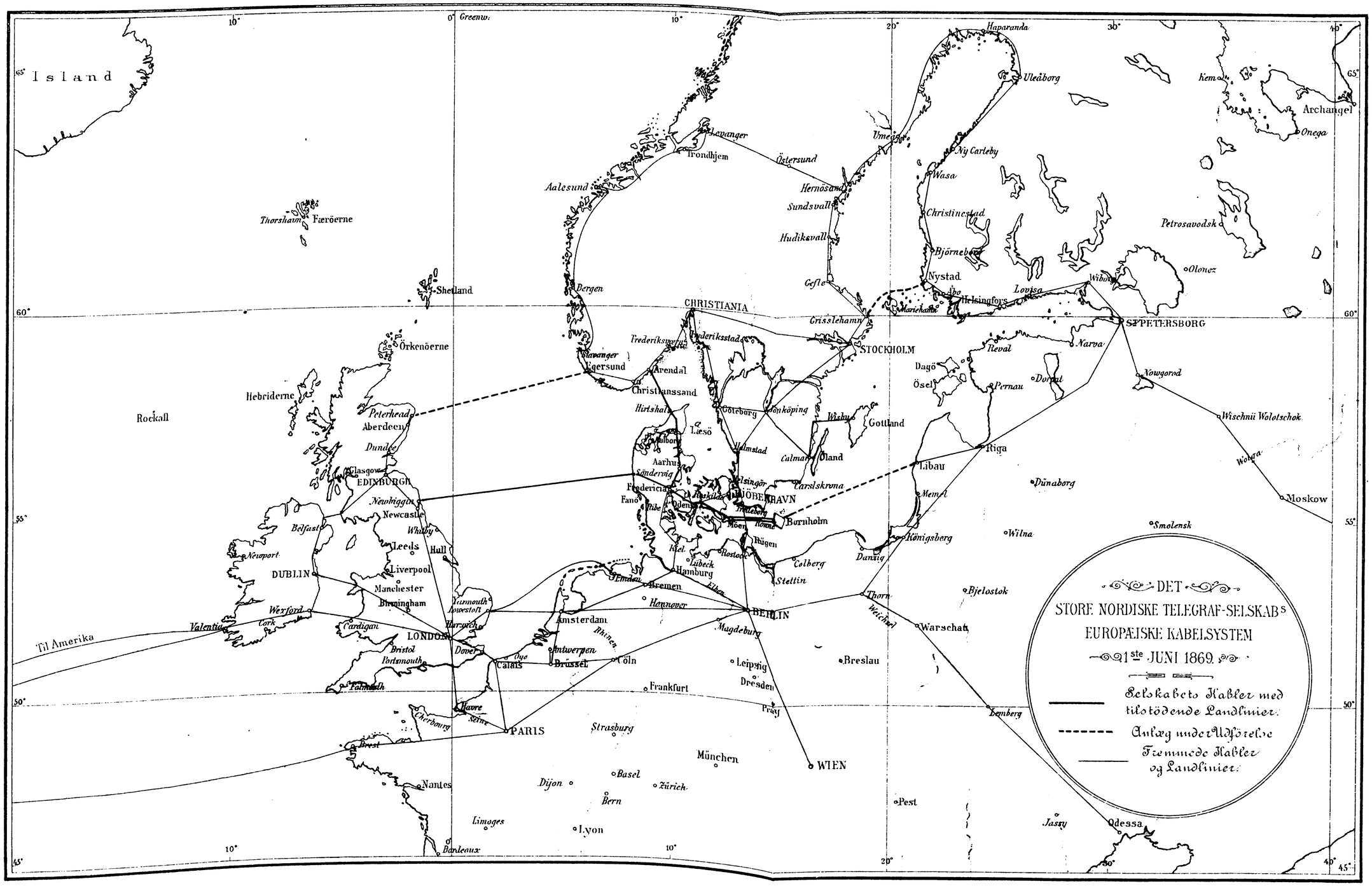
PAPIRET FRA LESSEBOS PAPIRFABRIK

KORTENE TRYKTE I CHR. J. CATOS ETABLISSEMENT

TRYKNINGEN UDFØRT I THIELES BOGTRYKKERI

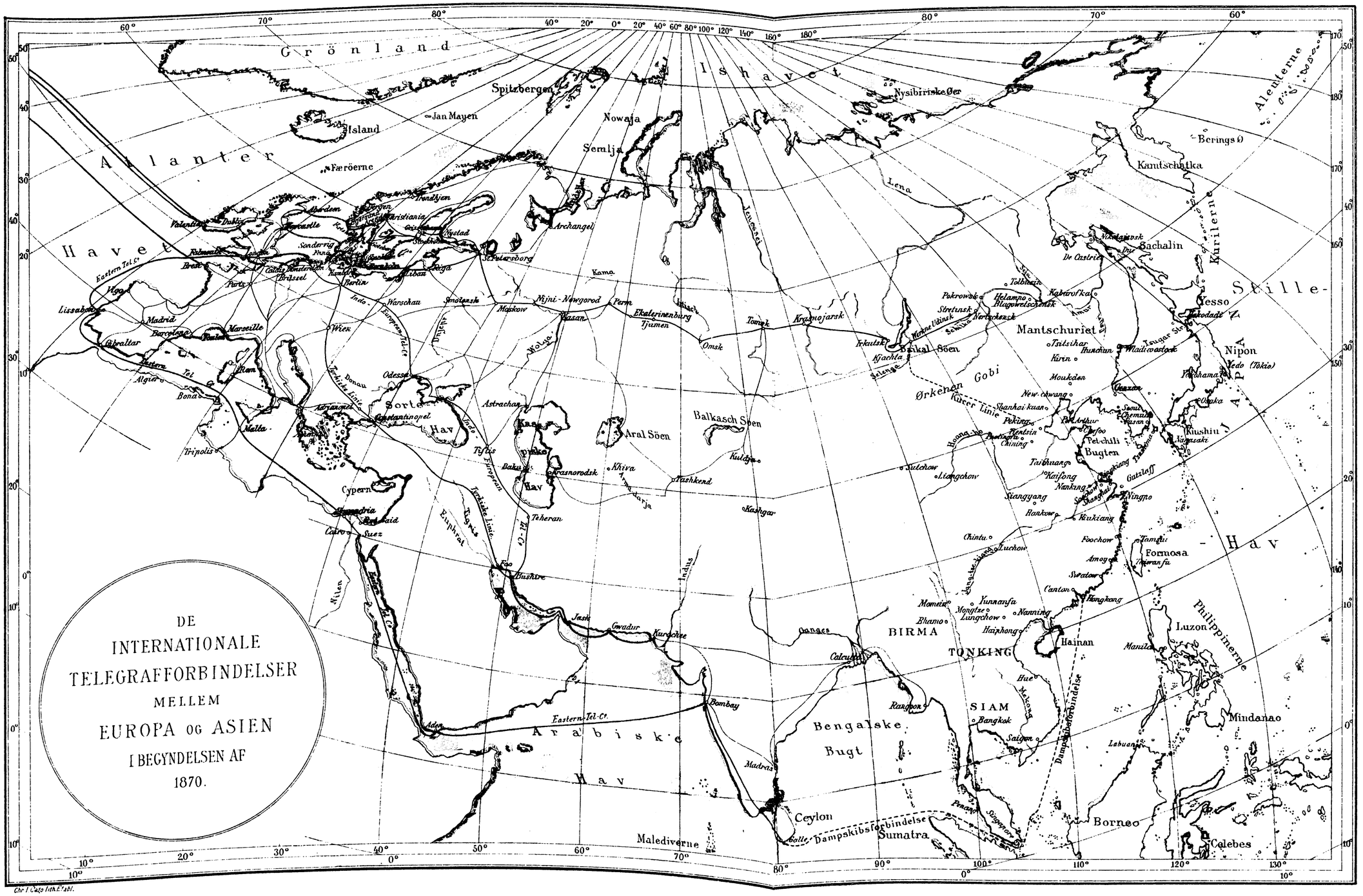
Oversigtskort I.

Chr. Jcator lith Etbl

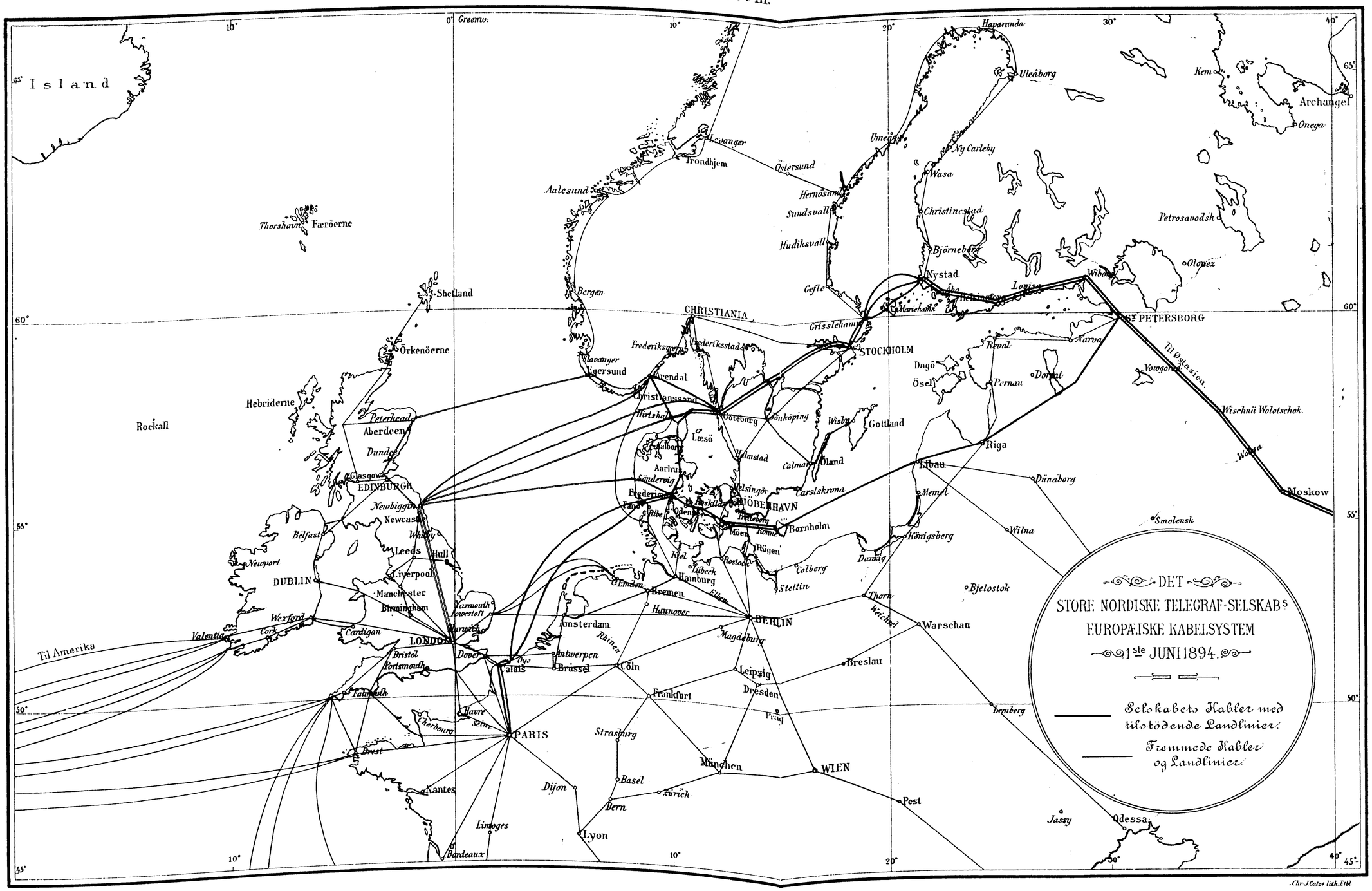
Oversigtskort II.

DE INTERNATIONALE TELEGRAFFORBINDELSER MELLEM EUROPA OG ASIEN I BEGYNDELSEN AF 1870.

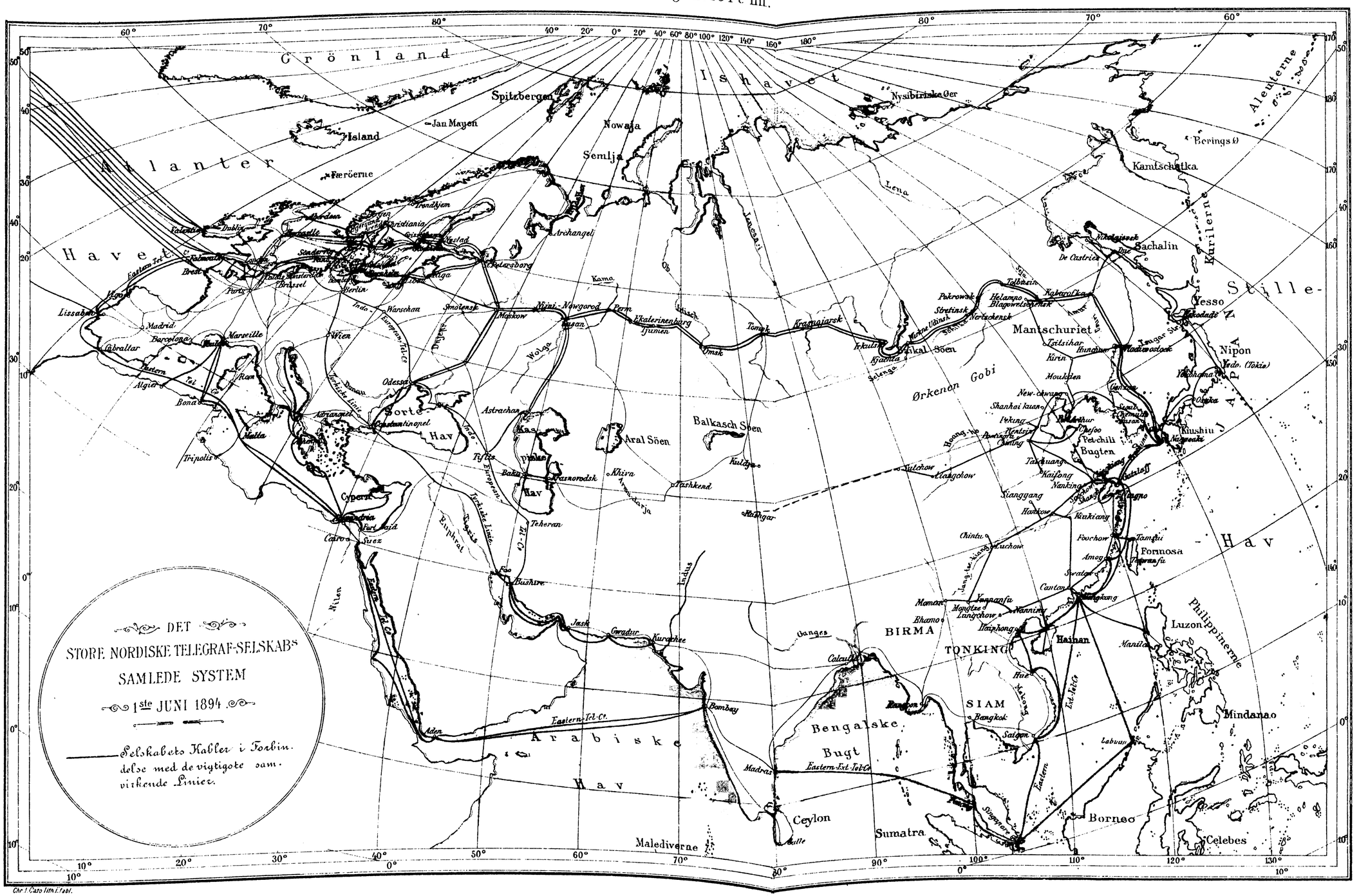

Chr. T. Cato lith. Etabl.

Oversigtskort III.

Oversigtskort IIII.

Grönland
Ishavet
Atlanter Havet
Spitzbergen
Nowaja Semlja
Nysibiriske Øer
Island
Jan Mayen
Færöerne
Aleuterne
Berings Ø
Kamtschatka
Kurilerne
Sachalin
Yesso
Stille-Hav
Nipon
JAPAN
Mantschuriet
Ørkenen Gobi
Sorte Hav
Aral Söen
Balkasch Söen
Kaspiske Hav
Arabiske Hav
Bengalske Bugt
Gulf of Pechili
Formosa
BIRMA
TONKING
SIAM
Hainan
Philippinerne
Luzon
Mindanao
Borneo
Celebes
Sumatra
Ceylon
Maldiverne
Lena
Ob
Jenisei
Wolga
Ural
Euphrat
Tigris
Indus
Ganges
Nilen
Suez
Suez-Kanal
Eastern Tel. Co.
Eastern-Ext-Telegr.
Europæisk-Asiatiske Linie
Indo-Europæiske Linie
Nordlige Linie
Sydlige Linie
Vestlige Linie
Kama
Volga
Yangtse-kiang
Hoang-ho
Petersburg
Archangel
Moskow
Nishni-Nowgorod
Perm
Ekaterinenburg
Tjumen
Tomsk
Krasnojarsk
Irkutsk
Baikal Söen
Omsk
Tobolsk
Tjumen
Tiflis
Baku
Krasnovodsk
Khiva
Tashkend
Kuldja
Kaschgar
Teheran
Bushire
Jask
Gwadur
Kurachee
Bombay
Madras
Calcutta
Aden
Cairo
Port Said
Constantinopel
Odessa
Astrachan
Kasan
Tripolis
Malta
Cypern
Algier
Bona
Tunis
Gibraltar
Barcelona
Madrid
Marseille
Lissabon
Oporto
Vigo
Valentia
Dublin
Liverpool
Brest
Paris
London
Amsterdam
Bruxelles
Berlin
Wien
Warschau
Smolensk
Riga
Petersburg
Archangel
Trondhjem
Bergen
Christiania
Gothenburg
Skagen
Aalborg
Esbjerg
Nordeney
Emden
Norderney
Vlissingen
Ostende
Dunkirk
Calais
Le Havre
Cherbourg
Pakrowsk
Strelinsk
Nertschensk
Blagowetschensk
Helampo
Talbuzin
Kabarowka
Nikolajevsk
De Castries Bay
Hakodadi
Yokohama
Kobe
Nagasaki
Shanghai
Nanking
Chinkiang
Kiukiang
Hankow
Foochow
Amoy
Swatow
Canton
Hongkong
Wenchow
Ningpo
Chefoo
Taku
Tientsin
Peking
Shanhaikuan
Newchwang
Port Arthur
Dalny
Vladivostock
Kirin
Hunchun
Moukden
Tsitsihar
Kiachta
Selenga
Jakutsk
Werchojansk
Ust Ilimsk
Kirensk
Jakutsk
Yakutsk
Olekminsk
Vitimsk
Nertschinsk
Stretinsk
Pokrowsk
Talbuzin
Kabarowka
Helampo
Blagowetschensk
Nikolajevsk
Sachalin
Yesso
Nipon
Kiushiu
Formosa
Luzon
Mindanao
Borneo
Celebes
Sumatra
Ceylon
Maldiverne
Singapore
Penang
Rangoon
Bangkok
Saigon
Hue
Haiphong
Mongtze
Mamao
Bhamo
Langchow
Yamanfu
Wanning
Kiaochow
Tsingtau
Tsinanfu
Chintu
Tsechow
Yangtse-kiang
Siangyang
Hankow
Kiukiang

